

İmām Suyûtî

Tercüme

Prof. Dr. Seyit AVCI

el-CÂMIU'S SAĞÎR

CİLT 2 ; 3501 - 7000

İmam Suyûtî

ترجمة الجامع الصغير

EL-CÂMIU'S-SAĞÎR TERCÜMESİ

- İKİNCİ CİLT -

HAZIRLAYAN

Prof. Dr. Seyit AVCI

Şırnak Ü. İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

© Tüm yayın hakları anlaşmalı olarak Serhat Kitabevi'ne aittir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir; izinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

<i>Tashih</i>	: Seyit AVCI
<i>Editör</i>	: Serhat VURUCU
<i>Kapak</i>	: Mustafa ERİKÇİ
<i>İç Tasarım</i>	: Extra Tanıtım Basım ve Ajans Hizmetleri www.extratanimtim.com 0 (332) 350 72 37
<i>Baskı</i>	: Temmuz 2014 // Dizgi Ofset Tel: 3420005 Yeni Matbaacılar Sit. Dizgi Cad. No:6 Karatay/KONYA
<i>ISBN</i>	: 978-975-6213-46-9

SERHAT KİTABEVİ

Türbe Cad. No:71 Karatay - KONYA

Tel-Fax: 0 (332) 3509213 Gsm: 0 (536) 382 44 22

Sertifika No: 14782

Üçlü Şeyler

٣٥٠١-ثلاثة في ظلِّ العرشِ يومَ القيامةِ يومَ لا ظلَّ إلا ظلُّه واصلَ الرَّحِمِ يَزِيدُ اللهُ في رِزْقِهِ وَيُمَدُّ في أَجَلِهِ وامرأةٌ ماتَ رَوْحُهَا وَتَرَكَ عَلَيْهَا أَيْتَاماً صِغَاراً فَقَالَتْ لَا أَتَزَوَّجُ أَقِيمُ عَلَى أَيْتَامِي حَتَّى يَمُوتُوا أَوْ يُغْنِيَهُمُ اللهُ وَعَبْدٌ صَنَعَ طَعَاماً فَأَصَافَ ضَيْفَهُ وَأَحْسَنَ نَفَقَتَهُ فَدَعَا عَلَيْهِ الْيَتِيمَ وَالْمِسْكِينَ فَطَعَمَهُمُ لَوَجْهِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ. ض

3501. Üç grup insan Arş'ın gölgesinden başka gölgenin olmadığı kıyamet gününde onun gölgesinde gölgelenir; onların ilki akrabalarına iyilik yapan kimsedir; bu kişinin hem rızkı artar, hem de ömrü uzar; ikincisi köçası ölüp arkada küçük yetimler bıraktığı halde, "Çocuklarım ölünceye veya onların bana ihtiyacı kalmayınca kadar evlenmeyeceğim!" diyen kadın; üçüncüsü de bir yemek yapıp misafir çağıran ve yetim fakir demeyip, Allah rızası için güzelce yemek yedirerek onların duasını alan kimsedir.³⁵⁰¹

٣٥٠٢-ثلاثة في صَمانِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ رَجُلٌ خَرَجَ إِلَى مَسْجِدٍ مِنْ مَسَاجِدِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ وَرَجُلٌ خَرَجَ غَازِياً فِي سَبِيلِ اللهِ تَعَالَى وَرَجُلٌ خَرَجَ حَاجًّا. ض

3502. Üç kişi Allah'ın himayesindedir; onlar Allah'ın mescidlerinden birine gitmek için yola çıkan, Allah yolunda savaşa çıkan ve hac yapmak üzere yola çıkan kişilerdir.³⁵⁰²

٣٥٠٣-ثلاثة قَدْ حَرَّمَ اللهُ عَلَيْهِمُ الْجَنَّةَ مُذِمِّنُ الْخَمْرِ وَالْعَاقُ وَالَّذِي يُقْرِئُ فِي أَهْلِهِ الْخُبْثَ.

³⁵⁰¹ Deylemî, II, 99.

³⁵⁰² Ebû Nuaym, IX, 251.

3503. Üç kişiye Allah Teala cenneti haram kılmuştur; onlar içkiye müptela olan, ana babasına karşı gelen ve aile fetlerinin kötü yolda olmalarına göz yuman kişilerdir.³⁵⁰³

٣٥٠٤-ثَلَاثَةٌ كُلُّهُمْ ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ رَجُلٌ خَرَجَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَهُوَ ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ حَتَّى يَتَوَفَّاهُ فَيُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ أَوْ يَرُدَّهُ بِمَا نَالَ مِنْ أَجْرِ أَوْ غَنِيمَةٍ وَرَجُلٌ رَاحَ إِلَى الْمَسْجِدِ فَهُوَ ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ حَتَّى يَتَوَفَّاهُ فَيُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ أَوْ يَرُدَّهُ بِمَا نَالَ مِنْ أَجْرِ وَرَجُلٌ دَخَلَ بَيْتَهُ بِسَلَامٍ فَهُوَ ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ. صح

3504. Üç kişi Allah'ın himayesindedir; Allah yolunda gazve için ölüp cennete girinceye veya ecir ya da ganimetle evine dönünceye kadar kişi Allah'ın himayesindedir; mescide giden kişi cennete girinceye veya ecirle evine dönünceye kadar Allah'ın himayesindedir; evine girerken selam veren kişi de Allah'ın himayesindedir.³⁵⁰⁴

٣٥٠٥-ثَلَاثَةٌ لَيْسَ عَلَيْهِمْ حِسَابٌ فِيمَا طَعَمُوا إِذَا كَانَ خَلَالاً الصَّائِمِ وَالْمُتَسَحِّرِ وَالْمُرَابِطِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. ض

3505. Üç kişi helal olmak şartıyla yediğinden hesaba çekilmez; onlar oruç tutan, sahura kalkan ve Allah yolunda düşmana karşı duran kim-selerdir.³⁵⁰⁵

٣٥٠٦-ثَلَاثَةٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ يَسْتَكْمِلُ إِيمَانَهُ رَجُلٌ لَا يَخَافُ فِي اللَّهِ لَوْمَةً لَانِمٍ وَلَا يُرَائِي بِشَيْءٍ مِنْ عَمَلِهِ وَإِذَا عُرِضَ عَلَيْهِ أَمْرَانِ أَحَدُهُمَا لِلدُّنْيَا وَالْآخِرِ لِلْآخِرَةِ اخْتَارَ أَمْرَ الْآخِرَةِ عَلَى الدُّنْيَا. ض

3506. Üç kişinin imanı kemale erer; onlar Allah yolunda hiçbir kınayıcının kınamasından korkmayan, amelinde gösteriş yapmayan ve biri

³⁵⁰³ Ahmed, II, 128.

³⁵⁰⁴ Ebû Dâvûd, Cihâd, 9.

³⁵⁰⁵ Taberânî, XI, 359; Heysemî, III, 151.

dünya diğeri ahiretle ilgili iki işle karşılaştığında ahiret işini dünya işine tercih eden kişilerdir.³⁵⁰⁶

٣٥٠٧-ثَلَاثَةٌ مَنْ قَالَهُنَّ دَخَلَ الْجَنَّةَ مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رِزًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا وَالرَّابِعَةُ لَهَا مِنَ الْفَضْلِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهِيَ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. ح

3507. Üç şeyi; rab olarak Allah'dan, din olarak İslam'dan, peygamber olarak Muhammed'den razı olduğunu söyleyen kişi cennete girer; bir dördüncüsü vardır ki onun fazileti gökle yer arasını doldurur; o da Allah yolunda cihaddır.³⁵⁰⁷

٣٥٠٨-ثَلَاثَةٌ مِنَ السَّعَادَةِ وَثَلَاثَةٌ مِنَ الشَّقَاءِ فَمِنْ السَّعَادَةِ الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ تَرَاهَا فَتُعْجِبُكَ وَتَغِيبُ عَنْهَا فَتَأْمَنُهَا عَلَى نَفْسِهَا وَمَالِكِهَا وَطَبِئَتُهَا فَتُلْحِقُكَ بِأَصْحَابِكِ وَالذَّارُ تَكُونُ وَاسِعَةً كَثِيرَةَ الْمَرَافِقِ وَمِنْ الشَّقَاءِ الْمَرْأَةُ تَرَاهَا فَتُسَوِّءُكَ وَتَحْمِلُ لِسَانِهَا عَلَيْكَ وَإِنْ غِيبَتْ عَنْهَا لَمْ تَأْمَنُهَا عَلَى نَفْسِهَا وَمَالِكِهَا وَطَبِئَتُهَا فَتَكُونُ قَطُوفًا فَإِنْ صَرَبَتْهَا أَتَعَبَتْكَ وَإِنْ تَرَكْتَهَا لَمْ تُلْحِقْكَ بِأَصْحَابِكِ وَالذَّارُ تَكُونُ ضَيِّقَةً قَلِيلَةَ الْمَرَافِقِ. ح

3508. Üç şey kişiyi mutlu, üç şey de mutsuz eder; mutlu eden şeyler baktığın zaman güzelliği ve ahlakından hoşlanıp namus ve mal konusunda kendisine güvendiğin dindar kadın; ikincisi seni sıkıntıya sokmayan dost ve arkadaşlarına kolayca ulaştırıran iyi bir binek; üçüncüsü de içinde yeterli eşyası bulunan rahat ve geniş bir evdir; mutsuz eden şeylerin ilki gördüğünde görünüşü ve ahlakından rahatsız olup diliyle seni inciten, namus ve mal konusunda kendisine güvenemediğin kadın; ikincisi yürütmek için vurduğunda seni yoran, kendi haline bıraktığında da seni dost ve arkadaşlarına ulaştırmayıp yarı yolda bırakan binek; üçüncüsü de dar ve geleni gideni az olan evdir.³⁵⁰⁸

³⁵⁰⁶ Deylemî, II, 84; İbni Asâkir, XIII, 38.

³⁵⁰⁷ Ahmed, III, 14; Taberânî, Evsat, III, 286.

³⁵⁰⁸ Hâkim, II, 175.

۳۵۰۹-ثَلَاثَةٌ مِنَ الْجَاهِلِيَّةِ الْفَخْرُ بِالْأَخْسَابِ وَالطُّعْنُ فِي الْأَنْسَابِ وَالنِّيَاحَةُ. ض

3509. Üç şey cahiliye adetlerindendir; onlar soylarla övünmek, nesplere küfretmek ve ölümlere ağıt yakmaktır.³⁵⁰⁹

۳۵۱۰-ثَلَاثَةٌ مِنْ مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَعْفُو عَمَّنْ ظَلَمَكَ وَتَعْطِيَ مَنْ حَرَمَكَ وَتَصِلَ مَنْ قَطَعَكَ. ح

3510. Üç şey Allah katında güzel huylardandır; onlar sana zulmedenı affetmen, vermeyene vermen ve seninle ilişkiyi kesenle senin kesmeyip sürdürmendir.³⁵¹⁰

۳۵۱۱-ثَلَاثَةٌ مِنَ السَّحْرِ الرُّقَى وَالتُّوَلُّ وَالتَّمَانِيمُ. ض

3511. Üç şey; efsun yapma, muska yazma ve nazarlık takma sihir-dendir.³⁵¹¹

۳۵۱۲-ثَلَاثَةٌ مِنْ أَعْمَالِ الْجَاهِلِيَّةِ لَا يَتَرَكُّهُنَّ النَّاسُ الطُّعْنُ فِي الْأَنْسَابِ وَالنِّيَاحَةُ عَلَى الْمَيِّتِ وَقَوْلُهُمْ مُطْرْنَا بِنَوْءٍ كَذَا وَكَذَا. ض

3512. Üç şey cahiliye adetlerinden olup insanlar onları bırakmaz; onlar soylara sövmek, ölümlere ağıt yakmak ve; "Bize filan yıldız sayesinde yağmur yağdırıldı!" demektir.³⁵¹²

۳۵۱۳-ثَلَاثَةٌ مَوَاطِنَ لَا تُرَدُّ فِيهَا دَعْوَةُ عَبْدٍ رَجُلٍ يَكُونُ فِي بَرِّيَّةٍ حَيْثُ لَا يَرَاهُ أَحَدٌ إِلَّا اللَّهَ فَيَقُومُ فَيُصَلِّي وَرَجُلٌ يَكُونُ مَعَهُ فِئَةٌ فَيَفِرُّ عَنْهُ أَصْحَابُهُ فَيَنْبُتُ وَرَجُلٌ يَقُومُ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ. ض

3513. Üç yerde kulun duası geri çevrilmez; onlar sessiz ve Allah'dan başka kimsenin görmediği bir yerde kalkıp namaz kılan, savaşta bir

³⁵⁰⁹ Taberânî, VI, 239; Heysemî, III, 13.

³⁵¹⁰ Hatîb, I, 329.

³⁵¹¹ Taberânî, VIII, 203; Heysemî, V, 109.

³⁵¹² Taberânî, XVII, 19; Heysemî, III, 13.

grupla birlikte çarpışırken arkadaşları kaçtığı halde kendisi kaçmayan ve gecenin sonuna doğru kalkıp ibadet yapan kişilerdir.³⁵¹³

٣٥١٤-ثَلَاثَةٌ نَفَرٍ كَانَ لِأَحَدِهِمْ عَشْرَةُ دَنَانِيرٍ فَتَصَدَّقَ مِنْهَا بِدِينَارٍ وَكَانَ لآخر
عَشْرَةُ أَوَاقٍ فَتَصَدَّقَ مِنْهَا بِأَوْقِيَّةٍ وَآخرُ كَانَ لَهُ مِائَةٌ أَوْقِيَّةٍ فَتَصَدَّقَ مِنْهَا بِعَشْرَةِ أَوَاقٍ
فِي الْأَجْرِ سَوَاءٌ كُلُّ تَصَدَّقَ بِعَشْرِ مَالِهِ ض.

3514. Vaktiyle üç kişi vardı, onlardan biri on dinarından bir dinarını tasadduk etti; diğerinin onikiyyesi vardı, o da bir okiyyesini tasadduk etti; üçüncüsünün de yüz okiyyesi vardı, o da on okiyyesini tasadduk etti; hepsi de malının onda birini tasadduk ettiği için eşit sevap aldı.³⁵¹⁴

٣٥١٥-ثَلَاثَةٌ هُمْ حَدَّثَ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ لَمْ يَمْشِ بَيْنَ اثْنَيْنِ بِمِرَاءٍ قَطُّ وَرَجُلٌ
لَمْ يُحَدِّثْ نَفْسَهُ بِزَنًى قَطُّ وَرَجُلٌ لَمْ يَخْلُطْ كَسْبَهُ بِرَبٍّ قَطُّ ض.

3515. Üç grup insanla Allah Teala kıyamet günü konuşur; onlar iki kişi arasını bozmayan, zina etmeyi aklından geçirmeyen ve kazancına faiz bulaştırmayan kişilerdir.³⁵¹⁵

٣٥١٦-ثَلَاثَةٌ لَا تَحْرُمُ عَلَيْكَ أَعْرَاضُهُمُ الْمَجَاهِرُ بِالْفِسْقِ وَالْإِمَامُ الْجَائِرُ وَالْمُبْتَدِعُ.

3516. Üç kişinin aleyhinde olmak haram değildir; onlar açıkça günah işleyen, idareci olup da zulmeden ve dinde olmayanı dine sokan kişilerdir.³⁵¹⁶

٣٥١٧-ثَلَاثَةٌ لَا تُجَاوِزُ صَلَاتُهُمْ آذَانُهُمُ الْعَبْدُ الْآبِقُ حَتَّى يَرْجِعَ وَامْرَأَةٌ بَاتَتْ
وَزَوْجُهَا عَلَيْهَا سَاحِطٌ وَإِمَامٌ قَوْمٌ وَهُمْ لَهُ كَارِهُونَ.

3517. Üç sınıf insanın namazı kabul olunmaz; onlar dönünceye kadar efendisinden kaçan köle, kocası kendisine kızgın olduğu halde geceleleyen kadın ve istenmediği bir cemaata imamlık yapan kişilerdir.³⁵¹⁷

³⁵¹³ İbni Hacer, İsâbe, II, 477.

³⁵¹⁴ Taberânî, III, 292; a.mlf., Şâmiyyîn, II, 441; Heysemî, III, 111.

³⁵¹⁵ Ebû Nuaym, III, 263; İbni Asâkir, LXII, 81; Deylemî, II, 102.

³⁵¹⁶ Suyûtî, Câmi, nr. 11133; Müttekî, nr. 8068.

³⁵¹⁷ İbni Ebî Şeybe, I, 358; Taberânî, VIII, 284.

۳۵۱۸-ثَلَاثَةٌ لَا تَرَىٰ أَعْيُنُهُمُ النَّارَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَعَيْنٌ حَرَسَتْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَيْنٌ غَضَّتْ عَنْ مَحَارِمِ اللَّهِ. ح

3518. Üç kişinin gözleri kıyamet günü cehennem ateşi görmez; o gözler Allah korkusundan ağlayan, Allah yolunda nöbet tutan ve Allah'ın haram kıldığı şeylere bakmayan gözlerdir.³⁵¹⁸

۳۵۱۹-ثَلَاثَةٌ لَا تَرْفَعُ صَلَاتَهُمْ فَوْقَ رُؤُوسِهِمْ شَبْرًا رَجُلٌ أَمَّ قَوْمًا وَهُمْ لَهُ كَارِهُونَ وَامْرَأَةٌ بَاتَتْ وَزَوْجُهَا عَلَيْهَا سَاخِطٌ وَأَخَوَانِ مُتَصَارِمَانِ. ح

3519. Üç kişinin; istenmediği halde bir cemaata iman olanın, kocasını darıltarak geceleyen kadının ve birbirine düşman olan iki müslüman kardeşin namazları kabul olunmaz.³⁵¹⁹

۳۵۲۰-ثَلَاثَةٌ لَا تُرَدُّ دَعْوَتُهُمُ الْإِمَامُ الْعَادِلُ وَالصَّائِمُ حِينَ يُفْطِرُ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ يَرْفَعُهَا اللَّهُ تَعَالَىٰ فَوْقَ الْغَمَامِ وَتُفْتَحُ لَهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَيَقُولُ الرَّبُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَىٰ وَعِزِّي لِأَنْصُرَنَّكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ. ح

3520. Üç kişinin; adil hükümdarın, iftara yakın oruç tutarın ve zulme uğrayan mazlumin duaları reddolunmaz; mazlumin duasını Allah Teala bulutların üstüne yükselterek ona gök kapılarını açar ve; "İzzet ve celalim hakkı için bir süre sonra da olsa mutlaka sana yardım edeceğim!" buyurur.³⁵²⁰

۳۵۲۱-ثَلَاثَةٌ لَا تَسْأَلُ عَنْهُمْ رَجُلٌ فَارَقَ الْجَمَاعَةَ وَعَصَىٰ إِمَامَهُ وَمَاتَ عَاصِيًا وَأَمَةً أَوْ عَبْدًا أَبَقَ مِنْ سَيِّدِهِ فَمَاتَ وَامْرَأَةٌ غَابَ عَنْهَا زَوْجُهَا وَقَدْ كَفَّاهَا مَوْنَةُ الدُّنْيَا فَتَبَرَّجَتْ بِغَدَهُ فَلَا تَسْأَلُ عَنْهُمْ. صَح

³⁵¹⁸ Taberânî, XIX, 416; İbni Asâkir, XI, 164; Heysemî, V, 288.

³⁵¹⁹ İbni Hıbbân, V, 53; Beyhakî, III, 128; Münziri, I, 314.

³⁵²⁰ Ahmed, II, 445; Beyhakî, III, 345.

3521. Üç kişiye günahları sorulmaz; cemaatten ayrılıp idarecisine isyan halinde ölenin, efendisinden kaçıp firar halindeyken ölen köle ile cariyenin ve kocası gurbette olup geçimi sağlandığı halde süslenip dışarı çıkan kadının günahı sorulmaz.³⁵²¹

٣٥٢٢-ثَلَاثَةٌ لَا تَسْأَلُ عَنْهُمْ رَجُلٌ يُنَازِعُ اللَّهَ إِزَارَهُ وَرَجُلٌ يُنَازِعُ اللَّهَ رِدَاءَهُ فَإِنْ رِدَاءَهُ الْكِبْرِيَاءُ وَإِزَارَهُ الْعِرْزُ وَرَجُلٌ فِي شَكٍّ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ وَالْقُنُوطُ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ. صَح

3522. Üç kişinin halini hiç sorma; ilki Allah'la izarını ve ridasını paylaşmaya kalkışan kişi ki Allah'ın ridası büyüklüğüdür, izarı ise izzet ve azametidir; ikincisi Allah hakkında şüphe taşıyan, üçüncüsü de Allah'ın rahmetinden ümit kesen kişidir.³⁵²²

٣٥٢٣-ثَلَاثَةٌ لَا تَقْرُبُهُمُ الْمَلَائِكَةُ السَّكَرَانُ وَالْمُتَضَمِّحُ بِالرَّعْفَرَانِ وَالْحَائِضُ وَالْجُنُبُ. ح

3523. Melekler üç kişiye; sarhoş olan, boyalı koku sürünen, hayız veya cünüp olan kişilere yaklaşmazlar.³⁵²³

٣٥٢٤-ثَلَاثَةٌ لَا تَقْرُبُهُنَّ الْمَلَائِكَةُ بِخَيْرِ حَيْفَةِ الْكَافِرِ وَالْمُتَضَمِّحُ بِالْخُلُقِ وَالْجُنُبُ إِلَّا أَنْ يَبْدُو لَهُ أَنْ يَأْكُلَ أَوْ يَنَامَ فَيَتَوَضَّأُ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ. ح

3524. Melekler üç kişiye; kafirlerin cesedlerine, kadınların kokusunu sürünen erkeklere, yemek yemek veya uyumak istediğinde namaz abdesti gibi abdest alan kişiler dışında cünüp olanlara hayırla yaklaşmazlar.³⁵²⁴

٣٥٢٥-ثَلَاثَةٌ لَا تَقْرُبُهُمُ الْمَلَائِكَةُ السَّكَرَانُ وَالْمُتَضَمِّحُ بِالرَّعْفَرَانِ وَالْحَائِضُ وَالْجُنُبُ. صَح

3525. Melekler sarhoş olan, zaferana boyananla hayız ve cünüp olan kişilere yaklaşmazlar.³⁵²⁵

³⁵²¹ Taberânî, XVIII, 306.

³⁵²² Buhârî, Müfred, I, 207; Taberânî, XVIII, 306; Heysemî, I, 99.

³⁵²³ Taberânî, Evsat, V, 252; Heysemî, V, 156.

³⁵²⁴ Beyhakî, V, 36; Deylemî, II, 96.

³⁵²⁵ Taberânî, Evsat, V, 252; Heysemî, V, 156.

٣٥٢٦-ثَلَاثَةٌ لَا يُحِبُّهُمْ رَبُّكَ عَزَّ وَجَلَّ رَجُلٌ نَزَلَ بَيْتًا خَرِبًا وَرَجُلٌ نَزَلَ عَلَى طَرِيقِ السَّبِيلِ وَرَجُلٌ أَرْسَلَ دَابَّتَهُ ثُمَّ جَعَلَ يَدْعُو اللَّهَ أَنْ يَخْسِيَهَا. ح

3526. Üç kişiyi; harap bir evde konaklayanı, yol ortasında duranı ve bineğini salıverdiği halde onu bulması için dua edeni Allah Teala sevmez.³⁵²⁶

٣٥٢٧-ثَلَاثَةٌ لَا يُخَجَّبُونَ عَنِ النَّارِ الْمَنَانُ وَعَاقُ الْوَالِدِ وَمُذْمِنُ الْخَمْرِ.

3527. Üç kişi; yaptığı iyiliği başa kakan, ana babasına asi olan ve içkiye devam eden kişiler cehennemden korunmazlar.³⁵²⁷

٣٥٢٨-ثَلَاثَةٌ لَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ مُذْمِنُ الْخَمْرِ وَقَاطِعُ الرَّحِمِ وَمُصَدِّقُ بِالْسَّخْرِ وَمَنْ مَاتَ وَهُوَ مُذْمِنٌ لِلْخَمْرِ سَفَاهُ اللَّهُ مِنْ نَهْرِ الْغَوْطَةِ نَهْرٌ يَجْرِي مِنْ فُرُوجِ الْمُؤَمَّاتِ يُوْذِي أَهْلَ النَّارِ رِيحٌ فُرُوجُهُنَّ. ح

3528. Üç kişi cennete giremez; onlar içkiye devam eden, akrabalarla ilişkiyi kesen ve büyüye inanan kişilerdir; içkiye devam ederken ölen kişiye cehennemde zinakar kadınların ferçlerinden akan Guta nehrindeki sudan içirilir ki o kadınların ferçlerinin kokusu cehennemdekileri bile rahatsız eden bir kokudur.³⁵²⁸

٣٥٢٩-ثَلَاثَةٌ لَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ الْعَاقُ لِوَالِدَيْهِ وَالذَّيْثُ وَالرَّجُلَةُ النَّسَاءِ. ح

3529. Üç kişi; ana babasına asi olan, eşini kıskanmayan ve erkeklere benzemeye çalışan kadınlar cennete giremez.³⁵²⁹

٣٥٣٠-ثَلَاثَةٌ لَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ أَبْدَاُ الذَّيْثُ وَالرَّجُلَةُ مِنَ النَّسَاءِ وَمُذْمِنُ الْخَمْرِ. ح

3530. Üç kişi; eşini kıskanmayan, erkeklere özenen ve içkiye devam eden kişiler cennete giremez.³⁵³⁰

³⁵²⁶ İbni Asâkir, XXXIV, 449; Heysemî, III, 213.

³⁵²⁷ Mütttekî, nr. 43805.

³⁵²⁸ Ahmed, IV, 399; Hâkim, IV, 163; Heysemî, V, 74.

³⁵²⁹ Hâkim, I, 144; Beyhakî, Şuab, VII, 412; Ziyâ, I, 308.

³⁵³⁰ Beyhakî, Şuab, VII, 412; Münzirî, III, 77.

۳۵۳۱-ثَلَاثَةٌ لَا يَرُدُّ اللَّهُ دُعَاءَهُمْ الذَّاكِرُ اللَّهُ كَثِيرًا وَالْمَظْلُومُ وَالْإِمَامُ الْمُقْسِطُ. ض

3531. Üç kişinin; çokça zikir yapan, zulme uğrayan ve adaletle idarecilik yapan kişilerin dualarını Allah Teala reddetmez.³⁵³¹

۳۵۳۲-ثَلَاثَةٌ لَا يَرِيحُونَ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ رَجُلٌ ادَّعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ وَرَجُلٌ كَذَبَ عَلَى وَرَجُلٌ كَذَبَ عَلَى عَيْنَيْهِ. ض

3532. Üç kişi; kendisini babasından başkasına nispet eden, bana yalan isnadında bulunan ve görmediği şeyi "Gördüm!" diyen kişiler cennetin kokusunu alamazlar.³⁵³²

۳۵۳۳-ثَلَاثَةٌ لَا يَسْتَحِفُّ بِحَقِّهِمْ إِلَّا مُنَافِقٌ ذُو الشَّيْبَةِ فِي الْإِسْلَامِ وَذُو الْعِلْمِ وَإِمَامٌ مُقْسِطٌ. ح

3533. Üç kişinin hakkını ancak münafık olarlar küçümser; onlar İslam yolunda saçını ağartan, ilim sahibi olan ve adaletle yöneticilik yapan kişilerdir.³⁵³³

۳۵۳۴-ثَلَاثَةٌ لَا يَسْتَحِفُّ بِحَقِّهِمْ إِلَّا مُنَافِقٌ بَيْنَ التَّفَاقِقِ ذُو الشَّيْبَةِ فِي الْإِسْلَامِ وَالْإِمَامُ الْمُقْسِطُ وَمُعَلِّمُ الْخَيْرِ. ض

3534. Üç kişinin hakkını nifakı açık olan münafıktan başkası inkar etmez; onlar müslüman olarak yaşlanan, adaletle halkı yöneten ve insanlara hayrı öğreten kişilerdir.³⁵³⁴

۳۵۳۵-ثَلَاثَةٌ لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا عَاقٌ وَمَنَّانٌ وَمُكَذِّبٌ بِالْقَدَرِ. ح

3535. Üç kişi vardır ki Allah Teala kıyamet günü onlardan hiç bir şey kabul etmez; onlar ana babasına isyan eden, yaptığı iyiliği başa kakan ve kaderi yalanlayan kişilerdir.³⁵³⁵

³⁵³¹ Müttekî, nr. 3326.

³⁵³² İbni Asâkir, VIII, 264; Deylemî, II, 95; Heysemî, I, 148.

³⁵³³ Taberânî, VIII, 202; Münziri, I, 65.

³⁵³⁴ Taberânî, VIII, 202; Münziri, I, 65.

³⁵³⁵ İbni Ebî Âsım, I, 142.

٣٥٣٦-ثَلَاثَةٌ لَا يَقْبَلُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُمْ صَلَاةَ الرَّجُلِ يَوْمَ قَوْمًا وَهُمْ لَهُ كَارِهُونَ
وَالرَّجُلُ لَا يَأْتِي الصَّلَاةَ إِلَّا دِبَارًا وَرَجُلٌ اغْتَبَدَ مُحَرَّرًا. ح

3536. Üç kişinin namazını Allah Teala kabul etmez; onlar istenmediği halde bir cemaate imamlık yapan, namaza en son gelen ve hür bir insanı köleleştiren kişilerdir.³⁵³⁶

٣٥٣٧-ثَلَاثَةٌ لَا يَقْبَلُ اللَّهُ لَهُمْ صَلَاةٌ وَلَا تُرْفَعُ لَهُمْ إِلَى السَّمَاءِ حَسَنَةُ الْعَبْدِ الْآبِقُ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى مَوَالِيهِ وَالْمَرْأَةُ السَّاحِطُ عَلَيْهَا زَوْجُهَا حَتَّى يَرْضَى وَالسَّكَرَانُ حَتَّى يَصْحُو.

3537. Allah Teala üç kişinin namazını kabul etmeyip onların sevaplarını semaya yükseltmez; onlar efendisine dönünceye kadar kaçan köle, kendisinden razı oluncaya kadar kocasının öfkелendiği kadın ve ayıluncaya kadar sarhoş olan kişilerdir.³⁵³⁷

٣٥٣٨-ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ الْمُسْبِلُ إِزَارَهُ وَالْمَنَانُ الَّذِي لَا يُعْطِي شَيْئًا إِلَّا مِنْهُ وَالْمُنْفِقُ سَلْعَتَهُ بِالْحَلْفِ الْكَاذِبِ.

3538. Allah Teala üç kişiyle konuşup onların yüzüne bakmaz, onları temize çıkarmadığı gibi onlara acıklı bir azap da vardır; onlar eteklerini yerde sürüyen, verdiği şeyleri başa kakan ve yalan yeminle mal satan kişilerdir.³⁵³⁸

٣٥٣٩-ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ رَجُلٌ خَلَفَ عَلَى سَلْعَتِهِ لَقَدْ أُعْطِيَ بِهَا أَكْثَرَ مِمَّا أُعْطِيَ وَهُوَ كَاذِبٌ وَرَجُلٌ خَلَفَ عَلَى يَمِينٍ كَاذِبَةٍ بَعْدَ الْعَصْرِ لِيَقْتَطَعَ بِهَا مَالٌ رَجُلٍ مُسْلِمٍ وَرَجُلٌ مَنَعَ فَضْلَ مَائِهِ فَيَقُولُ اللَّهُ الْيَوْمَ أَمْنَعَكَ فَضْلِي كَمَا مَنَعْتَ فَضْلَ مَا لَمْ تَعْمَلْ يَدَاكَ. صَح

³⁵³⁶ Taberânî, XI, 49.

³⁵³⁷ İbni Huzeyme, II, 69; İbni Hibbân, XII, 178; Beyhakî, Şuab, V, 11.

³⁵³⁸ Müslim, İmân 171; Ebû Dâvûd, Libâs; 25; Nesâî, Zekât; 69; Büyû 5; İbni Mâce, Ticârât 30.

3539. Kıyamet günü Allah Teala üç kişiyle konuşmadığı gibi onların yüzlerine de bakmaz; onlar malını satarken müşteriye onun verdiği fiyattan daha fazlasının verildiğini söyleyerek yalan yere yemin eden, diğeri ikindiden sonra, "Vallahi billahi!" diyerek sahte yeminlerle bir müslümanın malını almaya çalışan, üçüncüsü de suyun fazlasını başkasına vermeyen kişilerdir; Allah Teala sonuncu kişi için kıyamet günü, "Emeğin olmadığı halde suyun fazlasını başkalarından esirgediğin gibi, bugün de ben ihسانımı senden esirgiyorum!" buyurur.³⁵³⁹

٣٥٤٠-ثَلَاثَةٌ لَا يَكْلُمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ رَجُلٌ عَلَى فَضْلِ مَاءٍ بِالْقَلَاةِ يَمْنَعُهُ مِنْ ابْنِ السَّبِيلِ وَرَجُلٌ بَايَعَ رَجُلًا بِسِلْعَةٍ بَعْدَ الْعَصْرِ فَحَلَفَ لَهُ بِاللَّهِ لِأَخْذِهَا بِكَذَا وَكَذَا فَصَدَّقَهُ وَهُوَ عَلَى غَيْرِ ذَلِكَ وَرَجُلٌ بَايَعَ إِمَامًا لَا يُبَايِعُهُ إِلَّا لِدُنْيَا فَإِنْ أَغْطَاهُ مِنْهَا وَفَى وَإِنْ لَمْ يُغْطِهِ مِنْهَا لَمْ يَفِ. صَح.

3540. Allah Teala kıyamet günü üç sınıf insanla konuşup onlara rahmet nazarıyla bakmadığı gibi onları temize de çıkarmaz, onlara acıklı bir de azap vardır; ilki kırdı su başında olduğu halde onu yolculardan esirgeyen, ikincisi ikindiden sonra malını satarken o malı gerçek fiyatı olmadığı halde başka fiyata aldığı hususunda Allah adma yemin edip müşteriye kandıran, üçüncüsü de devlet başkanına sırf dünyalık için biat edip dünyalık verildiğinde sözünde duran, verilmediğinde ise döneklık yapan kişilerdir.³⁵⁴⁰

٣٥٤١-ثَلَاثَةٌ لَا يَكْلُمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَزَكِّيهِمْ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ شَيْخٌ زَانٍ وَمَلِكٌ كَذَّابٌ وَعَائِلٌ مُسْتَكْبِرٌ. صَح.

3541. Allah Teala kıyamet günü üç kişiyle konuşup onları temize çıkarmaz, onların yüzüne bakmadığı gibi onlara acıklı bir azap da hazırlamıştır; onlar zina eden ihtiyar, yalan söyleyen idareci ve kibirlenen fakirdir.³⁵⁴¹

³⁵³⁹ İbni Hibbân, XI, 273.

³⁵⁴⁰ Buhârî, Şehâdet 22; Ahkâm 48; Müslim, İmân 173; Nesâî, Büyü 16; İbni Mâce, Ticârât 30; Ahmed, II, 253.

³⁵⁴¹ Müslim, İmân 172.

٣٥٤٢-ثَلَاثَةٌ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْعَاقُ وَالْمَرْأَةُ الْمُتَرَجِّلَةُ الْمُتَشَبِّهَةُ بِالرِّجَالِ وَالذَّيُوثُ وَثَلَاثَةٌ لَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ الْعَاقُ لِوَالِدَيْهِ وَالْمُذْمِنُ الْخَمْرَ وَالْمَنَانُ بِمَا أُعْطِيَ. صح

3542. Allah Teala kıyamet günü üç kişiye; ana babasına asi olana, erkeklere benzemeye çalışan erkeksi kadına ve eşini başkalarından kıskanmayana dönüp bakmaz; üç kişi de ana babasına asi olan, içkiye devam eden ve verdiği başa kakan kişiler de cennete giremezler.³⁵⁴²

٣٥٤٣-ثَلَاثَةٌ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْمَنَانُ عَطَاءَهُ وَالْمُسْبِلُ إِزَارَهُ خِيَلَاءَ وَمُذْمِنُ الْخَمْرِ. ح

3543. Üç kişiye Allah Teala kıyamet günü bakmaz; onlar iyiliği başa kakan, kibirlenerek elbisesini yerde sürüyen ve içkiye müptela olan kişilerdir.³⁵⁴³

٣٥٤٤-ثَلَاثَةٌ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُرَكِّبُهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ أَشِيمُطٌ زَانٍ وَعَائِلٌ مُسْتَكْبِرٌ وَرَجُلٌ جَعَلَ بِضَاعَتَهُ لَا يَشْتَرِي إِلَّا بِيَمِينِهِ وَلَا يَبِيعُ إِلَّا بِيَمِينِهِ. صح

3544. Üç kişiye Allah Teala bakmadığı gibi onları temize de çıkar-maz; onlara acı bir azab da vardır; onlar zinakar kişi, kibirli fakir ve malını yeminle alıp yeminle satan tacirdir.³⁵⁴⁴

٣٥٤٥-ثَلَاثَةٌ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ غَدَاً شَيْخٌ زَانٍ وَرَجُلٌ اتَّخَذَ الْإِيمَانَ بِضَاعَةً يَحْلِفُ فِي كُلِّ حَقٍّ وَبَاطِلٍ وَفَقِيرٌ مُخْتَالٌ يَزْهُو. ض

3545. Üç kişiye Allah Teala rahmet nazarıyla bakmaz; onlar zina eden ihtiyar, yeminleri bir çıkar aracı olarak kullanıp doğru yalan demeden her konuda yemin eden ve övünüp kibirlenen fakirlerdir.³⁵⁴⁵

³⁵⁴² Ahmed, II, 134; Nesâî, Kübrâ, II, 42; Taberânî, XII, 302.

³⁵⁴³ Taberânî, XII, 390.

³⁵⁴⁴ Taberânî, VI, 246; Beyhakî, Şuab, IV, 220; Heysemî, IV, 78.

³⁵⁴⁵ Ahmed, II, 433.

٣٥٤٦-ثَلَاثَةٌ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حُرٌّ بَاعَ حُرًّا وَحُرٌّ بَاعَ نَفْسَهُ وَرَجُلٌ أَبْطَأَ كِرَاءً أَجِيرَ حِينَ جَفَّ رَشْحُهُ.

3546. Kıyamet günü Allah Teala üç kişiye nazar etmez; onlar hür kişiyi hür, hür olan kendisini köle diye satan ve işçisinin teri kurumasına rağmen ona ücretini vermeyen kişilerdir.³⁵⁴⁶

٣٥٤٧-ثَلَاثَةٌ لَا يَنْفَعُ مَعَهُنَّ عَمَلُ الشَّرْكَ بِاللَّهِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ وَالْفِرَارُ مِنَ الرَّخْفِ. ض.

3547. Üç şeyle birlikte olan amel fayda vermez; onlar Allah'a şirk koşmak, ana babaya asi olmak ve savaştan kaçmaktır.³⁵⁴⁷

٣٥٤٨-ثَلَاثَةٌ يُؤْتُونَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمَنَ بِنَبِيِّهِ وَأَذَرَ النَّبِيَّ قَامَنَ بِهِ وَاتَّبَعَهُ وَصَدَّقَهُ فَلَهُ أَجْرَانِ وَعَبْدٌ مَمْلُوكٌ أَدَّى حَقَّ اللَّهِ وَحَقَّ سَيِّدِهِ فَلَهُ أَجْرَانِ وَرَجُلٌ كَانَتْ لَهُ أُمَةٌ فَغَدَّاهَا فَاحْسَنَ غِدَّاءَهَا ثُمَّ أَدَّبَهَا فَاحْسَنَ تَأْدِيبَهَا وَعَلَّمَهَا فَاحْسَنَ تَعْلِيمَهَا ثُمَّ أَعْتَقَهَا وَتَزَوَّجَهَا فَلَهُ أَجْرَانِ. صَح.

3548. Üç sınıf insanın sevabı iki kat verilir; onların ilki kitap ehlin-den olup da hem kendi peygamberine hem de Muhammed'e iman eden kişi, ikincisi hem Allah'ın hakkını hem de efendisinin hakkını yerine getiren köle, üçüncüsü de cariyesi olup da onu güzelce terbiye ederek yetiştiren sonra da onu azad ederek kendisiyle evlenen kişidir; işte onlara ecirleri iki kat verilir.³⁵⁴⁸

٣٥٤٩-ثَلَاثَةٌ يَتَحَدَّثُونَ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ آمِنِينَ وَالنَّاسُ فِي الْحِسَابِ رَجُلٌ لَمْ تَأْخُذْهُ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَا يَمُودُ يَدَيْهِ إِلَى مَا لَا يَحِلُّ لَهُ وَرَجُلٌ لَمْ يَنْظُرْ إِلَى مَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ. ض.

³⁵⁴⁶ Suyûtî, Sağîr, nr. 3546.

³⁵⁴⁷ Heysemi I, 104.

³⁵⁴⁸ Buhârî, İlim 31, İtk 16, Nikâh 12; Müslim, İmân 2; Tirmizî, Nikâh 25; Nesâî, Nikâh 65; İbni Mâce, Nikâh 42.

3549. Üç kişi insanlar mahşerde hesap verirken onlar Allah'ın Arş'ının gölgesinde sohbet ederler; onlar Allah yolunda kimsenin kınamasından korkmayan, kendisine helal olmayan şeye el uzatmayan ve Allah'ın bakılmasını haram kıldığı şeylere bakmayan kişilerdir.³⁵⁴⁹

٣٥٥٠-ثَلَاثَةٌ يُحِبُّهُمْ اللَّهُ وَثَلَاثَةٌ يُبْغِضُهُمْ اللَّهُ فَأَمَّا الَّذِينَ يُحِبُّهُمْ اللَّهُ فَرَجُلٌ أَتَى قَوْمًا فَسَأَلَهُمْ بِاللَّهِ وَلَمْ يَسْأَلْهُمْ لِقَرَابَةٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُمْ فَمَنْعُوهُ فَتَخَلَّفَ رَجُلٌ بِأَعْقَابِهِمْ فَأَعْطَاهُ سِرًّا لَا يَعْلَمُ بِعَطِيَّتِهِ إِلَّا اللَّهُ وَالَّذِي أَعْطَاهُ وَقَوْمٌ سَارُوا لَيْلَتَهُمْ حَتَّى إِذَا كَانَ النَّوْمُ أَحَبَّ إِلَيْهِمْ مِمَّا يُعْدَلُ بِهِ فَوَضَعُوا رُؤُوسَهُمْ فَقَامَ أَحَدُهُمْ يَتَمَلَّقُنِي وَيَتَلَوَّ آيَاتِي وَرَجُلٌ كَانَ فِي سَرِيَّةٍ فَلَقِيَ الْعَدُوَّ فَهَزَمُوا فَأَقْبَلَ بِصَدْرِهِ حَتَّى يُقْتَلَ أَوْ يُفْتَحَ لَهُ وَالثَّلَاثَةُ الَّذِينَ يُبْغِضُهُمْ اللَّهُ الشَّيْخُ الرَّانِي وَالْفَقِيرُ الْمُخْتَالُ وَالغَنِيُّ الظَّلُومُ. صح

3550. Allah Teala üç kişiyi severken üç kişiye de buğzeder; sevdiği kişilerin ilki aralarında akrabalık bağı bulunmayan ihtiyaç sahibi birinin bir topluluğun yanına varıp onlardan bir şey istediği halde alamadan geri döndüğünü görerek ona gizlice bir şey veren ve bu iyiliği de sadece Allah rızası için yapan; ikincisi gece boyunca yol alan, yorgunluktan dolayı yolda uyuklayıp yatan bir grup içinde kalkarak dua ayetlerini okumak suretiyle Allah'a yalvaran; üçüncüsü de bir askeri grupla birlikte düşmanla karşılaşan, yenilgiye uğradıkları halde geri çekilmeyip düşmanla göğüs göğüse çarpışan, sonra şehid düşen veya fetih müyesser oluncaya kadar savaşa devam eden kişidir; Allah'ın buğzettiği üç kişi ise zina eden ihtiyar, kibirlenen fakir ve zulmeden zengindir.³⁵⁵⁰

٣٥٥١-ثَلَاثَةٌ يُحِبُّهُمْ اللَّهُ وَثَلَاثَةٌ يَشْنُوهُمْ اللَّهُ الرَّجُلُ يَلْقَى الْعَدُوَّ فِي فِتْنَةٍ فَيَنْصُبُ لَهُمْ نَخْرَهُ حَتَّى يُقْتَلَ أَوْ يُفْتَحَ لِأَصْحَابِهِ وَالْقَوْمُ يُسَافِرُونَ فَيَطُولُ سَرَاهُمْ حَتَّى يُجِئُوا أَنْ يَمْسُوا الْأَرْضَ فَيَنْزِلُونَ فَيَتَنَحَّى أَحَدُهُمْ فَيَصْلِي حَتَّى يُوقِظَهُمْ لِرَحِيلِهِمْ وَالرَّجُلُ

³⁵⁴⁹ Müttekî, nr. 43253.

³⁵⁵⁰ Tirmizî, Cennet 25; Nesai, Kıyâm 7, Zekât 75; Ahmed, V, 153

يَكُونُ لَهُ الْجَارُ يُؤْذِيهِ جَارُهُ فَيَصْبِرُ عَلَى أَذَاهُ حَتَّى يُفَرِّقَ بَيْنَهُمَا مَوْتٌ أَوْ ظَعْنٌ
وَالَّذِينَ يَشْنُوهُمْ اللَّهُ التَّاجِرُ الْخَلَّافُ وَالْفَقِيرُ الْمُخْتَالُ وَالْبَخِيلُ الْمَنَّانُ.

3551. Allah Teala üç kişiyi sever, üç kişiye de buğzeder; sevdiği kişilerin ilki, ordu içinde düşmanla karşılaşır ölene ve arkadaşlarına fetih nasip oluncaya kadar düşmanla çarpışır; ikincisi bir toplulukla birlikte uzun bir seyahata çıkıp dinlenmek için bir yere indiklerinde namazını kılan ve namaz için arkadaşlarını da uyandıran; üçüncüsü de ölünceye kadar komşusunun eziyetlerine sabreden kişidir; buğzettığı kişiler de çokça yemin eden tacir, kibirlenen fakir ve iyiliği başa kakan cimrilere dir.³⁵⁵¹

٣٥٥٢-ثَلَاثَةٌ يُحِبُّهُمْ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ رَجُلٌ قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يَتْلُو كِتَابَ اللَّهِ وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ
صَدَقَةً يَمِينُهُ يُخْفِيهَا مِنْ شِمَالِهِ وَرَجُلٌ كَانَ فِي سَرِيَّةٍ فَانْهَزَمَ أَصْحَابُهُ فَاسْتَقْبَلَ الْعَدُوَّ. ح

3552. Üç kişiyi Allah Teala sever; onlar gece kalkıp Allah'ın kitabını okuyan, sağ elinin verdiğini sol elinden gizleyecek kadar sadakayı gizli veren, savaşta bulunup da arkadaşları bozguna uğradıkları halde sebat ederek düşmanın üzerine yürüten kişilerdir.³⁵⁵²

٣٥٥٣-ثَلَاثَةٌ يُحِبُّهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ تَعْجِيلُ الْفِطْرِ وَتَأْخِيرُ الشُّحُورِ وَضَرْبُ الْيَدَيْنِ
إِخْدَاهُمَا بِالْأُخْرَى فِي الصَّلَاةِ. ض

3553. Allah Teala üç şeyi; iftarın erken, sahurun geç yapılmasını ve namazda ellerin bağlanmasını sever.³⁵⁵³

٣٥٥٤-ثَلَاثَةٌ يَدْعُونَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَلَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ رَجُلٌ كَانَتْ تَحْتَهُ امْرَأَةٌ سَيِّئَةُ
الْخُلُقِ فَلَمْ يُطْلَقْهَا وَرَجُلٌ كَانَ لَهُ عَلَى رَجُلٍ مَالٌ فَلَمْ يَشْهَدْ عَلَيْهِ وَرَجُلٌ آتَى سَفِيهَا
مَالَهُ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَلَا تَوُتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُم. ص

³⁵⁵¹ Ahmed, V, 151; Tahâvî, Müşkil, IV, 23; Müttekî, nr. 43255.

³⁵⁵² Ebû Dâvûd, Cihâd, 36; Tirmizî, Cennet 25.

³⁵⁵³ Münzirî, II, 140; Heysemî, III, 155; Müttekî, nr. 43227.

3554. Üç kişi Allah'a dua eder de duaları kabul olunmaz; onlar nika-
hı altındaki geçimsiz kadını boşamayan, alacağına vereceğine şahid tut-
mayan ve akılsız adama malını veren kişilerdir; halbuki Allah Teala,
"Mallarınızı akılsız kimselere vermeyin!" buyurmuştur.³⁵⁵⁴

۳۵۵۴-ثَلَاثَةٌ يَضْحَكُ اللَّهُ إِلَيْهِمُ الرَّجُلُ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يُصَلِّي وَالْقَوْمُ إِذَا صَفُّوا
لِلصَّلَاةِ وَالْقَوْمُ إِذَا صَفُّوا لِلْقِتَالِ. صَح

3555. Üç kişiden Allah Teala hoşnud olup onları yapanlara rahme-
tiyle tecelli eder; onlar gece kalkıp ibadet yapan, namaz için saf tutan ve
Allah yolunda savaşa çıkan kişilerdir.³⁵⁵⁵

۳۵۵۵-ثَلَاثَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ التَّاجِرُ الْأَمِينُ وَالْإِمَامُ
الْمُقْتَصِدُ وَرَاعِي الشَّمْسِ بِالنَّهَارِ. ح

3556. Üç kişiyi Allah Teala onları başka gölgenin bulunmadığı kıya-
met gününde kendi gölgesinde gölgelendirir; onlar güvenilir tacir, adil
idareci ve namaz vakitlerini bekleyen kişilerdir.³⁵⁵⁶

۳۵۵۶-ثَلَاثَةٌ يَهْلِكُونَ عِنْدَ الْحِسَابِ جَوَادٌ وَشُجَاعٌ وَعَالِمٌ. صَح

3557. Üç kişi; cömert, cesur ve alim kişiler hesap verirlerse helak
olurlar.³⁵⁵⁷

۳۵۵۷-ثَلَاثُونَ خِلَافَةً نُبُوَّةٍ وَثَلَاثُونَ خِلَافَةً وَمُلْكٌ وَثَلَاثُونَ تَجَبُّرٌ وَلَا خَيْرَ فِيمَا
وَرَاءَ ذَلِكَ.

3558. Otuz sene peygamberlik yolunda halifelik, otuz sene meliklik
yolunda hilafet, otuz sene de zorba meliklik vardır; ondan sonrasında
ise hayır yoktur.³⁵⁵⁸

³⁵⁵⁴ İbni Asâkir, XXIV, 190; Ayet için bk. Nisâ (4), 5.

³⁵⁵⁵ Ahmed, III, 80.

³⁵⁵⁶ Müteki, nr. 43259.

³⁵⁵⁷ Hâkim, I, 108; Şecerî, Emâlî, II, 222.

³⁵⁵⁸ İbni Asâkir, XXXVII, 19.

٣٥٥٩- ثَمَانِيَّةُ أَبْغَضُ خَلِيقَةِ اللَّهِ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ السَّقَاوُونَ وَهُمْ الْكَذَّابُونَ
وَالْخَيَالُونَ وَهُمْ الْمُسْتَكْبِرُونَ وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الْبَغْضَاءَ لِإِخْوَانِهِمْ فِي صُدُورِهِمْ فَإِذَا
لَقَوْهُمْ تَخَلَّفُوا لَهُمْ وَالَّذِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ كَانُوا بِطَاءً وَإِذَا دُعُوا إِلَى
الشَّيْطَانِ وَأَمْرِهِ كَانُوا سِرَاعاً وَالَّذِينَ لَا يُشْرِفُ لَهُمْ طَمَعٌ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا اسْتَخْلَوْهُ
بِأَيْمَانِهِمْ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ ذَلِكَ بِحَقٍّ وَالْمَشَاوُونَ بِالنَّمِيمَةِ وَالْمُفَرَّقُونَ بَيْنَ الْأَحْبَةِ
وَالْبَاغُونَ الْبِرَاءَ الدَّخْصَةَ أُولَئِكَ يَقْدَرُهُمُ الرَّحْمَنُ عَزَّ وَجَلَّ. ح

3559. Sekiz sınıf insan kıyamet günü yaratıklar içerisinde Allah'ın en çok buğzettiği kişilerdir; onlar yalancılar, kibirliler, müslümanlara karşı içlerinde kin besleyip onlarla karşılaştıklarında ise tersi davrananlar, Allah ve resulüne itaata çağrıldıklarında ağırdan alıp şeytan ve emirlerine davet edildiklerinde ise hızla koşanlar, hiçbir şekilde hakları olmadığı halde en ufak bir dünyalığa sahip olmak için yeminle ona saldıranlar, söz götürüp getirerek dostların arasını ayıranlar, suçsuz kimselerin ayağını kaydırmak isteyenlerdir, Allah Teala onların yaptıklarına buğzeder.³⁵⁵⁹

Bedeller

٣٥٦٠- ثَمَنُ الْجَنَّةِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. صَح

3560. Cennetin bedeli, "Lailaheillallah" demektir.³⁵⁶⁰

٣٥٦١- ثَمَنُ الْخَمْرِ حَرَامٌ وَمَهْرُ الْبَغِيِّ حَرَامٌ وَثَمَنُ الْكَلْبِ حَرَامٌ وَالْكُوبَةُ حَرَامٌ وَإِنْ
أَتَاكَ صَاحِبُ الْكَلْبِ يَلْتَمِسُ ثَمَنَهُ فَأَمْلَأْ يَدَيْهِ تُرَاباً وَالْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ حَرَامٌ وَكُلُّ
مُسْكِرٍ حَرَامٌ. صَح

3561. İçki ücreti haram, fuhuş ücreti haram, köpek ücreti haram, tavla oyunu haramdır; köpek sahibi sana gelir de alacağı ücreti isterse

³⁵⁵⁹ İbni Asâkir, VII, 86.

³⁵⁶⁰ İbni Adî, VI, 348; Hatîb, IV, 318.

onun avuçlarını toprakla doldur; içki, kumar haram olduğu gibi, sarhoş eden şeyler de haramdır.³⁵⁶¹

۳۵۶۲- تَمَنُّ الْقَيْنَةِ سُحَتْ وَغَنَاؤُهَا حَرَامٌ وَالتَّظَرُّ إِلَيْهَا حَرَامٌ وَتَمَنُّهَا مِثْلُ تَمَنُّ الْكَلْبِ وَتَمَنُّ الْكَلْبِ سُحَتْ وَمَنْ نَبَتَ لَحْمُهُ عَلَى السُّحْتِ فَالتَّارُ أَوْلَى بِهِ. ض.

3562. Şarkıcı kadının aldığı para haram, şarkı söylemesi haram, onlara bakmak da haramdır; aldığı para, köpek satışı karşılığında alınan para gibidir; köpeğin parası da haramdır; haramla beslenen kişi de cehenneme müstehaktır.³⁵⁶²

۳۵۶۳- تَمَنُّ الْكَلْبِ خَبِيثٌ وَمَهْرُ الْبَغِيِّ خَبِيثٌ وَكَسْبُ الْحَجَّامِ خَبِيثٌ. ص.

3563. Köpek, fuhuş ve kan alma ücreti necistir.³⁵⁶³

۳۵۶۴- تَمَنُّ الْكَلْبِ خَبِيثٌ وَهُوَ أَخْبَثُ مِنْهُ. ح.

3564. Köpeğin ücreti necis, kendisi ise ondan daha necistir.³⁵⁶⁴

İkili-Üçlü Şeyler

۳۵۶۵- ثِنْتَانِ لَا تُرَدَّانِ الدُّعَاءَ عِنْدَ النَّدَاءِ وَعِنْدَ الْيَأْسِ حِينَ يَلْحَمُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا. ص.

3565. İki dua, ezanın okunduğu ve savaşın kızıştığı zamanlarda yapılan dualar reddolunmaz.³⁵⁶⁵

۳۵۶۶- ثِنْتَانِ مَا تُرَدَّانِ الدُّعَاءَ عِنْدَ النَّدَاءِ وَتَحْتَ الْمَطَرِ. ح.

3566. İki dua, ezan okunurken ve yağmur yağarken yapılan dualar geri çevrilmez.³⁵⁶⁶

۳۵۶۷- الثَّلَاثُ مَلْعُونٌ يَغْنِي عَلَى الدَّابَّةِ. ح.

³⁵⁶¹ Ebû Dâvûd, Eşribe 5, 7; Ahmed, I, 274, 289, 350.

³⁵⁶² Taberânî, I, 73; Heysemî, IV, 91.

³⁵⁶³ Ahmed, IV, 141; Hâkim, II, 48.

³⁵⁶⁴ Ahmed, IV, 141; Hâkim, II, 48.

³⁵⁶⁵ İbni Huzeyme, I, 219; Taberânî, VI, 135; Hâkim, II, 124; Beyhakî, III, 360.

³⁵⁶⁶ Hâkim, II, 124; Beyhakî, III, 360.

3567. Hayvana binen üçüncü kişi, rahmetten uzaktır.³⁵⁶⁷

٣٥٦٨-الثُّلُثُ وَالثُّلُثُ كَثِيرٌ. صَح

3568. Üçte bir vasiyet yeterlidir, üçte bir de çoktur.³⁵⁶⁸

٣٥٦٩-الثُّلُثُ وَالثُّلُثُ كَثِيرٌ إِنَّ صَدَقَتَكَ مِنْ مَالِكَ صَدَقَةٌ وَإِنْ نَفَقَتَكَ عَلَى عِيَالِكَ صَدَقَةٌ وَإِنْ مَا تَأْكُلُ أَمْرَاتُكَ مِنْ مَالِكَ صَدَقَةٌ وَإِنَّكَ أَنْ تَدَعَ أَهْلَكَ بِخَيْرٍ خَيْرٌ مِنْ أَنْ تَدْعَهُمْ يَتَكَفَّفُونَ النَّاسَ. صَح

3569. Malın üçte birini vasiyet et, üçte bir de çoktur; varislerini zengin bırakman onları fakir ve insanlara el açar durumda bırakmaktan daha iyidir; eşine verdiği bir lokma yiyeceğe varıncaya kadar Allah rızası için harcadığın her şeyde mükafat vardır.³⁵⁶⁹

Çeşitli Hadisler

٣٥٧٠-الثُّومُ وَالْبَصَلُ وَالْكُرَّاثُ مِنْ سَكِّ إِبْلِيسَ. ض

3570. Sarımsak, soğan ve pırasa şeytan kokularındandır.³⁵⁷⁰

٣٥٧١-الثَّيِّبُ أَحَقُّ بِنَفْسِهَا مِنْ وَلِيِّهَا وَالْبَكْرُ يَسْتَأْذِنُهَا أَبُوهَا فِي نَفْسِهَا وَإِذْنُهَا صِمَاتُهَا. صَح

3571. Dul kendine velisinden daha çok hak sahibidir; bakireye gelince babası ondan izin ister, onun izni de susmasıdır.³⁵⁷¹

٣٥٧٢-الثَّيِّبُ تُغْرَبُ عَنْ نَفْسِهَا وَالْبَكْرُ رِضَاهَا صِمَّتُهَا. صَح

3572. Dul düşüncesini açıklar, bakirenin rızası ise susmasıdır.³⁵⁷²

³⁵⁶⁷ Müttekî, nr. 24972.

³⁵⁶⁸ Ahmed, I, 176; Beyhakî, IX, 18.

³⁵⁶⁹ Buhârî, İmran 41; Cenâiz 36; Menâkıbü'l-ensâr 49; Merzâ 16; Daavât 43; Ferâiz 6; Müslim, Vasiyyet 4.

³⁵⁷⁰ Taberânî, VIII, 282; Heysemî, II, 18.

³⁵⁷¹ Ahmed, I, 219; Taberânî, X, 307; Beyhakî, VII, 115.

³⁵⁷² Ahmed, IV, 192; Taberânî, XVII, 108.

CİM HARFİ

۳۵۷۳-جاءني جبريل فقال يا مُحَمَّدُ إِذَا تَوَضَّأْتَ فَاَنْتَضِخْ. ح

3573. Cibril bana geldi ve; "Ey Muhammed abdest aldığın zaman elbi-senin içine biraz su serp!" dedi.³⁵⁷³

۳۵۷۴-جَارُ الدَّارِ أَحَقُّ بِدَارِ الْجَارِ. صَح

3574. Komşu, komşusunun evini almaya daha çok hak sahibidir.³⁵⁷⁴

۳۵۷۵-جَارُ الدَّارِ أَحَقُّ بِالشَّقْعَةِ.

3575. Evin komşusu, o evi almaya daha önceliklidir.³⁵⁷⁵

۳۵۷۶-جَارُ الدَّارِ أَحَقُّ بِالدَّارِ مِنْ غَيْرِهِ. ض

3576. Evin komşusu, o evi almaya başkasından daha layıktır.³⁵⁷⁶

۳۵۷۷-جَالِسُوا الْكِبَرَاءَ وَسَائِلُوا الْعُلَمَاءَ وَخَالِطُوا الْحُكَمَاءَ. صَح

3577. Yaşlılarla oturun, alimlere sorun, hikmet sahipleri arasına ka-rışın!³⁵⁷⁷

۳۵۷۸-جَاهِدُوا الْمُشْرِكِينَ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَالسِّتِكُمْ. صَح

3578. Müşriklere karşı mallarınızla, canlarınızla ve dillerinizle cihad edin!³⁵⁷⁸

³⁵⁷³ Tebrizî, Mişkât, nr. 367; Elbânî, Sahîha, II, 519.

³⁵⁷⁴ Tirmizî, Ahkâm 31,33; Ebû Dâvûd, Büyû 73; Ahmed, IV, 388, 390, V, 8, 12, 13, 18.

³⁵⁷⁵ Müttekî, nr. 17698.

³⁵⁷⁶ Ahmed, V, 8, 12, 13, 18.

³⁵⁷⁷ İbni Adî, V, 1941, 1942.

³⁵⁷⁸ Ebû Dâvûd, Cihâd, 17; Nesâî, Cihâd 1; Dârimî, Cihâd, 37.

٣٥٧٩-جَبَلُ الْخَلِيلِ مُقَدَّسٌ وَإِنَّ الْفِتْنَةَ لَمَّا ظَهَرَتْ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ أَوْحَى اللَّهُ إِلَى أَنْبِيَائِهِمْ أَنْ يَقْرَءُوا بِدِينِهِمْ إِلَى جَبَلِ الْخَلِيلِ. ض

3579. Halil dağı mukaddestir; İsrail oğulları arasında fitne zuhur edince Allah Teala peygamberlere dinleri için Cebel-i Halil'e kaçmalarını vahyetti.³⁵⁷⁹

٣٥٨٠-جُيِّلَتْ الْقُلُوبُ عَلَى حُبِّ مَنْ أَحْسَنَ إِلَيْهَا وَبَغْضِ مَنْ أَسَاءَ إِلَيْهَا. ض

3580. Kalpler kendisine iyilik yapanı sevecek, kötülük yapana da buğzedecek şekilde yaratılmıştır.³⁵⁸⁰

٣٥٨١-جَدِّدُوا إِيمَانَكُمْ أَكْثِرُوا مِنْ قَوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. صَح

3581. İmanınızı tazeleyip, "Lailaheillallah!" kelimesini çokça söyleyin.³⁵⁸¹

٣٥٨٢-جَرِيرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ مِمَّا أَهَلَ الْبَيْتِ ظَهَرَ لِبَطْنِ. ض

3582. Cerir İbni Abdillâh bizden, ehl-i beyttendir; o karm için sırt gibidir.³⁵⁸²

٣٥٨٣-جَزَاءُ الْغَنِيِّ مِنَ الْفَقِيرِ التَّصِيحَةُ وَالِدُعَاءُ. ض

3583. Fakirin kendisine iyilik eden zengine vereceği karşılık, ona hayır duada bulunmaktır.³⁵⁸³

٣٥٨٤-جَزَى اللَّهُ الْأَنْصَارَ عَنَّا خَيْرًا وَلَا سَيِّمًا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو بْنُ حَرَامٍ وَسَعْدُ بْنُ

عُبَادَةَ. ض

3584. Allah Teala ensarı, özellikle Abdullah İbni Amr İbni Haram ve Sad İbni Ubade'yi hayırla mükafatlandırınsın!³⁵⁸⁴

³⁵⁷⁹ İbni Asâkir, I, 240; Müttekî, nr. 35063, 35122.

³⁵⁸⁰ Kudâî, I, 350; Ebû Nuaym, IV, 121; Beyhakî, Şuab, VI, 481.

³⁵⁸¹ Ahmed, II, 359.

³⁵⁸² Taberânî, II, 328; İbni Adî, I, 378; Müttekî, nr. 33184.

³⁵⁸³ Müttekî, nr. 16827.

³⁵⁸⁴ İbni Hübân, XV, 487; Hâkim, IV, 124.

۳۵۸۵- جَزَى اللَّهُ الْعَنْكَبُوتَ عَنَّا خَيْرًا فَإِنَّهَا نَسَجَتْ عَلَيَّ فِي الْغَارِ. ض

3585. Allah Teala örümceği hayırla ödüllendirsin, o beni mağarada ağıyla gizledi.³⁵⁸⁵

۳۵۸۶- جُزُّوا الشَّوَارِبَ وَارْزُقُوا اللَّحَى خَالِفُوا الْمَجُوسَ.

3586. Bıyıkları kısaltıp sakalları uzatarak mecusilere muhalefet edin!³⁵⁸⁶

۳۵۸۷- جَعَلَ اللَّهُ الرَّحْمَةَ مِائَةَ جُزْءٍ فَأَمْسَكَ عَنْدَهُ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ جُزْأً وَأَنْزَلَ فِي الْأَرْضِ جُزْأً وَاحِدًا فَمِنْ ذَلِكَ الْجُزْءِ تَتَرَاخُمُ الْخَلْقُ حَتَّى تَرْفَعَ الْفَرَسُ حَافِرَهَا عَنْ وَلَدِهَا خَشْيَةً أَنْ تُصِيبَهُ. صَح

3587. Allah Teala rahmetini yüz parçaya ayırıp doksan dokuzunu yanında tutmuş, birini ise yeryüzüne indirmiştir; yaratıklar o bir parça rahmet sayesinde birbirlerine acırlar; öyle ki bir kısrağ bile o bir rahmet sayesinde yavrusuna dokunmaması için ayağını kaldırır.³⁵⁸⁷

۳۵۸۸- جَعَلَ اللَّهُ الْأَهْلَةَ مَوَاقِيتَ لِلنَّاسِ فَصُومُوا لِرُؤْيَيْهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَيْهِ فَإِنْ غَمَّ عَلَيْكُمْ فَقَعُدُوا ثَلَاثِينَ يَوْمًا. صَح

3588. Allah Teala hilalleri insanların zamanı bilmeleri için yarattı; onu gördüğünüz zaman oruç tutun, yine onu gördüğünüzde orucu bırakın, ramazanın sonu bulutlu olursa onu da otuza tamamlayın!³⁵⁸⁸

۳۵۸۹- جَعَلَ اللَّهُ التَّقْوَى زَادَكَ وَغَفَرَ ذَنْبَكَ وَوَجَّهَكَ لِلْخَيْرِ حَيْثُمَا تَكُونُ. ض

3589. Allah sana takvayı azık eyleyip günahlarını bağışlasın ve her nerede olursan ol seni hayra yöneltsin!³⁵⁸⁹

³⁵⁸⁵ Gumârî, Muğîr, s. 40.

³⁵⁸⁶ Deylemî, II, 108.

³⁵⁸⁷ Taberânî, Evsat, I, 297; Beyhakî, Şuab, VII, 457.

³⁵⁸⁸ İbni Adî, VI, 2161; Dârekutnî, II, 163; İbni Asâkir, II 163.

³⁵⁸⁹ Taberânî, XIX, 15; İbni Kâni, II, 360.

٣٥٩٠- جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ صَلَاةَ قَوْمِ أَنْرَارٍ يَقُومُونَ اللَّيْلَ وَيَصُومُونَ النَّهَارَ لَيْسُوا
بِأَتَمَّةٍ وَلَا فَجَّارٍ. ض

3590. Allah Teala size salihlerin duasını nasib etsin; onlar öyle kimselerdir ki gece kıyam edip gündüz oruç tutarlar, onlar kötü ve facir kimseler de değillerdir.³⁵⁹⁰

٣٥٩١- جَعَلَ اللَّهُ الْحَسَنَةَ بِعَشْرَةِ أَمْثَالِهَا الشَّهْرُ بِعَشْرَةِ أَشْهُرٍ وَصِيَامُ سِنَةِ أَيَّامٍ بَعْدَ
الشَّهْرِ تَمَامُ السَّنَةِ. ض

3591. Allah Teala her iyiliğe on katıyla karşılık verir; bir ay yılın on ayına karşılık olduğu gibi, ramazandan sonra altı gün oruç da yılın tamamına karşılıktır.³⁵⁹¹

٣٥٩٢- جَعَلَ اللَّهُ عَذَابَ هَذِهِ الْأُمَّةِ فِي دُنْيَاهَا. ض

3592. Allah Teala, bu ümmetin azabını dünyada kıldı.³⁵⁹²

٣٥٩٣- جُعِلَتْ قُرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ. ض

3593. Gözümün nuru namazda kılındı.³⁵⁹³

٣٥٩٤- جُعِلَتْ لِي الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا. ض

3594. Yeryüzü bana secde yeri ve temizleyici kılındı.³⁵⁹⁴

٣٥٩٥- جُعِلَتْ لِي كُلُّ أَرْضٍ طَيِّبَةٍ مَسْجِدًا وَطَهُورًا. صَح

3595. Bütün yeryüzü bana temiz, secde edilen yer ve temizleyici kılındı.³⁵⁹⁵

٣٥٩٦- جُعِلَ الْخَيْرُ كُلُّهُ فِي الرِّبْعَةِ. ض

³⁵⁹⁰ Abd b. Humeyd, s. 402; Ziyâ, V, 75.

³⁵⁹¹ İbnî Asâkir, LIV, 82.

³⁵⁹² Hâkim, I, 113; Beyhakî, Şuab, VII, 148.

³⁵⁹³ Taberânî, Sağîr, I, 262; Müttekî, nr. 18912.

³⁵⁹⁴ İbnü'l-Cârûd, s. 41; Ziyâ, V, 42.

³⁵⁹⁵ İbnü'l-Cârûd, s. 41; Ziyâ, V, 42.

3596. Hayrın tamamı, orta boylulara verildi.³⁵⁹⁶

٣٥٩٧-جُلَسَاءُ اللَّهِ عَدَا أَهْلُ الْوَرَعِ وَالزُّهْدِ فِي الدُّنْيَا. ض

3597. Yarın ahirette Allah'a yakın olacaklar, dünyada iken harama uzak olup dünyaya fazla rağbet etmeyenlerdir.³⁵⁹⁷

٣٥٩٨-جُلُوسُ الْإِمَامِ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ فِي الْمَغْرِبِ مِنَ السُّنَّةِ. ض

3598. İmamın akşam ezanıyla ikamet arasında oturması sünnettir.³⁵⁹⁸

٣٥٩٩-جَمَالُ الرَّجُلِ فَصَاحَةً لِسَانِهِ. ض

3599. Erkeğin güzelliği, düzgün konuşmasıdır.³⁵⁹⁹

٣٦٠٠-جَنَّانُ الْفِرْدَوْسِ أَرْبَعُ جَنَّاتٍ مِنْ ذَهَبٍ حَلِيقَتُهُمَا وَآيَتُهُمَا وَمَا فِيهِمَا وَجَنَّاتٍ مِنْ فِضَّةٍ حَلِيقَتُهُمَا وَآيَتُهُمَا وَمَا فِيهِمَا وَمَا بَيْنَ الْقَوْمِ وَبَيْنَ أَنْ يَنْظُرُوا إِلَى رَبِّهِمْ إِلَّا رِداءُ الْكِبْرِيَاءِ عَلَى وَجْهِهِ فِي جَنَّةٍ عَذْنٍ وَهَلِوِ الْأَنْهَارُ تَشْخُبُ مِنْ جَنَّةٍ عَذْنٍ ثُمَّ تَصْدَعُ بَعْدَ ذَلِكَ أَنْهَاراً. صَح

3600. Firdevs cennetleri dört kısımdır; ikisi süsleri, kapkacağı ve içindekilerle altından, diğer ikisi ise süsleri, kapkacağı ve içindekilerle gümüşstendir; Adn cennetindeki insanlarla rableri arasında zatı önündeki kibriya örtüsünden başka birşey yoktur, cennet nehirleri Adn cennetinden çıkar, daha sonra oradan kollara ayrılır.³⁶⁰⁰

٣٦٠١-جَنَّبُوا مَسَاجِدَنَا صِبْيَانَكُمْ وَمَجَانِينَكُمْ وَشِرَاءَكُمْ وَبَيْعَكُمْ وَخُصُومَاتَكُمْ وَرَفَعَ أَصْوَاتَكُمْ وَإِقَامَةَ حُدُودَكُمْ وَسَلَّ سِيُوفَكُمْ وَاتَّخَذُوا عَلَى أَبْوَابِهَا الْمَطَاهِرَ وَجَمَرُوهَا فِي الْجُمُعِ. ض

³⁵⁹⁶ Müttekî, nr. 30751; Zebidî, VII, 146.

³⁵⁹⁷ Münâvî, III, 350.

³⁵⁹⁸ Müttekî, nr. 20436.

³⁵⁹⁹ Kudâî, I, 164; Deylemî, II, 110.

³⁶⁰⁰ Dârimî, Rikâk 101; Ahmed, IV, 416.

3601. Mescidlerimizden küçük çocukları, delileri, alışverişleri, davaları, gürültüleri, ceza uygulamalarıyla kılıç çekmeleri uzak tutun; kapı önlerinde su bulundurup cuma günleri namaz yerlerini kokulandırın!³⁶⁰¹

٣٦٠٢-جِهَادُ الْكَبِيرِ وَالصَّغِيرِ وَالضَّعِيفِ وَالْمَرْأَةِ الْحُجِّ وَالْعُمْرَةِ. صَح

3602. Büyük küçük zayıf ve kadının cihadı, hac ile umredir.³⁶⁰²

٣٦٠٣-جُهِدِ الْبَلَاءِ كَثْرَةَ الْعِيَالِ مَعَ قِلَّةِ الشَّيْءِ.

3603. En zor imtihan; kişinin malının az, aile fertlerinin ise çok olmasıdır.³⁶⁰³

٣٦٠٤-جُهِدِ الْبَلَاءِ قِلَّةَ الصَّبْرِ. ض

3604. En şiddetli bela, sabır azlığıdır.³⁶⁰⁴

٣٦٠٥-جُهِدِ الْبَلَاءِ أَنْ تَخْتَاوُوا إِلَى مَا فِي أَيْدِي النَّاسِ فَتُتَمَنَّعُوا. ض

3605. En şiddetli bela, insanların elindekilere muhtaç olduğunuz halde onun sizden esirgenmesidir.³⁶⁰⁵

٣٦٠٦-جَهَنَّمُ تُحِيطُ بِالدُّنْيَا وَالْجَنَّةُ مِنْ وَرَائِهَا فَلِذَلِكَ صَارَ الصِّرَاطُ عَلَى جَهَنَّمَ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ. ض

3606. Cehennem dünyayı kuşatmış, cennet de onun arkasındadır; onun için cehennem üzerindeki Sırat cennete yol oldu.³⁶⁰⁶

Komşu

٣٦٠٧-الْجَارُ أَحَقُّ بِصَقِيهِ. صَح

3607. Komşu, komşusuna karşı daha çok hak sahibidir.³⁶⁰⁷

³⁶⁰¹ Abdürrezzâk, I, 441.

³⁶⁰² Müttekî, nr. 45127.

³⁶⁰³ Müttekî, nr. 44491; Aclûnî, I, 402.

³⁶⁰⁴ Müttekî, nr. 2966.

³⁶⁰⁵ Müttekî, nr. 16684; Aclûnî, I, 402.

³⁶⁰⁶ Hatîb, II, 291; Deylemî, II, 114.

³⁶⁰⁷ Ahmed, VI, 390; Müttekî, nr. 16717, 17700.

٣٦٠٨-الجارُ أَحَقُّ بِشَفْعَةِ جَارِهِ يُنْتَظَرُ بِهَا وَإِنْ كَانَ غَائِباً إِذَا كَانَ طَرِيقَهُمَا وَاحِداً.

3608. Komşu komşusunun şüfasına daha layıktır; yolları bir olduğu halde kendisi yoksa onun gelmesi beklenir.³⁶⁰⁸

٣٦٠٩-الجارُ قَبْلَ الدَّارِ وَالرَّفِيقُ قَبْلَ الطَّرِيقِ وَالزَّادُ قَبْلَ الرَّحِيلِ. ض

3609. Evden önce komşu, yoldan önce arkadaş, yolculuktan önce de azık edin!³⁶⁰⁹

Çeşitli Hadisler

٣٦١٠-الجالِبُ مَرْزُوقٌ وَالْمُخْتَكِرُ مَلْعُونٌ. ض

3610. Pazara mal getiren rızıklanır, saklayan ise mahrum kalır.³⁶¹⁰

٣٦١١-الجالِبُ إِلَى سَوْقِنَا كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُخْتَكِرُ فِي سَوْقِنَا كَالْمُلْجِدِ

فِي كِتَابِ اللَّهِ. صَح

3611. Çarşımıza mal getiren Allah yolunda mücahid, çarşımızda karborsacılık yapan ise Allah'ın kitabını inkar eden gibidir.³⁶¹¹

٣٦١٢-الجاهِرُ بِالْقُرْآنِ كَالْجَاهِرِ فِي الصَّدَقَةِ وَالْمُسِرُّ بِالْقُرْآنِ كَالْمُسِرِّ

بِالصَّدَقَةِ. صَح

3612. Kuran'ı sesli okuyan sadakayı açıktan veren, sessiz okuyan da sadakayı gizli veren gibidir.³⁶¹²

٣٦١٣-الْجَبْرُوتُ فِي الْقَلْبِ. ض

3613. Kibir, kalpte olur.³⁶¹³

³⁶⁰⁸ Ahmed, III, 303; Beyhakî, VI, 106.

³⁶⁰⁹ Hatîb, Câmi, II, 232; Deylemî, II, 119.

³⁶¹⁰ İbnü'l Mâce, Ticârât 6; Dârimî, Büyû 12.

³⁶¹¹ Hâkim, II, 120; Müttekî, nr. 9717.

³⁶¹² Ahmed, IV, 151; Beyhakî, III, 13.

³⁶¹³ Aclûnî, I, 395.

٣٦١٤- الْجَزَادُ فِي الْقُرْآنِ كُفْرٌ.

3614. Kuran konusunda cedelleşmek küfürdür.³⁶¹⁴

٣٦١٥- الْجَزَادُ نَشْرَةُ خُوتٍ فِي الْبَحْرِ. ض.

3615. Çekirge, balığın denizde saçtığı bir hayvandır.³⁶¹⁵

٣٦١٦- الْجَزَادُ مِنْ صَيْدِ الْبَحْرِ. ض.

3616. Çekirge, deniz avlarındanandır.³⁶¹⁶

٣٦١٧- الْجَرَسُ مَزَامِيرُ الشَّيْطَانِ. صَح.

3617. Çan, şeytan çalgılarındanandır.³⁶¹⁷

٣٦١٨- الْجَزُورُ عَنْ سَبْعَةٍ.

3618. Deve, yedi kişiye kurban olur.³⁶¹⁸

٣٦١٩- الْجَزُورُ فِي الْأَضْحَى عَنْ عَشْرَةٍ. ض.

3619. Deve, on kişiye kurban olur.³⁶¹⁹

٣٦٢٠- الْجَفَاءُ كُلُّ الْجَفَاءِ وَالْكَفْرُ وَالنَّفَاقُ مَنْ سَمِعَ مُنَادِي اللَّهِ تَعَالَى يُنَادِي

بِالصَّلَاةِ وَيَدْعُو إِلَى الْفَلَاحِ فَلَا يُجِيبُهُ. ض.

3620. Namaz için ezan okuyup felaha çağıran müezzini işitip de ona icabet etmeyen rahmetten uzak olsun, onun bu davranışı nankörlük ve nifaktır.³⁶²⁰

٣٦٢١- الْجُلُوسُ فِي الْمَسْجِدِ لانتظارِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ عِبَادَةٌ وَالنَّظَرُ فِي وَجْهِ

الْعَالِمِ عِبَادَةٌ وَنَفْسُهُ تَسْبِيحٌ. ض.

³⁶¹⁴ Hâkim, II, 223; Ebû Nuaym, VI, 134; Müttekî, nr. 2837; Adlûnî, I, 397.

³⁶¹⁵ Müttekî, nr. 40973.

³⁶¹⁶ Ukaylî, IV, 384; Beyhakî, V, 207.

³⁶¹⁷ Ahmed, II, 366; İbni Huzeyme, nr. 2554.

³⁶¹⁸ Taberânî, X, 102; Müttekî, nr. 12162.

³⁶¹⁹ Taberânî, X, 202; Dârekutnî, II, 234; İbni Adî, I, 349; Heysemî, IV, 20.

³⁶²⁰ Ahmed, III, 349; Taberânî, XX, 183; Heysemî, II, 41.

3621. Namazdan sonra diğer namazı beklemek için mescidde oturmak ibadet, alimin yüzüne bakmak ibadet, onun nefesi de tesbihtir.³⁶²¹

٣٦٢٢-الجلوس مع الفقراء من التواضع وهو من أفضل الجهاد. ض

3622. Fakirlerle oturmak tevazudur; o en faziletli cihaddandır.³⁶²²

٣٦٢٣-الجماعة بركة والشحور بركة والثريد بركة. ض

3623. Cemaat bereket, sahur bereket, tirid de berekettir.³⁶²³

٣٦٢٤-الجماعة رجمة والفرقة عذاب. ض

3624. Cemaat rahmet, ayrılık azaptır.³⁶²⁴

Güzellik

٣٦٢٥-الجمال في الرجل اللسان. صح

3625. Erkeğin güzelliği, dilindedir.³⁶²⁵

٣٦٢٦-الجمال صواب القول بالحق والكمال حسن الفعل بالصدق. ض

3626. Güzellik; hak sözü doğruca söylemek, olgunluk ise; dürüstçe güzel davranışlar sergilemektir.³⁶²⁶

٣٦٢٧-الجمال في الإبل والبركة في الغنم والخيل في نواصيها الخير إلى يوم القيامة. ض

3627. Güzellik develerde, bereket koyunlarda, hayır da kıyamet gününe kadar atların alınlarındadır.³⁶²⁷

³⁶²¹ Müttekî, nr. 20734.

³⁶²² Müttekî, nr. 16585; Aclûnî, I, 393.

³⁶²³ İbni Hacer, Metâlib, nr. 976; Müttekî, nr. 40719.

³⁶²⁴ İbni Ebi'd-Dünyâ, Şükr, s. 33.

³⁶²⁵ Hâkim, III, 373.

³⁶²⁶ Beyhakî, Şuab, IV, 249; Deylemî, II, 121.

³⁶²⁷ Müttekî, nr. 35266

Cuma

۳۶۲۸-الْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ كَفَّارَةٌ مَا بَيْنَهُمَا مَا لَمْ تُغَشَّ الْكِبَائِرُ ض.

3628. Büyük günahlar işlenmedikçe-cuma, diğer cumaya kadar arada işlenen günahlara keffaret olur.³⁶²⁸

۳۶۲۹-الْجُمُعَةُ عَلَى مَنْ سَمِعَ النَّدَاءَ ض.

3629. Cuma, ezanı duyana gerekir.³⁶²⁹

۳۶۳۰-الْجُمُعَةُ حَقٌّ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ فِي جَمَاعَةٍ إِلَّا أَرْبَعَةً عَبْدًا مَمْلُوكًا أَوْ امْرَأَةً أَوْ صَبِيًّا أَوْ مَرِيضًا ح.

3630. Cumayı cemaatle kılmak köle, kadın, çocuk ve hasta dışında her müslümana vaciptir.³⁶³⁰

۳۶۳۱-الْجُمُعَةُ عَلَى مَنْ آوَاهُ اللَّيْلُ إِلَى أَهْلِهِ ح.

3631. Cuma, geceleyin evinde olanlara gerekir.³⁶³¹

۳۶۳۲-الْجُمُعَةُ وَاجِبَةٌ عَلَى كُلِّ قَرْيَةٍ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهَا إِلَّا أَرْبَعَةٌ ض.

3632. Cuma imamı olan her köye, o köyde imamla beraber dört kişiden fazla adam olmasa dahi herkese vaciptir.³⁶³²

۳۶۳۳-الْجُمُعَةُ عَلَى الْخَمْسِينَ رَجُلًا وَلَيْسَ عَلَى مَا دُونَ الْخَمْسِينَ جُمُعَةٌ ض.

3633. Cuma elli kişi olursa kılınır, elli kişiden az olursa cuma yoktur.³⁶³³

۳۶۳۴-الْجُمُعَةُ وَاجِبَةٌ عَلَى كُلِّ قَرْيَةٍ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهَا إِلَّا أَرْبَعَةٌ ض.

3634. Cuma bir köyde dört kişiden fazla kimse olmasa da vaciptir.³⁶³⁴

³⁶²⁸ Dârekutnî, İlel, I, 260; Beyhakî, Şuab, III, 107.

³⁶²⁹ Beyhakî, III, 173; Deylemî, II, 117.

³⁶³⁰ Dârekutnî, II, 3; Beyhakî, III, 172.

³⁶³¹ Müttekî, nr. 21084.

³⁶³² İbni Ebî Şeybe, I, 446; Beyhakî, III, 184.

³⁶³³ Taberânî, VIII, 291; Müttekî, nr. 21097; Heysemî, II, 176.

³⁶³⁴ İbni Ebî Şeybe, I, 446; Beyhakî, III, 184.

۳۶۳۵- الْجُمُعَةُ حَجُّ الْمَسَاكِينِ. ض.

3635. Cuma, yoksulların haccıdır.³⁶³⁵

۳۶۳۶- الْجُمُعَةُ حَجُّ الْفُقَرَاءِ.

3636. Cuma, fakirlerin haccıdır.³⁶³⁶

۳۶۳۷- الْجَنَازَةُ مَتْبُوعَةٌ وَلَيْسَتْ بِتَابِعَةٍ لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَقَدَّمَهَا.

3637. Cenazeye tabi olunur, cenaze tabi olmaz; onun önüne geçen bizden değildir.³⁶³⁷

Cennet

۳۶۳۸- الْجَنَّةُ أَقْرَبُ إِلَى أَحَدِكُمْ مِنْ شِرَاكِ نَعْلِهِ وَالنَّارُ مِثْلُ ذَلِكَ. صَح.

3638. Cennet size ayakkabı bağınızdan daha yakındır, cehennem de öyledir.³⁶³⁸

۳۶۳۹- الْجَنَّةُ لَهَا ثَمَانِيَةُ أَبْوَابٍ وَالنَّارُ لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ. ح.

3639. Cennetin sekiz, cehennem yedi kapısı vardır.³⁶³⁹

۳۶۴۰- الْجَنَّةُ مِائَةُ دَرَجَةٍ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ. ح.

3640. Cennet yüz derecedir, her iki derece arası gökle yer arası kadardır.³⁶⁴⁰

۳۶۴۱- الْجَنَّةُ مِائَةُ دَرَجَةٍ وَلَوْ أَنَّ الْعَالَمِينَ اجْتَمَعُوا فِي إِحْدَاهُنَّ وَسِعَتْهُمْ. ح.

3641. Cennet yüz derecedir, bütün alemler birinde toplansa, o biri hepsini içine alır.³⁶⁴¹

³⁶³⁵ Müttekî, nr. 21031, 31032; Aclûnî, I, 400.

³⁶³⁶ Müttekî, nr. 21031, 31032; Aclûnî, I, 400.

³⁶³⁷ Ebû Dâvûd, Cenâiz 50; Ahmed, I, 394; Beyhakî, IV, 22.

³⁶³⁸ Buhârî, Rikâk 29.

³⁶³⁹ İbni Sad, VII, 430.

³⁶⁴⁰ Hâkim, I, 153.

³⁶⁴¹ Tirmizî, Cennet 4; Ahmed, III, 29.

٣٦٤٢- الْجَنَّةُ تَحْتَ أَقْدَامِ الْأَمْهَاتِ. ح

3642. Cennet, anaların ayakları altındadır.³⁶⁴²

٣٦٤٣- الْجَنَّةُ تَحْتَ ظِلَالِ السُّيُوفِ. ض

3643. Cennet, kılıçların gölgesi altındadır.³⁶⁴³

٣٦٤٤- الْجَنَّةُ دَارُ الْأَسْخِيَاءِ. ض

3644. Cennet, cömertler yurduudur.³⁶⁴⁴

٣٦٤٥- الْجَنَّةُ لَبَنَةٌ مِنْ ذَهَبٍ وَلَبَنَةٌ مِنْ قَصَّةٍ. صَح

3645. Cennet, altınla gümüş tuğlalardandır.³⁶⁴⁵

٣٦٤٦- الْجَنَّةُ مِائَةُ دَرَجَةٍ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ مَسِيرَةُ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ. صَح

3646. Cennet yüz derecedir, her iki derece arası beşyüz yıllık mesafedir.³⁶⁴⁶

٣٦٤٧- الْجَنَّةُ بِالْمَشْرِقِ. ض

3647. Cennet, doğu tarafındadır.³⁶⁴⁷

٣٦٤٨- الْجَنَّةُ حَرَامٌ عَلَى كُلِّ فَاحِشٍ أَنْ يَدْخُلَهَا. ض

3648. Cennete, hayasız olanların girmesi haramdır.³⁶⁴⁸

٣٦٤٩- الْجَنَّةُ لِكُلِّ تَائِبٍ وَالرَّحْمَةُ لِكُلِّ وَاقِفٍ. ض

3649. Cennet her tevbekele, rahmet de her günahkaradır.³⁶⁴⁹

³⁶⁴² Hatîb, Câmî, II, 231; Kudâî, I, 102; Deylemî, II, 116.

³⁶⁴³ Hâkim, II, 80; Beyhakî, IX, 44.

³⁶⁴⁴ İbni Adî, VI, 351.

³⁶⁴⁵ Buhârî, Tefsîr (9), 15, Tabîr 48; Tirmizî, Cennet 2; Dârimî, Rikâk 100.

³⁶⁴⁶ Müttekî, nr. 39224.

³⁶⁴⁷ Deylemî, II, 116; Gumârî, Muğîr, s. 40.

³⁶⁴⁸ Zebidî, VII, 478.

³⁶⁴⁹ Müttekî, nr. 10177.

٣٦٥٠- الْجَنَّةُ بِنَاوَهَا لَبَنَةٌ مِنْ فِضَّةٍ وَلَبَنَةٌ مِنْ ذَهَبٍ وَمِلَاطُهَا الْمِسْكُ الْأَذْفَرُ وَحَصَبَاوُهَا اللَّوْلُؤُ وَالْيَاقُوتُ وَتُرْبَتُهَا الزَّعْفَرَانُ مَنْ يَدْخُلُهَا يَنْعَمُ لَا يَأْسُ وَيَخْلُدُ لَا يَمُوتُ لَا تَبْلَى ثِيَابُهُمْ وَلَا يَفْنَى شَبَابُهُمْ. ح

3650. Cennetin bir tuğlası altından, bir tuğlası gümüşten olup harcı halis misktir; çakılları inci ve yakuttan, toprağı ise zaferandandır; oraya giren nimetlenip sıkıntı çekmez; orada ebedi kalıp ölmez; elbiseleri eskimeyip gençlikleri de gitmez.³⁶⁵⁰

Çeşitli Hadisler

٣٦٥١- الْجِنَّ ثَلَاثَةٌ أَصْنَافٍ فَصِنْفٌ لَهُمْ أَجْنَحَةٌ يَطِيرُونَ بِهَا فِي الْهَوَاءِ وَصِنْفٌ حَيَاتٌ وَكِلَابٌ وَصِنْفٌ يَحْلُونَ وَيَطْعَنُونَ. صَح

3651. Cinler üç kısımdır, üçte birinin kanadı olup havada uçarlar; üçte biri yılanlarla köpeklerdir; üçte biri de göçebe olup insanlarla birlikte dolaşırlar.³⁶⁵¹

٣٦٥٢- الْجِنَّ لَا تَخِيلُ أَحَدًا فِي بَيْتِهِ عَتِيقٌ مِنَ الْخَيْلِ. ض

3652. Cinler, evinde iyi cins atı olan kişiye dokunmaz.³⁶⁵²

٣٦٥٣- الْجِهَادُ وَاجِبٌ عَلَيْكُمْ مَعَ كُلِّ أَمِيرٍ بَرٍّ كَانَ أَوْ فَاجِرًا وَإِنْ هُوَ عَمِلَ الْكِبَائِرَ وَالصَّلَاةُ وَاجِبَةٌ عَلَيْكُمْ خَلْفَ كُلِّ مُسْلِمٍ بَرٍّ كَانَ أَوْ فَاجِرًا وَإِنْ هُوَ عَمِلَ الْكِبَائِرَ وَالصَّلَاةُ وَاجِبَةٌ عَلَيْكُمْ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ يَمُوتُ بَرًّا كَانَ أَوْ فَاجِرًا وَإِنْ هُوَ عَمِلَ الْكِبَائِرَ. ح

3653. Cihad iyi olsun kötü olsun, büyük günah işlese bile her emirle birlikte vaciptir; namaz iyi olsun kötü olsun, büyük günah işlese bile her müslüman arkasında vaciptir; cenaze namazı iyi olsun kötü olsun, büyük günah işlese bile ölen her müslüman üzerine vaciptir.³⁶⁵³

³⁶⁵⁰ Buhârî, Tefsîr (9), 15, Tabîr 48; Tirmizî, Cennet 2; Dârimî, Rikâk 100.

³⁶⁵¹ Taberânî, XXII, 214; Hâkim, II, 495; Heysemî, VIII, 136.

³⁶⁵² İbni Sad, VII, 147; Müttekî, nr. 35329.

³⁶⁵³ Beyhakî, III, 121; Deylemî, II, 122.

٣٦٥٤- الْجِهَادُ أَرْبَعُ الْأُمُورِ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالصَّدَقُ فِي مَوَاطِنِ الصَّبْرِ وَشَتَّى الْفَاسِقِ. ح

3654. Cihad dört çeşittir; onlar iyiliği-emir, kötülükten nehiy, sabredilecek yerlerde doğruluk ve fasıklara karşı düşmanlıktır.³⁶⁵⁴

٣٦٥٥- الْجَلَاوِزَةُ وَالشَّرْطُ وَأَعْوَانُ الظُّلْمَةِ كِلَابُ النَّارِ. ض

3655. Sultanun koruma ve polisleri cehennem köpekleridir.³⁶⁵⁵

٣٦٥٦- الْجِيرَانُ ثَلَاثَةٌ فَجَارٌ لَهُ حَقٌّ وَاحِدٌ وَهُوَ أَذْنَى الْجِيرَانِ حَقًّا وَجَارٌ لَهُ حَقَّانِ وَجَارٌ لَهُ ثَلَاثَةٌ حُقُوقٍ فَأَمَّا الَّذِي لَهُ حَقٌّ وَاحِدٌ فَجَارٌ مُشْرِكٌ لَا رَحِمَ لَهُ لَهُ حَقُّ الْجَوَارِ وَأَمَّا الَّذِي لَهُ حَقَّانِ فَجَارٌ مُسْلِمٌ لَهُ حَقُّ الْإِسْلَامِ وَحَقُّ الْجَوَارِ وَأَمَّا الَّذِي لَهُ ثَلَاثَةٌ حُقُوقٍ فَجَارٌ مُسْلِمٌ دُو رَحِمٍ لَهُ حَقُّ الْإِسْلَامِ وَحَقُّ الْجَوَارِ وَحَقُّ الرَّحِمِ. ض

3656. Komşu üç çeşit olup onlardan ilkinin bir hakkı vardır ki o komşulardan en az hak sahibi olanıdır; ikincisinin iki, üçüncüsünün de üç hakkı vardır; bir hakkı olan komşu akraba olmayan gayr-i müslim komşudur, iki hakkı olan komşu müslüman olan komşudur ki, onun hem müslümanlık hem de komşuluk hakkı vardır; üç hakkı olan komşu ise müslüman olan akraba komşudur, onun hem müslümanlık, hem akrabalık, hem de komşuluk hakkı vardır.³⁶⁵⁶

٣٦٥٧- حَافِظُ عَلَى الْعَصْرَيْنِ صَلَاةٍ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَصَلَاةٍ قَبْلَ غُرُوبِهَا. صَح

3657. İki namaza; güneş doğmadan ve güneş batmadan önceki namazlara dikkat etdin!³⁶⁵⁷

٣٦٥٨- حَامِلُ الْقُرْآنِ مُوقَفٌ. ض

3658. Kuran hafızı korunur.³⁶⁵⁸

³⁶⁵⁴ Ebû Nuaym, V, 10; Müttekî, nr. 5513.

³⁶⁵⁵ Heysemî, VIII, 164; İbni Arrâk, II, 225.

³⁶⁵⁶ Ebû Nuaym, V, 207; Heysemî, VIII, 164; Aclûnî, I, 393.

³⁶⁵⁷ İbni Hibbân, V, 35.

³⁶⁵⁸ Müttekî, nr. 2292.

۳۶۵۹-حَامِلُ كِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى لَهُ فِي بَيْتِ مَالِ الْمُسْلِمِينَ فِي كُلِّ سَنَةٍ مِائَتَا دِينَارٍ. ض.

3659. Kuran hafızının müslümanların beytül-malinden her sene iki-yüz dinar alma hakkı vardır.³⁶⁵⁹

۳۶۶۰-حَامِلُ الْقُرْآنِ حَامِلُ رَايَةِ الْإِسْلَامِ مَنْ أَكْرَمَهُ فَقَدْ أَكْرَمَ اللَّهُ وَمَنْ أَهَانَهُ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ. ض.

3660. Kuran hafızı İslam sancaktarıdır; ona saygı gösteren Allah'a saygı gösterir, ona saygı göstermeyen ise Allah'ın rahmetinden uzak olsun!³⁶⁶⁰

۳۶۶۱-حَامِلَاتُ وَالِدَاتٍ مُرْضِعَاتُ رَحِيْمَاتٍ بِأَوْلَادِهِنَّ لَوْلَا مَا يَأْتِيَنَّ إِلَى أَزْوَاجِهِنَّ دَخَلَ مُصْلَيَاتُهُنَّ الْجَنَّةَ. صَح.

3661. Kadınlar çocuklarını karınlarında taşıyıp dünyaya getirirler, emzirip onları şefkatle yetiştirirler; eğer kocalarına eziyet etmeyip namazlarını da kılarlarsa onlar cennete girerler.³⁶⁶¹

Sevgiler

۳۶۶۲-حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ. ض.

3662. Dünya sevgisi, her hatanın başıdır.³⁶⁶²

۳۶۶۳-حُبُّ الشَّيْءِ مِنَ النَّاسِ يُغْمِي وَيُصِمُّ. ض.

3663. İnsanların övgüsünü sevmek, kişiyi kör ve sağır eder.³⁶⁶³

۳۶۶۴-حُبُّ الْعَرَبِ إِيْمَانٌ وَبُغْضُهُمْ نِفَاقٌ. ض.

3664. Arab'ı sevmek iman, onlara buğzetmek küfürdür.³⁶⁶⁴

³⁶⁵⁹ Müttekî, nr. 2293; Elbânî, Zaîfe, nr. 644.

³⁶⁶⁰ Deylemî II, 135.

³⁶⁶¹ İbni Mâce, Nikâh 62, Ahmed, V, 252, 257, 269.

³⁶⁶² Buhârî, Kebîr, III, 472; Müttekî, nr. 6114; Aclûnî, I, 412..

³⁶⁶³ Irâkî, III, 272; Zebîdî, VIII, 239.

³⁶⁶⁴ Hâkim, IV, 97.

۳۶۶۵- حُبُّ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ إِيْمَانٌ وَبُغْضُهُمَا نِفَاقٌ. ض

3665. Ebu Bekir ile Ömer'i sevmek iman, onlara buğzetmek nifaktır.³⁶⁶⁵

۳۶۶۶- حُبُّ قُرَيْشٍ إِيْمَانٌ وَبُغْضُهُمْ كُفْرٌ وَحُبُّ الْعَرَبِ إِيْمَانٌ وَبُغْضُهُمْ كُفْرٌ وَمَنْ أَحَبَّ الْعَرَبَ فَقَدْ أَحَبَّنِي وَمَنْ أَبْغَضَ الْعَرَبَ فَقَدْ أَبْغَضَنِي. ض

3666. Kureyş'i sevmek iman onlara buğzetmek küfür, Arab'ı sevmek iman onlara buğzetmek küfürdür; Arab'ı seven beni sevmiş, Arab'a buğzeden de bana buğzetmiş olur.³⁶⁶⁶

۳۶۶۷- حُبُّ الْأَنْصَارِ آيَةُ الْإِيْمَانِ وَبُغْضُ الْأَنْصَارِ آيَةُ الْمُنَافِقِ. ض

3667. Ensarı sevmek imanun, onlara buğzetmek nifakın alametidir.³⁶⁶⁷

۳۶۶۸- حُبُّ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ مِنَ الْإِيْمَانِ وَبُغْضُهُمَا كُفْرٌ وَحُبُّ الْأَنْصَارِ مِنَ الْإِيْمَانِ وَبُغْضُهُمْ كُفْرٌ وَحُبُّ الْعَرَبِ مِنَ الْإِيْمَانِ وَبُغْضُهُمْ كُفْرٌ وَمَنْ سَبَّ أَصْحَابِي فَقَلْبُهُ لَعْنَةُ اللَّهِ وَمَنْ حَفِظَنِي فِيهِمْ فَأَنَا أَخْفَظُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

3668. Ebu Bekir'le Ömer'i sevmek iman, onlara buğzetmek küfür, ensarı sevmek iman onlara buğzetmek küfür, Arab'ı sevmek iman, onlara buğzetmek küfürdür; ashabıma dil uzatana Allah lanet etsin; ashabım konusunda benim hakkımı gözetenin kıyamet günü ben de onun hakkını gözetirim.³⁶⁶⁸

۳۶۶۹- حُبُّ إِلَهِی مِنْ دُنْيَاكُمْ النَّسَاءُ وَالطَّيِّبُ وَجُعِلَتْ قُرْءٌ عَنِّي فِي الصَّلَاةِ. ح

3669. Bana dünyanızdan kadınlarla güzel kokular sevdirdildi, gözü-mün aydınlığı da namazda kılındı.³⁶⁶⁹

۳۶۷۰- حَبِّبُوا اللَّهَ إِلَى عِبَادِهِ يُحِبَّكُمْ اللَّهُ. صَح

³⁶⁶⁵ İbni Adî, III, 943; Müttekî, nr. 32662, 32703, 34045.

³⁶⁶⁶ Ukaylî, IV, 355; Heysemî, I, 89; Müttekî, nr. 33925.

³⁶⁶⁷ Ahmed, III, 130.

³⁶⁶⁸ Deylemî, II, 141; İbni Asâkir, XXX, 144.

³⁶⁶⁹ Nesai, İşretü'n-Nisâ I; Ahmed, III, 128, 199, 285.

3670. Allah'ı kullarına sevdiren ki, Allah da sizi sevsin.³⁶⁷⁰

٣٦٧١- حَبَّذَا الْمُتَخَلِّلُونَ مِنْ أُمَّتِي. ض

3671. Ümmetinden temizliğe özen gösterenler ne güzel yaparlar!³⁶⁷¹

٣٦٧٢- حَبَّذَا الْمُتَخَلِّلُونَ مِنْ أُمَّتِي فِي الْوُضُوءِ وَالطَّعَامِ. ح

3672. Ümmetinden abdestte ve yemekte temizliğe önem verenler ne güzel yaparlar!³⁶⁷²

٣٦٧٣- حَبَّذَا الْمُتَخَلِّلُونَ بِالْوُضُوءِ وَالْمُتَخَلِّلُونَ مِنَ الطَّعَامِ أَمَّا تَخْلِيلُ الْوُضُوءِ
فَالْمُضْمَضَةُ وَالاسْتِنْشَاقُ وَبَيْنَ الْأَصَابِعِ وَأَمَّا تَخْلِيلُ الطَّعَامِ فَمِنْ الطَّعَامِ إِنَّهُ لَيْسَ
شَيْءٌ أَشَدَّ عَلَى الْمَلَكَيْنِ مِنْ أَنْ يَرَيَا بَيْنَ أَسْنَانِ صَاحِبِهِمَا طَعَامٌ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي. ض

3673. Abdestte ve yemekte temizliğe önem verenler ne güzel yaparlar; abdestte temizlik ağıza, buruna ve parmak aralarına su vermek; yemekte temizlik ise dişleri temizlemektir; namaza duran kişinin dişleri arasındaki yemek artıklarını görmek kadar meleklere sıkıntı veren bir şey yoktur.³⁶⁷³

٣٦٧٤- حُبُّكَ الشَّيْءِ يُغْمِي وَيُصِمُّ. ح

3674. Birşeyi sevmen gözü kör, kulağı sağır yapar.³⁶⁷⁴

٣٦٧٥- حَتَمَ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يَسْتَجِيبَ دَعْوَةَ مَظْلُومٍ وَلَا خَدَّ قَبْلَهُ مِنْ أَمَلٍ مَظْلَمَةٍ. ض

3675. Zulme uğradığı halde kendisi de başkasına zulmetmiş olan birinin duasını Allah Teala kesinlikle kabul etmez.³⁶⁷⁵

٣٦٧٦- حُجِبَتِ النَّارُ بِالشَّهَوَاتِ وَحُجِبَتِ الْجَنَّةُ بِالْمَكَارِهِ. ص

³⁶⁷⁰ Taberânî, VIII, 90; Deylemî, II, 130.

³⁶⁷¹ Münziri, I, 168; Heysemî, I, 235.

³⁶⁷² Münziri, I, 168; Heysemî, I, 235.

³⁶⁷³ Münziri, I, 168; Heysemî, I, 235.

³⁶⁷⁴ Ebû Dâvûd, Edeb 116; Ahmed, V, 194, VI, 450.

³⁶⁷⁵ İbni Adî, V, 1898.

3676. Cehennem nefse hoş gelen şeylerle, cennet de nefsin hoşuna gitmeyen şeylerle kuşatılmıştır.³⁶⁷⁶

Hac

۳۶۷۷- حَجَّجَ تَتْرَى وَعُمَرَ نَسَقًا يَدْفَعْنَ مَيْتَةَ السُّوءِ وَغِيْلَةَ الْفَقْرِ. ض

3677. Peşpeşe yapılan hacla umreler, kötü ölüme ve aşırı fakirliğe mani olur.³⁶⁷⁷

۳۶۷۸- حَجَّةٌ لِمَنْ لَمْ يَحُجَّ خَيْرٌ مِنْ عَشْرِ غَزَوَاتٍ وَغَزْوَةٌ لِمَنْ قَدْ حَجَّ خَيْرٌ مِنْ عَشْرِ حَجَجٍ وَغَزْوَةٌ فِي الْبَحْرِ خَيْرٌ مِنْ عَشْرِ غَزَوَاتٍ فِي الْبَرِّ وَمَنْ أَجَارَ الْبَحْرَ فَكَأَنَّمَا أَجَارَ الْأُودِيَةَ كُلَّهَا وَالْمَائِدُ فِيهِ كَالْمُتَشَحِّطِ فِي دَمِهِ. ح

3678. Haccetmemiş adamın bir haccı on gazadan, haccetmiş olanın bir gazası on hacdan, bir deniz gazası da on kara gazasından daha hayırlıdır; denizle geçen bütün vadileri geçen, dalgalar üzerinde giden de kanı üzerinde can çekişen şehid gibidir.³⁶⁷⁸

۳۶۷۹- حَجَّةٌ خَيْرٌ مِنْ أَرْبَعِينَ غَزْوَةً وَغَزْوَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَرْبَعِينَ حَجَّةً. ح

3679. Bir hac kırk gazveden, bir gazve de kırk hacdan daha hayırlıdır.³⁶⁷⁹

۳۶۸۰- حَجَّةٌ قَبْلَ غَزْوَةِ أَفْضَلُ مِنْ خَمْسِينَ غَزْوَةً بَعْدَ حَجَّةٍ وَغَزْوَةٌ بَعْدَ حَجَّةٍ أَفْضَلُ مِنْ خَمْسِينَ حَجَّةً وَلَمْ يَقِفْ سَاعَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَفْضَلُ مِنْ خَمْسِينَ حَجَّةً. ض

3680. Gazveden önce hac yapmak elli gazveden, hacdan sonra yapılan gazve de elli hacdan, Allah yolunda bir müddet cephede durmak da elli hacdan daha üstündür.³⁶⁸⁰

³⁶⁷⁶ Buhârî, Rikâk 28; Ahmed, II, 333, 373.

³⁶⁷⁷ Abdürrezzâk, nr. 8815; Müttekî, nr. 11818, 11842.

³⁶⁷⁸ Beyhakî, IV, 334; Heysemî, V, 281.

³⁶⁷⁹ Münziri, II, 290; Heysemî, V, 279; Müttekî, nr. 10599.

³⁶⁸⁰ Ebû Nuaym, V, 188; Müttekî, nr. 10601.

٣٦٨١- حُجَّ عَنْ أَبِيكَ وَاعْتَمِرْ. صَح

3681. Baban adına hac ve umre yap!³⁶⁸¹

٣٦٨٢- حُجَّ عَنْ نَفْسِكَ ثُمَّ حُجَّ عَنْ شُبْرَمَةَ. ح

3682. Önce kendin için, sonra da Şübrüme için haccet!³⁶⁸²

٣٦٨٣- حُجُّوا حُجُّوا قَبْلَ أَنْ لَا تَحُجُّوا فَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى حَبَشِيٍّ أَصَمَعَ أَفَدَعَ بِيَدِهِ
مِغْوَلٌ يَهْدِمُهَا حَجْرًا حَجْرًا. صَح

3683. Hac imkanlarını kaçırmadan önce haccedin; zira ben küçük kulaklı, çarpık bacaklı Habeşli birinin elinde balyozuyla Kabe'nin taşlarını birer birer yıktığını şimdiden görür gibiyim.³⁶⁸³

٣٦٨٤- حُجُّوا قَبْلَ أَنْ لَا تَحُجُّوا تَقْعُدُ أَغْرَابُهَا عَلَى أَذْنَابِ أَوْدِيَّتِهَا فَلَا يَصِلُ إِلَى
الْحَجِّ أَحَدٌ. ض

3684. Hac yapamaz hale gelmeden önce haccedin; gün gelir bedeviler hac yollarını tutarak kimsenin hacca gidişine izin vermezler.³⁶⁸⁴

٣٦٨٥- حُجُّوا فَإِنَّ الْحَجَّ يَغْسِلُ الذُّنُوبَ كَمَا يَغْسِلُ الْمَاءُ الدَّرَنَ. ض

3685. Hac yapın; hac suyun kiri temizlediği gibi günahları temizler.³⁶⁸⁵

٣٦٨٦- حُجُّوا تَسْتَغْنُوا وَسَافِرُوا تَصِحُّوا. ض

3686. Haccedin ki zengin olasınız, seyahata çıkın ki sıhhat bulasınız.³⁶⁸⁶

³⁶⁸¹ Ahmed, IV, 10; Hâkim, I, 654; Beyhakî, IV, 329.

³⁶⁸² Ebû Dâvûd, Menâsik 26; Taberânî, XII, 43; Heysemî, III, 283.

³⁶⁸³ Dârekutnî, II, 302; Beyhakî, IV, 340; Müttekî, nr. 11819, 11820; Adlûnî, I, 418.

³⁶⁸⁴ Hâkim, I, 448; Elbânî, Zaîfe, nr. 543.

³⁶⁸⁵ Münzirî, II, 166; Heysemî, III, 209; Müttekî, nr. 11821.

³⁶⁸⁶ Abdürrezzâk, nr. 8819; İbni Hacer, Telhîs, III, 116; Müttekî, nr. 11822, 43304.

Çeşitli Hadisler

۳۶۸۷- حَدُّ الْجَوَارِ أَرْبَعُونَ دَارًا. ض

3687. Komşuluğun sınırı, kırk evdir.³⁶⁸⁷

۳۶۸۸- حَدُّ السَّاحِرِ ضَرْبَةٌ بِالسَّيْفِ. صَح

3688. Büyücünün cezası, boynunun kılıçla vurulmasıdır.³⁶⁸⁸

۳۶۸۹- حَدُّ يُعْمَلُ فِي الْأَرْضِ خَيْرٌ لِأَهْلِ الْأَرْضِ مِنْ أَنْ يُمَطَّرُوا أَرْبَعِينَ صَبَاحًا. صَح

3689. Yeryüzünde bir cezanın uygulanması, yer halkı için kırk sabah yağmur yağmasından daha hayırlıdır.³⁶⁸⁹

۳۶۹۰- حَدُّ الطَّرِيقِ سَبْعَةُ أَذْرُعٍ. صَح

3690. Yolun sınırı, yedi ziradır.³⁶⁹⁰

۳۶۹۱- حَدَّثُوا عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا حَرَجَ. صَح

3691. İsrail oğullarından rivayette bulunun, bunda zorluk yoktur.³⁶⁹¹

۳۶۹۲- حَدَّثُوا عَنِّي بِمَا تَسْمَعُونَ وَلَا تَقُولُوا إِلَّا حَقًّا وَمَنْ كَذَبَ عَلَيَّ بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ

فِي جَهَنَّمَ يَرْتَعُ فِيهِ. ض

3692. Benden duyduklarınızı naklederken doğruyu söyleyin; benim adıma yalan söyleyene cehennemde bir ev yapılır da o kişi orada yaşar.³⁶⁹²

۳۶۹۳- حَدَّثُوا النَّاسَ بِمَا يَعْرِفُونَ أَتُرِيدُونَ أَنْ يُكَذِّبَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ. ح

3693. İnsanlara bildikleri şeyleri anlatın; onların Allah ve resulünü yalanlamalarını mı istersiniz?³⁶⁹³

³⁶⁸⁷ Beyhakî, VI, 276.

³⁶⁸⁸ Dârekutnî, III, 114; Beyhakî, VIII, 136.

³⁶⁸⁹ Ahmed, II, 402; İbnü'l-Cârûd, s. 203.

³⁶⁹⁰ Ahmed, II, 429.

³⁶⁹¹ Ahmed, III, 12.

³⁶⁹² Taberânî, III, 3; Heysemî, I, 148; Müttekî, nr. 39178.

³⁶⁹³ Müttekî, nr. 29318.

۳۶۹۴- حَدَّثَنِي جَبْرِيلُ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حَصْنِي فَمَنْ دَخَلَهُ أَمِنَ عَذَابِي.

3694. Cibril bana Allah Teala'nın, "Lailaheillallah benim kalemdir, oraya giren azabımdan emin olur" buyurduğunu haber verdi.³⁶⁹⁴

۳۶۹۵- حَذَفَ السَّلَامُ سُنَّةً. صَح

3695. Namazda selamı çabuk vermek sünnettir.³⁶⁹⁵

۳۶۹۶- حَرَسُ لَيْلَةٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَلَى سَاحِلِ الْبَحْرِ أَفْضَلُ مِنْ صِيَامِ رَجُلٍ وَقِيَامِهِ فِي أَهْلِهِ أَلْفَ سَنَةٍ السَّنَةُ ثَلَاثُمِائَةٍ يَوْمَ الْيَوْمِ كَأَلْفِ سَنَةٍ. ض

3696. Deniz kenarında bir gece Allah için nöbet beklemek, bir kimse-
nin ailesi içinde bin sene geceyi ibadetle, gündüzü oruçla geçirmesinde
daha hayırlıdır; her sene üçyüzaltmış gün ve her gün de bin sene
gibidir.³⁶⁹⁶

۳۶۹۷- حَرَسُ لَيْلَةٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ لَيْلَةٍ يَقَامُ لَيْلُهَا وَيُصَامُ
نَهَارُهَا. ح

3697. Allah yolunda bir gece nöbet beklemek gecesi nafile ibadetle,
gündüzü nafile oruçla geçirilen bin günden daha faziletlidir.³⁶⁹⁷

Haramlar

۳۶۹۸- حَرَّمَ اللَّهُ الْخَمْرَ وَكُلَّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ. صَح

3698. Allah içkiyi haram kıldı; her sarhoş edici şey de haramdır.³⁶⁹⁸

۳۶۹۹- حَرَّمَ لِبَاسُ الْحَرِيرِ وَالذَّهَبِ عَلَى ذَكَوْرِ أُنْثَى وَأَجَلٍ لِإِنَائِهِمْ. صَح

³⁶⁹⁴ Şecerî, Emâlî, I, 41.

³⁶⁹⁵ Ahmed, II, 532; Hâkim, I, 231; Beyhakî, II, 180.

³⁶⁹⁶ Münziri, II, 159.

³⁶⁹⁷ Ahmed, I, 61; Taberânî, I, 91; Hâkim, II, 91.

³⁶⁹⁸ Taberânî, XII, 316; Elbânî, Sahîha, nr. 1814.

3699. İpek giymekle altın kullanmak ümmetimin erkeklerine haram, kadınlarına helal kılındı.³⁶⁹⁹

۳۷۰۰-حُرِّمَ عَلَى عَيْنَيْنِ أَنْ تَنَالَهُمَا النَّارُ عَيْنٍ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَعَيْنٍ بَاتَتْ تَحْرُسُ الْإِسْلَامَ وَأَهْلَهُ مِنْ أَهْلِ الْكُفْرِ. صَح

3700. İki göz vardır ki onlara ateş dokunmaz; biri Allah korkusundan ağlayan göz, diğeri de İslam'ı ve müslümanları kafirlere karşı korumak için nöbet tutan gözdür.³⁷⁰⁰

۳۷۰۱-حُرِّمَ مَا بَيْنَ لَابَتَيِ الْمَدِينَةِ عَلَى لِسَانِي.

3701. Medine'nin iki taşlık arası benim dilimle haram kılındı.³⁷⁰¹

۳۷۰۲-حُرِّمَ عَلَى النَّارِ كُلِّ هَيِّنٍ لَيْسَ سَهْلٍ قَرِيبٍ مِنَ النَّاسِ. ح

3702. İnsanlardan yumuşak huylu, ince kalpli, iyi geçimli ve cana yakın olanlar cehenneme haram kılınmıştır.³⁷⁰²

۳۷۰۳-حُرِّمَتِ التَّجَارَةُ فِي الْخَمْرِ. صَح

3703. İçki ticareti haram kılındı.³⁷⁰³

۳۷۰۴-حُرِّمَتِ النَّارُ عَلَى عَيْنٍ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَحُرِّمَتِ النَّارُ عَلَى عَيْنٍ سَهَرَتْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَحُرِّمَتِ النَّارُ عَلَى عَيْنٍ غَضَّتْ عَنْ مُحَارِمِ اللَّهِ أَوْ عَيْنٍ فُقِقَتْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. صَح

3704. Cehennem, Allah korkusundan ağlayanla Allah yolunda uykusuz kalan göze haram kılındı; Allah'ın haramlarına bakmayan veya Allah yolunda çıkarılmış olan göze de ateş haram kılındı.³⁷⁰⁴

³⁶⁹⁹ Zeylâi, IV, 223; Müttekî, nr. 41210.

³⁷⁰⁰ Hâkim, II, 92; Beyhakî, Şuab, IV, 16.

³⁷⁰¹ Heysemî, III, 303; Müttekî, nr. 34817, 34870.

³⁷⁰² Ahmed, I, 415; Müttekî, nr. 5195; Aclûnî, I, 424.

³⁷⁰³ Beyhakî, VI, 11; Müttekî, nr. 9411.

³⁷⁰⁴ Ahmed, IV, 134; Taberânî, Evsat, VIII, 316; Hâkim, II, 92.

۳۷۰۵- حُرْمَةُ نِسَاءِ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ كَحُرْمَةِ أُمَّهَاتِهِمْ وَمَا مِنْ رَجُلٍ مِنَ الْقَاعِدِينَ يَخْلُفُ رَجُلًا مِنَ الْمُجَاهِدِينَ فِي أَهْلِهِ فَيَخُونُهُ فِيهِمْ إِلَّا وَقَفَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَقِيلَ لَهُ قَدْ خَلَقَكَ فِي أَهْلِكَ فَخُذْ مِنْ حَسَنَاتِهِ مَا شِئْتَ فَيَأْخُذُ مِنْ عَمَلِهِ مَا شَاءَ فَمَا ظَنُّكُمْ مَا أَرَى يَدْعُ مِنْ حَسَنَاتِهِ شَيْئًا. صَح

3705. Allah yolunda cihada çıkan mücahid eşlerinin cihada çıkmayanlara haram oluşu, tıpkı annelerinin kendilerine haram oluşu gibidir; mücahid ailelerden birinin işlerini üzerine alıp da onlara hainlik eden kişi kıyamet günü mücahidin karşısında durdurulur ve kendisine; "Bu adam senin ailenin işlerini üzerine alıp onlara hainlik etti, onun iyiliklerinden istediğin kadarını al!" denilir; o da onun sevabından istediği kadarını alır; emanete ihanet etmiş olan bu adamın sevabından geride birşey kalacağını mı sanıyorsunuz?³⁷⁰⁵

۳۷۰۶- حُرْمَةُ الْجَارِ عَلَى الْجَارِ كَحُرْمَةِ دَمِهِ. ض

3706. Komşunun komşuya haram olması, kanunun haram olması gibidir.³⁷⁰⁶

۳۷۰۷- حُرْمَةُ مَالِ الْمُسْلِمِ كَحُرْمَةِ دَمِهِ. ض

3707. Müslümanın malının haram oluşu, kanunun haram oluşu gibidir.³⁷⁰⁷

۳۷۰۸- حَرِيمُ الْبُئْرِ مَدُّ رِشَائِهَا. ض

3708. Kuyunun korunması gereken yeri, her yönden ip uzunluğu kadardır.³⁷⁰⁸

۳۷۰۹- حَرِيمُ النَّخْلَةِ مَدُّ جَرِيدِهَا. ض

3709. Hurma ağacının harimi, dalının uzandığı yere kadardır.³⁷⁰⁹

³⁷⁰⁵ Ahmed, V, 352; Rûyânî, I, 64.

³⁷⁰⁶ Müttekî, nr. 24896.

³⁷⁰⁷ Kudâî, I, 137; Ebû Nuaym, VII, 334; Deylemî, II, 143.

³⁷⁰⁸ Bûsîrî, III, 85.

³⁷⁰⁹ Taberânî, XII, 453; Heysemî, IV, 69.

Çeşitli Hadisler

۳۷۱۰- خُرُقَةٌ خُرُقَةٌ تَرَقُّ عَيْنَ بَقَّةٍ. ح

3710. Zayıf yavrucak, küçük gözlü olanın üzerine çık!³⁷¹⁰

۳۷۱۱- حَسَّانٌ حِجَارٌ بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُنَافِقِينَ لَا يُحِبُّهُ مُنَافِقٌ وَلَا يُبْغِضُهُ مُؤْمِنٌ.

3711. Hassan -İbni Sabit- müminlerle münafıklar arasında bir perdedir; münafık olan onu sevmez, mümin olan da ona buğzetmez.³⁷¹¹

۳۷۱۲- حَسْبُ الْمُؤْمِنِ مِنَ الشَّقَاقِ وَالْخَيِّبَةِ أَنْ يَسْمَعَ الْمُؤَذِّنَ يُثَوِّبُ بِالصَّلَاةِ فَلَا يُجِيبُهُ. ح

3712. Bir mümin için müezzinin namaz çağrısını duyup da ona icabet etmemek saygısızlık ve hayırdan mahrumiyet olarak kendisine yeterl.³⁷¹²

۳۷۱۳- حَسْبُ امْرِئٍ مِنَ الْبَخْلِ أَنْ يَقُولَ آخُذْ حَقِّي كُلَّهُ وَلَا أَدْعُ مِنْهُ شَيْئًا. ض

3713. Kişiyi cimrilik olarak, "Hakkımın hepsini alır, ondan hiçbir şey bırakmam!" demesi yeterlidir.³⁷¹³

۳۷۱۴- حَسْبُكَ مِنْ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ وَخَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وَفَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ وَآسِيَةُ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ.

3714. Meryem binti İmran, Hatice binti Huveylid, Fatıma binti Muhammed ve Firavun'un karısı Asiye alemlerin kadınları olarak yeter.³⁷¹⁴

۳۷۱۵- حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ أَمَّا لِكُلِّ خَائِفٍ. ض

3715. "Allah bana kafidir, o ne güzel vekildir!" sözü, korkan her insan için bir emniyet kaynağıdır.³⁷¹⁵

³⁷¹⁰ Irâkî, IV, 205; Heysemî, IX, 176; Müttekî, nr. 37643; Hz. Peygamber torunlarıyla oynarken Hasan'a hitaben söylemiştir.

³⁷¹¹ İbni Asâkir, XII, 398.

³⁷¹² Taberânî, XX, 183; Deylemî, II, 144; Heysemî, II, 42.

³⁷¹³ Deylemî, III, 286.

³⁷¹⁴ İbni Ebî Şeybe, VI, 391; Ahmed, III, 135; İbni Hibbân, XV, 464.

³⁷¹⁵ Deylemî, II, 134.

۳۷۱۶- حَسْبِي رَجَائِي مِنْ خَالِقِي وَحَسْبِي دِينِي مِنْ دُنْيَايَ. ح

3716. Yaraticıma olan ümidim, dünyamdan da dinim bana yeter!³⁷¹⁶

Güzel Şeyler

۳۷۱۷- حُسْنُ الْخُلُقِ خُلُقُ اللَّهِ الْأَعْظَمِ. ض

3717. Güzel ahlak, Allah'ın yarattığı en üstün şeydir.³⁷¹⁷

۳۷۱۸- حُسْنُ الْخُلُقِ نِصْفُ الدِّينِ. ض

3718. Güzel ahlak, dinin yarısıdır.³⁷¹⁸

۳۷۱۹- حُسْنُ الْخُلُقِ يُذِيبُ الْخَطَايَا كَمَا تُذِيبُ الشَّمْسُ الْجَلِيدَ. ض

3719. Güzel ahlak, güneşin buzları erittiği gibi günahları eritir.³⁷¹⁹

۳۷۲۰- حُسْنُ الشَّعْرِ مَالٌ وَحُسْنُ الْوَجْهِ مَالٌ وَحُسْنُ اللِّسَانِ مَالٌ وَالْمَالُ مَالٌ. ض

3720. Güzel saç mal, güzel yüz mal, güzel dil mal, mal da maldır.³⁷²⁰

۳۷۲۱- حُسْنُ الصَّوْتِ زِينَةُ الْقُرْآنِ. ض

3721. Güzel ses, Kur'an'ın süsüdür.³⁷²¹

۳۷۲۲- حُسْنُ الظَّنِّ مِنْ حُسْنِ الْعِبَادَةِ. صَح

3722. Hüsnu zan, güzel ibadetlerdendir.³⁷²²

۳۷۲۳- حُسْنُ الْمَلَكََةِ نَمَاءٌ وَسُوءُ الْخُلُقِ شَوْمٌ وَالْبِرُّ زِيَادَةٌ فِي الْعُمُرِ وَالصَّدَقَةُ تَمْنَعُ

مِيتَةَ السُّوءِ. ح

³⁷¹⁶ Ebû Nuaym, VIII, 54.

³⁷¹⁷ Taberânî, Evsat, VIII, 184; Ebû Nuaym, II, 175; Heysemî, VIII, 20.

³⁷¹⁸ Deylemî, II, 140.

³⁷¹⁹ İbni Adî, V, 1881; Zebîdî, VII, 323.

³⁷²⁰ Deylemî, II, 141; İbni Asâkir, XXXVI, 390.

³⁷²¹ Taberânî, X, 82; Heysemî, VII, 171.

³⁷²² Ahmed, II, 297; İbni Hibbân, II, 399; Hâkim, IV, 285.

3723. Güzel davranış bereket, kötü davranış uğursuzluk, iyilik ömürde artış, sadaka da kötü ölüme engeldir.³⁷²³

٣٧٢٤- حُسْنُ الْمَلَكَةِ يُمْنٌ وَسُوءُ الْخُلُقِ شَوْمٌ. ض

3724. Güzel davranış bereket, kötü davranış bereketsizliktir.³⁷²⁴

٣٧٢٥- حُسْنُ الْمَلَكَةِ يُمْنٌ وَسُوءُ الْخُلُقِ شَوْمٌ وَطَاعَةُ الْمَرْأَةِ نَدَامَةٌ وَالصَّدَقَةُ تَذْفَعُ

الْقَضَاءُ السُّوءَ. ح

3725. Güzel davranış bereket, kötü ahlak bereketsizlik, kadına itaat pişmanlık, sadaka da kötü olaylara engeldir.³⁷²⁵

٣٧٢٦- حَسِّنُوا الْقُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ فَإِنَّ الصَّوْتَ الْحَسَنَ يَزِيدُ الْقُرْآنَ حُسْنًا. ح

3726. Kuran'ı seslerinizle güzelleştirin; güzel ses Kuran'ın güzelliğine güzellik katar.³⁷²⁶

٣٧٢٧- حُسَيْنٌ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ أَحَبُّ اللَّهِ مَنْ أَحَبَّ حُسَيْنًا الْحَسَنُ وَالْحَسَنُ سِبْطَانِ

مِنْ الْأَسْبَاطِ. ح

3727. Hüseyin benden ben de ondanım; Allah Hüseyin'i seveni sevsin, onlar torunlardan iki torundurlar!³⁷²⁷

Çeşitli Hadisler

٣٧٢٨- حَصِّنُوا أَمْوَالَكُمْ بِالزَّكَاةِ وَدَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ وَأَعِدُّوا لِلْبَلَاءِ الدُّعَاءَ. ض

3728. Mallarınızı zekatla koruyup hastalarınızı sadakayla tedavi edin; belalara karşı da duaları siper edinin.³⁷²⁸

³⁷²³ Ahmed, III, 502; Taberânî, V, 17; Heysemî, III, 110.

³⁷²⁴ Ebû Yalâ, III, 113; Kudâî, I, 170; Deylemî, II, 141.

³⁷²⁵ İbni Asâkir, XVI, 445.

³⁷²⁶ Hâkim, I, 768; Beyhakî, Şuab, II, 386.

³⁷²⁷ Buhârî, Müfred, I, 133; Taberânî, XXII, 274; Hâkim, III, 194.

³⁷²⁸ Taberânî, X, 128; Beyhakî, III, 382; Heysemî, III, 64.

٣٧٢٩- حَصَّنُوا أَمْوَالَكُمْ بِالزَّكَاةِ وَذَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ وَاسْتَعِينُوا عَلَى حَمْلِ
الْبَلَاءِ بِالدُّعَاءِ وَالتَّضَرُّعِ. ض.

3729. Mallarınızı zekatla koruyun, hastalarınızı sadakayla tedavi edin, belalara tahammül için de dua ve niyazlardan yardım isteyin.³⁷²⁹

٣٧٣٠- خَضِرَ مَوْتُ خَيْرٍ مِنْ بَنِي الْحَارِثِ. ح.

3730. Hadramevt, Haris oğullarından daha hayırlıdır.³⁷³⁰

٣٧٣١- خَضِرَ مَلِكُ الْمَوْتِ رَجُلًا فَشَقَّ أَعْضَاءَهُ فَلَمْ يَجِدْهُ عَمِلَ خَيْرًا ثُمَّ شَقَّ قَلْبَهُ
فَلَمْ يَجِدْ فِيهِ خَيْرًا فَلَفَّكَ لَحْيَيْهِ فَوَجَدَ طَرَفَ لِسَانِهِ لاصِقًا بِحَنَكِهِ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
فَغَفَرَ لَهُ بِكَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ.

3731. Ölüm meleği ölmekte olan bir adama gelip organlarını yardı; orada hayır adına bir şey bulamadı; sonra kalbini açıp baktı orada da bir hayır bulamadı; ardından ağzını açıp bakınca dilini, "Lailaheillallah!" derken buldu; o ihlas kelimesi sebebiyle mağfiret olunup kurtuldu.³⁷³¹

٣٧٣٢- حُقَّتِ الْجَنَّةُ بِالْمَكَارِهِ وَحُقَّتِ النَّارُ بِالشَّهَوَاتِ. صَح.

3732. Cennet nefsin istemediği, cehennem de nefsin istediği şeylerle donatılmıştır.³⁷³²

٣٧٣٣- حَفِظَ الْغُلَامُ الصَّغِيرَ كَالنَّفْسِ فِي الْحَجَرِ وَحَفِظَ الرَّجُلُ بَعْدَ مَا يَكْبُرُ
كَالكِتَابِ عَلَى الْمَاءِ.

3733. Küçüğün öğrenmesi taş üzerine kazman nakışa, büyüğün öğrenmesi ise su üzerine yazılan yazıya benzer.³⁷³³

³⁷²⁹ Taberânî, X, 128; Beyhakî, III, 382; Heysemî, III, 64.

³⁷³⁰ Heysemî, X, 44.

³⁷³¹ Beyhakî, Şuab, II, 9; Hatib, IX, 124.

³⁷³² Ahmed, III, 254; Abd b. Humeyd, s. 391.

³⁷³³ Hatib, Câmi, I, 310.

Haklar

٣٧٣٤- حَقًّا عَلَى الْمُسْلِمِينَ أَنْ يَغْتَسِلُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَلَيَمَسَنَّ أَحَدُهُمْ مِنْ طَيِّبٍ أَهْلِهِ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَالْمَاءُ لَهُ طَيِّبٌ. - -

3734. Cuma günleri yıkanıp güzel koku sürünmek müslümanlar üzerine bir görevdir; koku bulamayanlar için su da koku yerine geçer.³⁷³⁴

٣٧٣٥- حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ خَمْسٌ رَدُّ السَّلَامِ وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ وَالِاتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ وَاجَابَةُ الدَّعْوَةِ وَتَشْمِيطُ الْعَاطِسِ. صَح

3735. Müslümanın müslüman üzerindeki beş hakkı; selamı almak, hastayı ziyaret etmek, cenazeye katılmak, davete gitmek, aksırana; "Yerhamukellah!" demektir.³⁷³⁵

٣٧٣٦- حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ سِتٌّ إِذَا لَقِيَتْهُ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ وَإِذَا دَعَاكَ فَأَجَبَهُ وَإِذَا اسْتَنْصَحَكَ فَاَنْصَحْ لَهُ وَإِذَا عَطَسَ فَحَمِدَ اللَّهَ فَشَمَّتْهُ وَإِذَا مَرَضَ فَقُدِّهِ وَإِذَا مَاتَ فَاتَّبِعْهُ.

3736. Müslümanın müslüman üzerindeki hakkı altıdır; karşılaştığında kendisine selam ver, davet ettiğinde davetine icabet et, nasihat istediğinde kendisine yol göster, aksırıp elhamdülillah dediğinde ona yerhamükellah de, hastalandığında kendisini ziyaret et, öldüğünde de cenazesine katıl.³⁷³⁶

٣٧٣٧- حَقُّ الزَّوْجِ عَلَى زَوْجَتِهِ أَنْ لَا تَمْنَعَهُ نَفْسَهَا وَإِنْ كَانَتْ عَلَى ظَهْرِ قَتَبٍ وَأَنْ لَا تَصُومَ يَوْمًا وَاحِدًا إِلَّا بِإِذْنِهِ إِلَّا الْفَرِيضَةَ فَإِنْ فَعَلَتْ أَثِمَتْ وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنْهَا وَأَنْ لَا تُغَطِّيَ مِنْ بَيْتِهِ شَيْئًا إِلَّا بِإِذْنِهِ فَإِنْ فَعَلَتْ كَانَ لَهُ الْأَجْرُ وَكَانَ عَلَيْهَا الْوِزْرُ وَأَنْ لَا

³⁷³⁴ Ahmed, IV, 34; Heysemî, II, 172; Müttekî, nr. 21276.

³⁷³⁵ Buhârî, Cenâiz 2; Müslim, Selâm 4; İbni Mâce, Cenâiz 1.

³⁷³⁶ Müslim, Selâm 5.

تُخْرَجُ مِنْ بَيْتِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَإِنْ فَعَلَتْ لَعَنَهَا اللَّهُ وَمَلَائِكَهُ الْغَضَبِ حَتَّى تَتُوبَ أَوْ تُرَاجَعَ
وإن كَانَ ظَالِمًا.

3737. Kocanın eşi üzerindeki hakkı deve üstünde bile olsa emrine itaat etmesi, izni olmadan farz dışında oruç tutmaması, -tutarsa günah işler ve orucu kabul edilmez- izni olmadan evinden bir şey vermemesi, -verirse kocasına sevap kendisine günah yazılır- yine izni olmadan evinden çıkmamasıdır; izinsiz olarak evinden çıkan kadına tevbe edip evine dönünceye kadar Allah ve melekleri lanet eder; kocası zalim bile olsa durum yine aynıdır.³⁷³⁷

۳۷۳۸-حَقُّ الزَّوْجِ عَلَى الْمَرْأَةِ أَنْ لَا تَهْجُرَ فِرَاشَهُ وَأَنْ تُبْرِ قَسَمَهُ وَأَنْ تُطِيعَ أَمْرَهُ
وَأَنْ لَا تَخْرُجَ إِلَّا بِإِذْنِهِ وَأَنْ لَا تُدْخِلَ إِلَيْهِ مَنْ يَكْرَهُ. ض.

3738. Erkeğin eşi üzerindeki hakkı yatağını terketmeyip yemin ettiğinde yeminini boşa çıkarmaması, sözünü dinleyip izni olmaksızın dışarı çıkmaması ve hoşlanmadığı kişileri eve almamasıdır.³⁷³⁸

۳۷۳۹-حَقُّ الزَّوْجِ عَلَى زَوْجَتِهِ أَنْ لَوْ كَانَتْ بِهٍ قَرْحَةٌ لِلْحَسَنَةِ مَا أَدَّتْ حَقَّهُ. صَح.

3739. Kadın kocasının üzerindeki yarayı yalasa bile, onun hakkını ödemiş olmaz.³⁷³⁹

۳۷۴۰-حَقُّ الْمَرْأَةِ عَلَى الزَّوْجِ أَنْ يُطْعِمَهَا إِذَا طَعِمَ وَيَكْسُوَهَا إِذَا اكْتَسَى وَلَا يَضْرِبَ الْوَجْهَ وَلَا يُقَبِّحَ وَلَا يَهْجُرَ إِلَّا فِي الْبَيْتِ. ض.

3740. Kadının kocası üzerindeki hakkı, yediğinden yedirmesi, giydiğinden giydirmesi, yüzüne vurup ona, "Çirkinsin!" gibi sözler söylemesi, evinin dışında bir yerde kendisini yalnız bırakmamasıdır.³⁷⁴⁰

³⁷³⁷ Tayâlisî, s. 263; İbni Ebî Şeybe, III, 557; Abd b. Humeyd, s. 258; Beyhakî, VII, 292.

³⁷³⁸ Taberânî, II, 52; Rûyânî, II, 487; Ukaylî, II, 221.

³⁷³⁹ İbni Hibbân, IX, 472; Nesâî, Kübrâ, III, 283; Hâkim, II, 205; Beyhakî, VII, 291.

³⁷⁴⁰ Ahmed, IV, 447; İbni Hibbân, IX, 482; Taberânî, XIX, 428; Hâkim, II, 204.

٣٧٤١- حَقُّ الْجَارِ إِنْ مَرَضَ عُدَّتُهُ وَإِنْ مَاتَ شَيْعَتُهُ وَإِنْ اسْتَقْرَضَكَ أَقْرَضْتُهُ وَإِنْ
أَعْوَزَ سَتَرْتُهُ وَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ هَنَأْتُهُ وَإِنْ أَصَابَتْهُ مُصِيبَةٌ عَزَّيْتُهُ وَلَا تَرْفَعِ بِنَاءَكَ فَوْقَ
بِنَائِهِ فَتَسُدَّ عَلَيْهِ الرِّيحَ وَلَا تُؤْذِهِ بِرِيحٍ قَدَّرَكَ إِلَّا أَنْتَ عَرَفَ لَهُ مِنْهَا. ض

3741. Komşunun senin üzerindeki hakkı, hastalandığında onu ziyaret etmen, öldüğünde cenazesine gitmen, borç istediğinde vermen, fakir düştüğünde bunu gizlemen, güzel bir şeye kavuştuğunda onu kutlamak, başına bir musibet geldiğinde teselli etmen, evini onun evinden yüksek yapıp da evinin hava almasına engel olmaman, kendisine göndermeyeceksen yaptığın yemeğin kokusuyla ona sıkıntı vermemendir.³⁷⁴¹

٣٧٤٢- حَقُّ الْوَلَدِ عَلَى الْوَالِدِ أَنْ يَعْلَمَهُ الْكِتَابَةَ وَالسَّبَّاحَةَ وَالرَّمَايَةَ وَأَنْ لَا يَرْزُقَهُ
إِلَّا طَيِّبًا. ض

3742. Çocuğun babası üzerindeki hakkı, kendisine okuma yazmayı, yüzme ve ok atmayı öğretip helal rızıkla beslemesidir.³⁷⁴²

٣٧٤٣- حَقُّ الْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ أَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ وَيَرْزُقَهُ إِذَا أَدْرَكَ وَيُعَلِّمَهُ
الْكِتَابَ. ض

3743. Çocuğun babası üzerindeki hakkı kendisine güzel bir isim koyması, evlenecek yaşa geldiğinde evlendirmesi ve Kuran okumayı öğretmesidir.³⁷⁴³

٣٧٤٤- حَقُّ كَبِيرِ الْإِخْوَةِ عَلَى صَغِيرِهِمْ كَحَقِّ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ. ض

3744. Büyük kardeşin küçük kardeş üzerindeki hakkı, babanın çocuk üzerindeki hakkı gibidir.³⁷⁴⁴

٣٧٤٥- حَقُّ الْوَلَدِ عَلَى الْوَالِدِ أَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ وَيُحَسِّنَ أَدَبَهُ. ض

³⁷⁴¹ Taberânî, XIX, 419; Beyhakî, Şuab, VII, 84; Heysemî, VIII, 165.

³⁷⁴² Beyhakî, X, 15; a.mlf., Şuab, VI, 401.

³⁷⁴³ Deylemî, II, 131.

³⁷⁴⁴ Beyhakî, Şuab, VI, 210; Hatîb, V, 118; Deylemî, II, 132.

3745. Çocuğun babası üzerindeki hakkı, kendisine güzel bir isim vererek iyi bir şekilde terbiye etmesidir.³⁷⁴⁵

٣٧٤٦- حَقُّ الْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ أَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ وَيُحَسِّنَ مَوْضِعَهُ وَيُحَسِّنَ أَدَبَهُ. ض.

3746. Çocuğun babası üzerindeki hakkı, ona güzel bir isim vermesi, kendisine uygun bir çevre seçmesi ve onu güzel şekilde terbiye etmesidir.³⁷⁴⁶

٣٧٤٧- حَقُّ اللَّهِ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ أَنْ يَغْتَسِلَ فِي كُلِّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ يَوْمًا يَغْسِلُ فِيهِ رَأْسَهُ وَجَسَدَهُ. صَح.

3747. Müslümanın haftada bir defa başını ve vücudunu yıkaması, Allah'ın onun üzerindeki hakkıdır.³⁷⁴⁷

٣٧٤٨- حَقُّ كُلِّ مُسْلِمٍ السَّوَاكُ وَغُسْلُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَأَنْ يَمَسَّ مِنْ طِيبٍ أَهْلِهِ إِنْ كَانَ. ح.

3748. Her müslümanın misvak kullanması, cuma günleri yıkanması, bulabilirse evdeki kokulardan kullanması üzerine bir görevdir.³⁷⁴⁸

٣٧٤٩- حَقٌّ عَلَى مَنْ قَامَ مِنْ مَجْلِسٍ أَنْ يُسَلِّمَ عَلَيْهِمْ وَحَقٌّ عَلَى مَنْ أَتَى مَجْلِسًا أَنْ يُسَلِّمَ. ض.

3749. Bir meclisten ayrılırken oradakilere selam vermesi, kişinin üzerinde bir haktır; bir meclise uğradığında da selam vermesi yine kişinin üzerinde bir haktır.³⁷⁴⁹

٣٧٥٠- حَقٌّ عَلَى اللَّهِ عَوْنُ مَنْ نَكَحَ الْتِمَاسَ الْعَفَافِ عَمَّا حَرَّمَ اللَّهُ. ض.

3750. Allah'ın haram kıldığı şeyden korunmak için evlenen kimseye yardım etmek, Allah üzerine bir haktır.³⁷⁵⁰

³⁷⁴⁵ Beyhakî, Şuab, VI, 401.

³⁷⁴⁶ Beyhakî, Şuab, VI, 401.

³⁷⁴⁷ Tayâlisî, s. 335.

³⁷⁴⁸ Heysemî, II, 172.

³⁷⁴⁹ Ahmed, III, 438; Taberânî, XX, 186; Heysemî, VIII, 35.

³⁷⁵⁰ İbni Adî, VII, 2719; Müttakî, nr. 44443.

۳۷۵۱- حَقِيقٌ بِالْمَرْءِ أَنْ يَكُونَ لَهُ مَجَالِسٌ يَخْلُو فِيهَا وَيَذْكُرُ ذُنُوبَهُ فَيَسْتَغْفِرُ اللَّهَ مِنْهَا.

3751. Kişinin تنها bir yere çekilerek günahlarını hatırlayıp onlardan dolayı Allah'dan af dilemesi, güzel bir şeydir.³⁷⁵¹

۳۷۵۲- حَكِيمٌ أَمْتِي عُوْنِمِرُّ ض.

3752. Ümmetimin hakimi Uveymir'dir.³⁷⁵²

۳۷۵۳- خَلَقَ الْقَفَا مِنْ غَيْرِ حِجَامَةٍ مَجُوسِيَّةٍ.

3753. Kan aldırma dışında başın arkasını traş etmek mecusilerin adetidir.³⁷⁵³

۳۷۵۴- خُلُوَةُ الدُّنْيَا مَرَّةً الْآخِرَةَ وَمَرَّةً الدُّنْيَا خُلُوَةُ الْآخِرَةِ. صَح.

3754. Dünyanın tatlılığı ahiret acılığı, dünyanın acılığı ise ahiret tatlılığıdır.³⁷⁵⁴

۳۷۵۵- خَلِيفُ الْقَوْمِ مِنْهُمْ وَابْنُ أَخْتِ الْقَوْمِ مِنْهُمْ. ض.

3755. Bir kavmin müttetikleri ile kız kardeşlerinin çocukları onlardandır.³⁷⁵⁵

Çeşitli Hadisler

۳۷۵۶- حَمْرَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَخِي مِنَ الرِّضَاعَةِ. ض.

3756. Abdülmuttalib oğlu Hamza süt kardeşimdir.³⁷⁵⁶

۳۷۵۷- حَمْرَةُ سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

3757. Hamza, kıyamet günü şehidlerin efendisidir.³⁷⁵⁷

³⁷⁵¹ Müttekî, nr. 10209, 103923.

³⁷⁵² Müttekî, nr. 33508.

³⁷⁵³ Müttteki, nr: 17270.

³⁷⁵⁴ Ahmed, V, 342; Taberânî, III, 291; Heysemî, X, 249.

³⁷⁵⁵ Taberânî, XVII, 118; Heysemî, I, 195; Müttekî, 11019, 29644.

³⁷⁵⁶ İbni Sad, I, 109, VIII, 114; Taberânî, III, 153.

³⁷⁵⁷ Zeylâi, II, 309; Müttekî, nr. 33260.

۳۷۵۸-حَمَلُ نُوحٍ مَعَهُ فِي السَّفِينَةِ مِنْ جَمِيعِ الشَّجَرِ. صَح

3758. Nuh, gemisine bütün ağaçlardan bir tane aldı.³⁷⁵⁸

۳۷۵۹-حَمَلَةُ الْقُرْآنِ عَرَفَاءُ أَهْلِ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

3759. Kuran hafızları, kıyamet günü cennet ehlinin rehberleridir.³⁷⁵⁹

۳۷۶۰-حَمَلَةُ الْقُرْآنِ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ فَمَنْ عَادَاهُمْ عَادَى اللَّهَ وَمَنْ وَالَاهُمْ فَقَدْ وَالَى اللَّهَ. ض

3760. Kuran'ı hafızları Allah dostlarıdır; onlara düşmanlık eden Allah'a düşmanlık etmiş, onları dost edinen Allah'ı dost edinmiştir.³⁷⁶⁰

۳۷۶۱-حَمَلُ الْعَصَا عَلَامَةُ الْمُؤْمِنِ وَسُنَّةُ الْأَنْبِيَاءِ.

3761. Asa taşımak müminlerin alametlerinden ve peygamberlerin sünnetlerindendir.³⁷⁶¹

۳۷۶۲-حَوَارِيُّ الرَّبِّ يُزُورُ مِنَ الرِّجَالِ وَحَوَارِيُّ مِنَ النِّسَاءِ عَائِشَةُ.

3762. Erkeklerden vezirim Zübeyr İbni Avvam, kadınlardan ise Aişe'dir.³⁷⁶²

۳۷۶۳-حُوسِبَ رَجُلٌ مِمَّنْ كَانَ قَبْلَكُمْ فَلَمْ يُوْجَدْ لَهُ مِنَ الْخَيْرِ شَيْءٌ إِلَّا أَنَّهُ كَانَ رَجُلًا مُوسِرًا وَكَانَ يُحَالِطُ النَّاسَ وَكَانَ يَأْمُرُ غُلَمَانَهُ أَنْ يَتَجَاوَزُوا عَنْ الْمُغْسِرِ فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِمَلَايِكَتِهِ نَحْنُ أَحَقُّ بِذَلِكَ مِنْهُ تَجَاوَزُوا عَنْهُ. ح

3763. Sizden önceki ümmetler içinde bir adam hesaba çekildi, hiçbir sevabı bulunamadı, ancak o adam hali vakti yerinde biri olduğundan insanlara haşır neşir olur, hizmetçilerine fakirlerin borçlarını affetmelerini emrederdi, bunun üzerine Allah Teala meleklerine, "Biz affetmeye ondan daha layıkız, siz de onu affedin!" buyurdu.³⁷⁶³

³⁷⁵⁸ Müttekî, nr. 32392.

³⁷⁵⁹ Taberânî, III, 144; İbnü'l-Cevzî, I, 253; Suyûtî, Leâli, I, 126; Müttekî, nr. 2289; İbni Arrâk, I, 293.

³⁷⁶⁰ Müttekî, nr. 2295; Şevkânî, nr. 310; Elbânî, Zaîfe, nr. 224.

³⁷⁶¹ Deylemî, II, 147.

³⁷⁶² Müslim, Fedâilü's-sahâbe 48; İbni Asâkir, V, 361; Müttekî, nr. 33291.

³⁷⁶³ Müslim, Mûsâkât 30; Ahmed, IV, 120; Hâkim, II, 29; Beyhakî, V, 536.

Havuz

٣٧٦٤- حَوْضِي كَمَا بَيْنَ صَنَعَاءِ وَالْمَدِينَةِ فِيهِ الْآيَةُ مِثْلُ الْكَوَاكِبِ.

3764. Havuzum, Sana ile Medine arası kadardır, orada yıldızlar kadar kaplar vardır.³⁷⁶⁴

٣٧٦٥- حَوْضِي مَسِيرَةُ شَهْرٍ وَزَوَايَاهُ سَوَاءٌ وَمَاؤُهُ أَبْيَضُ مِنَ اللَّبَنِ وَرِيحُهُ أَطْيَبُ مِنَ الْمِسْكِ وَكِيْرَانُهُ كَنُجُومِ السَّمَاءِ مَنْ يَشْرَبُ مِنْهُ فَلَا يَظْمَأُ أَبَدًا. صَح

3765. Benim havzımın genişliği bir aylık mesafedir; o kare şeklindedir, suyu süttten daha beyaz, kokusu miskten daha güzel, sürahileri gökteki yıldızlar kadardır, ondan içen bir daha asla susamaz.³⁷⁶⁵

٣٧٦٦- حَوْضِي مِنْ عَدَنَ إِلَى عَمَّانِ الْبَلْقَاءِ مَاؤُهُ أَشَدُّ بَيَاضاً مِنَ اللَّبَنِ وَأَخْلَى مِنَ الْعَسَلِ وَأَكْوَابُهُ عَدَدُ نُجُومِ السَّمَاءِ مَنْ يَشْرَبُ مِنْهُ شَرِبَ مِنْهُ لَمْ يَظْمَأْ بَعْدَهَا أَبَدًا أَوَّلُ النَّاسِ وَزُرُوداً عَلَيْهِ فَقَرَاءُ الْمُهَاجِرِينَ الشُّعْثُ رُؤُوساً الدُّنْسُ ثِيَاباً الَّذِينَ لَا يَنْكِحُونَ الْمُتَنَعَّمَاتِ وَلَا تُفْتَحُ لَهُمُ السُّدُودُ. صَح

3766. Havuzum Aden'den Amman'ın Belka'sına kadar olup suyu süttten daha beyaz, baldan daha tatlı, kaplarının sayısı gökteki yıldızlardan daha fazladır; ondan bir defa içen bir daha susuzluk çekmez; onun başına ilk olarak üstü başı dağınık, evlenmek için kadın bulamayan, kapların yüzlerine kapandığı muhacirlerin fakirleri gelir.³⁷⁶⁶

Çeşitli Hadisler

٣٧٦٧- حَوْلَهَا تُدْنِدُنُ. صَح

3767. Biz de cennetle ilgili şeyler mırıldanıyoruz.³⁷⁶⁷

³⁷⁶⁴ İbni Asâkir, VI, 294; Mütttekî, nr. 39143; Suyûtî, Menâhil, nr. 33.

³⁷⁶⁵ Taberânî, XI, 125; Beğavî, VII, 500; Münzirî, IV, 417; Mütttekî, nr. 39144.

³⁷⁶⁶ Hâkim, I, 76; Zebîdî, X, 499; Mütttekî, nr. 39145.

³⁷⁶⁷ Ahmed, V, 74; İbni Hibbân, III, 149; İbni Receb, Tahvîf, s. 15.

۳۷۶۸- حَيْثُمَا كُنْتُمْ فَصَلُّوا عَلَيَّ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِي. ح

3768. Nerede olursanız olun bana salat edin, zira salatlarınız bana ulaşır.³⁷⁶⁸

۳۷۶۹- حَيْثُمَا مَرَزْتَ بِقَبْرِ كَافِرٍ فَبَشِّرْهُ بِالنَّارِ. ض

3769. Uğradığın kafir kabirlerini cehennemle müjdele!³⁷⁶⁹

۳۷۷۰- حَيَاتِي خَيْرٌ لَّكُمْ وَمَمَاتِي خَيْرٌ لَّكُمْ. ض

3770. Hayatım da ölümüm de sizin için hayırlıdır.³⁷⁷⁰

۳۷۷۱- حَيَاتِي خَيْرٌ لَّكُمْ تُحَدِّثُونَ وَيُحَدِّثُ لَكُمْ فَإِذَا أَنَا مُتُّ كَانَتْ وَفَاتِي خَيْرًا لَّكُمْ تُعَرِّضُ عَلَيَّ أَعْمَالَكُمْ فَإِنْ رَأَيْتُ خَيْرًا حَمِدْتُ اللَّهَ وَإِنْ رَأَيْتُ شَرًّا اسْتَغْفَرْتُ لَكُمْ. ح

3771. Hayatım sizin için hayırlıdır; siz benimle konuşur, ben de sizinle konuşurum; ölümüm de sizin için hayırlıdır, amelleriniz bana gösterilir; onlar içinde bir hayır gördüğümde Allah'a hamdeder, bir kötülük gördüğümde de sizin için bağışlanma dilerim.³⁷⁷¹

۳۷۷۲- الْحَائِضُ وَالنَّفْسَاءُ إِذَا أَتَا عَلَى الْوَقْتِ تَغْتَسِلَانِ وَتُحْرِمَانِ وَتَقْضِيَانِ الْمَنَاسِكَ كُلَّهَا غَيْرَ الطَّوَافِ بِالْبَيْتِ. ح

3772. Hayız ve lohusalı kadınlar mikat yerine geldiklerinde yıkanıp ihrama girerek hac görevlerini yaparlar, ancak Kabe'yi tavaf edemezler.³⁷⁷²

Hacı

۳۷۷۳- الْحَاجُّ الشَّعْتُ التَّفْلَ. صَح

3773. Hacı, saçı başı toz içinde koku kullanmayan kişidir.³⁷⁷³

³⁷⁶⁸ Taberânî, III, 82; a. mlf, Evsat, I, 117; Heysemî, X, 162.

³⁷⁶⁹ Bezzâr, III, 299; Taberânî, I, 145; Heysemî, I, 118.

³⁷⁷⁰ Deylemî, II, 137.

³⁷⁷¹ İbni Sad, II, 194.

³⁷⁷² Ahmed, I, 363.

³⁷⁷³ Ahmed, VI, 325; Heysemî, III, 218.

٣٧٧٤-الحاجُّ الرَّكْبُ لَهُ بِكُلِّ خُفٍّ يَضَعُهُ بَعِيرُهُ حَسَنَةً. ح

3774. Binekli hacının devesinin attığı her adıma sevap vardır.³⁷⁷⁴

٣٧٧٥-الحاجُّ فِي ضَمَانِ اللَّهِ مُقْبِلًا وَمُنْذِرًا. ض

3775. Hacca giden giderken de dönerken de Allah'ın koruması altındadır.³⁷⁷⁵

٣٧٧٦-الحاجُّ وَالْغَازِي وَفَدَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِنْ دَعَا أَعْبَادَهُمْ وَإِنْ اسْتَغْفَرُوا غَفَرَ لَهُمْ.

3776. Hac ile cihada çıkanlar Allah'ın elçileridir; dua ederlerse duaları kabul olunur, mağfiret dilerlerse günahları affolunur.³⁷⁷⁶

٣٧٧٧-الحاجُّ وَالْمُعْتَمِرُ وَالْغَازِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُجْمَعُ فِي ضَمَانِ اللَّهِ دَعَاهُمْ فَأَجَابُوهُ وَسَلَّوَهُ فَأَعْطَاهُمْ. ض

3777. Hac, gazve, umre ve cumaya gidenler Allah'ın güvencesi altındadırlar; dua ederlerse kendilerine icabet olunur, isterlerse verilir.³⁷⁷⁷

Çeşitli Hadisler

٣٧٧٨-الْحَافِي أَحَقُّ بِصَنْدَرِ الطَّرِيقِ مِنَ الْمُتَنَعِّلِ. ح

3778. Yalınayak olan, yolun başına ayakkabılı olandan daha çok hak sahibidir.³⁷⁷⁸

٣٧٧٩-الْحُبَابُ شَيْطَانٌ. ح

3779. Hubab, şeytandır.³⁷⁷⁹

٣٧٨٠-الْحَبَّةُ السَّوْدَاءُ فِيهَا شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا الْمَوْتَ. ح

3780. Çörek otunda ölümden başka her hastalığa şifa vardır.³⁷⁸⁰

³⁷⁷⁴ Taberânî, XII, 75; Heysemî, III, 209.

³⁷⁷⁵ Deylemî, II, 149.

³⁷⁷⁶ İbni Adî, VI, 197; Beyhakî, Şuab, III, 475;

³⁷⁷⁷ Münziri, II, 107.

³⁷⁷⁸ Taberânî, XI, 374; Deylemî, II, 161; Heysemî, VIII, 109.

³⁷⁷⁹ İbni Sad, III, 541; İbni Ebî Âsım, Âhâd, IV, 425.

³⁷⁸⁰ Taberânî, I, 187; Ziyâ, IV, 177; Heysemî, V, 88.

Kan Aldırma

٣٧٨١- الحِجَامَةُ فِي الرَّأْسِ هِيَ الْمُغِيثَةُ أَمْرُنِي بِهَا جَبْرِيلُ حِينَ أَكَلْتُ طَعَامَ الْيَهُودِيَّةِ. ض

3781. Baştan kan aldırarak hastalıklardan kurtarır, ben yahudi kadının zehirlediği yemeğini yediğimde Cibril bana böyle yapmamı söyledi.³⁷⁸¹

٣٧٨٢- الحِجَامَةُ يَوْمَ الثَّلَاثَاءِ لِسَبْعِ عَشْرَةَ مِنَ الشَّهْرِ دَوَاءٌ لِدَاءِ سَنَةِ. ح

3782. Ayın onyedinci çarşamba günü kan aldırarak, o senenin hastalıklarına karşı şifa olur.³⁷⁸²

٣٧٨٣- الحِجَامَةُ فِي الرَّأْسِ مِنَ الْجُنُونِ وَالْجُدَامِ وَالْبَرَصِ وَالْأَضْرَاسِ وَالنَّعَاسِ. ض

3783. Baştan kan aldırarak delilik, baş ağrısı, cüzzam, alaca hastalığı, diş ağrısı ve uyuklamalara karşı iyi gelir.³⁷⁸³

٣٧٨٤- الحِجَامَةُ فِي الرَّأْسِ شِفَاءٌ مَنْ سَبَعٍ إِذَا مَا نَوَى صَاحِبُهَا مِنَ الْجُنُونِ وَالصُّدَاعِ وَالْجُدَامِ وَالْبَرَصِ وَالنَّعَاسِ وَوَجَعَ الصُّرُسِ وَظَلَمَةَ يَجِدُهَا فِي عَيْنَيْهِ. ض

3784. Kişi şifa bulmaya niyet ederse baştan kan aldırarak delilik, baş ağrısı, cüzzam, alaca hastalığı, uyuklama, diş ağrısı, göz kararması gibi yedi çeşit hastalığa faydalı olur.³⁷⁸⁴

٣٧٨٥- الحِجَامَةُ عَلَى الرَّيْقِ أَمْثَلُ وَفِيهِ شِفَاءٌ وَبَرَكَةٌ وَتَزِيدُ فِي الْعَقْلِ وَفِي الْحِفْظِ فَاخْتَجِمُوا عَلَى بَرَكَةِ اللَّهِ يَوْمَ الْخَمِيسِ وَاجْتَنِبُوا الْحِجَامَةَ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ وَالْجُمُعَةِ وَالسَّبْتِ وَيَوْمَ الْأَحَدِ تَحَرُّيًا وَاخْتَجِمُوا يَوْمَ الْإِنْتِنِ وَالْثَّلَاثَاءِ فَإِنَّهُ الْيَوْمُ الَّذِي عَافَى اللَّهُ فِيهِ أَيُّوبَ مِنَ الْبَلَاءِ وَضَرَبَهُ بِالْبَلَاءِ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ فَإِنَّهُ لَا يَبْدُو جُدَامٌ وَلَا بَرَصٌ إِلَّا يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ أَوْ لَيْلَةَ الْأَرْبَعَاءِ. ض

³⁷⁸¹ İbni Sad, I, 447.

³⁷⁸² İbni Sad, I, 448; İbni Adî, III, 299; Taberânî, XX, 215.

³⁷⁸³ Ukaylî, I, 83; Taberânî, XII, 291; Heysemî, V, 93.

³⁷⁸⁴ Taberânî, XI, 29; Deylemî, II, 154; Heysemî, V, 94.

3785. Aç karna kan aldırma iyidir, onda şifa ve bereket olup o aklı ve hafızayı artır, perşembe günü Allah'ın bereketiyle hacamat olun, cuma, cumartesi ve pazar günleri hacamattan sakının, pazartesi ve salı hacamat olun, zira o günler Allah Teala'nın Eyüb'e beladan afiyet verdiği günlerdir, çarşambadan da sakının, Eyüb'e hastalık o gün geldi, cüzzam ve baras hastalığı çarşamba günü veya gecesi ortaya çıkar.³⁷⁸⁵

٣٧٨٦- الْحِجَامَةُ تَنْفَعُ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا فَاخْتِجَمُوا. ض.

3786. Kan aldirmek her hastalığa şifadır, kan aldırın!³⁷⁸⁶

٣٧٨٧- الْحِجَامَةُ يَوْمَ الْأَحَدِ شِفَاءٌ. ض.

3787. Pazar günü kan aldirmek şifadır.³⁷⁸⁷

٣٧٨٨- الْحِجَامَةُ تَكْرَهُ فِي أَوَّلِ الْهِلَالِ وَلَا يُرْجَى نَفْعُهَا حَتَّى يَنْقُصَ الْهِلَالُ. ض.

3788. Ayın başında kan aldirmek iyi değildir, ayın yarısı geçmeden onun bir faydası olmaz.³⁷⁸⁸

Hac ve Hacılar

٣٧٨٩- الْحُجَّاجُ وَالْعَمَّارُ وَقَدْ دَعَاهُمُ فَاجَابُوهُ وَسَلَّوَهُ فَأَعْطَاهُم. ح.

3789. Hacla umre yapanlar Allah'ın misafirleridir, onlar çağrıya icabet edip geldiklerinde istekleri yerine getirilir.³⁷⁸⁹

٣٧٩٠- الْحُجَّاجُ وَالْعَمَّارُ وَقَدْ دَعَاهُمُ اللَّهُ يُعْطِيهِمْ مَا سَأَلُوهُ وَيَسْتَجِيبُ لَهُمْ مَا دَعَوْا

وَيُخْلِِفُ عَلَيْهِمْ مَا أَنْفَقُوا الدَّرْهَمَ أَلْفَ أَلْفٍ. ض.

3790. Hacca ve umreye gidenler Allah'ın konuklarıdır; Allah onlara istedikleri şeyleri verip dualarını kabul eder; harcadıkları her bir dirhem yerine de bir milyon dirhem verir.³⁷⁹⁰

³⁷⁸⁵ Hâkim, IV, 235.

³⁷⁸⁶ Deylemî, II, 155.

³⁷⁸⁷ Deylemî, II, 154.

³⁷⁸⁸ Müttekî, nr. 28113; Aclûnî, I, 415.

³⁷⁸⁹ Münzirî, II, 107; Heysemî, III, 211.

³⁷⁹⁰ Beyhakî, Suab, III, 476; Münzirî, II, 113.

۳۷۹۱- الْحَجَّاجُ وَالْعُمَارُ وَقَدْ أَلَّهَ إِنْ سَأَلُوا أُعْطُوا وَإِنْ دَعَا أَجَابَهُمْ وَإِنْ أَنْفَقُوا أَخْلَفَ لَهُمْ وَالَّذِي نَفْسُ أَبِي الْقَاسِمِ بِيَدِهِ مَا كَبَّرَ مُكَبَّرَ عَلَى نَشْرِ وَلَا أَهْلَ مُهَلٍّ عَلَى شَرَفٍ مِنَ الْأَشْرَافِ إِلَّا أَهْلٌ مَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَكَبَّرَ حَتَّى يَنْقَطِعَ بِهِ مُنْقَطِعُ الثَّرَابِ. ض.

3791. Hac ve umreye giden kişiler Allah'ın elçileridirler; birşey isterlerse kendilerine verilir, dua ettiklerinde duaları kabul edilir, verdikleri şeylerin yeri doldurulur; Muhammed'in canını kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, bir kimse tepe üzerinde tekbir getirip lailaheillallah dese, yerin öteki ucuna varıncaya kadar önündeki herşey onun hesabına tekbir getirir ve lailaheillallah der. ³⁷⁹¹

۳۷۹۲- الْحَجُّ سَبِيلُ اللَّهِ تُضَعَّفُ فِيهِ التَّقَى سَبْعَمِائَةٍ ضِعْفٍ.

3792. Hac Allah yoludur, o yolda yapılan harcamaların sevabı yediüze katlanır. ³⁷⁹²

۳۷۹۳- الْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ. صَح.

3793. Kabul edilen bir haccın mükafatı, cennetten başka birşey değildir. ³⁷⁹³

۳۷۹۴- الْحَجُّ عَرَفَةُ مَنْ جَاءَ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ مِنْ لَيْلَةٍ جَمَعَ فَقَدْ أَذْرَكَ الْحَجَّ أَيَّامُ مَنِي ثَلَاثَةً فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِيْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِيْمَ عَلَيْهِ. صَح.

3794. Hac Arafat olup Müzdelife'de toplanılan gece gün ağarmadan önce gelip orada bulunan kişi hacca yetişmiştir; Mina'da kalma süresi üç gündür; acele edip de memleketine dönüş için orada iki gün kalana günah yoktur; üç günden fazla kalana da günah yoktur. ³⁷⁹⁴

۳۷۹۵- الْحَجُّ وَالْعُمْرَةُ فَرِيضَتَانِ لَا يَضُرُّكَ بَأَيُّهُمَا بَدَأْتَ. صَح.

³⁷⁹¹ İbni Adî, VI, 197; Beyhakî, Şuab, III, 475; Münzirî, II, 113.

³⁷⁹² Taberânî, Evsat, VI, 27; Ziyâ, VII, 283; Heysemî, III, 208.

³⁷⁹³ Ahmed, III, 325; Ukaylî, I, 141; Beyhakî, Şuab, III, 479.

³⁷⁹⁴ Ahmed, IV, 309; Hâkim, II, 305; Beyhakî, V, 173.

3795. Hac la umre iki farizadır; hangisinden başlarsan başla, sa-
kincası olmaz.³⁷⁹⁵

٣٧٩٦-الحجُّ جهادٌ كُلُّ ضَعِيفٍ ح

3796. Hac, zayıf olan her kişinin cihâdıdır.³⁷⁹⁶

٣٧٩٧-الحجُّ جهادٌ والعُمْرَةُ تَطَوُّعٌ ض

3797. Hac farz bir cihad, umre de nafîle bir ibadettir.³⁷⁹⁷

٣٧٩٨-الحجُّ قَبْلَ التَّزْوِيجِ ض

3798. Hac, evlilikten önce gelir.³⁷⁹⁸

Hacerü'l-Esved

٣٧٩٩-الحَجَرُ الْأَسْوَدُ مِنَ الْجَنَّةِ صَح

3799. Hacerü'l-esved, cennettendir.³⁷⁹⁹

٣٨٠٠-الحَجَرُ الْأَسْوَدُ مِنْ حِجَارَةِ الْجَنَّةِ صَح

3800. Hacerü'l-esved, cennet taşlarındandır.³⁸⁰⁰

٣٨٠١-الحَجَرُ الْأَسْوَدُ مِنَ الْجَنَّةِ وَكَانَ أَشَدَّ بَيَاضاً مِنَ الثَّلْجِ حَتَّى سَوَّدَتْهُ خَطَايَا

أَهْلِ الشَّرْكِ صَح

3801. Hacerü'l-esved cennettendir, o kardan daha beyazdı; onu şirk ehlinin günahları kararttı.³⁸⁰¹

٣٨٠٢-الحَجَرُ الْأَسْوَدُ مِنْ حِجَارَةِ الْجَنَّةِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنَ الْجَنَّةِ غَيْرُهُ وَكَانَ

أَبْيَضَ كَالْمَاءِ وَلَوْلَا مَا مَسَّهُ مِنْ رِجْسِ الْجَاهِلِيَّةِ مَا مَسَّهُ ذُو عَاهَةٍ إِلَّا بَرِيءٌ ح

³⁷⁹⁵ Hâkim, I, 643; Deylemî, II, 147.

³⁷⁹⁶ Ahmed, VI, 294; Beğavî, Cadiyyât, I, 486; Deylemî, II, 148.

³⁷⁹⁷ Taberânî, Evsat, VII, 17; Heysemî, III, 205.

³⁷⁹⁸ Deylemî, II, 147.

³⁷⁹⁹ İbni Ebî Şeybe, III, 275; Taberânî, Evsat, V, 164; Heysemî, III, 242.

³⁸⁰⁰ İbni Ebî Şeybe, III, 275; Taberânî, Evsat, V, 164; Heysemî, III, 242.

³⁸⁰¹ İbni Ebî Şeybe, III, 275; Taberânî, Evsat, V, 164; Heysemî, III, 242.

3802. Hacerü'l-esved cennet taşlarından bir taş olup yeryüzünde ondan başka cennet taşı yoktu; o su gibi beyazdı, cahiliye pislikleri onu kirliletmemiş olmasaydı hasta olan birisi ona dokunduğu zaman mutlaka şifa bulurdu.³⁸⁰²

۳۸۰۳- الْحَجَرُ الْأَسْوَدُ يَأْقُوتَةٌ بَيْضَاءُ مِنْ يَأْقُوتِ الْجَنَّةِ وَإِنَّمَا سَوَّدَتْهُ خَطَايَا الْمُشْرِكِينَ يُبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِثْلَ أَحَدٍ يَشْهَدُ لِمَنْ اسْتَلَمَهُ وَقَبْلَهُ مِنْ أَهْلِ الدُّنْيَا. صح

3803. Hacerü'l-esved cennet yakutlarından beyaz bir yakut olup onu müşriklerin günahları kararttı, o kıyamet günü Uhud Dağı büyüklüğünde dirilerek kendisini selamlayıp öpen kimselere şahidlik yapar.³⁸⁰³

۳۸۰۴- الْحَجَرُ يَمِينُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ يُصَافِحُ بِهَا عِبَادَهُ. ض

3804. Hacerü'l-esved Allah'ın yeryüzündeki elidir, onunla kullarıyla musafaha eder.³⁸⁰⁴

۳۸۰۵- الْحَجَرُ يَمِينُ اللَّهِ فَمَنْ مَسَحَهُ فَقَدْ بَايَعَ اللَّهَ.

3805. Hacerü'l-esved Allah'ın yeryüzündeki elidir, ona dokunan yoldan ayrılmayacağına dair Allah'a söz vermiş olur.³⁸⁰⁵

۳۸۰۶- الْحَجَرُ الْأَسْوَدُ نَزَلَ بِهِ مَلَكٌ مِنَ السَّمَاءِ. ض

3806. Hacerü'l-esved'i gökten bir melek indirdi.³⁸⁰⁶

Hiddet

۳۸۰۷- الْحَدَّةُ تَعْتَرِي خِيَارَ أُمَّتِي. ض

3807. Hiddet, ümmetimin hayırlılarında olur.³⁸⁰⁷

³⁸⁰² Taberânî, XI, 146; Heysemî, III, 242.

³⁸⁰³ İbni Huzeyme, IV, 220.

³⁸⁰⁴ Hatîb, VI, 328; Deylemî, II, 159; İbni Asâkir, LII, 217.

³⁸⁰⁵ Deylemî, II, 159.

³⁸⁰⁶ Müttekî, nr. 34731.

³⁸⁰⁷ Taberânî, XI, 194; Heysemî, VIII, 26.

٣٨٠٨- الْحِدَّةُ تَغْتَرِي حَمَلَةَ الْقُرْآنِ لِعِزَّةِ الْقُرْآنِ فِي أَجْوَافِهِمْ. ض

3808. Hiddet, kalplerindeki izzetten dolayı Kuran hafızlarında olur.³⁸⁰⁸

٣٨٠٩- الْحِدَّةُ لَا تَكُونُ إِلَّا فِي صَالِحِي أُمَّتِي وَأَنْبَرِهَا ثُمَّ تَقِيءُ. ض

3809. Hiddet ümmetimin salihleri ve hayırlılarında olur, bir süre sonra da geçer.³⁸⁰⁹

Çeşitli Hadisler

٣٨١٠- الْحَدِيثُ عَنِّي مَا تَعْرِفُونَ. ح

3810. Benim olduğumu bildiğiniz hadisleri rivayet edin.³⁸¹⁰

٣٨١١- الْخَرَائِرُ صَلَاحُ الْبَيْتِ وَالْإِمَاءُ فَسَادُ الْبَيْتِض

3811. Hür kadınlar evlerin düzeni, cariyeler ise evlerin ifsadıdır.³⁸¹¹

٣٨١٢- الْحَرْبُ خُدْعَةٌ. ص

3812. Harp hiledir.³⁸¹²

٣٨١٣- الْحَوِيرُ ثِيَابُ مَنْ لَا خَلَاقَ لَهُ. ض

3813. İpek, nasibi olmayanların giyeceğidir.³⁸¹³

٣٨١٤- الْحَرِيسُ الَّذِي يَطْلُبُ الْمَكْسَبَةَ مِنْ غَيْرِ حِلِّهَا. ض

3814. Aç gözlü, helal olmayan yoldan kazanç sağlamak isteyendir.³⁸¹⁴

٣٨١٥- الْحَزْمُ سُوءُ الظَّنِّ. ح

³⁸⁰⁸ Müttekî, nr. 5802; Aclûnî, I, 423.

³⁸⁰⁹ Deylemî, II, 153.

³⁸¹⁰ Heysemî, I, 135.

³⁸¹¹ Müttekî, nr. 44543; Aclûnî, I, 434.

³⁸¹² Ahmed, III, 224; Heysemî, V, 320.

³⁸¹³ Deylemî, II, 160; İbni Asâkir, LVI, 321.

³⁸¹⁴ Aclûnî, I, 425.

3815. Güvenmemek, kötü zandır.³⁸¹⁵

٣٨١٦- الْحَسْبُ الْمَالُ وَالْكَرْمُ التَّقْوَى. ح

3816. Dünyada itibar malla, ahirette şeref takva ile dir.³⁸¹⁶

Hased

٣٨١٧- الْحَسَدُ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ وَالصَّدَقَةُ تُطْفِئُ الْخَطِيئَةَ

كَمَا يُطْفِئُ الْمَاءُ النَّارَ وَالصَّلَاةُ نُورُ الْمُؤْمِنِ وَالصَّيَامُ جَنَّةٌ مِنَ النَّارِ. ح

3817. Hased ateşin odunu yiyip bitirdiği gibi iyilikleri yer bitirir, sadaka suyun ateşi söndürdüğü gibi günahları yok eder, namaz müminin nurudur, oruç da cehenneme karşı bir kalkandır.³⁸¹⁷

٣٨١٨- الْحَسَدُ فِي اثْنَتَيْنِ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ فَقَامَ بِهِ وَأَحَلَّ حَلَالَهُ وَحَرَّمَ حَرَامَهُ

وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَوَصَلَ بِهِ أَقْرَبَاءَهُ وَرَحِمَهُ وَعَمِلَ بِطَاعَةِ اللَّهِ تَمَنَّى أَنْ تَكُونَ مِثْلَهُ. ح

3818. İki kişiye imrenilir, Kuran okumayı öğrenip helalini helal, haramını haram kabul ederek sürekli okuyanla, kendisine verilen malı itaat yolunda kullanarak akrabalarına da veren kişilere imrenilir.³⁸¹⁸

٣٨١٩- الْحَسَدُ يُفْسِدُ الْإِيمَانَ كَمَا يُفْسِدُ الصَّبْرُ الْعَسَلَ. صَح

3819. Hased, öd ağacının balı bozduğu gibi imanı bozar.³⁸¹⁹

Hasan İle Hüseyin

٣٨٢٠- الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ. صَح

3820. Hasan ile Hüseyin cennet gençlerinin efendileridir.³⁸²⁰

³⁸¹⁵ Zehebî, nr. 9396; Aclûnî, I, 425.

³⁸¹⁶ Ahmed, V, 10; Taberânî, VII, 219; Hâkim, II, 177.

³⁸¹⁷ Kudâî, II, 136; Ebû Yalâ, VI, 330; Deylemî, II, 159.

³⁸¹⁸ Beyhakî, Şuab, VI, 240; İbni Asâkir, LXI, 4.

³⁸¹⁹ Zebîdî, VIII, 55; Aclûnî, I, 426.

³⁸²⁰ Ahmed, III, 3; Taberânî, III, 39.

٣٨٢١-الحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَأَبُوهُمَا خَيْرٌ مِنْهُمَا. صَح

3821. Hasan ile Hüseyin cennet gençlerinin efendileridir, babaları da onlardan hayırlıdır.³⁸²¹

٣٨٢٢-الحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِلَّا ابْنِي الْخَالَةِ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَيَحْيَى بْنَ زَكَرِيَّا وَفَاطِمَةُ سَيِّدَةُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِلَّا مَا كَانَ مِنْ مَرْيَمَ بِنْتِ عِمْرَانَ.

3822. Hasan ile Hüseyin teyze oğulları olan İsa İbni Meryem ile Yahya İbni Zekeriya dışında cennetlik gençlerin, Fatıma da Meryem binti İmran dışında cennet kadınlarının efendileridir.³⁸²²

٣٨٢٣-الحَسَنُ مِنِّي وَالْحُسَيْنُ مِنْ عَلِيٍّ. ض

3823. Hasan benden, Hüseyin ise Ali'dendir.³⁸²³

٣٨٢٤-الحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ شِئْنَا الْعَرْشِ وَلَيْسَا بِمُعَقَّلَيْنِ.

3824. Hasan ile Hüseyin Arş'ın kenarındadırlar, ancak asılı degillerdir.³⁸²⁴

Hak-Hikmet

٣٨٢٥-الْحَقُّ أَصْلٌ فِي الْجَنَّةِ وَالْبَاطِلُ أَصْلٌ فِي النَّارِ. ض

3825. Hakkın kökü cennette, batılın kökü ise cehennemdedir.³⁸²⁵

٣٨٢٦-الْحَقُّ بَغْدِي مَعَ عَمَرَ حَيْثُ كَانَ. ض

3826. Benden sonra hak Ömer'in olduğu yerdedir.³⁸²⁶

³⁸²¹ Taberânî, III, 39; Hâkim, III, 182; Heysemî, IX, 183.

³⁸²² Ahmed, III, 80; İbni Hibbân, XV, 411; Taberânî, III, 38; Hâkim, III, 168.

³⁸²³ Ahmed, IV, 132; Taberânî, XX, 269; Deylemî, II, 158.

³⁸²⁴ Heysemî, IX, 181; Müttekî, nr. 34284.

³⁸²⁵ Müttekî, nr. 44106.

³⁸²⁶ Buhârî, Kebîr, VII, 114; Bezzâr, VI, 98; Ukaylî, III, 481.

٣٨٢٧- الْحِكْمَةُ تَزِيدُ الشَّرِيفَ شَرَفًا وَتَرْفَعُ الْعَبْدَ الْمَمْلُوكَ حَتَّى تُجْلِسَهُ مَجَالِسَ الْمُلُوكِ. ض.

3827. Hikmet şerefliğin şerefini artırır, köleyi de sultanların meclisi-ne kadar yükseltir.³⁸²⁷

٣٨٢٨- الْحِكْمَةُ عَشْرَةُ أَجْزَاءٍ تَسَعُّ مِنْهَا فِي الْعُزْلَةِ وَوَاحِدٌ فِي الصَّنَةِ. ح.

3828. Hikmet on kısımdır; dokuzu uzlette, biri de susmaktır.³⁸²⁸

٣٨٢٩- الْخَلِيفُ حِنْثٌ أَوْ نَذَمٌ. صَح.

3829. Yemin, yerine getirilmemekle veya pişmanlıkla son bulur.³⁸²⁹

٣٨٣٠- الْخَلِيفُ مَنْقَقَةٌ لِلْسَّلْعَةِ مَمْحَقَةٌ لِلْبَرَكَةِ. صَح.

3830. Yemin, malın sürümünü artırırsa da bereketini giderir.³⁸³⁰

٣٨٣١- الْحَلِيمُ سَيِّدٌ فِي الدُّنْيَا وَسَيِّدٌ فِي الْآخِرَةِ.

3831. Öfkelenildiğinde öfkesine hakim olan halim kişi, dünyada da ahirette de efendidir.³⁸³¹

Hamd

٣٨٣٢- الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ هِيَ السَّبْعُ الْمَثَانِي الَّذِي أُوتِيَتْهُ وَالْقُرْآنُ الْعَظِيمُ. صَح.

3832. Fatiha suresi, bana verilen Seb-i Mesani ve Kuran-ı Azim'dir.³⁸³²

٣٨٣٣- الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ أُمُّ الْقُرْآنِ وَأُمُّ الْكِتَابِ وَالسَّبْعُ الْمَثَانِي. ض.

3833. Fatiha Suresi Kuran'ın anası, kitabın kaynağı, tekrar edilen ye-di ayettir.³⁸³³

³⁸²⁷ Irâkî, I, 6; Zebîdî, I, 72; Müttekî, nr. 24088; Aclûnî, I, 435.

³⁸²⁸ Beyhakî, Zühed el-Kebîr, II, 95; İbni Adî, VI, 442.

³⁸²⁹ Hâkim, IV, 303; Beyhakî, IX, 320; Müttekî, nr. 46398.

³⁸³⁰ Buhârî, Büyû 26; Müslim, Mûsâkât 13; Ebû Dâvûd, Büyû 6; Nesâî, Büyû 5.

³⁸³¹ Hatîb, V, 310; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 733.

³⁸³² Ahmed, III, 450; İbni Kâni, I, 186; İbni Huzeyme, II, 38; İbni Hibbân, III 56.

³⁸³³ Ahmed, II, 448.

۳۸۳۴-الْحَمْدُ لِلَّهِ دَفْنُ الْبَنَاتِ مِنَ الْمَكْرُمَاتِ. ض

3834. Allah'a hamd edilecek şeylerden biri de kız çocuklarını defnetmektir.³⁸³⁴

۳۸۳۵-الْحَمْدُ رَأْسُ الشُّكْرِ مَا شَكَرَ اللَّهُ عَبْدٌ لَا يَحْمَدُهُ. ح

3835. Hamd şükrün başıdır, kul Allah'a hamd etmedikçe şükretmiş olmaz.³⁸³⁵

۳۸۳۶-الْحَمْدُ عَلَى النِّعْمَةِ أَمَانٌ لِرِزَالِهَا.

3836. Nimete hamd etmek, nimetin devamının garantisidir.³⁸³⁶

۳۸۳۷-الْحُمْرَةُ مِنْ زِينَةِ الشَّيْطَانِ. ح

3837. Kırmızı renk, şeytan süslerindendir.³⁸³⁷

Ateşli Hastalıklar

۳۸۳۸-الْحُمَّى مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ فَأَبْرَدُوهَا بِالْمَاءِ. صَح

3838. Ateşli hastalıklar cehennem ateşinin şiddetindendir, onları suyla serinletin!³⁸³⁸

۳۸۳۹-الْحُمَّى كَثِيرٌ مِنْ جَهَنَّمَ فَمَا أَصَابَ الْمُؤْمِنَ مِنْهَا كَانَ حَظَّهُ مِنَ النَّارِ. ح

3839. Ateşli hastalıklar cehennemden bir körüktür, mümine isabet ederse onun cehennemden payı yerine geçer.³⁸³⁹

۳۸۴۰-الْحُمَّى كَثِيرٌ مِنْ جَهَنَّمَ فَتَحَوْهَا عَنْكُمْ بِالْمَاءِ الْبَارِدِ.

3840. Ateşli hastalıklar cehennemden bir körüktür, onu soğuk suyla giderin!³⁸⁴⁰

³⁸³⁴ Taberânî, XI, 366; Kudâî, I, 172; Hatîb, V, 67; Deylemî, II, 219; Heysemî, III, 12.

³⁸³⁵ Zebîdî, IX, 49; Müttekî, nr. 6419.

³⁸³⁶ Deylemî, II, 155.

³⁸³⁷ Abdürrezzâk, nr. 19975; Müttekî, nr. 41162.

³⁸³⁸ Ahmed, I, 291; Taberânî, XII, 229.

³⁸³⁹ Heysemî, II, 305.

³⁸⁴⁰ Buhârî, Kebîr, VII, 63; Zebîdî, IX, 176, 529.

٣٨٤١- الْحُمَّى كَيْزٌ مِنْ جَهَنَّمَ وَهِيَ نَصِيبُ الْمُؤْمِنِ مِنَ النَّارِ. ح

3841. Ateşli hastalıklar cehennem körüğü ve müminin cehennemden payıdır.³⁸⁴¹

٣٨٤٢- الْحُمَّى حَظٌّ أُمْتِي مِنْ جَهَنَّمَ. ح

3842. Ateşli hastalıklar, ümmetimin cehennemden payıdır.³⁸⁴²

٣٨٤٣- الْحُمَّى تَحْتَ الْخَطَايَا كَمَا تَحْتَ الشَّجَرَةِ وَرَقُهَا. ح

3843. Ateşli hastalıklar, ağacın yapraklarını döktüğü gibi günahları döker.³⁸⁴³

٣٨٤٤- الْحُمَّى رَائِدُ الْمَوْتِ وَسَجْنُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ. ح

3844. Humma, ölümün kılavuzu ve yeryüzünde Allah'ın zindanıdır.³⁸⁴⁴

٣٨٤٥- الْحُمَّى رَائِدُ الْمَوْتِ وَهِيَ سَجْنُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ لِلْمُؤْمِنِ يَخْبِسُ بِهَا عَبْدُهُ إِذَا شَاءَ ثُمَّ يُرْسِلُهُ إِذَا شَاءَ فَفَتَّرُوهَا بِالْمَاءِ. ض

3845. Humma, mümin için ölümün kılavuzu ve yeryüzünde Allah'ın zindanıdır; Allah onunla kulunu istediği vakit hapsedip istediği zaman salıverir, onu soğuk suyla tedavi edin!³⁸⁴⁵

٣٨٤٦- الْحُمَّى حَظٌّ كُلِّ مُؤْمِنٍ مِنَ النَّارِ. ح

3846. Ateşli hastalıklar, müminlerin cehennemden payıdır.³⁸⁴⁶

٣٨٤٧- الْحُمَّى حَظٌّ الْمُؤْمِنِ مِنَ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

3847. Ateşli hastalıklar, kıyamet günü müminin cehennemden payıdır.³⁸⁴⁷

³⁸⁴¹ Buhârî, Kebîr, VII, 63; İbni Kâni, I, 345; Beyhakî, Şuab, VII, 161.

³⁸⁴² Heysemî, II, 306; Müttekî, nr. 6741.

³⁸⁴³ İbni Kâni, I, 43.

³⁸⁴⁴ Kudâî, I, 69; Beyhakî, Şuab, VII, 167.

³⁸⁴⁵ Kudâî, I, 69; Beyhakî, Şuab, VII, 167.

³⁸⁴⁶ Heysemî, II, 306; İbnü'l-Cevzî, İlel, 865.

³⁸⁴⁷ Heysemî, II, 306; Zebidî, IX, 176, 526.

٣٨٤٨- الْحُمَّى حَظُّ كُلِّ مُؤْمِنٍ مِنَ النَّارِ وَحُمَّى لَيْلَةٍ تُكَفِّرُ خَطَايَا سَنَةِ مُجْرَمَةٍ.

3848. Humma, müminin cehennemden payı olup bir gecelik humma bir yıllık günahın bağışlanmasına sebep olur.³⁸⁴⁸

٣٨٤٩- الْحُمَّى شَهَادَةٌ. صَح

3849. Ateşli hastalıklar, şehidliktir.³⁸⁴⁹

٣٨٥٠- الْحَمَّامُ حَرَامٌ عَلَى نِسَاءِ أُمَّتِي. صَح

3850. Hamamlar, ümmietimin kadınlarına haramdır.³⁸⁵⁰

Sureler

٣٨٥١- الْحَوَامِيمُ دِيَاجُ الْقُرْآنِ. ح

3851. Hamim ile başlayan sureler, Kuran'ın nakışlarıdır.³⁸⁵¹

٣٨٥٢- الْحَوَامِيمُ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ. ح

3852. Hamim ile başlayan sureler, cennet bahçelerinden bir bahçedir.³⁸⁵²

٣٨٥٣- الْحَوَامِيمُ سَبْعٌ وَأَبْوَابُ جَهَنَّمَ سَبْعٌ تَجِيءُ كُلُّ حَامِيمٍ مِنْهَا تَقِفُ عَلَى بَابٍ مِنْ هَذِهِ الْأَبْوَابِ تَقُولُ اللَّهُمَّ لَا تُدْخِلْ هَذَا الْبَابَ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِي وَيَقْرَأُنِي.

3853. Hamim ile başlayan sureler ile cehennem kapıları yedidir; her bir Hamim gelerek o kapılardan birinde durur ve; "Allahım bana inanıp da beni okuyan kimseyi bu kapıdan içeri sokma!" diye dua eder.³⁸⁵³

³⁸⁴⁸ Ahmed, V, 264; Taberânî, VIII, 93; Heysemî, II, 305.

³⁸⁴⁹ Müttekî, nr. 11181.

³⁸⁵⁰ Hâkim, IV, 289-290; Zebîdî, II, 407.

³⁸⁵¹ Hâkim, II, 473; Müttekî, nr. 2622.

³⁸⁵² Müttekî, nr. 2623.

³⁸⁵³ Beyhakî, Şuab, II, 485; Müttekî, nr. 2621; Hâmin ile başlayan yedi sure vardır ki onlar; Mümin, Fussilet, Şûrâ, Zuhurf, Duhân, Câsiye ve Ahkâf sureleridir.

Çeşitli Hadisler

۳۸۵۴-الْحُورُ الْعَيْنُ خُلِقْنَ مِنَ الزُّعْفَرَانِ.

3854. Cennet hurileri, zaferandan yaratılmıştır.³⁸⁵⁴

۳۸۵۵-الْحُورُ الْعَيْنُ خُلِقْنَ مِنْ تَسْبِيحِ الْمَلَائِكَةِ.

3855. Cennet hurileri, meleklerin tesbihinden yaratılmıştır.³⁸⁵⁵

۳۸۵۶-الْحَلَالُ بَيْنَ وَالْحَرَامِ بَيْنَ وَبَيْنَهُمَا أُمُورٌ مُشْتَبِهَاتٌ لَا يَعْلَمُهَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ فَقَدْ اسْتَبْرَأَ لِعِزِّهِ وَدِينِهِ وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ كَرَاعٍ يَزْعَى حَوْلَ الْحِمَى يوشِكُ أَنْ يُوَاقِعَهُ أَوْ إِنْ لِكُلِّ مَلَكٍ حِمَى أَوْ إِنْ حِمَى اللَّهِ تَعَالَى فِي أَرْضِهِ مَحَارِمُهُ أَوْ إِنْ فِي الْجَسَدِ مُضَغَّةٌ إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ أَوْ هِيَ الْقَلْبُ. صح

3856. Helal ile haram belli olup bu ikisi arasında şüpheli şeyler vardır ki, insanların çoğu onların helal olup olmadıklarını bilmez; şüpheli şeylerden sakınan şerefini ve dinini korumuş, sakınmayanlar ise harama düşmüş olurlar; böylelerin durumu, koruluğun etrafında koyunlarını otlatan çobana benzer, onlar her an o koruluğa dalabilirler; dikkat edin, her sultanın bir koruluğu olduğu gibi Allah'ın yeryüzündeki koruluğu da haram kıldığı şeylerdir; dikkat edin, bedende bir et parçası vardır ki, o iyi olduğunda bütün beden iyi, kötü olduğunda ise bütün beden kötü olur.³⁸⁵⁶

۳۸۵۷-الْحَلَالُ بَيْنَ وَالْحَرَامِ بَيْنَ فَدَغَ مَا يَرِيكَ إِلَى مَا لَا يَرِيكَ. ح

3857. Helal belli haram da bellidir, kendini şüphelendiren şeyleri bırakıp şüphelendirmeyen şeylere bak.³⁸⁵⁷

³⁸⁵⁴ Hatib, VII, 99.

³⁸⁵⁵ Müttekî, nr. 39463.

³⁸⁵⁶ Ahmed, IV, 270; Beyhakî, V. 264.

³⁸⁵⁷ Ahmed, IV, 270; Beyhakî, V. 264.

٣٨٥٨-الحلال ما أحلَّ الله في كتابه والحرام ما حرم الله في كتابه وما سكت عنه فهو مما عفا عنه. صح

3858. Helal Allah'ın kitabında helal kıldığı, haram da Allah'ın kitabında haram kıldığıdır; susup da geçtiği şeyler ise affettiği şeylerdir.³⁸⁵⁸

Haya

٣٨٥٩-الحياء من الإيمان. صح

3859. Haya, imandandır.³⁸⁵⁹

٣٨٦٠-الحياء والإيمان مقرونان لا يفترقان إلا جميعاً. ض

3860. Haya ile iman bitişik olup birbirlerinden ayrılmazlar.³⁸⁶⁰

٣٨٦١-الحياء والإيمان قرنا جميعاً فإذا رفع أحدهما رفع الآخر. صح

3861. Haya ile iman iki arkadaştır, biri olmazsa diğeri de olmaz.³⁸⁶¹

٣٨٦٢-الحياء هو الدين كله.

3862. Haya, dinin tamamıdır.³⁸⁶²

٣٨٦٣-الحياء خير كله. صح

3863. Hayarun hepsi hayırdır.³⁸⁶³

٣٨٦٤-الحياء لا يأتي إلا بخير. صح

3864. Haya, ancak hayır getirir.³⁸⁶⁴

³⁸⁵⁸ Taberânî, VI, 250; Hâkim, IV, 129; Beyhakî, X, 12.

³⁸⁵⁹ Buhârî, İmân 3; Müslim, İmân 58; Ebû Dâvûd, Sünnet 14; Nesâî, İmân 16; Tirmizî, Birr 80; İmân 16; İbnî Mâce, Mukaddime 9.

³⁸⁶⁰ Taberânî, Evsat, VIII, 174; Deylemî, II, 150; Heysemî, I, 92.

³⁸⁶¹ Hâkim, I, 22; Münzirî, III, 400; Müttekî, nr. 5760.

³⁸⁶² Müttekî, nr. 5761; Aclûnî, I, 443.

³⁸⁶³ Müslim, İmân 61.

³⁸⁶⁴ Buhârî, Edeb 77; Müslim, İmân 60.

٣٨٦٥- الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ وَالْإِيمَانُ فِي الْجَنَّةِ وَالْبَدَأُ مِنَ الْجَفَاءِ وَالْجَفَاءُ فِي النَّارِ. صَح

3865. Haya imandandır, iman da cennettedir; hayasızlık kabalıktır, o da cehennemdedir.³⁸⁶⁵

٣٨٦٦- الْحَيَاءُ وَالْعِي شُعْبَتَانِ مِنَ الْإِيمَانِ وَالْبَدَأُ وَالْبَيَانُ شُعْبَتَانِ مِنَ النَّفَاقِ. صَح

3866. Haya ile dili muhafaza imandan, hayasızlık ile dili kötüye kullanma da nifaktan iki bölümdürler.³⁸⁶⁶

٣٨٦٧- الْحَيَاءُ وَالْإِيمَانُ مَقْرُونَانِ فِي قَرْنٍ فَإِذَا سُلِبَ أَحَدُهُمَا تَبِعَهُ الْآخَرُ. ح

3867. Haya ile iman bir karında birleşmişlerdir; biri gitti mi, diğeri de onu takip eder.³⁸⁶⁷

٣٨٦٨- الْحَيَاءُ زِينَةٌ وَالتَّقَى كَرَمٌ وَخَيْرُ الْمَرْكَبِ الصَّبْرُ وَانْتِظَارُ الْفَرَجِ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عِبَادَةٌ. ض

3868. Haya süs, takva şeref, en hayırlı binek sabırdır; musibet anında Allah'dan kurtuluş beklemek de ibadettir.³⁸⁶⁸

٣٨٦٩- الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ وَأَخْيَ أُمَّتِي عُثْمَانُ. ض

3869. Haya imandandır, ümmetimin en hayalısı da Osman'dır.³⁸⁶⁹

٣٨٧٠- الْحَيَاءُ عَشْرَةٌ أَجْزَاءٍ فَتِسْعَةٌ فِي النِّسَاءِ وَوَاحِدٌ فِي الرِّجَالِ. ض

3870. Haya on parçadır; dokuzu kadınlarda, biri de erkeklerdedir.³⁸⁷⁰

³⁸⁶⁵ Müslim, İmân 59; Ahmed, II, 9, 501, Taberânî, VIII, 178.

³⁸⁶⁶ Ahmed, V, 269; Hâkim, I, 9; Müttekî, nr. 5765.

³⁸⁶⁷ Taberânî, Evsat, VIII, 174; Deylemî, II, 150; Heysemî, I, 92.

³⁸⁶⁸ Hakîm, II, 220.

³⁸⁶⁹ Elbânî, Sahîha, nr. 1828.

³⁸⁷⁰ Deylemî, II, 151.

Çeşitli Hadisler

۳۸۷۱- الْحَيَاتُ مَسْحُ الْجِنَّ صُورَةً كَمَا مُسِخَتْ الْقِرَدَةُ وَالْخَنَازِيرُ مِنْ بَنِي

إِسْرَائِيلَ. صَح

3871. Yılanlar, İsrail oğullarının maymun ve domuza çevrildiği gibi, cinlerin suret değiştirilmiş şekilleridir.³⁸⁷¹

۳۸۷۲- الْحَيَّةُ فَاسِقَةٌ وَالْعَقْرَبُ فَاسِقَةٌ وَالْفَأْرَةُ فَاسِقَةٌ وَالْغُرَابُ فَاسِقٌ.

3872. Yılan fasık, akrep fasık, fare fasık ve karga fasık hayvanlardır.³⁸⁷²

۳۸۷۳- خَابَ عَبْدٌ وَخَسِرَ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ تَعَالَى فِي قَلْبِهِ رَحْمَةً لِلْبَشَرِ. ح

3873. Kalbinde insan için merhamet bulunmayan kul, hüsrana uğrar.³⁸⁷³

Halid İbni Velid

۳۸۷۴- خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِ اللَّهِ. ح

3874. Halid İbni Velid, Allah'ın kılıçlarından bir kılıçtır.³⁸⁷⁴

۳۸۷۵- خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِ اللَّهِ سَلَّهُ اللَّهُ عَلَى الْمُشْرِكِينَ. ض

3875. Halid İbni Velid, Allah'ın müşriklere karşı kınundan sıyırdığı kılıçlardan bir kılıçtır.³⁸⁷⁵

۳۸۷۶- خَالِدٌ سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِ اللَّهِ وَنِعْمَ فَتَى الْعَشِيرَةِ. ض

3876. Halid İbni Velid Allah'ın kılıçlarından bir kılıç ve aşiretin iyi gençlerinden biridir.³⁸⁷⁶

³⁸⁷¹ Taberânî, XI, 341; Deylemî, II, 162; Heysemî, IV, 46.

³⁸⁷² İshak b. Rahuye, II, 402; Ahmed, VI, 238; Beyhaki, IX, 316.

³⁸⁷³ İbni Asâkir, XXI, 54.

³⁸⁷⁴ İbni Sad, VII, 136; Ahmed, IV, 90; Müttekî, nr. 33129, 33278; Aclûnî, I, 448.

³⁸⁷⁵ İbni Sad, VII, 136; Ahmed, IV, 90; Aclûnî, I, 448.

³⁸⁷⁶ İbni Sad, VII, 136; Ahmed, IV, 90; Aclûnî, I, 448.

۳۸۷۷- خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ سَيْفُ اللَّهِ وَسَيْفُ رَسُولِهِ وَحَمْزَةُ أَسَدُ اللَّهِ وَأَسَدُ رَسُولِهِ وَأَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ أَمِينُ اللَّهِ وَأَمِينُ رَسُولِهِ وَحَدِيقَةُ بْنُ الْيَمَانِ مِنْ أَصْفِيَاءِ الرَّحْمَنِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ مِنْ تَجَارِ الرَّحْمَنِ عَزَّ وَجَلَّ. صح

3877. Halid İbni Velid Allah ve resulünün kılıcı, Hamza Allah ve resulünün arslanı, Ebu Ubeyde İbni Cerrah Allah ve resulünün güven-diği kişidir; Hüzeyfe İbni Yeman rahmanın seçkin kullarından, Abdur-rahman İbni Avf da rahman için ticaret yapanlardandır.³⁸⁷⁷

Çeşitli Hadisler

۳۸۷۸- خَالِفُوا الْمُشْرِكِينَ اخْفُوا الشَّوَارِبَ وَأَوْفِرُوا اللَّحَى. صح

3878. Müşriklere muhalefet edin, bıyıklarınızı kesip sakallarınızı uzatın!³⁸⁷⁸

۳۸۷۹- خَالِفُوا الْيَهُودَ فَإِنَّهُمْ لَا يُصَلُّونَ فِي نِعَالِهِمْ وَلَا خِفافِهِمْ. صح

3879. Yahudilere muhalefet edin, onlar ayakkabı ve mestleriyle na-maz kılmazlar.³⁸⁷⁹

۳۸۸۰- خَذَرُ الْوَجْهِ مِنَ النَّبِيدِ تَتَأَثَّرُ مِنْهُ الْحَسَنَاتُ. ض

3880. Sarhoş edici şey içilip yüz ekşidiğinde, sevaplar yüzden dö-külür.³⁸⁸⁰

۳۸۸۱- خَدَمْتُكَ زَوْجَكَ صَدَقَةٌ. ح

3881. Kadının kocasına hizmet etmesi sadakadır.³⁸⁸¹

۳۸۸۲- خَلِيجَةٌ سَابِقَةٌ نِسَاءَ الْعَالَمِينَ إِلَى الْإِيمَانِ بِاللَّهِ وَبِمُحَمَّدٍ.

³⁸⁷⁷ İbni Sad, VII, 136; Müttekî, nr. 33129; Aclûnî, I, 448.

³⁸⁷⁸ Müslim, Tahâret 16; Beyhakî, I, 150; Müttekî, nr. 17224.

³⁸⁷⁹ Heysemî, II, 54.

³⁸⁸⁰ Taberânî, VII, 363; Heysemî, V, 72.

³⁸⁸¹ Müttekî, nr. 45138.

3882. Hatice Allah'a ve peygamberine iman etmede dünyadaki kadınların ilkidir.³⁸⁸²

٣٨٨٣- خَدِيجَةُ خَيْرُ نِسَاءٍ عَالَمِهَا وَمَرْيَمُ خَيْرُ نِسَاءٍ عَالَمِهَا وَفَاطِمَةُ خَيْرُ نِسَاءٍ عَالَمِهَا.

3883. Hatice kendi dönemindeki, Meryem kendi dönemindeki, Fatıma da kendi dönemindeki kadınların en hayırlısıdır.³⁸⁸³

٣٨٨٤- خَذَلْنَا عَنْنَا فَإِنَّ الْحَرْبَ خُدْعَةٌ. ض

3884. Düşmanları birbirine düşür, zira savaş hiledir.³⁸⁸⁴

Alınacak Şeyler

٣٨٨٥- خُذِ الْأَمْرَ بِالتَّوْبَةِ فَإِنْ رَأَيْتَ فِي عَاقِبَتِهِ خَيْرًا فَاْمْضِ وَإِنْ خِفْتَ غِيًّا فَاْمْسِكْ. ض

3885. Bir işi sonunu düşünerek yap; sonunu hayırlı görürsen o işi yap, hayırlı görmezsen ondan vazgeç!³⁸⁸⁵

٣٨٨٦- خُذِ الْحَبَّ مِنَ الْحَبِّ وَالشَّاءَ مِنَ الْغَنَمِ وَالْبَعِيرَ مِنَ الْإِبِلِ وَالْبَقْرَةَ مِنَ الْبَقَرِ. ص

3886. Ürünlerden ürün, koyunlardan koyun, develerden deve, sığırlardan da sığır zekat olarak alınır.³⁸⁸⁶

٣٨٨٧- خُذْ عَلَيْكَ ثَوْبَكَ وَلَا تَمْشُوا عُرَاءً. ص

3887. Elbiseni üzerine al, çıplak yürüme!³⁸⁸⁷

٣٨٨٨- خُذْ حَقْلَكَ فِي عَفَافٍ وَافٍ أَوْ غَيْرُ وَافٍ. ص

³⁸⁸² Müttekî, nr. 34334.

³⁸⁸³ Müttekî, nr. 34335.

³⁸⁸⁴ İbni Hacer, VII, 402; Müttekî, nr. 11397.

³⁸⁸⁵ İbni Adî, I, 376; Aclûnî, I, 451.

³⁸⁸⁶ Dârekutnî, II, 100; Hâkim, I, 388; Müttekî, nr.

³⁸⁸⁷ Müttekî, nr. 19112, 41106.

3888. Yeterli veya yetersiz olsun harama girmeden hakkını al! ³⁸⁸⁸

۳۸۸۹- خُذُوا الْقُرْآنَ مِنْ أَرْبَعَةٍ مِنْ ابْنِ مَسْعُودٍ وَأَبِي بَنْ كَعْبٍ وَمُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ وَسَالِمِ مَوْلَى أَبِي خَدِيفَةَ. صح

3889. Kuran'ı dört kişiden; İbni Mesud, Übey İbni Kab, Muaz İbni Cebel ile Ebu Huzeyfe'nin azadlı kölesi Salim'den öğrenin. ³⁸⁸⁹

۳۸۹۰- خُذُوا مِنَ الْعَمَلِ مَا تَطِيقُونَ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا. صح

3890. Gücünüzün yettiği amelleri yapın, siz bıkmadıkça Allah bıkmaz. ³⁸⁹⁰

۳۸۹۱- خُذُوا مِنَ الْعِبَادَةِ مَا تَطِيقُونَ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَسْأَمُ حَتَّى تَسْأَمُوا. ض

3891. Gücünüzün yettiği ibadetleri yapın, zira siz usanmadıkça Allah da usanmaz. ³⁸⁹¹

۳۸۹۲- خُذُوا عَنِّي خُذُوا عَنِّي قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا الْبِكْرُ بِالْبِكْرِ جَلْدُ مِائَةٍ وَنَفْيُ سَنَةٍ وَالثَّيْبُ بِالثَّيْبِ جَلْدُ مِائَةٍ وَالرَّجْمُ. صح

3892. Zinanın cezasını benden öğrenin, Allah onlar için hükmünü vermiştir; bekarın bekarla zina etmesinin cezası yüz sopa ve bir yıl sürgün edilmek; evli ile evlinin zina etmesinin cezası da yüz sopa ile taşlanarak öldürülme. ³⁸⁹²

۳۸۹۳- خُذُوا الْعَطَاءَ مَا دَامَ عَطَاءٌ فَإِذَا تَجَافَيْتُمْ قُرَيْشَ بَيْنَهَا الْمُلْكُ وَصَارَ الْعَطَاءُ رِشَاءً عَنِ دِينِكُمْ فَدَعُوهُ. صح

3893. İdarecilerin ihsanını ihsan olarak kaldığı sürece alın, fakat Ku-reyş kılıçla hakimiyeti birbirinin elinden almaya çalışıp ihsan da dininizden taviz için rüşvet halini alınca onları bırakın. ³⁸⁹³

³⁸⁸⁸ Taberânî, II, 352; Hâkim, II, 33; Müttekî, nr. 15334.

³⁸⁸⁹ Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 22; Ahmed, II, 190; Hâkim, III, 225; Heysemî, IX, 52.

³⁸⁹⁰ Ahmed, VI, 84; İbni Hibbân, II, 67.

³⁸⁹¹ Ahmed, VI, 84; İbni Hibbân, II, 67.

³⁸⁹² Müslim, Hudûd 12; Ahmed, V, 313; Heysemî, VI, 264.

³⁸⁹³ Heysemî, V, 227.

۳۸۹۴- خُذُوا عَلَى أَيْدِي سَفَهَائِكُمْ. ض

3894. Sefihlerin savurganlıklarına engel olun!³⁸⁹⁴

۳۸۹۵- خُذُوا جُنَّتَكُمْ مِنَ النَّارِ قُولُوا سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ فَإِنَّهُمْ يَأْتِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُقَدَّمَاتٍ وَمُعَقَّبَاتٍ وَمُجَنَّبَاتٍ وَهُنَّ الْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ. صَح

3895. Cehenneme karşı kalkan edinin; sübhanallah, elhamdülillah, lailaheillallah ve Allahü ekber deyin; onlar kıyamet günü söyleyenin önüyle ardından yürümek ve onu korumak üzere gelirler; onlar, baki kalan salih amellerdir.³⁸⁹⁵

۳۸۹۶- خُذُوا يَا بَنِي أَرْفَدَةَ حَتَّى تَعْلَمَ الْيَهُودُ وَالتَّصَارِيُّ أَنَّ فِي دِينِنَا فَسْحَةً. ض

3896. Ey Erfide oğulları, yahudi ve hristiyanların dinimizde genişlik olduğunu öğrenmelerine kadar savaş oyununa devam edin!³⁸⁹⁶

۳۸۹۷- خُذُوا لِلرَّأْسِ مَاءً جَدِيدًا. ح

3897. Abdestte başın için yeni bir su al!³⁸⁹⁷

۳۸۹۸- خُذُوا مِنْ عَرَضِ لِحَاكُمِ وَاعْفُوا طَوْلَهَا. ض

3898. Sakalınızın eninden biraz alın, boyunu bırakın!³⁸⁹⁸

۳۸۹۹- خُذِي فِرْصَةً مِنْ مِسْكِ فَتَطَهَّرِي بِهَا. صَح

3899. Adet halinde kokulu bez alıp onunla temizlen!³⁸⁹⁹

۳۹۰۰- خُذِي مِنْ مَالِهِ بِالْمَعْرُوفِ مَا يَكْفِيكَ وَيَكْفِي بَنِيكَ. صَح

³⁸⁹⁴ Müttekî, nr. 5525, 5586.

³⁸⁹⁵ Nesâî, Kübrâ, VI, 212; Hâkim, I, 725.

³⁸⁹⁶ Müttekî, nr. 40617; Elbânî, Sahîha, nr. 1829.

³⁸⁹⁷ Taberânî, II, 291; Heysemî, I, 234.

³⁸⁹⁸ Müttekî, nr. 17225.

³⁸⁹⁹ Ebû Avâne, I, 317; Beyhakî, I, 183.

3900. Kocanın malından kendine ve çocuklarına yetecek kadarını iyilikle al!³⁹⁰⁰

٣٩٠١- خَرَجْتُ مِنْ نِكَاحٍ غَيْرِ سَفَاحٍ. ح

3901. Ben meşru olmayan değil, meşru yollardan dünyaya geldim.³⁹⁰¹

٣٩٠٢- خَرَجْتُ مِنْ لَدُنْ آدَمَ مِنْ نِكَاحٍ غَيْرِ سَفَاحٍ. ح

3902. Ben Adem'den itibaren gayr-i meşru yollarla değil, nikah yoluyla dünyaya geldim.³⁹⁰²

٣٩٠٣- خَرَجْتُ مِنْ نِكَاحٍ وَلَمْ أَخْرُجْ مِنْ سَفَاحٍ مِنْ لَدُنْ آدَمَ إِلَى أَنْ وَلَدَنِي أَبِي وَأُمِّي لَمْ يُصْنِبْنِي مِنْ سَفَاحِ الْجَاهِلِيَّةِ شَيْءٍ. ح

3903. Ben, Adem'den itibaren ana babam beni dünyaya getirinceye kadar zina sonucu değil, hep meşru evliliklerden doğdum; cahiliye adetlerinden hiçbir şey bana bulaşmadı.³⁹⁰³

٣٩٠٤- خَرَجْتُ وَأَنَا أُرِيدُ أَنْ أَخْبِرْكُمْ بِلَيْلَةِ الْقَدْرِ فَتَلَاخَى رَجُلَانِ فَاخْتَلَبَتْ مِنِّي فَاطَلَبُوهَا فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ فِي سَابِعَةٍ تَبْقَى أَوْ تَاسِعَةٍ تَبْقَى أَوْ خَامِسَةٍ تَبْقَى. ح

3904. Sizlere kadir gecesini haber vermek üzere çıkmıştım, ama iki kişinin tartışması sonucu o bilgi bana unutturuldu; artık onu ramazanın kalan son on günü içinde yedi, dokuz veya beşinde arayın!³⁹⁰⁴

٣٩٠٥- خَرَجَ رَجُلٌ مِمَّنْ كَانَ قَبْلَكُمْ فِي حَلَةٍ لَهُ يَخْتَالُ فِيهَا فَأَمَرَ اللَّهُ الْأَرْضَ فَأَخَذَتْهُ فَهَوَّ يَتَجَلَّجَلُ فِيهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. ح

3905. Önceki ümmetler içinde bir adam güzel bir elbise giyerek dışarı çıkmış ve böbürlene böbürlene yürümeye başlamıştı, bunun üzerine

³⁹⁰⁰ Müslim, Akdiye 7; Zebîdî, VII, 555.

³⁹⁰¹ İbni Sad, I, 32.

³⁹⁰² İbni Sad, I, 1, 32; Müttekî, nr. 31780.

³⁹⁰³ Beyhakî, VII, 190; Müttekî, nr. 31868, 31871.

³⁹⁰⁴ Ahmed, V, 313; Müttekî, nr. 24046.

Allah Teala yere emir verdi de yer o adamı yuttu, o kıyamet gününe kadar yere batıp çıkmaya devam edecektir.³⁹⁰⁵

٣٩٠٦- خَرَجَ نَبِيٌّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ بِالنَّاسِ يَسْتَسْقُونَ اللَّهَ تَعَالَى فَإِذَا هُوَ بِنَمْلَةٍ رَافِعَةٍ بَعْضَ قَوَائِمِهَا إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ ارْجِعُوا فَقَدْ اسْتَجِيبَ لَكُمْ مِنْ أَجْلِ هَذِهِ النَّمْلَةِ. صَح

3906. Peygamberlerden biri halkıyla beraber yağmur duasma çıktığında bir karıncanın yalvarır gibi ön ayaklarını göğe doğru kaldırdığını gördü ve; "Dönün, bu karınca sebebiyle duanıza icabet edilecek!" buyurdu.³⁹⁰⁶

٣٩٠٧- خُرُوجُ الْآيَاتِ بَعْضُهَا عَلَى أَثَرِ بَعْضٍ يَتَّبَعْنَ كَمَا تَتَابَعُ الْخَرَزُ فِي النَّظَامِ.

3907. Kıyamet alametleri ipe dizilmiş boncukların ardarda kopması gibi, peşpeşe gelirler.³⁹⁰⁷

٣٩٠٨- خُرُوجُ الْإِمَامِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لِلصَّلَاةِ يَقْطَعُ الصَّلَاةَ وَكَلَامُهُ يَقْطَعُ الْكَلَامَ. ح

3908. Cuma günü imamın hutbe için minbere çıkışı namazı, konuşması da konuşmayı keser.³⁹⁰⁸

٣٩٠٩- خَشْيَةُ اللَّهِ رَأْسُ كُلِّ حِكْمَةٍ وَالْوَرَعُ سَيِّدُ الْعَمَلِ.

3909. Allah korkusu her hikmetin başı, şüpheli şeylerden kaçınmak da amellerin efendisidir.³⁹⁰⁹

٣٩١٠- خُصَّ الْبَلَاءُ بِمَنْ عَرَفَ النَّاسَ وَعَاشَ فِيهِمْ مَنْ لَمْ يَغْرِفْهُمْ. ض

3910. Halk arasına karışan belalarla karşılaşır, karışmayan ise rahat yaşar.³⁹¹⁰

٣٩١١- خِصَاءُ أُمَّتِي الصِّيَامُ وَالْقِيَامُ. ح

3911. Ümmetimin kısırlaşması, oruçla gece ibadetleridir.³⁹¹¹

³⁹⁰⁵ Hennâd, II, 430.

³⁹⁰⁶ Ebu's-Şeyh, Azame, V, 1753; Hâkim, I, 473.

³⁹⁰⁷ İbni Hibbân, nr. 1882.

³⁹⁰⁸ Beyhakî, II, 193.

³⁹⁰⁹ Kudâî, I, 59; Deylemî, II, 193.

³⁹¹⁰ Suyûtî, Dürer, nr. 77.

³⁹¹¹ Ahmed, II, 173; Heysemî, IV, 253.

Özellikler

۳۹۱۲- خِصَالٌ لَا تَنْبَغِي فِي الْمَسْجِدِ لَا يُتَّخَذُ طَرِيقًا وَلَا يُشْهَرُ فِيهِ سِلَاحٌ وَلَا يُقْبَضُ فِيهِ بِقَوْسٍ وَلَا يُنْتَرُ فِيهِ نَبَلٌ وَلَا يُمَرُّ فِيهِ بِلَحْمٍ نَيِّءٍ وَلَا يُضْرَبُ فِيهِ حَدٌّ وَلَا يُقْتَصُّ فِيهِ مِنْ أَحَدٍ وَلَا يُتَّخَذُ سَوْقًا. ض

3912. Bazı şeyler mescidlerde yapılmaz; mescidler yol edinilip içinde silahla oynanmaz, ele yay alınıp ok atılmaz, çiğ et getirilmez, hadler uygulanıp kısas cezası verilmez, oralar çarşı pazar edinilmez.³⁹¹²

۳۹۱۳- خِصَالٌ سِتٌّ مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ فِي وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ إِلَّا كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ رَجُلٌ خَرَجَ مُجَاهِدًا فَإِنْ مَاتَ فِي وَجْهِهِ كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللَّهِ وَرَجُلٌ تَبَعَ جَنَازَةً فَإِنْ مَاتَ فِي وَجْهِهِ كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللَّهِ وَرَجُلٌ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الْمَسْجِدِ لِصَلَاةٍ فَإِنْ مَاتَ فِي وَجْهِهِ كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللَّهِ وَرَجُلٌ فِي بَيْتِهِ لَا يَغْتَابُ الْمُسْلِمِينَ وَلَا يَجُرُّ إِلَيْهِ سَخَطًا وَلَا تَبَعَةً فَإِنْ مَاتَ فِي وَجْهِهِ كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللَّهِ. ح

3913. Altı özelliğe sahip olan bir müslümanın ölmesi halinde onun cennete girmesi Allah'ın güvencesi altındadır; Allah yolunda cihada çıkıp da cihad yolunda ölen kişi Allah'ın güvencesi altındadır; cenazeye katılıp da o sırada ölen kişi Allah'ın güvencesi altındadır; güzelce abdest alıp da namaza giden kişi o yolda ölürse Allah'ın güvencesi altındadır; evinde oturup kimserin gıybetini yapmadan kimseyi kızdırmayıp bir suça da bulaşmadan ölen kişiler de Allah'ın güvencesi altındadırlar.³⁹¹³

۳۹۱۴- خِصْلَتَانِ لَا يَجْتَمِعَانِ فِي مُنَافِقٍ حُسْنُ سَمْتٍ وَلَا فِقَّةٌ فِي الدِّينِ. صَح

3914. İki özellik, güzel tutum ve dinde anlayış münafıkta olmaz.³⁹¹⁴

۳۹۱۵- خِصْلَتَانِ لَا يَجْتَمِعَانِ فِي مُؤْمِنٍ الْبُخْلُ وَسُوءُ الْخُلُقِ. صَح

³⁹¹² Bûsîrî, I, 95; İbni Hacer, XIII, 157.

³⁹¹³ Münzîrî, III, 441; Heysemî, VI, 277.

³⁹¹⁴ Müttakî, nr. 28777.

3915. İki huy olan cimrilik ve kötü ahlak bir müminde bulunmaz. ³⁹¹⁵

٣٩١٦- خَصَلَتَانِ لَا يُحَافِظُ عَلَيْهِمَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ أَلَا وَهُمَا يَسِيرٌ وَمَنْ يَعْمَلْ بِهِمَا قَلِيلٌ يُسَبِّحُ اللَّهَ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ عَشْرًا وَيَخْمَدُهُ عَشْرًا وَيُكَبِّرُهُ عَشْرًا فَذَلِكَ خَمْسُونَ وَمِائَةٌ بِاللَّسَانِ وَأَلْفٌ وَخَمْسُمِائَةٍ فِي الْمِيزَانِ وَيُكَبِّرُ أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ وَيَخْمَدُهُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَيُسَبِّحُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ فَتِلْكَ مِائَةٌ بِاللَّسَانِ وَأَلْفٌ فِي الْمِيزَانِ فَأَيُّكُمْ يَعْمَلُ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ أَلْفَيْنِ وَخَمْسُمِائَةٍ سَيِّئَةٍ. صَح

3916. İki şeyi yapan müslüman cennete girer, onları yapmak kolay olmakla birlikte yapanlar azdır; onların ilki her namaz sonunda on defa sübhanallah, on defa elhamdülillah, on defa Allahü ekber demektir; beş vakit namazda yüzelliği bulan bu tesbihler ahiret terazisinde binbeşyüz olurlar, ikincisi yatağa yatılacağı zaman otuzdört defa Allahü ekber, otuzüç defa elhamdülillah, otuzüç defa da sübhanallah demektir ki, onların toplamı da yüz eder, onlar da ahiret terazisinde bin eder. ³⁹¹⁶

٣٩١٧- خَصَلَتَانِ مُعَلَّقَتَانِ فِي أَغْنَاكِ الْمُؤَدِّينَ لِلْمُسْلِمِينَ صِيَامُهُمْ وَصَلَاتُهُمْ. ض

3917. Müslümanların namazları ile oruçlarından müezzînler sorumludurlar. ³⁹¹⁷

٣٩١٨- خَصَلَتَانِ مَنْ كَانَتْ فِيهِ كَتَبَهُ اللَّهُ شَاكِرًا صَابِرًا وَمَنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ لَمْ يَكْتُبْهُ اللَّهُ لَا شَاكِرًا وَلَا صَابِرًا مَنْ نَظَرَ فِي دِينِهِ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَهُ فَاقْتَدَى بِهِ وَنَظَرَ فِي دُنْيَاهُ إِلَى مَنْ هُوَ دُونَهُ فَحَمَدَ اللَّهُ عَلَى مَا فَضَّلَهُ بِهِ عَلَيْهِ كَتَبَهُ اللَّهُ شَاكِرًا صَابِرًا وَمَنْ نَظَرَ فِي دِينِهِ إِلَى مَنْ هُوَ دُونَهُ وَنَظَرَ فِي دُنْيَاهُ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَهُ فَاسِفَ عَلَى مَا فَاتَهُ مِنْهُ لَمْ يَكْتُبْهُ اللَّهُ شَاكِرًا وَلَا صَابِرًا. ح

³⁹¹⁵ Buhârî, Müfred, I, 106; Beyhakî, Şuab, VII, 423; Deylemî, II, 199.

³⁹¹⁶ Münzirî, I, 413; Müttekî, nr. 3447.

³⁹¹⁷ İbni Adî, VI, 384; Ebû Nuaym, VIII, 198.

3918. İki özelliğe sahip olan kişiyi Allah Teala şükredip sabreden kullarından yazar, sahip olmayanları ise onlardan yazmaz; o özelliklerden biri, din konusunda kendisinden daha üstün olana bakıp onu örnek almak, dünya konusunda ise kendinden daha aşağıda olanlara bakıp kendisine verdiği nimetlerden dolayı Allah'a hamdetmektir; Allah böyle bir kulunu şükredip sabreden kullarından yazar; din konusunda kendisinden daha aşağıda olana bakıp onu örnek alan dünya konusunda ise kendisinden daha yukarıda olana bakarak elde edemedikleri şeyler için hasret çeken kimseleri ise şükredip sabreden kullarından yazmaz.³⁹¹⁸

٣٩١٩- خَصْلَتَانِ لَا يَحِلُّ مَنَعُهُمَا الْمَاءُ وَالنَّارُ. ض

3919. İki şey olan su ve ateşin başkalarından esirgenmesi helal olmaz.³⁹¹⁹

٣٩٢٠- خَطَوَتَانِ أَخَذَاهُمَا أَحَبُّ الْخُطَا إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَالْأُخْرَى أَبْغَضُ الْخُطَا إِلَى اللَّهِ فَأَمَّا الَّتِي يُحِبُّهَا فَرَجُلٌ نَظَرَ إِلَى خَلَلٍ فِي الصَّفِّ فَسَدَّهُ وَأَمَّا الَّتِي يُبْغِضُ فَإِذَا أَرَادَ الرَّجُلُ أَنْ يَقُومَ مَدَّ رِجْلَهُ الْيُمْنَى وَوَضَعَ يَدَهُ عَلَيْهَا وَأَثْبَتَ الْيُسْرَى ثُمَّ قَامَ.

3920. İki adım vardır ki onlardan birini Allah Teala severken diğere buğzeder; onun sevdiği adım kişinin safta gördüğü bir boşluğu doldurmak için attığı adım, buğzettiği adım da kişinin kalkacağı zaman sağ ayağını uzatarak elini onun üzerine koyup sol ayağını doğrulttukten sonra kalkmak için attığı adımdır.³⁹²⁰

٣٩٢١- خُفِّفَ عَلَى دَاوُدَ الْقُرْآنَ فَكَانَ يَأْمُرُ بِدَوَابِّهِ فَتُسْرَجُ فَيَقْرَأُ الْقُرْآنَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُسْرَجَ دَوَابُّهُ وَلَا يَأْكُلُ إِلَّا مِنْ عَمَلِ يَدِهِ. صَح

3921. Davud'a Zebur'u okumak öyle kolaylaştırılmıştı ki o hayvanın hazırlanmasını emreder, hayvanı henüz hazırlanmadan Zebur'u okurdu; o aynı zamanda el emeğinden başkasını da yemezdi.³⁹²¹

³⁹¹⁸ İbni Ebi'd-Dünyâ, Şükr, s. 69 Taberânî, Şamiyyin, I, 290.

³⁹¹⁹ Heysemî, IV, 124; Müttekî, nr. 9638.

³⁹²⁰ Hâkim, I, 406; Beyhakî, II, 288.

³⁹²¹ Ahmed, II, 314; İbni Hibbân, XIV, 117; Beyhakî, VI, 127.

۳۹۲۲- حَقُّوْا بُطُوْنَكُمْ وَظَهُّوْكُمْ لِقِيَامِ الصَّلَاةِ. ض

3922. Gece ibadeti için karınlarınızı ve sırtlarınızı hafifletin!³⁹²²

۳۹۲۳- خَلَقْتُ فِيْكُمْ شَيْئَيْنِ لَنْ تَضِلُّوْا بَعْدَهُمَا كِتَابُ اللَّهِ وَسُنَّتِي وَلَنْ يَتَفَرَّقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضِ. ح

3923. Size asla sapıtmayacağınız iki şey bırakıyorum; biri Allah'ın kitabı, diğeri de benim sünnetimdir, onlar Havuz başına gelinceye kadar birbirlerinden ayrılmazlar.³⁹²³

۳۹۲۴- خُلِقَانِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ وَخُلِقَانِ يُبْغِضُهُمَا اللَّهُ فَأَمَّا اللَّذَانِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ فَالسَّخَاءُ وَالسَّمَاخَةُ وَأَمَّا اللَّذَانِ يُبْغِضُهُمَا اللَّهُ فَسُوءُ الْخُلُقِ وَالْبُخْلُ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا اسْتَعْمَلَهُ عَلَى قَضَاءِ حَوَائِجِ النَّاسِ. ح

3924. Allah Teala iki şeyi sever, iki şeye de buğzder; sevdiği şeyler cömertlikle fedakarlık; sevmediği iki şey ise kötü ahlakla cimriliktir; Allah hayrını dileği kulumu insanların ihtiyaçlarını gidermede istihdam eder.³⁹²⁴

۳۹۲۵- خَلَقَ اللَّهُ الْخَلْقَ فَكَتَبَ آجَالَهُمْ وَأَعْمَالَهُمْ وَأَزْزَقَهُمْ. ح

3925. Allah Teala mahlukatı yarattı; onların ömürlerini, amellerini ve rızıklarını takdir etti.³⁹²⁵

۳۹۲۶- خَلَقَ اللَّهُ جَنَّةَ عَذْنٍ وَغَرْسَ أَشْجَارِهَا بِيَدِهِ فَقَالَ لَهَا تَكَلَّمِي فَقَالَتْ قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ. صَح

3926. Allah Teala Adn cennetini yaratıp kendi eliyle içine ağaçlarını dikti; sonra ona, "Konuş!" buyurdu; o da müminlerin kurtuluşa erdiğini söyledi.³⁹²⁶

³⁹²² Ebû Nuaym, VII, 255; Müttekî, nr. 40780.

³⁹²³ Hatîb, Fakîh, I, 94; Müttekî, nr. 36488.

³⁹²⁴ Irâkî, III, 238; Zebidî, VIII, 171; Müttekî, nr. 16014.

³⁹²⁵ Hatîb, XI, 211.

³⁹²⁶ Hâkim, II, 392; Hatîb, X, 118.

٣٩٢٧- خَلَقَ اللهُ آدَمَ مِنْ تُرَابِ الْجَابِيَةِ وَعَجَنَهُ بِمَاءِ الْجَنَّةِ. صَح

3927. Allah Teala Adem'i Cabiye toprağından yarattı; çamurunu da cennet suyuyla yoğurdu.³⁹²⁷

٣٩٢٨- خَلَقَ اللهُ آدَمَ عَلَى صُورَتِهِ وَطُولُهُ سِتُّونَ ذِرَاعاً ثُمَّ قَالَ أَذْهَبْ فَسَلِّمْ عَلَى أَوْلِيكَ النَّفَرِ وَهُمْ نَفَرٌ مِنَ الْمَلَائِكَةِ جُلُوسٌ فَاسْتَمِعَ مَا يُحْيُونَكَ فَإِنَّهَا تَحْيَيْتُكَ وَتَحْيِيَّةُ ذُرِّيَّتِكَ فَذَهَبَ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَقَالُوا السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللهِ فَزَادُوهُ وَرَحْمَةُ اللهِ فَكُلُّ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ عَلَى صُورَةِ آدَمَ فِي طُولِهِ سِتُّونَ ذِرَاعاً فَلَمْ تَزَلِ الْخَلْقُ تَنْقُصُ بَعْدَهُ حَتَّى الْآنَ. صَح

3928. Allah Adem'i kendi suretinde altmış arşın boyunda yarattı; sonra, "Git şu oturan meleklerle selam ver, onların verecekleri karşılığı da dinle, o seninle neslinin selamlaşması olacaktır!" dedi; Adem gidip onlara, "es-Selamü aleyküm!" dedi, onlar, "es-Selamü aleyke ve rahmetullahi" diye karşılık verdiler, onun verdiği selama 've rahmetullahi' kelimesini ilave ettiler, cennete giren herkes Adem'in altmış arşınlık uzunluğunda olacaktır, insanlar ondan sonra şu ana kadar küçülerek gelmişlerdir.³⁹²⁸

٣٩٢٩- خَلَقَ اللهُ مِائَةَ رَحْمَةٍ فَوَضَعَ رَحْمَةً وَاحِدَةً بَيْنَ خَلْقِهِ يَتَرَاخَمُونَ بِهَا وَخَبَأَ عِنْدَهُ مِائَةَ إِلَّا وَاحِدَةً.

3929. Allah Teala rahmeti yüz kısım yarattı; onlardan birini yaratıkların arasına indirdi, yaratıklar o bir rahmetle birbirlerine karşı merhamet eder, yüz rahmetin doksan dokuzunu ise yanında bıraktı.³⁹²⁹

٣٩٣٠- خَلَقَ اللهُ الثُّرَيَّةَ يَوْمَ السَّبْتِ وَخَلَقَ فِيهَا الْجِبَالَ يَوْمَ الْأَحَدِ وَخَلَقَ الشَّجَرَ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَخَلَقَ الْمَكْرُوءَ يَوْمَ الثَّلَاثَاءِ وَخَلَقَ الثَّوْرَ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ وَبَثَّ فِيهَا الدَّوَابَّ

³⁹²⁷ İbni Asâkir, I, 239; Elbânî, Zaîfe, nr. 354.

³⁹²⁸ Müslim, Cennet 11; Ahmed, II, 315; Zebîdî, VIII, 549.

³⁹²⁹ Müslim, Tevbe 4; Ahmed, II, 484; Ukaylî, IV, 263; Müttekî, nr. 10394.

يَوْمَ الْخَمِيسِ وَخَلَقَ آدَمَ بَعْدَ الْعَصْرِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فِي آخِرِ الْخَلْقِ فِي آخِرِ سَاعَةِ
مِنْ سَاعَاتِ الْجُمُعَةِ فِيمَا بَيْنَ الْعَصْرِ إِلَى اللَّيْلِ. صَح

3930. Allah Teala toprağı cumartesi, dağları pazar, ağaçları Pazartesi, hoşa gitmiyen şeyleri salı, nuru da çarşamba günü yarattı; hayvanları perşembe günü yeryüzüne yaydı; Adem'i ise cuma günü ikindiden sonra ikindi ile akşam arasında son mahluk olarak yarattı.³⁹³⁰

٣٩٣١- خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الْجِنَّ ثَلَاثَةَ أَصْنَافٍ صِنْفٌ حَيَاتٌ وَعَقَارِبُ وَخَشَاشُ
الْأَرْضِ وَصِنْفٌ كَالرَّيْحِ فِي الْهَوَاءِ وَصِنْفٌ عَلَيْهِمُ الْحِسَابُ وَالْعِقَابُ وَخَلَقَ اللَّهُ الْإِنْسَ
ثَلَاثَةَ أَصْنَافٍ صِنْفٌ كَالْبَهَائِمِ وَصِنْفٌ أَجْسَادُهُمْ أَجْسَادُ بَنِي آدَمَ وَأَرْوَاحُهُمْ أَرْوَاحُ
الشَّيَاطِينِ وَصِنْفٌ فِي ظِلِّ اللَّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ. ض

3931. Allah Teala cinleri üç sınıf olarak yarattı; bir sınıf yılan, akrep ve yeryüzü haşarları gibi olan cinlerdir; bir sınıf havada rüzgar gibi, bir sınıf da üzerine hesap ve ikab terettüb eden cinlerdir; insanları da üç sınıf üzere yarattı; onlardan bir sınıf hayvanlar gibidir; bir sınıf bedenleri Ademoğlu bedeni gibi, ruhları ise şeytanların ruhları gibidir; bir sınıf ise, Allah'ın gölgesinden başka gölgenin olmadığı günde onun gölgesinde gölgelenecek olanlardır.³⁹³¹

٣٩٣٢- خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ فَضَرَبَ كَتِفَهُ الْيُمْنَى فَأَخْرَجَ ذُرِّيَّةً بَيضاءَ كَأَنَّهُمُ اللَّبَنُ ثُمَّ
ضَرَبَ كَتِفَهُ الْيُسْرَى فَخَرَجَ ذُرِّيَّةً سَوْدَاءَ كَأَنَّهُمُ الْحَمَمُ قَالَ هَؤُلَاءِ فِي الْجَنَّةِ وَلَا أَبَالِي
وَهَؤُلَاءِ فِي النَّارِ وَلَا أَبَالِي. ح

3932. Allah Teala Adem'i yarattıktan sonra onun sağ omuzuna vurup ondan süt gibi beyaz bir zürriyet çıkardı; sonra sol omuzuna vurup bu defa da ondan kül gibi olan bir zürriyet çıkardı; ardından, "Beyazların

³⁹³⁰ Ahmed, II, 327; Nesâî, Kübrâ, VI, 293.

³⁹³¹ Ebu's-Şeyh, Azame, V, 1639; Deylemî, II, 189.

yaptıklarına aldırmadan onları cennete, siyahların yaptıklarına da bakmadan onları da cehenneme koyacağım!" buyurdu.³⁹³²

۳۹۳۳- خَلَقَ اللَّهُ يَحْيَىٰ بْنَ زَكْرِيَّا فِي بَطْنِ أُمِّهِ مُؤْمِنًا وَخَلَقَ فِرْعَوْنَ فِي بَطْنِ أُمِّهِ كَافِرًا. ح

3933. Allah Teala Zekeriya oğlu Yahya'yı anasının karnında mümin, Firavun'u da anasının karnında kafir olarak yarattı.³⁹³³

۳۹۳۴- خَلَقَ اللَّهُ الْخُورِ الْعَيْنَ مِنَ الزَّعْفَرَانِ. ح

3934. Allah Teala, hurileri zaferandan yarattı.³⁹³⁴

۳۹۳۵- خُلِقَ الْإِنْسَانُ وَالْحَيَّةُ سَوَاءً إِنْ رَأَاهَا أَفْرَعَتْهُ وَإِنْ لَدَعَتْهُ أَوْجَعَتْهُ فَاقْتُلُوهَا حَيْثُ وَجَدْتُمُوهَا.

3935. İnsanla yılan bir yaratılmıştır; ancak insan yılanı görünce ondan korkar, yılan onu sokunca kendisine zarar verir; bundan dolayı siz yılanı gördüğünüz yerde öldürün.³⁹³⁵

۳۹۳۶- خُلِقَتِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ نُورٍ وَخُلِقَ الْجَانُّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ وَخُلِقَ آدَمُ مِنْمَا وَصِفَ لَكُمْ. ح

3936. Melekler nurdan, cinler dumansız ateşten, Adem de size anlatılan şeyden yaratıldı.³⁹³⁶

۳۹۳۷- خُلِقَتِ النَّخْلَةُ وَالرُّمَانُ وَالْعِنَبُ مِنْ فَضْلِ طِينَةِ آدَمَ. ض

3937. Hurma, nar ve üzüm Adem'in arta kalan çamurundan yaratıldı.³⁹³⁷

³⁹³² Zebîdî, VII, 308.

³⁹³³ İbni Adî, VI, 212; Taberânî, X, 224; Heysemî, VII, 193.

³⁹³⁴ Heysemî, X, 419; Müttekî, nr. 39465.

³⁹³⁵ Müttekî, nr. 39997.

³⁹³⁶ Müslim, Zühd 60; Ahmed, VI, 153, 168; Beyhâkî, IX, 3.

³⁹³⁷ Suyûtî, Leâli, I, 8; Müttekî, nr. 35304; Aclûnî, I, 459.

Hilallemek

۳۹۳۸- خَلَّلُوا أَصَابِعَ يَدَيْكَ وَرِجْلَيْكَ. ض

3938. El ve ayak parmaklarının arasını hilalle!³⁹³⁸

۳۹۳۹- خَلَّلُوا بَيْنَ أَصَابِعِكُمْ لَا يُخَلِّلُهَا اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِالنَّارِ. ض

3939. Kıyamet günü ateşle hilallenmeden önce, parmaklarınızın arasını hilalleyin.³⁹³⁹

۳۹۴۰- خَلَّلُوا بَيْنَ أَصَابِعِكُمْ لَا يُخَلِّلُ اللَّهُ بَيْنَهَا بِالنَّارِ وَيَلِّ لِلْأَعْقَابِ مِنَ النَّارِ. ض

3940. Parmaklarınızın aralarını hilallemezseniz Allah onların arasını ateşle hilaller; ateşte yanacak olan topukların da vay haline!³⁹⁴⁰

۳۹۴۱- خَلَّلُوا لِحَاكُمُ وَقَصُّوا أَظْفَارَكُمْ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَجْرِي مَا بَيْنَ اللَّحْمِ وَالظُّفْرِ. ض

3941. Sakallarınızı hilalleyip tırnaklarınızı kesin, şeytan etle tırnak arasına yerleşir.³⁹⁴¹

۳۹۴۲- خَلِيلِي مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ أُوَيْسُ الْقُرْنِيِّ.

3942. Bu ümmetten dostum Üveys el-Karani'dir.³⁹⁴²

۳۹۴۳- خَمَرُوا الْآيَةَ وَأَوَكْتُوا الْأَسْقِيَةَ وَأَجِفُّوا الْأَنْوَابَ وَاتَّقُوا صِبْيَانَكُمْ عِنْدَ

الْمَسَاءِ فَإِنَّ لِلْجِنَّ انْتِشَاراً وَخَطْفَةً وَأَطْفَنُوا الْمَصَابِيحَ عِنْدَ الرُّقَادِ فَإِنَّ الْفَوَاسِقَ رُبَّمَا

اجْتَرَّتِ الْفَتِيلَةَ فَأَخْرَقَتْ أَهْلَ الْبَيْتِ. ص

3943. Kapların üstünü örtüp su tulumlarının ağızlarını bağlayın, kapıları kapatıp akşam olunca çocuklarınızı dışarı salmayın; çünkü cinler o vakitlerde çevreye yayılıp önlerine gelene zarar verebilirler; uyuyaca-

³⁹³⁸ Ahmed, I, 287; Heysemî, II, 131; Aclûnî, I, 459.

³⁹³⁹ Dârekutnî, I, 95; Zeylâî, I, 26.

³⁹⁴⁰ Dârekutnî, I, 95; Zeylâî, I, 26.

³⁹⁴¹ Hatîb, Câmi, I, 374; Deylemî, II, 168; İbni Asâkir, LIII, 247.

³⁹⁴² İbni Sad, VI, 163; İbni Asâkir, IX, 442.

ğırız zaman kandilleri söndürün; zira fare kandilin fitilini çeker de ev halkını ateşle yakabilir.³⁹⁴³

۳۹۴۴- خَمَّرُوا وَجُوهَ مَوْتَاكُمْ وَلَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ. ض

3944. Ölülerinizin yüzlerini örtün, yahudilere benzemeyin.³⁹⁴⁴

Beşli Şeyler

۳۹۴۵- خَمْسٌ بِخَمْسٍ مَا نَقَضَ قَوْمَ الْعَهْدِ إِلَّا سُلْطَ عَلَيْهِمْ عَدُوُّهُمْ وَمَا حَكَمُوا بِغَيْرِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَّا فَشَافِيَهُمُ الْفَقْرُ وَلَا ظَهَرَتْ فِيهِمُ الْفَاحِشَةُ إِلَّا فَشَا فِيهِمُ الْمَوْتُ وَلَا طَقَفُوا الْمِكْيَالَ إِلَّا مُتِعُوا النَّبَاتَ وَأُخِذُوا بِالسِّنِينَ وَلَا مَنَعُوا الزَّكَاةَ إِلَّا حِسِنَ عَنْهُمْ الْقَطَرُ. صَح

3945. Beş şey beş şeyin karşılığıdır; insanlar verdikleri sözlerden dönerlerse düşmanlarla imtihan olurlar, ilahi hükümlerle değil de başka şeylerle hükmederlerse fakirlikle müptela olurlar, aralarında fuhuş yaygınlaşırsa ölümlere maruz kalırlar, ölçü ve tartıda hile yaparlarsa kıtlıkla karşılaşılırlar, zekat vermezlerse yağmurdan mahrum bırakılırlar.³⁹⁴⁵

۳۹۴۶- خَمْسُ صَلَوَاتٍ افْتَرَضَهُنَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَنْ أَحْسَنَ وُضُوءَهُنَّ وَصَلَاهُنَّ لَوْفَتِهِنَّ وَأَتَمَّ رُكُوعَهُنَّ وَخُشُوعَهُنَّ كَانَ لَهُ عَلَى اللَّهِ عَهْدٌ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَفْعَلْ فَلَيْسَ لَهُ عَلَى اللَّهِ عَهْدٌ إِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُ وَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُ. صَح

3946. Allah Teala beş vakit namazı farz kılmıştır, güzelce abdest alıp onları vaktinde kılarak rüku ve huşularını tam yapanları affeder; böyle yapmayanları ise dilerse affeder, dilerse onlara azab eder.³⁹⁴⁶

۳۹۴۷- خَمْسُ صَلَوَاتٍ كَتَبَهُنَّ اللَّهُ عَلَى الْعِبَادِ فَمَنْ جَاءَ بِهِنَّ لَمْ يُصَيِّغْ مِنْهُنَّ شَيْئاً اسْتِخْفَافاً بِحَقِّهِنَّ كَانَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدٌ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ وَمَنْ لَمْ يَأْتِ بِهِنَّ فَلَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدٌ إِنْ شَاءَ عَذَّبَهُ وَإِنْ شَاءَ أَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ. صَح

³⁹⁴³ Ahmed, III, 388; Ebû Yalâ, IV, 98; Beyhakî, Şuab, V, 128.

³⁹⁴⁴ Dârekutnî, II, 297; Taberânî, XI, 183; Beyhakî, III, 394; Heysemî, III, 25.

³⁹⁴⁵ Taberânî, XI, 45; Münzirî, I, 310; Heysemî, III, 65.

³⁹⁴⁶ İbni Nasr, Tazim, II, 955; Beyhakî, II, 215; Ziyâ, VIII, 320.

3947. Allah Teala kullarına beş vakit namazı farz kılmıştır; onları hafife alıp zayıf etmeden kılan kişiler cennete girmek için Allah'dan bir söz almış olurlar; onu kılmayan kişilere ise böyle bir vaad yoktur; Allah Teala isterse onlara azab eder, isterse onları cennete dahil eder.³⁹⁴⁷

٣٩٤٨- خَمْسُ صَلَوَاتٍ مَن حَافِظٌ عَلَيْهِنَّ كَانَتْ لَهُ نُورًا وَبُرْهَانًا وَنَجَاةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَمَن لَّمْ يُحَافِظْ عَلَيْهِنَّ لَمْ يَكُنْ لَهُ نُورٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا بُرْهَانٌ وَلَا نَجَاةٌ وَكَانَ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ مَعَ فِرْعَوْنَ وَقَارُونَ وَهَامَانَ وَأَبِي بَنْيَّ بْنِ خَلْفٍ.

3948. Beş vakit namazı güzelce kılanlar için o namazlar kıyamet günü bir nur, delil ve kurtuluş olur, güzelce kılmayanlar için ise kıyamet gününde ne bir nur, ne bir delil ve ne de bir kurtuluş olurlar.³⁹⁴⁸

٣٩٤٩- خَمْسُ فَوَاسِقٍ تَقْتُلْنَ فِي الْحِلِّ وَالْحَرَمِ الْحَيَّةَ وَالْغُرَابَ الْأَبْقَعُ وَالْفَأْرَةَ
وَالْكَلْبَ الْعَقُورَ وَالْخَذْيَا. صَح

3949. Fasık olan beş hayvan; yılan, karga, fare, saldıran köpek ve çaylak Harem'de öldürülebilir.³⁹⁴⁹

٣٩٥٠- خَمْسٌ قَتَلُهُنَّ حَلَالٌ فِي الْحَرَمِ الْحَيَّةُ وَالْعَقْرَبُ وَالْخَذْيَةُ وَالْفَأْرَةُ وَالْكَلْبُ
الْعَقُورُ. ح

3950. Beş hayvan olan; yılan, akreb, çaylak, fare ve saldıran köpeğin Harem'de öldürülmesi helaldir.³⁹⁵⁰

٣٩٥١- خَمْسٌ كُلُّهُنَّ فَاسِقَةٌ يَقْتُلُهُنَّ الْمُحْرِمُ وَيُقْتَلْنَ فِي الْحَرَمِ الْفَأْرَةُ وَالْعَقْرَبُ
وَالْحَيَّةُ وَالْكَلْبُ الْعَقُورُ وَالْغُرَابُ. صَح

3951. Fasık olan beş hayvanı fare, akreb, yılan, saldıran köpek ve karganın hepsini ihramlı kişi Harem'de öldürebilir.³⁹⁵¹

³⁹⁴⁷ Abdürrezzâk, III, 5; İbni Ebî Şeybe, II, 91.

³⁹⁴⁸ İbni Nasr, Tazim, I, 133.

³⁹⁴⁹ Ahmed, VI, 97; İbni Huzeyme, IV, 191; Ebû Yalâ, VII, 478.

³⁹⁵⁰ Ahmed, VI, 97; İbni Huzeyme, IV, 191; Ebû Yalâ, VII, 478.

³⁹⁵¹ Ahmed, VI, 97; İbni Huzeyme, IV, 191; Ebû Yalâ, VII, 478.

٣٩٥٢-خَمْسُ لَيَالٍ لَا تُرَدُّ فِيْهِنَّ الدَّعْوَةُ أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنْ رَجَبٍ وَلَيْلَةُ النُّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ وَلَيْلَةُ الْجُمُعَةِ وَلَيْلَةُ الْفِطْرِ وَلَيْلَةُ النَّخْرِ. ض

3952. Beş gecede yapılan dualar geri çevrilmez; recebin ilk gecesi - Regaib-, şabanın onbeşinci gecesi -Berat-, cuma, ramazan bayramı ve kurban bayramı geceleri dualar geri çevrilmez.³⁹⁵²

٣٩٥٣-خَمْسٌ مِنَ الْفِطْرِ الْخِتَانُ وَالِاسْتِخْدَادُ وَقَصُّ الشَّارِبِ وَتَقْلِيمُ الْأَطْفَارِ وَتَنْفِ الْإِبْطِ. صَح

3953. Beş şey fitratın gereğidir; onlar sünnet olup ustura kullanmak, bıyıkları kısaltıp tırnakları kesmek ve koltuk altı kıllarını traş etmektir.³⁹⁵³

٣٩٥٤-خَمْسٌ مِنَ الدَّوَابِّ كُلُّهُنَّ فَاسِقٌ يُقْتَلْنَ فِي الْحَرَمِ الْغُرَابُ وَالْحِدَاةُ وَالْعَقْرَبُ وَالْفَارَةُ وَالْكَلْبُ الْعَقُورُ. صَح

3954. Hayvanlardan fasık olan karga, çaylak, fare, akreb ve saldıran köpek gibi şu beşi Harem'de öldürülebilir.³⁹⁵⁴

٣٩٥٥-خَمْسٌ مِنَ الدَّوَابِّ لَيْسَ عَلَى الْمُحْرِمِ فِي قَتْلِهِنَّ جُنَاحُ الْغُرَابِ وَالْحِدَاةُ وَالْفَارَةُ وَالْعَقْرَبُ وَالْكَلْبُ الْعَقُورُ. صَح

3955. Hayvanlardan beş tanesini karga, çaylak, fare, akreb ve saldırgan köpeği öldürmek ihramlıya günah değildir.³⁹⁵⁵

٣٩٥٦-خَمْسٌ مِنْ حَقِّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ رَدُّ التَّحِيَّةِ وَإِجَابَةُ الدَّعْوَةِ وَشُهُودُ الْجَنَازَةِ وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ وَتَشْمِيْتُ الْعَاطِسِ إِذَا حَمَدَ اللَّهَ. صَح

³⁹⁵² Abdürrezzâk, IV, 317; Beyhakî, Şuab, III, 342; Deylemî, II, 196.

³⁹⁵³ Ahmed, II, 229; Beyhakî, I, 149.

³⁹⁵⁴ Ahmed, VI, 87; Beyhakî, II, 387.

³⁹⁵⁵ Ahmed, VI, 87; Beyhakî, II, 387.

3956. Beş şey selamı almak, davete icabet etmek, cenazeye gitmek, hastayı ziyaret etmek ve hamdettiği zaman aksırana yerhamükellah demek, müslümanın müslüman üzerindeki haklarındandır.³⁹⁵⁶

٣٩٥٧- خَمْسٌ مِنَ الْإِيمَانِ مَنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ شَيْءٌ مِنْهُنَّ فَلَا إِيمَانَ لَهُ التَّسْلِيمُ لِأَمْرِ اللَّهِ وَالرِّضَا بِقَضَاءِ اللَّهِ وَالتَّقْوِيصُ إِلَى اللَّهِ وَالتَّوَكُّلُ عَلَى اللَّهِ وَالصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى. ض

3957. Beş şey imandan olup kendisinde onlardan birşey bulunmayan kamil imana sahip olamaz; onlar Allah'ın emrine teslim olup takdiline rıza göstermek, işini ona havale edip ona güvenmek ve musibetin ilk anlarında sabretmektir.³⁹⁵⁷

٣٩٥٨- خَمْسٌ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ الْحَيَاءُ وَالْحِلْمُ وَالْحِجَامَةُ وَالسَّوَاكُ وَالتَّعَطُّرُ. ض

3958. Beş şey haya, hilim, kan aldırma, misvak kullanıp güzel koku sürünme peygamberlerin sünnetlerindendir.³⁹⁵⁸

٣٩٥٩- خَمْسٌ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ الْحَيَاءُ وَالْحِلْمُ وَالْحِجَامَةُ وَالتَّعَطُّرُ وَالتَّكَاخُ. ح

3959. Beş şey utanma, yumuşak olma, kan aldırma, koku sürünme ve evlenme peygamberlerin sünnetlerindendir.³⁹⁵⁹

٣٩٦٠- خَمْسٌ مَنِ فَعَلَ وَاحِدَةً مِنْهُنَّ كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللَّهِ مَنْ عَادَ مَرِيضًا أَوْ خَرَجَ غَازِيًا أَوْ دَخَلَ عَلَى إِمَامِهِ يُرِيدُ تَغْزِيرَهُ وَتَوْقِيرَهُ أَوْ قَعَدَ فِي بَيْتِهِ فَسَلَّمَ النَّاسُ مِنْهُ وَسَلَّمِ مِنَ النَّاسِ. صَح

3960. Beş şeyden birini yapan Allah'ın koruması altında olur; hasta ziyareti yapan, cenaze defnine katılan, cihada çıkan, kendisine nasihat etmek için sultanın yanına giren, insanlara zarar vermemek için evinde oturan kişiler Allah'ın koruması altındadırlar.³⁹⁶⁰

³⁹⁵⁶ Ahmed, II, 332; Müttekî, nr. 24772.

³⁹⁵⁷ Heysemî, I, 56.

³⁹⁵⁸ Buhârî, Kebîr, VIII, 10; Taberânî, XI, 186; Heysemî, II, 99; Müttekî, nr. 17237-17238.

³⁹⁵⁹ Buhârî, Kebîr, VIII, 10; Taberânî, XI, 186; Heysemî, II, 99; Müttekî, nr. 17237-17238.

³⁹⁶⁰ Ahmed, V, 241; Taberânî, XX, 37; Heysemî, II, 299.

٣٩٦١- خَمْسٌ مَنْ قُضِيَ فِي شَيْءٍ مِنْهُمْ فَهُوَ شَهِيدٌ الْمَقْتُولُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ وَالْغَرِيقُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ وَالْمَبْطُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ وَالْمَطْعُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ وَالنَّفْسَاءُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدَةٌ. صح

3961. Beş şey sebebiyle ölen kişiler şehid sayılır; Allah yolunda ölen şehiddir, Allah yolunda boğularak ölen şehiddir, Allah yolunda karın ağrısı sebebiyle ölen şehiddir, Allah yolunda yaralanarak ölen şehiddir, Allah yolunda olup da doğum sebebiyle ölen de şehiddir.³⁹⁶¹

٣٩٦٢- خَمْسٌ مَنْ عَمِلَهُنَّ فِي يَوْمٍ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنْ صَامَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَرَاحَ إِلَى الْجُمُعَةِ وَعَادَ مَرِيضًا وَشَهِدَ جَنَازَةً وَأَعْتَقَ رَقَبَةً. صح

3962. Bir günde beş şeyi yapan, cuma günü oruç tutup cuma namazına giden, hasta ziyareti yapıp cenazeye katılan ve köle azad eden kişileri Allah Teala cennetliklerden yazır.³⁹⁶²

٣٩٦٣- خَمْسٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَآذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ. صح

3963. Beş şeyi Allah'dan başka kimse bilemez; onlar ayette sayılan, "Kıyametin vaktine dair bilgi Allah katındadır, yağmuru o indirir, rahimlerde olanı o bilir, kimse yarın ne kazanacağını bilmediği gibi, nerede öleceğini de bilmez" şeklinde belirtilen hususlardır.³⁹⁶³

٣٩٦٤- خَمْسٌ لَيْسَ لَهُنَّ كَفَّارَةٌ الشُّرْكُ بِاللَّهِ وَقَتْلُ النَّفْسِ بِغَيْرِ حَقٍّ وَنَهْتُ الْمُؤْمِنِ وَالْفِرَارُ مِنَ الزُّخْفِ وَيَمِينٌ صَابِرَةٌ يَقْتَطِعُ بِهَا مَالًا بِغَيْرِ حَقٍّ. ح

3964. Beş şeyin keffareti yoktur; onlar Allah'a şirk koşturmak, haksız yere adam öldürmek, mümini korkutmak, harpten kaçmak ve hakkı olmadığı malı almak için yalan yere yemin etmektir.³⁹⁶⁴

³⁹⁶¹ Ebû Avane, IV, 499; Taberânî, XVII, 326.

³⁹⁶² İbni Hibbân, VII, 6; Ebû Yalâ, II, 312; Heysemî, II, 169.

³⁹⁶³ Ahmed, V, 353; Heysemî, VII, 89; Müttteki, nr. 2921; Ayet için bk. Lokmân (31), 34.

³⁹⁶⁴ Ahmed, II, 361; Deylemî, II, 197; Heysemî, I, 103.

٣٩٦٥- خَمْسٌ مِنْ قَوَاصِمِ الظَّهْرِ عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ وَالْمَرْأَةِ يَأْتِمِنُهَا زَوْجُهَا تَخُونُهُ
وَالْإِمَامُ يُطِيعُهُ النَّاسُ وَيَعْصِي اللَّهَ وَرَجُلٌ وَعَدَ عَنْ نَفْسِهِ خَيْرًا فَأَخْلَفَ وَاعْتَرَضَ الْمَرْءُ
فِي أَنْسَابِ النَّاسِ. ض

3965. Beş şey ana babaya asi olmak, kendine güvenen kocasına hiyanet etmek, idarecinin halkı kendine itaat ettiği halde kendisinin halika itaat etmemesi, kişinin hayır yapacağını vadettiği halde tersini yapması ve insanların soyları hakkında ileri geri konuşması kendini helak eder.³⁹⁶⁵

٣٩٦٦- خَمْسٌ مِنَ الْعِبَادَةِ النَّظَرُ إِلَى الْمُصْحَفِ وَالنَّظَرُ إِلَى الْكَعْبَةِ وَالنَّظَرُ إِلَى
الْوَالِدَيْنِ وَالنَّظَرُ فِي زَمْرَمٍ وَهِيَ تَحُطُّ الْخَطَايَا وَالنَّظَرُ فِي وَجْهِ الْعَالَمِ. ض

3966. Beş şey Mushaf'a, Kabe'ye, ana babaya, günahları yıkayan zemzeme ve alimin yüzüne bakmak ibadettir.³⁹⁶⁶

٣٩٦٧- خَمْسٌ مَنْ أُوتِيَهُنَّ لَمْ يُغْدَرْ عَلَى تَرْكِ عَمَلِ الْآخِرَةِ زَوْجَةٌ صَالِحَةٌ وَتُنُونَ
أَبْرَارًا وَحَسَنُ مُخَالَطَةِ النَّاسِ وَمَعِيشَةٌ فِي بَلَدِهِ وَحُبُّ آلِ مُحَمَّدٍ. ١

3967. Beş şeye dindar kadma, hayırlı çocuklara, güzel ahlaka, memleketinde yaşama imkânına ve ehl-i beyt sevgisine sahip olan insanın ahiret amelleri yapmamasının geçerli nedeni olamaz.³⁹⁶⁷

٣٩٦٨- خَمْسٌ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِصَاحِبِهَا الْعُقُوبَةَ الْبَغْيُ وَالْغَدْرُ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ وَقَطِيعَةُ
الرَّحِمِ وَمَعْرُوفٌ لَا يُشْكُرُ. ض

3968. Beş şeyin zulümle hainliğin, ana babaya isyanla akrabalarla ilişkiyi kesip iyilikleri görmemenin cezası dünyada iken verilir.³⁹⁶⁸

٣٩٦٩- خَمْسٌ خِصَالٍ يُفْطَرْنَ الصَّائِمَ وَيَنْقُضُنَ الْوُضُوءَ الْكَذِبُ وَالْغِيْبَةُ وَالنَّمِيمَةُ
وَالنَّظَرُ بِشَهْوَةٍ وَالْيَمِينُ الْكَاذِبَةُ. ض

³⁹⁶⁵ Beyhakî, Şuab, IV, 291.

³⁹⁶⁶ Müttekî, nr. 43494.

³⁹⁶⁷ Deylemî, II, 196.

³⁹⁶⁸ Müttekî, nr. 44009.

3969. Beş şey orucu ve abdesti bozar; onlar yalan söylemek, gıybet etmek, koğuculuk yapmak, şehvetle bakmak ve yalan yere yemin etmektir.³⁹⁶⁹

٣٩٧٠- خَمْسُ دَعَوَاتٍ يُسْتَجَابُ لِهِنَّ دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ حَتَّى يَنْتَصِرَ وَدَعْوَةُ الْحَاجِّ حَتَّى يَصْدَرَ وَدَعْوَةُ الْغَازِي حَتَّى يَقْفَلَ وَدَعْوَةُ الْمَرِيضِ حَتَّى يَبْرَأَ وَدَعْوَةُ الْأَخِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ وَأَسْرَعُ هَذِهِ الدَّعَوَاتِ إِجَابَةُ دَعْوَةِ الْأَخِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ. صَح

3970. Beş dua kabul edilir; hakkını alıncaya kadar zulme uğrayanın, evine dönünceye kadar hacının, çoluk çocuğuna kavuşuncaya kadar gazinin, iyileşinceye kadar hastanın ve kişinin din kardeşinin arkasından yaptığı dualar kabul olunur, bu dualar içinde en süratli kabul edilen de müminin mümin kardeşinin arkasından yaptığı duadır.³⁹⁷⁰

٣٩٧١- خَمْسٌ مِنَ الْعِبَادَةِ النَّظَرُ إِلَى الْمُصْحَفِ وَالنَّظَرُ إِلَى الْكَعْبَةِ وَالنَّظَرُ إِلَى الْوَالِدَيْنِ وَالنَّظَرُ فِي زَمَرٍ وَهِيَ تَحُطُّ الْخَطَايَا وَالنَّظَرُ فِي وَجْهِ الْعَالَمِ.

3971. Beş şey Kuran'a, Kabe'ye, ana baba ile alimin yüzüne bakmak ibadettir, zemzeme bakmak da günahları silip süpürür.³⁹⁷¹

Hayırlı Şeyler

٣٩٧٢- خِيَارُ الْمُؤْمِنِينَ الْقَانِعُ وَشِرَارُهُمُ الطَّامِعُ. ض

3972. Müminlerin hayırlıları kanaatkar, şerlileri de aç gözlü olanlardır.³⁹⁷²

٣٩٧٣- خِيَارُ أُمَّتِي فِي كُلِّ قَرْنٍ خَمْسُمَائَةٍ وَالْأَبْدَالُ أَرْبَعُونَ فَلَا الْخَمْسُمَائَةِ يَنْقُصُونَ وَلَا الْأَرْبَعُونَ كُلُّمَا مَاتَ رَجُلٌ أَبْدَلَ اللَّهُ مِنَ الْخَمْسِمَائَةِ مَكَانَهُ وَأَدْخَلَ فِي الْأَرْبَعِينَ مَكَانَهُ يَفْقُونَ عَمَّنْ ظَلَمَهُمْ وَيُخْسِنُونَ إِلَى مَنْ أَسَاءَ إِلَيْهِمْ وَيَتَوَاسَوْنَ فِيمَا آتَاهُمُ اللَّهُ. ح

³⁹⁶⁹ Zebîdî, IV, 245.

³⁹⁷⁰ İbni Hacer, XI, 137; Müttekî, nr. 3309.

³⁹⁷¹ Müttekî, nr. 43494.

³⁹⁷² Kudâî, II, 241.

3973. Ümmetimin hayırlıları her asırda beşyüz kişi olup abdallar da kırk kişidir; o beşyüz ve kırk kişi eksilmez, beşyüzden veya abdallardan biri öldüğü zaman Allah Teala onların yerini bir başkasıyla doldurur, onlar kendilerine zulmedenleri affeder, kötülük yapanlara iyilikle yapar ve Allah'ın kendilerine ihsan ettiği nimetleri başkalarıyla paylaşırlar.³⁹⁷³

٣٩٧٤- خِيَارُ أُمَّتِي الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَإِنِّي رَسُولُ اللَّهِ الَّذِينَ إِذَا أَحْسَنُوا اسْتَبْشَرُوا وَإِذَا أَسَاؤُوا اسْتَغْفَرُوا وَشَرَّارُ أُمَّتِي الَّذِينَ وَلِدُوا فِي النَّعِيمِ وَغَدُوا بِهِ وَإِنَّمَا نَهْمُهُمْ أَلْوَانُ الطَّعَامِ وَالْيَابِ وَيَتَشَدَّقُونَ فِي الْكَلَامِ. ح

3974. Ümmetimin hayırlıları Allah'dan başka ilah olmadığına, benim onun elçisi olduğuma şahidlik eden, iyiliklerine sevinip kötülüklerine bağışlanma dileyenlerdir; en şerlileri de nimetler içinde doğan, nimetler içerisinde yüzen, tek düşünceleri çeşit çeşit yemekler yemek, türlü türlü elbiseler giymek olan ve konuşurken edebiyat parçalayan kimselerdir.³⁹⁷⁴

٣٩٧٥- خِيَارُ أُمَّتِي عُلَمَاؤُهَا وَخِيَارُ عُلَمَائِهَا رُحَمَاؤُهَا أَلَا وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَغْفِرُ لِلْعَالِمِ أَرْبَعِينَ ذَنْبًا قَبْلَ أَنْ يَغْفِرَ لِلْجَاهِلِ ذَنْبًا وَاحِدًا أَلَا وَإِنَّ الْعَالِمَ الرَّحِيمَ يَجِيءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَإِنَّ نُورَهُ قَدْ أَضَاءَ يَمُشِي فِيهِ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ كَمَا يُضِيءُ الْكَوْكَبُ الدَّرِّيُّ. ض

3975. Ümmetimin hayırlıları alimler, alimlerin hayırlıları da merhametli olanlardır; dikkat edin Allah Teala cahilin bir tek günahını affetmeden önce alimin kırk günahını affeder; iyi dinleyin, merhametli alimler kıyamet günü çevrelerini aydınlatan bir nurla gelirler, öyle ki doğu ile batı arasındaki varlıklar, onların yıldız gibi parıldayan aydınlığında yürürler.³⁹⁷⁵

٣٩٧٦- خِيَارُ أُمَّتِي الَّذِينَ إِذَا رَأَوْا ذِكْرَ اللَّهِ وَشَرَّارُ أُمَّتِي الْمَشَاوُونَ بِالنَّمِيمَةِ الْمُفَرَّقُونَ بَيْنَ الْأَحْبَةِ الْبَاغُونَ الْبُرَاءَ الْعَنَتَ.

³⁹⁷³ Ebû Nuaym, I, 8; Deylemî, II, 174; İbni Asâkir, I, 303.

³⁹⁷⁴ Hennâd, II, 363; Ebû Nuaym, VI, 120.

³⁹⁷⁵ Ebû Nuaym, VIII, 188; Hatîb, I, 237; İbni Asâkir, LVI, 118.

3976. Ümmetimin en hayırlıları görüldüklerinde Allah'ın hatırlandığı, en şerlileri de söz götürüp getiren, birbirini seven insanların arasını açan, suçsuz ve masum insanlara eziyet eden kimselerdir.³⁹⁷⁶

۳۹۷۷-خيار أمتي أحداؤهم الذين إذا غضبوا رجعوا. ح

3977. Ümmetimin hayırlıları, öfkelenedikleri zaman öfkelerinden dönen hiddetli insanlardır.³⁹⁷⁷

۳۹۷۸-خيار أمتي أولها وآخرها نهج أغوج ليسوا مني ولست منهم. صح

3978. Ümmetimin hayırlıları öncekiler olup sonrakiler eğri yol üzeridir, onlar benden olmadığı gibi ben de onlardan değilim.³⁹⁷⁸

۳۹۷۹-خيار أمتي من دعا إلى الله تعالى وحَبَّ عِبَادَهُ إِلَيْهِ. ض

3979. Ümmetimin hayırlıları, insanları Allah'a çağıran ve onlara Allah'ı sevdirmeye çalışanlardır.³⁹⁷⁹

۳۹۸۰-خيار أمتكم الذين تحبونهم ويحبونكم وتصلون عليهم ويصلون عليكم

وشرار أمتكم الذين يبغضونهم ويبغضونكم وتلعنونهم ويلعنونكم. صح

3980. İdarecilerinizin iyileri, sizin kendilerini sevdiğiniz onların da sizi sevdiği, sizin kendilerine dua ettiğiniz, onların da size dua ettiği idarecilerdir; kötülerini de sizin kendilerinden nefret ettiğiniz, onların da sizden nefret ettiği, sizin kendilerine lanet okuduğunuz, onların da size lanet okuduğu idarecilerdir.³⁹⁸⁰

۳۹۸۱-خيار ولد آدَمَ خَمْسَةَ نُوحٍ وإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى وَمُحَمَّدٌ وَخَيْرُهُمْ

مُحَمَّدٌ. صح

3981. Adem oğullarının hayırlıları beş kişidir; onlar Nuh, İbrahim, Musa, İsa ve Muhammed'dir, onların en hayırlısı da Muhammed'dir.³⁹⁸¹

³⁹⁷⁶ Ahmed, IV, 227; Heysemî, VIII, 93.

³⁹⁷⁷ Ukaylî, II, 290; Heysemî, VIII, 26; Müttekî, nr. 5805.

³⁹⁷⁸ Heysemî, X, 17; Müttekî, nr. 32448.

³⁹⁷⁹ Müttekî, nr. 43056, 44069.

³⁹⁸⁰ İshak b. Râhûye, I, 128; Ebû Avâne, IV, 426; Taberânî, XVIII, 63.

³⁹⁸¹ Hallâl, Sünne, I, 264; İbni Asâkir, LXII, 271.

۳۹۸۲-خِيَارُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ. صَح

3982. Hayırlılarınız, Kuran'ı öğrenen ve öğretenlerdir.³⁹⁸²

۳۹۸۳-خِيَارُكُمْ مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَأَقْرَأَهُ. ض

3983. Hayırlılarınız, Kuran'ı okuyan ve okutanlardır.³⁹⁸³

۳۹۸۴-خِيَارُكُمْ أَحْسَنُكُمْ أَخْلَاقًا. صَح

3984. En hayırlınız, ahlakı en güzel olandır.³⁹⁸⁴

۳۹۸۵-خِيَارُكُمْ أَحْسَنُكُمْ أَخْلَاقًا الْمُوْطُوءُونَ أَكْنَافًا وَشِرَارُكُمْ الثَّرَثَارُونَ الْمُتَفَيِّهُونَ
الْمُتَشَدِّقُونَ. ح

3985. Hayırlılarınız, ahlakı güzel olup alçak gönüllü olanlar, şerlileriniz de çok konuşan, güzel konuşmak için ağızlarını eğip büken gevezelerdir.³⁹⁸⁵

۳۹۸۶-خِيَارُكُمْ الَّذِينَ إِذَا رُؤُوا ذَكَرَ اللَّهُ بِهِمْ وَشِرَارُكُمْ الْمَشَاوُونَ بِالنَّمِيمَةِ الْمُفَرِّقُونَ
بَيْنَ الْأَحْبَةِ الْبَاغُونَ الْبَرَاءَ الْعَنَتَ. ح

3986. En iyileriniz görüldükleri zaman Allah'ın hatırlandığı, en kötüleriniz de söz taşıyıp dostların arasını açan, günahsız insanları günaha sürükleyen kişilerdir.³⁹⁸⁶

۳۹۸۷-خِيَارُكُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارُكُمْ فِي الْإِسْلَامِ إِذَا فَقَّهُوا. ح

3987. Cahiliye döneminde hayırlı olanlar, bilgili oldukları zaman İslam döneminde de hayırlıdır.³⁹⁸⁷

۳۹۸۸-خِيَارُكُمْ أَلْيَنُكُمْ مَنَاقِبَ فِي الصَّلَاةِ. ح

³⁹⁸² Bezzâr, III, 356; Taberânî, VIII, 253; Heysemî, I, 167.

³⁹⁸³ Hatîb, II, 39.

³⁹⁸⁴ Ahmed, II, 193; İbni Hibbân, II, 225; Bezzâr, VI, 395.

³⁹⁸⁵ Ahmed, II, 193, 467; Heysemî, VIII, 21.

³⁹⁸⁶ Ahmed, VI, 459; Müttekî, nr. 1786.

³⁹⁸⁷ Ahmed, III, 367; Deylemî, II, 173.

3988. Hayırlılarınız, namazda insanları rahatsız etmeyenlerdir.³⁹⁸⁸

۳۹۸۹- خَيْرَاتُكُمْ أَحْسَنُكُمْ قَضَاءَ لِلدِّينِ. ح

3989. En hayırlınız borcunu en güzel şekilde ödeyenlerdir.³⁹⁸⁹

۳۹۹۰- خَيْرَاتُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ. ح

3990. En hayırlınız, ailesine en hayırlı olandır.³⁹⁹⁰

۳۹۹۱- خَيْرَاتُكُمْ خَيْرَاتُكُمْ لِنِسَائِهِمْ.

3991. En hayırlınız, eşlerine en hayırlı olanlardır.³⁹⁹¹

۳۹۹۲- خَيْرَاتُكُمْ أَطْوَلُكُمْ أَعْمَاراً وَأَحْسَنُكُمْ أَعْمَالاً.

3992. En hayırlınız ömrü uzun olup ameli güzel olanlardır.³⁹⁹²

۳۹۹۳- خَيْرَاتُكُمْ أَطْوَلُكُمْ أَعْمَاراً وَأَحْسَنُكُمْ أَخْلَاقاً.

3993. En hayırlınız ömürleri uzun, ahlakları güzel olanlardır.³⁹⁹³

۳۹۹۴- خَيْرَاتُكُمْ الَّذِينَ إِذَا سَافَرُوا قَصَرُوا الصَّلَاةَ وَأَفْطَرُوا. ح

3994. En hayırlınız yolculukta namazları kısaltan ve oruç tutmayanlardır.³⁹⁹⁴

۳۹۹۵- خَيْرَاتُكُمْ مَنْ ذَكَرْتُمْ بِاللَّهِ رُؤْيَتْهُ وَزَادَ فِي عِلْمِكُمْ مَنْطِقُهُ وَرَغَبَكُمْ فِي الْآخِرَةِ عَمَلُهُ. صَح

3995. En hayırlınız görünüşü size Allah'ı hatırlatan, konuşması ilminizi artıran ve davranışları sizi ahirete teşvik edendir.³⁹⁹⁵

³⁹⁸⁸ Taberânî, Evsat, V, 254; Heysemî, II, 90.

³⁹⁸⁹ Ahmed, II, 476; Heysemî, IV, 139; Müttekî, nr. 15433.

³⁹⁹⁰ Heysemî, IV, 303; Müttekî, nr. 44970; Elbânî, Sahîha, nr. 1835.

³⁹⁹¹ İbni Hibbân, nr. 1311; Müttekî, nr. 44971.

³⁹⁹² Ahmed, II, 235; Beyhakî, III, 371; Heysemî, VIII, 22.

³⁹⁹³ Heysemî, VIII, 22.

³⁹⁹⁴ Müttekî, nr. 20176.

³⁹⁹⁵ Müttekî, nr. 1787.

٣٩٩٦- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُفْتَنٍ تَوَّابٍ. صَح

3996. En hayırlınız, belalara uğrayıp tevbe edendir.³⁹⁹⁶

٣٩٩٧- خَيْرُ الْإِدَامِ اللَّحْمُ وَهُوَ سَيِّدُ الْإِدَامِ. ض

3997. Gıdaların iyisi ettir, o gıdaların efendisidir.³⁹⁹⁷

٣٩٩٨- خَيْرُ الْأَصْحَابِ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرُهُمْ لِصَاحِبِهِ وَخَيْرُ الْجِيرَانِ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرُهُمْ

لِجَارِهِ. ح

3998. Allah katında arkadaşların en hayırlısı, arkadaşına en hayırlı olan, Allah katında komşuların en hayırlısı da komşusuna en hayırlı olandır.³⁹⁹⁸

٣٩٩٩- خَيْرُ الْأَصْحَابِ صَاحِبٌ إِذَا ذَكَرْتَ اللَّهَ أَعَانَكَ وَإِذَا نَسِيتَ ذَكَرَكَ.

3999. Arkadaşların en hayırlısı, Allah'ı andığında sana yardım eden, unuttuğunda da hatırlatan kimsedir.³⁹⁹⁹

٤٠٠٠- خَيْرُ الْأَضْحِيَةِ الْكَبْشُ الْأَقْرَنُ وَخَيْرُ الْكَفَنِ الْحُلَّةُ. صَح

4000. Kurbanlıkların iyisi koç, kefenlerin iyisi de geniş olandır.⁴⁰⁰⁰

٤٠٠١- خَيْرُ الْأَعْمَالِ الصَّلَاةُ فِي أَوَّلِ وَقْتِهَا. صَح

4001. Amellerin hayırlısı, vaktin girişinde kılınan namazdır.⁴⁰⁰¹

٤٠٠٢- خَيْرُ الْبِقَاعِ الْمَسَاجِدُ وَشَرُّ الْبِقَاعِ الْأَسْوَاقُ. صَح

4002. Mekanların hayırlısı mescidler, şerlileri de çarşılarıdır.⁴⁰⁰²

٤٠٠٣- خَيْرُ التَّائِبِينَ أَوْسَنُ. صَح

³⁹⁹⁶ Müttekî, nr. 10210; Zebîdî, VIII, 595.

³⁹⁹⁷ Müttekî, nr. 40999.

³⁹⁹⁸ Ahmed, II, 167; Hâkim, I, 443; Müttekî, nr. 24762.

³⁹⁹⁹ İbni Ebî'd-Dünyâ, İhvan, s. 94.

⁴⁰⁰⁰ Ebû Dâvûd, Cenâiz 35; Beyhakî, III, 403; Münziri, II, 155.

⁴⁰⁰¹ Dârekutnî, I, 247; Hâkim, I, 189; Müttekî, nr. 19578.

⁴⁰⁰² Heysemî, II, 6; Müttekî, nr. 20720; Aclûnî, I, 467.

4003. Tabiinin en hayırlısı, Üveys'dir.⁴⁰⁰³

٤٠٠٤- خَيْرُ الْخَيْلِ الْأَذْهَمُ الْأَفْرَحُ الْأَرْثَمُ الْمُحَجَّلُ ثَلَاثٌ مَطْلَقُ الْيَمِينِ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ أَذْهَمَ فَكُمَيْتٌ عَلَى هَذِهِ الشَّيْءِ. صَح

4004. Atların hayırlısı yağız, alnı, burnu ve ön sağ ayağı dışında kendisinde beyazlık olan atlardır; yağız olmazsa aynı şekilde doru olan atlar hayırlı atlardır.⁴⁰⁰⁴

٤٠٠٥- خَيْرُ الدُّعَاءِ يَوْمَ عَرَفَةَ وَخَيْرُ مَا قُلْتُ أَنَا وَالنَّبِيُّونَ مِنْ قَبْلِي لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. ض

4005. Duaların en hayırlısı Arefe günü yapılan dualardır; benim ve benden önceki peygamberlerin söylediği en hayırlı söz de "Lailahe illallahu vahdehu la şerike lehu lehu'l-mülkü ve lehu'l-hamdü ve hüve ala külli şeyin kadir" sözüdür.⁴⁰⁰⁵

٤٠٠٦- خَيْرُ الدُّعَاءِ الْاسْتِغْفَارُ. صَح

4006. Duaların hayırlısı, istiğfardır.⁴⁰⁰⁶

٤٠٠٧- خَيْرُ الدَّوَاءِ الْقُرْآنُ. ض

4007. Şifalı şeylerin en hayırlısı, Kuran'dır.⁴⁰⁰⁷

٤٠٠٨- خَيْرُ الدَّوَاءِ الْحِجَامَةُ وَالْفِصَادُ. ض

4008. Tedavilerin en iyisi, hacamat ve damardan kan aldırmaaktır.⁴⁰⁰⁸

٤٠٠٩- خَيْرُ الذِّكْرِ الْخَفِيُّ وَخَيْرُ الرِّزْقِ مَا يَكْفِي. صَح

⁴⁰⁰³ Hâkim, III, 402; Beyhakî, Delâil, VI, 378; Müttekî, nr. 34056, 34058.

⁴⁰⁰⁴ Ahmed, V, 300; İbni Hibbân, X, 531; Hâkim, II, 101.

⁴⁰⁰⁵ Münziri, II, 419; Zebîdî, IV, 373; Duanın manası şöyledir: "Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur; o tektir, ortağı yoktur; mülk ancak onundur; hamd da ona mahsustur; onun herşeye gücü yeter."

⁴⁰⁰⁶ Deylemî, II, 179.

⁴⁰⁰⁷ Müttekî, nr. 28103; Aclûnî, I, 107, 142.

⁴⁰⁰⁸ Müttekî, nr. 28134.

4009. Zikirlerin hayırlısı gizli, rızıkların hayırlısı yeteri kadar olandır.⁴⁰⁰⁹

٤٠١٠ - خَيْرُ الرِّجَالِ رِجَالُ الْأَنْصَارِ وَخَيْرُ الطَّعَامِ الثَّرِيدُ. ض

4010. İnsanların hayırlısı ensar, yemeklerin hayırlısı da tiriddir.⁴⁰¹⁰

٤٠١١ - خَيْرُ الرِّزْقِ مَا كَانَ يَوْمًا يَبُومُ كَفَافًا. ض

4011. Rızkın hayırlısı, günlük olandır.⁴⁰¹¹

٤٠١٢ - خَيْرُ الرِّزْقِ الْكَفَافُ. ض

4012. Rızkın hayırlısı, yetecek kadar olandır.⁴⁰¹²

٤٠١٣ - خَيْرُ الزَّادِ التَّقْوَى وَخَيْرُ مَا أُلْقِيَ فِي الْقَلْبِ الْيَقِينُ. ض

4013. Azıkların hayırlısı takva, kalpteki şeylerin hayırlısı da yakindir.⁴⁰¹³

٤٠١٤ - خَيْرُ السُّودَانِ أَرْبَعَةٌ لُقْمَانُ وَبِلَالٌ وَالنَّجَاشِيُّ وَمِهْجَعٌ. ض

4014. Sudanlılar'ın hayırlıları Lokman, Bilal Necaşi ve Mehca olmak üzere dört kişidir.⁴⁰¹⁴

٤٠١٥ - خَيْرُ السُّودَانِ ثَلَاثَةٌ لُقْمَانُ وَبِلَالٌ وَمِهْجَعٌ. ص

4015. Sudanlılar'ın hayırlıları üç kişidir; onlar Lokman, Bilal ve Mehca'dır.⁴⁰¹⁵

٤٠١٦ - خَيْرُ الشَّرَابِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ الْمَاءُ. ض

4016. Dünya ve ahirette içeceklerin iyisi sudur.⁴⁰¹⁶

٤٠١٧ - خَيْرُ الشَّهَادَةِ مَا شَهِدَ بِهِ صَاحِبُهَا قَبْلَ أَنْ يُسْأَلَ. ص

⁴⁰⁰⁹ Ahmed, I, 172; Beyhakî, Şuab, I, 406.

⁴⁰¹⁰ Hâkim, IV, 81; Müttekî, nr. 33719.

⁴⁰¹¹ Deylemî, II, 180.

⁴⁰¹² Elbârî, Sahîha, nr. 1834.

⁴⁰¹³ Aclûnî, I, 473.

⁴⁰¹⁴ İbni Asâkir, X, 331; Müttekî, nr. 33156; Aclûnî, I, 473.

⁴⁰¹⁵ Hâkim, III, 284; Müttekî, nr. 33159; Aclûnî, I, 473.

⁴⁰¹⁶ Müttekî, nr. 28292.

4017. Şahidliğin hayırlısı, kişinin istenmeden önce şahidlik yapmasıdır.⁴⁰¹⁷

٤٠١٨- خَيْرُ الشُّهُودِ مَنْ أَدَّى شَهَادَتَهُ قَبْلَ أَنْ يُسْأَلَها. ض

4018. Şahidliğin hayırlısı, istenmeden önce yapılan şahidliktir.⁴⁰¹⁸

٤٠١٩- خَيْرُ الصَّحَابَةِ أَرْبَعَةٌ وَخَيْرُ السَّرَايَا أَرْبَعُمِائَةٍ وَخَيْرُ الْجُيُوشِ أَرْبَعَةُ آلَافٍ وَلَا تُهْزَمُ اثْنَا عَشَرَ أَلْفًا مِنْ قِلَّةٍ صَح.

4019. Arkadaşların hayırlısı dört, seriyyelerin hayırlısı dörtyüz, orduların hayırlısı dörtbin kişidir; sayıları onikibini bulan bir ordu da azlığından dolayı yenilmez.⁴⁰¹⁹

٤٠٢٠- خَيْرُ الصَّدَاقِ أَيْسَرُهُ.

4020. Mehirlerin hayırlısı, az olandır.⁴⁰²⁰

٤٠٢١- خَيْرُ الصَّدَقَةِ مَا كَانَ عَنْ ظَهْرِ غِنَى وَابْدَأَ بِمَنْ تَعُولُ. صَح

4021. Sadakanın hayırlısı zenginken verilendir; sadaka vermeye de nafakasıyla yükümlü olduğun kişilerden başla!⁴⁰²¹

٤٠٢٢- خَيْرُ الصَّدَقَةِ مَا أَبْقَتْ غِنَى وَالْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ يَدِ السُّفْلَى وَابْدَأَ بِمَنْ تَعُولُ. ح

4022. Sadakanın hayırlısı verildiğinde muhtaç duruma düşülmeyen sadakadır; veren el alan elden üstündür, harcamaya da geçiminden sorumlu olduğun kişilerden başla!⁴⁰²²

٤٠٢٣- خَيْرُ الصَّدَقَةِ الْمَنِيحَةُ تَغْدُو بِأَجْرٍ وَتَرْوُحُ بِأَجْرٍ. صَح

⁴⁰¹⁷ Ahmed, V, 192; Taberânî, V, 266.

⁴⁰¹⁸ Ahmed, V, 193.

⁴⁰¹⁹ Ahmed, I, 294; Beyhakî, IX, 156; İbni Asâkir, XL, 37.

⁴⁰²⁰ Müttekî, nr. 44707; Aclûnî, I, 466.

⁴⁰²¹ Ahmed, II, 527.

⁴⁰²² Ahmed, II, 480; Taberânî, XII, 149; Müttekî, nr. 162232.

4023. Sadakanın hayırlısı ödünç verilen süt hayvandır; o sevapla gider, sevapla döner.⁴⁰²³

٤٠٢٤- خَيْرُ الْعِبَادَةِ أَحَقُّهَا. ح

4024. İbadetin hayırlısı, hafif olandır.⁴⁰²⁴

٤٠٢٥- خَيْرُ الْعَمَلِ أَنْ تُفَارِقَ الدُّنْيَا وَلِسَانُكَ رَطْبٌ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ.

4025. En hayırlı amel, dünyadan ayrılırken dilin Allah'ın zikriyle meşgul olmasıdır.⁴⁰²⁵

٤٠٢٦- خَيْرُ الْغِذَاءِ بَوَاقِرُهُ وَأَطْيَبُهُ أَوَّلُهُ. ض

4026. Yiyeceklerin hayırlısı erken saatlerde yenilen, iyisi de taze olandır.⁴⁰²⁶

٤٠٢٧- خَيْرُ الْكَسْبِ كَسْبُ يَدِ الْعَامِلِ إِذَا نَصَحَ. ح

4027. En hayırlı kazanç hakkını vermek şartıyla, kişinin kendi el emeğiyle kazandığıdır.⁴⁰²⁷

٤٠٢٨- خَيْرُ الْكَلَامِ أَرْبَعٌ لَا يَصْرُكَ بِأَيِّهِنَّ بَدَأَتْ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. ص

4028. Sözlerin hayırlısı dört olup onlardan hangisiyle başlarsan başla sakıncası olmaz; onlar sübhanallah, elhamdülillah, lailaheillallah ve Allahü ekber sözleridir.⁴⁰²⁸

٤٠٢٩- خَيْرُ الْمَجَالِسِ أَوْسَعُهَا. ص

4029. Meclislerin hayırlısı, geniş olandır.⁴⁰²⁹

⁴⁰²³ Ahmed, II, 358; Heysemî, III, 133.

⁴⁰²⁴ Müttekî, nr. 25139; Aclûnî, I, 467.

⁴⁰²⁵ Müttekî, nr. 1772; Elbârî, Sahîha, nr. 1836.

⁴⁰²⁶ Müttekî, nr. 28294; Aclûnî, I, 474.

⁴⁰²⁷ Ahmed, II, 334; Heysemî, IV, 61, 98.

⁴⁰²⁸ İbni Mâce, Edeb 56; Ahmed, V, 10, 11, 20, 21.

⁴⁰²⁹ Hâkim, IV, 269; Heysemî, VIII, 59; Müttekî, nr. 25412.

٤٠٣٠- خَيْرُ الْمَاءِ الشَّبِيمُ وَخَيْرُ الْمَالِ الْغَنَمُ وَخَيْرُ الْمَرْعَى الْأَرَاكُ وَالسَّلَمُ. ض

4030. Suyun iyisi soğuk, malın iyisi koyun, otlağın iyisi ise misvak ve meşe ağacının olduğu otlaktır.⁴⁰³⁰

٤٠٣١- خَيْرُ الْمُسْلِمِينَ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ. صَح

4031. Müslümanların hayırlısı, müslümanların dilinden ve elinden selamette olduğu kişidir.⁴⁰³¹

٤٠٣٢- خَيْرُ النَّاسِ أَقْرَبُهُمْ وَأَفْقَهُهُمْ فِي دِينِ اللَّهِ وَأَتْقَاهُمْ وَأَمْرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَوْصَلَهُمْ لِلرَّحِمِ. صَح

4032. En hayırlı insan Kuran'ı güzel okuyan, Allah'ın dinini bilen, Allah'dan korkan, iyiliği emredip kötülükten sakındıran ve akraba hakkını gözetendir.⁴⁰³²

٤٠٣٣- خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يَجِيءُ أَقْوَامٌ تَسْبِقُ شَهَادَةُ أَحَدِهِمْ يَمِينُهُ وَيَمِينُهُ شَهَادَتُهُ.

4033. İnsanların hayırlısı benim çağымda yaşayanlar, sonra onları takip edenler, sonra da onların arkasından gelenlerdir; daha sonra bir takım topluluklar gelir ki onlardan birinin şahitliği yeminini, yemini de şahitliğini geçer.⁴⁰³³

٤٠٣٤- خَيْرُ النَّاسِ الْقَرْنُ الَّذِينَ أَنَا فِيهِ ثُمَّ الثَّانِي ثُمَّ الثَّالِثُ.

4034. İnsanların hayırlısı benim içinde olduğum, sonra ikinci, sonra da üçüncü asırdaki yaşayanlardır.⁴⁰³⁴

٤٠٣٥- خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الثَّانِي ثُمَّ الثَّالِثُ ثُمَّ يَجِيءُ قَوْمٌ لَا خَيْرَ فِيهِمْ.

⁴⁰³⁰ Müttekî, nr. 28293, 43366.

⁴⁰³¹ Tebrizî, Mişkât, nr. 6.

⁴⁰³² Ahmed, VI, 432; Taberânî, XXIV, 257; Heysemî, VII, 263.

⁴⁰³³ İbni Ebî Şeybe, VI, 404; İbni Kâni, I, 154; Taberânî, II, 285; Heysemî, X, 20.

⁴⁰³⁴ İbni Ebî Şeybe, VI, 404; İbni Kâni, I, 154; Taberânî, II, 285; Heysemî, X, 20.

4035. İnsanların en hayırlıları benim kuşağım da yaşayanlar, sonra ikinci kuşak, sonra üçüncü kuşaktır; sonra bir takım topluluklar gelir ki onlarda hayır yoktur.⁴⁰³⁵

٤٠٣٦- خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي الَّذِي- أَنَا فِيهِمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ
وَالْآخِرُونَ أَزْدَالُ ح

4036. İnsanların en hayırlıları benim yaşadığım asırda olanlardır; sonra onları takip edenler, sonra da onları takip edenlerdir; diğerlerinde ise hayır yoktur.⁴⁰³⁶

٤٠٣٧- خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِهِمْ
قَوْمٌ يَتَسَمَّوْنَ وَيُحِبُّونَ السَّمْنَ يُعْطُونَ الشَّهَادَةَ قَبْلَ أَنْ يُسْأَلُوا. صَح

4037. İnsanların hayırlıları benim zamanımda yaşayanlar, sonra onları takip edenler, sonra da onları takip edenlerdir; onlardan sonra yemeyi içmeyi sevip şişmanlayan, kendilerinden istenmeden önce şahidlik yapan topluluklar gelir.⁴⁰³⁷

٤٠٣٨- خَيْرُ النَّاسِ مَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَحَسُنَ عَمَلُهُ. صَح

4038. İnsanların hayırlısı, ömrü uzun ve ameli güzel olanlardır.⁴⁰³⁸

٤٠٣٩- خَيْرُ النَّاسِ مَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَحَسُنَ عَمَلُهُ وَشَرُّ النَّاسِ مَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَسَاءَ
عَمَلُهُ. صَح

4039. İnsanların hayırlısı, ömrü uzun olup ameli güzel olan, insanların şerlisi de ömrü uzun olup ameli kötü olanlardır.⁴⁰³⁹

٤٠٤٠- خَيْرُ النَّاسِ خَيْرُهُمْ قَضَاءً. صَح

⁴⁰³⁵ Taberânî, X, 92; a.mlf., Evsat, III, 339.

⁴⁰³⁶ İbni Ebî Şeybe, VI, 404; İbni Kâni, I, 154; Taberânî, II, 285; Heysemî, X, 20.

⁴⁰³⁷ Ahmed, IV, 276; Hatîb, XII, 53; Heysemî, X, 19.

⁴⁰³⁸ Münzirî, IV, 254; Müttekî, nr. 42648, 42649; Zebidî, VII, 338.

⁴⁰³⁹ Münzirî, IV, 254; Müttekî, nr. 42648, 42649; Zebidî, VII, 338.

4040. İnsanların hayırlısı, borcunu en iyi şekilde ödeyendir.⁴⁰⁴⁰

٤٠٤١- خَيْرُ النَّاسِ أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا. صح

4041. İnsanların hayırlısı, ahlakı güzel olandır.⁴⁰⁴¹

٤٠٤٢- خَيْرُ النَّاسِ فِي الْفِتَنِ رَجُلٌ آخَذَ بِعِنَانٍ فَرَسَهُ خَلْفَ أَغْدَاءِ اللَّهِ يُخِيفُهُمْ وَيُخِيفُونَهُ أَوْ رَجُلٌ مُعْتَزِلٌ فِي بَادِيَةٍ يُؤَدِّي حَقَّ اللَّهِ الَّذِي عَلَيْهِ. صح

4042. Fitne zamanlarında insanların hayırlısı, atına binerek din düşmanlarının peşine düşüp onları korkutan ve onlar tarafından korkutulan ya da insanlardan uzaklaşıp ıssız bir yerde Allah'ın emirlerini yerine getirmeye çalışan kişilerdir.⁴⁰⁴²

٤٠٤٣- خَيْرُ النَّاسِ مُؤْمِنٌ فَقِيرٌ يُعْطِي جَهْدَهُ. ح

4043. İnsanların hayırlısı, gücü yettiği kadar veren fakirdir.⁴⁰⁴³

٤٠٤٤- خَيْرُ النَّاسِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ. ح

4044. İnsanların en hayırlısı, insanlara en çok faydalı olandır.⁴⁰⁴⁴

٤٠٤٥- خَيْرُ النِّسَاءِ الَّتِي تَسْرُهُ إِذَا نَظَرَ وَتُطِيعُهُ إِذَا أَمَرَ وَلَا تُخَالِفُهُ فِي نَفْسِهَا وَلَا مَالِهَا بِمَا يَكْرَهُ. صح

4045. Kadınların hayırlısı, kendisine baktığı zaman kocasını sevindiren, birşey yapmasını istediğinde itaat eden, nefsi ve malı hususunda kocasının hoşlanmadığı tutum ve davranışlardan kaçınan kadındır.⁴⁰⁴⁵

٤٠٤٦- خَيْرُ النِّسَاءِ مَنْ تُسْرِكَ إِذَا أَبْصُرَتْ وَتُطِيعُكَ إِذَا أَمَرَتْ وَتَحْفَظُ غَيْبَتَكَ فِي نَفْسِهَا وَمَالِكَ. صح

⁴⁰⁴⁰ Müttekî, nr. 14534, 15454.

⁴⁰⁴¹ Müttekî, nr. 5168; Elbânî, Sahîha, nr. 1837.

⁴⁰⁴² Hâkim, IV, 446; Müttekî, nr. 30823; Zebidî, VI, 340.

⁴⁰⁴³ Ukaylî, I, 133; Müttekî, nr. 16586.

⁴⁰⁴⁴ Müttekî, nr. 43065; Aclûnî, I, 472.

⁴⁰⁴⁵ Ahmed, II, 251; Hâkim, II, 175; Beyhakî, VII, 82.

4046. Kadınların hayırlısı baktığında sana sürur veren, emrettiğinde sana itaat eden, yokluğunda kendini ve malını koruyandır.⁴⁰⁴⁶

٤٠٤٧- خَيْرُ النِّكَاحِ أَيْسَرُهُ. ح

4047. Evliliklerin hayırlısı, kolay olandır.⁴⁰⁴⁷

٤٠٤٨- خَيْرُ أَبْوَابِ الْبِرِّ الصَّدَقَةُ. صَح

4048. İyilik kapılarının hayırlısı, sadakadır.⁴⁰⁴⁸

٤٠٤٩- خَيْرُ إِخْوَتِي عَلَيَّ وَخَيْرُ أَعْمَامِي حَمَزَةُ. ض

4049. Kardeşlerimin hayırlısı Ali, amcalarımın hayırlısı Hamza'dır.⁴⁰⁴⁹

٤٠٥٠- خَيْرُ أَسْمَائِكُمْ عَبْدُ اللَّهِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ وَالْحَارِثُ. صَح

4050. İsimlerin hayırlısı, Abdullah ve Abdurrahman'dır.⁴⁰⁵⁰

٤٠٥١- خَيْرُ أَمْرَاءِ السَّرَايَا زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ أَقْسَمُهُمْ بِالسَّوِيَّةِ وَأَعْدَلُهُمْ فِي الرِّعْيَةِ. صَح

4051. Seriiye komutanlarının hayırlısı Zeyd İbni Harise'dir; o, bir şey taksim ettiğinde eşit bölüştürür, emri altındakilere de adil davranır.⁴⁰⁵¹

٤٠٥٢- خَيْرُ أُمَّتِي بَعْدِي أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ. ح

4052. Benden sonra ümmetimin hayırlısı Ebu Bekir ile Ömer'dir.⁴⁰⁵²

٤٠٥٣- خَيْرُ أُمَّتِي الْقَرْنُ الَّذِي بُعِثَتْ فِيهِ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ

يَخْلُفُ قَوْمٌ يُحِبُّونَ السَّمَانَةَ يَشْهَدُونَ قَبْلَ أَنْ يُسْتَشْهَدُوا. صَح

4053. Ümmetimin en hayırlıları benim peygamber olarak gönderildiğim zamanda yaşayanlar, sonra onları takip eden, sonra da onları

⁴⁰⁴⁶ Hâkim, II, 161; Müttekî, nr. 44477; Aclûnî, I, 475.

⁴⁰⁴⁷ Ebû Dâvûd, Nikâh 32; Müttekî, nr. 44562; Aclûnî, I, 465.

⁴⁰⁴⁸ Taberânî, XII, 184; Müttekî, nr. 16015.

⁴⁰⁴⁹ Müttekî, nr. 32893.

⁴⁰⁵⁰ Elbânî, Sahîha, nr. 140.

⁴⁰⁵¹ Hâkim, III, 215; Müttekî, nr. 33298.

⁴⁰⁵² Müttekî, nr. 32663, 36115.

takip edenlerdir; sonra yemeyi içmeyi seven, şahidlikleri istenmeden önce şahitlik eden nesiller gelir.⁴⁰⁵³

٤٠٥٤- خَيْرُ أُمَّتِي الَّذِينَ لَمْ يَغْطُوا فَيَنْطَرُوا وَلَمْ يَمْنَعُوا فَيَسْأَلُوا. ح

4054. Ümmetimin en hayırlıları, şumaracak kadar malı olmayın, dile-
necek kadar da zor düğüme düşmeyenlerdir.⁴⁰⁵⁴

٤٠٥٥- خَيْرُ أُمَّتِي الَّذِينَ إِذَا أَسَاءُوا اسْتَغْفَرُوا وَإِذَا أَحْسَنُوا اسْتَبْشَرُوا وَإِذَا سَافَرُوا
قَصَرُوا وَأَفْطَرُوا. ح

4055. Ümmetimin hayırlıları günah işleyince istiğfar eden, iyilik yapınca
sevinen, yolculuğa çıkınca namazı kısaltıp orucu sonraya bırakanlardır.⁴⁰⁵⁵

٤٠٥٦- خَيْرُ أُمَّتِي أُولَئِهَا وَآخِرُهَا وَفِي وَسْطِهَا الْكَذَرُ. ض

4056. Ümmetimin hayırlısı başı ile sonudur, ortasında ise bulanıklık
vardır.⁴⁰⁵⁶

٤٠٥٧- خَيْرُ أَهْلِ الْمَشْرِقِ عَبْدُ الْقَيْسِ. ض

4057. Doğuluların hayırlısı, Abdülkays'dır.⁴⁰⁵⁷

٤٠٥٨- خَيْرُ بَيْتٍ فِي الْمُسْلِمِينَ بَيْتٌ فِيهِ يَتِيمٌ يُحْسَنُ إِلَيْهِ وَشَرُّ بَيْتٍ فِي
الْمُسْلِمِينَ بَيْتٌ فِيهِ يَتِيمٌ يُسَاءُ إِلَيْهِ أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هَكَذَا. صَح

4058. Müslüman evleri içinde en hayırlı ev, içinde kendisine iyi dav-
ranılan yetimin bulunduğu evdir; müslümanların evleri içinde en şerli
olan ev de içinde kendisine kötü davranılan yetimin bulunduğu evdir;
ben ve yetimin bakımını üstlenen kişi cennette iki parmak gibi yanyana
oluruz.⁴⁰⁵⁸

⁴⁰⁵³ Müslim, Fedâil 52; Ebû Dâvûd, Sünnet 9; Ahmed, II, 228; Beyhakî, X, 160.

⁴⁰⁵⁴ Mehâmilî, s. 406; İbni Hacer, İsâbe, I, 469.

⁴⁰⁵⁵ Heysemî, II, 157; Müttekî, nr. 2586.

⁴⁰⁵⁶ Müttekî, nr. 32455.

⁴⁰⁵⁷ Taberânî, XII, 231; Heysemî, X, 490; Müttekî, nr. 33993.

⁴⁰⁵⁸ İbni Adî, VII, 2186; Beğavî, I, 404; Müttekî, nr. 5994.

٤٠٥٩- خَيْرُ بُيُوتِكُمْ بَيْتٌ فِيهِ يَتِيمٌ مُكْرَمٌ. صَح

4059. Evlerinizin hayırlısı, içinde yetime ikram olunan evdir.⁴⁰⁵⁹

٤٠٦٠- خَيْرُ تَمَرَاتِكُمْ التُّرْنِيُّ يَذْهَبُ الدَّاءَ وَلَا دَاءٌ فِيهِ.

4060. Hurmaların iyisi burni denilen cinsidir; o hastalıklara iyi gelir, onda hastalığa sebep olacak bir şey yoktur.⁴⁰⁶⁰

٤٠٦١- خَيْرُ ثِيَابِكُمُ الْبَيَاضُ أَلْبَسُوهَا أَخْيَاءَكُمْ وَكَفَّنُوهَا فِيهَا مَوْتَكُمْ. ح

4061. Elbiseleriniz iyisi beyazdır; onu dirilerinize giydirip ölülerinizi de onunla kefenleyin.⁴⁰⁶¹

٤٠٦٢- خَيْرُ ثِيَابِكُمُ الْبَيَاضُ فَكَفَّنُوهَا فِيهَا مَوْتَكُمْ وَأَلْبَسُوهَا أَخْيَاءَكُمْ وَخَيْرُ أَكْحَالِكُمْ الْإِثْمُ يُنْبِتُ الشَّعْرَ وَيَجْلُو الْبَصَرَ. صَح

4062. Elbiselerin iyisi beyaz olup ölülerinizi onun içine kefenleyin, dirilerinize de onu giydirin; en iyi sürme de ismid olup onunla sürmelerin; o kirpikleri uzattığı gibi gözleri de parlattır.⁴⁰⁶²

٤٠٦٣- خَيْرُ جُلَسَائِكُمْ مَنْ ذَكَرَكُمْ اللَّهُ رُؤْيَاهُ وَزَادَ فِي عَمَلِكُمْ مَنَاطِقَهُ وَذَكَرَكُمْ الْآخِرَةَ عَمَلُهُ. صَح

4063. Oturduğunuz kişilerin en hayırlısı, size Allah'ı hatırlatıp sözleri ilminizi artıran, amelleri de sizi ahirete teşvik eden kimsedir.⁴⁰⁶³

٤٠٦٤- خَيْرُ خِصَالِ الصَّائِمِ السَّوَاكُ. ح

4064. Oruçlunun yapacağı en iyi şey, misvak kullanmaktır.⁴⁰⁶⁴

٤٠٦٥- خَيْرُ دِيَارِ الْأَنْصَارِ بَنُو التَّجَارِ. صَح

⁴⁰⁵⁹ Müttekî, nr. 5995; Zebîdî, VI, 291.

⁴⁰⁶⁰ Elbânî, Şahîha, nr. 1844.

⁴⁰⁶¹ Ahmed, I, 247; Beyhakî, II, 201.

⁴⁰⁶² Taberânî, XII, 45; Hâkim, I, 354; Müttekî, nr. 42247.

⁴⁰⁶³ Beyhakî, Şuab, VII, 57.

⁴⁰⁶⁴ Beyhakî, IV, 272; Müttekî, nr. 23861.

4065. Ensar evlerinin hayırlısı, Neccar oğullarının evleridir.⁴⁰⁶⁵

٤٠٦٦- خَيْرُ دِيَارِ الْأَنْصَارِ بَنُو عَبْدِ الْأَشْهَلِ.

4066. Ensar evlerinin hayırlısı, Abdüleşhel oğullarının evleridir.⁴⁰⁶⁶

٤٠٦٧- خَيْرُ دِينِكُمْ أَيْسَرُهُ. صَح

4067. Dininizin hayırlısı, kolay olandır.⁴⁰⁶⁷

٤٠٦٨- خَيْرُ دِينِكُمْ أَيْسَرُهُ وَخَيْرُ الْعِبَادَةِ الْفَقَهُ.

4068. Dininizin hayırlısı kolay olandır, ibadetin hayırlısı dini öğrenmektir.⁴⁰⁶⁸

٤٠٦٩- خَيْرُ دِينِكُمْ الْوَرَعُ. ح

4069. Dininizin en hayırlı ameli, haramlardan sakınmaktır.⁴⁰⁶⁹

٤٠٧٠- خَيْرُ سُحُورِكُمْ التَّمَرُ. ض

4070. Sahur yiyeceklerinizin hayırlısı, hurmadır.⁴⁰⁷⁰

٤٠٧١- خَيْرُ شَبَابِكُمْ مَنْ تَشَبَّهَ بِكُهُولِكُمْ وَشَرُّ كُهُولِكُمْ مَنْ تَشَبَّهَ بِشَبَابِكُمْ. ح

4071. Gençlerinizin iyisi ihtiyarlara, ihtiyarların kötüsü de gençlere benzeyenlerdir.⁴⁰⁷¹

٤٠٧٢- خَيْرُ صُفُوفِ الرِّجَالِ أَوْلَاهَا وَشَرُّهَا آخِرُهَا وَخَيْرُ صُفُوفِ النِّسَاءِ آخِرُهَا وَشَرُّهَا أَوْلَاهَا. صَح

4072. Erkeklerin saflarının hayırlısı önde, şerlisi arkada, kadınların saflarının hayırlısı arkada, şerlisi de önde olanlardır.⁴⁰⁷²

⁴⁰⁶⁵ Ahmed, III, 497; Müttekî, nr. 33720.

⁴⁰⁶⁶ Buhârî, Kebîr, VI, 352; Taberânî, VI, 152.

⁴⁰⁶⁷ Heysemî, IX, 359; Zebîdî, I, 82, 160.

⁴⁰⁶⁸ Heysemî, IX, 359; Zebîdî, I, 82, 160.

⁴⁰⁶⁹ Hâkim, I, 92; Heysemî, I, 120; Zebîdî, VI, 9.

⁴⁰⁷⁰ Müttekî, nr. 13961.

⁴⁰⁷¹ Taberânî, XXII, 83; Ebû Yalâ, XIII, 467; Heysemî, X, 270.

⁴⁰⁷² Müslim, Salat 28; Ahmed, II, 247, 340.

٤٠٧٣- خَيْرُ صَلَاةِ النِّسَاءِ فِي قَعْرِ بُيُوتِهِنَّ. ح

4073. Kadınların namazlarının en hayırlısı, evlerinin köşesinde kıldıkları namazlardır.⁴⁰⁷³

٤٠٧٤- خَيْرُ طَعَامِكُمُ الْخَبْزُ وَخَيْرُ فَاكِهَتِكُمُ الْعِنَبُ. ض

4074. Yiyeceklerinizin iyisi ekmek, meyvelerinizin iyisi de üzümdür.⁴⁰⁷⁴

٤٠٧٥- خَيْرُ طِيبِ الرِّجَالِ مَا ظَهَرَ رِيحُهُ وَخَفِيَ لَوْنُهُ وَخَيْرُ طِيبِ النِّسَاءِ مَا ظَهَرَ لَوْنُهُ وَخَفِيَ رِيحُهُ. ض

4075. Erkeklerin kullandığı kokunun iyisi kokusu hissedilip rengi görülmeyen, kadınların kullandığı kokunun iyisi ise rengi görülüp kokusu hissedilmeyendir.⁴⁰⁷⁵

٤٠٧٦- خَيْرُ لَهْوِ الْمُؤْمِنِ السَّبَاحَةُ وَخَيْرُ لَهْوِ الْمَرْأَةِ الْمِغْرَلُ. ض

4076. Müminin hayırlı eğlencesi yüzme, kadının hayırlı eğlencesi de yün eğirmedir.⁴⁰⁷⁶

٤٠٧٧- خَيْرُ مَاءٍ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ مَاءٌ زَمَزَمَ فِيهِ طَعَامٌ مِنَ الطُّغْمِ وَشِفَاءٌ مِنَ السَّقَمِ وَشَرُّ مَاءٍ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ مَاءٌ بَوَادِي بَرْهُوتَ بِقُبَّةِ خَضْرَمَوْتَ كَرِجَلِ الْجَرَادِ مِنَ الْهَوَامِّ تُصْبِحُ تَتَدَفَّقُ وَتُمْسِي لَا بَلَالَ بِهَا. ح

4077. Yeryüzündeki suların en iyisi zemzem suyu olup onda doyurucu gıda ve hastalıklara karşı şifa vardır, yeryüzündeki suların en kötüsü de Hadramut'ta bulunan Berehut vadisindeki su olup onun içindeki haşerat çekirge ayağı gibidir, sabah fışkırır, akşam kurur.⁴⁰⁷⁷

٤٠٧٨- خَيْرُ مَا أُعْطِيَ النَّاسُ خُلُقٌ حَسَنٌ. ص

⁴⁰⁷³ Ahmed, VI, 301; Taberânî, XXIII, 313; Ebû Yalâ, XII, 454.

⁴⁰⁷⁴ Müttakî, nr. 41019; Aclûnî, I, 467.

⁴⁰⁷⁵ Ukaylî, I, 49.

⁴⁰⁷⁶ İbnî Adî, II, 575; Müttakî, nr. 40611.

⁴⁰⁷⁷ Taberânî, XI, 98; Heysemî, III, 286.

4078. İnsanlara verilen şeylerin en hayırlısı, güzel ahlakıdır.⁴⁰⁷⁸

٤٠٧٩- خَيْرُ مَا أُعْطِيَ الرَّجُلُ الْمُؤْمِنُ خُلُقٌ حَسَنٌ وَشَرُّ مَا أُعْطِيَ الرَّجُلُ قَلْبٌ سَوْءٌ
فِي صُورَةٍ حَسَنَةٍ. صح

4079. Mümine verilen şeylerin en iyisi güzel ahlak, kişiye verilen şeylerin en kötüsü ise güzel suret içinde kötü kalptir.⁴⁰⁷⁹

Kan Aldırma

٤٠٨٠- خَيْرُ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الْحِجَامَةُ.

4080. Tedavi olduğunuz şeylerin en iyisi, kan aldırmaaktır.⁴⁰⁸⁰

٤٠٨١- خَيْرُ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الْحِجَامَةُ وَالْقُسْطُ الْبَحْرِيُّ وَلَا تُعَذِّبُوا صِبْيَانَكُمْ بِالْعَمَزِ
مِنَ الْعَذْرَةِ. صح

4081. Tedavi olduğunuz şeylerin en iyisi hacamat ve kust-ı bahridir, hasta olan çocuklarınıza bademcik iltihabından dolayı eziyet etmeyin!⁴⁰⁸¹

٤٠٨٢- خَيْرُ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الْحَجْمُ وَالْفِصَادُ. ح

4082. Tedavi olduğunuz şeylerin hayırlısı hacamatla, damardan kan aldırmaaktır.⁴⁰⁸²

Çeşitli Hadisler

٤٠٨٣- خَيْرُ مَا رَكِبْتُ إِلَيْهِ الرَّوَّاحِلُ مَسْجِدِي هَذَا وَالْبَيْتُ الْعَتِيقُ. صح

4083. Uğrunda yolculuğa çıkılan yerlerin en hayırlısı, benim mescidim ve Mescid-i Haram'dır. ⁴⁰⁸³

⁴⁰⁷⁸ Ahmed, IV, 278; Nesâî, Kübrâ, IV, 368; Müttekî, nr. 5170.

⁴⁰⁷⁹ Ahmed, IV, 278; Nesâî, Kübrâ, IV, 368; Müttekî, nr. 5170.

⁴⁰⁸⁰ Ahmed, V, 19; Taberânî, VII, 185.

⁴⁰⁸¹ Ahmed, III, 107; Beyhakî, IX, 337.

⁴⁰⁸² Ahmed, V, 19; Taberânî, VII, 185.

⁴⁰⁸³ Ahmed, III, 350; Nesâî, Kübrâ, VI, 411; Taberânî, Evsat, IV, 359.

٤٠٨٤- خَيْرُ مَا يُخَلَّفُ الْإِنْسَانُ بَعْدَهُ ثَلَاثٌ وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ وَصَدَقَةٌ تَجْرِي
يَبْلُغُهُ أَجْرُهَا وَعِلْمٌ يَنْتَفَعُ بِهِ مِنْ بَعْدِهِ.

4084. İnsanın arkaya bıraktığı şeylerin en hayırlısı üç şeydir; onlar kendisine dua eden iyi bir evlad, sevabı ardından gelen sadaka-i cariyeye ve kendisinden sonra faydalanılan ilimdir.⁴⁰⁸⁴

٤٠٨٥- خَيْرُ مَا يَمُوتُ عَلَيْهِ الْعَبْدُ أَنْ يَكُونَ قَافِلًا مِنْ حَجٍّ أَوْ مُفْطِرًا مِنْ رَمَضَانَ. ح

4085. Kulun öldüğü en hayırlı durum, hacdan dönerken veya ramazan orucu açarken ölmesidir.⁴⁰⁸⁵

٤٠٨٦- خَيْرُ مَالِ الْمَرْءِ مَهْرَةٌ مَأْمُورَةٌ أَوْ سَكَّةٌ مَأْمُورَةٌ. صَح

4086. Adamın malının hayırlısı, çok doğuran kısırak ve aşılannmış hurma bahçesidir.⁴⁰⁸⁶

٤٠٨٧- خَيْرُ مُسَاجِدِ النِّسَاءِ فَعْرُ بُيُوتِهِنَّ. ح

4087. Kadınların en hayırlı mescidleri, evleridir.⁴⁰⁸⁷

٤٠٨٨- خَيْرُ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ أَرْبَعٌ مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ وَخَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وَفَاطِمَةُ
بِنْتُ مُحَمَّدٍ وَآسِيَّةُ امْرَأَةِ فِرْعَوْنَ. صَح

4088. Dünyadaki kadınların hayırlıları dört olup onlar; İmran kızı Meryem, Hüveylid kızı Hatice, Muhammed kızı Fatıma ve Firavun eşi Asiye'dir.⁴⁰⁸⁸

٤٠٨٩- خَيْرُ نِسَائِهَا مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ وَخَيْرُ نِسَائِهَا خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ. صَح

4089. Kendi zamanındaki kadınların hayırlısı Meryem binti İmran, kendi zamanındaki kadınların hayırlısı da Hatice binti Huveylid'dir.⁴⁰⁸⁹

⁴⁰⁸⁴ İbni Huzeyme, IV, 122; İbni Hibbân, I, 295.

⁴⁰⁸⁵ Müttekî, nr. 11798.

⁴⁰⁸⁶ Ahmed, III, 468; Heysemî, V, 258.

⁴⁰⁸⁷ Ahmed, VI, 297; Hâkim, I, 209; Müttekî, nr. 20868.

⁴⁰⁸⁸ Taberânî, XI, 415; Heysemî, IX, 201.

⁴⁰⁸⁹ Abdürrezzâk, VII, 492; Ahmed, I, 132; Nesâî, Kübrâ, V, 93.

٤٠٩٠- خَيْرُ نِسَاءٍ رَكِبْنَ الْإِبِلَ صَالِحُ نِسَاءٍ قُرَيْشٍ أَخْنَاهُ عَلَى وَلَدٍ فِي صِغَرِهِ وَأَزْعَاهُ عَلَى زَوْجٍ فِي ذَاتِ يَدِهِ. صح

4090. Arap kadınlarının en hayırlısı Kureyş'in iyi amel sahibi kadınlarıdır, onlar çocuklarına karşı şefkatli, kocalarının malını muhafaza konusunda da dikkatlidirler.⁴⁰⁹⁰

٤٠٩١- خَيْرُ نِسَاءٍ أُمَّتِي أَصْبَحُهُنَّ وَجْهًا وَأَقْلَهُنَّ مَهْرًا. ض

4091. Ümmetimin kadınlarının hayırlısı, yüzleri güzel, mehirleri az olanlardır.⁴⁰⁹¹

٤٠٩٢- خَيْرُ نِسَائِكُمُ الْوَلُودُ الْوَدُودُ الْمُوَاسِيَةُ الْمُوَاتِيَةُ إِذَا اتَّقَيْنَ اللَّهَ وَشَرُّ نِسَائِكُمُ الْمُتَبَرِّجَاتُ الْمُتَخَيَّلَاتُ وَهُنَّ الْمُنَافِقَاتُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْهُنَّ إِلَّا مِثْلُ الْغُرَابِ الْأَغْصَمِ. صح

4092. Allah'dan korkınaları şartıyla kadınların hayırlısı, çocuk doğuran, kocasına kendisini sevdiren, onunla hoş geçinen ve uyum içerisinde olanlar, en şerlisi de açılıp saçılarak böbürlenenlerdir, onlar münafıklık olup onlardan ancak kanatları beyaz olan kargalar gibi az bir kısmı cennete girer.⁴⁰⁹²

٤٠٩٣- خَيْرُ نِسَائِكُمُ الْعَفِيفَةُ الْعَلِمَةُ عَفِيفَةٌ فِي فَرْجِهَا عَلِمَةٌ عَلَى زَوْجِهَا. ح

4093. Kadınların hayırlısı namus ve iffetlerini koruyan, cinsi duyguları fazla olsa bile, gözleri dışardı olmayıp sadece kocalarına ilgi duyanlardır.⁴⁰⁹³

٤٠٩٤- خَيْرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أُولُهَا وَآخِرُهَا أُولُهَا فِيهِمْ رَسُولُ اللَّهِ وَآخِرُهَا فِيهِمْ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ وَبَيْنَ ذَلِكَ نَهْجٌ أَغْوَجَ لَيْسَ مِنْكَ وَلَسْتُ مِنْهُمْ. ض

⁴⁰⁹⁰ Ahmed, II, 275; Nesâî, Kübrâ, V, 353; Heysemî, IV, 271.

⁴⁰⁹¹ İbni Adî, II, 364.

⁴⁰⁹² Beyhakî, VII, 82.

⁴⁰⁹³ Deylemî, II, 176.

4094. Bu ümmetin hayırlıları ilkleri ile sonlarıdır; ilklerinde peygamber sonlarında da Meryem oğlu İsa olur; bu ikisi arasında da yoldan çıkan bir nesil olur ki, onlar benden olmadığı gibi ben de onlardan değilim.⁴⁰⁹⁴

٤٠٩٥- خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فِيهِ خُلِقَ آدَمُ وَفِيهِ أُذْخِلَ الْجَنَّةُ وَفِيهِ أُخْرِجَ مِنْهَا وَلَا تَقُومُ السَّاعَةُ إِلَّا فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ. صَح

4095. Üzerine güneş doğan günlerin en hayırlısı cuma günüdür; Adem o günde yaratılıp o günde cennete konulmuş, o günde cennetten çıkarılmış, kıyamet de o gün kopacaktır.⁴⁰⁹⁵

٤٠٩٦- خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ فِيهِ الشَّمْسُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فِيهِ خُلِقَ آدَمُ وَفِيهِ أَهْبِطَ وَفِيهِ تَبَّ عَلَيْهِ وَفِيهِ قُبِضَ وَفِيهِ تَقُومُ السَّاعَةُ مَا عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا وَهِيَ تُصْبِحُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مُصْبِيحَةً حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ شَقَقًا مِنَ السَّاعَةِ إِلَّا ابْنَ آدَمَ وَفِيهِ سَاعَةٌ لَا يُصَادِفُهَا عَبْدٌ مُؤْمِنٌ وَهُوَ فِي الصَّلَاةِ يَسْأَلُ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ. صَح

4096. Üzerine güneşin doğduğu günlerin en hayırlısı cuma günüdür; Adem o günde yaratılıp o gün yeryüzüne indirildi; tevbesi o gün kabul olunup ruhu o gün alındı; kıyamet de o gün kopacaktır; yeryüzünde sadece insanoğlu kıyamet günü korkusundan dolayı cuma gününü bekler; o günde öyle bir zaman vardır ki, mümin bir kul Allah'dan birşey istese, Allah Teala mutlaka onu kendisine verir.⁴⁰⁹⁶

Hocamat

٤٠٩٧- خَيْرُ يَوْمٍ تَخْتَجِمُونَ فِيهِ سَبْعَ عَشْرَةَ وَتِسْعَ عَشْرَةَ وَإِخْدَى وَعِشْرِينَ مَا مَرَزْتُ بِمَالٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ لَيْلَةَ أُسْرِي بِي إِلَّا قَالُوا عَلَيْكَ بِالْحِجَامَةِ يَا مُحَمَّدُ. صَح

⁴⁰⁹⁴ Ebû Nuaym, VI, 123.

⁴⁰⁹⁵ Ahmed, II, 417; Beyhakî, III, 251.

⁴⁰⁹⁶ Ahmed, II, 486; İbni Hibbân, VII, 7; Ebû Yalâ, X, 331.

4097. Kan aldıracağınız günlerin en uygunu ayın onyedî, ondokuz ve yirmibirinci günleridir; Mirac gecesi uğradığım melekler topluluğu bana; "Ya Muhammed hacamata devam et!" tavsiyesinde bulundular.⁴⁰⁹⁷

٤٠٩٨- خَيْرُ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ اللَّدُّوْذُ وَالسَّعُوْطُ وَالْحِجَامَةُ وَالْمَشْيُ. صح

4098. Tedavi olduğunuz şeylerin en iyisi şurup, burun damlası, kan aldırma ve müshil ilaçlarıdır.⁴⁰⁹⁸

٤٠٩٩- خَيْرُ الدَّوَاءِ اللَّدُّوْذُ وَالسَّعُوْطُ وَالْمَشْيُ وَالْحِجَامَةُ وَالْعَلَقُ.

4099. İlaçların iyisi şurup, burun damlası, kan aldırma ve sülük vurdurmazdır.⁴⁰⁹⁹

Hayırlı Olan Şeyler

٤١٠٠- خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي. صح

4100. En hayırlınız ailesine karşı en hayırlı olanıdır, ben ailesine karşı en hayırlı olanıyım.⁴¹⁰⁰

٤١٠١- خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِلنِّسَاءِ.

4101. En hayırlınız, kadınlara karşı en hayırlı olanınızdır.⁴¹⁰¹

٤١٠٢- خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي مَا أَكْرَمَ النِّسَاءَ إِلَّا كَرِيمٌ وَلَا

أَهَانُهُنَّ إِلَّا لَكِيمٌ. صح

4102. En hayırlınız ailesine karşı en hayırlı olanınızdır, ben sizin ailesine karşı en hayırlı olanıyım; kadınlara iyi kimseler değer verir, kötü kimseler ise onları hor görür.⁴¹⁰²

⁴⁰⁹⁷ Ahmed, I, 354; Hâkim, IV, 233; Beyhakî, IX, 340.

⁴⁰⁹⁸ İbni Ebî Şeybe, V, 33; Beyhakî, IX, 346.

⁴⁰⁹⁹ İbni Ebî Şeybe, V, 33; Beyhakî, IX, 346.

⁴¹⁰⁰ İbni Sad, VIII, 205; Taberânî, XIX, 363; Heysemî, XIX, 363.

⁴¹⁰¹ Hâkim, IV, 191.

⁴¹⁰² İbni Asâkir, XIII, 312.

٤١٠٣- خَيْرُكُمْ مَنْ أَطْعَمَ الطَّعَامَ وَرَدَّ السَّلَامَ. صح

4103. En hayırlınız, yemek yedirip selam alandır.⁴¹⁰³

٤١٠٤- خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ قِضَاءً. صح

4104. En hayırlınız, borcunu en güzel şekilde ödeyendir.⁴¹⁰⁴

٤١٠٥- خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي مِنْ بَغْدِي. صح

4105. Hayırlınız, benden sonra benim aileme karşı hayırlı olanlardır.⁴¹⁰⁵

٤١٠٦- خَيْرُكُمْ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يَكُونُ بَعْدَهُمْ قَوْمٌ يُخُونُونَ وَلَا يُؤْتَمِنُونَ وَيَشْهَدُونَ وَلَا يُسْتَشْهَدُونَ وَيَنْذِرُونَ وَلَا يُوقُونَ وَيُظْهَرُ فِيهِمْ السَّمَنُ. صح

4106. İnsanların en hayırlısı benim çağdakiler, sonra onları takip edenler, sonra da onları takip edenlerdir; onlardan sonra kendilerine güvenilmeyip hıyanet eden, şahidlik etmeleri istenmediği halde şahidlik eden, adakta bulunup yerine getirmeyen, iri karınlı nesiller gelir.⁴¹⁰⁶

٤١٠٧- خَيْرُكُمْ فِي الْمَاتِنِينَ كُلِّ خَفِيفِ الْحَاذِي الَّذِي لَا أَهْلَ لَهُ وَلَا وَلَدَ. صح

4107. En hayırlınız ikiyüz yıl içinde yaşayıp, malı ve çoluk çocuğu olmayandır.⁴¹⁰⁷

٤١٠٨- خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِنِسَائِهِ وَلِبَنَاتِهِ. ض

4108. Hayırlınız, kadınlarına ve kızlarına karşı hayırlı olandır.⁴¹⁰⁸

٤١٠٩- خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِلْمَمَالِكِ. ض

⁴¹⁰³ Ahmed, VI, 16; Ebû Nuaym, I, 153; Heysemî, V, 17.

⁴¹⁰⁴ Nesâî, VII, 297.

⁴¹⁰⁵ Hâkim, III, 352; Ebû Yalâ, X, 330; Heysemî, IX, 174.

⁴¹⁰⁶ Müslim, Fedâilü's-sahâbe 214; Ahmed, I, 438; Beyhakî, X, 74, 123.

⁴¹⁰⁷ Beyhakî, Şuab, VII, 292; Haytib, VI, 197; İbni Asâkir, XVIII, 211.

⁴¹⁰⁸ Hâkim, IV, 191.

4109. Hayırlınız, eli altındakilere hayırlı olandır.⁴¹⁰⁹

٤١١٠-خَيْرُكُمْ الْمُدَافِعُ عَنْ عَشِيرَتِهِ مَا لَمْ يَأْتُمْ.

4110. Hayırlınız, günaha girmemek şartıyla milletini savunandır.⁴¹¹⁰

٤١١١-خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ. صَح

4111. En hayırlınız Kuran'ı öğrenen ve öğretendir.⁴¹¹¹

٤١١٢-خَيْرُكُمْ مَنْ لَمْ يَتْرُكْ آخِرَتَهُ لِدُنْيَاهُ وَلَا دُنْيَاهُ لِآخِرَتِهِ وَلَمْ يَكُنْ كَلًا عَلَى النَّاسِ. صَح

4112. En hayırlımız dünyası için ahiretini, ahireti için de dünyasını terketmeyen ve insanlara yük olmayandır.⁴¹¹²

٤١١٣-خَيْرُكُمْ مَنْ يُزْجِي خَيْرَهُ وَيُؤْمِنُ شَرَّهُ وَشَرُّكُمْ مَنْ لَا يُزْجِي خَيْرَهُ وَلَا يُؤْمِنُ شَرَّهُ. صَح

4113. En iyiniz hayrı umulup şerrinden emin olunan, en kötünüz de hayrı umulmayıp şerrinden de emin olunmayandır.⁴¹¹³

٤١١٤-خَيْرُكُمْ أَزْهَدُكُمْ فِي الدُّنْيَا وَأَرْغَبُكُمْ فِي الْآخِرَةِ. صَح

4114. En hayırlınız dünyaya karşı zahid, ahirete karşı ise istekli olanlardır.⁴¹¹⁴

٤١١٥-خَيْرُكُمْ إِسْلَاماً أَحَاسِنُكُمْ أَخْلَاقاً إِذَا فَقَّهُوا. ح

4115. Dini bilmek şartıyla İslam bakımından en hayırlınız, ahlakı en güzel olanlardır.⁴¹¹⁵

⁴¹⁰⁹ Deylemî, II, 171.

⁴¹¹⁰ İbni Kâni, II, 105; Taberânî, IV, 198; Huseyni, Beyan, II, 42.

⁴¹¹¹ Ahmed, I, 69; İbni Hibbân, I, 324; Aclûnî, I, 472.

⁴¹¹² İbni Adî, VII, 285; Hatîb, IV, 221; Deylemî, III, 409.

⁴¹¹³ Ahmed, II, 368, Müttekî, nr. 43036; Aclûnî, I, 472.

⁴¹¹⁴ Müttekî, nr. 6116.

⁴¹¹⁵ Ahmed, II, 469, 481; Müttekî, nr. 5171.

٤١١٦- خَيْرُكُمْ أَطْوَلُكُمْ يَدًا. صَح

4116. En hayırlınız, en cömert olanlarınızdır.⁴¹¹⁶

٤١١٧- خَيْرُهُمْ أَيْسَرُهُمْ صِدَاقًا. صَح

4117. Kadınların hayırlısı, mehri az olanlardır.⁴¹¹⁷

٤١١٨- خَيْرَ سُلَيْمَانَ بَيْنَ الْمَالِ وَالْمُلْكِ وَالْعِلْمِ فَاخْتَارَ الْعِلْمَ فَأُعْطِيَ الْمُلْكَ
وَالْمَالُ لاختيارِهِ الْعِلْمَ. ض

4118. Süleyman mal, saltanat ve ilim arasında serbest bırakıldığında o ilmi seçti, ilmi seçtiği için de kendisine saltanatla mal da verildi.⁴¹¹⁸

٤١١٩- خَيْرْتُ بَيْنَ الشَّفَاعَةِ وَبَيْنَ أَنْ يَدْخُلَ شَطْرُ أُمَّتِي الْجَنَّةَ فَاخْتَرْتُ الشَّفَاعَةَ لِأَنَّهَا
أَعَمُّ وَأَكْفَى أَتَرُونَهَا لِلْمُؤْمِنِينَ الْمُتَّقِينَ لَا وَلَكِنَّهَا لِلْمُذْنِبِينَ الْمُتَوَلِّينَ الْخَطَائِينَ. صَح

4119. Ben şefaata etmekle ümmetimin yarısının cennete girmesi arasında serbest bırakıldığında şefaati tercih ettim; zira onun kapsamı daha geniş, faydası daha çoktur; siz şefaatin yalnız takva sahibi müminlere mi ait olduğunu sanıyorsunuz? Hayır, bilakis o günahla kirlenmiş olanlar içindir.⁴¹¹⁹

٤١٢٠- الْخَازِنُ الْمُسْلِمُ الْأَمِينُ الَّذِي يُعْطِي مَا أَمَرَ بِهِ كَامِلًا مُوقِرًا طَيِّبَةً بِهِ نَفْسُهُ
فَيَدْفَعُهُ إِلَى الَّذِي أَمَرَ لَهُ بِهِ أَحَدُ الْمُتَصَدِّقِينَ. صَح

4120. Verilmesi emredilen şeyi verilmesi gereken kişiye gönül hoşluğu ile eksiksiz ve tam olarak veren müslüman ile güvenilir veznedar sadaka veren kimselerden biri sayılır.⁴¹²⁰

⁴¹¹⁶ Ebû Yalâ, XIII, 425; Rûyânî, II, 339 Heysemî, IX, 248.

⁴¹¹⁷ Aclûnî, I, 465.

⁴¹¹⁸ Deylemî, II, 192; İbni Asâkir, XXII, 274.

⁴¹¹⁹ Ahmed, II, 75; Heysemî, X, 378.

⁴¹²⁰ Buhârî, İcâre 1, Vekâlet 16; Müslim, Zekât 79; Nesâî, Zekât 67; İbni Mâce, Ticârât; 65; Ahmed, IV, 394, 405.

٤١٢١-الخاصرة عِزْقُ الْكُلْيَةِ إِذَا تَحَرَّكَ آذَى صَاحِبِهَا فَذَاوَهَا بِالْمَاءِ الْمُخْرَقِ وَالْعَسَلِ.

4121. Böğür, böbrek damarının geçtiği yer olup hareket ettiği zaman kişiye zarar verir; onu sıcak su ve balla tedavi edin.⁴¹²¹

Dayı-Teyze

٤١٢٢-الخالُ وَاِثْرُ ض.

4122. Dayı, miras alır.⁴¹²²

٤١٢٣-الخالُ وَاِثْرُ مَنْ لَا وَاِثْرَ لَهُ ض.

4123. Dayı, varisi olmayanın varisidir.⁴¹²³

٤١٢٤-الخالَةُ بِمَنْزِلَةِ الْأُمِّ. صَح

4124. Teyze, anne yerindedir.⁴¹²⁴

٤١٢٥-الخالَةُ وَالِدَةُ ض.

4125. Teyze, annedir.⁴¹²⁵

Çeşitli Hadisler

٤١٢٦-الْخُبْثُ سَبْعُونَ جُزْأً لِلْبَزْبَرِ تِسْعَةٌ وَسِتُّونَ جُزْأً وَلِلْحِنِّ وَالْإِنْسِ جُزْأً وَاحِدًا ح

4126. Pislik yetmiş kısımdır, altmış dokuzu berberilerde geri kalanı ise cinlerle insanlardadır.⁴¹²⁶

٤١٢٧-الْخُبْزُ مِنَ الدَّرْمَكِ. صَح

4127. Ekmek, halis undan yapılır.⁴¹²⁷

⁴¹²¹ İbni Adî, V, 770; Heysemî, V, 87; Müttekî, nr. 28175.

⁴¹²² Dârekutnî, IV, 86; Beyhakî, VI, 215.

⁴¹²³ Ukaylî, IV, 263; İbni Asâkir, LXI, 309.

⁴¹²⁴ Buharî, Sulh 6, Megâzî 43; Ebû Dâvûd, Talak 35; Tirmizî, Birr 6.

⁴¹²⁵ Taberânî, XVII, 299; Heysemî, IV, 235.

⁴¹²⁶ Taberânî, XVII, 299; Heysemî, IV, 235.

⁴¹²⁷ Ahmed, III, 361; Heysemî, X, 399.

٤١٢٨- الْخَبْرُ الصَّالِحُ يَجِيءُ بِهِ الرَّجُلُ الصَّالِحُ وَالْخَبْرُ السُّوءُ يَجِيءُ بِهِ الرَّجُلُ
السُّوءُ. ض

4128. İyi insan iyi haber, kötü insan kötü haber getirir.⁴¹²⁸

٤١٢٩- الْخِتَانُ سُنَّةٌ لِلرِّجَالِ وَمَكْرُمَةٌ لِلنِّسَاءِ. ح

4129. Sünnet olmak erkekler için sünnet, kadınlar için ise asalettir.⁴¹²⁹

٤١٣٠- الْخَرَجُ بِالضَّمَانِ. صَح

4130. Kazanç, sorumluluğa göredir.⁴¹³⁰

٤١٣١- الْخَرَقُ شَوْمٌ وَالرَّفْقُ يُشْنُ. ح

4131. Sertlik uğursuzluk, yumuşaklık ise uğurdur.⁴¹³¹

٤١٣٢- الْخَضِيرُ هُوَ الْيَاسُ. ض

4132. Hızır, İlyas'dır.⁴¹³²

٤١٣٣- الْخَضِيرُ فِي الْبَحْرِ وَالْيَاسُ فِي الْبَرِّ يَجْتَمِعَانِ كُلُّ لَيْلَةٍ عِنْدَ الرُّدَمِ الَّذِي بَنَاهُ
ذُو الْقَرْنَيْنِ بَيْنَ النَّاسِ وَبَيْنَ يَأْجُوجَ وَمَاجُوجَ وَيَحْجَبَانِ وَيَعْتَمِرَانِ كُلُّ عَامٍ وَيَشْرَبَانِ مِنْ
زَمْزَمَ شَرِبَةً تَكْفِيهِمَا إِلَى قَابِلٍ. ض

4133. Hızır denizde, İlyas karada olup ikisi her gece Zülkarneyn'in insanlarla Yecüc ve Mecüc arasında yaptırdığı bendin yanında buluşur, her yıl ikisi haccedip umre yaparlar; içtikleri zemzem suyu da diğer yıla kadar kendilerine yeterli olur.⁴¹³³

٤١٣٤- الْخَطُّ الْحَسَنُ يَزِيدُ الْحَقَّ وَضَحًا. ض

⁴¹²⁸ Müttekî, nr. 44107; Aclûnî, I, 448.

⁴¹²⁹ Ahmed, V, 75; Taberânî, VII, 273; Beyhakî, VIII, 325.

⁴¹³⁰ Ahmed, VI, 49; Hâkim, II, 18; Beyhakî, V, 321.

⁴¹³¹ Hatîb, Mûzih, I, 319.

⁴¹³² İbni Hacer, I, 110; Müttekî, nr. 34046.

⁴¹³³ Müttekî, nr. 34047.

4134. Güzel yazı, hakkı daha iyi açıklar.⁴¹³⁴

٤١٣٥-الْخَلْقُ كُلُّهُمْ عِيَالُ اللَّهِ فَأَحَبُّهُمْ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِيَالِهِ. ض

4135. Bütün insanlar Allah'ın ailesi gibidir; ona en sevimli olanlar, onun kullarına en faydalı olanlardır.⁴¹³⁵

٤١٣٦-الْخَلْقُ كُلُّهُمْ يُصَلُّونَ عَلَى مُعَلِّمِ الْخَيْرِ حَتَّى نِينَانَ الْبَحْرِ. ض

4136. Hayrı öğreten kimseye denizdeki balıklara varıncaya kadar bütün mahluklar dua eder.⁴¹³⁶

Güzel Ahlak

٤١٣٧-الْخُلُقُ الْحَسَنُ يُذْهِبُ الْخَطَايَا كَمَا يُذْهِبُ الْمَاءُ الْجَلِيدَ وَالْخُلُقُ السُّوُّ يُفْسِدُ الْعَمَلَ كَمَا يُفْسِدُ الْخَلُّ الْعَسَلَ. ض

4137. Güzel ahlak suyun buzu erittiği gibi hataları eritir; kötü ahlak da sirkenin balı bozduğu gibi amelleri bozar.⁴¹³⁷

٤١٣٨-الْخُلُقُ الْحَسَنُ زِمَامٌ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ. ض

4138. Güzel ahlak, Allah'ın rahmetinden bir bağdır.⁴¹³⁸

٤١٣٩-الْخُلُقُ الْحَسَنُ لَا يُنْزَعُ إِلَّا مِنْ وَلَدٍ حَيْضَةٍ أَوْ وَلَدٍ زَانِيَةٍ. ض

4139. Güzel ahlaktan ancak hayız veya zina ürünü olanlar mahrum olur.⁴¹³⁹

٤١٤٠-الْخُلُقُ وَعَاءُ الدِّينِ. صَح

4140. Ahlak, dinin kabıdır.⁴¹⁴⁰

⁴¹³⁴ İbni Kâni, II, 60; Deylemî, II, 200.

⁴¹³⁵ Hatîb, VI, 333; Ebû Nuaym, IV, 237; Beyhakî, Şuab, VI, 43.

⁴¹³⁶ Cürçânî, Tarih, I, 63; Deylemî, II, 201.

⁴¹³⁷ Taberânî, X, 319; Deylemî, II, 200; Heysemî, VIII, 24.

⁴¹³⁸ Beyhakî, Şuab, VI, 248.

⁴¹³⁹ Deylemî, II, 200.

⁴¹⁴⁰ Hakîm, IV, 44.

İçki

٤١٤١-الْخَمْرُ أُمُّ الْفَوَاحِشِ وَأَكْبَرُ الْكِبَائِرِ مَنْ شَرِبَهَا وَقَعَ عَلَى أُمِّهِ وَخَالَتِهِ
وَعَمَّتِهِ. صح

4141. İçki bütün kötülüklerin anası ve günahların en büyüğüdür, onu içen anasına, teyzesine, halasına karşı tehlikeli olur.⁴¹⁴¹

٤١٤٢-الْخَمْرُ أُمُّ الْفَوَاحِشِ وَأَكْبَرُ الْكِبَائِرِ وَمَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ تَرَكَ الصَّلَاةَ وَوَقَعَ
عَلَى أُمِّهِ وَعَمَّتِهِ وَخَالَتِهِ. صح

4142. İçki bütün kötülüklerin anası ve günahların en büyüğüdür, onu içen namazı bırakır, anasına, teyzesine, halasına karşı tehlikeli olur.⁴¹⁴²

٤١٤٣-الْخَمْرُ مِنْ هَاتَيْنِ الشَّجَرَتَيْنِ النَّخْلَةِ وَالْعِنَبَةِ. صح

4143. İçki iki ağaçtan, hurma ve üzümünden yapılır.⁴¹⁴³

٤١٤٤-الْخَمْرُ أُمُّ الْخَبَائِثِ فَمَنْ شَرِبَهَا لَمْ تُقْبَلْ صَلَاتُهُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا فَإِنْ مَاتَ وَهِيَ
فِي بَطْنِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً. صح

4144. İçki pisliklerin anasıdır, onu içenin kırk gün namazı kabul olunmaz, o karnunda iken ölen cahiliye ölümüyle ölmüş olur.⁴¹⁴⁴

Çeşitli Hadisler

٤١٤٥-الْخِلَافَةُ فِي قُرَيْشٍ وَالْحُكْمُ فِي الْأَنْصَارِ وَالذَّغْوَةُ فِي الْحَبْشَةِ وَالْجِهَادُ
وَالْهَجْرَةُ فِي الْمُسْلِمِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ بَعْدُ. ح

4145. Hilafet Kureys'te, hüküm ensarda, davet Habeşliler'de, cihadla hicret bütün müslüman ve muhacirlerdedir.⁴¹⁴⁵

⁴¹⁴¹ Taberânî, XI, 164; Dârekutrî, IV, 247; Heysemî, V, 67.

⁴¹⁴² Taberânî, XI, 164; Dârekutrî, IV, 247; Heysemî, V, 67.

⁴¹⁴³ Ahmed, II, 279; Ebû Yalâ, X, 398; Ebû Avane, V, 95.

⁴¹⁴⁴ Taberânî, Evsat, IV, 81; Kudâî, I, 68; Aclûnî, I, 459.

⁴¹⁴⁵ Ahmed, IV, 185; Taberânî, XVII, 121; Heysemî, I, 336.

٤١٤٦- الخِلاَفَةُ بِالْمَدِينَةِ وَالْمُلْكُ بِالشَّامِ. صَح

4146. Hilafet Medine'de, saltanat Şam'dadır.⁴¹⁴⁶

٤١٤٧- الخِلاَفَةُ بَغْدِي فِي أُمْتِي ثَلَاثُونَ سَنَةً ثُمَّ مُلْكٌ بَعْدَ ذَلِكَ. صَح

4147. Benden sonra halifelik otuz senedir, ondan sonrası ise saltanattır.⁴¹⁴⁷

٤١٤٨- الْخَوَارِجُ كِلَابُ النَّارِ. صَح

4148. Hariciler, cehennem köpekleridir.⁴¹⁴⁸

Hayır

٤١٤٩- الْخَيْرُ أَسْرَعُ إِلَى الْبَيْتِ الَّذِي يُوَكَّلُ فِيهِ مِنَ الشُّفْرَةِ إِلَى سَنَامِ الْبَعِيرِ. ح

4149. Hayır içinde yemek yenilen eve, deve hörgücüne bıçağın ulaşmasından daha hızlı ulaşır.⁴¹⁴⁹

٤١٥٠- الْخَيْرُ أَسْرَعُ إِلَى الْبَيْتِ الَّذِي يُغَشَى مِنَ الشُّفْرَةِ إِلَى سَنَامِ الْبَعِيرِ.

4150. Hayır içinde yemek yenen eve, bıçağın deve hörgücüne gelişinden daha çabuk gelir.⁴¹⁵⁰

٤١٥١- الْخَيْرُ مَعَ أَكَابِرِكُمْ. ح

4151. Hayır, büyüklerinizle beraberdir.⁴¹⁵¹

٤١٥٢- الْخَيْرُ عَادَةٌ وَالشَّرُّ لِحَاجَةٍ وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ. صَح

4152. Hayır adete uygun, şer ise fitrata ters olandır; Allah hakkında hayır dilediği kişiyi dinde anlayış sahibi kılar.⁴¹⁵²

⁴¹⁴⁶ Buhârî, Kebîr, IV, 15; Hâkim, III, 75; İbnî Asâkir, I, 183.

⁴¹⁴⁷ Ahmed, V, 220, 221.

⁴¹⁴⁸ İbnî Mâce, Mukaddime 12; Ahmed, , IV, 355, 382.

⁴¹⁴⁹ Beyhakî, Şuab, VII, 99.

⁴¹⁵⁰ Beyhakî, Şuab, VII, 99.

⁴¹⁵¹ Heysemî, VIII, 15.

⁴¹⁵² İbnî Mâce, Mukaddime 17.

٤١٥٣-الْخَيْرُ كَثِيرٌ وَمَنْ يَعْمَلْ بِهِ قَلِيلٌ. ح

4153. Hayır çoktur, onunla amel edenler azdır.⁴¹⁵³

٤١٥٤-الْخَيْرُ كَثِيرٌ وَقَلِيلٌ فَاعِلُهُ. ح

4154. Hayır çok, onu yapanlar ise azdır.⁴¹⁵⁴

Atlar

٤١٥٥-الْخَيْرُ مَعْقُودٌ بِنَوَاصِي الْخَيْلِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَالْمِنْقُ عَلَى الْخَيْلِ كَالْبَاسِطِ
كَفَّهُ بِالنَّفَقَةِ لَا يَقْبِضُهَا.

4155. Hayır, kıyamet gününe kadar atların alınlarına düğümlenmiştir; onlara yapılan harcamalar, avuş avuç sadaka dağıtmak gibidir.⁴¹⁵⁵

٤١٥٦-الْخَيْلُ مَعْقُودٌ فِي نَوَاصِيهَا الْخَيْرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. ح

4156. Hayır, kıyamet gününe kadar atların alınlarına düğümlenmiştir.⁴¹⁵⁶

٤١٥٧-الْخَيْلُ مَعْقُودٌ بِنَوَاصِيهَا الْخَيْرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ الْأَجْرُ وَالْمَغْنَمُ. صَح

4157. Hayır, kıyamet gününe kadar atların alınlarına düğümlenmiştir; onlar da ecir ve ganimettir.⁴¹⁵⁷

٤١٥٨-الْخَيْلُ مَعْقُودٌ فِي نَوَاصِيهَا الْخَيْرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَأَهْلُهَا مُعَانُونَ عَلَيْهَا
فَامْسَحُوا بِنَوَاصِيهَا وَاذْعُوا لَهَا بِالْبَرَكَاتِ وَقَلِّدُوهَا لَا تَقْلُدُوهَا الْأُوتَارَ. ض

4158. Kıyamete kadar atların alınlarından hayır, at besleyenlerden de yardım eksik olmaz; onların başlarını sıvazlayıp onlara bereketle dua edin; boyunlarına takı takın, ama ok takmayın.⁴¹⁵⁸

⁴¹⁵³ Taberânî, Evsat, V, 377; Beyhakî, Şuab, VI, 129; Heysemî, I, 125.

⁴¹⁵⁴ Hatib, VIII, 176.

⁴¹⁵⁵ Beyhakî, VI, 329; Ebû Yalâ, X, 408; Heysemî, V, 259.

⁴¹⁵⁶ Beyhakî, VI, 329; Ebû Yalâ, X, 408; Heysemî, V, 259.

⁴¹⁵⁷ Ahmed, IV, 361; İbni Hibbân, X, 525; Beyhakî, VI, 329.

⁴¹⁵⁸ Ebû Avane, IV, 447; Taberânî, XX, 431.

٤١٥٩- الخَيْلُ مَعْقُودٌ فِي نَوَاصِيهَا الْخَيْرُ وَالْيَمْنُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَأَهْلُهَا مُعَانُونَ عَلَيْهَا قَلْدُوهَا وَلَا تُقَلِّدُوهَا الْأَوْتَارَ. صح

4159. Kıyamete kadar atların alınlarından hayır, at besleyenlerden de yardım eksik olmaz; onların başlarını okşayıp onlara bereketle onlara dua edin, boyunlarına gerdanlık takıp ok takmayın.⁴¹⁵⁹

٤١٦٠- الخَيْلُ مَعْقُودٌ بِنَوَاصِيهَا الْخَيْرُ وَالنَّيْلُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَأَهْلُهَا مُعَانُونَ عَلَيْهَا وَالْمُنْفِقُ عَلَيْهَا كَبَاسِطُ يَدِهِ فِي صَدَقَةٍ وَأَبْوَالِهَا وَأَزْوَانِهَا لِأَهْلِهَا عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ مِسْكٍ الْجَنَّةِ. صح

4160. Kıyamet gününe kadar hayır ve iyiliğe nail olma atlara bağlıdır; sahipleri onlara bakmakla yardım görür; onlara yapılan harcamalar devamlı dağıtılan sadaka gibidir; onların idrarları ve tersleri kıyamet günü sahipleri için birer cennet kokusu olurlar.⁴¹⁶⁰

٤١٦١- الخَيْلُ ثَلَاثَةٌ فَفَرَسٌ لِلرَّحْمَنِ وَفَرَسٌ لِلشَّيْطَانِ وَفَرَسٌ لِلْإِنْسَانِ فَأَمَّا فَرَسُ الرَّحْمَنِ فَالَّذِي يُرْتَبِطُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَعَلْفُهُ وَرِوْثُهُ وَبُؤْلُهُ فِي مِيزَانِهِ وَأَمَّا فَرَسُ الشَّيْطَانِ فَالَّذِي يَقَامِرُ أَوْ يُرَاهِنُ عَلَيْهِ وَأَمَّا فَرَسُ الْإِنْسَانِ فَالْفَرَسُ يَرْتَبِطُهَا الْإِنْسَانُ يَلْتَمِسُ بَطْنُهَا فَهِيَ سِتْرٌ مِنَ الْفَقْرِ. صح

4161. Atlar üç şey için Allah için, şeytan için ve insanlar için beslenir; Allah için beslenen atlara harcanan şeyler, kıyamette onu besleyenin terazisine gelir; şeytanın atına gelince, o at oyun ve kumar için beslenir; insan için beslenen atın ise damızlığından istifade edilir ki, o da fakirlikten perdedir.⁴¹⁶¹

٤١٦٢- الخَيْلُ لِثَلَاثَةٍ هُنَّ لِرَجُلٍ أَجْرٌ وَلِرَجُلٍ سِتْرٌ وَعَلَى رَجُلٍ وَزْرٌ فَأَمَّا الَّذِي هِيَ لَهُ أَجْرٌ فَرَجُلٌ رَتَبَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَأَطَالَ فِي مَرْجٍ أَوْ رَوْضَةٍ فَمَا أَصَابَتْ فِي طِيلِهَا

⁴¹⁵⁹ Ebû Avâne, IV, 447; Taberânî, XX, 431.

⁴¹⁶⁰ İbnü Abdilber, İstîâb, I, 305; İbnü Hacer, İsâbe, I, 613.

⁴¹⁶¹ Ahmed, I, 395; Beyhakî, X, 21; Heysemî, V, 261.

ذَلِكَ مِنَ الْمَرْجِ أَوِ الرُّوضَةِ كَانَتْ لَهُ حَسَنَاتٍ لَوْ أَنَّهَا قَطَعَتْ طِيلَهَا فَاسْتَنْتَ شَرْفًا
 أَوْ شَرْقِينَ كَانَتْ أَرْوَاهَا وَآثَارَهَا حَسَنَاتٍ لَهُ وَلَوْ أَنَّهَا مَرَّتْ بِنَهْرٍ فَشَرِبَتْ مِنْهُ وَلَمْ يُرِدْ
 أَنْ يَسْقِيَهَا كَانَ ذَلِكَ لَهُ حَسَنَاتٍ وَرَجُلٌ رَبَطَهَا تَغْنِيًا وَتَعَقُّفًا وَلَمْ يَنْسَ حَقَّ اللَّهِ عَزَّ
 وَجَلَّ فِي رِقَابِهَا وَلَا ظَهْرِهَا فَهِيَ لَهُ سِتْرٌ وَرَجُلٌ رَبَطَهَا فَخْرًا وَرِبَاءً وَنَوَاءً لِأَهْلِ
 الْإِسْلَامِ فَهِيَ عَلَى ذَلِكَ وَزِدْ. صَح

4162. Atlar üç çeşittir; onlar kimisi için sevap, kimisi için perde, kimisi için de vebal olur; atların kendisi için sevap olduğu kişi, onları Allah yolunda kullanmak için hazırlayıp otlaklara veya bahçelere uzun iplerle bağlayan kişidir; atların otlaklardan veya bahçelerden yediği şeylerin hepsi o adam için birer sevap olur; eğer atlar iplerini kesip bir iki tur atarlarsa onların yerde bıraktıkları izleri ve idrarları kendisi için ecir olur; eğer bir nehrin yanından geçerken su içerlerse sahibi onları sulama niyetinde olmasa bile atların içmesi ona sevap getirir; atın kendisi için perde olduğu kişi, onlara yem verip binerken şefkat göstermekten geri kalmayan, gerektiğinde onları ödünç veren kişidir ki atlar onun için fakirliğe karşı bir perde olur; atın kendisi için vebal olduğu kişi ise onları övünmek, gösteriş ve müslümanlara karşı düşmanlık yapmak için besleyendir.⁴¹⁶²

٤١٦٣-الْخَيْلُ فِي نَوَاصِي شَفَرِهَا الْخَيْرُ. ح

4163. Atların alnundaki kıvrıklıklarda hayır vardır.⁴¹⁶³

٤١٦٤-الْخِيَمَةُ دُرَّةٌ مُجَوَّفَةٌ طُولُهَا فِي السَّمَاءِ سِتُونَ مِثْلًا فِي كُلِّ زَاوِيَةٍ مِنْهَا لِلْمُؤْمِنِ
 أَهْلٌ لَا يَرَاهُمْ الْآخَرُونَ. صَح

4164. Cennette oyma inciden yapılmış öyle çadırlar var ki, yükseklikleri altmış mil olup onların herbir köşesinde mümine ait bir eş bulunur, onları başkanı görmezler.⁴¹⁶⁴

⁴¹⁶² Ahmed, II, 383; İbni Hibbân, X, 527; Beyhakî, Şuab, IV, 46.

⁴¹⁶³ Hatîb, VI, 261.

⁴¹⁶⁴ Ahmed, IV, 400; Bezzâr, VIII, 90.

DAL HARFİ

٤١٦٥- دَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ.

4165. Hastalarınızı sadakayla tedavi edin.⁴¹⁶⁵

٤١٦٦- دَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ فَإِنَّهَا تَذْفَعُ عَنْكُمْ الْأَمْرَاضَ وَالْأَعْرَاضَ. ض

4166. Hastalarınızı sadakayla tedavi edin, o sizden hastalıkları ve musibetleri giderir.⁴¹⁶⁶

Dibağat

٤١٦٧- دِباغُ الْأَدِيمِ طَهُورَةٌ. ح

4167. Derinin dibağatlanması, temizlenmesidir.⁴¹⁶⁷

٤١٦٨- دِباغُ جُلُودِ الْمَيِّتَةِ طَهُورُهَا. ح

4168. Ölü hayvanın derisinin tabaklanması, onun temizlenmesidir.⁴¹⁶⁸

٤١٦٩- دِباغُ كُلِّ إِهَابٍ طَهُورَةٌ. ح

4169. Bütün derilerin dibağatlanması, onların temizlenmesi demektir.⁴¹⁶⁹

٤١٧٠- دَبَّ إِلَيْكُمْ دَاءُ الْأَمَمِ قَبْلَكُمْ الْحَسَدُ وَالْبَغْضَاءُ هِيَ الْحَالِقَةُ حَالِقَةُ الدِّينِ

لَا حَالِقَةَ الشَّعْرِ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَا تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا وَلَا تُؤْمِنُوا

حَتَّى تَحَابُّوا أَفَلَا أَنْبَأْتُكُمْ بِشَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ. صَح

⁴¹⁶⁵ Taberânî, X, 158; Beyhakî, III, 382; Aclûnî, I, 433.

⁴¹⁶⁶ Taberânî, X, 158; Beyhakî, III, 382; Aclûnî, I, 433.

⁴¹⁶⁷ İbni Abdilber, Temhîd, IX, 50.

⁴¹⁶⁸ Dârekutnî, I, 48; İbni Abdilber, Temhîd, IV, 158..

⁴¹⁶⁹ Dârekutnî, I, 46.

4170. Önceki ümmetlerin hastalıkları yavaş yavaş size de bulaşır; onlar hasedle kindir, onlar tıraş edici hastalıklardır; saçı değil, dini tıraş ederler, Muhammed'in canının kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki siz iman etmedikçe cennete giremez, birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız, yaptığımız takdîrde birbirinizi seveceğiniz bir şeyi size haber vereyim mi? Aranızda selamı yayın!⁴¹⁷⁰

٤١٧١- دُثِرَ مَكَانَ الْبَيْتِ فَلَمْ يَخْجَهُ هُوَذٌ وَلَا صَالِحٌ حَتَّى بَوَّاهُ اللَّهُ لِإِبْرَاهِيمَ. ض

4171. Kabe'nin yeri kaybolduğundan Hud ile Salih hac yapamadı; Allah sonra onun yerini İbrahim'e bildirdi.⁴¹⁷¹

٤١٧٢- دِخِيَةِ الْكَلْبِيِّ يُشَبِّهُ جِبْرِيلَ وَغُرُوثَ بْنَ مَسْعُودٍ الثَّقَفِيُّ يُشَبِّهُ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ وَعَبْدُ الْعَزْزَى يُشَبِّهُ الدَّجَالَ. ض

4172. Dihyetü'l-Kelbi Cibril'e, Urve İbni Mesud es-Sekafi Meryem oğlu İsa'ya, Abdüluzza da Deccal'a benzer.⁴¹⁷²

Cennet

٤١٧٣- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَسَمِعْتُ خَشْفَةً فَقُلْتُ مَا هَذِهِ قَالُوا هَذَا بِلَالٌ ثُمَّ دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَسَمِعْتُ خَشْفَةً فَقُلْتُ مَا هَذِهِ قَالُوا هَذِهِ الْغُمَيْصَاءُ بِنْتُ مِلْحَانَ. صَح

4173. Cennete girdiğimde bir ses işittim, onun ne olduğunu sordduğumda onun Bilal'in sesi olduğunu öğrendim; sonra tekrar cennete girdiğimde yine bir ses işitip bu defa onun kime ait olduğunu sordum, onun da Milhan kızı Gumeysa'ya ait olduğunu öğrendim.⁴¹⁷³

٤١٧٤- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَسَمِعْتُ خَشْفَةً بَيْنَ يَدَيَّ قُلْتُ مَا هَذِهِ الْخَشْفَةُ فَقِيلَ هَذَا بِلَالٌ يَمْشِي أَمَامَكَ. صَح

⁴¹⁷⁰ Ahmed, I, 164; İbni Kâni, I, 223; Beyhakî, X, 232.

⁴¹⁷¹ İbni Adî, I, 251; Deylemî, II, 220.

⁴¹⁷² İbni Sad, IV, 250; İbni Ebî Şeybe, VI, 395.

⁴¹⁷³ Abd b. Humeyd, s. 399; Ahmed, III, 125.

4174. Cennete girdiğimde önümde bir ses işittip onun ne olduğunu sordum, bana onun Bilal olduğu söylendi.⁴¹⁷⁴

٤١٧٥- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ لَيْلَةً أُسْرِي بِي فَسَمِعْتُ فِي جَانِبِهَا وَجَسًا فَقُلْتُ يَا جِبْرِيلُ مَا هَذَا قَالَ هَذَا بِلَالُ الْمُؤَدَّنِ.

4175. Miraca çıkarıldığım gece cennete girdiğimde orada bir sese işittim; Cibril'e onun ne olduğunu sordum, müezzîn Bilal'in sesi olduğunu öğrendim.⁴¹⁷⁵

٤١٧٦- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَرَأَيْتُ لِزَيْدِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ نُفَيْلٍ دَرَجَتَيْنِ. ح

4176. Cennete girdiğimde Zeyd İbni Amr İbni Nüfeyl'e ait iki yer gördüm.⁴¹⁷⁶

٤١٧٧- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَرَأَيْتُ عَلَى بَابِهَا الصَّدَقَةَ بِعَشْرَةِ وَالْقَرْضَ بِثَمَانِيَةِ عَشَرَ فَقُلْتُ يَا جِبْرِيلُ كَيْفَ صَارَتِ الصَّدَقَةُ بِعَشْرَةِ وَالْقَرْضُ بِثَمَانِيَةِ عَشَرَ قَالَ لِأَنَّ الصَّدَقَةَ تَقَعُ فِي يَدِ الْغَنِيِّ وَالْفَقِيرِ وَالْقَرْضُ لَا يَقَعُ إِلَّا فِي يَدِ مَنْ يَخْتِاجُ إِلَيْهِ. صَح

4177. Cennete girdiğimde kapımda, "Sadakaya on sevap, karşılık beklemeden verilen borca ise onsekiz sevap verilir!" yazını gördüm; Cibril'e neden böyle olduğunu sorduğumda o, "Çünkü sadaka zengine de fakire de verilir, borç ise ancak muhtaç olana verilir de ondan!" diye cevap verdi.⁴¹⁷⁷

٤١٧٨- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَسَمِعْتُ فِيهَا قِرَاءَةً فَقُلْتُ مَنْ هَذَا قَالُوا حَارِثَةُ بْنُ التُّعْمَانِ كَذَا لَكُمْ الْبِرُّ كَذَا لَكُمْ الْبِرُّ. صَح

4178. Cennete girdiğimde orada bir okuma sesi işittim, okuyanın kim olduğunu sordum, Harise İbn Numan olduğunu, onun ana babası-na iyiliği sebebiyle o makama ulaştığını öğrendim.⁴¹⁷⁸

⁴¹⁷⁴ İbni Adî, VII, 213; Taberânî, VIII, 199; Heysemî, IX, 299.

⁴¹⁷⁵ Zebîdî, IX, 279; Müttekî, nr. 33163.

⁴¹⁷⁶ İbni Asâkir, VI, 35; İbni Kesîr, Bidâye, II, 241.

⁴¹⁷⁷ Taberânî, VIII, 249; Heysemî, IV, 126.

⁴¹⁷⁸ Heysemî, IX, 313; Elbânî, Sahîha, nr. 913.

٤١٧٩- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَرَأَيْتُ فِيهَا جَنَابِدَ مِنَ اللَّوْلُؤِ تُرَابُهَا الْمِسْكُ فَقُلْتُ لِمَنْ هَذَا
يَا جِبْرِيلُ قَالَ لِلْمُؤَذِّنِينَ وَالْأَيِّمَةِ مِنْ أُمَّتِكَ يَا مُحَمَّدُ. صح

4179. Cennete girdiğimde orada toprağı miskten inciden kubbeler gördüm; Cibril'e onların kimlere ait olduğunu sordum, o da; "Ya Muhammed, onlar ümmetinden ezan okuyup imamlık yapanlar içindir" dedi.⁴¹⁷⁹

٤١٨٠- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَسَمِعْتُ خَشْفَةً بَيْنَ يَدَيَّ فَقُلْتُ مَا هَذِهِ الْخَشْفَةُ فَقِيلَ
الْغَمِيصَاءُ بَنَتْ مِلْحَانَ. صح

4180. Cennete girdiğimde önümde bir hışırtı işitip onun ne olduğunu sordum, bana onun Milhan kızı Gumeysa olduğu söylendi.⁴¹⁸⁰

٤١٨١- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَإِذَا أَنَا بِنَهْرٍ حَافَتَاهُ خِيَامُ اللَّوْلُؤِ فَصَرَنْتُ بِيَدَيَّ إِلَى مَا
يَجْرِي فِيهِ الْمَاءُ فَإِذَا مِسْكٌ أَذْفَرُ فَقُلْتُ مَا هَذَا يَا جِبْرِيلُ قَالَ هَذَا الْكَوْثَرُ الَّذِي
أَعْطَاكَ اللَّهُ. صح

4181. Cennete girdiğimde kıyılarında inciden çadırlar bulunan bir nehir görüp elimi suya daldırdım, onun halis misk olduğunu gördüm, Cibril'e onun ne olduğunu sordum, o da bana; "Allah'ın sana vermiş olduğu Kevser'dir!" diye cevap verdi.⁴¹⁸¹

٤١٨٢- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَإِذَا أَنَا بِقَصْرِ مِنْ ذَهَبٍ فَقُلْتُ لِمَنْ هَذَا الْقَصْرُ قَالُوا لِشَابٍ
مِنْ قُرَيْشٍ فَظَنَنْتُ أَنِّي أَنَا هُوَ فَقُلْتُ وَمَنْ هُوَ قَالُوا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ فَلَوْلَا مَا
عَلِمْتُ مِنْ غَيْرِكَ لَدَخَلْتَهُ. صح

4182. Cennete girdiğimde altından bir saray görüp onun kime ait olduğunu sordum; Kureys'ten bir gence ait olduğunu öğrenince onun

⁴¹⁷⁹ İbni Adî, VI, 2275; Ebû Yalâ, I, 73.

⁴¹⁸⁰ Müslim, Fedâilü's-sahâbe 105; Ahmed, III, 99; Hâkim, III, 208.

⁴¹⁸¹ Ahmed, III, 103; Hâkim, I, 80; Müttekî, nr. 39153.

kendim olduğunu zannederek o kimdir? dedim; "Ömer İbni Hattab'dır" dediler; Ömer'in kıskanmayacağını bilseydim oraya girerdim.⁴¹⁸²

٤١٨٣- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَاسْتَقْبَلَنِي جَارِيَةٌ شَابَّةٌ فَقُلْتُ لِمَنْ أَنْتِ قَالَتْ لِزَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ. ح

4183. Cennete girdiğimde genç bir kızla karşılaşp ona kime ait olduğunu sordum, o Zeyd İbni Harise'ye ait olduğunu söyledi.⁴¹⁸³

٤١٨٤- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ الْبَارِحَةَ فَنَظَرْتُ فِيهَا فَإِذَا جَعْفَرُ يَطِيرُ مَعَ الْمَلَائِكَةِ وَإِذَا خَمْزَةُ مُتَكِيَّةٌ عَلَى سُرِيرٍ. صَح

4184. Bu gece rüyamda cennete girdiğimde onun içine baktım; Cafer'in meleklerle beraber uçtuğunu, Hamza'nın da bir koltuğa yaslandığını gördüm.⁴¹⁸⁴

٤١٨٥- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَإِذَا جَارِيَةٌ أَدْمَاءُ لَعَسَاءُ فَقُلْتُ مَا هَذِهِ يَا جِبْرِيلُ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى عَرَفَ شَهْوَةَ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ لِلْأُذْمِ اللَّعْسِ فَخَلَقَ لَهُ هَذِهِ. ص

4185. Cennete girdiğimde kırmızıya yakın esmer tenli bir kız gördüm; Cibril'e onun kim olduğunu sorduğumda Cafer İbni Ebi Talib'in kırmızıya yakın esmer tenli kızları çok sevdiğinden dolayı onun Allah Teala tarafından yaratılan bir kız olduğunu öğrendim.⁴¹⁸⁵

٤١٨٦- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَرَأَيْتُ فِي عَارِضَتِي الْجَنَّةِ مَكْتُوبًا ثَلَاثَةً أَسْطُرٍ بِالذَّهَبِ السَّطْرُ الْأَوَّلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالسَّطْرُ الثَّانِي مَا قَدَّمْنَا وَجَدْنَا وَمَا أَكَلْنَا رَيْحَنَا وَمَا خَلَقْنَا خَسِرْنَا وَالسَّطْرُ الثَّالِثُ أُمَّةٌ مُذْنِبَةٌ وَرَبُّ غَفُورٌ. صَح

4186. Cennete girdiğimde kapısının iki kanadında altınla yazılmış üç satır yazı gördüm; birinci satırda, "Allah'dan başka ilah olmayıp Muham-

⁴¹⁸² Ahmed, III, 107; İbni Adî, II, 162; Müttekî, nr. 32727.

⁴¹⁸³ İbni Ebî Âsım, Âhâd, I, 198; İbni Asâkir, XIX, 371.

⁴¹⁸⁴ Taberânî, III, 160; İbni Adî, III, 1058.

⁴¹⁸⁵ Müttekî, nr. 33186.

med onun elçisidir", ikinci satırda, "Önümüzden gönderdiğimiz iyilik ve hayırların karşılığını bulduk, helal olarak yediklerimizde kazançlı çıktık, Allah yolunda harcamayıp da geride bıraktığımız şeylerde de zarar ettik", üçüncü satırda da "Günahkar bir ümmete, bağışlayıcı bir rab!" diye yazıyordu.⁴¹⁸⁶

٤١٨٧- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَإِذَا أَكْثَرُ أَهْلِهَا الْبَلَّةُ. ض

4187. Cennete girdiğimde halkınun çoğunun saf ve temiz insanlardan olduğunu gördüm.⁴¹⁸⁷

٤١٨٨- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَوَجَدْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا الْيَمَنَ وَوَجَدْتُ أَكْثَرَ أَهْلِ الْيَمَنِ مُذْجَجَ.

4188. Cennete girdiğimde halkınun çoğunun Yemenlilerden, Yemenlilerin çoğunun da Müzhic kabilesinden olduğunu gördüm.⁴¹⁸⁸

٤١٨٩- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَسَمِعْتُ نَخْمَةً مِنْ نَعِيمِ.

4189, Cennete girdiğimde orada Nuaym'ın öksürük sesini işittim.⁴¹⁸⁹

٤١٩٠- دَخَلْتُ الْعُمْرَةَ فِي الْحَجِّ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

4190. Kıyamete kadar umre hacca dahil olmuştur.⁴¹⁹⁰

٤١٩١- دَخَلْتُ امْرَأَةً النَّارِ فِي هَرَّةٍ رَتَطَتْهَا فَلَمْ تُطْعَمْهَا وَلَمْ تَدْعُهَا تَأْكُلْ مِنْ

خَشَاشِ الْأَرْضِ حَتَّى مَاتَتْ. ض

4191. Bir kadın bağladığı kediyi ölünceye kadar yedirip içirmediği gibi yemesine de müsaade etmediği için cehenneme girdi.⁴¹⁹¹

٤١٩٢- دُخُولُ الْبَيْتِ دُخُولٌ فِي حَسَنَةٍ وَخُرُوجٌ مِنْ سَيِّئَةٍ. ض

4192. Kabe'ye girmek sevap kazanıp günahattan uzaklaşmaktır.⁴¹⁹²

⁴¹⁸⁶ Râfi, III, 91.

⁴¹⁸⁷ İbni Adî, III, 313; Beyhakî, Şuab, II, 126; Deylemî, I, 362; İbni Asâkir, VIII, 533; Kari, Kübra, s. 62.

⁴¹⁸⁸ Hatîb, VII, 229; Müttekî, nr. 33934.

⁴¹⁸⁹ İbni Sad, IV, 138.

⁴¹⁹⁰ Müslim, Hac 147; Ebû Dâvûd, Menâsik 23, 57; Nesâî, Hac 76; Ahmed, I, 236.

⁴¹⁹¹ Müslim, Birr 135, Tevbe 25; Münziri, III, 209; Müttekî, nr. 39976.

⁴¹⁹² İbni Adî, IV, 137; Beyhakî, Şuab, III, 455.

Dirhemler

٤١٩٣- دِرْهَمُ رَبَا يَأْكُلُهُ الرَّجُلُ وَهُوَ يَعْلَمُ أَشَدَّ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ سِتَّةٍ وَثَلَاثِينَ زَنِيَةً. صَح

4193. Adamın bilerek yediği bir dirhem riba, Allah Teala nazarında otuzaltı zinadan daha kötüdür.⁴¹⁹³

٤١٩٤- دِرْهَمٌ أُعْطِيَ فِي عَقْلِ أَحَبِّ إِلَيَّ مِنْ مِائَةٍ فِي غَيْرِهِ.

4194. Diyet için verilen bir dirhem, başka bir şey için verilen yüz dirhemden daha faziletlidir.⁴¹⁹⁴

٤١٩٥- دِرْهَمٌ خَلَالَ يَشْتَرَى بِهِ عَسَلٌ وَيُشْرَبُ بِمَاءِ الْمَطَرِ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ. ض

4195. Helalden kazanılmış bir dirhem para ile satın alınacak bal, yağmur suyuyla karıştırılıp içilirse her derde deva olur.⁴¹⁹⁵

٤١٩٦- دِرْهَمُ الرَّجُلِ يُنْفِقُ فِي صِحَّتِهِ خَيْرٌ مِنْ عِنَقِ رَقَبَةٍ عِنْدَ مَوْتِهِ. ض

4196. Kişinin sağlığında Allah yolunda harcadığı bir dirhem, ölüm anında bir köleyi hürriyetine kavuşturmasından daha hayırlıdır.⁴¹⁹⁶

Dualar

٤١٩٧- دُعَاءُ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ مُسْتَجَابٌ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ عِنْدَ رَأْسِهِ مَلِكٌ مُوَكَّلٌ بِهِ

كَلَّمَ دَعَا لِأَخِيهِ بِخَيْرٍ قَالَ الْمَلِكُ آمِينَ وَلَكَ بِمِثْلِ ذَلِكَ. ض

4197. Müslümanın arkasından yapılan duanın kabul olunması için o işle görevli bir melek vardır; kişi din kardeşi için dua ettiğinde o melek, "Amin, kardeşin için istediğin şeyin bir misli de sana verilsin!" der.⁴¹⁹⁷

٤١٩٨- دُعَاءُ الْوَالِدِ يُفْضِي إِلَى الْحَبَابِ. ض

⁴¹⁹³ Beyhakî, Şuab, IV, 393.

⁴¹⁹⁴ Heysemî, VI, 292; Müttekî, nr. 40063.

⁴¹⁹⁵ Gumânî, Muğîr, s. 46.

⁴¹⁹⁶ İbni Adî, VII, 163.

⁴¹⁹⁷ Ahmed, V, 195; İbni Hibbân, III, 268; Taberânî, XXIV, 254.

4198. Babarun duası, Allah'ın huzuruna çıkar.⁴¹⁹⁸

٤١٩٩- دُعَاءُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ كَدُعَاءِ النَّبِيِّ لِأُمَّتِهِ. ض

4199. Babanın çocuğuna duası, peygamberin ümmetine olan duası gibidir.⁴¹⁹⁹

٤٢٠٠- دُعَاءُ الْأَخِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ لَا يُرَدُّ. صَح

4200. Kişinin, din kardeşinin arkasından yaptığı dua reddolunmaz.⁴²⁰⁰

٤٢٠١- دُعَاءُ الْمُحْسِنِ إِلَيْهِ لِلْمُحْسِنِ لَا يُرَدُّ. ض

4201. Kendisine iyilik yapılan kişinin iyilik yapana duası geri çevrilmez.⁴²⁰¹

٤٢٠٢- دَعَوَاتُ الْمَكْرُوبِ اللَّهُمَّ رَحِمَتَكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. صَح

4202. Sıkıntıda olan kimsenin yapacağı dua şudur: "Allahım sadece senin rahmetini umarım, beni göz açıp kapayıncaya kadar dahi nefsimin eline bırakma, benim bütün işlerimi yoluna koy, senden başka hiçbir ilah yoktur!"⁴²⁰²

٤٢٠٣- دَعْوَةُ ذِي التُّونِ إِذْ دَعَا بِهَا وَهُوَ فِي بَطْنِ الْخَوْتِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ لَمْ يَدْعُ بِهَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ. صَح

4203. Yunus balığın karnında, "Senden başka ilah olmayıp sen her türlü noksanlıklardan münezzehsin, ben kendine zulmedenlerden oldum!" şeklinde dua etti, bu duayı okuyarak dua eden her müminin duası mutlaka kabul edilir.⁴²⁰³

⁴¹⁹⁸ Taberânî, XXV, 163.

⁴¹⁹⁹ Deylemî, II, 212; Gumârî, s. 46.

⁴²⁰⁰ Heysemî, X, 152; Müttekî, nr. 3312.

⁴²⁰¹ Müttekî, nr. 3315.

⁴²⁰² Ahmed, V, 42, Buhârî, Müfred, s. 244; Nesâî, Kübrâ, VI, 167.

⁴²⁰³ Ahmed, I, 170; Nesâî, Kübrâ, VI, 168; Hâkim, I, 684; Ayet için bk. Enbiyâ (21), 87.

٤٢٠٤- دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ مُسْتَجَابَةٌ وَإِنْ كَانَ فَاجِرًا فَقُجُورُهُ عَلَى نَفْسِهِ. صَح

4204. Günahkar da olsa zulme uğrayan kişinin duası kabul edilir, günahı kendine aittir.⁴²⁰⁴

٤٢٠٥- دَعْوَةُ الرَّجُلِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ مُسْتَجَابَةٌ وَمَلَكَ عِنْدَ رَأْسِهِ يَقُولُ آمِينَ وَلَكَ بِمِثْلِ ذَلِكَ.

4205. Kişinin din kardeşinin arkasından yaptığı dua kabul edilir; başında bulunan bir melek onun duasına, "Amin, sana da aynısı verilsin!" der.⁴²⁰⁵

٤٢٠٦- دَعْوَةٌ فِي السِّرِّ تَعْدِلُ سَبْعِينَ دَعْوَةً فِي الْعَلَانِيَةِ.

4206. Gizli yapılan dua, açıktan yapılan yetmiş duaya denktir.⁴²⁰⁶

٤٢٠٧- دَعْوَتَانِ لَيْسَ بَيْنَهُمَا وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ وَدَعْوَةُ الْمَرْءِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ.

4207. İki dua vardır ki onlarla Allah arasında perde yoktur; o dualar, mazlumla, kişinin kardeşinin gıyabında yaptığı dualardır.⁴²⁰⁷

Brakılması Gerekenler

٤٢٠٨- دَعُ عَنكَ مُعَاذًا فَإِنَّ اللَّهَ يُبَاهِي بِهِ الْمَلَائِكَةَ. ح

4208. Muaz'la uğraşma; Allah Teala onunla meleklerle karşı iftihar eder.⁴²⁰⁸

٤٢٠٩- دَعُ دَاعِيَ اللَّيْلِ. صَح

4209. Süt getirecek kadar miktarı, hayvanın memesinde bırak!⁴²⁰⁹

⁴²⁰⁴ Ahmed, II, 367; Heysemî, X, 151.

⁴²⁰⁵ Zebîdî, VI, 234; Müttekî, nr. 3310.

⁴²⁰⁶ Deylemî, II, 214.

⁴²⁰⁷ Taberânî, XI, 119; Münzirî, III, 187; Heysemî, X, 151; Müttekî, nr. 3366.

⁴²⁰⁸ Hakîm, I, 368; İsmâîlî, Mucem, I, 504.

⁴²⁰⁹ Ahmed, IV, 76, 311; Taberânî, VIII, 354; Beyhakî, VIII, 14; Heysemî, VIII, 196.

٤٢١٠- دَغَ قِيلَ وَقَالَ وَكَثْرَةُ السُّؤَالِ وَإِضَاعَةُ الْمَالِ. صَح

4210. Dedikoduyu, çok soru sormayı ve boşu boşuna mal harcamayı bırak!⁴²¹⁰

٤٢١١- دَغَ مَا يَرِيكَ إِلَى مَا لَا يَرِيكَ. صَح

4211. Sana şüphe veren şeyi şüphe vermeyene bırak!⁴²¹¹

٤٢١٢- دَغَ مَا يَرِيكَ إِلَى مَا لَا يَرِيكَ فَإِنَّ الصَّدَقَ يُنَجِّي.

4212. Sana şüphe veren şeyi şüphe vermeyene bırak, zira doğruluk kişiyi kurtarır.⁴²¹²

٤٢١٣- دَغَ مَا يَرِيكَ إِلَى مَا لَا يَرِيكَ فَإِنَّ الصَّدَقَ طُمَأْنِينَةٌ وَإِنَّ الْكَذِبَ رِيْبَةٌ. صَح

4213. Sana şüphe veren şeyi bırakıp şüphe vermeyene bak; doğruluk kalbin yatıştığı, yalan ise kalbin kuşkulandığı şeydir.⁴²¹³

٤٢١٤- دَغَ مَا يَرِيكَ إِلَى مَا لَا يَرِيكَ فَإِنَّكَ لَنْ تَجِدَ شَيْءًا تَرْكُتُهُ لِلَّهِ.

4214. Sana şüphe veren şeyi bırakıp şüphe vermeyen şeye bak; Allah için terkettiğin hiçbir şeyin kaybolup gittiğini göremezsın.⁴²¹⁴

٤٢١٥- دَغْهَنَّ يَبْكِينَ مَا دَامَ عِنْدَهُنَّ فَإِذَا وَجِبَ فَلَا تَبْكِينَ بِاَكِيَّةٍ. ح

4215. Ölmek üzere olan kişiye ağlamaları için insanları kendi haline bırakın; ama öldükten sonra ona kimse ağlamasın.⁴²¹⁵

٤٢١٦- دَغْهَنَّ يَا عَمْرُ فَإِنَّ الْعَيْنَ دَامِعَةٌ وَالْقَلْبَ مُصَابٌ وَالْعَهْدَ قَرِيبٌ. صَح

4216. Bırak onları Ömer ağlasınlar; gözler yaşlı, kalpler yaralı ve ölüm de yakındır.⁴²¹⁶

⁴²¹⁰ Taberânî, Evsat, I, 165; Heysemî, I, 158.

⁴²¹¹ Nesâî, Eş'ibe 48; Ahmed, I, 200; Hâkim, II, 13; Heysemî, I, 238.

⁴²¹² Nesâî, Eş'ibe 48; Ahmed, I, 200; Hâkim, II, 13; Heysemî, I, 238.

⁴²¹³ İbni Hibbân, II, 498; Beyhakî, Şuab, V, 52.

⁴²¹⁴ Hatîb, II, 387; Râfiî, I, 310; Gumârî, s. 46.

⁴²¹⁵ Ahmed, V, 445; İbni Hibbân, VII, 461; Taberânî, II, 191; Beyhakî, IV, 69.

⁴²¹⁶ Ahmed, II, 110; Nesâî, Kübrâ, I, 610; Hâkim, I, 537.

٤٢١٧- دَعُوهُنَّ يَبْكِينَ وَإِنَّا كُنَّا نَعِيقُ الشَّيْطَانَ إِنَّهُمَا كَانَ مِنَ الْعَيْنِ وَالْقَلْبِ فَمِنْ
اللهِ وَمِنَ الرَّحْمَةِ وَمَهُمَا كَانَ مِنَ الْيَدِ وَاللِّسَانِ فَمِنْ الشَّيْطَانِ. صح

4217. Kadınları bırakın ağlasınlar, ancak şeytan bağırmasından saksınlar; zira göz ile kalpten gelen şeyler Allah'dan ve onun rahmetinden, el ile dilden gelen şeyler ise şeytandandır.⁴²¹⁷

٤٢١٨- دَعُوا الْحَبْشَةَ مَا وَدَّعُوكُمْ وَاتْرُكُوا التُّرْكَ مَا تَرَكُوكُمْ. صح

4218. Habeşliler size ilişmedikçe siz onlara ilişmeyin; Türkler de sizi kendi halinize bıraktıkça siz de onlar kendi hallerine bırakın.⁴²¹⁸

٤٢١٩- دَعُوا الْحَسَنَاءِ الْعَاقِرَ وَتَزَوَّجُوا السَّوْدَاءِ الْوَلُودَ فَإِنِّي أَكْثَرُ بِكُمْ الْأُمَمَ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ. صح

4219. Kısır güzel kadınları bırakıp zenci de olsa doğurgan kadınlarla evlenin; zira ben kıyamet günü diğer ümmetlere karşı sizin çokluğunuzla övünürüm.⁴²¹⁹

٤٢٢٠- دَعُوا الدُّنْيَا لِأَهْلِهَا مَنْ أَخَذَ مِنَ الدُّنْيَا فَوْقَ مَا يَكْفِيهِ أَخَذَ حَتْفَهُ وَهُوَ لَا
يَشْعُرُ. ض

4220. Dünyayı ehline bırakın; ondan ihtiyacından fazlasını alan bilmeden kendini helak edecek miktarı almış olur.⁴²²⁰

٤٢٢١- دَعُوا النَّاسَ يُصِيبُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ فَإِذَا اسْتَنْصَحَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ
فَلْيَنْصَحْهُ. صح

4221. Birbirlerinden faydalanmaları için insanları kendi hallerine bırakın; sizden nasihat isteyen din kardeşinize de nasihat edin.⁴²²¹

⁴²¹⁷ Ahmed, I, 335; Heysemî, III, 17.

⁴²¹⁸ Beyhakî, IX, 176.

⁴²¹⁹ Müttekî, nr. 44545.

⁴²²⁰ Deylemî, I, 108.

⁴²²¹ Ahmed, III, 418; Taberânî, XIX, 303; Heysemî, IV, 83.

٤٢٢٢- دَعُوا لِي أَصْحَابِي فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنْفَقْتُمْ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغْتُمْ أَعْمَالَهُمْ. صح

4222. Ashabımı bana bırakın; canımı kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki siz Allah yolunda Uhud Dağı kadar altın harcasanız, onların yaptıklarına yetişemezsiniz.⁴²²²

٤٢٢٣- دَعُوا لِي أَصْحَابِي وَأَصْهَارِي. صح

4223. Bana ashabımı ve akrabalarımı çağırın.⁴²²³

٤٢٢٤- دَعُوا صَفْوَانَ بْنَ الْمُعَطَّلِ فَإِنَّهُ خَبِيثُ اللِّسَانِ طَيِّبُ الْقَلْبِ. ض

4224. Safvan bin Muattal'ı bırakın; onun dili pis olsa da kalbi temizdir.⁴²²⁴

٤٢٢٥- دَعُوا صَفْوَانَ فَإِنَّهُ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ. ض

4225. Safvan'ı bırakın; zira o Allah ve resulünü sever.⁴²²⁵

٤٢٢٦- دَعُونِي مِنَ السُّودَانِ فَإِنَّمَا الْأَسْوَدُ لِبَطْنِهِ وَفَرَجِهِ. ح

4226. Zencilerden uzak durun; zira onların tek tasası mideleri ve cinsel organlarıdır.⁴²²⁶

٤٢٢٧- دَعُوهُ فَإِنَّ لِصَاحِبِ الْحَقِّ مَقَالًا. صح

4227. Hak sahibinin konuşmaya hakkı olduğundan bırakın konuşsun.⁴²²⁷

٤٢٢٨- دَعُوهُ يَتَنُّ فَإِنَّ الْأَيْنِ اسْمٌ مِنْ أَسْمَاءِ اللَّهِ تَعَالَى يَسْتَرِيحُ إِلَيْهِ الْعَلِيلُ. صح

4228. Hastayı bırakın inlesin; inlemek hastayı rahatlatan Allah'ın isimlerinden bir isimdir.⁴²²⁸

⁴²²² Ahmed, III, 266; İbni Asâkir, XXXV, 270; Heysemî, X, 15.

⁴²²³ Hatîb, I, 209; Müttekî, nr. 32470.

⁴²²⁴ Şaşi, I, 216; İbni Kâni, I, 256; Taberânî, VI, 54.

⁴²²⁵ Müttekî, nr. 33359.

⁴²²⁶ Taberânî, XI, 191; İbni Adî, VII, 2687; Hatîb, XIV, 108; İbnü'l-Cevzî, II, 232; Heysemî, IV, 235.

⁴²²⁷ Ebû Nuaym, X, 290; İbni Asâkir, XXXVI, 388; Heysemî, IV, 141.

⁴²²⁸ Râfî, IV, 72; Gumârî, s. 47.

٤٢٢٩- دَفِنُ الْبَنَاتِ مِنَ الْمَكْرُمَاتِ.

4229. Kız çocuklarını defnetmek mükerrem şeylerdendir.⁴²²⁹

٤٢٣٠- دُفِنَ بِالطَّيْنَةِ الَّتِي خُلِقَ مِنْهَا.

4230. Kişi yaratıldığı toprağa defnedilir.⁴²³⁰

٤٢٣١- دَلِيلُ الْخَيْرِ كِفَاعِهِ.

4231. Hayrı gösteren kişi, onu yapan gibidir.⁴²³¹

٤٢٣٢- دَمُ عَفْرَاءٍ أَزْكَى عِنْدَ اللَّهِ مِنْ دَمِ سَوْدَاوَيْنِ.

4232. Beyaz bir koyunu kurban etmek, siyah iki koyunu kurban etmekten daha iyidir.⁴²³²

٤٢٣٣- دَمُ عَفْرَاءٍ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ سَوْدَاوَيْنِ.

4233. Beyaz bir koyunu kurban etmek, siyah iki koyunu kurban etmekten daha güzeldir.⁴²³³

٤٢٣٤- دَمُ عَمَّارٍ وَلَحْمُهُ حَرَامٌ عَلَى النَّارِ أَنْ تَأْكُلَهُ أَوْ تَمْسُهُ. ح

4234. Ammar'ın kanına ve etine dokunmak cehenneme haram kılınmıştır.⁴²³⁴

٤٢٣٥- دُورُوا مَعَ كِتَابِ اللَّهِ حَيْثُمَا دَارَ. صَح

4235. Kuran nereye yönelirse siz de oraya yönelin.⁴²³⁵

٤٢٣٦- دُونَكَ فَانْتَصِرِي.

4236. Ondan öcünü al!⁴²³⁶

⁴²²⁹ İbni Adî, II, 278; Hatîb, VII, 291.

⁴²³⁰ Heysemî, III, 42.

⁴²³¹ Aclûnî, I, 480.

⁴²³² Taberânî, XXV, 15; Heysemî, IV, 18.

⁴²³³ Ahmed, II, 417; Hâkim, IV, 252; Heysemî, IV, 18.

⁴²³⁴ İbni Asâkir, VIII, 401.

⁴²³⁵ Hâkim, II, 162.

⁴²³⁶ Ahmed, VI, 93; İshâk b. Râhûye, III, 1030; Nesâî, Kübrâ, V, 290; Peygamber eşleri arasında çıkan küçük bir tartışmada Hz. Aişe için söylenmiştir.

Diyetler

٤٢٣٧- دِيَّةُ الْمَعَاهِدِ نِصْفُ دِيَّةِ الْحُرِّ. ح

4237. Azınlık tebeanın diyeti, hür insanın diyetinin yarısıdır.⁴²³⁷

٤٢٣٨- دِيَّةُ عَقْلِ الْكَافِرِ نِصْفُ عَقْلِ الْمُؤْمِنِ. ح

4238. Kafirin diyeti, müminin diyetinin yarısıdır.⁴²³⁸

٤٢٣٩- دِيَّةُ الْمَكَاتِبِ بِقَدْرِ مَا عُتِقَ مِنْهُ دِيَّةُ الْحُرِّ وَبِقَدْرِ مَا رَقِيَ مِنْهُ دِيَّةُ الْعَبْدِ. ح

4239. Anlaşmalı kölenin diyeti, azad edilen oranda hürün diyeti üzerinden, ödenmeyen kısmı ise kölenin diyeti üzerinden ödenir.⁴²³⁹

٤٢٤٠- دِيَّةُ أَصَابِعِ الْيَدَيْنِ وَالرِّجْلَيْنِ سَوَاءٌ عَشْرٌ مِنَ الْإِبِلِ لِكُلِّ إِصْبَعٍ. صَح

4240. Elle ayak parmaklarının diyeti eşittir, her parmak için on deve ödenir.⁴²⁴⁰

٤٢٤١- دِيَّةُ الدَّمِيِّ دِيَّةُ الْمُسْلِمِ. ض

4241. Müslüman olmayanın kan bedeli, müslümanın kan bedeli kadardır.⁴²⁴¹

٤٢٤٢- دِينَ الْمَرْءِ عَقْلُهُ وَمَنْ لَا عَقْلَ لَهُ لَا دِينَ لَهُ. ض

4242. Kişinin dini aklı ölçüsündedir, aklı olmayanın dini yoktur.⁴²⁴²

٤٢٤٣- دِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَدِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ فِي رَقَبَةٍ وَدِينَارٌ تَصَدَّقْتَ بِهِ عَلَى

مِسْكِينٍ وَدِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ عَلَى أَهْلِكَ أَعْظَمَهَا أَجْرًا الَّذِي أَنْفَقْتَهُ عَلَى أَهْلِكَ. صَح

⁴²³⁷ Zeylâi, IV, 264; Müttekî, nr. 40059.

⁴²³⁸ Müttekî, nr. 40060.

⁴²³⁹ Nesâi, Kübrâ, III, 196; Taberânî, XI, 353; Müttekî, nr. 40061.

⁴²⁴⁰ Dârekutnî, III, 212.

⁴²⁴¹ Dârekutnî, III, 145; Beyhakî, VIII, 102.

⁴²⁴² Suyûtî, Câmi, nr. 12388.

4243. Allah yolunda harcadığın, köle azad etmek için kullandığın, fakirlere tasaddukta bulunduğun ve ailene infak ettiğin paralar vardır, onlar içinde ecir bakımından en değerli para, ailene infak ettiğin paradır.⁴²⁴³

٤٢٤٤-الدَّارُ حَرَمٌ فَمَنْ دَخَلَ عَلَيْكَ حَرَمَكَ فَاقْتُلْهُ. صح

4244. Ev haremdir, haremine izinsiz girene karşı mücadele edin!⁴²⁴⁴

٤٢٤٥-الدَّاعِي وَالْمُؤْمِنُ شَرِيكَانِ فِي الْأَجْرِ وَالْقَارِيءُ وَالْمُسْتَمِعُ فِي الْأَجْرِ شَرِيكَانِ وَالْعَالِمُ وَالْمُتَعَلِّمُ فِي الْأَجْرِ شَرِيكَانِ. ض

4245. Dua edenle, "Amin!" diyen, okuyanla dinleyen, öğretene öğrenen sevapta ortaklırlar.⁴²⁴⁵

٤٢٤٦-الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ. صح

4246. Hayır yolunu gösteren, o hayır yapan gibidir.⁴²⁴⁶

٤٢٤٧-الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ وَاللَّهُ يُحِبُّ إِغَاثَةَ اللَّهْفَانِ.

4247. Hayır yolunu gösteren hayır yapan gibidir, Allah zor durumda olanın yardımına koşulmasını sever.⁴²⁴⁷

٤٢٤٨-الدَّبَاءُ تُكَبِّرُ الدِّمَاغَ وَتَزِيدُ فِي الْعَقْلِ. ض

4248. Kabak, dimağı besleyip aklı da artırır.⁴²⁴⁸

Deccal

٤٢٤٩-الدَّجَالُ عَيْنُهُ خَضِرَاءُ. صح

4249. Deccal'ın gözü yeşildir.⁴²⁴⁹

⁴²⁴³ Ahmed, II, 473.

⁴²⁴⁴ Ahmed, V, 326; Beyhakî, VIII, 341; Heysemî, VI, 245.

⁴²⁴⁵ Deylemî, II, 225.

⁴²⁴⁶ Taberânî, VI, 230; Hatîb, VII, 383; Heysemî, I, 166.

⁴²⁴⁷ Ahmed, V, 357; Heysemî, I, 166.

⁴²⁴⁸ Gumârî, Muğîr, s. 48.

⁴²⁴⁹ Buhârî, Kebîr, II, 39; Müttekî, nr. 38746.

٤٢٥٠-الدَّجَالُ مَمْسُوحُ الْعَيْنِ مَكْتُوبٌ بَيْنَ عَيْنَيْهِ كَافِرٌ يَقْرَؤُهُ كُلُّ مُسْلِمٍ. صح

4250. Deccal'ın bir gözü kör olup iki gözü arasında, "Kafir!" diye yazılıdır, o yazıyı her müslüman okur. ⁴²⁵⁰

٤٢٥١-الدَّجَالُ أَعْوَرُ الْعَيْنِ الْيَسْرَى جُفَالُ الشَّعْرِ مَعَهُ جَنَّةٌ وَنَارٌ فَنَارُهُ جَنَّةٌ وَجَنَّتُهُ نَارٌ. صح

4251. Deccal'ın sol gözü şaşı olup saçları çoktur, yanında cennet ve cehennemi vardır, onun cehennemi aslında cennet, cenneti ise aslında cehennemdir. ⁴²⁵¹

٤٢٥٢-الدَّجَالُ لَا يُولَدُ لَهُ وَلَا يَدْخُلُ الْمَدِينَةَ وَلَا مَكَّةَ. صح

4252. Deccal'ın çocuğu olmadığı gibi o Mekke ile Medine'ye de giremez. ⁴²⁵²

٤٢٥٣-الدَّجَالُ يَخْرُجُ مِنْ أَرْضِ بِالْمَشْرِيقِ يُقَالُ لَهَا خِرَاسَانُ يَتَّبَعُهُ أَقْوَامٌ كَأَنَّ وُجُوهَهُمُ الْمِجَانُ الْمَطْرَفَةُ. صح

4253. Deccal, doğuda Horasan denilen yerden çıkar, ona yüzleri deri kaplı kalkanlar gibi olan topluluklar tabi olur. ⁴²⁵³

٤٢٥٤-الدَّجَالُ تَلَدُهُ أُمُّهُ وَهِيَ مَنْبُودَةٌ فِي قَبْرِهَا فَإِذَا وَلَدَتْهُ حَمَلَتِ النِّسَاءَ بِالْخَطَائِنِ. ض

4254. Deccal'ı annesi ölmek üzereyken doğurur, onu doğurduğunda diğer kadınlar da günahkar kişilere hamile kalırlar. ⁴²⁵⁴

⁴²⁵⁰ Ahmed, III, 201; Ebû Yalâ, VI, 454; Ziyâ, VI, 49.

⁴²⁵¹ Müttekî, nr. 38748.

⁴²⁵² Ahmed, III, 43.

⁴²⁵³ Bezzâr, I, 198; Hâkim, IV, 573.

⁴²⁵⁴ Müttekî, nr. 38750.

Dualar

٤٢٥٥-الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ.

4255. Dua, ibadetin kendisidir.⁴²⁵⁵

٤٢٥٦-الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ ض.

4256. Dua, ibadetin özüdür.⁴²⁵⁶

٤٢٥٧-الدُّعَاءُ مِفْتَاحُ الرَّحْمَةِ وَالْوُضُوءُ مِفْتَاحُ الصَّلَاةِ وَالصَّلَاةُ مِفْتَاحُ الْجَنَّةِ. ض.

4257. Dua ibadetin, abdest namazın, namaz da cennetin anahtarıdır.⁴²⁵⁷

٤٢٥٨-الدُّعَاءُ سِلَاحٌ وَعِمَادُ الدِّينِ وَنُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ. صَح.

4258. Dua müminin silahı, dinin direği, göklerle yerin nurudur.⁴²⁵⁸

٤٢٥٩-الدُّعَاءُ لَا يَرُدُّ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ. صَح.

4259. Ezanla ikamet arasındaki dua reddolunmaz.⁴²⁵⁹

٤٢٦٠-الدُّعَاءُ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ مُسْتَجَابٌ فَادْعُوا. صَح.

4260. Ezanla ikamet arasındaki dualar kabul edilir, o haldeyken dua edin!⁴²⁶⁰

٤٢٦١-الدُّعَاءُ مُسْتَجَابٌ بَيْنَ النَّدَاءِ وَالْإِقَامَةِ.

4261. Ezanla ikamet arasındaki dualara icabet edilir.⁴²⁶¹

٤٢٦٢-الدُّعَاءُ يَرُدُّ الْقِضَاءَ وَإِنَّ الْبِرَّ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ وَإِنَّ الْعَبْدَ لَيُخْرَمُ الرِّزْقُ بِالذَّنْبِ

يُصَيِّئُهُ. صَح.

⁴²⁵⁵ Ahmed, IV, 271; Buhârî, Müfred, I, 249; Nesâî, Kübrâ, VI, 450.

⁴²⁵⁶ Hakîm, II, 113; Deylemî, II, 224.

⁴²⁵⁷ Deylemî, II, 224.

⁴²⁵⁸ Hâkim, I, 669; Ebû Yalâ, I, 344; Heysemî, X, 147.

⁴²⁵⁹ Ahmed, III, 119; Beyhakî, I, 410; Ziyâ, IV, 393.

⁴²⁶⁰ İbni Ebî Şeybe, VI, 31; İbni Hibbân, IV, 593; Ebû Yalâ, VI, 353.

⁴²⁶¹ Hâkim, I, 314.

4262. Dua kaderi geri çevirir, iyilik rızkı artırır, kul işlediği günah sebebiyle rızıktan mahrum olur.⁴²⁶²

٤٢٦٣-الدُّعَاءُ جُنْدٌ مِنْ أَجْنَادِ اللَّهِ مُجَنَّدٌ يَرُدُّ الْقَضَاءَ بَعْدَ أَنْ يُبْرَمَ. ض

4263. Dua Allah'ın ordularından bir ordudur, kesinleşmeden önce kaderi geri çevirir.⁴²⁶³

٤٢٦٤-الدُّعَاءُ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ وَمِمَّا لَمْ يَنْزَلْ فَعَلَيْكُمْ عِبَادَ اللَّهِ بِالْدُّعَاءِ. صَح

4264. Dua başa gelen ve gelecek olan şeylere karşı fayda verir, onun için ey Allah'ın kulları dua edin!⁴²⁶⁴

٤٢٦٥-الدُّعَاءُ يَرُدُّ الْبَلَاءَ. ح

4265. Dua, belayı defeder.⁴²⁶⁵

٤٢٦٦-الدُّعَاءُ مَحْجُوبٌ عَنِ اللَّهِ حَتَّى يُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ. ح

4266. Muhaqqimed'e ve onun ehl-i beytine salat edilmeyen dua ile Allah arasında perde vardır.⁴²⁶⁶

٤٢٦٧-الدِّمُّ مِقْدَارُ الدَّرْهِمِ يُغْسَلُ وَتُعَادُ مِنْهُ الصَّلَاةُ. ض

4267. Dirhem miktarı kan yıkanır ve onunla kılınan namaz yeniden kılınır.⁴²⁶⁷

٤٢٦٨-الدَّنَانِيرُ وَالْدَّرَاهِمُ خَوَاتِيمُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ مَنْ جَاءَ بِخَاتَمِ مَوْلَاهُ قُضِيَتْ حَاجَتُهُ. ح

4268. Dinarla dirhemler Allah'ın yeryüzündeki mühürleridir, onun mührünü getirenlerin ihtiyaçları karşılanır.⁴²⁶⁸

⁴²⁶² Hâkim, III, 548.

⁴²⁶³ İbni Asâkir, XXII, 158.

⁴²⁶⁴ Hâkim, I, 670

⁴²⁶⁵ Müttekî, nr. 3121.

⁴²⁶⁶ Beyhakî, II, 216.

⁴²⁶⁷ Hatîb, IX, 330; Kari, Kübra, s. 122.

⁴²⁶⁸ Taberânî, Evsat, VI, 316; Heysemî, IV, 65.

Dünya

٤٢٦٩-الدُّنْيَا حَرَامٌ عَلَى أَهْلِ الْآخِرَةِ وَالْآخِرَةُ حَرَامٌ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ حَرَامٌ عَلَى أَهْلِ اللَّهِ. ح

4269. Dünya ahiret ehline, ahiret dünya ehline, dünya ve ahiret de Allah ehline haramdırlar.⁴²⁶⁹

٤٢٧٠-الدُّنْيَا حُلْوَةٌ خَضِرَةٌ. صَح

4270. Dünya tatlı ve yeşildir.⁴²⁷⁰

٤٢٧١-الدُّنْيَا حُلْوَةٌ رَطْبَةٌ. ض

4271. Dünya tatlı ve caziptir.⁴²⁷¹

٤٢٧٢-الدُّنْيَا حُلْوَةٌ خَضِرَةٌ فَمَنْ أَخَذَهَا بِحَقِّهِ بُورِكَ لَهُ فِيهَا وَرَبُّ مُتَخَوِّضٍ فِيمَا اشْتَهَتْ نَفْسُهُ لَيْسَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا النَّارُ. صَح

4272. Dünya tatlı ve caziptir, onu helal yollardan kazananlara o bereketli kılınır; nefsinin arzuları içinde yüzen nice kimseler de vardır ki kıyamet günü onların ateşten başka nasipleri yoktur.⁴²⁷²

٤٢٧٣-الدُّنْيَا خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ مَنْ اِكْتَسَبَ فِيهَا مَالًا مِنْ حِلِّهِ وَأَنْفَقَهُ فِي حَقِّهِ اثَابَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَوْرَدَهُ جَنَّتَهُ وَمَنْ اِكْتَسَبَ فِيهَا مَالًا مِنْ غَيْرِ حِلِّهِ وَأَنْفَقَهُ فِي غَيْرِ حَقِّهِ أَحَلَّهُ اللَّهُ دَارَ الْهَوَانِ وَرَبُّ مُتَخَوِّضٍ فِي مَالِ اللَّهِ وَرَسُولُهُ لَهُ النَّارُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

4273. Dünya hoş ve caziptir; kişi dünyada malını helal yoldan kazanıp onu doğru yerlere harcadığı zaman Allah Teala ona bunun sevabını verir ve onu cennetine koyar; ama haram yoldan kazanıp onu doğru olmayan yerlere harcarsa o zaman Allah onu zillete düşürür; Allah ve

⁴²⁶⁹ Deylemî, II, 230.

⁴²⁷⁰ Münziri, IV, 77.

⁴²⁷¹ Münziri, IV, 77.

⁴²⁷² Münziri, IV, 77.

resulünün malına dalan nice kişiler vardır ki kıyamet günü onlar için ateşten başka bir şey yoktur.⁴²⁷³

٤٢٧٤-الدُّنْيَا دَارٌ مَنْ لَا دَارَ لَهُ وَمَالٌ مَنْ لَا مَالَ لَهُ وَلَهَا يَجْمَعُ مَنْ لَا عَقْلَ لَهُ. صح

4274. Dünya evi olmayanın evi, malı olmayanın malıdır, akli olmayan onun için mal toplar.⁴²⁷⁴

٤٢٧٥-الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ. صح

4275. Dünya müminin zindanı, kafirin cennetidir.⁴²⁷⁵

٤٢٧٦-الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَسَنَةٌ فَإِذَا فَارَقَ الدُّنْيَا فَارَقَ السَّجْنَ وَالسَّنَةَ. صح

4276. Dünya müminin zindanı ve kıtlık senesidir, o dünyadan ayrılınca zindandan ve kıtlıktan kurtulmuş olur.⁴²⁷⁶

٤٢٧٧-الدُّنْيَا سَبْعَةُ أَيَّامٍ مِنَ أَيَّامِ الْآخِرَةِ. ض

4277. Dünya, ahiret günlerinden yedi gündür.⁴²⁷⁷

٤٢٧٨-الدُّنْيَا سَبْعَةُ آلَافِ سَنَةٍ أَنَا فِي آخِرِهَا أَلْفًا. ض

4278. Dünya yedibin senedir, ben son bin sene içindeyim.⁴²⁷⁸

٤٢٧٩-الدُّنْيَا كُلُّهَا مَتَاعٌ وَخَيْرُ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ. صح

4279. Dünyanın hepsi metadır, en hayırlı metar da salih kadındır.⁴²⁷⁹

٤٢٨٠-الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا مَا ابْتَغَى بِهِ وَجْهَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. صح

⁴²⁷³ Beyhakî, Şuab, IV, 396; Münzirî, II, 349.

⁴²⁷⁴ Ahmed, VI, 71; Beyhakî, Şuab, VII, 375; Heysemî, X, 288.

⁴²⁷⁵ Ahmed, II, 323; Beyhakî, Şuab, VII, 148.

⁴²⁷⁶ Ahmed, II, 197; Hâkim, IV, 351; Heysemî, X, 289.

⁴²⁷⁷ İbni Hibbân, Zuafâ, II, 180; Zehebî, Mizân, V, 123.

⁴²⁷⁸ Müttekî, nr. 38333; Aclûnî, II, 235.

⁴²⁷⁹ Ahmed, II, 168; Beyhakî, Şuab, IV, 150.

4280. Allah için olanlar dışında dünya, içindekilerle birlikte de melundur.⁴²⁸⁰

٤٢٨١-الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا ذِكْرُ اللَّهِ وَمَا وَلَاهُ وَعَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا. ح

4281. Allah'ı anma, onun sevdiği şeyler, ilim sahibi ve ilmi öğrenmeye çalışanlar dışında, dünya ve dünyanın içindeki şeyler Allah'ın rahmetinden uzaktır.⁴²⁸¹

٤٢٨٢-الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا أَمْرًا بِمَعْرُوفٍ أَوْ نَهْيًا عَنْ مُنْكَرٍ أَوْ ذِكْرُ اللَّهِ. ص.ح

4282. İyiliği emir, kötülükten nehiy veya Allah'ı zikir dışında dünya ve dünyadakiler Allah'ın rahmetinden uzaktır.⁴²⁸²

٤٢٨٣-الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا مَا ابْتِغِي بِهِ وَجْهَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. ص.ح

4283. Allah'ın rızasının arandığı şeyler dışında, dünya ve dünya içindeki bütün her şey Allah'ın rahmetinden uzaktır.⁴²⁸³

٤٢٨٤-الدُّنْيَا لَا تَنْبَغِي لِمُحَمَّدٍ وَلَا لَالٍ مُحَمَّدٍ. ح

4284. Dünya Muhammed'e ve onun ailesine gerekmez.⁴²⁸⁴

٤٢٨٥-الدُّنْيَا لَا تَصْفُو لِمُؤْمِنٍ كَيْفَ وَهِيَ سَجْنَةٌ وَبَلَاؤَةٌ.

4285. Dünya mümin için bulanıktır, onun zindanı ve imtihan sebebi olan nasıl bulanık olmasın? ⁴²⁸⁵

٤٢٨٦-الدَّهْنُ يَذْهَبُ بِالْبُؤْسِ وَالْكِسْفَةُ تُظْهِرُ الْغِنَى وَالْإِحْسَانُ إِلَى الْخَادِمِ مِمَّا

يُكَبِّتُ اللَّهُ بِهِ الْعَدُوَّ. ض

4286. Güzel koku üzüntüyü hafifletir, güzel elbise kişiyi zengin gösterir, hizmetçiye iyilik de Allah düşmanı yüzüstü düşürür. ⁴²⁸⁶

⁴²⁸⁰ Beyhakî, Şuab, VII, 381; Münzirî, I, 24.

⁴²⁸¹ Beyhakî, Şuab, II, 265; Heysemî, I, 122.

⁴²⁸² Suyûtî, Sağır, nr. 4282.

⁴²⁸³ Ebû Said, Zühed, I, 45; Ebû Nuaym, III, 157.

⁴²⁸⁴ Münâvî, III, 551.

⁴²⁸⁵ Deylemî, II, 229; Aclûnî, I, 494.

⁴²⁸⁶ Heysemî, V, 132.

Tedavi

٤٢٨٧-الدَّوَاءُ مِنَ الْقَدَرِ وَقَدْ يَنْفَعُ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى. ح

4287. İlaç kullanmak kaderdendir; bazen Allah'ın izniyle fayda verir.⁴²⁸⁷

٤٢٨٨-الدَّوَاءُ مِنَ الْقَدَرِ وَهُوَ يَنْفَعُ مَنْ يَشَاءُ بِمَا شَاءَ. ح

4288. İlaç kullanmak kaderdendir, o dileyene dilediği kadar fayda verir.⁴²⁸⁸

٤٢٨٩-الدَّوَاوِينُ ثَلَاثَةٌ قَدِيوَانٌ لَا يَغْفِرُ اللَّهُ مِنْهُ شَيْئاً وَدِيَوَانٌ لَا يَغْبَأُ اللَّهُ بِهِ شَيْئاً وَدِيَوَانٌ لَا يَتْرُكُ اللَّهُ مِنْهُ شَيْئاً فَأَمَّا الدِّيَوَانُ الَّذِي لَا يَغْفِرُ اللَّهُ مِنْهُ شَيْئاً فَلَا شِرَاكَ بِاللَّهِ وَأَمَّا الدِّيَوَانُ الَّذِي لَا يَغْبَأُ اللَّهُ بِهِ شَيْئاً فَظَلِمَ الْعَبْدُ نَفْسَهُ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ رَبِّهِ مِنْ صَوْمٍ يَوْمَ تَرَكَهُ أَوْ صَلَاةٍ تَرَكَهَا فَإِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ ذَلِكَ إِنْ شَاءَ وَيَتَجَاوَزُ وَأَمَّا الدِّيَوَانُ الَّذِي لَا يَتْرُكُ اللَّهُ مِنْهُ شَيْئاً فَمَظَالِمُ الْعِبَادِ بَيْنَهُمُ الْقِصَاصُ لَا مَحَالَةَ. ح

4289. Amellerin yazıldığı defterler üçtür; bir defter vardır ki Allah Teala onda olan hiçbirşeyi affetmez; bir defter vardır ki ondakileri affetmek ona zor gelmez; bir defter de vardır ki onda olanları da karşılık bırakmaz; Allah'ın içindekileri affetmediği defter, kendisine şirk koşmanın kaydedildiği defterdir; içindekileri affetmenin kendisine zor gelmediği defter ise kulun rabbiyle kendi arasında tutamadığı oruçlarla, kılamadığı namazlar gibi nefsine yaptığı zulümler olup Allah dilerse onları affeder; Allah'ın karşılıksız bırakmadığı deftere gelince, onlar kulların kendi aralarında yaptığı zulümlerdir ki onlar da kul hakları olup o haklar mutlaka birbirlerinden alınır.⁴²⁸⁹

⁴²⁸⁷ Taberânî, XII, 169; Heysemî, V, 85.

⁴²⁸⁸ Münâvî, III, 552.

⁴²⁸⁹ Ahmed, VI, 240; Beyhakî, Şuab, VI, 52; Heysemî, X, 348.

Horoz

٤٢٩٠-الدِّيكُ الْأَبْيَضُ صَدِيقِي. ض

4290. Beyaz horoz dostumdur.⁴²⁹⁰

٤٢٩١-الدِّيكُ الْأَبْيَضُ صَدِيقِي وَصَدِيقُ صَدِيقِي وَعَدُوُّ عَدُوِّ اللَّهِ. ض

4291. Beyaz horoz dostum, dostumun dostu, Allah'ın düşmanının düşmanıdır.⁴²⁹¹

٤٢٩٢-الدِّيكُ الْأَبْيَضُ صَدِيقِي وَصَدِيقُ صَدِيقِي وَعَدُوُّ عَدُوِّي. ض

4292. Beyaz horoz dostum, dostumun dostu ve düşmanımın düşmanıdır.⁴²⁹²

٤٢٩٣-الدِّيكُ الْأَبْيَضُ صَدِيقِي وَعَدُوُّ عَدُوِّ اللَّهِ يَخْرُسُ دَارَ صَاحِبِهِ وَسَبْعَ أَذْوَرٍ. ض

4293. Beyaz horoz dostum, dostumun dostu ve Allah'ın düşmanının düşmanıdır; o, sahibinin eviyle birlikte yedi evi korur.⁴²⁹³

٤٢٩٤-الدِّيكُ الْأَبْيَضُ الْأَفْرَقُ حَبِيبِي وَحَبِيبُ حَبِيبِي جَبْرِيلُ يَخْرُسُ بَيْتَهُ وَسِتَّةَ عَشَرَ بَيْتًا

مِنْ جِيرَانِهِ أَرْبَعَةً عَنِ الْيَمِينِ وَأَرْبَعَةً عَنِ الشَّمَالِ وَأَرْبَعَةً مِنْ قُدَامٍ وَأَرْبَعَةً مِنْ خَلْفٍ. ض

4294. Çatal ibikli beyaz horoz, benim ve dostum olan Cibril'in sevdiği bir hayvandır; o sağından, solundan, önünden ve arkasından dörder ev olmak üzere onaltı evi korur.⁴²⁹⁴

٤٢٩٥-الدِّيكُ يُؤَذِّنُ بِالصَّلَاةِ مَنْ اتَّخَذَ دِيكًا أَبْيَضَ حَفِظَ مِنْ ثَلَاثَةِ مِنْ شَرِّ كُلِّ

شَيْطَانٍ وَسَاحِرٍ وَكَاهِنٍ. ض

4295. Horoz namazı haber verir, beyaz horoz edinen bütün şeytan, büyücü ve kahinlerin şerrinden muhafaza olunur.⁴²⁹⁵

⁴²⁹⁰ İbri Kâni, I, 59; Aclûnî, I, 497.

⁴²⁹¹ Aclûnî, I, 497.

⁴²⁹² Aclûnî, I, 497.

⁴²⁹³ Aclûnî, I, 497.

⁴²⁹⁴ Ukaylî, I, 127; Ebu'ş-Şeyh, Azame, V, 1757; Aclûnî, I, 497.

⁴²⁹⁵ Beyhakî, Şuab, IV, 300.

٤٢٩٦-الدِّينَارُ الْأَبْيَضُ صَدِيقِي وَصَدِيقُ صَدِيقِي وَعَدُوُّ عَدُوِّي يَخْرُسُ دَارَ صَاحِبِهِ
وَتَسْنَعُ دُورَ حَوْلِهَا. ض

4296. Beyaz horoz dostum, dostumun dostu ve düşmanının düşmanıdır; o, sahibinin eviyle birlikte dokuz evi korur.⁴²⁹⁶

Dinarlar

٤٢٩٧-الدِّينَارُ بِالْذِّينَارِ لَا فَضْلَ بَيْنَهُمَا وَالْذَّرْهَمُ بِالْذَّرْهَمِ لَا فَضْلَ بَيْنَهُمْ. صَح

4297. Dinar dinar karşılığı olup aralarında fazlalık olmaz, dirhem de dirhem karşılığı olup aralarında fazlalık yoktur.⁴²⁹⁷

٤٢٩٨-الدِّينَارُ كَنْزٌ وَالْذَّرْهَمُ كَنْزٌ وَالْقِرَاطُ كَنْزٌ. ض

4298. Dinar hazine, dirhem hazine, kırat da hazinedir.⁴²⁹⁸

٤٢٩٩-الدِّينَارُ بِالْذِّينَارِ وَالْذَّرْهَمُ بِالْذَّرْهَمِ وَصَاعٌ حِنْطَةٌ بِصَاعٍ حِنْطَةٌ وَصَاعٌ شَعِيرٍ
بِصَاعٍ شَعِيرٍ وَصَاعٌ مِلْحٌ بِصَاعٍ مِلْحٌ لَا فَضْلَ بَيْنَ شَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ. صَح

4299. Altın altınla, gümüş gümüşle, bir ölçek buğday bir ölçek buğdayla, bir ölçek arpa bir ölçek arpayla, bir ölçek tuz bir ölçek tuzla aralarında fark olmamak şartıyla değiştirilebilir.⁴²⁹⁹

٤٣٠٠-الدِّينَارُ بِالْذِّينَارِ لَا فَضْلَ بَيْنَهُمَا وَالْذَّرْهَمُ بِالْذَّرْهَمِ لَا فَضْلَ بَيْنَهُمَا فَمَنْ
كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ بِوَرِقٍ فَلْيَصْطَرِفْهَا بِذَهَبٍ وَمَنْ كَانَ لَهُ حَاجَةٌ بِذَهَبٍ فَلْيَصْطَرِفْهَا
بِالْوَرِقِ وَالصَّرْفُ هَا وَهَا. صَح

4300. Aralarında fark olmaksızın dinar dinarla, dirhem de dirhemle değiştirilebilir; gümüşe ihtiyacı olan kişi onu altınla, altına ihtiyacı olan da onu gümüşle değiştirsin; bu değiştirmeler peşin olmalıdır.⁴³⁰⁰

⁴²⁹⁶ Aclûnî, I, 497.

⁴²⁹⁷ Ebû Yalâ, XI, 262; Beyhâkî, Şuab, V, 278.

⁴²⁹⁸ Münâvî, III, 554.

⁴²⁹⁹ Taberânî, XIX, 268; Hâkim, II, 23; Heysemî, IV, 114.

⁴³⁰⁰ Taberânî, Evsat, VI, 259; Dârekutrî, III, 25.

Din

٤٣٠١-الدِّينُ يُسْتَرُّ وَلَنْ يُغَالِبَ الدِّينَ أَحَدٌ إِلَّا غَلَبَهُ.

4301. Din kolaydır, ona galip gelmeye kalkana din galip gelir.⁴³⁰¹

٤٣٠٢-الدِّينُ النَّصِيحَةُ. صَح

4302. Din, nasihattir.⁴³⁰²

Borç

٤٣٠٣-الدِّينُ شَيْنُ الدِّينِ. صَح

4303. Borç, dindarlığın lekesidir.⁴³⁰³

٤٣٠٤-الدِّينُ رَأْيَةُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يُدِلَّ عَبْدًا وَضَعَهَا فِي عُنُقِهِ. صَح

4304. Borç, yeryüzünde Allah'ın sancağı olup Allah bir kulunu zelil etmek istediğinde, o sancağı onun boynuna diker.⁴³⁰⁴

٤٣٠٥-الدِّينُ دَيْنَانِ فَمَنْ مَاتَ وَهُوَ يَنْوِي قَضَاءَهُ فَأَنَا وَلِيُّهُ وَمَنْ مَاتَ وَلَا يَنْوِي قَضَاءَهُ فَذَاكَ الَّذِي يُؤْخَذُ مِنْ حَسَنَاتِهِ لَيْسَ يَوْمِنِ دِينَارٌ وَلَا دِرْهَمٌ. ح

4305. Borç iki kısımdır; borcunu ödemek niyetle ölene ben kefilim; ödeme niyeti olmadan ölenin iyiliklerinden alınıp alacaklıya verilir; o günde ise dinar ve dirhem yoktur.⁴³⁰⁵

٤٣٠٦-الدِّينُ هَمٌّ بِاللَّيْلِ وَمَذَلَّةٌ بِالنَّهَارِ. ض

4306. Borç gece kaygı, gündüz de zilletir.⁴³⁰⁶

⁴³⁰¹ İbri Hibbân, I, 63; Beyhakî, III, 18; Kudâî, II, 104.

⁴³⁰² Buhârî, İmân 42; Müslim, İmân 95; Ebû Dâvûd, Edeb 59; Tirmizî, Birr 17; Nesâî, Beyat 31, 41.

⁴³⁰³ Kudâî, I, 53; Deylemî, II, 227; Zehebî, Mîzân, IV, 118; İbni Hacer, İsâbe, V, 759.

⁴³⁰⁴ Hâkim, II, 29; Münzirî, II, 370.

⁴³⁰⁵ Heysemî, IV, 132.

⁴³⁰⁶ Deylemî, II, 228.

٤٣٠٧-الدَّيْنُ يُنْقِصُ مِنَ الدِّينِ وَالْحَسَبِ. ض

4307. Borç, kişinin dinini ve itibarını azaltır.⁴³⁰⁷

٤٣٠٨-الدَّيْنُ قَبْلَ الْوَصِيَّةِ وَلَيْسَ لِوَارِثٍ وَصِيَّةٌ. صَح

4308. Vasiyet yerine getirilmeden önce borçlar ödenir, mirasçı için de vasiyet yapılmaz.⁴³⁰⁸

ZAL HARFİ

٤٣٠٩- ذَاقْ طَعْمَ الْإِيمَانِ مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا. صَح

4309. Allah'ı rab, İslamı din, Muhammed'i peygamber olarak kabul eden kişi imanın tadını tadar.⁴³⁰⁹

Zikir

٤٣١٠-ذَاكِرُ اللَّهِ فِي الْغَافِلِينَ بِمَنْزِلَةِ الصَّابِرِ فِي الْفَارِغِينَ. صَح

4310. Gafiller arasında Allah'ı zikretmek, kaçaklar içinde sabretmek gibidir.⁴³¹⁰

٤٣١١-ذَاكِرُ اللَّهِ فِي الْغَافِلِينَ مِثْلُ الَّذِي يَقَاتِلُ عَنِ الْفَارِغِينَ وَذَاكِرُ اللَّهِ فِي الْغَافِلِينَ كَالْمِصْبَاحِ فِي الْبَيْتِ الْمُظْلَمِ وَذَاكِرُ اللَّهِ فِي الْغَافِلِينَ كَمَثَلِ الشَّجَرَةِ الْخَضِرَاءِ فِي وَسْطِ الشَّجَرِ الَّذِي قَدْ تَحَاتَّ مِنَ الصَّرِيدِ وَذَاكِرُ اللَّهِ فِي الْغَافِلِينَ يَعْرِفُهُ اللَّهُ مَقْعَدُهُ مِنَ الْجَنَّةِ وَذَاكِرُ اللَّهِ فِي الْغَافِلِينَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَهُ بَعْدَ كُلِّ فَصِيحٍ وَأَعْجَمَ. ض

4311. Gafiller arasında Allah'ı zikreden cihaddan kaçanlarla birlikte kaçmayıp da çarpışmaya devam eden, gafiller arasında Allah'ı zikreden

⁴³⁰⁷ Deylemî, II, 228.

⁴³⁰⁸ Dârekutnî, IV, 97; İbni Adî, VII, 2648; Beyhaki, VI, 88.

⁴³⁰⁹ Ahmed, I, 208; Bezzâr, IV, 145; Ebû Yalâ, XII, 48.

⁴³¹⁰ Taberânî, X, 16; Heysemî, X, 80.

karanlık evdeki kandil, gafiller arasında Allah'ı anan, şiddetli soğuktan yaprakları dökülmüş ağaçlar arasında yemyeşil duran ağaç gibidir; gafiller arasında Allah'ı anan kişiye Allah cennetteki yerini ölürken gösterir; Allah gafiller arasında kendisini anan kimsenin bütün insanlar ve hayvanlar adedince günahlarını bağışlar.⁴³¹¹

٤٣١٢- ذَاكِرُ اللَّهِ فِي رَمَضَانَ مَغْفُورٌ لَهُ وَسَائِلُ اللَّهِ فِيهِ لَا يَخِيبُ.

4312. Ramazanda Allah'ı anan kimsenin günahları bağışlanır, o ayda Allah'dan birşey isteyen kimse de mahrum kalmaz.⁴³¹²

٤٣١٣- ذَاكِرُ اللَّهِ خَالِيًا كُمُبَارَزَةً إِلَى الْكُفَّارِ مِنْ بَيْنِ الصُّفُوفِ خَالِيًا.

4313. Tenhada Allah'ı zikreden kimse, kafirlerle saflar arasında tek başına savaştan gibidir.⁴³¹³

Çeşitli Hadisler

٤٣١٤- ذُبُحَ الرَّجُلِ أَنْ تُزَكِّيَهُ فِي وَجْهِهِ. ض

4314. Kişinin boğazlanması, yüzüne karşı övülmesidir.⁴³¹⁴

٤٣١٥- ذَبِيحَةُ الْمُسْلِمِ حَلَالٌ ذَكَرَ اسْمَ اللَّهِ أَوْ لَمْ يَذْكُرْ إِنَّهُ إِنْ ذَكَرَ لَمْ يَذْكُرْ إِلَّا اسْمَ اللَّهِ. صَح

4315. Kasıtlı olmadıkça besmele çeksin veya çekmesin müslümanın kestiği helaldir, zira hatırlanması halinde Allah'ın adından başkası anılmaz.⁴³¹⁵

٤٣١٦- ذُبُّوا عَنْ أَغْرَاضِكُمْ بِأَمْوَالِكُمْ. ض

4316. Şereflerinizi mallarımızla koruyun!⁴³¹⁶

⁴³¹¹ Beyhakî, Şuab, I, 412.

⁴³¹² Taberânî, Evsat, VI, 195; İbni Adî, IV, 291; Heysemî, III, 143.

⁴³¹³ Müttekî, nr. 1833.

⁴³¹⁴ İbni Ebî'd-Dünyâ, Sumt, s. 272.

⁴³¹⁵ Ebû Dâvûd, Merâsîl, s. 278; Hâris, Buğye, I, 478.

⁴³¹⁶ Hatîb, IX, 107; Deylemî, II, 243.

٤٣١٧- ذَرَارِي الْمُسْلِمِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَحْتَ الْعَرْشِ شَافِعٌ وَمُشَفِّعٌ مَنْ لَمْ يَبْلُغْ
اِثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً وَمَنْ بَلَغَ ثَلَاثَ عَشْرَةَ سَنَةً فَعَلَيْهِ وَلَهُ ح

4317. Kıyamet gününde müslümanların oniki yaşına kadar olan çocukları Arş'ın altında olurlar; onlar şefaatt eder, şefaatleri de kabul olunur; onüçüne ulaşanlar ise hesap verirler.⁴³¹⁷

٤٣١٨- ذَرَارِي الْمُسْلِمِينَ فِي عَصَافِيرٍ خُضِرَ فِي شَجَرِ الْجَنَّةِ يَكْفُلُهُمْ أَبُوهُمْ إِبْرَاهِيمُ.

4318. Müslümanların küçük çocukları cennet ağaçlarında yeşil kuşlar gibidirler, onların bakımlarını İbrahim üstlenmiştir.⁴³¹⁸

٤٣١٩- ذَرَارِي الْمُسْلِمِينَ يَكْفُلُهُمْ إِبْرَاهِيمُ. صَح

4319. Müslümanların küçük çocuklarına İbrahim babalık yapar.⁴³¹⁹

٤٣٢٠- ذِرْوَةُ الْإِيمَانِ أَرْبَعُ خِلَالٍ الصَّبْرُ لِلْحُكْمِ وَالرِّضَا بِالْقَدَرِ وَالْإِخْلَاصُ لِلتَّوَكُّلِ
وَالِاسْتِسْلَامُ لِلرَّبِّ. صَح

4320. İmanın zirvesi dört haslettir; onlar hükme sabredip kadere rıza göstermek, tevekkülde samimi olup Allah'a teslimiyet göstermektir.⁴³²⁰

٤٣٢١- ذِرْوَةُ سَنَامِ الْإِسْلَامِ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَنَالُهُ إِلَّا أَفْضَلُهُمْ. صَح

4321. İslam'ın zirvesi Allah yolunda cihaddır, ona da ancak en faziletli olanlar ulaşanbilir.⁴³²¹

٤٣٢٢- ذَرِ النَّاسَ يَغْمَلُونَ فَإِنَّ الْجَنَّةَ مِائَةُ دَرَجَةٍ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَالْفِرْدَوْسُ أَغْلَاهَا دَرَجَةٌ وَأَوْسَطُهَا وَفَوْقَهَا عَرْشُ الرَّحْمَنِ وَمِنْهَا تَفَجَّرُ
أَنْهَارُ الْجَنَّةِ فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَاسْأَلُوهُ الْفِرْدَوْسَ. صَح

⁴³¹⁷ Deylemî, II, 245; İbni Asâkir, XVIII, 193.

⁴³¹⁸ Ahmed, II, 326; İbni Hibbân, XVI, 481; Hâkim, II, 401.

⁴³¹⁹ Ahmed, II, 326; İbni Hibbân, XVI, 481; Hâkim, II, 401.

⁴³²⁰ Müttekî, nr. 69.

⁴³²¹ Taberânî, VIII, 223; Heysemî, V, 274.

4322. Bırakın insanları çalışsınlar; cennetin yüz derecesi vardır, her iki derecenin arası ve her iki derece arasındaki mesafe gökle yer arası kadardır; Firdevs cennetin en ortası ve en üstün derecesi olup onun üzerinde Rahman'ın Arş'ı vardır, cennet nehirleri oradan fışkırır, Allah'dan istediğiniz zaman Firdevs'i isteyin!⁴³²²

٤٣٢٣- ذَرُّوا الْحَسَنَاءَ الْعَقِيمَ وَعَلَيْكُمْ بِالسُّودَاءِ الْوَلُودِ.

4323. Kısır güzel kadını bırakıp siyah da olsa doğurgan kadın almaya bakın!⁴³²³

٤٣٢٤- ذَرُّوا الْعَارِفِينَ الْمُحَدِّثِينَ مِنْ أُمَّتِي لَا تُنْزِلُوهُمْ الْجَنَّةَ وَلَا النَّارَ حَتَّى يَكُونَ اللَّهُ الَّذِي يَقْضِي فِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

4324. Ümmetimden irfan ve ilhama sahibi kimseleri bırakm; kıyamet günü onlar hakkında hüküm verilinceye kadar onların cennetlik veya cehennemlik olduğunu söylemeyin.⁴³²⁴

٤٣٢٥- ذَرُونِي مَا تَرَكْتُكُمْ فَإِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بَكْثَرَةِ سُؤَالِهِمْ وَاخْتِلَافِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ فَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَدَعُوهُ. صَح

4325. Ben sizi kendi halinize bıraktığım sürece siz de beni kendi halime bırakm; zira sizden önceki ümmetler çok soru sormaları ve peygamberlerine muhalefet etmeleri yüzünden helak oldular; ben size birşey emrettiğimde gücünüz nispetinde onu yapın, bir şeyi yasakladığımda da ondan vazgeçin!⁴³²⁵

٤٣٢٦- ذَكَاةُ الْجَنِينِ ذَكَاةُ أُمِّهِ

4326. Yavrusunun kesilmesi, anasının kesilmesiyle dir.⁴³²⁶

⁴³²² Ahmed, V, 240.

⁴³²³ İbni Adî, II, 780; Heysemî, I, 285; Aclûnî, I, 502.

⁴³²⁴ İbni Adî, IV, 121; Hatîb, VIII, 292; Gumârî, Muğîr, s. 50.

⁴³²⁵ Taberânî, Evsat, III, 135.

⁴³²⁶ Hâkim, IV, 127; Beyhakî, IX, 334; Heysemî, IV, 35.

٤٣٢٧- ذَكَاءُ الْجَنِينِ إِذَا أُشْعِرَ ذَكَاءُ أُمِّهِ وَلَكِنَّهُ يُذْبَحُ حَتَّى يَنْصَابَ مَا فِيهِ مِنَ الدَّمِ. ض.

4327. Tüylenmiş yavrusunun kesilmesi anasının kesilmesidir, fakat onun kanının akması için ayrıca boğazlanır.⁴³²⁷

٤٣٢٨- ذَكَاءُ الْمَيْتَةِ دِبَاغُهَا. صَح

4328. Ölü hayvan derisinin temizlenmesi, tabaklanmasıyladır.⁴³²⁸

٤٣٢٩- ذَكَاءُ كُلِّ مَسْكٍ دِبَاغُهُ. صَح

4329. Bütün derilerin temizliği, tabaklanmasıyladır.⁴³²⁹

٤٣٣٠- ذِكْرُ اللَّهِ شِفَاءُ الْقُلُوبِ. ض.

4330. Allah'ı anmak, kalplerin şifasıdır.⁴³³⁰

٤٣٣١- ذِكْرُ الْأَنْبِيَاءِ مِنَ الْعِبَادَةِ وَذِكْرُ الصَّالِحِينَ كَفَّارَةٌ وَذِكْرُ الْمَوْتِ صَدَقَةٌ وَذِكْرُ الْقَبْرِ يَقْرُبُكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ. ض.

4331. Peygamberleri anmak ibadet, salihleri hatırlamak günahlara keffaret, ölümü düşünmek sadaka, kabirleri ziyaret etmek ise sizleri cennete yaklaştırır.⁴³³¹

٤٣٣٢- ذِكْرُ عَلِيٍّ عِبَادَةٌ. ض.

4332. Ali'yi hatırlamak ibadettir.⁴³³²

٤٣٣٣- ذَكَرْتُ وَأَنَا فِي الصَّلَاةِ تَبْرَأُ عِنْدَنَا فَكَرِهْتُ أَنْ يَبِيتَ عِنْدَنَا فَأَمَرْتُ بِقِسْمَتِهِ. صَح

⁴³²⁷ Hâkim, IV, 128.

⁴³²⁸ Dârekutnî, I, 44; Taberânî, IX, 248.

⁴³²⁹ Hâkim, IV, 138.

⁴³³⁰ Zebîdî, IV, 188; Müttekî, nr. 1751; Aclûnî, I, 505.

⁴³³¹ Münâvî, III, 564; Gumârî, Muğîr, s. 50.

⁴³³² Râfiî, IV, 54; Deylemî, II, 244.

4333. Ben namazda iken evde bir miktar altın olduğunu hatırladım da onun sabaha kalmasını hoş karşılamayıp dağıtılmasını emrettim.⁴³³³

٤٣٣٤- ذِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَاحِدَةٌ فَإِنْ جَارَتْ عَلَيْهِمْ جَائِرَةٌ فَلَا تُخْفَرُوهَا فَإِنَّ لِكُلِّ غَادِرٍ لَوَاءً يُعْرِفُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صح

4334. Müslümanların zimmeti birdir, zimmeti veren en aşağıda biri bile olsa anlaşmaları bozmaym; zira kıyamet günü sözünde durmayan kişilerin bilinmesi için başuçlarına bir sancak dikilir.⁴³³⁴

٤٣٣٥- ذَنْبُ الْعَالِمِ ذَنْبٌ وَاحِدٌ وَذَنْبُ الْجَاهِلِ ذُنُبَانِ. ض

4335. Alimin günahı bir, cahilin günahı ise ikidir.⁴³³⁵

٤٣٣٦- ذَنْبٌ لَا يُغْفَرُ وَذَنْبٌ لَا يُتْرَكُ وَذَنْبٌ يُغْفَرُ فَأَمَّا الَّذِي لَا يُغْفَرُ فَالشِّرْكُ بِاللَّهِ وَأَمَّا الَّذِي يُغْفَرُ فَذَنْبُ الْعَبْدِ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَأَمَّا الَّذِي لَا يُتْرَكُ فَظُلْمُ الْعِبَادِ بَعْضُهُمْ بَعْضًا. صح

4336. Günahlar bağışlanmayan, karşılıksız kalmayan ve bağışlananlar olmak üzere üç çeşittir; bağışlanmayan günah Allah'a şirk koşmak; bağışlanan günah kulun kendisiyle rabbi arasında işlediği günah; karşılıksız kalmayan günah da kulların birbirlerine karşı yaptıkları zulümler.⁴³³⁶

٤٣٣٧- ذَنْبٌ يُغْفَرُ وَذَنْبٌ لَا يُغْفَرُ وَذَنْبٌ يُجَازَى بِهِ فَأَمَّا الذَّنْبُ الَّذِي لَا يُغْفَرُ فَالشِّرْكُ بِاللَّهِ وَأَمَّا الذَّنْبُ الَّذِي يُغْفَرُ فَعَمَلُكَ بَيْنَكَ وَبَيْنَ رَبِّكَ وَأَمَّا الذَّنْبُ الَّذِي يُجَازَى بِهِ فَظُلْمُكَ أَخَاكَ. صح

4337. Günahlar bağışlanan, bağışlanmayan ve cezasız kalmayanlar olmak üzere üç gruptur; bağışlanmayan günah Allah'a şirk koşmak, ba-

⁴³³³ Ahmed, IV, 7.

⁴³³⁴ Hâkim, II, 153; Ebû Yalâ, VII, 354; Heysemî, V, 329.

⁴³³⁵ Deylemî, II, 248.

⁴³³⁶ Taberânî, VI, 252; Hatîb, IV, 33; Heysemî, X, 348.

ğışlanan günah kulun kendisiyle rabbi arasında işlediği günahlar, cezasız kalmayan günahlar da kişinin din kardeşine yaptığı haksızlıklardır.⁴³³⁷

٤٣٣٨- ذَهَابُ الْبَصَرِ مَغْفِرَةٌ لِلذَّنُوبِ وَذَهَابُ السَّمْعِ مَغْفِرَةٌ لِلذَّنُوبِ وَمَا نَقَصَ مِنَ الْجَسَدِ فَعَلَى قَدْرِ ذَلِكَ. ح

4338. Gözün görmez, kulağın işitmez hale gelmesi günahlara keffaret olur, bedenden eksilen diğer şeyler de onlar gibi günahlara keffaret olurlar.⁴³³⁸

٤٣٣٩- ذَهَبَ الْمُفْطِرُونَ الْيَوْمَ بِالْأَجْرِ. صَح

4339. Yolculukta nafile oruç tutmayanlar sevapları alıp götürdüler.⁴³³⁹

٤٣٤٠- ذَهَبَتِ النَّبُوءَةُ وَنَقِيتِ الْمُبَشِّرَاتُ. صَح

4340. Nübüvvet bitti, geriye müjdeli haberler kaldı.⁴³⁴⁰

٤٣٤١- ذَهَبَتِ النَّبُوءَةُ فَلَا نُبُوءَةَ بَعْدِي إِلَّا الْمُبَشِّرَاتُ الرُّؤْيَا الْمَصَالِحَةُ يَرَاهَا الرَّجُلُ أَوْ تُرَى لَهُ. صَح

4341. Peygamberlik son buldu, benden sonra peygamberlik yoktur; ancak mübeşşirat denilen şeyler vardır, onlar kişinin kendisinin gördüğü veya başkasının onun hakkında gördüğü salih rüyalarıdır.⁴³⁴¹

٤٣٤٢- ذَهَبَتِ الْعَزَى فَلَا عَزَى بَعْدَ الْيَوْمِ. صَح

4342. Uzza yerle bir oldu, artık bugünden sonra Uzza yoktur.⁴³⁴²

٤٣٤٣- ذُو الدَّرْهَمَيْنِ أَشَدُّ حِسَاباً مِنْ ذِي الدَّرْهَمِ وَذُو الدِّينَارَيْنِ أَشَدُّ حِسَاباً مِنْ ذِي الدِّينَارِ. ض

⁴³³⁷ Heysemî, X, 3481; Müttekî, nr. 10313.

⁴³³⁸ İbni Adî, III, 97; Deylemî, II, 246.

⁴³³⁹ Ebû Yalâ, VII, 209; İbni Hibbân, VIII, 325.

⁴³⁴⁰ Taberânî, III, 179; Heysemî, VII, 173.

⁴³⁴¹ Taberânî, III, 179; Heysemî, VII, 173.

⁴³⁴² İbni Asâkir, XVI, 231.

4343. İki dirhem sahibinin hesabı bir dirhem sahibinden, iki dinar sahibinin hesabı da bir dinar sahibinden daha zordur.⁴³⁴³

٤٣٤٤- ذُو السُّلْطَانِ وَذُو الْعِلْمِ أَحَقُّ بِشَرَفِ الْمَجْلِسِ. ض

4344. İdareci ve ilim sahibi, meclisin üst taraflarına oturmaya daha layıktır.⁴³⁴⁴

٤٣٤٥- ذُو الْوَجْهَيْنِ فِي الدُّنْيَا يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَهُ وَجْهَانِ مِنْ نَارِ ح

4345. Dünyada iki yüzü olan, kıyamet gününe ateşten iki yüzü olduğu halde gelir.⁴³⁴⁵

٤٣٤٦- ذَيْلُ الْمَرْأَةِ شَبْرٌ.

4346. Kadının elbisesinin ucu, yerde bir karıştır.⁴³⁴⁶

٤٣٤٧- ذَيْلُكَ ذِرَاعٌ.

4347. Elbisenin ucu yerde bir zira sarkabilir.⁴³⁴⁷

٤٣٤٨- الذَّبَابُ كُلُّهُ فِي النَّارِ إِلَّا التَّحْلُ. ض

4348. Arı dışındaki bütün sinekler cehennemdedir.⁴³⁴⁸

٤٣٤٩- الدَّبِيحُ إِسْحَاقُ. ض

4349. Kurban edilen İshak'tır.⁴³⁴⁹

Zikir

٤٣٥٠- الذِّكْرُ خَيْرٌ مِنَ الصَّدَقَةِ. ض

4350. Zikir, sadakadan daha faziletlidir.⁴³⁵⁰

⁴³⁴³ Deylemî, II, 245.

⁴³⁴⁴ Deylemî, II, 246.

⁴³⁴⁵ Münzirî, III, 603; Heysemî, VIII, 95.

⁴³⁴⁶ Beyhakî, II, 233; Müttekî, nr. 41195, 41238.

⁴³⁴⁷ İbni Ebî Şeybe, V, 173.

⁴³⁴⁸ Heysemî, X, 390.

⁴³⁴⁹ Bezzâr, IV, 134; Heysemî, VIII, 202.

⁴³⁵⁰ Münâvî, III, 569.

٤٣٥١- الذِّكْرُ نِعْمَةٌ مِنَ اللَّهِ فَأَذُوا شُكْرَهَا. ح

4351. Zikir Allah'ın bir nimetidir, onun şükrünü eda edin!⁴³⁵¹

٤٣٥٢- الذِّكْرُ الَّذِي لَا تَسْمَعُهُ الْحَفِظَةُ يَزِيدُ عَلَى الذِّكْرِ الَّذِي تَسْمَعُهُ الْحَفِظَةُ

سَبْعِينَ ضِعْفًا. ض

4352. Hafaza meleklerinin işitmediği zikir, hafaza meleklerinin işittiği zikirden yetmiş kat daha fazla sevaptır.⁴³⁵²

٤٣٥٣- الذَّنْبُ شَوْمٌ عَلَى غَيْرِ فَاعِلِهِ إِنْ عَيَّرَهُ ابْتِلَى بِهِ وَإِنْ اغْتَابَهُ أَيْمٌ وَإِنْ رَضِيَ بِهِ

شَارَكَهُ. ض

4353. Günah yalnız işleyen için değil, başkaları için de kötülüktür; onu ayıplayan kişinin kendisinin de başına gelir, gıybet ederse günahkar, rıza gösterirse ona ortak olur.⁴³⁵³

Altın

٤٣٥٤- الذَّهَبُ بِالْوَرِقِ رِبًا إِلَّا هَا وَهَا وَالْبُرُّ بِالْبُرِّ رِبًا إِلَّا هَا وَهَا وَالتَّمْرُ بِالتَّمْرِ رِبًا إِلَّا

هَا وَهَا وَالشَّعِيرُ بِالشَّعِيرِ رِبًا إِلَّا هَا وَهَا. صَح

4354. Altının peşin olması dışında veresiye olarak gümüşle, buğdayın buğdayla, hurmanın hurmayla, arpanın arpayla peşin olması dışında veresiye değiştirilmesi faizdir.⁴³⁵⁴

٤٣٥٥- الذَّهَبُ بِالدَّهَبِ وَالْفِضَّةُ بِالْفِضَّةِ وَالْبُرُّ بِالْبُرِّ وَالشَّعِيرُ بِالشَّعِيرِ وَالتَّمْرُ بِالتَّمْرِ

وَالْمِلْحُ بِالْمِلْحِ مِثْلًا بِمِثْلِ يَدَا بِيَدٍ فَمَنْ زَادَ أَوْ اسْتَزَادَ فَقَدْ أَرْتَى وَالْآخِذُ وَالْمُعْطَى

سَوَاءٌ. صَح

⁴³⁵¹ Müttekî, nr. 1749; İbni Arrâk, II, 402.

⁴³⁵² Beyhakî, I, 407; Deylemî, II, 249.

⁴³⁵³ Deylemî, II, 249.

⁴³⁵⁴ Humeydî, I, 8; Ahmed, I, 45; İbnü'l-Cârûd, I, 164.

4355. Altının altınla, gümüşün gümüşle, buğdayın buğdayla, hurmanın hurmayla, tuzun tuzla aynı miktarda ve peşin olarak değiştirilmesinde bir sakınca yoktur; fazla veren veya verilmesini isteyen faiz almış olur; faiz alan da veren de birdir.⁴³⁵⁵

٤٣٥٦-الذَّهَبُ بِالذَّهَبِ وَالْفِضَّةُ بِالْفِضَّةِ وَالْبُرُّ بِالْبُرِّ وَالشَّعِيرُ بِالشَّعِيرِ وَالتَّمْرُ بِالتَّمْرِ وَالْمِلْحُ بِالْمِلْحِ مِثْلًا بِمِثْلِ سَوَاءٍ بِسَوَاءٍ يَدًا بِيَدٍ فَإِذَا اخْتَلَفَتْ هَذِهِ الْأَصْنَافُ فَيُعَوَّضُ كَيْفَ شِئْتُمْ إِذَا كَانَ يَدًا بِيَدٍ. صح

4356. Altının altınla, gümüşün gümüşle, buğdayın buğdayla, arpanın arpayla hurmanın hurmayla, tuzun tuzla aynı miktarda ve peşin olarak değiştirilmesinde bir sakınca yoktur; çeşitler değişik olursa peşin olarak istediğiniz şekilde satabilirsiniz.⁴³⁵⁶

٤٣٥٧-الذَّهَبُ وَالْحَرِيرُ حِلٌّ لِلنِّسَاءِ أُمَّتِي وَحَرَامٌ عَلَى ذُكُورِهَا. صح

4357. Altınla ipek ümmetimin kadınlarına helal, erkeklerine ise haramdır.⁴³⁵⁷

٤٣٥٨-الذَّهَبُ حَلِيَّةُ الْمُشْرِكِينَ وَالْفِضَّةُ حَلِيَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَالْحَدِيدُ حَلِيَّةُ أَهْلِ النَّارِ. ض

4358. Altın müşriklerin, gümüş müslümanların, demir de cehennem ehlinin süsüdür.⁴³⁵⁸

RA HARFİ

٤٣٥٩-رَأَتْ أُمِّي حِينَ وَضَعْتَنِي سَطَعَ مِنْهَا نُورٌ أَضَاءَتْ لَهُ قُصُورُ بَصْرَى. صح

4359. Anam beni doğurduğunda, vücudundan Busra saraylarını aydınlatan bir nur çıktığını gördü.⁴³⁵⁹

⁴³⁵⁵ Ahmed, III, 97; Abd b. Humeyd, s. 272.

⁴³⁵⁶ Ahmed, V, 320; İbni Hibbân, XI, 393; Dârekutnî, III, 24.

⁴³⁵⁷ Ukaylî, I, 174; Taberânî, V, 211; Deylemî, II, 250.

⁴³⁵⁸ Münâvî, III, 573.

⁴³⁵⁹ İbni Sad, I, 102.

٤٣٦٠- رَأَتْ أُمِّي كَأَنَّهُ خَرَجَ مِنْهَا نُورٌ أَضَاءَتْ مِنْهُ قُصُورُ الشَّامِ. ح

4360. Annem beni doğurduğunda kendisinden bir nurun çıktığını ve Şam'ın saraylarını aydınlattığını gördü.⁴³⁶⁰

Başlar

٤٣٦١- رَأْسُ الْحِكْمَةِ مَخَافَةُ اللَّهِ تَعَالَى. صَح

4361. Hikmetin başı, Allah korkusudur.⁴³⁶¹

٤٣٦٢- رَأْسُ الدِّينِ النَّصِيحَةُ لِلَّهِ وَلِدِينِهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ
وَلِلْمُسْلِمِينَ عَامَّةً. صَح

4362. Dinin başı Allah ile dini, peygamberle kitabı, müslüman liderlerle bütün müslümanlar için nasihattan ibarettir.⁴³⁶²

٤٣٦٣- رَأْسُ الدِّينِ الْوَرَعُ. ض

4363. Dinin başı, haramlardan kaçınmaktır.⁴³⁶³

٤٣٦٤- رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ التَّحَبُّبُ إِلَى النَّاسِ وَاصْطِنَاعُ الْخَيْرِ إِلَى كُلِّ بَرٍ
وَفَاجِرٍ. ض

4364. Allah'a imandan sonra aklın başı, insanları sevmek ve iyi kötü herkese iyilik etmektir.⁴³⁶⁴

٤٣٦٥- رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ التَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ.

4365. Allah'a imandan sonra aklın başı, insanları sevmektir.⁴³⁶⁵

⁴³⁶⁰ İbni Sad, I, 102.

⁴³⁶¹ Beyhakî, Şuab, I, 470; Deylemî, II, 270.

⁴³⁶² Taberânî, Evsat, II, 42; İbni Asâkir, IX, 307; Heysemî, I, 87.

⁴³⁶³ İbni Adî, II, 155.

⁴³⁶⁴ Beyhakî, Şuab, VI, 256.

⁴³⁶⁵ Taberânî, Evsat, V, 120; Heysemî, VIII, 24.

٤٣٦٦- رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الدِّينِ التَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ وَاصْطِنَاعُ الْخَيْرِ إِلَى كُلِّ بَرٍّ وَفَاجِرٍ.

4366. Dinden sonra aklın başı insanlarla güzel geçinmek, iyi kötü herkese iyilik etmektir.⁴³⁶⁶

٤٣٦٧- رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ التَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ وَأَهْلُ التَّوَدُّدِ فِي الدُّنْيَا لَهُمْ دَرَجَةٌ فِي الْجَنَّةِ وَمَنْ كَانَتْ لَهُ فِي الْجَنَّةِ دَرَجَةٌ فَهُوَ فِي الْجَنَّةِ وَنِصْفُ الْعِلْمِ حُسْنُ الْمَسْأَلَةِ وَالْاِقْتِصَادُ فِي الْمَعِيشَةِ نِصْفُ الْعَيْشِ تَبْقَى نِصْفُ النَّفَقَةِ وَرَكَعَتَانِ مِنْ رَجُلٍ وَرَبْعُ أَفْضَلٍ مِنْ أَلْفِ رَكَعَةٍ مِنْ مُخَلِّطٍ وَمَا تَمَّ دِينَ إِنْسَانٍ قَطُّ حَتَّى يَتِمَّ عَقْلُهُ وَالِدُعَاءُ يَرُدُّ الْأَمْرَ وَصَدَقَةُ السَّرِّ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ وَصَدَقَةُ الْعَلَانِيَةِ تَقِي مِيتَةَ السُّوءِ وَصَنَائِعُ الْمَعْرُوفِ إِلَى النَّاسِ تَقِي صَاحِبَهَا مَصَارِعَ السُّوءِ الْآفَاتِ وَالْهَلَكَاتِ وَأَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الْآخِرَةِ وَالْعَرْفُ يَنْقَطِعُ فِيمَا بَيْنَ النَّاسِ وَلَا يَنْقَطِعُ فِيمَا بَيْنَ اللَّهِ وَبَيْنَ مَنْ افْتَعَلَهُ. ض

4367. Allah'a imandan sonra yapılacak en akıllı şey, insanlarla iyi geçinmektir, dünyada insanlarla iyi geçinen insanlara cennette yerler hazırlanır; cennette kendisine yer hazırlanan kişi oraya gider; ilmin yarısı güzel soru sormak, geçimde tutumlu olmak ihtiyaçları ve nafakanın yarısını karşılar; haramlardan sakınan bir kişinin kılacağı iki rekat namaz, haramlara bulaşan kişinin bin rekat namazından daha üstündür; kişinin akli olgunlaşmadan dini tamamlanmaz; dua kaderi değiştirir, gizli verilen sadakalar rabbın öfkesini dindirir, açıktan verilenler ise kişileri kötü ölümden korur, insanlara yapılan iyilikler kişiyi bela ve musibetlerden kurtarır, dünyada iyilik yapanlar ahirette iyilik bulurlar, iyiliklere verilen karşılıklar insanlar arasında kesintiye uğrayabilir ama Allah ile kulu arasında kesintiye uğramazlar.⁴³⁶⁷

٤٣٦٨- رَأْسُ الْعَقْلِ الْمُدَارَاةُ وَأَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الْآخِرَةِ.

⁴³⁶⁶ Beyhakî, Şuab, VI, 255.

⁴³⁶⁷ Beyhakî, Şuab, VI, 255.

4368. Aklın başı, insanlarla iyi geçinmektir; dünyada iyilik sahibi olanlar, ahirette de iyilik sahibi olurlar.⁴³⁶⁸

٤٣٦٩- رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ التَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ وَمَا يَسْتَفْنِي رَجُلٌ عَنْ مَشُورَةٍ وَإِنَّ أَهْلَ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمُ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الْآخِرَةِ وَإِنَّ أَهْلَ الْمُنْكَرِ فِي الدُّنْيَا هُمُ أَهْلُ الْمُنْكَرِ فِي الْآخِرَةِ.

4369. Allah'a imandan sonra yapılacak en akıllı şey, insanları sevmektir; kişi istişareden geri durmamalıdır; dünyada iyilik yapanlar ahirette iyilik, dünyada kötülük yapanlar da ahirette kötülük ehli olurlar.⁴³⁶⁹

٤٣٧٠- رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ مُدَارَاةُ النَّاسِ وَأَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الْآخِرَةِ وَأَهْلُ الْمُنْكَرِ فِي الدُّنْيَا أَهْلُ الْمُنْكَرِ فِي الْآخِرَةِ.

4370. Allah'a imandan sonra yapılacak en akıllı şey, insanlarla iyi geçinmektir; dünyada iyilik yapanlar ahirette iyilik, dünyada kötülük yapanlar da ahirette kötülük ehli olurlar.⁴³⁷⁰

٤٣٧١- رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ الْحَيَاءُ وَحُسْنُ الْخُلُقِ. ح

4371. Allah'a imandan sonra aklın başı, haya ve güzel ahlaktır.⁴³⁷¹

٤٣٧٢- رَأْسُ الْكُفْرِ نَحْوُ الْمَشْرِقِ وَالْفَخْرُ وَالْخِيَلَاءُ فِي أَهْلِ الْخَيْلِ وَالْإِبِلِ وَالْقَدَّادِينَ أَهْلُ الْوَبَرِ وَالسَّكِينَةُ فِي أَهْلِ الْغَنَمِ. ح

4372. Küfrün başı doğu tarafındadır; övünme ile kendini beğenme at ve deve sahipleriyle tarımla uğraşan köylülerde, ağırbaşlılık ise koyun sahiplerinde olur.⁴³⁷²

٤٣٧٣- رَأْسُ هَذَا الْأَمْرِ الْإِسْلَامُ وَمَنْ أَسْلَمَ سَلِمَ وَعَمُودُهُ الصَّلَاةُ وَذِرْوَةُ سَنَامِهِ الْجِهَادُ لَا يَنَالُهُ إِلَّا أَفْضَلُهُمْ. صَح

⁴³⁶⁸ İbni Ebi'-d-Dünyâ, Havâic, s. 32.

⁴³⁶⁹ Beyhaki, X, 109.

⁴³⁷⁰ İbni Ebi'-d-Dünyâ, Havâic, s. 32.

⁴³⁷¹ Deylemî, II, 270.

⁴³⁷² Ahmed, II, 506; Ebû Yâîlâ, XI, 226.

4373. Bu dinin başı teslim olmaktır; teslim olup müslüman olan kişi selamete erer; bu dinin direği namaz, zirvesi cihaddır; ona da en faziletli olanlardan başkası güç yetiremez.⁴³⁷³

٤٣٧٤- رَاصُوا الصُّفُوفَ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَقُومُ فِي الْخَلَلِ. صح

4374. Safları sık tutun, zira şeytan saf boşluklarında durur.⁴³⁷⁴

٤٣٧٥- رَاصُوا صُفُوفَكُمْ وَقَارِبُوا بَيْنَهَا وَحَادُّوا بِالْأَعْنَاقِ. صح

4375. Safları sıklaştıran, aralarını yakın tutup omuzlara bakarak hizaya durun!⁴³⁷⁵

٤٣٧٦- رَأَى عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ رَجُلًا يَسْرِقُ فَقَالَ لَهُ أَسْرَقْتَ قَالَ كَلَّا وَالَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَقَالَ عِيسَى آمَنْتُ بِاللَّهِ وَكَذَّبْتُ عَيْنِي. صح

4376. Meryem oğlu İsa hırsızlık yapan birini görünce, "Hırsızlık mı yapıyorsun?" diye sordu; adamın, "Kendisinden başka ilah olmayana yemin ederim ki asla!" diye cevap vermesi üzerine İsa, "Allah'a inanıp gözlerimi yalanladım" diye karşılık verdi.⁴³⁷⁶

Peygamberin Gördükleri

٤٣٧٧- رَأَيْتُ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ. صح

4377. Rabbim azze ve celleyi gördüm.⁴³⁷⁷

٤٣٧٨- رَأَيْتُ الْمَلَائِكَةَ تُغَسِّلُ حُمْرَةَ بْنَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَخَنْظَلَةَ بْنَ الرَّاهِبِ. ح

4378. Ben melekleri Hamza İbni Abdulmuttalib ile Hanzale İbni Rahib'in cenazelerini yıkarken gördüm.⁴³⁷⁸

⁴³⁷³ Taberânî, XX, 55; İbni Adî, V, 165.

⁴³⁷⁴ Nesâî, Kübrâ, I, 288.

⁴³⁷⁵ Nesâî, Kübrâ, I, 288.

⁴³⁷⁶ Ahmed, II, 314.

⁴³⁷⁷ Ahmed, I, 285; Heysemî, I, 78.

⁴³⁷⁸ Taberânî, XI, 391; Beyhakî, IV, 15; Heysemî, III, 23.

٤٣٧٩-رَأَيْتُ إِبْرَاهِيمَ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ أَقْرَى أُمَّتِكَ السَّلَامَ وَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ الْجَنَّةَ طَيِّبَةُ الثَّرْبَةِ عَذْبَةُ الْمَاءِ وَأَنَّهَا قِيَعَانٌ وَغِرَاسُهَا سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. صَح

4379. Miraca çıkarıldığım gece İbrahim'i gördüm, o bana, "Ey Muhammed, ümmetine selam söyle ve onlara de ki; Cennetin toprağı güzel ve temiz, suyu tatlı ve serin, kendisi düz ve geniş bir arazi, bitkileri ise sübhanallahu ve'l-hamdülillah ve lailaheillallahü vallahü ekber vela havle vela kuvvete illa billah'tır" dedi.⁴³⁷⁹

٤٣٨٠-رَأَيْتُ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي مُوسَى رَجُلًا آدَمَ طَوَالًا جَعْدًا كَأَنَّهُ مِنْ رِجَالِ شَنْوَاءَ وَرَأَيْتُ عِيسَى رَجُلًا مَزْنُوعَ الْخَلْقِ إِلَى الْحُمْرَةِ وَالْبَيَاضِ سَبَطَ الرَّأْسِ وَرَأَيْتُ مَالِكًا خَازِنَ النَّارِ وَالذَّجَالِ. صَح

4380. Miraca çıkarıldığım gece Musa'yı esmer, uzun boylu, kıvrıcık saçlı, Şenue kabilesi adamlarına benzer biri olarak, İsa'yı orta boylu, beyazla kırmızı arası, düz ve gür saçlı olarak gördüm, cehennem bekçisi olan Malik'i ve Deccal'ı da gördüm.⁴³⁸⁰

٤٣٨١-رَأَيْتُ جِبْرِيلَ لَهُ سِتْمَائَةٌ جَنَاح. صَح

4381. Cibril'i altıyüz kanatlı olarak gördüm.⁴³⁸¹

٤٣٨٢-رَأَيْتُ أَكْثَرَ مَنْ رَأَيْتُ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُعْتَمِنٍ. ض

4382. Meleklerin çoğunu sarıklı olarak gördüm.⁴³⁸²

٤٣٨٣-رَأَيْتُ جَفَرَيْنِ أَبِي طَالِبٍ مَلَكًا يَطِيرُ فِي الْجَنَّةِ مَعَ الْمَلَائِكَةِ بِجَنَاحَيْنِ. صَح

4383. Cafer İbni Ebi Talib'i kanatlarıyla cennette diğer meleklerle birlikte uçarken gördüm.⁴³⁸³

⁴³⁷⁹ Taberânî, X, 173; Heysemî, X, 91.

⁴³⁸⁰ Ahmed, I, 342.

⁴³⁸¹ Ahmed, I, 412; Nesâî, Kübrâ, VI, 473.

⁴³⁸² Taberânî, Evsat, VIII, 369; İbni Asâkir, XXII, 81; Heysemî, V, 120.

⁴³⁸³ İbni Hibbân, XV, 521; Ebû Yalâ, XI, 350; Hâkim, III, 231.

٤٣٨٤-رَأَيْتُ خَدِيجَةَ عَلَى نَهْرٍ مِنْ أَنْهَارِ الْجَنَّةِ فِي بَيْتٍ مِنْ قَصَبٍ لَا لَعْوَ فِيهِ وَلَا نَصَبٌ. ح

4384. Ben Hatice'yi cennet nehirlerinden biri üzerinde, inciden yapılmış bir saray içinde gördüm; orada ne bir boş söz, ne de bir yorgunluk vardı.⁴³⁸⁴

٤٣٨٥-رَأَيْتُ لَيْلَةَ أُسْرِي بِي عَلَى بَابِ الْجَنَّةِ مَكْتُوباً الصَّدَقَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا وَالْقَرْضُ بِمِائَةِ عَشْرٍ فَقُلْتُ يَا جَبْرِيلُ : مَا بَالُ الْقَرْضِ أَفْضَلُ مِنَ الصَّدَقَةِ قَالَ لِأَنَّ السَّائِلَ يَسْأَلُ وَعِنْدَهُ وَالْمُسْتَقْرِضُ لَا يَسْتَقْرِضُ إِلَّا مِنْ حَاجَةٍ. ح

4385. Mirac gecesi cennetin kapısında, "Sadakalara on, verilen borçlara onsekiz misli sevap vardır!" yazısıyı gördüm; Cibril'e borç vermenin neden sadaka vermeden daha üstün olduğunu sordum; Cibril, kişinin yanında bir şeyler olduğu zaman da sadaka isteyebileceğini, ama borcu ancak ihtiyacı olduğu zaman isteyebileceğini söyledi.⁴³⁸⁵

٤٣٨٦-رَأَيْتُ عَمْرُو بْنَ لُحَيٍّ بْنِ قَمْعَةَ بْنَ خِنْدَفَ أَخَا بَنِي كَعْبٍ وَهُوَ يَجُرُّ قَصَبَهُ فِي النَّارِ. صَح

4386. Kaboğullarının kardeşi Amr İbni Luhay İbni Kam'a İbni Hindef'i ateşte bağışsaklarını sürüklerken gördüm, o, Mekke'de puta tapmayı ilk başlatan idi.⁴³⁸⁶

٤٣٨٧-رَأَيْتُ شَيَاطِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ قَرُّوا مِنْ عَمْرِ. ض

4387. İnsan ve cin şeytanlarının Ömer'den kaçtıklarını gördüm.⁴³⁸⁷

⁴³⁸⁴ Taberânî, XXIII, 8; Heysemî, IX, 223.

⁴³⁸⁵ Taberânî, Evsat, VII, 16; Ebû Nuaym, VIII, 333; Beyhakî, Şuab, III, 285.

⁴³⁸⁶ Müslim, Cennet 5.

⁴³⁸⁷ İbni Adî, III, 51; İbni Asâkir, VII, 84.

Rüyalar

٤٣٨٨- رَأَيْتُ كَأَنَّ امْرَأَةً سَوْدَاءَ ثَائِرَةَ الرَّأْسِ خَرَجَتْ مِنَ الْمَدِينَةِ حَتَّى نَزَلَتْ مَهْمَعَةً فَأَوْلَتْهَا أَنَّ وَبَاءَ الْمَدِينَةِ نَقَلَ إِلَيْهَا. صح

4388. Rüyamda saç başı dağınık siyah bir kadının Medine'den çıkıp Cuhfe'de konakladığını gördüm, bunu Medine vebasının oraya gitmesi şeklinde yorumladım.⁴³⁸⁸

٤٣٨٩- رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النَّبُوءَةِ. صح

4389. Müminin rüyası, nübüvvetin kırkaltı cüzünden bir cüzdür.⁴³⁸⁹

٤٣٩٠- رُؤْيَا الْمُسْلِمِ الصَّالِحِ جُزْءٌ مِنْ سِتِّينَ جُزْءًا مِنَ النَّبُوءَةِ.

4390. Salih bir müslümanın rüyası, nübüvvetin yetmiş cüzünden bir cüzdür.⁴³⁹⁰

٤٣٩١- رُؤْيَا الْمُسْلِمِ الصَّالِحِ بُشْرَى مِنَ اللَّهِ وَهِيَ جُزْءٌ مِنْ خَمْسِينَ جُزْءًا مِنَ النَّبُوءَةِ. صح

4391. Salih bir müslümanın rüyası, Allah'dan bir müjde olup nübüvvetin elli cüzünden bir cüzdür.⁴³⁹¹

٤٣٩٢- رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ جُزْءٌ مِنْ أَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النَّبُوءَةِ وَهِيَ عَلَى رَجُلٍ طَائِرٍ مَا لَمْ يُحَدِّثْ بِهَا فَإِذَا تُحَدِّثُ بِهَا سَقَطَتْ وَلَا تُحَدِّثُ بِهَا إِلَّا لَيْبًا أَوْ حَيِّبًا. صح

4392. Salih müminin rüyası, peygamberliğin kırk cüzünden bir cüzdür; sahibi anlatmadıkça rüya bir kuşun ayağına bağlıdır, sahibi anlatınca o rüya yere düşer, rüyanı ancak alim, akıllı veya sevdiğin birine anlat!⁴³⁹²

⁴³⁸⁸ Ahmed, II, 117; Nesâî, Kübrâ, IV, 390; Ebû Yalâ, IX, 395.

⁴³⁸⁹ İbni Ebî Şeybe, VI, 174; Ahmed, III, 106.

⁴³⁹⁰ İbni Ebî Şeybe, VI, 174; Ebû Yalâ, II, 493.

⁴³⁹¹ Heysemî, VII, 173.

⁴³⁹² Taberânî, XIX, 205; Beyhakî, Şuab, IV, 190.

٤٣٩٣- رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ كَلَامٌ بِهٖ الْعَبْدُ رَبُّهُ فِي الْمَنَامِ. صَح

4393. Müminin rüyası, rabbinin uykuda kuluna söylediği sözlerdir.⁴³⁹³

Nöbet Tutmak

٤٣٩٤- رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا وَمَوْضِعُ سَوَاطِئِ أَحَدِكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا وَالرَّوْحَةُ يَرْوَحُهَا الْعَبْدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ الْغَدَوَةُ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا. صَح

4394. Kişinin bir gün Allah yolunda düşmana karşı nöbet tutması, dünyadan ve dünya üzerindeki her şeyden, birinizin cennette kamçı-sının kapladığı yer, dünyadan ve dünya üzerindeki her şeyden, kulun Allah yolunda sabah çıkıp akşam dönmesi, dünya ve dünya üzerindeki her şeyden daha hayırlıdır.⁴³⁹⁴

٤٣٩٥- رِبَاطُ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ شَهْرٍ وَقِيَامِهِ وَإِنْ مَاتَ مُرَابِطاً جَزَى عَلَيْهِ عَمَلُهُ الَّذِي كَانَ يَعْمَلُهُ وَأُجْرِي عَلَيْهِ رِزْقُهُ وَأَمِنَ مِنَ الْفَتَنِ. صَح

4395. Bir gün bir gece nöbet tutmak, bir ay oruç tutup namaz kılmaktan daha hayırlıdır; nöbet tutarken ölen kişi yaptığı amellerin sevabını almaya devam eder, rızkı kendisine verilir ve kabir azabından da emin olur.⁴³⁹⁵

٤٣٩٦- رِبَاطُ يَوْمٍ خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ شَهْرٍ وَقِيَامِهِ. صَح

4396. Bir gün nöbet tutmak, bir ay oruç tutup gece ibadet etmekten daha hayırlıdır.⁴³⁹⁶

٤٣٩٧- رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ يَوْمٍ فِيمَا سِوَاهِ مِنَ الْمَنَازِلِ. صَح

⁴³⁹³ İbni Ebî Âsım, I, 213; Heysemî, VII, 174.

⁴³⁹⁴ Ahmed, V, 339.

⁴³⁹⁵ Taberânî, Şâmiyyîn, I, 221.

⁴³⁹⁶ Ahmed, I, 65; İbni Hibbân, X, 469; Taberânî, Şâmiyyîn, I, 221.

4397. Allah yolunda bir gün gözcülük yapmak, Allah yolunda olmanın yerdeki bin günden hayırlıdır.⁴³⁹⁷

٤٣٩٨- رِبَاطُ شَهْرٍ خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ دَهْرٍ وَمَنْ مَاتَ مُرَابِطًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ آمِنَ مِنَ الْفَرَقِ الْأَكْبَرِ وَغُدِي عَلَيْهِ بِرِزْقِهِ وَرِيحٍ مِنَ الْجَنَّةِ وَيَجْرِي عَلَيْهِ أَجْرُ الْمُرَابِطِ حَتَّى يَبْعَثَهُ اللَّهُ. صَح

4398. Bir ay nöbet tutmak bir yıl oruç tutmaktan daha hayırlıdır; Allah yolunda nöbet tutarken ölen kişi, büyük korkudan emin olup sabah akşam kendisine cennetten rızkı verilir; dirilinceye kadar da nöbet-teymiş gibi ecir almaya devam eder.⁴³⁹⁸

٤٣٩٩- رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَغْدُلُ عِبَادَةَ شَهْرٍ أَوْ سَنَةٍ صِيَامَهَا وَقِيَامَهَا وَمَنْ مَاتَ مُرَابِطًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَعَادَهُ اللَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَأَجْرَى لَهُ أَجْرَ رِبَاطِهِ مَا قَامَتْ الدُّنْيَا. صَح

4399. Allah yolunda bir gün düşmana karşı nöbet tutmak bir ayın veya bir yılın gündüz oruçla, gece ibadetle geçirilmesinden daha hayırlıdır; Allah yolunda düşmana karşı dururken ölen kişi kabir azabından korunur, dünya durdukça nöbetteymiş gibi kendisine sevap yazılmaya devam edilir.⁴³⁹⁹

Nice Kimseler

٤٤٠٠- رَبُّ أَشْعَثَ مَذْفُوعٍ بِالْأَبْوَابِ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَةٍ. صَح

4400. Saçı başı dağınık, kapılardan kovulan nice insanlar vardır ki, onlar Allah'a yemin etseler, Allah onları yeminlerinde doğru çıkarır.⁴⁴⁰⁰

⁴³⁹⁷ Ahmed, I, 65; İbni Hibbân, X, 469; Hâkim, II, 156.

⁴³⁹⁸ Heysemî, V, 290.

⁴³⁹⁹ Ahmed, V, 441; Taberânî, VI, 327; Müttekî, nr. 10509.

⁴⁴⁰⁰ Müslim, Birr 138, Cennet 48; Abd, b. Humeyd, s. 370; İbni Hibbân, XIV, 403; Haîb, III, 203.

٤٤٠١- رَبُّ اشْعَثْ أَغْبَرَ ذِي طِمْرَيْنِ تَنْبُو عَنْهُ أَغْنِي النَّاسَ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ
لَأَبْرَهُ. صح

4401. Saçı başı dağınık, eli yüzü tozlu eski elbiseler içinde insanların bakmaya bile tenezzül etmediği nice kişiler vardır ki, onlar Allah adına yemin etseler, Allah onların yeminlerini boşa çıkarmaz.⁴⁴⁰¹

٤٤٠٢- رَبُّ ذِي طِمْرَيْنِ لَا يُؤْبَهُ لَهُ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لَأَبْرَهُ. صح

4402. İnsanların aldırış etmediği üstü başı pejmürde nice kişiler vardır ki, onlar Allah adına yemin etseler, Allah onların yeminlerini boşa çıkarmaz.⁴⁴⁰²

٤٤٠٣- رَبُّ طَاعِمٍ شَاكِرٍ أَغْظَمَ أَجْرًا مِنْ صَائِمٍ صَابِرٍ. ض

4403. Yiyip de şükreden nice insanlar vardır ki, sabredip de oruç tutanlardan daha çok sevap kazanır.⁴⁴⁰³

٤٤٠٤- رَبُّ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ إِلَّا الْجُوعُ وَرَبُّ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ إِلَّا
السَّهَرُ. صح

4404. Nice gece kalkıp ibadet yapanlar vardır ki, o kalkıştan nasip-leri sadece uykusuz kalmaktır, nice oruç tutanlar da vardır ki, o oruçtan nasiplerini açlık ve susuzluktan başka bir şey değildir.⁴⁴⁰⁴

٤٤٠٥- رَبُّ قَائِمٍ حَظُّهُ مِنْ قِيَامِهِ السَّهَرُ وَرَبُّ صَائِمٍ حَظُّهُ مِنْ صِيَامِهِ الْجُوعُ
وَالْعَطَشُ. صح

4405. Gece ibadetine kalkan nice insanlar vardır ki geceden nasipleri uykusuz kalmak, oruç tutan nice insanlar da vardır ki o oruçtan nasipleri açlık ve susuzluktan başka bir şey değildir.⁴⁴⁰⁵

⁴⁴⁰¹ Hâkim, IV, 364; Ebû Nuaym, I, 7.

⁴⁴⁰² İbni Adî, III, 314; Ebû Nuaym, I, 350; Ziyâ, VII, 217.

⁴⁴⁰³ Taberânî, XI, 41; Heysemî, V, 117.

⁴⁴⁰⁴ Nesâî, Kübrâ, II, 239.

⁴⁴⁰⁵ Taberânî, XII, 382; Heysemî, III, 202.

٤٤٠٦- رَبُّ عَذْقٍ مُذَكَّلٍ لِابْنِ الدَّخْدَاخَةِ فِي الْجَنَّةِ. صَح

4406. Cennette İbni Dahdah için dalları yere kadar sarkmış nice hurma ağaçları vardır.⁴⁴⁰⁶

٤٤٠٧- رَبُّ عَابِدٍ جَاهِلٍ وَرَبُّ عَالِمٍ فَاجِرٍ فَاحْذَرُوا الْجُهَّالَ مِنَ الْعُبَادِ وَالْفُجَّارَ مِنَ الْعُلَمَاءِ. ض

4407. Nice cahil abid ve facir alimler vardır, siz cahil abidlerden ve facir alimlerden uzak durun.⁴⁴⁰⁷

٤٤٠٨- رَبُّ مُعَلِّمٍ حُرُوفِ أَبِي جَادَ دَارَسَ فِي التَّجْوِيمِ لَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ خَلَقٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

4408. Ebced harflerini öğrenip müneccimlik yapan nice insanlar vardır ki, kıyamet gününde onların Allah yanında bir nasipleri olmaz.⁴⁴⁰⁸

٤٤٠٩- رَبُّ حَامِلٍ فَقِهِ غَيْرُ فَقِيهِ وَمَنْ لَمْ يَنْفَعَهُ عِلْمُهُ ضَرَّهُ جَهْلُهُ أَقْرَأَ الْقُرْآنَ مَا نَهَاكَ فَإِنْ لَمْ يَنْهَكَ فَلَسْتَ تَقْرَأُهُ. ض

4409. İlim sahibi olan nice insanlar vardır ki, onlar anlayış sahibi değildirler; ilmi kendine fayda vermeyen kişiye cehaleti zarar verir, seni kötülüklerden sakındırdığı sürece Kuran oku, eğer o seni kötülüklerden sakındırmıyorsa o zaman okumuyorsun demektir.⁴⁴⁰⁹

٤٤١٠- رَبِيعُ أُمَّتِي الْعَنْبُ وَالْبَطِيخُ. ض

4410. Ümmetimin baharı, üzümle karpuzdur.⁴⁴¹⁰

٤٤١١- رَجَبُ شَهْرِ اللَّهِ وَشَعْبَانُ شَهْرِي وَرَمَضَانُ شَهْرُ أُمَّتِي. ض

4411. Receb Allah'ın, şaban benim, ramazan da ümmetimin ayıdır.⁴⁴¹¹

⁴⁴⁰⁶ Huseynî, II, 56; Beyhakî, VI, 158.

⁴⁴⁰⁷ İbni Adî, II, 446; İbni Asâkir, III, 230; Müttekî, nr. 24847.

⁴⁴⁰⁸ Taberânî, XI, 41; Heysemî, V, 117.

⁴⁴⁰⁹ Taberânî, Şâmiyyîn, II, 282; Heysemî, I, 184.

⁴⁴¹⁰ Deylemî, II, 272; Kâri, Kübrâ, s. 90.

⁴⁴¹¹ Deylemî, II, 275.

Rahmet Olunacak Şeyler

٤٤١٢- رَحِمَ اللَّهُ أَبَا بَكْرٍ زَوْجِي ابْنَتُهُ وَحَمَلَنِي إِلَى دَارِ الْهَجْرَةِ وَأَعْتَقَ بِإِلَافٍ مِنْ مَالِهِ وَمَا نَفَعَنِي مَالٌ فِي الْإِسْلَامِ مَا نَفَعَنِي مَالُ أَبِي بَكْرٍ رَحِمَ اللَّهُ عُمَرَ يَقُولُ الْحَقُّ وَإِنْ كَانَ مُرًّا لَقَدْ تَرَكَهُ الْحَقُّ وَمَالُهُ مِنْ صَدِيقٍ رَحِمَ اللَّهُ عُثْمَانَ تَسْتَخِيهِ الْمَلَائِكَةُ وَجَهَّزَ جَيْشَ الْفُسْرَةِ وَزَادَ فِي مَسْجِدِنَا حَتَّى وَسِعْنَا رَحِمَ اللَّهُ عَلَيَا اللَّهُمَّ أَدِرِ الْحَقَّ مَعَهُ حَيْثُ دَارَ. صَح

4412. Allah Ebu Bekir'e merhamet etsin, o kızını bana verip hicrette bana yol arkadaşı oldu, Bilal'i efendisinden satın alarak hürriyetine kavuşturdu; İslam'da onun malından faydalandığım kadar kimsenin maldan faydalanmadım; Allah Ömer'e merhamet etsin, o acı da olsa hakkı söylediğinden dolsuz kalır; Allah, Osman'a da merhamet etsin, o meleklerin kendisinden haya ettiği bir insan olup Zorluk Ordusu'nu donattı, mescidimizi de hepimizi içine alacak kadar genişletti; Allah Ali'ye de merhamet etsin, Allahım hakkı onun döndüğü tarafa döndür!⁴⁴¹²

٤٤١٣- رَحِمَ اللَّهُ ابْنَ أَبِي رَوَاحَةَ كَانَ أَيْنَمَا أَذْرَكْتُهُ الصَّلَاةَ أَنَاخَ. صَح

4413. Allah Abdullah İbni Revaha'ya merhamet etsin; o nerede namaz vakti girerse orada devesini çökertip namazını kılar.⁴⁴¹³

٤٤١٤- رَحِمَ اللَّهُ قَسًّا إِنَّهُ كَانَ عَلَى دِينِ أَبِي إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ. ض

4414. Allah, Kus İbni Saide'ye rahmet etsin, o babam İbrahim oğlu İsmail'in dini üzereydi.⁴⁴¹⁴

٤٤١٥- رَحِمَ اللَّهُ لوطاً كَانَ يَأْوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ وَمَا بَعَثَ اللَّهُ بَعْدَهُ نَبِيًّا إِلَّا وَهُوَ

فِي ثُرُوءٍ مِنْ قَوْمِهِ. صَح

4415. Allah Lut'a rahmet etsin, o sağlam bir yere sığınır; Allah ondan sonra bir peygamber gönderdiği zaman onu kavminden biriyle korumaya başladı.⁴⁴¹⁵

⁴⁴¹² Bezzâr, III, 51; Hâkim, III, 76; Ebû Yâla, I, 418; İbni Asâkir, XXXIX, 71.

⁴⁴¹³ Ukaylî, IV, 371; Taberânî, XII, 322; Heysemî, IX, 316.

⁴⁴¹⁴ Taberânî, XVIII, 265; İbni Asâkir, XXVI, 84; Heysemî, X, 49.

⁴⁴¹⁵ Hâkim, II, 611.

٤٤١٦- رَحِمَ اللَّهُ حَمِيرَ أَفْوَاهُهُمْ سَلَامٌ وَأَيْدِيَهُمْ طَعَامٌ وَهُمْ أَهْلُ أَمْنٍ وَإِيمَانٍ. ح

4416. Allah Himyerlilere rahmet etsin; onların dillerinde selam, ellerinde ikram edecekleri şeyler vardır, onlar aynı zamanda eman ve iman ehli kişilerdir.⁴⁴¹⁶

٤٤١٧- رَحِمَ اللَّهُ خُرَافَةً إِنَّهُ كَانَ رَجُلًا صَالِحًا. ح

4417. Allah Hurafe'ye rahmet etsin, o salih bir adamdı.⁴⁴¹⁷

٤٤١٨- رَحِمَ اللَّهُ الْأَنْصَارِ وَأَبْنَاءَ الْأَنْصَارِ وَأَبْنَاءَ الْأَنْصَارِ. ص

4418. Allah ensara, ensarın çocuklarına ve çocuklarının çocuklarına merhamet etsin!⁴⁴¹⁸

٤٤١٩- رَحِمَ اللَّهُ الْمُتَخَلِّلِينَ وَالْمُتَخَلَّلَاتِ. ض

4419. Parmakla dış aralarını temizleyen erkek ve kadınlara Allah merhamet etsin!⁴⁴¹⁹

٤٤٢٠- رَحِمَ اللَّهُ الْمُتَسَرُّوْلَاتِ مِنَ النِّسَاءِ.

4420. İç donu giyen kadınlara Allah merhamet etsin!⁴⁴²⁰

٤٤٢١- رَحِمَ اللَّهُ الْمُتَخَلِّلِينَ فِي أُمْتِي مِنَ الْوُضُوءِ وَالطَّعَامِ. ح

4421. Allah ümmetinden abdest alırken parmak, yemekten sonra da dış aralarını temizleyenlere merhamet etsin!⁴⁴²¹

٤٤٢٢- رَحِمَ اللَّهُ امْرَأً اكْتَسَبَ طَيِّبًا وَأَنْفَقَ قَصْدًا وَقَدَّمَ فَضْلًا لِيَوْمِ فَقْرِهِ

وَحَاجَّتِهِ. ض

⁴⁴¹⁶ Ahmed, II, 278.

⁴⁴¹⁷ İbri Hacer, İsâbe, II, 270.

⁴⁴¹⁸ Bûsûrî, I, 25.

⁴⁴¹⁹ Beyhakî, Şuab, V, 126.

⁴⁴²⁰ Beyhakî, Şuab, VI, 168.

⁴⁴²¹ Deylemî, II, 262.

4422. Allah helal kazanan, tutumlu harcayan, fazlasını fakirlik ve ihtiyaç günü için önden gönderenlere merhamet etsin!⁴⁴²²

٤٤٢٣- رَحِمَ اللَّهُ امْرَأً أَصْلَحَ لِسَانَهُ. ح

4423. Allah, dilini düzelten kişiye merhamet etsin! ⁴⁴²³

٤٤٢٤- رَحِمَ اللَّهُ امْرَأً صَلَّى قَبْلَ الْعَصْرِ أَرْبَعًا. ص

4424. Allah, ikindi namazından önce dört rekat sünnet kılan kişiye merhamet etsin!⁴⁴²⁴

٤٤٢٥- رَحِمَ اللَّهُ امْرَأً تَكَلَّمَ فَعَنِمَ أَوْ سَكَتَ فَسَلِمَ. ح

4425. Allah konuşması ganimet, susması selamet olan kişiye merhamet etsin!⁴⁴²⁵

٤٤٢٦- رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا قَالَ فَعَنِمَ أَوْ سَكَتَ فَسَلِمَ. ض

4426. Allah konuştuğunda hayır kazanan, sustuğunda selamette kalan kula merhamet etsin!⁴⁴²⁶

٤٤٢٧- رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا قَالَ خَيْرًا فَعَنِمَ أَوْ سَكَتَ عَنْ سُوءٍ فَسَلِمَ. ح

4427. Hayır konuşup kazanan, şerre karşı susup kurtulan kula Allah rahmet etsin!⁴⁴²⁷

٤٤٢٨- رَحِمَ اللَّهُ امْرَأً عَلَّقَ فِي بَيْتِهِ سَوْطًا يُودَّبُ بِهِ أَهْلُهُ. ض

4428. Allah, evine kamçı asıp onurla ailesini terbiye eden adama rahmet etsin!⁴⁴²⁸

٤٤٢٩- رَحِمَ اللَّهُ أَهْلَ الْمَقْبَرَةِ تِلْكَ مَقْبَرَةٌ تَكُونُ بِعَسْقَلَانَ.

⁴⁴²² Müttekî, nr. 9207.

⁴⁴²³ Müttekî, nr. 29344; Aclûnî, I, 400.

⁴⁴²⁴ Aclûnî, I, 513.

⁴⁴²⁵ Beyhakî, Şuab, IV, 241; Deylemî, II, 259; Kudâî, I, 339.

⁴⁴²⁶ Aclûnî, I, 514.

⁴⁴²⁷ Hennâd, II, 535.

⁴⁴²⁸ Müttekî, nr. 44945; Aclûnî, II, 82.

4429. Allah Teala, Askalan mezarlığında yatanlara rahmet etsin!⁴⁴²⁹

٤٤٣٠- رَحِمَ اللَّهُ حَارِسَ الْحَرَسِ. صح

4430. Allah, orduyu bekleyen nöbetçiye merhamet etsin!⁴⁴³⁰

٤٤٣١- رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى وَأَنْقَضَ امْرَأَتُهُ فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ وَأَنْقَضَتْ زَوْجَهَا فَإِنْ أَبَى نَضَحَتْ فِي وَجْهِهِ الْمَاءَ. صح

4431. Allah gecenin bir kısmında kalkıp namaz kılan, eşini de kaldırmak için yüzüne su serpen erkeğe merhamet etsin; gecenin bir kısmında kalkıp namaz kılan, eşini de kaldırmak için yüzüne su serpen kadına da merhamet etsin!⁴⁴³¹

٤٤٣٢- رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا غَسَلَتْهُ امْرَأَتُهُ وَكَفَّنَ فِي أَخْلَاقِهِ.

4432. Eşi tarafından yıkanıp eski elbiseleri içine kefenlenen kişiye Allah rahmet etsin!⁴⁴³²

٤٤٣٣- رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا كَانَتْ لِأَخِيهِ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ فِي عِرْضٍ أَوْ مَالٍ فَجَاءَهُ فَاسْتَحَلَّهُ قَبْلَ أَنْ يُؤَخَذَ وَلَيْسَ تَمَّ دِينَارٌ وَلَا دِرْهَمٌ فَإِنْ كَانَتْ لَهُ حَسَنَاتٌ أُخِذَ مِنْ حَسَنَاتِهِ وَإِنْ لَمْ تَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ حُمِّلُوا عَلَيْهِ مِنْ سَيِّئَاتِهِمْ. صح

4433. Allah Teala, din kardeşinin şerefi veya malı konusunda kendisi üzerinde bir hakkı olup da kıyamet gününde bu hak kendisinden alınmadan önce helallik dileyen kula rahmet etsin; dinar ve dirhem olmadığı o günde iyilikleri varsa o iyiliklerinden alınır, iyilikleri yoksa, hak sahiplerinin günahları kendisine yükletilir. ⁴⁴³³

⁴⁴²⁹ Suyûtî, Leâli, I, 240.

⁴⁴³⁰ Hâkim, II, 95; Beyhakî, II, 268.

⁴⁴³¹ Ahmed, II, 250; Hâkim, I, 453; Beyhakî, II, 501.

⁴⁴³² Beyhakî, III, 397.

⁴⁴³³ Tayâlisî, s. 306; Ebû Yalâ, XI, 413.

٤٤٣٤- رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا سَمَحًا إِذْ بَاعَ سَمَحًا إِذَا اشْتَرَى سَمَحًا إِذَا قَضَى سَمَحًا إِذَا
اَقْتَضَى. صَح

4434. Alırken, satarken, borcunu öderken ve borcunu isterken hoş-
görülü olan insana Allah merhamet etsin!⁴⁴³⁴

٤٤٣٥- رَحِمَ اللَّهُ قَوْمًا يَخْسِبُهُمُ النَّاسُ مَرْضَى وَمَا هُمْ بِمَرْضَى.

4435. Hasta olmadıkları halde hasta zannedilenlere Allah merhamet
etsin!⁴⁴³⁵

٤٤٣٦- رَحِمَ اللَّهُ مُوسَى قَدْ أُودِيَ بِأَكْثَرِ مِنْ هَذَا فَصَبَرَ. صَح

4436. Allah çokça eziyet görüp de ona sabreden Musa'ya rahmet
etsin!⁴⁴³⁶

٤٤٣٧- رَحِمَ اللَّهُ يُوسُفَ أَنْ كَانَ لَذَا أَنَاةً حَلِيمًا لَوْ كُنْتُ أَنَا الْمَخْبُوسَ ثُمَّ أُرْسِلَ إِلَيَّ
لَخَرَجْتُ سَرِيعًا. ح

4437. Allah Yusuf'a merhamet etsin, o ne kadar da ağırbaşlı ve efen-
di biriydi; eğer ben hapiste olsaydım da bana elçi gelseydi hemen ora-
dan çıkmayı kabul ederdim.⁴⁴³⁷

٤٤٣٨- رَحِمَ اللَّهُ أَخِي يُوسُفَ لَوْ أَنَا أَتَانِي الرَّسُولُ بَعْدَ طُولِ الْحَبْسِ لَأَسْرَعْتُ
الْإِجَابَةَ حِينَ قَالَا زَجْعَ إِلَى رَبِّكَ فَأَسْأَلُهُ مَا بَالُ النَّسْوَةِ.

4438. Allah Teala kardeşim Yusuf'a rahmet etsin; eğer ben onun ye-
rinde olsaydım o kadar uzun süre hapiste kaldıktan sonra gelen elçiye,
"Efendine dön de kadınların niçin ellerini kestiklerini bir sor!" demez, hemen
çağrıyla icabet ederdim.⁴⁴³⁸

⁴⁴³⁴ İbni Hibbân, XI, 267.

⁴⁴³⁵ İbnü'l-Mübârek, I, 30.

⁴⁴³⁶ Ahmed, I, 380; İbni Hibbân, XI, 160.

⁴⁴³⁷ Suyûtî, Câmi, nr. 45097.

⁴⁴³⁸ Suyûtî, Câmi, nr. 45093; Ayet için bk. Yûsuf (12), 50.

٤٤٣٩- رَحِمَ اللَّهُ أَخِي يَحْيَى حِينَ دَعَاهُ الصَّبِيَانُ إِلَى اللَّعِبِ وَهُوَ صَغِيرٌ فَقَالَ :
أَلِلَّعِبِ خُلِقْتُ فَكَيْفَ بِمَنْ أَدْرَكَ الْحِنْتَ مِنْ مَقَالِهِ. ض

4439. Allah kardeşim Yahya'ya rahmet etsin, o küçükken çocuklar kendisini oyuna çağırmışlardı da o, "Ben oyun için mi yaratıldım?" demişti; küçükken böyle diyen birininbüyüyünce halinin nasıl olacağını siz düşünün!⁴⁴³⁹

٤٤٤٠- رَحِمَ اللَّهُ مَنْ حَفِظَ لِسَانَهُ وَعَرَفَ زَمَانَهُ وَاسْتَقَامَتْ طَرِيقَتُهُ. ض

4440. Allah dilini koruyup zamanı tanıyan ve doğru yolda olan kimseye merhamet etsin.⁴⁴⁴⁰

٤٤٤١- رَحِمَ اللَّهُ قَسًا كَانِي أَنْظُرُ إِلَيْهِ عَلَى جَمَلٍ أَوْزَقَ تَكَلَّمَ بِكَلَامٍ لَهُ خِلَافَةٌ لَا
أَحْفَظُهُ. ض

4441. Allah Teala şair Kuss'a rahmet etsin, onu boz renkli devesi üzerinde görür gibiyim; onun aklımda kalmayan çok güzel sözleri vardır.⁴⁴⁴¹

٤٤٤٢- رَحِمَ اللَّهُ وَالِدًا أَعَانَ وَلَدَهُ عَلَى بَرٍّ. ض

4442. Allah Teala, iyilik konusunda çocuğuna yardım eden babaya merhamet etsin!⁴⁴⁴²

٤٤٤٣- رَحِمَ اللَّهُ امْرَأً سَمِعَ مِنَّا حَدِيثًا فَوَعَاهُ ثُمَّ بَلَغَهُ مَنْ هُوَ أَوْعَى مِنْهُ. ح

4443. Allah bizden bir söz işitip onu iyi anlayan, sonra onu kendisinden daha anlayılı birine ulaştıran kimseye rahmet etsin!⁴⁴⁴³

٤٤٤٤- رَحِمَ اللَّهُ إِخْوَانِي بِقُرُونٍ. ض

4444. Allah Teala, Kazvin'deki kardeşlerime rahmet etsin!⁴⁴⁴⁴

⁴⁴³⁹ Deylemî, II, 264; İbni Asâkir, LXIV, 183.

⁴⁴⁴⁰ Deylemî, II, 261.

⁴⁴⁴¹ Suyûtî, Leâli, I, 95.

⁴⁴⁴² Deylemî, II, 262; Aclûnî, I, 514.

⁴⁴⁴³ Müttekî, nr. 28785.

⁴⁴⁴⁴ Râfiî, I, 16.

٤٤٤٥- رَحِمَ اللَّهُ عَيْنًا بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَرَحِمَ اللَّهُ عَيْنًا سَهَرَتْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ض

4445. Allah Teala kendinden korkarak ağlayan ve kendi yolunda uykusuz kalan gözlere merhamet etsin!⁴⁴⁴⁵

٤٤٤٦- رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى مُوسَى لَوْ صَبَرَ لَرَأَى مِنْ صَاحِبِهِ الْعَجَبَ. صَح

4446. Allah'ın rahmeti bizim de Musa'nın da üzerine olsun, eğer o sabretseydi, arkadaşından hayret verici daha başka şeyler de görecekti.⁴⁴⁴⁶

٤٤٤٧- رُحَمَاءُ أُمَّتِي أَوْسَاطُهَا. ض

4447. Ümmetimin merhametlileri, orta zamanda yaşayanlardır.⁴⁴⁴⁷

٤٤٤٨- رُدُّ جَوَابِ الْكِتَابِ حَقٌّ كَرَّدَ السَّلَامِ. ض

4448. Mektuba cevap yazmak, selamı almak gibi bir görevdir.⁴⁴⁴⁸

٤٤٤٩- رُدُّ سَلَامِ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ صَدَقَةٌ.

4449. Müslümanın müslümanın selamını alması sadakadır.⁴⁴⁴⁹

٤٤٥٠- رُدُّوا السَّائِلَ وَلَوْ بِظُلْفٍ مُخْرَقٍ. ح

4450. Yarınuş paça bile olsa dilenciye verin!⁴⁴⁵⁰

٤٤٥١- رُدُّوا السَّلَامَ وَغَضُّوا الْبَصَرَ وَأَحْسِنُوا الْكَلَامَ.

4451. Selamı alın, harama bakmayın ve güzel söz söyleyin.⁴⁴⁵¹

٤٤٥٢- رُدُّوا الْقَتْلَى إِلَى مَضَاجِعِهَا. ح

4452. Şehidler bulundukları yere gömün.⁴⁴⁵²

⁴⁴⁴⁵ Suyûtî, Câmi, nr. 45095.

⁴⁴⁴⁶ Nesâî, Kübrâ, VI, 391; Hâkim, II, 627; İbni Hibbân, III, 267.

⁴⁴⁴⁷ Müttekî, nr. 5293, 5964; Kıyamet alametleri zuhur etmeden önceki dönemde yaşayanlardır; Münâvî, IV, 31.

⁴⁴⁴⁸ Elbârî, Zaîfe, nr. 830.

⁴⁴⁴⁹ Deylemî, II, 274.

⁴⁴⁵⁰ Ahmed, IV, 70; Buhârî, Kebîr, V, 262; Beyhakî, IV, 177.

⁴⁴⁵¹ İbni Kâni, I, 232.

⁴⁴⁵² İbni Hibbân, VII, 456.

٤٤٥٣- رُدُّوا الْمَخِيطَ وَالْخِيطَ مَنْ غَلَّ مَخِيطاً أَوْ خِيطاً كُلَّفَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنْ
يَجِيءَ بِهِ وَلَيْسَ بِجَاءٍ ح

4453. Çalıntı iğne ve ipliği sahibine geri verin, bir iğne veya ipliği zimmetine geçiren kimse kıyamet günü onu getiremese bile getirmeye mecbur edilir.⁴⁴⁵³

٤٤٥٤- رُدُّوا مَذْمَةَ السَّائِلِ وَلَوْ بِمِثْلِ رَأْسِ الدُّبَابِ. صَح

4454. Dilenciye azarlamak yerine, kendisine sinek başı kadar da olsa bir şey verin.⁴⁴⁵⁴

٤٤٥٥- رَسُولُ الرَّجُلِ إِلَى الرَّجُلِ إِذْنُهُ. صَح

4455. Kişinin bir başkasına gönderdiği elçi, ona izin vermesi demektir.⁴⁴⁵⁵

٤٤٥٦- رِضَا الرَّبِّ فِي رِضَا الْوَالِدِ وَسُخْطُ الرَّبِّ فِي سُخْطِ الْوَالِدِ. صَح

4456. Allah'ın rızası babanın rızasında, gazabı da babanın gazabındadır.⁴⁴⁵⁶

٤٤٥٧- رِضَا الرَّبِّ فِي رِضَا الْوَالِدَيْنِ وَسُخْطُهُ فِي سُخْطِهِمَا. صَح

4457. Allah'ın rızası ana babanın rızasında, gazabı da onların gazabındadır.⁴⁴⁵⁷

٤٤٥٨- رَضِيتُ لِأُمِّي مَا رَضِيَ لَهَا ابْنُ أُمِّ عَبْدِ. صَح

4458. Ümmetim için İbni Ümmü Abd'in razı olduğuna ben de razı oldum.⁴⁴⁵⁸

⁴⁴⁵³ Taberânî, XX, 303; Heysemî, V, 339.

⁴⁴⁵⁴ Ukaylî, I, 105; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 504.

⁴⁴⁵⁵ Buhârî, Müfred, s. 369; İbni Hibbân, XIII, 128; Beyhakî, VIII, 340.

⁴⁴⁵⁶ Bezzâr, VI, 376; Hâkim, IV, 168; Beyhakî, Şuab, VI, 177.

⁴⁴⁵⁷ Bezzâr, VI, 376; Hâkim, IV, 168; Beyhakî, Şuab, VI, 177.

⁴⁴⁵⁸ İbni Asâkir, XXXIII, 121; Heysemî, IX, 290; İbni Ümmü Abd'den kastedilen Abdullah İbni Mesud'dur; Münâvî, IV, 33.

٤٤٥٩- رَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يَصَلِّ عَلَيَّ وَرَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ دَخَلَ عَلَيْهِ رَمَضَانُ ثُمَّ انْسَلَخَ قَبْلَ أَنْ يُغْفَرَ لَهُ وَرَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ أَذْرَكَ عِنْدَهُ أَبَوَاهُ الْكِبَرَ فَلَمْ يَدْخُلَا الْجَنَّةَ.

4459. Yanında adım anıldığı halde bana salat etmeyen, üzerinden ramazan geçtiği halde günahları bağışlanmayan, ana babası yanında yaşlandığı halde onları razı ederek cennete giremeyen kimselerin burnunları yere sürülsün.⁴⁴⁵⁹

٤٤٦٠- رَغِمَ أَنْفُهُ، ثُمَّ رَغِمَ أَنْفُهُ رَغِمَ أَنْفُهُ مِنْ أَذْرَكَ أَبَوَيْهِ عِنْدَ الْكِبَرِ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا ثُمَّ لَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ. صح

4460. Ana babasına veya ikisinden birine yaşlılıklarında yetişip de onlardan dolayı cennete giremeyen kişinin burnu yerde sürülsün.⁴⁴⁶⁰

٤٤٦١- رَغِمَ أَنْفُهُ ثُمَّ رَغِمَ أَنْفُهُ ثُمَّ رَغِمَ أَنْفُهُ مِنْ أَذْرَكَ أَبَوَيْهِ عِنْدَهُ الْكِبَرِ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا ثُمَّ لَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ. صح

4461. Ana babasına yaşlılıklarında erişip de onlardan birini veya ikisini razı ederek cennete giremeyen kimsenin burnu yere sürülsün.⁴⁴⁶¹

٤٤٦٢- رُفِعَ عَنْ أُمَّتِي الْخَطَأُ وَالنَّسْيَانُ وَمَا اسْتُكْرِهُوا عَلَيْهِ. صح

4462. Ümmetimin yanlışlıkla veya unutarak yaptıklarıyla, yapmaya zorlandıkları şeylerin günahları kendilerinden kaldırılmıştır.⁴⁴⁶²

٤٤٦٣- رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةٍ عَنِ الْمَجْنُونِ الْمَغْلُوبِ عَلَى عَقْلِهِ حَتَّى يَبْرَأَ وَعَنِ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ وَعَنِ الصَّبِيِّ حَتَّى يَخْتَلِمَ.

⁴⁴⁵⁹ Ahmed, II, 254; İbni Hibbân, III, 189; Hâkim, I, 734.

⁴⁴⁶⁰ Ahmed, II, 346.

⁴⁴⁶¹ Ahmed, II, 254; İbni Hibbân, III, 189; Hâkim, I, 734.

⁴⁴⁶² Müttekî, nr. 10307.

4463. Üç kişiden, iyileşinceye kadar akıl hastası olan deliden, uyanuncaya kadar uyuyandan, bülüğ çağına ulaşuncaya kadar çocuktan sorumluluk kaldırılmıştır.⁴⁴⁶³

Namaz

٤٤٦٤-رُكْعَةٌ مِنْ عَالِمٍ بِاللَّهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفٍ رُكْعَةٍ مِنْ مُتَجَاهِلٍ بِاللَّهِ. ض

4464. Allah'ı bilen alimin bir rekat namazı, onu bilmeyen cahilin bin rekat namazından daha hayırlıdır.⁴⁴⁶⁴

٤٤٦٥-رُكْعَتَا الْفَجْرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا. صَح

4465. Sabah namazının iki rekâtı, dünyadan ve dünya içindeki şeylerden daha hayırlıdır.⁴⁴⁶⁵

٤٤٦٦-رُكْعَتَانِ بِسِوَاكِ خَيْرٌ مِنْ سَبْعِينَ رُكْعَةً بِغَيْرِ سِوَاكِ. ح

4466. Misvakla kılınan iki rekat namaz, misvaksız kılınan yetmiş rekat namazdan daha hayırlıdır.⁴⁴⁶⁶

٤٤٦٧-رُكْعَتَانِ بِسِوَاكِ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رُكْعَةً بِغَيْرِ سِوَاكِ وَدَعْوَةٌ فِي السِّرِّ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ دَعْوَةً فِي الْعَلَانِيَةِ وَصَدَقَةٌ فِي السِّرِّ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ صَدَقَةً فِي الْعَلَانِيَةِ. صَح

4467. Misvakla kılınan iki rekat namaz misvaksız kılınan yetmiş rekat namazdan, gizli yapılan dua açıktan yapılan yetmiş duadan, gizli verilen sadaka da açıktan verilen yetmiş sadakadan daha faziletlidir.⁴⁴⁶⁷

٤٤٦٨-رُكْعَتَانِ بِعِمَامَةٍ خَيْرٌ مِنْ سَبْعِينَ رُكْعَةً بِلا عِمَامَةٍ. ض

⁴⁴⁶³ Ahmed, VI, 144; Hâkim, II, 67.

⁴⁴⁶⁴ Müttekî, nr. 28786, 28912.

⁴⁴⁶⁵ Ebû Yalâ, VIII, 205.

⁴⁴⁶⁶ Deylemî, II, 265; Münâvî, IV, 37.

⁴⁴⁶⁷ Deylemî, II, 265; Münâvî, IV, 37.

4468. Sarıkla kılınan iki rekat namaz, sarıksız kılınan yetmiş rekat namazdan daha hayırlıdır.⁴⁴⁶⁸

٤٤٦٩- رَكَعَتَانِ خَفِيفَتَانِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا وَلَوْ أَنْكُمْ تَفْعَلُونَ مَا أُمِرْتُمْ بِهِ
لَأَكَلْتُمْ غَيْرَ أَذْرَعَاءَ وَلَا أَشْقِيَاءَ.

4469. Kısa da olsa iki rekat namaz kılmak, dünyadan ve onun üzerindeki şeylerden daha hayırlıdır; sizler emredilen şeyleri yapsaydınız zorluk ve sıkıntı görmeksizin yiyip içerdiniz.⁴⁴⁶⁹

٤٤٧٠- رَكَعَتَانِ خَفِيفَتَانِ بِمَا تَحْقِرُونَ وَتَتَفَلَّحُونَ يَرْيَدُهُمَا هَذَا فِي عَمَلِهِ أَحَبُّ إِلَيْهِ
مِنْ بَقِيَّةِ دُنْيَاكُمْ.

4470. Bazen kişinin önemsiz gibi görülen iki rekat nafile namaz kılması, diğer insanların sahip olduğu dünyalıkların tamamından hayırlı olur.⁴⁴⁷⁰

٤٤٧١- رَكَعَتَانِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ يُكْفِّرَانِ الْخَطَايَا.

4471. Gecenin ortasında kılınan iki rekat namaz, günahları affettirir.⁴⁴⁷¹

٤٤٧٢- رَكَعَتَانِ مِنَ الصُّحَى تَعْدِلَانِ عِنْدَ اللَّهِ بِحَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ مُتَقَبَّلَتَيْنِ. ض

4472. İki rekat kuşluk namazı, Allah katında kabul edilen bir hacla bir umreye denktir.⁴⁴⁷²

٤٤٧٣- رَكَعَتَانِ مِنَ الْمُتَزَوِّجِ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً مِنَ الْأَعْزَابِ. ض

4473. Evli kişinin iki rekat namazı, bekar kişinin yetmiş rekat namazından daha faziletlidir.⁴⁴⁷³

⁴⁴⁶⁸ Deylemî, II, 265.

⁴⁴⁶⁹ Taberânî, VIII, 209; Heysemî, II, 257.

⁴⁴⁷⁰ İbnü'l-Mübârek, I, 10.

⁴⁴⁷¹ Münâvî, IV, 37.

⁴⁴⁷² Deylemî, II, 265.

⁴⁴⁷³ Temmâm, I, 299; Ziyâ, VI, 109; Zehebî, Mizân, VI, 410.

٤٤٧٤- رَكَعَتَانِ مِنَ الْمُتَأَهِّلِ خَيْرٌ مِنَ اثْنَيْنِ وَثَمَانِينَ رَكَعَةً مِنَ الْعَزَبِ. صح

4474. Evli olanın iki rekat namazı, bekar olanın sekseniki rekat namazından daha hayırlıdır.⁴⁴⁷⁴

٤٤٧٥- رَكَعَتَانِ مِنْ رَجُلٍ وَرِعٍ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ رَكَعَةٍ مِنْ مُخَلَّطٍ.

4475. Haramlardan sakınan bir adamın iki rekat namazı, karışık amelli birinin bin rekat namazından daha hayırlıdır.⁴⁴⁷⁵

٤٤٧٦- رَكَعَتَانِ مِنْ عَالِمٍ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رَكَعَةً مِنْ غَيْرِ عَالِمٍ. ح

4476. Alimin iki rekat namazı, alim olmayan kişinin yetmiş rekat namazından daha faziletlidir.⁴⁴⁷⁶

٤٤٧٧- رَكَعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا ابْنُ آدَمَ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ الْآخِرِ خَيْرٌ لَهُ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَلَوْلَا أَنْ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي لَفَرَضْتُهُمَا عَلَيْهِمْ. ض

4477. Adem'oglunun gecenin son yarısında kılacağı iki rekat namaz, kendisi için dünya ve dünya içindeki şeylerden daha hayırlı olur, eğer ümmetime zorluk çıkarmayacağım bilseydim, bu iki rekat namazı onlara farz kılardım.⁴⁴⁷⁷

٤٤٧٨- رَمَضَانُ بِمَكَّةَ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ رَمَضَانَ بِغَيْرِ مَكَّةَ.

4478. Mekke'de geçirilen bir ramazan, Mekke dışında geçirilen bin ramazandan daha faziletlidir.⁴⁴⁷⁸

٤٤٧٩- رَمَضَانَ شَهْرَ مُبَارَكٍ تَفْتَحُ فِيهِ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ وَتُغْلَقُ فِيهِ أَبْوَابُ السَّعِيرِ وَتُصَفَّدُ فِيهِ الشَّيَاطِينُ وَيُنَادِي مُنَادٍ كُلَّ لَيْلَةٍ يَا بَاغِيَ الْخَيْرِ هَلَمْ وَيَا بَاغِيَ الشَّرِّ أَقْصِرْ. ح

⁴⁴⁷⁴ Temmâm, I, 299; Ziyâ, VI, 109; Zehebî, Mîzân, VI, 410.

⁴⁴⁷⁵ Deylemî, II, 265.

⁴⁴⁷⁶ Zebîdî, X, 59.

⁴⁴⁷⁷ Münâvî, IV, 39.

⁴⁴⁷⁸ Müttekî, nr. 34643.

4479. Ramazan ayı mübarek bir ay olup o ayda cennet kapıları açılarak cehennem kapıları kapanır ve şeytanlar da zincire vurulur, her gece bir münadi, "Ey hayrı arayan hayra yönel, ey şerri arayan sen de ondan vazgeç!" diye seslenir.⁴⁴⁷⁹

٤٤٨٠- رَمَضانُ بِالْمَدِينَةِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ رَمَضانٍ فِيما سِوَاهَا مِنَ الْبُلْدانِ وَجُمُعَةٌ بِالْمَدِينَةِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ جُمُعَةٍ فِيما سِوَاهَا مِنَ الْبُلْدانِ. صح

4480. Medine'de geçirilen bir ramazan başka yerde geçirilen bin ramazandan, Medine'de geçirilen bir cuma da başka yerde geçirilen bin cumadan daha hayırlıdır.⁴⁴⁸⁰

٤٤٨١- رَمَيا بَنِي إِسْماعِيلَ فَإِنْ أَبَاكُمْ كانَ رَامِياً. صح

4481. Ey İsmail oğulları atın, sizin babanız da atıcı idi.⁴⁴⁸¹

٤٤٨٢- رِهَانُ الْخَيْلِ طَلَقٌ. صح

4482. At yarışları caizdir.⁴⁴⁸²

٤٤٨٣- رَوْاحُ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ.

4483. Cumaya gitmek, her mükellefe vaciptir.⁴⁴⁸³

٤٤٨٤- رَوْحُوا الْقُلُوبَ سَاعَةَ فَسَاعَةٍ.

4484. Zaman zaman kalplerinizi dinlendirin!⁴⁴⁸⁴

٤٤٨٥- رِياضُ الْجَنَّةِ الْمَساجِدُ. ض

4485. Cennet bahçeleri, mescidlerdir.⁴⁴⁸⁵

⁴⁴⁷⁹ Ahmed, V, 411; Beyhakî, Şuab, III, 302.

⁴⁴⁸⁰ Taberânî, I, 372; Zehebî, Mizân, IV, 163; Heysemî, III, 145.

⁴⁴⁸¹ Ahmed, I, 364; Taberânî, XII, 156; Hâkim, II, 103.

⁴⁴⁸² Râfiî, I, 270.

⁴⁴⁸³ Müttekî, nr. 21103, 21119.

⁴⁴⁸⁴ Müttekî, nr. 3454; Zebîdî, V, 308; Aclûnî, I, 524.

⁴⁴⁸⁵ Müttekî, nr. 20721.

رِيحُ الْجَنَّةِ يُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ خَمْسِمَائَةِ عَامٍ وَلَا يَجِدُهَا مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا بِعَمَلٍ
الْآخِرَةِ. ض.

4486. Cennetin kokusu beş yüz yıllık mesafeden duyulduğu halde, ahiret ameliyle dünyalık isteyen kimse onu duyamaz.⁴⁴⁸⁶

٤٤٨٧- رِيحُ الْجَنُوبِ مِنَ الْجَنَّةِ وَهِيَ الرِّيحُ اللَّوَّاحُ الْيَبِّي ذَكَرَ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ فِيهَا
مَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَالشَّمَالُ مِنَ النَّارِ تَخْرُجُ فَتَمُرُّ بِالْجَنَّةِ فَيُصَيِّبُهَا نَفْخَةٌ مِنْهَا فَبَرْدُهَا
مِنْ ذَلِكَ. ض.

4487. Güney rüzgarı cennetten eser, o Allah'ın kitabında zikrettiği aşılایıcı rüzgar olup onda insanlara fayda vardır; kuzey rüzgarı ise cehennemden eser, cennetten geçerken ondan bir koku alır, serinliği on-dandır.⁴⁴⁸⁷.

٤٤٨٨- رِيحُ الْوَلَدِ مِنَ رِيحِ الْجَنَّةِ. ض.

4488. Çocuk kokusu, cennet kokusudur.⁴⁴⁸⁸

٤٤٨٩- الرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى اَرْحَمُوا مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمَكُمُ
مَنْ فِي السَّمَاءِ.

4489. Merhamet edene Allah merhamet eder, siz yerdekilere merhamet edin ki göktekiler de size merhamet etsin!⁴⁴⁸⁹

٤٤٩٠- الرَّاشِي وَالْمُرْتَشِي فِي النَّارِ.

4490. Rüşvet veren de alan da cehennemdedir.⁴⁴⁹⁰

٤٤٩١- الرَّكَّابُ شَيْطَانٌ وَالرَّكَّابَانِ شَيْطَانَانِ وَالْقَلَاثَةُ رَكْبٌ.

⁴⁴⁸⁶ Deylemî, II, 271.

⁴⁴⁸⁷ Ebu's-Şeyh, Azame, IV, 1305; Deylemî, II, 271.

⁴⁴⁸⁸ Heysemî, VIII, 156; Zebîdî, VI, 320; Müttekî, nr. 44426.

⁴⁴⁸⁹ Ahmed, II, 160; Hâkim, IV, 175; Beyhakî, Şuab, VII, 476.

⁴⁴⁹⁰ Taberânî, Sağır, I, 28; Münzirî, III, 180; Heysemî, IV, 199; Müttekî, 15077.

4491. Bir binitli bir şeytan, iki binitli iki şeytandır, üç binitli ise bir gruptur.⁴⁴⁹¹

٤٤٩٢- الرَّاكِبُ يَسِيرُ خَلْفَ الْجَنَازَةِ وَالْمَاشِي يَمْشِي خَلْفَهَا وَأَمَامَهَا وَعَنْ يَمِينِهَا وَعَنْ يَسَارِهَا قَرِيباً مِنْهَا وَالسَّقَطُ يُصَلِّي عَلَيْهِ وَيُذْعَى لَوَالِدَيْهِ بِالْمَغْفِرَةِ وَالرَّحْمَةِ. صح

4492. Binekli olan kişi cenazenin ardından, yaya ardı, öntü, sağı ve solundan cenazeye yakın olarak gider; düşük doğan çocuğun cenaze namazı kılınır, ana babasına da dua edilir.⁴⁴⁹²

Rüyalar

٤٤٩٣-الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ مِنَ اللَّهِ وَالْحُلُمُ مِنَ الشَّيْطَانِ إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ شَيْئاً يَكْرَهُهُ فَلْيَنْفِثْ حِينَ يَسْتَيْقِظُ عَنْ يَسَارِهِ ثَلَاثاً وَلْيَتَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا فَإِنَّهَا لَا تَضُرُّهُ. صح

4493. İyi rüyalar Allah'dan, karışık olanlar şeytandandır; kişi hoşlanmadığı bir şey görürse, uyanınca soluna üç defa tükürür gibi yapıp onun şerrinden Allah'a sığınsın; o takdirde rüyası, kendisine zarar veremez.⁴⁴⁹³

٤٤٩٤-الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ مِنَ اللَّهِ وَالرُّؤْيَا السُّوءُ مِنَ الشَّيْطَانِ فَمَنْ رَأَى رُؤْيَا فَكَّرَ مِنْهَا شَيْئاً فَلْيَنْفِثْ عَنْ يَسَارِهِ وَلْيَتَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهَا لَا تَضُرُّهُ وَلَا يُخْبِرُ بِهَا أَحَدٌ إِنْ رَأَى رُؤْيَا حَسَنَةً فَلْيَبْشِرْ وَلَا يُخْبِرْ بِهَا إِلَّا مِنْ يُحِبُّ. صح

4494. Güzel rüya Allah'dan, kötü rüya şeytandandır; kişi hoşlanmadığı bir rüya gördüğünde sol tarafına tükürür gibi yapıp şeytandan Allah'a sığınsın; bunu yaptığında ona rüyası zarar veremez; onu kimseye de anlatmasın; güzel bir rüya görürse onu başkasına müjdelesin; onu da ancak sevdiği kimselere anlatsın!⁴⁴⁹⁴

⁴⁴⁹¹ Ebû Dâvûd, Cihâd, 86; Tirmizî, Cihâd, 4; Muvatta, İstizan 25.

⁴⁴⁹² Ahmed, IV, 249; Hâkim, I, 517; Taberânî, XX, 430.

⁴⁴⁹³ Ahmed, V, 303; Beyhakî, Şuab, IV, 187.

⁴⁴⁹⁴ Müslim, Mukaddime 4; Ahmed, V, 303; Heysemî, VII, 181.

٤٤٩٥-الرُّؤْيَا ثَلَاثَةٌ فَبُشِّرَى مِنَ اللَّهِ وَحَدِيثُ النَّفْسِ وَتَخْوِيفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ رُؤْيَا تَعْجِبُهُ فَلْيَقْصُصْهَا إِنْ شَاءَ عَلَى أَحَدٍ وَإِنْ رَأَى شَيْئاً يَكْرَهُهُ فَلَا يَقْصُصْهُ عَلَى أَحَدٍ وَلْيَقُمْ يُصَلِّيْ وَأَكْثِرْهُ الْغُلَّ وَأَحْبَبُ الْقَيْدِ الْقَيْدُ ثَبَاتٌ فِي الدِّينِ. صَح

4495. Rüyalar üç çeşittir; bir kısmı Allah'dan müjde, bir kısmı nefsin hayalleri, bir kısmı da şeytanın korkutmalarıdır; kişi hoşuna giden bir rüya gördüğünde isterse onu başkalarına anlatsın; hoşuna gitmeyen bir rüya gördüğü zaman ise onu kimseye anlatmadan kalkıp namaz kılsın; rüyada zincirle bağlanmayı hoş görmem, ayaklardan tutulmasını ise severim, zira o dinde sebata işaretler.⁴⁴⁹⁵

٤٤٩٦-الرُّؤْيَا عَلَى رَجُلٍ طَائِرٍ مَا لَمْ تُعَبَّرْ فَإِذَا عُبِّرَتْ وَقَعَتْ وَلَا تَقْصُصْهَا إِلَّا عَلَى وَادٍ أَوْ ذِي رَأْيٍ. صَح

4496. Rüyalar tabir olunmadığı sürece bir kuşun ayağına bağlı gibidir, tabir olununca çözülürler; rüyaları sevdiğiniz veya ondan anlayan birine anlatın.⁴⁴⁹⁶

٤٤٩٧-الرُّؤْيَا ثَلَاثَةٌ مِنْهَا تَهَاوِيلٌ مِنَ الشَّيْطَانِ لِيُخْزِنَ ابْنَ آدَمَ وَمِنْهَا مَا يَهْمُ بِهِ الرَّجُلُ فِي يَقْظَتِهِ فَيَرَاهُ فِي مَنَامِهِ وَمِنْهَا جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءاً مِنَ النَّبُوءَةِ. صَح

4497. Rüya üç çeşittir; biri insanı korkutmak için şeytanın ilkası, diğeri uyanıkken kafasına taktığı şeylerin rüyasına girmesi, üçüncüsü de peygamberliğin kırk altı cüzünden bir cüz olan şeklidir.⁴⁴⁹⁷

٤٤٩٨-الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءاً مِنَ النَّبُوءَةِ. صَح

4498. Doğru rüya, peygamberliğin kırkaltı cüzünden bir cüzdür.⁴⁴⁹⁸

٤٤٩٩-الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءاً مِنَ النَّبُوءَةِ. صَح

⁴⁴⁹⁵ Ahmed, II, 395; Hâkim, III, 390; Müttekî, nr. 41385.

⁴⁴⁹⁶ Ahmed, IV, 10; İbni Ebî Şeybe, XI, 50; Taberânî, XDX, 206.

⁴⁴⁹⁷ Ahmed, II, 395; Hâkim, III, 390; Müttekî, nr. 41385.

⁴⁴⁹⁸ Ahmed, III, 126; Nesâî, Kübrâ, IV, 383.

4499. Sadık rüya, nübüvvetin yetmiş cüzünden bir cüzdür.⁴⁴⁹⁹

٤٥٠٠-الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ جُزْءٌ مِنْ خَمْسَةِ وَعِشْرِينَ جُزْءاً مِنَ النَّبُوءَةِ. ض

4500. Rüya-yı salih, nübüvvetin yirmibeş cüzünden bir cüzdür.⁴⁵⁰⁰

٤٥٠١-الرُّؤْيَا سِتَّةُ الْمَرْأَةِ خَيْرٌ وَالْبَعِيرُ حَرْبٌ وَاللِّبْنُ فِطْرَةٌ وَالْخُضْرَةُ جَنَّةٌ وَالسَّفِينَةُ نَجَاةٌ وَالْتَّمَرُ رِزْقٌ. ض

4501. Rüya altı çeşit olup kadın hayra, deve korkuya, süt dine, yeşil cennete, gemi kurtuluşa, hurma da rızka yorumlanır.⁴⁵⁰¹

Faiz

٤٥٠٢-الرِّبَا سَبْعُونَ بَاباً وَالشَّرْكُ مِثْلُ ذَلِكَ. صَح

4502. Faiz yetmiş çeşittir, şirk de onun kadardır.⁴⁵⁰²

٤٥٠٣-الرِّبَا ثَلَاثَةٌ وَسَبْعُونَ بَاباً. ض

4503. Faiz yetmiş üç çeşittir.⁴⁵⁰³

٤٥٠٤-الرِّبَا ثَلَاثَةٌ وَسَبْعُونَ بَاباً أَيْسَرُهَا مِثْلُ أَنْ يَنْكِحَ الرَّجُلُ أُمَّهُ وَإِنَّ أَرْبَى الرِّبَا عَرَضُ الرَّجُلِ الْمُسْلِمِ. صَح

4504. Riba yetmiş üç çeşit olup en hafifi kişinin annesiyle ilişkiye girmesi, en büyüğü de müslümanın ırzını lekelemesi gibidir.⁴⁵⁰⁴

٤٥٠٥-الرِّبَا وَإِنْ كَثُرَ فَإِنَّ عَاقِبَتَهُ تَصِيرُ إِلَى قُلٍّ. صَح

4505. Faizli kazanç, çok gibi görünse de sonuç itibarıyla azdır.⁴⁵⁰⁵

⁴⁴⁹⁹ Ahmed, I, 315; İbni Adî, IV, 1473; Heysemî, VII, 172.

⁴⁵⁰⁰ Elbârî, Sahîha, nr. 1869.

⁴⁵⁰¹ Ebû Yalâ, Mucem, I, 259; Deylemî, II, 279.

⁴⁵⁰² Bûsîrî, III, 34; Münâvî, IV, 50.

⁴⁵⁰³ Bûsîrî, III, 34; Münâvî, IV, 50.

⁴⁵⁰⁴ Hâkim, II, 43; Beyhakî, Şuab, IV, 394.

⁴⁵⁰⁵ Ahmed, I, 395; İbni Adî, IV, 1333; Müttekî, nr. 9758.

٤٥٠٦- الرِّبَا اثْنَانِ وَسَبْعُونَ بَاباً أَذْنَاهَا مِثْلُ إِيْتَانِ الرَّجُلِ أُمُّهُ وَإِنَّ أَرْبَى الرِّبَا اسْتِطَالَةُ الرَّجُلِ فِي عَرَضِ أَخِيهِ. صح

4506. Riba yetmişiki çeşit olup en küçüğü kişinin annesiyle ilişkiye girmesi, en büyüğü de din kardeşinin ırzını lekelemesi gibidir.⁴⁵⁰⁶

٤٥٠٧- الرِّبَا سَبْعُونَ حَوْباً أَيْسَرُهَا أَنْ يَنْكِحَ الرَّجُلُ أُمَّهُ. صح

4507. Faiz yetmiş çeşit olup en düşüğü kişinin anasıyla ilişkiye girmesi gibidir.⁴⁵⁰⁷

Çeşitli Hadisler

٤٥٠٨- الرِّبْوَةُ الرِّفْلَةُ. ض

4508. Rebve, yüksek yer demektir.⁴⁵⁰⁸

٤٥٠٩- الرَّجُلُ جَبَّارٌ. صح

4509. Hayvanın ayağıyla zarar verdiği şeyin tazminatı yoktur.⁴⁵⁰⁹

٤٥١٠- الرَّجُلُ الصَّالِحُ يَأْتِي بِالْخَيْرِ الصَّالِحِ وَالرَّجُلُ السُّوءُ يَأْتِي بِالْخَيْرِ السُّوءِ. ض

4510. İyi insan iyi haber, kötü insan kötü haber getirir.⁴⁵¹⁰

٤٥١١- الرَّجُلُ أَحَقُّ بِصَدْرٍ دَائِبَةٍ وَأَحَقُّ بِمَجْلِسِهِ إِذَا رَجَعَ. صح

4511. Kişi bineğinin ön tarafına binmeye, bir yerden döndüğünde önceki yerine oturmaya herkesten daha çok hak sahibidir.⁴⁵¹¹

٤٥١٢- الرَّجُلُ أَحَقُّ بِصَدْرٍ دَائِبَةٍ وَبِصَدْرِ فِرَاشِهِ وَأَنْ يَوْمَ فِي رَحْلِهِ. صح

⁴⁵⁰⁶ Müttakî, nr. 9759.

⁴⁵⁰⁷ İbni Ebî Şeybe, VI, 561; Münzirî, III, 504; Müttakî, nr. 9755.

⁴⁵⁰⁸ Müttakî, nr. 2914; Bu kelime "وَأَوْبَاهُمَا إِلَى رِبْوَةٍ : Biz İsa'yı ve annesini yüksek bir yere yerleştirdik" ayetinde geçmektedir; Müminun (23), 50.

⁴⁵⁰⁹ Beyhakî, VIII, 343; Müttakî, nr. 39867.

⁴⁵¹⁰ İbni Adî, V, 261; Ebû Nuaym, III, 95; İbni Asâkir, VI, 361.

⁴⁵¹¹ Ahmed, III, 32; Heysemî, VIII, 61.

4512. Kişi bineğinin ön tarafına, meclisinin başına ve emri altındakilere imam olmaya daha layıktır.⁴⁵¹²

٤٥١٣- الرَّجُلُ أَحَقُّ بِصَدْرِ دَابَّتِهِ وَصَدْرِ فِرَاشِهِ وَالصَّلَاةِ فِي مَنْزِلِهِ إِلَّا إِمَامًا يُجْمَعُ النَّاسُ عَلَيْهِ. صح

4513. Kişi bineğinin ön tarafına, meclisinin başına, evinde daha yetkili kimse dışında insanları toplayıp onlara imam olmaya daha layıktır.⁴⁵¹³

٤٥١٤- الرَّجُلُ أَحَقُّ بِمَجْلِسِهِ وَإِنْ خَرَجَ لِحَاجَتِهِ ثُمَّ عَادَ فَهُوَ أَحَقُّ بِمَجْلِسِهِ. صح

4514. Kişi oturduğu yere daha çok hak sahibidir, bir ihtiyacı için dışarı çıkıp sonra dönerse oturduğu yere öncelikli olarak hak sahibidir.⁴⁵¹⁴

٤٥١٥- الرَّجُلُ أَحَقُّ بِبَيْتِهِ مَا لَمْ يُثَبِّ مِنْهَا. ض

4515. Karşılığı verilmediği sürece kişi, hıbesini geri alma hakkına sahiptir.⁴⁵¹⁵

٤٥١٦- الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدَكُمْ مَنْ يُخَالِلُ. ح

4516. Kişi dostunun dini üzeredir, biriniz kiminle dostluk ettiğine iyi baksın!⁴⁵¹⁶

٤٥١٧- الرَّجْمُ كَفَّارَةٌ مَا صَنَعْتُ. صح

4517. Recim cezası, kişinin yaptığı suça keffaret olur.⁴⁵¹⁷

Sıla-i Rahim

٤٥١٨- الرَّجْمُ شُجْنَةٌ مُعَلَّقَةٌ بِالْعَرْشِ. صح

4518. Akrabalık bağlarının kökleri, Arş'a kadar uzanır.⁴⁵¹⁸

⁴⁵¹² Taberânî, XXII, 414; Heysemî, VIII, 108.

⁴⁵¹³ Taberânî, XXII, 414; Heysemî, VIII, 108.

⁴⁵¹⁴ Ahmed, III, 422; Münzirî, IV, 52; Müttekî, nr. 25414.

⁴⁵¹⁵ İbni Ebî Şeybe, VI, 474; Dârekutnî, III, 43; Müttekî, nr. 46160.

⁴⁵¹⁶ Abd b. Humeyd, s. 418.

⁴⁵¹⁷ Nesâî, Kübrâ, IV, 305; Taberânî, VII, 319.

⁴⁵¹⁸ Münzirî, III, 338; Zebîdî, VI, 311.

٤٥١٩- الرَّحْمُ مُعَلَّقَةٌ بِالْعَرْشِ تَقُولُ مَنْ وَصَلَنِي وَصَلَهُ اللَّهُ وَمَنْ قَطَعَنِي قَطَعَهُ اللَّهُ. صح

4519. Sıla-i rahim Arş'a asılıdır; onunla ilişkisini kesmeyen Allah'la ilişkisini kesmemiş, kesen de Allah'la ilişkisini kesmiş olur.⁴⁵¹⁹

٤٥٢٠- الرَّحْمُ شُجَّةٌ مِنَ الرَّحْمَنِ قَالَ اللَّهُ مَنْ وَصَلَكَ وَصَلْتُهُ وَمَنْ قَطَعَكَ قَطَعْتُهُ. صح

4520. Sıla-i rahim rahmandan bir şubedir, onunla ilişkisini kesmeyen Allah'la ilişkisini kesmemiş, kesen de Allah'la ilişkisini kesmiş demektir.⁴⁵²⁰

Çeşitli Hadisler

٤٥٢١- الرَّحْمَةُ عِنْدَ اللَّهِ مِائَةٌ جُزْءٍ فَقَسَمَ بَيْنَ الْخَلَائِقِ جُزْءًا وَآخَرَ تِسْعًا وَتِسْعِينَ

إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. صح

4521. Allah katındaki rahmet yüz parça olup Allah onun bir parçasını mahlukatı arasında paylaştırdı; diğer doksan dokuzunu ise kıyamet gününe bıraktı.⁴⁵²¹

٤٥٢٢- الرَّحْمَةُ تَنْزِلُ عَلَى الْإِمَامِ ثُمَّ عَلَى مَنْ عَلَى يَمِينِهِ الْأَوَّلِ فَالْأَوَّلِ. ح

4522. Rahmet önce imamın üzerine iner; sonra sağındaki kişiye, sonra da sırasıyla diğerlerine iner.⁴⁵²²

٤٥٢٣- الرَّزْقُ إِلَى بَيْتٍ فِيهِ السَّخَاءُ أَسْرَعُ مِنَ الشُّفْرَةِ إِلَى سَنَامِ الْبَعِيرِ. ض

4523. İçinde cömertlik olan eve rızkın gelişi, devenin hörgücüne bıçağın gelişinden daha çabuk gelir.⁴⁵²³

٤٥٢٤- الرَّزْقُ أَشَدُّ طَلَبًا لِلْعَبْدِ مِنْ أَجَلِهِ. ض

4524. Rızık kişiyi ecelinden daha fazla arar.⁴⁵²⁴

⁴⁵¹⁹ Müslim, Birr 6; Zebîdî, VI, 311.

⁴⁵²⁰ Buhârî, Müfred, I, 34; Beyhakî, VII, 26.

⁴⁵²¹ Müttekî, nr. 10393.

⁴⁵²² Deylemî, II, 284.

⁴⁵²³ Râfiî, IV, 120.

⁴⁵²⁴ Müttekî, nr. 507; Aclûnî, I, 266.

٤٥٢٥- الرِّضَاعُ يُغَيِّرُ الطَّبَاعَ. ض

4525. Süt emme, fıtratı değiştirir.⁴⁵²⁵

٤٥٢٦- الرِّضَاعُ يُحَرِّمُ مَا تُحَرِّمُ الْوِلَادَةُ. ض

4526. Doğumun haram kıldığını süt emzirme de haram kılar.⁴⁵²⁶

٤٥٢٧- الرَّعْدُ مَلَكٌ مِنْ مَلَائِكَةِ اللَّهِ مُوَكَّلٌ بِالسَّحَابِ مَعَهُ مَخَارِقُ مِنْ نَارٍ يَسُوقُ بِهَا السَّحَابَ حَيْثُ شَاءَ اللَّهُ. صَح

4527. Şimşek, Allah'ın melekleri içinde bulutlardan sorumlu olan melektir; Allah onları ellerinde bulunan ateşten kamçılarla istediği yerlere doğru sevkeder.⁴⁵²⁷

٤٥٢٨- الرَّفْقُ الْإِعْرَابَةُ وَالتَّعْرِیْضُ لِلنِّسَاءِ بِالْجَمَاعِ وَالْفُسُوقُ الْمَعَاصِي كُلُّهَا وَالْجِدَالُ الْجِدَالُ الرَّجُلِ صَاحِبُهُ. صَح

4528. Rafes, kişinin eşine onu ilişkiye hazırlayacak sözler söylemesi, füsuk, her türlü günah, cidal de kişinin arkadaşıyla tartışmasıdır.⁴⁵²⁸

Rıfk

٤٥٢٩- الرَّفْقُ رَأْسُ الْحِكْمَةِ. ض

4529. Yumuşak huyluluk, hikmetin başıdır.⁴⁵²⁹

٤٥٣٠- الرَّفْقُ فِي الْمَعِيشَةِ خَيْرٌ مِنْ بَعْضِ التَّجَارَةِ. ض

4530. Geçim temininde yumuşak davranmak, bir kısım ticaretten daha hayırlıdır.⁴⁵³⁰

⁴⁵²⁵ Müttekî, nr. 15653; Aclûnî, I, 519.

⁴⁵²⁶ Müttekî, nr. 15654.

⁴⁵²⁷ Müttekî, nr. 15207; Zebidî, IX, 125; Elbânî, Sahîha, nr. 1872.

⁴⁵²⁸ Müttekî, nr. 2971, 11819; Rafes kelimesi için bk. Bakara (2), 187.

⁴⁵²⁹ Kudâî, I, 64; Deylemî, II, 280.

⁴⁵³⁰ İbni Adî, II, 651; Heysemî, IV, 74; Müttekî, nr. 5445.

٤٥٣١-الرِّفْقُ بِهَ الزَّيَادَةُ وَالْبَرَكََةُ وَمَنْ يُحَرِّمَ الرِّفْقَ يُحَرِّمَ الْخَيْرَ.

4531. Malın artışı ve bereketi kanaatkarlığa bağlıdır, kanaatkarlıktan mahrum olan hayır ve bereketten de mahrum olur.⁴⁵³¹

٤٥٣٢-الرِّفْقُ يُمِّنُ وَالْخَرْقُ شَوْمٌ. ض

4532. Yumuşaklık bereket, sertlik ise bereketsizliktir.⁴⁵³²

٤٥٣٣-الرِّفْقُ يُمِّنُ وَالْخَرْقُ شَوْمٌ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِأَهْلِ بَيْتٍ خَيْرًا أَدْخَلَ عَلَيْهِمْ بَابَ الرِّفْقِ فَإِنَّ الرِّفْقَ لَمْ يَكُنْ فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا رَأَاهُ وَإِنَّ الْخَرْقَ لَمْ يَكُنْ فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا شَانَهُ الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ وَالْإِيمَانُ فِي الْجَنَّةِ وَلَوْ كَانَ الْحَيَاءُ رَجُلًا لَكَانَ رَجُلًا صَالِحًا وَإِنَّ الْفُحْشَ مِنَ الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ فِي النَّارِ وَلَوْ كَانَ الْفُحْشُ رَجُلًا لَكَانَ رَجُلًا سَوْءًا وَإِنَّ اللَّهَ لَمْ يَخْلُقْنِي فَحَاشَا. ض

4533. Yumuşaklık bereket, sertlik ise bereketsizliktir; Allah Teala bir ev halkı hakkında hayır dilediği zaman onlara yumuşaklık ihsan eder; yumuşaklık bulunduğu bir yeri süsler, sertlik ise çirkinleştirir; haya da imandan olup kişiyi cennete götürür; eğer haya bir kişiliğe bürünseydi, iyi bir kişi olurdu; hayazsızlık da günahlardan olup kişiyi cehenneme götürür; eğer o da bir kişiliğe bürünseydi kötü bir kişi olurdu; Allah Teala beni kötü şeyler yapmak için göndermedi.⁴⁵³³

Çeşitli Hadisler

٤٥٣٤-الرِّفْقُ جَائِزَةٌ. صَح

4534. Rukba caizdir.⁴⁵³⁴

٤٥٣٥-الرَّقُوبُ الَّتِي لَا يَمُوتُ لَهَا وَلَدٌ. صَح

⁴⁵³¹ Taberânî, II, 348; Heysemî, VIII, 18.

⁴⁵³² İbni Adî, VI, 2196; Münziri, III, 416; Heysemî, VIII, 19; Müttekî, nr. 5447.

⁴⁵³³ İbni Adî, VI, 2196; Münziri, III, 416; Heysemî, VIII, 19; Müttekî, nr. 5447.

⁴⁵³⁴ Müttekî, nr. 46182; Rukba, bir kimsenin, başka birine "Şu evimi oturman için sana veriyorum. Eğer ben senden evvel ölürsem ev senin, sen evvel ölürsen ev benim" diyerek bir malını vermesidir.

4535. Rakub, çocuğu ölmemiş kadındır.⁴⁵³⁵

٤٥٣٦- الرُّقُوبُ كُلُّ الرُّقُوبِ الَّذِي لَهُ وَلَدٌ فَمَاتَ وَلَمْ يُقَدِّمْ مِنْهُمْ شَيْئاً. صح

4536. Asıl rakub, bütün çocukları hayattayken kendisi ölen kişidir.⁴⁵³⁶

٤٥٣٧- الرُّقُوبُ الَّذِي لَا فَرْطَ لَهُ. صح

4537. Rakub, kendinden önce çocuğu ölmeyen kişidir.⁴⁵³⁷

٤٥٣٨- الرِّكَازُ الَّذِي يَنْبُتُ فِي الْأَرْضِ. ض

4538. Define, yer altında gömülü olandır.⁴⁵³⁸

٤٥٣٩- الرِّكَازُ الذَّهَبُ وَالْفِضَّةُ الَّذِي خَلَقَهُ اللَّهُ فِي الْأَرْضِ يَوْمَ خُلِقَتْ. ض

4539. Define, Allah'ın yeryüzünü yarattığı günde içine koyduğu altın ve gümüş madenleridir.⁴⁵³⁹

٤٥٤٠- الرُّكْبُ الَّذِي مَعَهُمُ الْجِلْجِلُ لَا تَصْحَبُهُمُ الْمَلَائِكَةُ. صح

4540. Melekler yanlarında çan sesi olan kervana eşlik etmezler.⁴⁵⁴⁰

٤٥٤١- الرُّكْعَتَانِ قَبْلَ صَلَاةِ الْفَجْرِ إِذْبَارُ النُّجُومِ وَالرُّكْعَتَانِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ إِذْبَارُ

السُّجُودِ. صح

4541. Sabah namazından önceki iki rekat yıldızların batışından, akşam namazından sonraki iki rekat namaz da secdelerin ardından kılınan namazlardır.⁴⁵⁴¹

٤٥٤٢- الرُّكْنُ وَالْمَقَامُ يَأْقُوتَتَانِ مِنْ يَوَاقِيتِ الْجَنَّةِ. صح

⁴⁵³⁵ Müttekî, nr. 6557.

⁴⁵³⁶ Ahmed, V, 367; Heysemî, VIII, 69.

⁴⁵³⁷ Müttekî, nr. 6558.

⁴⁵³⁸ Beyhakî, IV, 152; Ebû Yalâ, XI, 489; Heysemî, III, 78.

⁴⁵³⁹ Beyhakî, IV, 152; Heysemî, III, 78; Müttekî, nr. 10962.

⁴⁵⁴⁰ Müttekî, nr. 17568.

⁴⁵⁴¹ Hâkim, I, 465; Hadiste, "و من الليل فسبحه وأدبار النجوم" و: *Gecenin bir kısmında ve yıldızların batışı sırasında onu tesbih et* Tûr (52), 49, ayeti ile "و من الليل فسبحه وأدبار السجود" و: *Gecenin bir kısmında ve secdelerin ardından onu tesbih et* Kâf (50), 40 ayetinin tefsirine işaret edilmektedir.

4542. Rükün ve Makam, cennet yakutlarından iki yakuttur.⁴⁵⁴²

٤٥٤٣- الرُّكْنُ يَمَانٍ. ض

4543. Rükün, Yemenlidir.⁴⁵⁴³

٤٥٤٤- الرَّمْيُ خَيْرٌ مَا لَهَوْتُمْ بِهِ.

4544. Atıcılık, eğlendiğiniz şeylerin en hayırlısıdır.⁴⁵⁴⁴

٤٥٤٥- الرَّهْنُ مَرْكُوبٌ وَمَخْلُوبٌ. صَح

4545. Rehine hayvana binildiği gibi, sütü de içilir.⁴⁵⁴⁵

٤٥٤٦- الرَّهْنُ يُرْكَبُ بِنَفَقَتِهِ وَيَشْرَبُ لَبَنُ الدَّرِّ إِذَا كَانَ مَرْهُونًا. صَح

4546. Rehin hayvana nafakası karşılığında hem binilir, hem de sütü de içilir.⁴⁵⁴⁶

٤٥٤٧- الرِّوَاخُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَطِمٍ وَالْغُسْلُ كَاغْتِسَالِهِ مِنَ الْجَنَابَةِ. صَح

4547. Cuma günü namaza gitmek her mükellefe vacip, o günkü gusül de cünüplükten yıkanmak gibidir.⁴⁵⁴⁷

٤٥٤٨- الرِّوْحَةُ وَالْغَدَوَةُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَفْضَلُ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا. صَح

4548. Allah yolunda bir sabah ve akşam yürüyüşü dünyadan ve dünya içindekilerden daha hayırlıdır.⁴⁵⁴⁸

٤٥٤٩- الرِّيحُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ تَأْتِي بِالرَّحْمَةِ وَتَأْتِي بِالْعَذَابِ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهَا فَلَا تَسُبُّوهَا وَاسْأَلُوا اللَّهَ خَيْرَهَا وَاسْتَعِيدُوا بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا. صَح

⁴⁵⁴² Hâkim, I, 627; Beyhakî, V, 75.

⁴⁵⁴³ Ukaylî, I, 150.

⁴⁵⁴⁴ Müttekî, nr., 10839.

⁴⁵⁴⁵ Dârekutnî, III, 34; Hâkim, II, 67.

⁴⁵⁴⁶ İbni Hibbân, XIII, 261; Deylemî, II, 283.

⁴⁵⁴⁷ Taberânî, XXIII, 195.

⁴⁵⁴⁸ Müslim, İmâre 113.

4549. Rüzgar Allah'ın emriyle hareket eden şeylerden olup rahmet getirdiği gibi azab da getirir; onun estiğini gördüğünüzde ona sövmeyin, Allah'dan hayrını isteyip şerrinden ona sığının.⁴⁵⁴⁹

٤٥٥٠-الرَّيْحُ تُبْعَثُ عَذَاباً لِقَوْمٍ وَرَحْمَةً لِّآخَرِينَ. ض

4550. Rüzgar bir topluluğa azab, bir başka topluluğa da rahmet olarak gönderilir.⁴⁵⁵⁰

٤٥٥١-زَادَكَ اللَّهُ حِرْصاً وَلَا تَعْدُ. ص

4551. Allah hursunu artırsın, bir daha öyle yapma!⁴⁵⁵¹

٤٥٥٢-زَادَنِي رَبِّي صَلَاةً وَهِيَ الْوُتْرُ وَوَفَّتْهَا مَا بَيْنَ الْعِشَاءِ إِلَى طُلُوعِ الْفَجْرِ. ص

4552. Rabbim bana vitir namazı diye bir namaz daha ilave etti, onun vakti yatsıyla fecrin doğuşu arasındır.⁴⁵⁵²

٤٥٥٣-زَارَ رَجُلٌ أَخَاهُ فِي قَرْيَةٍ فَأَرْصَدَ اللَّهُ لَهُ مَلَكاً عَلَى مَذْرَجَتِهِ فَقَالَ أَيْنَ تُرِيدُ قَالَ أَخَاهُ لِي فِي هَذِهِ الْقَرْيَةِ فَقَالَ : هَلْ لَكَ عَلَيْكَ مِنْ نِعْمَةٍ تَرْتُهَا. قَالَ لَا إِلَّا أَنِّي أُحِبُّهُ فَيَا اللَّهَ قَالَ فَإِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكَ أَنَّ اللَّهَ أَحَبَّكَ كَمَا أَحْبَبْتَهُ. ص

4553. Adamın biri köyde yaşayan din kardeşini ziyarete gitti, Allah Teala onun yolu üzerine insan şeklinde bir melek göndedi, melek ona nereye gittiğini sordu; adam köydeki din kardeşini ziyarete gittiğini söyledi, melek ona orada bir menfaatinin olup olmadığını sordu, adam olmadığını, sadece onu Allah için ziyarete gideceğini söyledi, bunun üzerine melek adama, "Ben Allah'ın sana gönderdiği bir elçiyim, senin onu sevdiğin gibi, Allah da seni sevmektedir!" dedi.⁴⁵⁵³

⁴⁵⁴⁹ Buhârî, Müfred, I, 251; Hâkim, IV, 318.

⁴⁵⁵⁰ Müttekî, nr. 23557.

⁴⁵⁵¹ Ahmed, V, 45; Nesâî, Kübrâ, I, 302; Namaza geç gelip saf arkasında tekbir alan bir sahabiye, saf içine girmeden bu şekilde yapmaması söylenmiştir.

⁴⁵⁵² Ahmed, V, 242; Heysemî, II, 239.

⁴⁵⁵³ Müttekî, nr. 24663.

٤٥٥٤- زُرَ الْقُبُورَ تَذَكُّرَ بِهَا الْآخِرَةَ وَاغْسِلِ الْمَوْتَى فَإِنَّ مُعَالَجَةَ جَسَدِ خَاوٍ مُوَعِظَةٌ
بَلِيغَةٌ وَصَلَّ عَلَى الْجَنَائِزِ لَعَلَّ ذَلِكَ يَخْرُتُكَ فَإِنَّ الْخَرَيْنَ فِي ظِلِّ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
يَتَعَرَّضُ لِكُلِّ خَيْرٍ. صَح

4554. Kabirleri ziyaret ederek ahireti hatırlayın, ölüleri yıkayın, zira cansız ve soğuk cesede dokunmada çok tesirli bir öğüt vardır, cenaze namazlarını kılın, belki o sizi hüzünlendirir, hüzünlü kişi kıyamet günü Allah'ın Arş'ının gölgesinde gölgelenip her hayra mazhar olur.⁴⁵⁵⁴

٤٥٥٥- زُرْ غَبًّا تَزِدُّ حُبًّا. ح

4555. Ara ara ziyaret etki, sevgin artsın.⁴⁵⁵⁵

٤٥٥٦- زُرْ فِي اللَّهِ فَإِنَّهُ مَنْ زَارَ فِي اللَّهِ شَيْعُهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ. ض

4556. Allah için ziyaret et, Allah için ziyarete giden kişiye yetmişbin melek arkadaşlık eder.⁴⁵⁵⁶

Zekat

٤٥٥٧- زَكَاةُ الْفِطْرِ فَرَضٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ حُرٍّ وَعَبْدٍ ذَكَرٍ وَأُنْثَى مِنَ الْمُسْلِمِينَ
صَاعٌ مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعٌ مِنْ شَعِيرٍ. صَح

4557. Fıtır sadakası bütün müslümanlara farzdır, müslümanlardan hür ile köle, erkek ile kadınların hurma ve arpadan bir sa vermeleri gerekir.⁴⁵⁵⁷

٤٥٥٨- زَكَاةُ الْفِطْرِ طَهْرَةٌ لِلصَّائِمِ مِنَ اللَّغْوِ وَالرَّفَثِ وَطُعْمَةٌ لِلْمَسَاكِينِ مَنْ أَدَّاهَا
قَبْلَ الصَّلَاةِ فَهِيَ زَكَاةٌ مَقْبُولَةٌ وَمَنْ أَدَّاهَا بَعْدَ الصَّلَاةِ فَهِيَ صَدَقَةٌ مِنَ الصَّدَقَاتِ. ض

4558. Fıtır sadakası oruç tutan için boş söz ve günahlardan temizlik, fakirler için ise bir rızık, onu bayram namazından önce ödeyen kişi için

⁴⁵⁵⁴ Hâkim, I, 533; Beyhakî, Şuab, VII, 15.

⁴⁵⁵⁵ Taberânî, IV, 26; Hâkim, III, 347; Münzirî, III, 366; Heysemî, VIII, 75; Müttekî, nr. 24778.

⁴⁵⁵⁶ Ebû Nuaym, V, 205; Müttekî, nr. 24664; Aclûnî, I, 529.

⁴⁵⁵⁷ Dârekutnî, II, 140; Beyhakî, IV, 162.

o makbul bir sadakadır; namazdan sonra ödeyen kimse için ise normal bir sadaka olur.⁴⁵⁵⁸

٤٥٥٩- زَكَاةُ الْفِطْرِ عَلَى كُلِّ حُرٍّ وَعَبْدٍ ذَكَرٍ وَأُنْثَى صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ فَقِيرٍ وَغَنِيٍّ صَاعٌ مِنْ تَمْرٍ أَوْ نِصْفُ صَاعٍ مِنْ قَمْحٍ. ض.

4559. Fıtır sadakası hür ile köle, erkek ile kadın, küçük ile büyük, fakir ile zengin bütün herkese hurmadan bir sa, buğdaydan ise yarım sa gerekir.⁴⁵⁵⁹

٤٥٦٠- زَكَاةُ الْفِطْرِ عَلَى الْحَاضِرِ وَالْبَادِي. ض.

4560. Fıtır sadakası, şehirli ve köylülere gerekir.⁴⁵⁶⁰

Çeşitli Hadisler

٤٥٦١- زَمْزَمُ طَعَامٌ طَعِيمٌ وَشِفَاءٌ سَقِيمٍ. صَح.

4561. Zemzem aç olanlara gıda, hasta olanlara da şifadır.⁴⁵⁶¹

٤٥٦٢- زَمْزَمُ حَفْنَةٌ مِنْ جَنَاحِ جِبْرِيلَ.

4562. Zemzem, Cibril'in kanadıyla açtığı bir çukurdur.⁴⁵⁶²

٤٥٦٣- زَمَلَوْهُمْ بِدِمَائِهِمْ فَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ كَلِمٍ يُكَلِّمُ فِي اللَّهِ إِلَّا وَهُوَ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَدْمًا لَوْنُهُ لَوْنُ الدَّمِ وَرِيحُهُ رِيحُ الْمِسْكِ. صَح.

4563. Şehidler kanlarıyla defnedin; Allah yolunda alınan yaraların kanı, kan renginde, kokusu ise misk kokusunda olarak mahşere gelir.⁴⁵⁶³

٤٥٦٤- زَنَى الْعَيْنَيْنِ النَّظَرُ. صَح.

⁴⁵⁵⁸ Dârekutnî, II, 138; Beyhakî, IV, 162.

⁴⁵⁵⁹ Ahmed, II, 277; Beyhakî, IV, 164; Heysemî, III, 80; Müttekî, nr. 24126.

⁴⁵⁶⁰ Beyhakî, IV, 173.

⁴⁵⁶¹ İbri Adî, VI, 230; Heysemî, III, 286; Müttekî, nr. 34780.

⁴⁵⁶² Müttekî, nr. 34781.

⁴⁵⁶³ Deylemî, II, 294.

4564. Gözlerin zinası, harama bakmaktır.⁴⁵⁶⁴

٤٥٦٥- زِنْ وَأَزْجِحْ. صَح

4565. Tart, tartıda da fazla yap!⁴⁵⁶⁵

٤٥٦٦- زَنِی اللِّسَانِ الْكَلَامُ. ض

4566. Dilin zinası, konuşmaktır.⁴⁵⁶⁶

٤٥٦٧- زَنِی شَعَرَ الْحُسَيْنِ وَتَصَدَّقِي بِوِزْنِهِ فِضَّةً وَأَعْطِي الْقَابِلَةَ رَجُلَ الْعَقِيقَةِ. صَح

4567. Hüseyin'in saçlarını tartıp ağırlığınca gümüş tasadduk edip ebe kadına da kesilen kurbanın ayağını verin!⁴⁵⁶⁷

٤٥٦٨- زَوُّجُوا الْأَكْفَاءَ وَتَزَوُّجُوا الْأَكْفَاءَ وَاخْتَارُوا لِنُطْفِكُمْ وَإِيَّاكُمْ وَالزَّيْنَجَ فَإِنَّهُ خَلَقَ مَشُوءَةً. ض

4568. Birbirleriyle denk olanları evlendirdiğiniz gibi, denginiz olanlarla da evlenin; nutfeleriniz için iyi tercih yapın; zencilerden sakının; zira onlar sevimsiz varlıklardır.⁴⁵⁶⁸

٤٥٦٩- زَوُّجُوا أَبْنَاءَكُمْ وَبَنَاتِكُمْ. ض

4569. Oğullarınızı ve kızlarınızı evlendirin.⁴⁵⁶⁹

٤٥٧٠- زَوَّدَكَ اللَّهُ التَّقْوَى وَغَفَرَ ذَنْبَكَ وَيَسِّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُمَا كُنْتَ.

4570. Allah seni takva ile azıklandırıp günahlarını bağışlasın, her nereden olursan sana hayrı kolaylaştırsın.⁴⁵⁷⁰

٤٥٧١- زَوَّدُوا أَمْوَاتَكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. ض

⁴⁵⁶⁴ Müslim, Mukaddime 5; Ahmed, II, 276; Heysemî, VI, 256.

⁴⁵⁶⁵ Ahmed, IV, 352; Hâkim, II, 30; Müttekî, nr. 9960-9961.

⁴⁵⁶⁶ Zebîdî, VII, 434; Müttekî, nr. 13057; Aclûnî, I, 533.

⁴⁵⁶⁷ Hâkim, III, 179; Beyhakî, IX, 304; Müttekî, nr. 46002.

⁴⁵⁶⁸ İbnü'l-Cevzî, II, 233; Müttekî, nr. 44694; Aclûnî, I, 534.

⁴⁵⁶⁹ Deylemî, II, 292.

⁴⁵⁷⁰ Irâkî, I, 248; Müttekî, nr. 17481; Zebîdî, IV, 325.

4571. Ölmek üzere olanlarınızı lailaheillallahla azıklandırın.⁴⁵⁷¹

٤٥٧٢- زُورُوا الْقُبُورَ فَإِنَّهَا تُذَكِّرُكُمْ الْآخِرَةَ. صح.

4572. Kabirleri ziyaret edin, o size ahireti hatırlatır.⁴⁵⁷²

٤٥٧٣- زُورُوا الْقُبُورَ وَلَا تَقُولُوا هَجْراً. صح

4573. Kabirleri ziyaret edin, boş sözler söylemeyin.⁴⁵⁷³

Süsler

٤٥٧٤- زَيْنُ الْحَاجِّ أَهْلُ الْيَمَنِ. ض

4574. Hacıların süsü, Yemenliler'dir.⁴⁵⁷⁴

٤٥٧٥- زَيْنُ الصَّلَاةِ الْحِذَاءُ. ض

4575. Namazın süsü, ayakkabılardır.⁴⁵⁷⁵

٤٥٧٦- زَيْنُوا الْقُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ. صح

4576. Kuran'ı seslerinizle süsleyin.⁴⁵⁷⁶

٤٥٧٧- زَيْنُوا الْقُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ فَإِنَّ الصَّوْتِ الْحَسَنَ يَزِيدُ الْقُرْآنَ حُسْنًا. صح

4577. Kuran'ı seslerinizle süsleyin, güzel ses Kuran'ın güzelliğini artırır.⁴⁵⁷⁷

٤٥٧٨- زَيْنُوا أَعْيَادَكُمْ بِالتَّكْبِيرِ.

4578. Bayramlarınızı tekbirlerle süsleyin.⁴⁵⁷⁸

⁴⁵⁷¹ Deylemî, II, 293.

⁴⁵⁷² Müslim, Cenaiz 36; Ahmed, II, 441; Müttekî, nr. 22551.

⁴⁵⁷³ İbni Ebî Şeybe, III, 242; Beyhakî, IV, 77; Heysemî, III, 58.

⁴⁵⁷⁴ Zebîdî, IV, 439; Heysemî, X, 55.

⁴⁵⁷⁵ İbni Adî, VI, 6156; Heysemî, II, 54; Müttekî, nr. 20853.

⁴⁵⁷⁶ Ahmed, IV, 283; İbni Huzeyme, III, 26.

⁴⁵⁷⁷ Ahmed, IV, 283; İbni Huzeyme, III, 26; Müttekî, nr. 2766-2767.

⁴⁵⁷⁸ Münzirî, II, 153; Heysemî, II, 197; Müttekî, nr. 24094.

٤٥٧٩- زَيَّنُوا الْعِيدَيْنِ بِالتَّهْلِيلِ وَالتَّكْبِيرِ وَالتَّحْمِيدِ وَالتَّقْدِيسِ. ح

4579. Bayramlarınızı tehlil, tekbir, tahmid ve takdislerle süsleyin.⁴⁵⁷⁹

٤٥٨٠- زَيَّنُوا مَجَالِسَكُمْ بِالصَّلَاةِ عَلَيَّ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ عَلَيَّ نُورٌ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

4580. Meclislerinizi bana salat getirmekle süsleyin, bana getirdiğiniz salatlar, kıyamet gününde size birer nur olur.⁴⁵⁸⁰

٤٥٨١- زَيَّنُوا مَوَاقِدَكُمْ بِالْبَقْلِ فَإِنَّهُ مَطْرَدَةٌ لِلشَّيْطَانِ مَعَ التَّسْمِيَةِ. ض

4581. Sofralarınızı yeşilliklerle süsleyin, o besmeleyle birlikte şeytanı defeder.⁴⁵⁸¹

Çeşitli Hadisler

٤٥٨٢- الزَّائِرُ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ أَغْظَمَ أَجْرًا مِنَ الْمَزُورِ. ض

4582. Müslüman kardeşini ziyaret eden, ecir bakımından ziyaret edilmenden daha çok sevap alır.⁴⁵⁸²

٤٥٨٣- الزَّائِرُ أَخَاهُ فِي بَيْتِهِ الْآكِلُ مِنْ طَعَامِهِ أَرْفَعَ دَرَجَةً مِنَ الْمُطْعِمِ لَهُ. ض

4583. Müslüman kardeşini evinde ziyaret ederek onun yemeğinden yiyen kişi, kendisine yemek yediren o kardeşinden daha üstün derecededir.⁴⁵⁸³

٤٥٨٤- الزَّائِي بِحَلِيلَةٍ جَارِهِ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِ وَيَقُولُ لَهُ ادْخُلِ

النَّارَ مَعَ الدَّاخِلِينَ. ض

4584. Komşusunun hanımıyla zina eden kişiye kıyamet günü Allah Teala bakmayıp onu temize çıkarmaz ve ona, "Girenlerle birlikte cehenneme gir!" der.⁴⁵⁸⁴

⁴⁵⁷⁹ Ebû Nuaym, II, 288; Deylemî, II, 291.

⁴⁵⁸⁰ Deylemî, II, 291.

⁴⁵⁸¹ Müttekî, nr. 40781; Aclûnî, I, 536.

⁴⁵⁸² Müttekî, nr. 24665.

⁴⁵⁸³ Hatîb, IV, 21; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 743.

⁴⁵⁸⁴ Deylemî, II, 301.

٤٥٨٥- الزَّيْبَانِيَةُ إِلَى فَسَقَةِ حَمَلَةِ الْقُرْآنِ أَسْرَعُ مِنْهُمْ إِلَى عَبْدَةِ الْأَوْثَانِ فَيَقُولُونَ
يُبْدَأُ بِنَا قَبْلَ عَبْدَةِ الْأَوْثَانِ فَيُقَالُ لَهُمْ : لَيْسَ مَنْ يَعْلَمُ كَمَنْ لَا يَعْلَمُ. ض

4585. Zebaniler fasık Kuran hafızlarını puta tapanlardan daha çabuk yakalarlar, onlar, "Bize putperestlerden önce mi davranılıyor" derler; bunun üzerine kendilerine, "Bilenler bilmeyenler gibi olur mu?" denilir.⁴⁵⁸⁵

٤٥٨٦- الزَّيْبُ وَالْتَّمْرُ هُوَ الْخَمْرُ. صَح

4586. Üzümle hurma, şarabın kaynağıdır.⁴⁵⁸⁶

٤٥٨٧- الزُّبَيْرُ ابْنُ عَمَّتِي وَخَوَارِئِي مِنْ أُمَّتِي. صَح

4587. Zübeyr amcaoglum ve ümmetim içinde havarımdır.⁴⁵⁸⁷

٤٥٨٨- الزَّرْقَةُ فِي الْعَيْنِ يُمْنٌ.

4588. Mavi gözlülük berekettir.⁴⁵⁸⁸

٤٥٨٩- الزَّكَاةُ قَنْطَرَةُ الْإِسْلَامِ. ح

4589. Zekat İslam'ın köprüsüdür.⁴⁵⁸⁹

٤٥٩٠- الزَّكَاةُ فِي هَذِهِ الْأَرْبَعَةِ الْحِنْطَةِ وَالشَّعِيرِ وَالزَّيْبِ وَالْتَّمْرِ. ح

4590. Zekat dört şeyden buğday, arpa, kuru üzüm ve hurmadan verilir.⁴⁵⁹⁰

٤٥٩١- الزَّنَى يُورِثُ الْفَقْرَ. ح

4591. Zina fakirlik getirir.⁴⁵⁹¹

٤٥٩٢- الزَّنَجِيُّ إِذَا شَبِعَ زَنَى. وَإِذَا جَاعَ سَرَقَ وَإِنْ فِيهِمْ لَسْمَاحَةٌ وَنَجْدَةٌ. ض

⁴⁵⁸⁵ Ebû Nuaym, VIII, 267; Münzirî, I, 124; Müttekî, nr. 29005.

⁴⁵⁸⁶ Nesâî, Eşribe 3; Hâkim, IV, 141; Müttekî, nr. 13174.

⁴⁵⁸⁷ Ahmed, III, 314; Nesâî, Kübrâ, V, 60; Beyhakî, VI, 367; Hatîb, V, 126.

⁴⁵⁸⁸ İbnü'l-Cevzî, I, 162; İbnî Arrâk, I, 200; Aclûnî, I, 529.

⁴⁵⁸⁹ Taberânî, Evsat, VIII, 380; Beyhakî, Şuab, III, 195; Heysemî, II, 62.

⁴⁵⁹⁰ Elbânî, Sahîha, nr. 879.

⁴⁵⁹¹ Beyhakî, Şuab, IV, 363; Kudâî, I, 73; Deylemî, II, 302.

4592. Zenci karnı doyduğu zaman zina eder, acıktığında çalar, onlar arasında kahraman ve yiğit olanlar da vardır.⁴⁵⁹²

Zühd

٤٥٩٣- الزُّهْدَةُ فِي الدُّنْيَا لَيْسَتْ بِتَخْرِيمِ الْحَلَائِلِ وَلَا إِصَاعَةِ الْمَالِ وَلَكِنَّ الزُّهَادَةَ فِي الدُّنْيَا أَنْ لَا تَكُونَ بِمَا فِي يَدَيْكَ أَوْثَقَ مِنْكَ بِمَا فِي يَدِ اللَّهِ وَأَنْ تَكُونَ فِي ثَوَابِ الْمُصِيبَةِ إِذَا أَنْتَ أَصِيبْتَ بِهَا أَرْغَبَ مِنْكَ فِيهَا لَوْ أَنَّهَا أُبْقِيَتْ لَكَ. ض

4593. Zühd, helali haram kılıp malı boşu boşuna harcamamak değildir; zühd, Allah'ın elindekine kendi elindekinden daha fazla güvenmen ve musibete uğrayıp sıkıntısını çektiğin sırada onun sevabına istekli olmandır.⁴⁵⁹³

٤٥٩٤- الزُّهْدُ فِي الدُّنْيَا يُرِيحُ الْقَلْبَ وَالْبَدَنَ وَالرَّغْبَةَ فِيهَا تُثْعِبُ الْقَلْبَ وَالْبَدَنَ. ض

4594. Dünyaya karşı zahid olmak kalbi ve bedeni rahatlatır, ona rağbet etmek ise kalbi ve bedeni yorar.⁴⁵⁹⁴

٤٥٩٥- الزُّهْدُ فِي الدُّنْيَا يُرِيحُ الْقَلْبَ وَالْبَدَنَ وَالرَّغْبَةَ فِي الدُّنْيَا تُطِيلُ الْهَمَّ وَالْحَزْنَ.

4595. Dünyaya önem vermemek gönlü ve bedeni rahatlatır; ona rağbet ise üzüntü ve sıkıntıyı artırır.⁴⁵⁹⁵

٤٥٩٦- الزُّهْدُ فِي الدُّنْيَا يُرِيحُ الْقَلْبَ وَالْبَدَنَ وَالرَّغْبَةَ فِيهَا تُكَبِّرُ الْهَمَّ وَالْحَزْنَ

وَالْبَطَالَهُ تُقَسِّي الْقَلْبَ. ح

4596. Dünyaya önem vermemek kalbi ve vücudu rahatlatır; ona karşı istekli olmak ise kaygı ve üzüntüyü artırır, tembel tembel oturmak da kalbi katılaştırır.⁴⁵⁹⁶

⁴⁵⁹² Aclûnî, I, 262, 534.

⁴⁵⁹³ Taberânî, Evsat, VIII, 57; Deylemî, III, 403; Heysemî, X, 286.

⁴⁵⁹⁴ Münzirî, IV, 157; Heysemî, X, 286; Aclûnî, I, 41.

⁴⁵⁹⁵ Münzirî, IV, 157; Heysemî, X, 286; Aclûnî, I, 41.

⁴⁵⁹⁶ Münzirî, IV, 157; Heysemî, X, 286; Aclûnî, I, 41.

٤٥٩٧- سَأَحَدُكُمْ بِأُمُورِ النَّاسِ وَأَخْلَاقِهِمُ الرَّجُلُ يَكُونُ سَرِيعَ الْغَضَبِ سَرِيعَ الْفَيْءِ فَلَا لَهُ وَلَا عَلَيْهِ كَفَافًا وَالرَّجُلُ يَكُونُ بَعِيدَ الْغَضَبِ سَرِيعَ الْفَيْءِ فَذَاكَ لَهُ وَلَا عَلَيْهِ وَالرَّجُلُ يَقْتَضِي الَّذِي لَهُ وَيَقْضِي الَّذِي عَلَيْهِ فَذَاكَ لَا لَهُ وَلَا عَلَيْهِ وَالرَّجُلُ يَقْتَضِي الَّذِي لَهُ وَيُمْطِلُ النَّاسَ الَّذِي عَلَيْهِ فَذَاكَ عَلَيْهِ وَلَا لَهُ. ض

4597. Size insanların davranış ve huylarını haber vereyim; kimi adam çabuk kızar çabuk razı olur; bunda olumlu ve olumsuz bir yön yoktur; kimi adam geç kızar çabuk razı olur, bu durum kişinin lehine olup aleyhine değildir; kimi adam borcunu isterken de borcunu öderken de güzel hareket eder, bunda da kişinin lehine ve aleyhine olan bir durum söz konusu değildir; kimi adam da vardır ki, alacağını güzel bir şekilde alırken vereceğine gelince onu geciktirir, bu durum ise kişinin tamamen aleyhine olup lehine değildir.⁴⁵⁹⁷

Sorulup İstenenler

٤٥٩٨- سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لَا يُعَذِّبَ الْلَاهِينَ مِنْ ذُرِّيَةِ الْبَشَرِ فَأَعْطَانِيهِمْ. صَح

4598. Rabbimden insanlardan akli az olanlara azab etmemesini istedim, o da bunu kabul etti.⁴⁵⁹⁸

٤٥٩٩- سَأَلْتُ رَبِّي أَبْنَاءَ الْعِشْرِينَ مِنْ أُمَّتِي فَوَهَبَهُمْ لِي.

4599. Rabbimden ümmetimden yirmi yaşında ölenler için şefaât istedim, o da bunu kabul etti.⁴⁵⁹⁹

٤٦٠٠- سَأَلْتُ اللَّهَ فِي أَبْنَاءِ الْأَرْبَعِينَ مِنْ أُمَّتِي فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ قَدْ عَفَرْتُ لَهُمْ قُلْتُ فَأَبْنَاءَ الْخَمْسِينَ قَالَ إِنِّي قَدْ عَفَرْتُ لَهُمْ قُلْتُ فَأَبْنَاءَ السِّتِينَ قَالَ قَدْ عَفَرْتُ لَهُمْ قُلْتُ فَأَبْنَاءَ السَّبْعِينَ قَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنِّي لَأَسْتَحْيِي مِنْ عَبْدِي أَنْ أَعْمَرَهُ سَبْعِينَ سَنَةً

⁴⁵⁹⁷ Heysemî, VIII, 223.

⁴⁵⁹⁸ Ebû Yalâ, Mucem, I, 179; Beğavî, Cadiyyât, I, 425; Heysemî, VII, 219.

⁴⁵⁹⁹ Müttekî, nr. 32007, 39065.

يَعْبُدُنِي لَا يُشْرِكُ بِي شَيْئًا أَنْ أُعَذِّبَهُ بِالنَّارِ فَأَمَّا أَبْنَاءُ الْأَخْقَابِ أَبْنَاءُ الثَّمَانِينَ
وَالْتَّسْعِينَ فَإِنِّي وَاقِفٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَقَائِلٌ لَهُمْ أَذْخِلُوا مَنْ أَحْبَبْتُمْ الْجَنَّةَ. ض

4600. Allah Teala'dan ümmetimden kırklı yaşlarda ölenlerin affını istedim, o bana, "Ya Muhammed onları affettim" buyurdu; ellili yaşları sorduğumda, "Onları bağışladım" dedi; altmışlı yaşları söylediğimde, "Onları da affettim" buyurdu; yetmişli yaşların durumunu sorduğumda, "Ya Muhammed yetmiş yıl ömür verip de bana şirk koşmadan yaşayan kuluma azab etmekten haya ederim; seksen ve doksan yaşına ulaşanlara ise kıyamet günü 'İstediğiniz kişileri de cennete götürün' derim" dedi.⁴⁶⁰⁰

٤٦٠١- سَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ حِسَابَ أُمَّتِي إِلَيَّ لِئَلَّا تَفْتَضِحَ عِنْدَ الْأُمَمِ فَأَوْحَى اللَّهُ
وَجَلَّ إِلَيَّ يَا مُحَمَّدُ بَلْ أَنَا أَحَاسِبُهُمْ فَإِنْ كَانَ مِنْهُمْ زَلَّةٌ سَتَرْتُهَا عَنْكَ لِئَلَّا تَفْتَضِحَ
عِنْدَكَ عَزَّ. ض

4601. Diğer ümmetler yanımda rezil olmamaları için Allah Teala'dan ümmetimin hesap işini bana vermesini istedim; o "Ya Muhammed, onların hesabını ben göreyim, senin yanında zor duruma düşmemeleri için onların günahlarını setrederim!" buyurdu.⁴⁶⁰¹

٤٦٠٢- سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ يَكْتُبَ عَلَيَّ أُمَّتِي سُبْحَةَ الضُّحَى فَقَالَ تِلْكَ صَلَاةُ الْمَلَائِكَةِ
مَنْ شَاءَ صَلَّاهَا وَمَنْ شَاءَ تَرَكَهَا وَمَنْ صَلَّاهَا فَلَا يُصَلِّاهَا حَتَّى تَرْتَفِعَ. ض

4602. Rabbimden ümmetime kuşluk namazını farz kılmasını istedim, o, "Bu namaz meleklerin namazıdır, dileyen onu kılar, dileyen de kılmaz" buyurdu; bu durumda onu kılacak olan onu güneş yükseldiği zaman kılsın!⁴⁶⁰²

٤٦٠٣- سَأَلْتُ رَبِّي فِيمَا تَخْتَلِفُ فِيهِ أَصْحَابِي مِنْ بَغْدِي فَأَوْحَى إِلَيَّ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ
أَصْحَابَكَ عِنْدِي بِمَنْزِلَةِ النُّجُومِ فِي السَّمَاءِ بَعْضُهَا أَضْوَأُ مِنْ بَعْضٍ فَمَنْ أَخَذَ بِشَيْءٍ
مِمَّا هُمْ عَلَيْهِ مِنْ اخْتِلَافِهِمْ فَهُمَ عِنْدِي عَلَى هُدًى. ض

⁴⁶⁰⁰ Müttekî, nr. 42631.

⁴⁶⁰¹ Elbânî, Zaîfe, nr. 330.

⁴⁶⁰² Müttekî, nr. 21492.

4603. Rabbimden benden sonra ashabımın ihtilaf edecekleri meseleler hakkında sordum, bana, "Ya Muhammed, senin ashabın benim yanımda gökteki yıldızlar gibidir, biri diğerinden daha parlaktır, onlardan birini takip eden benim nazarımda hidayet üzeredir!" buyurdu.⁴⁶⁰³

٤٦٠٤- سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لَا أَتَزَوَّجَ إِلَّا أَحَدًا مِنْ أُمَّتِي وَلَا يَتَزَوَّجَ إِلَيَّ أَحَدٌ مِنْ أُمَّتِي إِلَّا كَأَن مَعِيَ فِي الْجَنَّةِ فَأَعْطَانِي ذَلِكَ. صَح

4604. Rabbimden ümmetimden evlendiğim ve evlendirdiğim kimselerin cennette benimle birlikte olmalarını istedim, o da bu dileğimi kabul etti.⁴⁶⁰⁴

٤٦٠٥- سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لَا يَدْخُلَ أَحَدًا مِنْ أَهْلِ بَيْتِي النَّارَ فَأَعْطَانِيهَا. ض

4605. Rabbimden ehl-i beytimden hiç kimsenin cehenneme girmemesini istedim, o da bunu kabul etti.⁴⁶⁰⁵

٤٦٠٦- سَأَلْتُ رَبِّي فَأَعْطَانِي أَوْلَادَ الْمُشْرِكِينَ خَدَمًا لِأَهْلِ الْجَنَّةِ وَذَلِكَ لِأَنَّهُمْ لَمْ يَذَرِكُوا مَا أَذَرَكَ آبَاؤُهُمْ مِنَ الشِّرْكِ وَلَأَنَّهُمْ فِي الْمِيثَاقِ الْأَوَّلِ. صَح

4606. Rabbimden müşrik çocuklarını istedim, o da onları bana cennet hizmetçileri olarak verdi; zira onlar babaları gibi şirke bulaşmamış, ilk misakta tevhibi kabul edenlerdendir.⁴⁶⁰⁶

٤٦٠٧- سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لَا أَرْزُجَ إِلَّا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَلَا أَتَزَوَّجَ إِلَّا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ. ض

4607. Rabbimden evlendireceğim kadını cennetlik bir adama vermeyi, evleneceğim kadının da cennetlik birisi olmasını istedim o da bunu kabul buyurdu.⁴⁶⁰⁷

٤٦٠٨- سَأَلْتُ اللَّهَ الشَّفَاعَةَ لِأُمَّتِي فَقَالَ لَكَ سَبْعُونَ أَلْفًا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَلَا عَذَابٍ قُلْتُ رَبِّ زِدْنِي فَحَثَّالِي يَبْدِيهِ مَرَّتَيْنِ وَعَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ. صَح

⁴⁶⁰³ Deylemî, II, 310; Râfiî, II, 484.

⁴⁶⁰⁴ Hâkim, II, 148; Heysemî, X, 17.

⁴⁶⁰⁵ Müttekî, nr. 34149.

⁴⁶⁰⁶ Müttekî, nr. 39306; Bu konudaki ayet için bk. Arâf (7), 172.

⁴⁶⁰⁷ Hâkim, X, 17; Taberânî, Evsat, VI, 50; Heysemî, X, 17.

4608. Allah Teala'dan ümmetim için şefaât hakkı istediğimde o bana, "Yetmişbin kişi hesapsız ve azabsız cennete girsin!" buyurdu; ben rabbim, daha fazla olsun dedim; elleriyle sağından ve solundan iki avuç dolusu daha verdi.⁴⁶⁰⁸

٤٦٠٩- سَأَلْتُ جِبْرِيلَ أَيَّ الْأَجَلَيْنِ قَضَى مُوسَى قَالَ أَكْمَلَهُمَا وَأَتَمَّهُمَا. صَح

4609. Cibril'e Musa'nun hangi süreyi tamamladığını sordum, o en kamil ve tam olanı tamamladığını haber verdi.⁴⁶⁰⁹

٤٦١٠- سَأَلْتُ جِبْرِيلَ هَلْ تَرَى رَبَّكَ ؟ قَالَ إِنَّ بَيْنِي وَبَيْنَهُ سَبْعِينَ حِجَابًا مِنْ نُورٍ لَوْ رَأَيْتُ أَذْنَاهَا لَاخْتَرَفْتُ. ض

4610. Cibril'e rabbini görüp görmediğini sordum, o, "Benimle onun arasında nurdan yetmiş perde vardır, onlardan en yakın olanı bile görsem yanar kül olurum!" dedi.⁴⁶¹⁰

٤٦١١- سَأَلْتُ جِبْرِيلَ عَنْ هَذِهِ الْآيَةِ وَتَفْخَ فِي الصُّورِ فَصَعَقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الَّذِينَ لَمْ يَشَأِ اللَّهُ أَنْ يُصْعِقَهُمْ قَالَ هُمْ الشُّهَدَاءُ تُنْيِئُ اللَّهُ تَعَالَى مُتَقَلِّدُونَ أَسْيَافَهُمْ حَوْلَ عَرْشِهِ. صَح

4611. Cibril'e, "Sura üfürüldüğünde Allah'ın diledikleri dışında göklerde ve yerde olan herkes ölür" ayetindeki ölmesi istenmeyen kişilerin kimler olduğunu sordum; o, onların Arş'ın etrafında kılıçlarını kuşanmış olan şehidler olduğunu haber verdi.⁴⁶¹¹

٤٦١٢- سَابُّ الْمَوْتَى كَالْمُشْرِفِ عَلَى الْهَلَكَةِ. صَح

4612. Ölülere sövmek, helaka yaklaşımdır.⁴⁶¹²

٤٦١٣- سَابُّ الْمُؤْمِنِ كَالْمُشْرِفِ عَلَى الْهَلَكَةِ. صَح

⁴⁶⁰⁸ Hennâd, I, 135; Deylemî, II, 311.

⁴⁶⁰⁹ Ebû Yalâ, IV, 297; Heysemî, VII, 87.

⁴⁶¹⁰ Taberânî, Evsat, VI, 278; Heysemî, I, 79.

⁴⁶¹¹ Hâkim, II, 277; Ayet için bk. Zümer (39), 57.

⁴⁶¹² Suyûtî, Sağır, nr 4612.

4613. Mümine sövmek, helaka yaklaşımdır.⁴⁶¹³

٤٦١٤- سَابِقُنَا سَابِقٌ وَمُقْتَصِدُنَا نَاجٌ وَظَالِمُنَا مَغْفُورٌ لَهُ. ح

4614. Hayırda öncülerimiz öncü olur, orta yolu tutanlarımız kurtulur, kendine zulmedenlerimiz de mağfiret olunur.⁴⁶¹⁴

٤٦١٥- سَادَةُ السُّودَانِ أَرْبَعَةٌ لَقْمَانُ الْحَبَشِيِّ وَالنَّجَاشِيُّ وَبِلَالٌ وَمُهَجَّجٌ. ح

4615. Sudanlılar'ın efendileri dört kişi olup onlar Lokman-ı Habeşi, Necaşi, Bilal ve Mehca'dır.⁴⁶¹⁵

٤٦١٦- سَارِعُوا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ فَالْحَدِيثُ مِنْ صَادِقٍ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا مِنْ ذَهَبٍ وَفِضَّةٍ. ض

4616. İlim öğrenmede birbirinizle yarışın, doğru olan bir kişiden bir söz nakletmek dünyadan ve dünya üzerindeki altın ve gümüşten daha hayırlıdır.⁴⁶¹⁶

٤٦١٧- سَاعَاتُ الْأَذَى يُذْهِبُنَ سَاعَاتِ الْخَطَايَا. ض

4617. Sıkıntılı zamanlar, günahla geçen zamanları siler süpürür.⁴⁶¹⁷

٤٦١٨- سَاعَاتُ الْأَذَى فِي الدُّنْيَا يُذْهِبُنَ سَاعَاتِ الْأَذَى فِي الْآخِرَةِ. ض

4618. Dünyadaki sıkıntılı anlar, ahiretteki sıkıntılı anları giderir.⁴⁶¹⁸

٤٦١٩- سَاعَاتُ الْأَمْرَاضِ يُذْهِبُنَ سَاعَاتِ الْخَطَايَا. صَح

4619. Hastalıkla geçen saatler, günah işlenen saatlere keffaret olurlar.⁴⁶¹⁹

٤٦٢٠- سَاعَةُ السُّبْحَةِ حِينَ تَزُولُ عَنْ كَيْدِ السَّمَاءِ وَهِيَ صَلَاةُ الْمُخْبِتِينَ وَأَفْضَلُهَا

فِي شِدَّةِ الْحَرِّ. ض

⁴⁶¹³ Suyûtî, Sağır, nr 4613.

⁴⁶¹⁴ Ukaylî, III, 443; Beğavî, V, 302; Zebîdî, VIII, 600; Müttekî, nr. 2925.

⁴⁶¹⁵ Müttekî, nr. 33130; Suyûtî, Mensûr, V, 161.

⁴⁶¹⁶ Râfî, I, 188.

⁴⁶¹⁷ Müttekî, nr. 6672, 7773.

⁴⁶¹⁸ Deylemî, II, 334; Müttekî, nr. 6672, 7773.

⁴⁶¹⁹ Münzirî, IV, 286; Müttekî, nr. 6674.

4620. Nafile namazlar güneşin zevalinden sonra kılınır, o namazlar itaatkar kulların namazları olup sevabı en çok olanlar da sıcaklığın şiddetli olduğu zamanlarında kılınanlardır.⁴⁶²⁰

٤٦٢١- سَاعَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ خَمْسِينَ حَبَّةَ ض.

4621. Allah yolunda geçen saatler, elli hacdan daha hayırlıdır.⁴⁶²¹

٤٦٢٢- سَاعَةٌ مِنْ عَالِمِ مَتَكِيٍّ عَلَى فِرَاشِهِ يَنْظُرُ فِي عِلْمِهِ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ الْعَابِدِ سَبْعِينَ عَامًا. ض.

4622. Alimin yatağına yaslanarak bir müddet ilimle meşgul olması, abidin yetmiş yıllık ibadetinden daha hayırlıdır.⁴⁶²²

٤٦٢٣- سَاعَتَانِ تَفْتَحُ فِيهِمَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَقَلَمًا تُرَدُّ عَلَى دَاخِ دَعْوَتِهِ لِحُضُورِ الصَّلَاةِ وَالصَّوْفِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ح.

4623. İki vakitte gök kapıları açılarak çok azı dışmda dua edenlerin duaları kabul olunur, o vakitler namaza durulacağı ve Allah yolunda saf tutulacağı vakitlerdir.⁴⁶²³

٤٦٢٤- سَافِرُوا تَصِحُّوا. ح.

4624. Seyahat edin, sıhhat bulun!⁴⁶²⁴

٤٦٢٥- سَافِرُوا تَصِحُّوا وَتَغْنَمُوا.

4625. Seyahat edin ki sağlığınıza kavuşup mal mülk sahibi olasınız.⁴⁶²⁵

٤٦٢٦- سَافِرُوا تَصِحُّوا وَتُرْزَقُوا. ح.

4626. Seyahat edin ki sıhhat bulup rızıklanasınız.⁴⁶²⁶

⁴⁶²⁰ Müttetkî, nr. 19363.

⁴⁶²¹ Deylemî, II, 334.

⁴⁶²² Deylemî, II, 333.

⁴⁶²³ İbni Hibbân, V, 5; Taberânî, VI, 159.

⁴⁶²⁴ Ahmed, II, 380; Beyhakî, VII, 102; Heysemî, 210; Müttetkî, nr. 17468.

⁴⁶²⁵ Zebîdî, I, 322.

⁴⁶²⁶ Zebîdî, I, 322.

٤٦٢٧- سَافِرُوا تَصْحُوا وَاغْزُوا تَسْتَعْنُوا. ح

4627. Seyahat edip sıhhat bulun, cihad edip zengin olun!⁴⁶²⁷

٤٦٢٨- سَافِرُوا مَعَ ذَوِي الْجُدُودِ وَذَوِي الْمَيْسَرَةِ. ض

4628. Saygın ve varlıklı kişilerle yolculuğa çıkın!⁴⁶²⁸

٤٦٢٩- سَاقِي الْقَوْمِ آخِرُهُمْ. صَح

4629. Topluluğa su veren, suyu en son içer.⁴⁶²⁹

٤٦٣٠- سَاقِي الْقَوْمِ آخِرُهُمْ شَرْبًا. صَح

4630. Topluluğa su dağıtan, suyu en son içer.⁴⁶³⁰

٤٦٣١- سَامُ أَبُو الْعَرَبِ وَحَامُ أَبُو الْحَبَشِ وَيَافِثُ أَبُو الرُّومِ. ح

4631. Sam Arapların, Ham Habeşlilerin, Yafes de Rumların atasıdır.⁴⁶³¹

٤٦٣٢- سَاوُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ فِي الْعَطِيَّةِ فَلَوْ كُنْتُ مَفْضَلًا أَحَدًا لَفَضَّلْتُ النِّسَاءَ. ض

4632. Hediye verirken çocuklarınız arasında ayırım yapmayın, eğer ben onlar arasında bir tercih yapacak olsaydım, kız çocuklarını tercih ederdim.⁴⁶³²

٤٦٣٣- سَبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ. صَح

4633. Müslüman sövmek fasıklık, onu öldürmek küfürdür.⁴⁶³³

٤٦٣٤- سَبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ وَخُرْمُهُ مَالِهِ كَخُرْمَةِ دَمِهِ. صَح

4634. Müslüman sövmek fasıklık, onu öldürmek küfürdür; onun malının dokunulmazlığı, kanunun dokunulmazlığı gibidir.⁴⁶³⁴

⁴⁶²⁷ Ahmed, II, 380.

⁴⁶²⁸ Deylemî, II, 307; Gumârî, s. 57.

⁴⁶²⁹ Ahmed, IV, 354; Beyhakî, VII, 286; Heysemî, V, 83.

⁴⁶³⁰ İbni Ebî Şeybe, V, 111; Kudâî, I, 86; Taberânî, Evsat, II, 40.

⁴⁶³¹ Ahmed, V, 9; Taberânî, VII, 210; Hâkim, II, 595.

⁴⁶³² Taberânî, XI, 354; Hatîb, XI, 107; İbni Asâkir, XXI, 333; Heysemî, IV, 153.

⁴⁶³³ Ahmed, I, 385; İbni Hibbân, XIII, 265.

⁴⁶³⁴ Ahmed, I, 385; İbni Hibbân, XIII, 265.

٤٦٣٥- سُبْحَانَ اللَّهِ نِصْفُ الْمِيزَانِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ وَاللَّهُ أَكْبَرُ تَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَالطُّهُورُ نِصْفُ الْإِيمَانِ وَالصَّوْمُ نِصْفُ الصَّبْرِ. صح

4635. Sübhanallah sevap kefesinin yarısını, elhamdülillah tamamını, Allahü ekber demek gökle yerin arasını doldurur, temizlik imanın, oruç da sabrın yarısıdır. ⁴⁶³⁵

٤٦٣٦- سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ فِي ذَنْبِ الْمُسْلِمِ مِثْلُ الْإِكْلَةِ فِي جَنْبِ ابْنِ آدَمَ. ح

4636. "Övgü ve hamdler Allah'a aittir, ondan başka ilah olmayıp büyük olan odur" tesbihleri, müslümanın günahının yanında, Ademoğlunun yarasını yiyen kurtlar gibidir. ⁴⁶³⁶

٤٦٣٧- سُبْحَانَ اللَّهِ نِصْفُ الْمِيزَانِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ مِثْلُ الْمِيزَانِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ مِثْلُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَيْسَ دُونَهَا سِتْرٌ وَلَا حِجَابٌ حَتَّى تَخْلُصَ إِلَى رَبِّهَا عَزَّ وَجَلَّ. ض

4637. Sübhanallah mizanın yarısını, elhamdülillah tamamını, Allahü ekber gökle yer arasını doldurur, lailaheillallah ise hiçbir engele takılmadan Allah'a ulaşır. ⁴⁶³⁷

٤٦٣٨- سُبْحَانَ اللَّهِ مَاذَا أَنْزَلَ اللَّيْلَةَ مِنَ الْفَتَنِ وَمَاذَا فَتَحَ مِنَ الْخَزَائِنِ أَيْقُظُوا صَوَاحِبَ الْحَجَرِ فَرَبْ كَاسِيَةٍ فِي الدُّنْيَا عَارِيَةٍ فِي الْآخِرَةِ. صح

4638. Sübhanallah bu gece ne fitneler, ne hazineler indirildi; odalarda uyuyanları uyandırın, dünyada giyinmiş olan nice insanlar ahirette çıplak kalırlar. ⁴⁶³⁸

٤٦٣٩- سُبْحَانَ اللَّهِ أَيْنَ اللَّيْلُ إِذَا جَاءَ النَّهَارُ. صح

⁴⁶³⁵ Ahmed, V, 365; Beyhakî, Şuab, III, 291.

⁴⁶³⁶ Deylemî, II, 337.

⁴⁶³⁷ İbni Asâkir, XXXIV, 345.

⁴⁶³⁸ Ahmed, V, 289; Taberânî, XIX, 248; Hâkim, II, 29.

4639. Sübhanallah, gündüz geldiği zaman gece nereye gider?⁴⁶³⁹

٤٦٤٠ - سَبَّحُوا ثَلَاثَ تَسْبِيحَاتٍ رَّكُوعاً وَثَلَاثَ تَسْبِيحَاتٍ سُجُوداً. ض

4640. Rükuda üç defa, secdede de üç defa tesbih edin!⁴⁶⁴⁰

٤٦٤١ - سَبَّحِي اللَّهَ عَشْرًا وَاحْمَدِي اللَّهَ عَشْرًا وَكَبِّرِي اللَّهَ عَشْرًا ثُمَّ سَلِّي اللَّهَ مَا شِئْتَ فَإِنَّهُ يَقُولُ قَدْ فَعَلْتُ قَدْ فَعَلْتُ.

4641. On defa sübhanallah, on defa elhamdülillah, on defa Allahü ekber deyip sonra Allah'a dua et; o zaman Allah Teala, "Duamı kabul ettim, duamı kabul ettim!" buyurur.⁴⁶⁴¹

٤٦٤٢ - سَبَّحِي اللَّهَ مِائَةً تَسْبِيحَةً فَإِنَّهَا تَعْدِلُ لَكَ مِائَةَ رَقَبَةٍ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ وَاحْمَدِي اللَّهَ مِائَةً تَحْمِيدَةً فَإِنَّهَا تَعْدِلُ لَكَ مِائَةَ فَرَسٍ مُسَرَّجَةٍ مُلْجَمَةٍ تَحْمِلِينَ عَلَيْهَا فِي سَبِيلِ اللَّهَ وَكَبِّرِي اللَّهَ مِائَةً تَكْبِيرَةً فَإِنَّهَا تَعْدِلُ لَكَ مِائَةَ بَدَنَةٍ مُقَلَّدَةٍ مُتَقَبَّلَةٍ وَهَلِّلِي اللَّهَ مِائَةً تَهْلِيلَةً فَإِنَّهَا تَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَا يَرْفَعُ يَوْمُنِيذٍ لِأَحَدٍ عَمَلٌ أَفْضَلُ مِنْهَا إِلَّا أَنْ يَأْتِيَ بِمِثْلِ مَا أَتَيْتِ. صَح

4642. Yüz kere "Sübhanallah!" de, zira o tesbihler senin için İsmail evladından azad edeceğin yüz köleye bedeldirler; yüz kere "Elhamdülillah!" de, o hamdler senin için eğerlenip Allah yolunda üzerine bini-lerek gaza edilen yüz ata denktir; yüz kere "Allahü ekber!" de, onlar senin için işaretlenip kabul olunmuş yüz deveye muadildir; yüz defa da "Lailaheillallah!" de, o tehliller de yerle gök arasını doldurur; ondan faz-lasını yapanlar dışında o gün Allah'a daha faziletli bir amel sunulmaz.⁴⁶⁴²

٤٦٤٣ - سَبَّحْ يَجْرِي لِلْعَبْدِ أَجْرُهُمْ وَهُوَ فِي قَبْرِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ مَنْ عِلْمٍ أَوْ أَجْرِي نَهْرًا أَوْ حَفَرٍ بِنَاءً أَوْ عَرَسٍ نَخْلًا أَوْ بَنَى مَسْجِدًا أَوْ وَرَثَ مُصْحَفًا أَوْ تَرَكَ وَلَدًا يَسْتَغْفِرُ لَهُ بَعْدَ مَوْتِهِ.

⁴⁶³⁹ Ahmed, III, 441.

⁴⁶⁴⁰ Şâfiî, I, 471 İbni Ebî Şeybe, I, 224; Beyhakî, II, 86.

⁴⁶⁴¹ Ahmed, III, 120; İbni Huzeyme, II, 31; İbni Hibbân, V, 353.

⁴⁶⁴² Ahmed, VI, 344; Taberânî, XXIV, 414; Hâkim, I, 695.

4643. Yedi şey kulun ölümünden sonra kabrinde kendisi için mükafatı yazılmaya devam eder; onlar ilim öğretene, su kanalını açan, kuyu kazan, hurma ağacı diken, bir mescid yapan, geriye bir mushaf ve ölümünden sonra kendisi için istiğfarda bulunan bir evlad bırakanlardır.⁴⁶⁴³

٤٦٤٤ - سَبْعُ مَوَاطِنَ لَا تَجُوزُ فِيهَا الصَّلَاةُ ظَاهِرُ بَيْتِ اللَّهِ وَالْمَقْبَرَةُ وَالْمَرْبَلَةُ وَالْمَجْزَرَةُ وَالْحَمَامُ وَعَطْنُ الْإِبِلِ وَمَحَجَّةُ الطَّرِيقِ. صح

4644. Yedi yerde Kabe'nin üstünde, kabristanda, mezbele ve mezbahada, hamamda ve deve ağılları ile cadde ortasında namaz olmaz.⁴⁶⁴⁴

٤٦٤٥ - سَبْعَةٌ يَظِلُّهُمْ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ إِمَامٌ عَادِلٌ وَشَابٌّ نَشَأَ بِعِبَادَةِ اللَّهِ وَرَجُلٌ كَانَ قَلْبُهُ مُعَلَّقًا بِالْمَسْجِدِ إِذَا خَرَجَ مِنْهُ حَتَّى يَعُودَ إِلَيْهِ وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ فَاجْتَمَعَا عَلَى ذَلِكَ وَتَفَرَّقَا وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَقَاصَتْ عَيْنَاهُ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ حَسَبٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ. صح

4645. Allah Teala yedi sınıf insanı hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde Arş'ının gölgesinde gölgelendirir; onlar adil idareci, Allah'a ibadet ederek büyüyen genç, mescidden çıktığı zaman oraya dönünceye kadar gönlü mescidlere bağlı olan adam, Allah için birbirini seven ve bu sevgiyle biraraya gelip bu sevgiyle birbirlerinden ayrılan iki kişi, hiç kimsenin bulunmadığı yerde gözyaşları içinde Allah'ı anan adam, zengin ve güzel bir kadın tarafından harama davet edildiğinde, "Ben alemlerin rabbi olan Allah'dan korkarım!" diyerek o teklifi reddeden ve sağ elinin verdiğini sol eli bilmeyecek şekilde sakadayı gizli veren kişilerdir.⁴⁶⁴⁵

٤٦٤٦ - سَبْعَةٌ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ رَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ فَقَاصَتْ عَيْنَاهُ وَرَجُلٌ يُحِبُّ عَبْدًا لَا يُحِبُّهُ إِلَّا اللَّهُ وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسَاجِدِ مِنْ شِدَّةِ حُبِّهِ إِيَّاهَا

⁴⁶⁴³ Ebû Nuaym, II, 344; Beyhakî, Şuab, III, 248.

⁴⁶⁴⁴ Bûsîrî, I, 95.

⁴⁶⁴⁵ Buhârî, Ezan 36, Zekât 16, Rikâk 24, Hudûd 19; Müslim, Zekât 91; Tirmizî, Zühd 53; Nesâî, Kudât 2.

وَرَجُلٌ يُعْطِي الصَّدَقَةَ بِيَمِينِهِ فَيَكَاذُ يُخْفِيهَا عَنْ شِمَالِهِ وَإِمَامٌ مُقْسِطٌ فِي رِعْيَتِهِ وَرَجُلٌ عَرَضَتْ عَلَيْهِ امْرَأَةٌ نَفْسَهَا ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ فَتَرَكَهَا لِجَلَالِ اللَّهِ وَرَجُلٌ كَانَ فِي سَرِيَّةٍ مَعَ قَوْمٍ فَلَقُوا الْعَدُوَّ فَانْكَشَفُوا فَحَمَى آثَارَهُمْ حَتَّى نَجَا وَنَجَّوْا أَوْ اسْتَشْهَدَ.

4646. Gölgesinden başka bir gölgenin bulunmadığı günde yedi sınıf insan Arş'ın gölgesinde gölgelenir; onlardan ilki Allah'ı zikredip gözyaşı döken, ikincisi sadece Allah için seven, üçüncüsü kalbi mescidlere bağlı olan, dördüncüsü sağ elinin verdiğini sol elinin bilmeyeceği kadar sadakayı gizle veren, beşincisi halkını adaletle yöneten, altıncısı soylu ve güzel bir kadın tarafından çağrılıp da Allah korkusundan dolayı ona yaklaşmayan, yedincisi de bir grupla birlikte savaşa çıkıp düşmanla çarpışarak hep beraber kurtuluncaya veya şehid oluncaya kadar arkadaşlarını müdafaa eden kişilerdir.⁴⁶⁴⁶

٤٦٤٧ - سَبْعَةٌ يَظِلُّهُمْ اللَّهُ تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ رَجُلٌ قَلْبُهُ مَعْلُوقٌ بِالْمَسَاجِدِ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ وَرَجُلٌ غَضَّ عَيْنَيْهِ عَنْ مَحَارِمِ اللَّهِ وَعَيْنَيْهِ حَرَسَتْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ. ح

4647. Allah Teala kendi gölgesinden başka hiçbir gölgenin bulunmadığı bir günde yedi sınıf insanı Arş'ının gölgesinde gölgelendirir; ilki kalbi mescidlere bağlı olan, ikincisi soylu bir kadın tarafından çağrılıp ona, "Ben Allah'dan korkarım" diyen, üçüncüsü ile dördüncüsü Allah için birbirlerini seven, beşincisi haramlara bakmayan, altıncısı Allah yolunda nöbet bekleyen, yedincisi de Allah korkusundan dolayı ağlayan kişilerdir.⁴⁶⁴⁷

٤٦٤٨ - سَبْعَةٌ لَعَنَتْهُمْ وَكُلُّ نَبِيٍّ مُجَابٍ الزَّائِدُ فِي كِتَابِ اللَّهِ وَالْمُكَذِّبُ بِقَدْرِ اللَّهِ وَالْمُسْتَحِلُّ حُرْمَةَ اللَّهِ وَالْمُسْتَحِلُّ مِنْ عَنَتِي مَاحَرَمَ اللَّهِ وَالتَّارِكُ لِسُنَّتِي وَالْمُسْتَأْثَرُ بِالْفَيْءِ وَالْمُتَجَبَّرُ بِسُلْطَانِهِ لِيُعْزَّ مَنْ أَدَّلَ اللَّهُ وَيُذِلَّ مَنْ أَعَزَّ اللَّهُ. ح

⁴⁶⁴⁶ İbni Asâkir, LXVI, 234.

⁴⁶⁴⁷ Hatîb, IX, 254; Zebîdî, VI, 176; Mütttekî, nr. 43563.

4648. Yedi sınıf insanı ben ve duası kabul edilen bütün peygamberler lanetlemişlerdir; onlar Allah'ın kitabından olmayan bir şeyi ona ilave eden, kaderi kabul etmeyen, haram kılınan bir şeyi helal gören, evlenilmesi haram kılınan ailelerimden biriyle evlenmeyi helal kabul eden, sünnetimi terkededen, ganimet mallarını dağıtmayan, Allah'ın zelil kıldığını aziz, aziz kıldığını da zelil kılmak için güç ve otoritesine dayanarak zulme baş vuranlar kişilerdir. ⁴⁶⁴⁸

٤٦٤٩ - سَبْعُونَ أَلْفًا مِنْ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ هُمُ الَّذِينَ لَا يَكْتُمُونَ وَلَا يَكُونُونَ وَلَا يَسْتَرْقُونَ وَلَا يَتَطَيَّرُونَ وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ. صح

4649. Ümmetim içinde dağlama yaptırmayıp başkalarına dağlama yapmayan, büyü yapmayıp uğursuzluğa inanmayan ve rablerine güvenen yetmişbin kişi hesap görmeden cennete girer. ⁴⁶⁴⁹

٤٦٥٠ - سَبَقَ دِرْهَمٌ مِائَةَ أَلْفٍ دِرْهَمٍ رَجُلٌ لَهُ دِرْهَمَانِ أَخَذَ أَحَدَهُمَا فَتَصَدَّقَ بِهِ وَرَجُلٌ لَهُ مَالٌ كَثِيرٌ فَأَخَذَ مِنْ غُرْضِهِ مِائَةَ أَلْفٍ فَتَصَدَّقَ بِهَا. صح

4650. Bir dirhem bazen yüzbin dirhemi geçer; bir adamın iki dirhemi olur da birini sadaka olarak verir; bir başka adamın da çok malı olur, o malından yüzbin dirhemi alarak onu sadaka olarak verir. ⁴⁶⁵⁰

٤٦٥١ - سَبَقَ الْمُفْرِدُونَ الْمُسْتَهْتَرُونَ فِي ذِكْرِ اللَّهِ يَضَعُ الذِّكْرُ عَنْهُمْ أَنْقَالَهُمْ فَيَأْتُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ خِفَافًا. صح

4651. Bir köşeye çekilip Allah'ı zikredenler öne geçerler, zikir onların günahlarını eritir de onlar kıyamet gününe hafiflemiş olarak gelirler. ⁴⁶⁵¹

٤٦٥٢ - سَبَقَ الْمُهَاجِرُونَ النَّاسَ بِأَرْبَعِينَ خَرِيفًا إِلَى الْجَنَّةِ يَتَنَعَّمُونَ فِيهَا وَالنَّاسُ مَخْبُوسُونَ لِلْحِسَابِ ثُمَّ كُونُ الزُّمَرَةُ الثَّانِيَةُ مِائَةَ خَرِيفٍ. ض

⁴⁶⁴⁸ Taberânî, XVII, 43; Heysemî, I, 176.

⁴⁶⁴⁹ Buhârî, Tıb 1, Rikâk 50; Müslim, İmân 374; Tirmizî, Kıyâmet 16; Heysemî, X, 408; Müttekî, nr. 5683.

⁴⁶⁵⁰ Zebîdî, IX, 296.

⁴⁶⁵¹ Müslim, Zikir 4; Ahmed, II, 323; Hâkim, I, 495; Heysemî, X, 75.

4652. Muhacirler diğer insanlardan kırk sene önce cennete girer, insanlar hesap için beklerken onlar cennet nimetleriyle nimetlenirler.⁴⁶⁵²

٤٦٥٣- سِتُّ خِصَالٍ مِنَ الْخَيْرِ جِهَادُ أَعْدَاءِ اللَّهِ بِالسَّيْفِ وَالصَّوْمُ فِي يَوْمِ الصَّيْفِ وَخُسْنُ الصَّبْرِ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ وَتَرْكُ الْمِرَاءِ وَأَنْتَ مُحِقٌّ وَتَبْكِيْرُ الصَّلَاةِ فِي يَوْمِ الْغَيْمِ وَخُسْنُ الْوُضُوءِ فِي أَيَّامِ الشَّتَاءِ. ض

4653. Altı şey hayırdır; onlar Allah'ın düşmanlarıyla cihad etmek, yaz günlerinde oruç tutmak, musibet zamanlarında güzelce sabretmek, haklı olduğu halde tartışmadan vazgeçmek, sisli ve bulutlu günlerde namazı erken kılmak, kış günlerinde abdesti tam almaktır.⁴⁶⁵³

٤٦٥٤- سِتُّ خِصَالٍ مِنَ السُّخْتِ رِشْوَةُ الْإِمَامِ وَهِيَ أَخْبَثُ ذَلِكَ كُلِّهِ وَتَمَنُّ الْكَلْبِ وَعَسْبُ الْفَخْلِ وَمَهْرُ الْبَغِيِّ وَكَسْبُ الْحَجَّامِ وَخُلُوعُ الْكَاهِنِ. ض

4654. Altı şey haramdır, yöneticinin rüşvet alması içlerinde en necis olandır, diğerleri köpek parası, damızlık hayvan ücreti, zina bedeli, kan alanla kahinin aldığı paralardır.⁴⁶⁵⁴

٤٦٥٥- سِتُّ مَنْ جَاءَ بِوَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ جَاءَ وَلَهُ عَهْدٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَقُولُ كُلُّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ قَدْ كَانَ يَعْمَلُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَالْحَجِّ وَالصِّيَامِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ وَصِلَةُ الرَّحِمِ. ض

4655. Kişi, kıyamet günü altı şeyden biriyle ilahi huzura vardığı zaman onlardan her biri, "Bu kişi benimle amel ediyordu" der; o beş şey, namaz, zekat, hac, oruç, emaneti geri vermek ve akarabalık bağlarını gözetmektir.⁴⁶⁵⁵

٤٦٥٦- سِتُّ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُؤْمِنًا حَقًّا إِسْبَاغُ الْوُضُوءِ وَالْمُبَادَرَةُ إِلَى الصَّلَاةِ فِي يَوْمِ دَخَنِ وَكَثْرَةُ الصَّوْمِ فِي شِدَّةِ الْحَرِّ وَقَتْلُ الْأَعْدَاءِ بِالسَّيْفِ وَالصَّبْرُ عَلَى الْمُصِيبَةِ وَتَرْكُ الْمِرَاءِ وَإِنْ كُنْتَ مُحِقًّا. ض

⁴⁶⁵² Heysemî, IX, 15; Müttekî, nr. 33786.

⁴⁶⁵³ Beyhakî, Şuab, III, 21; Deylemî, II, 326.

⁴⁶⁵⁴ Deylemî, II, 327.

⁴⁶⁵⁵ Taberânî, VIII, 255; Heysemî, I, 46.

4656. Kendisinde altı şey bulunan kişi gerçek mümindir; onlar abdesti tam almak, kapalı havalarda namazı erken kılmak, aşırı sıcaklarda orucu çok tutmak, düşmanlarla kılıçla savaşmak, musibetlere karşı sabretmek ve haklı bile olsa tartışmaktan uzak durmaktır.⁴⁶⁵⁶

٤٦٥٧- سِتُّ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ مَوْتِي وَفَتْحُ بَيْتِ الْمَقْدِسِ وَأَنْ يُعْطَى الرَّجُلُ أَلْفَ دِينَارٍ فَيَتَسَخَّطَهَا وَفَتْنَةٌ يَدْخُلُ حَرْهَا بَيْتُ كُلِّ مُسْلِمٍ وَمَوْتُ يَأْخُذُ فِي النَّاسِ كَقُعَاصِ الْغَنَمِ وَأَنْ يَغْدِرَ الرُّومُ فَيَسِيرُونَ بِثَمَانِينَ بَنْدًا تَحْتَ كُلِّ بَنْدٍ اثْنَا عَشَرَ أَلْفًا. صح

4657. Altı şey kıyamet alametlerindendir; benim ölümüm, Kudüs'ün fethi, kişinin kendisine verilen bir dinarı azımsaması, müslümanların evlerini yakan fitne ateşi, koyun boynuzu kıvrımları gibi insanları yok eden ölümler, Rumların her biri onikibin kişilik seksen sancakla anlaşmaları bozup müslümanların üzerine yürümeleridir.⁴⁶⁵⁷

٤٦٥٨- سِتَّةُ أَشْيَاءَ تُخِيطُ الْأَعْمَالُ الْاِشْتِغَالَ بِغُيُوبِ الْخَلْقِ وَقَسْوَةُ الْقَلْبِ وَحُبُّ الدُّنْيَا وَقِلَّةُ الْحَيَاءِ وَطُولُ الْأَمَلِ وَظَالِمٌ لَا يَنْتَهِي. ض

4658. Altı şey amelleri boşa çıkarır; onlar başkalarının kusurlarıyla uğraşma, kalp katılığı, dünya sevgisi, hayasızlık, dünyada ebedi kalma arzusu ve haksızlıktan vazgeçmemedir.⁴⁶⁵⁸

٤٦٥٩- سِتَّةُ مَجَالِسَ الْمُؤْمِنِ ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى مَا كَانَ فِي شَيْءٍ مِنْهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مَسْجِدِ جَمَاعَةٍ أَوْ عِنْدَ مَرِيضٍ أَوْ فِي جَنَازَةٍ أَوْ فِي بَيْتِهِ أَوْ عِنْدَ إِمَامٍ مُقْسِطٍ يُعَزِّرُهُ وَيُوقِّرُهُ. ح

4659. Altı mecliste bulunan müminin korumasını Allah Teala üzerine almıştır; Allah yolunda, içinde cemaatle namaz kılınan mescidde, hasta yanında, cenazede, evinde, desteklediği ve saygı duyduğu adil bir idareci huzurunda olan müminler Allah'ın koruması altındadırlar.⁴⁶⁵⁹

⁴⁶⁵⁶ Deylemî, II, 326.

⁴⁶⁵⁷ Ahmed, V, 228; Taberânî, XX, 173; Heysemî, VII, 322.

⁴⁶⁵⁸ Gumârî, Muğır, s. 57.

⁴⁶⁵⁹ Deylemî, II, 328; Heysemî, II, 23.

٤٦٦٠- سِتَّةَ لَعْنَتُهُمْ وَلَعْنَهُمُ اللَّهُ وَكُلُّ نَبِيٍّ مُجَابِلِ الزَّائِدِ فِي كِتَابِ اللَّهِ وَالْمُكَذِّبِ
بِقَدْرِ اللَّهِ تَعَالَى وَالْمُتَسَلِّطِ بِالْجَبَرُوتِ فَيَعِزُّ بِذَلِكَ مَنْ أَدَّلَ اللَّهُ وَيُذِلُّ مَنْ أَعَزَّ اللَّهُ
وَالْمُسْتَحِلُّ لِحَرَمِ اللَّهِ وَالْمُسْتَحِلُّ مِنْ عِزِّي مَاحَرَّمَ اللَّهُ وَالتَّارِكُ لِسُنَّتِي. صح

4660. Altı sınıf insanı ben lanetlediğim gibi, Allah Teala ile duası makbul olan bütün peygamberler de lanetlemişlerdir; onlar Allah'ın kitabına ilaveler yapan, kaderi yalanlayan, Allah'ın zelil kıldığını aziz, aziz kıldığını zelil duruma düşüren, Allah'ın haram kıldığını helal sayan, ailemden de aynı şeyi yapan ve sünnetimi terk eden kişilerdir.⁴⁶⁶⁰

٤٦٦١- سَتَخْرُجُ نَارٌ مِنْ حَضْرَمَوْتَ قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ تَحْشُرُ النَّاسَ. صح

4661. Kıyametten önce Hadramevt'ten çıkan bir ateş insanları biraraya toplar.⁴⁶⁶¹

٤٦٦٢- سِتْرٌ مَابَيْنَ أَغْنَيْنِ الْجَنِّ وَعَوْرَاتِ بَنِي آدَمَ إِذَا دَخَلَ أَحَدُهُمُ الْخَلَاءَ أَنْ يَقُولَ بِسْمِ اللَّهِ. ح

4662. Cinlerin gözleriyle insanların avret yerleri arasındaki perde, kişinin helaya girerken, "Bimillah!" demesidir.⁴⁶⁶²

٤٦٦٣- سِتْرٌ بَيْنَ أَغْنَيْنِ الْجَنِّ وَعَوْرَاتِ بَنِي آدَمَ إِذَا وَضَعَ أَحَدُهُمْ ثَوْبَهُ أَنْ يَقُولَ بِسْمِ اللَّهِ. ح

4663. İnsanın elbisesini çıkarırken besmele çekmesi, cinlerin gözleriyle insanların avret yerleri arasında perde olur.⁴⁶⁶³

٤٦٦٤- سِتْرَةُ الْإِمَامِ سُتْرَةٌ مِنْ خَلْفِهِ. ض

4664. İmamın sütresi, arkasında olanların da sütresidir.⁴⁶⁶⁴

⁴⁶⁶⁰ Hâkim, II, 572; Heysemî, I, 176.

⁴⁶⁶¹ Ahmed, II, 8.

⁴⁶⁶² İbri Adî, III, 1055; Heysemî, I, 305.

⁴⁶⁶³ Münâvî, IV, 97.

⁴⁶⁶⁴ Heysemî, II, 62; Müttekî, nr. 19204; Aclûnî, II, 66.

٤٦٦٥- سَتَشْرَبُ أُمِّي مِنْ بَعْدِي الْخَمْرَ يُسْمُونَهَا بِغَيْرِ اسْمِهَا يَكُونُ عَوْنُهُمْ عَلَى شَرِّهَا أَمْرَأُوهُمْ.

4665. Benden sonra ümmetim içkiyi başka isimler vererek içer, onu içmede yardımcıları da idareciler olur.⁴⁶⁶⁵

٤٦٦٦- سَتُفْتَحُ عَلَيْكُمْ أَرْضُونَ وَيَكْفِيكُمْ اللَّهُ فَلَا يَعْجَزُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَلْهُوَ بِأَسْهُمِهِ. صح

4666. Yakında bazı beldeler fetholunur; düşmanlarınız konusunda Allah size yeterlidir, ama yine de siz oklarla meşgul olmayı bırakmayın.⁴⁶⁶⁶

٤٦٦٧- سَتُفْتَحُ عَلَيْكُمْ الدُّنْيَا حَتَّى تُنْجِدُوا بُيُوتَكُمْ كَمَا تُنْجِدُ الْكَعْبَةَ فَأَنْتُمْ الْيَوْمَ خَيْرٌ مِنْ يَوْمَيْدٍ. صح

4667. Dünyanın kapıları size açılır; öyle ki sizler evlerinizi Kabe'yi süslediğiniz gibi süslersiniz, fakat bugün sizler o günden daha hayırlı bir durumdasınız.⁴⁶⁶⁷

٤٦٦٨- سَتُفْتَحُ مَشَارِقُ الْأَرْضِ وَمَغَارِبُهَا عَلَى أُمِّي أَلَا وَعَمَّالُهَا فِي النَّارِ إِلَّا مَنْ اتَّقَى اللَّهَ وَأَدَّى الْأَمَانَةَ.

4668. Ümmetime yeryüzünün doğusunu, batısını fethetmek müyes-ser olur, dikkat edin, Allah'dan korkup emaneti sahibine verenler dışın-da idareciler cehenneme girer.⁴⁶⁶⁸

٤٦٦٩- سَتُفْتَحُونَ مَنَابِتَ الشَّيْخِ. ض

4669. Yakında uzak beldeleri fethedersiniz.⁴⁶⁶⁹

⁴⁶⁶⁵ İbni Asâkir, X, 136.

⁴⁶⁶⁶ Ahmed, IV, 157; İbni Hibbân, X, 549.

⁴⁶⁶⁷ Taberânî, XXII, 108; Heysemî, VIII, 291.

⁴⁶⁶⁸ Ebû Nuaym, VI, 199; Müttekî, nr. 14667.

⁴⁶⁶⁹ Taberânî, XIX, 375; Heysemî, V, 325.

٤٦٧٠- سَتَكُونُ فِتْنَةً الْقَاعِدُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْقَائِمِ وَالْقَائِمُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْمَاشِي وَالْمَاشِي فِيهَا خَيْرٌ مِنَ السَّاعِي قِيلَ أَفَرَأَيْتَ يَارَسُولَ اللَّهِ إِنْ دَخَلَ عَلَيَّ بَنِيي وَبَسَطَ إِلَيَّ يَدَهُ لِيَقْتُلَنِي قَالَ كُنْ كَابْنِ آدَمَ.

4670. Öyle fitneler olur ki, o zamanda oturan ayakta durandan; ayakta duran yürüyenden; yürüyen koşarak gidenden daha hayırlı olur, "Ey Allah'ın resülü adam beni öldürmek için evime kadar girip gelse o zaman ne yapayım?" diyen birine 'Adem'in oğlu gibi ol!' buyuruldu.⁴⁶⁷⁰

٤٦٧١- سَتَكُونُ أَمْرَاءُ فَتَعْرِفُونَ وَتُنْكِرُونَ فَمَنْ كَرِهَ بَرِيءٌ وَمَنْ أَنْكَرَ سَلِمَ وَلَكِنْ مَنْ رَضِيَ وَتَابَعَ لَمْ يَبْرَأْ. صح

4671. Benden sonra bazı idareciler gelir, sizlere bilmediğiniz şeyleri emreder, çirkin gördüğünüz şeyleri yaparlar, onlar sizin liderleriniz değildir.⁴⁶⁷¹

٤٦٧٢- سَتَكُونُ بَغْدِي هَنَاتٌ وَهَنَاتٌ فَمَنْ رَأَيْتُمُوهُ فَارِقَ الْجَمَاعَةِ أَوْ يُرِيدُ أَنْ يُفَرِّقَ أَمْرَ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ كَانُوا مِنْ كَانَ فَافْتُلُوهُ فَإِنَّ يَدَ اللَّهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ مَعَ مَنْ فَارِقَ الْجَمَاعَةَ يَرْكُضُ. صح

4672. Benden sonra bir takım zorluklar ve kötü olaylar olur; o zamanlarda cemaatten ayrılan veya Muhammed ümmetini parçalamak isteyenleri görürseniz kim olursa olsun onları öldürün; Allah'ın eli cemaatle, şeytan ise cemaatten ayrılanlarla birliktedir.⁴⁶⁷²

٤٦٧٣- سَتَكُونُ أَمْرَاءُ تَشْغَلُهُمْ أَشْيَاءُ يُؤَخَّرُونَ الصَّلَاةَ عَنْ وَقْتِهَا فَاجْعَلُوا صَلَاتَكُمْ مَعَهُمْ تَطَوُّعًا. صح

4673. Bazı emirler gelip namazı geciktirirler, siz namazları evinizde vaktinde kılın cemaate de gelip onlarla da nafile kılın.⁴⁶⁷³

⁴⁶⁷⁰ Ahmed, II, 282.

⁴⁶⁷¹ Ahmed, VI, 302.

⁴⁶⁷² İbni Hibbân, X, 437; Beyhakî, VI, 66.

⁴⁶⁷³ Ahmed, V, 314.

٤٦٧٤- سَتَكُونُ بَعْدِي أئِمَّةٌ يُؤَخَّرُونَ الصَّلَاةَ عَنْ مَوَاقِيتِهَا صَلُّوْهَا لِوَقْتِهَا فَإِذَا
حَضَرْتُمْ مَعَهُمُ الصَّلَاةَ فَصَلُّوْا. صح

4674. Benden sonra yakında namazları zamanında kılmayıp geciktiren idareciler gelir; siz namazları vaktinde kılın; onlarla birlikte olduğunuzda da onlarla birlikte kılın.⁴⁶⁷⁴

٤٦٧٥- سَتَكُونُ عَلَيْكُمْ أُمَرَاءٌ مِنْ بَعْدِي يَأْمُرُونَكُمْ بِمَا لَا تَعْرِفُونَ وَيَعْمَلُونَ بِمَا
تُنْكِرُونَ فَلَيْسَ أَوْلَئِكَ عَلَيْكُمْ بِأئِمَّةٍ. ح

4675. Benden sonra yakında beğenmediğiniz şeyleri size emredip onları yapan bir takım idareciler gelir, onlar sizin emirleriniz değildir.⁴⁶⁷⁵

٤٦٧٦- سَتَكُونُ أئِمَّةٌ مِنْ بَعْدِي يَقُولُونَ فَلَا يَرُدُّ عَلَيْهِمْ قَوْلُهُمْ يَتَّقَاحُمُونَ فِي النَّارِ
كَمَا تَقَاحُمُ الْقِرَدَةُ. ح

4676. Benden sonra konuşmalarında kendilerine karşılık verilmeyen, maymunların atladıkları gibi cehenneme atlayan bir takım idareciler gelir.⁴⁶⁷⁶

٤٦٧٧- سَتَكُونُ فِتْنٌ يُصْبِحُ الرَّجُلُ فِيهَا مُؤْمِنًا وَيُمْسِي كَافِرًا إِلَّا مَنْ أَخْيَاهُ اللَّهُ
بِالْعِلْمِ. ح

4677. Yakın zamanda öyle fitneler gelir ki, kişi o zamanda mümin olarak sabahlayıp kafir olarak akşamlar, ondan ancak Allah'ın ilimle ihya ettiği kimseler kurtulabilir.⁴⁶⁷⁷

٤٦٧٨- سَتَكُونُ فِتْنَةٌ صَمَاءٌ بِكَمَاءٍ عَمِيَاءٌ مَنْ أَشْرَفَ لَهَا اسْتَشْرَفَتْ لَهُ وَإِشْرَافُ
اللَّسَانِ فِيهَا كَوُقُوعِ السِّيفِ. صح

⁴⁶⁷⁴ Taberânî, Evsât, I, 291; Heysemî, I, 325.

⁴⁶⁷⁵ Zebîdî, I, 187.

⁴⁶⁷⁶ Taberânî, XIX, 393; İbni Asâkir, LIX, 168; Heysemî, V, 236.

⁴⁶⁷⁷ Rûyânî, II, 280; Taberânî, VIII, 233.

4678. Yakında sağır, dilsiz ve kör bir fitne çıkar; ona yaklaşan onun hedefi haline gelir, o zamanda dille söylenen bir söz, kılıç darbesi gibi olur.⁴⁶⁷⁸

٤٦٧٩- سَتَكُونُ أَخْدَاثٌ وَفِتْنَةٌ وَفُرْقَةٌ وَاخْتِلَافٌ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ الْمَقْتُولَ لَا الْقَاتِلَ فَافْعَلْ. صح

4679. Yakında bir takım olaylar, fitne fesad ve ihtilaflar olur, o gün-de öldüren değil, öldürülen olabilirsen onu yap!⁴⁶⁷⁹

٤٦٨٠- سَتَكُونُ عَلَيْكُمْ أَيْمَةٌ يَمْلِكُونَ أَرْزَاقَكُمْ يُحَدِّثُونَكُمْ فَيَكْذِبُونَكُمْ وَيَعْمَلُونَ فَيَسِينُونَ الْعَمَلَ لَا يَرْضَوْنَ مِنْكُمْ حَتَّى تُحَسِّنُوا قِيَّحَهُمْ وَتَصَدَّقُوا كَذِبَهُمْ فَأَعْطُوهُمْ الْحَقَّ مَا رَضُوا بِهِ فَإِذَا تَجَاوَزُوا فَمَنْ قُتِلَ عَلَى ذَلِكَ فَهُوَ شَهِيدٌ. ض

4680. Başınıza bir takım liderler geçer, yiyeceklerinize el koyar, konuştuklarında yalan söyler, çalıştıklarında kötü iş yaparlar; onların kötü hareketlerini güzel görmediğiniz ve onların yalanlarını iştirak etmediğiniz sürece sizden hoşnut olmazlar, kızmadıkları sürce onlara hakkı söyleyin, eğer kızıp saldırırlarsa o hal üzere ölen şehid olarak ölür.⁴⁶⁸⁰

٤٦٨١- سَتَكُونُ مَعَادِنٌ يَخْضَرُهَا شِرَارُ النَّاسِ. ح

4681. Yakında madenler bulunur, oralara insanların en kötülerini hü-cum eder.⁴⁶⁸¹

٤٦٨٢- سَتَهَاجِرُونَ إِلَى الشَّامِ فَيُفْتَحَ لَكُمْ وَيَكُونُ فِيكُمْ دَاءٌ كَالدُّمْلِ أَوْ كَالْحَزَّةِ يَأْخُذُ بِمَرَأَى الرَّجُلِ يَسْتَشْهِدُ اللَّهَ بِهِ أَنْفُسَهُمْ وَيُزَكِّي بِهِ أَعْمَالَهُمْ. صح

4682. Yakında Şam'ı fethedip oraya hicret edersiniz; ancak aranızda göbek altında görülen yarık ve iltihap hastalıkları zuhur eder; Allah Teala o hastalıklar sebebiyle ölenlere şehadet nasip ederek amellerini temizler.⁴⁶⁸²

⁴⁶⁷⁸ Taberânî, Evsat, VIII, 308.

⁴⁶⁷⁹ Hâkim, III, 316.

⁴⁶⁸⁰ Taberânî, XXII, 362; Heysemî, V, 228.

⁴⁶⁸¹ Ahmed, V, 430; Müttekî, nr. 30905.

⁴⁶⁸² Ahmed, V, 241; Heysemî, II, 311.

٤٦٨٣- سَجَدَتَا السَّهْوِ فِي الصَّلَاةِ تُجْزِئَانِ مِنْ كُلِّ زِيَادَةٍ وَنُقْصَانٍ. ض

4683. Namazdaki sehiv secdeleri, her türlü eksik ve fazlalıkları telafi eder.⁴⁶⁸³

٤٦٨٤- سَجَدَتَا السَّهْوِ بَعْدَ التَّسْلِيمِ وَفِيهَا تَشَهُُّدٌ وَسَلَامٌ.

4684. Yanulma secdeleri selamdan sonradır, onda da teşehhüd ve selam vardır.⁴⁶⁸⁴

٤٦٨٥- سِحَاقُ النِّسَاءِ زِنَى بَيْنَهُنَّ.

4685. Kadınların birbirleriyle sevişmesi zinadır.⁴⁶⁸⁵

٤٦٨٦- سَخَافَةٌ بِالْمَرْءِ أَنْ يَسْتَخْدِمَ ضَيْفَهُ.

4686. Kişinin misafirine hizmet ettirmesi aklının eksikliğindendir.⁴⁶⁸⁶

٤٦٨٧- سَدُّوْا وَقَارِبُوْا. ح

4687. Orta yolu tutup hakka yakın olmaya çalışın.⁴⁶⁸⁷

٤٦٨٨- سَدُّوْا وَقَارِبُوْا وَأَبْشِرُوْا وَاعْلَمُوْا أَنَّهُ لَنْ يَدْخُلَ أَحَدُكُمْ الْجَنَّةَ عَمَلُهُ وَلَا أَنَا

إِلَّا أَنْ يَتَغَمَّدَنِي اللَّهُ بِمَغْفِرَةٍ وَرَحْمَةٍ. صَح

4688. Doğru olun, orta yolu tutup sevinin; bilin ki Allah'ın rahmeti ve mağfireti dışında ben de dahil olmak üzere kimse kendi ameliyle cennete giremez.⁴⁶⁸⁸

٤٦٨٩- سُرْعَةُ الْمَشْيِ تَذْهِبُ بِهَاءِ الْمُؤْمِنِ. ض

4689. Hızlı yürümek, müminin heybetini giderir.⁴⁶⁸⁹

⁴⁶⁸³ İbni Adî, II, 222; Taberânî, Evsat, VII, 159; Beyhakî, II, 346.

⁴⁶⁸⁴ Gumârî, s. 57.

⁴⁶⁸⁵ Taberânî, XXII, 63; Beyhakî, Şuab, IV, 376; Heysemî, VI, 256.

⁴⁶⁸⁶ Deylemî, II, 333.

⁴⁶⁸⁷ Ahmed, VI, 273.

⁴⁶⁸⁸ Ahmed, VI, 273.

⁴⁶⁸⁹ İbni Hibbân, Zuafâ, III, 80; İbni Adî, V, 72; Deylemî, II, 334.

٤٦٩٠-سُرْعَةُ الْمَشْيِ تَذْهَبُ بِهَا الْوَجْهَ ض.

4690. Süratli yürümek, yüz güzelliğini giderir.⁴⁶⁹⁰

٤٦٩١-سَطَعَ نُورٌ فِي الْجَنَّةِ فَقِيلَ مَا هَذَا فَإِذَا هُوَ مِنْ ثَغْرِ حُورَاءَ ضَحِكَتْ فِي وَجْهِ زَوْجِهَا ض.

4691. Cennette bir nurun etrafı aydınlattığını gören cennet halkı o nurun ne olduğu anlamaya çalışır, derken onun hurilerden birinin kocasına tebessüm etmesi üzerine ortaya çıktığını görürler.⁴⁶⁹¹

٤٦٩٢-سَعَادَةُ لَابْنِ آدَمَ ثَلَاثٌ وَشَقَاوَةُ لَابْنِ آدَمَ ثَلَاثٌ فَمِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ الزَّوْجَةُ الصَّالِحَةُ وَالْمَرْكَبُ الصَّالِحُ وَالْمَسْكَنُ الْوَاسِعُ وَشَقَاوَةُ لَابْنِ آدَمَ ثَلَاثُ الْمَسْكَنِ السُّوءِ وَالْمَرْأَةِ السُّوءِ وَالْمَرْكَبِ السُّوءِ. ص.

4692. İnsanoğlunu üç şey mutlu, üç şey de mutsuz eder; eşinin iyi, bineğinin rahat ve evinin geniş olması onu mutlu eder; evinin dar, eşinin huysuz ve bineğinin de kötü olması onu mutsuz eder.⁴⁶⁹²

٤٦٩٣-سَفَرُ الْمَرْأَةِ مَعَ عَبْدِهَا ضَيِّعَةٌ ض.

4693. Kadının kölesiyle yola çıkması kayıptır.⁴⁶⁹³

٤٦٩٤-سَلِ رَبَّكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَإِذَا أُعْطِيتَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَأُعْطِيَتْهَا فِي الْآخِرَةِ فَقَدْ أَفْلَحْتَ. ص.

4694. Rabbinden dünyada ve ahirette sana sıhhat ve afiyet vermesini dile, dünyada ve ahirette sana afiyet verildiğinde sen kurtuldun demektir.⁴⁶⁹⁴

٤٦٩٥-سَلِ اللَّهَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. ص.

⁴⁶⁹⁰ Müttekî, nr. 41621.

⁴⁶⁹¹ İbrî Adî, II, 457; Hatîb, VIII, 253.

⁴⁶⁹² Tayâlisî, s. 29; Hâkim, II, 157.

⁴⁶⁹³ Heysemî, III, 214; Müttekî, nr. 17587.

⁴⁶⁹⁴ Ahmed, I, 206; Zebîdî, VII, 77; Müttekî, nr. 4934.

4695. Dünya ve ahirette Allah'dan af ve afiyet isteyin.⁴⁶⁹⁵

٤٦٩٦- سَلَمَانُ مِنَّا أَهْلُ الْبَيْتِ. صَح

4696. Selman bizden, ehl-i beyttendir.⁴⁶⁹⁶

٤٦٩٧- سَلَمَانُ سَابِقُ فَارِسٍ.

4697. Selman, Farslılar'dan İslam'a ilk girendir.⁴⁶⁹⁷

٤٦٩٨- سَلَّمَ عَلَيَّ مَلَكٌ ثُمَّ قَالَ لِي لَمْ أَزَلْ أَسْتَأْذِنُ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ فِي لِقَائِكَ حَتَّى كَانَتْ هَذِهِ أَوَانٌ أَذِنَ لِي وَإِنِّي أُبَشِّرُكَ أَنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ مِنْكَ. ض

4698. Bir melek bana selam verdi ve; "Bana izin verilinceye kadar ben seninle karşılaşmak için hep rabbimden izin isterdim, Allah katında senden daha değerli kimse olmadığını söyleyerek seni müjdelemek isterim!" dedi.⁴⁶⁹⁸

٤٦٩٩- سَلُّوا اللَّهَ الْفِرْدَوْسَ فَإِنَّهَا سُرَّةُ الْجَنَّةِ وَإِنَّ أَهْلَ الْفِرْدَوْسِ يَسْمَعُونَ أَطِيطَ الْعَرْشِ. صَح

4699. Allah'dan Firdevs cennetini isteyin, o cennetin en güzel yeri olup orada bulunanlar Arş'ın sesini işitirler.⁴⁶⁹⁹

٤٧٠٠- سَلُّوا اللَّهَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فَإِنَّ أَحَدًا لَمْ يُعْطَ بَعْدَ الْيَقِينِ خَيْرًا مِنَ الْعَافِيَةِ. صَح

4700. Allah'dan af ve afiyet dileyin, yakinden sonra kişiye afiyetten daha hayırlı bir şey verilmemiştir.⁴⁷⁰⁰

٤٧٠١- سَلُّوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يُسْأَلَ وَأَفْضَلُ الْعِبَادَةِ انْتِظَارُ الْفَرَجِ. صَح

⁴⁶⁹⁵ Ahmed, I, 209; Heysemî, X, 175.

⁴⁶⁹⁶ İbni Sad, IV, 82; Taberânî, VI, 212; Heysemî, VI, 130.

⁴⁶⁹⁷ İbni Sad, IV, 82; İbni Ebî Şeybe, VI, 395; İbni Asâkir, XXI, 404.

⁴⁶⁹⁸ Buhârî, Kebîr, V, 247; İbni Asâkir, XXXV, 312.

⁴⁶⁹⁹ Taberânî, VIII, 246; Hâkim, II, 402; Rûyânî, II, 317.

⁴⁷⁰⁰ Ahmed, I, 3.

4701. Allah'ın lütfundan isteyin, zira Allah kendisinden birşey istenmesini sever; ibadetlerin en üstünü de kurtuluşu beklemektir.⁴⁷⁰¹

٤٧٠٢-سَلُّوا اللَّهَ عِلْمًا نَافِعًا وَتَعَوُّدُوا بِاللَّهِ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ. صَح

4702. Allah'dan faydalı ilim isteyip faydasız ilimden de ona sığının!⁴⁷⁰²

٤٧٠٣-سَلُّوا اللَّهَ لِيِ الْوَسِيلَةَ أَعْلَى دَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ لَا يَنْأَلُهَا إِلَّا رَجُلٌ وَاحِدٌ وَأَرْجُو
إِنْ أَكُونُ أَنَا هُوَ. صَح

4703. Benim için Allah'dan cennetin en yüksek derecesi olan vesileyi isteyin; oraya sadece bir kişi ulaşır; o kişinin de kendimin olacağını umuyorum.⁴⁷⁰³

٤٧٠٤-سَلُّوا اللَّهَ لِيِ الْوَسِيلَةَ فَإِنَّهُ لَا يَسْأَلُهَا لِي عَبْدٌ فِي الدُّنْيَا إِلَّا كُنْتُ لَهُ شَهِيدًا أَوْ
شَفِيعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

4704. Benim için Allah'dan vesile isteyin; dünyada birisi benim için onu isterse kıyamet günü ben onun şahidi ve şefaatçisi olurum.⁴⁷⁰⁴

٤٧٠٥-سَلُّوا اللَّهَ بِطُوبَى أَكْفَكُم وَلَا تَسْأَلُوهُ بِظُهُورِهَا. صَح

4705. Ellerinizi dışını değil, içini açarak dua edin!⁴⁷⁰⁵

٤٧٠٦-سَلُّوا اللَّهَ بِطُوبَى أَكْفَكُم وَلَا تَسْأَلُوهُ بِظُهُورِهَا فَإِذَا فَرَعْتُمْ فَاْمَسَحُوا بِهَا
وُجُوهَكُمْ. صَح

4706. Ellerinizi dışını değil, içini açarak Allah'a dua edin; duayı bitirince de ellerinizi yüzlerinize sürün.⁴⁷⁰⁶

٤٧٠٧-سَلُّوا اللَّهَ حَوَائِجَكُمْ الْبَتَّةَ فِي صَلَاةِ الصُّبْحِ. ض

⁴⁷⁰¹ Tirmizî, Daavât 115.

⁴⁷⁰² İbni Mâce, Duâ 3.

⁴⁷⁰³ Tirmizî, Menakıb 1; Ahmed, II, 265, 365.

⁴⁷⁰⁴ İbni Ebî Şeybe, VI, 76; Taberânî, Evsat, I, 198; Heysemî, I, 333.

⁴⁷⁰⁵ Heysemî, X, 169.

⁴⁷⁰⁶ Beyhakî, II, 212.

4707. İhtiyaçlarınızı sabah namazında Allah'dan isteyin!⁴⁷⁰⁷

٤٧٠٨- سَلُّوا اللَّهَ كُلَّ شَيْءٍ حَتَّى الشُّعْ فَإِنَّ اللَّهَ إِنْ لَمْ يُيسِّرْهُ لَمْ يَتيسَّرْ.

4708. Ayakkabı bağına varıncaya kadar herşeyi Allah'dan isteyin, zira Allah'ın takdir etmediği şey elde edilmez.⁴⁷⁰⁸

٤٧٠٩- سَلُّوا أَهْلَ الشَّرَفِ عَنِ الْعِلْمِ فَإِنْ كَانَ عِنْدَهُمْ عِلْمٌ فَاكْتُبُوهُ فَإِنَّهُمْ لَا يَكْذِبُونَ. ض

4709. İlmi, izzet ve şeref sahiplerinden sorup öğrenin, onların bilgilerini yazın; çünkü onlar yalan söylemezler.⁴⁷⁰⁹

٤٧١٠- سَمَّى هَارُونَ ابْنِيهِ شَبْرًا وَشَبِيرًا وَإِنِّي سَمَّيْتُ ابْنِي الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ كَمَا سَمَّى بِهِ هَارُونَ ابْنِيهِ. ض

4710. Harun iki oğluna Şibr ve Şebir isimlerini koydu, ben de Harun'un oğullarına koyduğunu iki oğluma Hasan ile Hüseyin isimlerini koydum.⁴⁷¹⁰

٤٧١١- سَمَّ ابْنَكَ عَبْدَ الرَّحْمَنِ. صَح

4711. Oğluna Abdurrahman ismini koy!⁴⁷¹¹

٤٧١٢- سَمُّوهُ بِأَحَبِّ الْأَسْمَاءِ إِلَيَّ حَمْزَةً. صَح

4712. İsim koyarken isimlerin en sevgilisi olan Hamza ismini koyun!⁴⁷¹²

٤٧١٣- سَمُّوْا أَسْفَاطَكُمْ فَإِنَّهُمْ مِنْ أَفْرَاطِكُمْ. ح

4713. Düşük çocuklarınıza isim verin, çünkü onlar ahirette sizin öncüleriniz olur.⁴⁷¹³

⁴⁷⁰⁷ Suyûtî, Câmi, nr. 45138.

⁴⁷⁰⁸ Beyhakî, Şuab, II, 41-42.

⁴⁷⁰⁹ Deylemî, II, 306.

⁴⁷¹⁰ Buhârî, Kebîr, II, 147; İbni Asâkir, XIV, 119; Heysemî, VIII, 52.

⁴⁷¹¹ Beyhakî, IX, 308.

⁴⁷¹² Hâkim, III, 196.

⁴⁷¹³ Müttekî, nr. 45214.

٤٧١٤- سَمُّوا السَّقَطَ يُثْقَلِ اللَّهُ بِهِ مِيزَانُكُمْ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَقُولُ أَيُّ رَبِّ أَضَاعُونِي فَلَمْ يُسْمُونِي.

4714. Düşük doğan çocuklara isim verin ki, Allah Teala onlarla terazinizin kefesini ağırlaştırсын; aksi halde onlar kıyamet günü gelirken; "Yarabbi bunlar bana isim vermeyerek benden elde edecekleri mükafatı kaçırdılar" diye şikayette bulunurlar.⁴⁷¹⁴

٤٧١٥- سَمُّوا بِاسْمِي وَلَا تُكْنُوا بِكُنْيَتِي. صَح

4715. İsmimle isimlenin, künyemle künyelenmeyin!⁴⁷¹⁵

٤٧١٦- سَمُّوا بِاسْمِي وَلَا تُكْنُوا بِكُنْيَتِي فَإِنِّي إِنَّمَا بَعَثْتُ قَاسِمًا أَقْسِمُ بَيْنَكُمْ. صَح

4716. İsmimi alm, ama künyemi almayın; çünkü ben taksim edici olarak gönderildim, aranızda taksim ederim.⁴⁷¹⁶

٤٧١٧- سَمُّوا بِأَسْمَاءِ الْأَنْبِيَاءِ وَلَا تُسَمُّوا بِأَسْمَاءِ الْمَلَائِكَةِ.

4717. Çocuklarımıza peygamber isimleri verin, melek isimleri vermeyin.⁴⁷¹⁷

٤٧١٨- سَمِّي رَجَبَ لَأَنَّهُ يُتَرَجَّبُ فِيهِ خَيْرٌ كَثِيرٌ لِشَعْبَانَ وَرَمَضَانَ. ض

4718. Recep ayna recep denilmiş, o aya şaban ve ramazan hürmetine büyük hayırlar bahşedilmiştir.⁴⁷¹⁸

Kötü Ahlak

٤٧١٩- سُوءُ الْخُلُقِ شُؤْمٌ. ح

4719. Kötü ahlak, uğursuzluktur.⁴⁷¹⁹

⁴⁷¹⁴ Râfî, Meşâhât, IV, 144; Deylemî, II, 308.

⁴⁷¹⁵ Taberânî, XII, 73; Heysemî, VIII, 48.

⁴⁷¹⁶ İbni Ebî Şeybe, V, 264; Ahmed, III, 369.

⁴⁷¹⁷ Buhârî, Kebîr, V, 35; Beyhakî, IX, 306; Müttekî, nr. 45218.

⁴⁷¹⁸ Elbânî, nr. 3285.

⁴⁷¹⁹ Hatîb, IV, 276.

٤٧٢٠-سُوءُ الْخُلُقِ شَوْمٌ وَشِرَارٌ كُمْ أَسْوَأُ كُمْ خُلُقًا. ض

4720. Kötü ahlak uğursuzluktur, en kötüleriniz de ahlakı en kötü olanlardır.⁴⁷²⁰

٤٧٢١-سُوءُ الْخُلُقِ شَوْمٌ وَطَاعَةُ النِّسَاءِ نَدَامَةٌ وَحُسْنُ الْمَلَكََةِ نَمَاءٌ.

4721. Ahlaksızlık uğursuzluk, kadınlara itaat pişmanlık, güzel bir huyu alışkanlık haline getirmek de berekettir.⁴⁷²¹

٤٧٢٢-سُوءُ الْخُلُقِ يُفْسِدُ الْعَمَلَ كَمَا يُفْسِدُ الْخَلُّ الْعَسْلَ. ض

4722. Kötü ahlak, sirkenin balı bozduğu gibi amelleri bozar.⁴⁷²²

٤٧٢٣-سُوءُ الْمَجَالَسَةِ شَحٌّ وَفُحْشٌ وَسُوءُ خُلُقٍ. ض

4723. Sohbet meclisinde bulunanlara kötü davranmak cümrilik ve kötü bir huydur.⁴⁷²³

٤٧٢٤-سَوْدَاءٌ وَلَوْ خَيْرٌ مِنْ حَسَنَاءٍ لَا تَلِدُ وَإِنِّي مُكَاتِرٌ بِكُمْ الْأُمَمُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى

بِالسَّقَطِ مُخْبَطِينَ عَلَى بَابِ الْجَنَّةِ يُقَالُ ادْخُلِ الْجَنَّةَ فَيَقُولُ يَا رَبِّ وَأَبَوَايَ فَيُقَالُ لَهُ

ادْخُلِ الْجَنَّةَ أَنْتَ وَأَبَوَاكَ. ض

4724. Çocuk doğuran siyah bir kadın, çocuk doğurmayan güzel bir kadından iyidir; ben cennet kapısında durup girmemekte ayak direten bir düşük çocuğa varıncaya kadar diğer ümmetlere karşı sizin çokluğuunuzla övünürüm; o çocuğa, "Cennete gir!" denilir; o, "Yarabbi anam babam girsin de öyle!" der; bunun üzerine, "Ana babanı da alarak cennete gir" denilir.⁴⁷²⁴

⁴⁷²⁰ Hatîb, IV, 276.

⁴⁷²¹ Aclûnî, I, 559.

⁴⁷²² Abd b. Humeyd, s. 255; Ukaylî, IV, 291; İbni Hibbân, Zuafâ, III, 51.

⁴⁷²³ İbni'l-Mübârek, I, 234; Gumârî, s. 58.

⁴⁷²⁴ İbni Hibbân, Zuafâ, II, 111; Ukaylî, III, 253; Taberânî, XIX, 416; Kari, Kübra, s. 136.

Sureler

٤٧٢٥-سُورَةُ الْكَهْفِ تُدْعَى فِي التَّوْرَةِ الْحَائِلَةُ تَحُولُ بَيْنَ قَارِيهَا وَبَيْنَ النَّارِ. ص

4725. Kehf suresi Tevrat'ta Haile olarak isimlendirilmiştir, o okuyucusuyla cehennem arasına perde olur.⁴⁷²⁵

٤٧٢٦-سُورَةُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هِيَ إِلَّا ثَلَاثُونَ آيَةً خَاصَمَتْ عَنْ صَاحِبِهَا حَتَّى أَذْخَلَتْهُ

الْجَنَّةَ وَهِيَ تَبَارَكَ. ص

4726. Kuran'da otuz ayetlik bir sure vardır ki o sure cennete götürünceye kadar kendisini okuyanı savunur, o sure Tebareke suresidir.⁴⁷²⁶

٤٧٢٧-سُورَةُ تَبَارَكَ هِيَ الْمَانِعَةُ مِنَ عَذَابِ الْقَبْرِ. ح

4727. Tebareke suresi, kabir azabına mani olur.⁴⁷²⁷

Saflar

٤٧٢٨-سَوُّوا صُفُوفَكُمْ فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصُّفُوفِ مِنْ إِقَامَةِ الصَّلَاةِ. ص

4728. Safları düzgün tutun, safların düzgün tutulması namaza dahil işlerdendir.⁴⁷²⁸

٤٧٢٩-سَوُّوا صُفُوفَكُمْ لَا تَخْتَلِفْ قُلُوبُكُمْ. ص

4729. Saflarınızı düzgün tutun ki kalpleriniz eğrilmesin.⁴⁷²⁹

٤٧٣٠-سَوُّوا صُفُوفَكُمْ أَوْ لِيَخَالِفَنَّ اللَّهُ بَيْنَ وَجْهِكُمْ. ص

4730. Safları düzgün tutun, yoksa Allah sizi farklı istikametlere döndürür.⁴⁷³⁰

⁴⁷²⁵ Beyhakî, Şuab, II, 475; Müttekî, nr. 2704.

⁴⁷²⁶ Ahmed, II, 299; Hâkim, I, 753.

⁴⁷²⁷ Müttekî, nr. 2649; Elbânî, nr. 1140.

⁴⁷²⁸ Ahmed, III, 177; İbni Huzeyme, III, 21; İbni Hibbân, V, 548.

⁴⁷²⁹ Abdürrezzâk, nr. 2431.

⁴⁷³⁰ Beyhakî, II, 22; Hatîb, XI, 227; Müttekî, nr. 20553, 20581.

Çeşitli Hadisler

٤٧٣١- سَوُّوا الْقُبُورَ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ إِذَا دَفَنْتُمْ الْمَوْتَى. ض

4731. Ölülerini defnettığınız kabirleri yerle bir düz yapın.⁴⁷³¹

٤٧٣٢- سَلَامَةُ الرَّجُلِ فِي الْفِتْنَةِ أَنْ يَلْزَمَ بَيْتَهُ. ض

4732. Fitne zamanında kişinin selameti, evinden ayrılmamasıdır.⁴⁷³²

٤٧٣٣- سَيِّئَتِكُمْ أَقْوَامٌ يَطْلُبُونَ الْعِلْمَ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمْ فَقُولُوا لَهُمْ مَرْحَبًا بِوَصِيَّةِ رَسُولِ اللَّهِ وَأَفْتُوهُمْ. ح

4733. Size ilim öğrenmek için bazı insanlar gelir, onları gördüğünüzde, "Resulullah'ın tavsiye ettiği ilmi öğrenmeye hoş geldiniz!" deyip onlara yardımcı olun.⁴⁷³³

٤٧٣٤- سَيِّئَاتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ لَا يَكُونُ فِيهِ شَيْءٌ أَعَزُّ مِنْ ثَلَاثَةِ دَرَاهِمٍ حَلَالٍ أَوْ أَحْ يُسْتَأْنَسُ بِهِ أَوْ سُنَّةٍ يُعْمَلُ بِهَا. ض

4734. Öyle bir zaman gelir ki o zamanda helal para, samimi dost ve uygulanan sünnetten daha değerli bir şey olmaz.⁴⁷³⁴

٤٧٣٥- سَيِّئَاتِي عَلَى أُمَّتِي زَمَانٌ يَكْثُرُ فِيهِ الْقُرَاءُ وَيَقِلُّ الْفُقَهَاءُ وَيُقْبَضُ الْعِلْمُ وَيَكْثُرُ الْهَرْجُ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ زَمَانٌ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ رِجَالٌ مِنْ أُمَّتِي لَا يَجَاوِزُ تَرَاقِيهِمْ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ زَمَانٌ يُجَادِلُ الْمُشْرِكُ بِاللَّهِ الْمُؤْمِنَ فِي مِثْلِ مَا يَقُولُ. صَح

4735. Ümmetim üzerine öyle bir zaman gelir ki, o zamanda Kuran okuyanlar çoğalır, fakat onu anlayanlar azalır, ilim kaybolur, kargaşa çoğalır; sonra yine öyle bir zaman gelir ki o zamanda ümmetimden bazıları Kuran okurlar ama okudukları Kuran'lar boğazlarını geçmez; yine

⁴⁷³¹ Taberânî, XVIII, 314; Mütttekî, nr. 42387.

⁴⁷³² Müttteki, nr. 30825, 30969; Aclûnî, I, 551.

⁴⁷³³ Mütttekî, nr. 29325.

⁴⁷³⁴ Taberânî, Evsat, I, 35; Ebû Nuaym, IV, 370; Heysemî, I, 172.

öyle bir zaman gelir ki, o zamanda Allah'a ortak koşanlar müminlere karşı deliller getirmeye çalışırlar. ⁴⁷³⁵

٤٧٣٦- سَيَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يُخَيَّرُ فِيهِ الرَّجُلُ بَيْنَ الْعَجْزِ وَالْفُجُورِ فَمَنْ أَدْرَكَ ذَلِكَ الزَّمَانَ فَلْيَخْتَرْ الْعَجْزَ عَلَى الْفُجُورِ. صَح

4736. İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelir ki kişi acizlikle, nefsin gayr-ı meşru isteklerine uyarak Allah'a isyan arasında bir tercih yapmaya mecbur bırakılır; o zamana yetişenler acizliği Allah'a isyana tercih etsinler!⁴⁷³⁶

٤٧٣٧- سَيَخَانُ وَجَيْحَانُ وَالْفَرَاتُ وَالنَّيْلُ كُلٌّ مِنْ أَنْهَارِ الْجَنَّةِ. صَح

4737. Seyhan, Ceyhan, Fırat ve Nil Cennet nehirlerindendir. ⁴⁷³⁷

٤٧٣٨- سَيَخْرُجُ أَقْوَامٌ مِنْ أُمَّتِي يَشْرَبُونَ الْقُرْآنَ كَشَرْبِهِمُ اللَّبَنَ.

4738. Yakında ümmetim içinde bir takım topluluklar çıkar ve onlar süt içer gibi Kuran harflerini ağızlarında eğip бүkerler. ⁴⁷³⁸

٤٧٣٩- سَيَخْرُجُ أَهْلُ مَكَّةَ ثُمَّ لَا يَغْتَبِرُهَا إِلَّا قَلِيلٌ ثُمَّ تَمْتَلِئُ وَتُبْنَى ثُمَّ يَخْرُجُونَ مِنْهَا فَلَا يَغُودُونَ فِيهَا أَبَدًا. ض

4739. Yakında Mekke halkı çok azı dışmda oradan çıkar, sonra orası insanlarla ve binalarla dolar, sonra kalanlar da bir daha dönmek üzere oradan ayrılırlar. ⁴⁷³⁹

٤٧٤٠- سَيَخْرُجُ نَاسٌ مِنَ الْمَغْرِبِ يَأْتُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَجُوهُهُمْ عَلَى ضَوْءِ الشَّمْسِ. ض

4740. Batı tarafına cihada çıkan bazı kişiler, kıyamet gününe yüzleri güneş gibi ışık saçarak bir halde gelirler. ⁴⁷⁴⁰

⁴⁷³⁵ Taberânî, Evsat, III, 319; Hâkim, IV, 504; Heysemî, I, 187.

⁴⁷³⁶ Hâkim, IV, 485.

⁴⁷³⁷ Ahmed, II, 289; Deylemî, II, 337.

⁴⁷³⁸ Taberânî, XVII, 298; Müttekî, nr. 30956.

⁴⁷³⁹ Ahmed, I, 23; Heysemî, III, 298.

⁴⁷⁴⁰ Ahmed, III, 424; Heysemî, V, 281.

٤٧٤١- سَيِّدُ الْإِدَامِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ اللَّحْمُ وَسَيِّدُ الشَّرَابِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ الْمَاءُ وَسَيِّدُ الرِّيَاحِينَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ الْفَاقِيَةُ. ض

4741. Dünya ve ahirette gıdaların efendisi et, dünya ve ahirette içeceklerin efendisi su, dünya ve ahirette kokuların efendisi de fağıyedir.⁴⁷⁴¹

٤٧٤٢- سَيِّدُ الْأَذْهَانِ الْبَنْفَسَجُ وَإِنَّ فَضْلَ الْبَنْفَسَجِ عَلَى سَائِرِ الْأَذْهَانِ كَفَضْلِي عَلَى سَائِرِ الرِّجَالِ. ض

4742. Yağların efendisi menekşedir; menekşenin diğer yağlara olan üstünlüğü, benim diğer erkeklere olan üstünlüğüm gibidir.⁴⁷⁴²

٤٧٤٣- سَيِّدُ الْاسْتِغْفَارِ أَنْ تَقُولَ : اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ لَكَ بِذُنُوبِي فَاعْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ . مَنْ قَالَهَا مِنَ النَّهَارِ مُوقِنًا بِهَا فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهِ قَبْلَ أَنْ يُمْسِيَ فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَمَنْ قَالَهَا مِنَ اللَّيْلِ وَهُوَ مُوقِنٌ بِهَا فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ. صَح

4743. Tevbe ve istiğfarların efendisi, "Allahım rabbim sensin, senden başka hiçbir ilah olmayıp beni sen yarattın; ben senin kulun olup gücüm yettiğince sana verdiğim söz ve vaad üzereyim; yaptıklarımın şerrinden sana sığınır, senin üzerimdeki nimetlerini ve yaptığım günahları itiraf ediyorum, beni bağışla, zira senden başka günahları kimse bağışlayamaz!" demektir; gündüz inanarak bunu okuyan kimse akşama varmadan ölürse cennetlik, geceleyin inanarak okuyan kimse de sabaha varmadan ölürse cennetlik olur.⁴⁷⁴³

٤٧٤٤- سَيِّدُ الْأَيَّامِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمُ الْجُمُعَةِ أَعْظَمُ مِنْ يَوْمِ النَّحْرِ وَالْفِطْرِ وَفِيهِ خَمْسُ خَلَائِلَ : فِيهِ خَلِقَ آدَمُ وَفِيهِ أَهْبِطَ مِنَ الْجَنَّةِ إِلَى الْأَرْضِ وَفِيهِ تُوَفِّي وَفِيهِ سَاعَةٌ

⁴⁷⁴¹ Taberânî, Evsat, VII, 271; Heysemî, V, 35.

⁴⁷⁴² Gumârî, s. 58.

⁴⁷⁴³ Buhârî, Daavât 2, 16; Ebû Dâvûd, Edeb 100-101; Tirmizî, Daavât 15; Nesâî, İstiâze 57.

لَا يَسْأَلُ الْعَبْدُ فِيهَا اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ مَا لَمْ يَسْأَلْ إِنَّمَا أَوْ قَطِيعَةً رَحِمَ وَفِيهِ تَقْوَمُ
السَّاعَةُ وَمَا مِنْ مَلَكٍ مُقَرَّبٍ وَلَا سَمَاءٍ وَلَا أَرْضٍ وَلَا رِيحٍ وَلَا جَبَلٍ وَلَا حَجَرٍ إِلَّا وَهُوَ
مُشْفِقٌ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ

4744. Allah katında günlerin efendisi cuma günüdür, o kurban ve ramazan bayramı günlerinden daha değerlidir, o günün beş özelliği vardır; Adem o gün yaratılıp o gün cennetten yeryüzüne indirildi, o gün vefat etti, o günde öyle bir zaman vardır ki kul günah veya akrabalarla ilişkiyi kesme konularında olmamak şartıyla Allah'dan birşey isterse Allah Teala mutlaka onu kendisine verir, kıyamet o gün kopar, Allah'a yakın olan her bir melek, göklerle yerler, rüzgarlarla, dağlar ve taşların hepsi kıyametin kopmasına şahid olacağı için cuma gününün heybetinden korkarlar.⁴⁷⁴⁴

٤٧٤٥- سَيِّدُ السَّلَعةِ أَحَقُّ أَنْ يُسَامَ. صح

4745. Malın fiyatı, mal sahibine sorulur.⁴⁷⁴⁵

Şehidler

٤٧٤٦- سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَمْرَةٌ بِنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ. صح

4746. Kıyamet gününde Allah katında şehidlerin efendisi Hamza İbni Abdilmuttalib'dir.⁴⁷⁴⁶

٤٧٤٧- سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ حَمْرَةٌ بِنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَرَجُلٌ قَامَ إِلَى إِمَامٍ جَائِرٍ فَأَمَرَهُ وَنَهَاةُ
فَقَتَلَهُ. صح

4747. Kıyamet günü Allah katında şehidlerin efendisi Abdülmuttalip oğlu Hamza ile zalim bir idareciye karşı ayağa kalkarak ona iyiliği emredip kötülükten sakındıran ve o yüzden öldürülen kimsedir.⁴⁷⁴⁷

⁴⁷⁴⁴ Ahmed, V, 284; Buhârî, Kebîr, IV, 44; Taberânî, VI, 19.

⁴⁷⁴⁵ Ebû Dâvûd, Merâsîl, s. 160.

⁴⁷⁴⁶ Taberânî, III, 151; Heysemî, IX, 268.

⁴⁷⁴⁷ Hâkim, III, 215.

٤٧٤٨- سَيِّدُ الشَّهَدَاءِ جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ مَعَ الْمَلَائِكَةِ لَمْ يُنْخَلْ ذَلِكَ أَحَدٌ مِمَّنْ
مَضَى مِنَ الْأُمَمِ غَيْرُهُ شَيْءٌ أَكْرَمَ اللَّهُ بِهِ مُحَمَّدًا. ح

4748. Şehidler efendisi Ebu Talib'in oğlu Cafer'dir, o meleklerle birlik-
tedir; ondan önce geçmiş ümmetlerden hiç kimseye böyle bir ihsanda
bulunulmamıştır; bu Allah Teala'nın Muhammed'e olan ikramlarından
biridir.⁴⁷⁴⁸

Çeşitli Hadisler

٤٧٤٩- سَيِّدُ الشُّهُورِ شَهْرُ رَمَضَانَ وَأَعْظَمُهَا حُرْمَةً ذُو الْحِجَّةِ.

4749. Ayların efendisi ramazan, saygı bakımından en büyükleri ise
zilhicce ayıdır.⁴⁷⁴⁹

٤٧٥٠- سَيِّدُ الْقَوَارِسِ أَبُو مُوسَى. ض

4750. Atılara efendisi, Ebu Musa'dır.⁴⁷⁵⁰

٤٧٥١- سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ. ض

4751. Bir topluluğun efendisi, onlara hizmet edendir.⁴⁷⁵¹

٤٧٥٢- سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ وَسَاقِيهِمْ آخِرُهُمْ شَرِبًا. ض

4752. Halkın efendisi onlara hizmet edendir, su dağıtan da suyu en
son içen.⁴⁷⁵²

٤٧٥٣- سَيِّدُ الْقَوْمِ فِي السَّفَرِ خَادِمُهُمْ فَمَنْ سَبَقَهُمْ بِخِدْمَةٍ لَمْ يَسْبِقُوهُ بِعَمَلٍ إِلَّا
الشَّهَادَةَ. ض

⁴⁷⁴⁸ Müttekî, nr-33190, 36937.

⁴⁷⁴⁹ Beyhakî, Şuab, III, 355; Deylemî, II, 325; İbni Asâkir, XXVI, 392.

⁴⁷⁵⁰ İbni Sad, IV, 107.

⁴⁷⁵¹ Beyhakî, Şuab, VI, 334; Deylemî, II, 324.

⁴⁷⁵² Suyûtî, Câmi, nr. 7870.

4753. Sefere çıkıldığında topluluğun efendisi onlara hizmet edendir, hizmette önde olan kişiyi topluluk içinde olanlar şehid olma dışında hiçbir amelle geçemezler.⁴⁷⁵³

٤٧٥٤- سَيِّدُ النَّاسِ آدَمُ وَسَيِّدُ الْعَرَبِ مُحَمَّدٌ وَسَيِّدُ الرُّومِ صُهَيْبٌ وَسَيِّدُ الْفَرَسِ سَلْمَانٌ وَسَيِّدُ الْحَبَشَةِ بِلَالٌ وَسَيِّدُ الْجِبَالِ طُورُ سَيْنَاءَ وَسَيِّدُ الشَّجَرِ السِّدْرُ وَسَيِّدُ الْأَشْهُرِ الْمُحَرَّمُ وَسَيِّدُ الْأَيَّامِ الْجُمُعَةُ وَسَيِّدُ الْكَلَامِ الْقُرْآنُ وَسَيِّدُ الْقُرْآنِ الْبَقْرَةُ وَسَيِّدُ الْبَقْرَةِ آيَةُ الْكُرْسِيِّ أَمَّا إِنْ فِيهَا خَمْسٌ كَلِمَاتٍ فِي كُلِّ كَلِمَةٍ خَمْسُونَ بَرَكَةً

4754. İnsanların efendisi Adem, Arapların efendisi Muhammed, Farşlıların efendisi Selman, Habeşlilerin efendisi Bilal, dağların efendisi Tur-i Sina, ağaçların efendisi sidr, ayların efendisi muharrem, günlerin efendisi cuma, sözlerin efendisi Kuran, Kuran'ın efendisi Bakara, Bakara'nın efendisi Ayete'l-kürsi'dir; dikkat edin onda beş kelime vardır ki her bir kelime elli bereket vardır.⁴⁷⁵⁴

٤٧٥٥- سَيِّدُ إِدَامِكُمْ الْمِلْحُ. ض

4755. Azıklarınızın efendisi, tuzdur.⁴⁷⁵⁵

٤٧٥٦- سَيِّدُ رِيحَانِ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْحِنَاءُ. ض

4756. Cennet halkının kullandığı kokuların efendisi, kınadır.⁴⁷⁵⁶

٤٧٥٧- سَيِّدُ طَعَامِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ اللَّحْمُ. ض

4757. Dünya ve ahirette yemeklerin efendisi, ettir.⁴⁷⁵⁷

٤٧٥٨- سَيِّدُ كُهُولِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَإِنَّ أَبَا بَكْرٍ فِي الْجَنَّةِ مِثْلُ الثَّرَيَّا فِي السَّمَاءِ. صَح

⁴⁷⁵³ Beyhakî, Şuab, VI, 334; Deylemî, II, 324.

⁴⁷⁵⁴ Deylemî, II, 324.

⁴⁷⁵⁵ Aclûnî, I, 556.

⁴⁷⁵⁶ Hatîb, V, 55; Heysemî, V, 157; Gumârî, s. 58.

⁴⁷⁵⁷ Aclûnî, I, 560, II, 226.

4758. Cennette yaşlıların efendisi Ebu Bekir ve Ömer'dir; cennette Ebu Bekir gökteki Süreyya yıldızına benzer.⁴⁷⁵⁸

٤٧٥٩-سَيِّدَاتُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَرْبَعُ مَرْيَمُ وَفَاطِمَةُ وَخَدِيجَةُ وَآسِيَةُ. صَح

4759. Cennet kadınlarının efendileri Meryem, Fatıma, Hatice ve Asiye olmak üzere dört kişidir.⁴⁷⁵⁹

٤٧٦٠-سَيِّدَةُ نِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ فَالَانَةُ وَخَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ أَوَّلُ نِسَاءِ الْمُسْلِمِينَ

إِسْلَامًا. ح

4760. Mümin kadınların efendisi Meryem, İslam'a girme bakımından müslüman kadınların ilki Hatice binti Huveylid'dir.⁴⁷⁶⁰

٤٧٦١-سَيِّدُكَ رَجُلَانِ مِنْ أُمَّتِي عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَيَشْهَدَانِ قِتَالِ الدَّجَالِ. صَح

4761. Ümmetimden iki kişi, Meryem oğlu İsa'nın Deccal'ı öldürmesine yetiyecektir.⁴⁷⁶¹

٤٧٦٢-سَيِّدُكَ هَذَا الدِّينُ بِرَجَالٍ لَيْسَ لَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ خَلَاقٌ. صَح

4762. Bu din, Allah katında hiçbir değeri olmayan bazı adamlarla da kuvvetlenir.⁴⁷⁶²

٤٧٦٣-سَيِّصِبُ أُمَّتِي دَاءُ الْأُمَمِ الْأَشْرُ وَالْبَطَرُ وَالتَّكَاثُرُ وَالتَّشَاخُنُ فِي الدُّنْيَا وَالتَّبَاغُضُ وَالتَّحَاسُدُ حَتَّى يَكُونَ الْبَغْيُ. صَح

4763. Ümmetime diğer ümmetlerin nimete nankörlük, şımarıklık, övünme, dünya için kin ve düşmanlık, buğz ve hased hastalıkları bulaşır; öyle ki onlar zulme kadar giderler.⁴⁷⁶³

٤٧٦٤-سَيُعْزِّي النَّاسُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا مِنْ بَغْدِي بِالتَّغْرِيبِ بِي. ض

⁴⁷⁵⁸ Hatib, V, 307.

⁴⁷⁵⁹ Taberânî, XI, 415; Heysemî, IX, 201.

⁴⁷⁶⁰ Taberânî, XI, 415; Heysemî, IX, 201.

⁴⁷⁶¹ Hâkim, IV, 587; Ebû Yalâ, V, 203; İbni Adî, IV, 338; Heysemî, VII, 288.

⁴⁷⁶² Müttekî, nr. 28959.

⁴⁷⁶³ Taberânî, Evsat, IX, 23; Hâkim, IV, 185; Heysemî, VII, 308.

4764. Benden sonra insanlar başlarına bir musibet geldiğinde, birbirlerini benim dünyadan ayrılışım ile teselli ederler. ⁴⁷⁶⁴

٤٧٦٥- سَيَقْتُلُ بَعْدَ رَأْيِ أَنْاسٍ يَغْضَبُ اللَّهُ لَهُمْ وَأَهْلُ السَّمَاءِ .

4765. Yakında Azra denilen yerde Allah ile gök ehlinin gazaplanacağı bir takım insanlar öldürülür. ⁴⁷⁶⁵

٤٧٦٦- سَيَقْرَأُ الْقُرْآنَ رِجَالٌ لَا يُجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ. صَح

4766. Kuran'ı boğazlarından aşağı inmeyen bazı kimseler okurlar; ama onlar dinlerinden okun yaydan çıktığı gibi çıkarlar. ⁴⁷⁶⁶

٤٧٦٧- سَيَكُونُ فِي أُمَّتِي أَقْوَامٌ يَتَعَاطَى فُقَهَاؤُهُمْ عُضْلَ الْمَسَائِلِ أُولَئِكَ شِرَارُ أُمَّتِي. ح

4767. Yakında ümmetimden fakihleri karışık meselelerle uğraşan bazı topluluklar ortaya çıkar ki, onlar ümmetimin şerlileridir. ⁴⁷⁶⁷

٤٧٦٨- سَيَكُونُ بَعْدِي خُلَفَاءُ وَمِنْ بَعْدِ الْخُلَفَاءِ أَمْرَاءُ وَمِنْ بَعْدِ الْأَمْرَاءِ مُلُوكٌ وَمِنْ بَعْدِ الْمُلُوكِ جَبَابِرَةٌ ثُمَّ يَخْرُجُ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَنِي يَمَلَأُ الْأَرْضَ عَدْلًا كَمَا مَلَأَتْ جَوْرًا ثُمَّ يُؤَمِّرُ بَعْدَهُ الْقُحْطَانِي فَوَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ مَا هُوَ بِدُونِهِ.

4768. Benden sonra halifeler, halifelerden sonra emirler, emirlerden sonra krallar, krallardan sonra da zalim idareciler gelir; daha sonra ehl-i beytimden biri çıkarak zulümle doldurulan yeryüzünü adaletle doldurur, daha sonra onun yerine Kahtaniler ümmetin başına geçer, beni hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki, bu ondan aşağı değildir. ⁴⁷⁶⁸

٤٧٦٩- سَيَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ خَسَفٌ وَقَذْفٌ وَمَسْخٌ إِذَا ظَهَرَتِ الْمَعَازِفُ وَالْقَيْنَاتُ وَاسْتَحْلَتِ الْخَمْرُ. ح

⁴⁷⁶⁴ İbni Sad, II, 274; Ebû Yalâ, XIII, 541; Taberânî, VI, 135; Heysemî, IX, 38.

⁴⁷⁶⁵ İbni Asâkir, XII, 226; İbni Hacer, İsâbe, II, 38.

⁴⁷⁶⁶ Abdürrezzâk, X, 157; Ziyâ, V, 209.

⁴⁷⁶⁷ Taberânî, II, 98; Heysemî, I, 155.

⁴⁷⁶⁸ Taberânî, XXII, 374; İbni Asâkir, XIV, 282; Heysemî, V, 190.

4769. Çalgı aletleri, şarkıcı kadınlar ortaya çıkıp içkinin helal kılındığı ahir zamanda yere batmalar, taş yağmaları ve suret değişimleri olur.⁴⁷⁶⁹

٤٧٧٠- سَيَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ شُرَطَةٌ يَغْدُونَ فِي غَضَبِ اللَّهِ وَيَرْوَحُونَ فِي سَخَطِ اللَّهِ فَإِنَّكَ أَنْ تَكُونَ مِنْ بَطَانَتِهِمْ.

4770. Ahir zamanda bazı muhafızlar olur ki onlar sabah akşam Allah'ın gazabına uğrarlar, onlara dost ve sırdaş olmaktan sakın!⁴⁷⁷⁰

٤٧٧١- سَيَكُونُ بَعْدِي سَلَاطِينُ الْفِتْنِ عَلَى أَبْوَابِهِمْ كَمَبَارِكِ الْإِبْلِ لَا يَعْطُونَ أَحَدًا شَيْئًا إِلَّا أَخَذُوا مِنْ دِينِهِ مِثْلَهُ. صَح

4771. Benden sonra bazı devlet başkanları ortaya çıkar, fitne onların kapılarında develerin dinlenme yerlerine çöktükleri gibi çöker, onlar bir o kadarını dininden almadan hiç kimseye birşey vermezler.⁴⁷⁷¹

٤٧٧٢- سَيَكُونُ رِجَالٌ مِنْ أُمَّتِي يَأْكُلُونَ أَلْوَانَ الطَّعَامِ وَيَشْرَبُونَ أَلْوَانَ الشَّرَابِ وَيَنْبَسُونَ أَلْوَانَ الثِّيَابِ وَيَتَشَدَّقُونَ فِي الْكَلَامِ فَأُولَئِكَ شِرَارُ أُمَّتِي. ض

4772. Ümmetimden türlü türlü yemekler yiyip türlü türlü içecekler içen, çeşit çeşit elbiseler giyip ağızlarını eğip bükerek konuşan bazı adamlar çıkar, onlar ümmetimin en kötüleridir.⁴⁷⁷²

٤٧٧٣- سَيَكُونُ فِي أُمَّتِي رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ أُوَيْسُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقُرْنِي وَإِنَّ شَفَاعَتَهُ فِي أُمَّتِي مِثْلُ رِبْعَةٍ وَمُضَرٍّ.

4773. Ümmetim içinde Üveys İbni Abdullah el-Kareni isimli bir adam olur, onun ümmetim hakkındaki şefaati Rabia ve Mudar kabilelerinin sayısını bulur.⁴⁷⁷³

⁴⁷⁶⁹ Taberânî, VI, 150; Heysemî, VIII, 10.

⁴⁷⁷⁰ Taberânî, VIII, 136; Deylemî, II, 315; Heysemî, V, 234.

⁴⁷⁷¹ Hâkim, III, 734; Ebû Nuaym, IV, 29; Heysemî, V, 246.

⁴⁷⁷² Taberânî, VIII, 107; Ebû Nuaym, VI, 90; Münzirî, III, 83.

⁴⁷⁷³ İbni Adî, VII, 70; İbni Asâkir, IX, 438.

٤٧٧٤- سَيَكُونُ بَعْدِي بُعُوثٌ كَثِيرَةٌ فَكُونُوا فِي بَغْتِ خُرَاسَانَ ثُمَّ انْزِلُوا فِي مَدِينَةِ مَرْوَ فَإِنَّهُ بَنَاهَا ذُو الْقَرْنَيْنِ وَدَعَا لَهَا بِالْبَرَكَةِ وَلَا يُصِيبُ أَهْلَهَا سُوءٌ أَبَدًا. ض

4774. Benden sonra fetihler için askeri birlikler çoğalır; siz Horasan'a gönderilen birliklere katılıp Merv şehrinde konaklamaya bakın; o şehri Zülkarneyn kurup ona bereket duasında bulunmuştur; bundan dolayı oranın halkına hiçbir kötülük dokunmaz.⁴⁷⁷⁴

٤٧٧٥- سَيَكُونُ قَوْمٌ يَغْتَدُونَ فِي الدُّعَاءِ. صَح

4775. Duada haddi aşan topluluklar ortaya çıkar.⁴⁷⁷⁵

٤٧٧٦- سَيَكُونُ قَوْمٌ يَأْكُلُونَ بِالسِّنْتِهِمْ كَمَا تَأْكُلُ الْبَقَرُ مِنَ الْأَرْضِ. ض

4776. Yakın zamanda sığırların yerden yediği gibi, dillerini yiyip içme aracı olarak kullanan topluluklar gelir.⁴⁷⁷⁶

٤٧٧٧- سَيَكُونُ بِمِصْرَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي أُمَيَّةَ أَحْسَنُ يَلِي سُلْطَانًا ثُمَّ يَغْلِبُ عَلَيْهِ أَوْ يُنَزَّغُ مِنْهُ فَيَقْفَرُ إِلَى الرُّومِ فَيَأْتِي بِهِمْ إِلَى الْإِسْكَندَرِيَّةِ فَيُقَاتِلُ أَهْلَ الْإِسْلَامِ بِهَا فَذَلِكَ أَوَّلُ الْمَلَاحِمِ.

4777. Yakında Mısır'da Ümeyye oğullarından basık burunlu yöneticilere yakın olan biri çıkar; yenilip yetkileri elinden alınınca Rumlara sığınarak onları kışkırtıp savaş için İskenderiye'ye getirir ve müslümanlarla savaşır; ilk büyük fitne o olur.⁴⁷⁷⁷

٤٧٧٨- سَيَكُونُ بَعْدِي قَوْمٌ مِنْ أُمَّتِي يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ وَيَتَفَقَّهُونَ فِي الدِّينِ يَأْتِيهِمُ الشَّيْطَانُ فَيَقُولُ لَوْ أَتَيْتُمُ السُّلْطَانَ فَأَصْلَحَ مِنْ دُنْيَاكُمْ وَاعْتَرَلْتُمُوهُ بِدِينِكُمْ، وَلَا يَكُونُ ذَلِكَ كَمَا لَا يَجْتَنِي مِنَ الْقِتَادِ إِلَّا الشُّوكُ، كَذَلِكَ لَا يَجْتَنِي مِنْ قُرْبِهِمْ إِلَّا الْخَطَايَا. ض

⁴⁷⁷⁴ Taberânî, II, 19; İbni Asâkir, II, 413; Heysemî, X, 64.

⁴⁷⁷⁵ İbni Ebî Şeybe, VI, 53; Ahmed, I, 172.

⁴⁷⁷⁶ Ahmed, I, 175; Beyhakî, Şuab, IV, 252; Heysemî, VIII, 116.

⁴⁷⁷⁷ Nuaym b. Hammad, II, 477; Taberânî, Evsat, VIII, 110; İbni Asâkir, XII, 445; Heysemî, VII, 318.

4778. Yakın bir zamanda ümmetimden Kuran okuyup dini iyice öğrenen bir topluluk çıkar, şeytan onlara gelip, "Şu idarecinin yanına varsanız da dünyanızı yoluna koysa, siz de gizli gizli dininizi yaşasınız!" diye vesvese verir; fakat bu mümkün olmaz, diken ağacından dikenden başka bir şey çıkmadığı gibi bu idarecilerin yakınlığından da günahtan başka birşey çıkmaz. ⁴⁷⁷⁸

٤٧٧٩- سَيَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ دِيْدَانُ الْقُرَّاءِ فَمَنْ أَدْرَكَ ذَلِكَ الزَّمَانَ فَلْيَتَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنْهُمْ. ض

4779. Ahir zamanda kibirli Kuran hafızları olur, o zamana yetişenler onlardan Allah'a sığınsın. ⁴⁷⁷⁹

٤٧٨٠- سَيَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي يُحَدِّثُونَكُمْ بِمَا لَمْ تَسْمَعُوا بِهِ أَنْتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ فَيَأْتَاكُمْ وَإِنَّا هُمْ.

4780. Ahir zamanda ümmetimden bazı insanlar çıkıp sizlere sizin ve atalarınızın duymadığı bazı şeyler anlatırlar, onlardan uzak durun! ⁴⁷⁸⁰

٤٧٨١- سَيَكُونُ أُمَرَاءُ تَعْرِفُونَ وَتُنْكِرُونَ فَمَنْ نَابَدَهُمْ نَجَا وَمَنْ اعْتَزَلَهُمْ سَلِمَ وَمَنْ خَالَطَهُمْ هَلَكَ. ص ح

4781. Bazı hareketlerini akla ve dine uygun, bazılarını da çirkin bulduğunuz bir kısım idareciler çıkar, onlara destek vermeyenler kurtulur, uzak duranlar selamete bulur, onlarla haşır neşir olan da helak olur. ⁴⁷⁸¹

٤٧٨٢- سَيَكُونُ بَعْدِي أُمَرَاءُ يَقْتَلُونَ عَلَى الْمَلِكِ يَقْتُلُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا. ض

4782. Benden sonra saltanat için çarpışan idareciler gelir, onların bazısı bazısını öldürür. ⁴⁷⁸²

⁴⁷⁷⁸ Suyûfi, Sağîr, 4778.

⁴⁷⁷⁹ Ebû Nuaym, III, 35.

⁴⁷⁸⁰ Ahmed, II, 321; Ebû Yalâ, XI, 279; Hâkim, I, 184.

⁴⁷⁸¹ İbni Ebî Şeybe, VII, 530; Taberânî, XI, 39; Heysemî, V, 228.

⁴⁷⁸² İbni Ebî Şeybe, VII, 460; Ahmed, IV, 263; Ebû Yalâ, III, 211; Heysemî, VII, 293.

٤٧٨٣- سَيَكُونُ فِي أُمَّتِي أَقْوَامٌ يَكْذِبُونَ بِالْقَدَرِ. ض

4783. Ümmetim içinde kaderi inkar eden bazı insanlar çıkar. ⁴⁷⁸³

٤٧٨٤- سَيَكُونُ بَعْدِي قُصَّاصٌ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ. صح

4784. Benden sonra bazı kıssacılar çıkar, Allah onların yüzlerine bakmaz. ⁴⁷⁸⁴

٤٧٨٥- سَيَلِي أُمُورَكُمْ مِنْ بَعْدِي رَجَالٌ يَعْرِفُونَكُمْ مَا تُنْكِرُونَ وَتُنْكِرُونَ عَلَيْكُمْ مَا تَعْرِفُونَ فَمَنْ أَدْرَكَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَلَا طَاعَةَ لِمَنْ عَصَى اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ. صح

4785. Benden sonra bazı kişiler idareyi üstlenirler, onlar size yabancı olduğunuz bazı şeyler öğretip bildiğiniz bazı şeyleri de ters yüz ederler, sizden o zamana ulaşanlar Allah'a isyan eden o kimselere itaat etmesin. ⁴⁷⁸⁵

٤٧٨٦- سَيَلِيكُمْ أَمْرَاءٌ يُفْسِدُونَ وَمَا يُصْلِحُ اللَّهُ بِهِمْ أَكْثَرُ فَمَنْ عَمِلَ مِنْهُمْ بِطَاعَةِ اللَّهِ فَلَهُ الْأَجْرُ وَعَلَيْكُمْ الشُّكْرُ وَمَنْ عَمِلَ مِنْهُمْ بِمَعْصِيَةِ اللَّهِ فَعَلَيْهِ الْوِزْرُ وَعَلَيْكُمْ الصَّبْرُ.

4786. İdareye bazı şeyleri ifsad eden kimseler gelir, fakat onların düzelttikleri şeyler daha çok olur, o idarecilerden Allah'a karşı görevini yapanların mükafatı kendilerine, şükürü ise size aittir, Allah'a karşı görevlerini yapmayanların günahları kendilerine, sabretmek de size aittir. ⁴⁷⁸⁶

٤٧٨٧- سَيُوقَدُ الْمُسْلِمُونَ مِنْ قِيسِي يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ وَنُشَابِيهِمْ وَأَتْرِسَتِهِمْ سَبْعَ سِنِينَ. صح

4787. Müslümanlar Yecüc ile Mecüc'ün yayları, okları ve kalkanlarını yedi yıl boyunca yakarlar. ⁴⁷⁸⁷

٤٧٨٨- السَّائِحُونَ هُمُ الصَّائِمُونَ. صح

4788. Saihun, oruç tutanlardır. ⁴⁷⁸⁸

⁴⁷⁸³ Ahmed, II, 90; Beyhakî, X, 205; Müttekî, nr. 557.

⁴⁷⁸⁴ Müttekî, nr. 29452.

⁴⁷⁸⁵ Ahmed, V, 325; Taberânî, Evsat, III, 190; Hâkim, III, 401.

⁴⁷⁸⁶ Beyhakî, Şuab, VI, 15.

⁴⁷⁸⁷ İbni Ebî Âsım, Âhâd, III, 165; Deylemî, II, 322.

⁴⁷⁸⁸ İbni Adî, II, 220; Hâkim, II, 365; Beyhakî, IV, 305; Bu kelime Kuran'da "التائبون العابدون الحامدون"

ayetinde geçmektedir; Tevbe (9), 112.

٤٧٨٩-السَّائِمَةُ جَبَّارٌ وَالْمَعْدِنُ جَبَّارٌ وَفِي الرِّكَازِ الْخُمْسُ. صح

4789. Hayvanın yaralaması heder, maden kuyusuna düşenler heder olup onlara tazminat gerekmez; definelerde ise beşte bir zekat vardır.⁴⁷⁸⁹

٤٧٩٠-السَّابِقُ وَالْمُقْتَصِدُ يَدْخُلَانِ الْجَنَّةَ. صح

4790. Hayırlı işlerde önde gidenlerle, ortada olanlar cennete girerler.⁴⁷⁹⁰

٤٧٩١-السَّاعِي عَلَى الْأَرْزَاقِ وَالْمُسْكِينِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ الْقَائِمِ اللَّيْلِ الصَّائِمِ النَّهَارِ. صح

4791. Dulla yoksullar için çalışan, Allah yolunda cihad eden veya gece ibadet edip gündüz oruç tutan kimse gibidir.⁴⁷⁹¹

٤٧٩٢-السَّبَاغُ حَرَامٌ. صح

4792. Yırtıcı hayvanların eti haramdır.⁴⁷⁹²

٤٧٩٣-السَّبَاقُ أَرْبَعَةٌ أَنَا سَابِقُ الْعَرَبِ وَصَهْبُ سَابِقِ الرُّومِ وَسَلْمَانُ سَابِقُ الْفَرَسِ وَبِلَالٌ سَابِقُ الْحَبَشِ. صح

4793. İslam'ı ilk olarak kabul edenler dört kişi vardır; ben Arapların ilkiyim, Suheyb Rumların, Selman Farslıların, Bilal de Habeşlilerin ilkidir.⁴⁷⁹³

٤٧٩٤-السَّنْعُ الْمَثَانِي فَاتِحَةُ الْكِتَابِ. صح

4794. Seb-i Mesani, Fatiha suresidir.⁴⁷⁹⁴

٤٧٩٥-السَّبْقُ ثَلَاثَةٌ فَالسَّابِقُ إِلَى مُوسَى يُوشَعَ ابْنُ نُونٍ وَالسَّابِقُ إِلَى عِيسَى صَاحِبُ يَسَ وَالسَّابِقُ إِلَى مُحَمَّدٍ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ. ح

⁴⁷⁸⁹ Ahmed, III, 335; Ebû Avane, IV, 159; Heysemî, VI, 303.

⁴⁷⁹⁰ Hâkim, II, 462.

⁴⁷⁹¹ Buhârî, Nafakât 1, Edeb 25, 26; Müslim, Zühd 41; Tirmizî, Birr 44; Nesâî, Zekât, 78; İbni Mâce, Ticârât 1.

⁴⁷⁹² Ahmed, III, 29; Beyhakî, VII, 194; Deylemî, II, 347.

⁴⁷⁹³ Taberânî, VIII, 29; Heysemî, IX, 305.

⁴⁷⁹⁴ Tayâlisî, s. 305; Hâkim, II, 386; Beyhakî, Şuab, II, 443.

4795. Peygamberlerin davetine ilk icabet edenler üç kişidir, onlar Musa'ya Yuşa İbni Nun, İsa'ya Sahibi Yasin ve Muhammed'e de Ali İbni Ebi Talib'dir.⁴⁷⁹⁵

٤٧٩٦-السَّيْلُ الرَّادُّ وَالرَّاحِلَةُ.

4796. Yol, azık ve binektir.⁴⁷⁹⁶

٤٧٩٧-السَّجْدَةُ الَّتِي فِي ص سَجَدَهَا دَاوُدُ تَوْبَةً وَنَحْنُ نَسْجُدُهَا شُكْرًا. صَح

4797. Sad suresindeki secdeyi Davud tevbe secdesi olarak yaptı, biz ise şükür secdesi olarak yapıyoruz.⁴⁷⁹⁷

٤٧٩٨-السُّجُودُ عَلَى سَبْعَةِ أَعْضَاءِ الْيَدَيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ وَالرُّكْبَتَيْنِ وَالْجَنْهَةِ وَرَفْعُ الْيَدَيْنِ إِذَا رَأَيْتَ الْبَيْتَ وَعَلَى الصِّفَا وَالْمَرْوَةِ وَبَعْرَةَ وَبَجْمَعٍ وَعِنْدَ رَمِي الْجِمَارِ وَإِذَا أَقِيمَتِ الصَّلَاةُ.

4798. Secde yedi organ üzerine yapılır ki onlar iki el, iki ayak, bir alın ve iki dizdir; Beytullah görüldüğünde, Safa ile Merve'de, Arafat ve Müzdelife'de, şeytan taşlama ve namaza başlandığında eller kaldırılır.⁴⁷⁹⁸

٤٧٩٩-السُّجُودُ عَلَى الْجَنْهَةِ وَالْكَفَيْنِ وَالرُّكْبَتَيْنِ وَصُدُورِ الْقَدَمَيْنِ مَنْ لَمْ يُمْكِنْ شَيْئًا مِنْهُ مِنَ الْأَرْضِ أَحْرَقَهُ اللَّهُ. ح

4799. Secde alın, iki el, iki dizle iki ayak üzerine yapılır, onları tam olarak temas ettirmeyenleri Allah Teala ateşle yakar.⁴⁷⁹⁹

٤٨٠٠-السَّحَاقُ بَيْنَ النِّسَاءِ زَنَى بَيْنَهُنَّ. ض

4800. Kadınların kendi aralarında sevişmesi zinadır.⁴⁸⁰⁰

⁴⁷⁹⁵ Taberânî, XI, 93; Heysemî, IX, 102.

⁴⁷⁹⁶ Beyhakî, IV, 327, 330.

⁴⁷⁹⁷ Taberânî, XII, 34; Dârekutnî, I, 407; Hatîb, XIII, 54.

⁴⁷⁹⁸ Taberânî, XI, 452; Ziyâ, X, 293.

⁴⁷⁹⁹ İbni Adî, I, 266.

⁴⁸⁰⁰ Taberânî, XXII, 63; İbni Adî, V, 173; Heysemî, VI, 256.

٤٨٠١- السحور أكله بركة فلا تدعوه ولو أن يجرع أحدكم جرعة من ماء فإن الله وملائكته يصلون على المتسحرين. صح

4801. Sahura kalkmak berekettir, bir yudum su içmekle de onu terk etmeyin, sahura kalkanlara Allah rahmet, melekler de istiğfar ederler.⁴⁸⁰¹

٤٨٠٢- السخاء خلق الله الأعظم. ض

4802. Cömertlik Allah'ın en üstün ahlakıdır.⁴⁸⁰²

٤٨٠٣- السخاء شجرة من أشجار الجنة أغصانها متدليات في الدنيا فمن أخذ بغصن منها قاده ذلك الغصن إلى الجنة والبخل شجرة من شجر النار أغصانها متدليات في الدنيا فمن أخذ بغصن من أغصانها قاده ذلك الغصن إلى النار. ح

4803. Cömertlik dalları dünyaya sarkmış cennet ağaçlarından bir ağaç olup o dallardan birine yapışan cennete gider; cimrilik de dalları dünyaya sarkmış' cehennem ağaçlarından bir ağaç olup o dallardan birine yapışan da cehenneme gider.⁴⁸⁰³

٤٨٠٤- السَّخِيُّ قَرِيبٌ مِنَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْجَنَّةِ قَرِيبٌ مِنَ النَّاسِ بَعِيدٌ مِنَ النَّارِ وَالْبَخِيلُ بَعِيدٌ مِنَ اللَّهِ بَعِيدٌ مِنَ الْجَنَّةِ بَعِيدٌ مِنَ النَّاسِ قَرِيبٌ مِنَ النَّارِ وَلِجَاهِلٍ سَخِيٌّ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ عَابِدٍ بَخِيلٍ. ض

4804. Cömert Allah'a yakın, insanlara yakın, cennete yakın, cehennemden uzaktır; cimri ise Allah'dan uzak, insanlardan uzak, cennetten uzaktır, cehenneme ise yakındır; cömert olan cahil, cimri olan abidden Allah'a daha sevimlidir.⁴⁸⁰⁴

٤٨٠٥- السَّرُّ أَفْضَلُ مِنَ الْعَلَانِيَةِ وَالْعَلَانِيَةُ أَفْضَلُ لِمَنْ أَرَادَ الْاِقْتِدَاءَ بِهِ.

⁴⁸⁰¹ Ahmed, III, 12; Heysemî, III, 150.

⁴⁸⁰² Deylemî, II, 341; Münzirî, III, 259.

⁴⁸⁰³ Beyhakî, Şuab, VII, 434.

⁴⁸⁰⁴ İbni Adî, III, 403; Beyhakî, Şuab, VII, 429.

4805. Amelleri gizli yapmak açık yapmaktan, başkalarına örnek olmak isteyen kimse için ise açıktan yapmak daha faziletlidir.⁴⁸⁰⁵

٤٨٠٦ - السَّرَاوِيلُ لِمَنْ لَا يَجِدُ الْإِزَارَ وَالْخُفَّ لِمَنْ لَا يَجِدُ النَّعْلَيْنِ. صح

4806. -İhram için- izar bulamayan don, terlik bulamayan da kesilmiş papuç giysin!⁴⁸⁰⁶

٤٨٠٧ - السُّرْعَةُ فِي الْمَشْيِ تَذْهَبُ بِهَاءِ الْمُؤْمِنِ

4807. Yürümede acele etmek, müminin vakarını giderir.⁴⁸⁰⁷

٤٨٠٨ - السَّعَادَةُ كُلُّ السَّعَادَةِ طَوْلُ الْعُمْرِ فِي طَاعَةِ اللَّهِ. ح

4808. Gerçek saadet Allah'a itaat içerisinde geçirilen uzun ömürdür.⁴⁸⁰⁸

٤٨٠٩ - السَّعِيدُ مَنْ سَعِدَ فِي بَطْنِ أُمِّهِ وَالشَّقِيُّ مَنْ شَقِيَ فِي بَطْنِ أُمِّهِ. صح

4809. İyi anasının karnında iyi, kötü de anasının karnında iken kötüdür.⁴⁸⁰⁹

٤٨١٠ - السَّفَرُ قِطْعَةٌ مِنَ الْعَذَابِ يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ وَنَوْمَهُ فَإِذَا قَضَى

أَحَدُكُمْ نَهْمَتَهُ مِنْ سَفَرِهِ فَلْيَعَجِّلْ إِلَى أَهْلِهِ. صح

4810. Yolculuk azaptan bir parça olup o kişinin yiyip içmesine ve uyumasına mani olur, biriniz yolculuğa çıktığı zaman işini bitirir bitirmez evine dönmekte acele etsin!⁴⁸¹⁰

٤٨١١ - السُّفْلُ أَرْفَقُ. صح

4811. Misafir için alt kat, daha uygundur.⁴⁸¹¹

٤٨١٢ - السَّكِينَةُ عِبَادَةُ اللَّهِ السَّكِينَةُ. صح

⁴⁸⁰⁵ Ukaylî, III, 202; Deylemî, II, 347.

⁴⁸⁰⁶ Ahmed, I, 215; Taberânî, XII, 178.

⁴⁸⁰⁷ Hatîb, I, 417; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 707.

⁴⁸⁰⁸ Kudâî, I, 206; Deylemî, II, 346; Aclûnî, I, 547.

⁴⁸⁰⁹ Taberânî, Sağır, II, 5; Müttekî, nr. 491.

⁴⁸¹⁰ Buharî, Umre 19, Cihâd, 136, E'ime 30; Müslim, İmâret 179; Muvatta, İstizân 39.

⁴⁸¹¹ Ahmed, V, 415; Ebû Avâne, V, 199.

4812. Vakarlı olun ey Allah'ın kulları, vakarlı olun!⁴⁸¹²

٤٨١٣ - السَّكِينَةُ مَغْنَمٌ وَتَرْكُهَا مَغْرَمٌ. ح

4813. Ağırbaşlılık kazanç, onu terk etmekse zarardır.⁴⁸¹³

٤٨١٤ - السَّكِينَةُ فِي أَهْلِ الشَّاءِ وَالْبَقَرِ.

4814. Ağırbaşlılık koyun ve inek sahiplerinde olur.⁴⁸¹⁴

٤٨١٥ - السُّلْطَانُ ظِلُّ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ أَكْرَمَهُ اللَّهُ وَمَنْ أَهَانَهُ اللَّهُ. صَح

4815. Sultan yeryüzünde Allah'ın gölgesi olup ona saygı gösteren Allah'a saygı göstermiş, saygı göstermeyen de Allah'a saygı göstermemiştir.⁴⁸¹⁵

٤٨١٦ - السُّلْطَانُ ظِلُّ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ يَأْوِي إِلَيْهِ كُلُّ مَظْلُومٍ مِنْ عِبَادِهِ فَإِنْ عَدَلَ كَانَ لَهُ الْأَجْرُ وَكَانَ عَلَى الرَّعِيَّةِ الشُّكْرُ وَإِنْ جَارَ أَوْ خَافَ أَوْ ظَلَمَ كَانَ عَلَيْهِ الْوِزْرُ وَكَانَ عَلَى الرَّعِيَّةِ الصَّبْرُ وَإِذَا جَارَتْ الْوَلَاةُ فَحَطَّتِ السَّمَاءُ وَإِذَا مُنِعَتِ الزَّكَاةُ هَلَكَتْ الْمَوَاشِي وَإِذَا ظَهَرَ الزَّنَى ظَهَرَ الْفَقْرُ وَالْمَسْكِنَةُ وَإِذَا أُخْفِرَتِ الدِّمَةُ أُدِيلَ الْكُفَّارُ. ض

4816. Sultan, Allah'ın yeryüzündeki gölgesi olup her mazlum ona sığınır, adil davranırsa kendisine ecir, halkına ise teşekkür düşer, haktan sapar, intikam duygusuna kapılarak zulmederse günah kendisine, sabretmek de halka aittir, idareciler zulmettiklerinde gök yağmur yağdırmaz hale gelir, zekat verilmediğinde hayvanlar helak olur, zina yaygınlaşınca fakirlik ve yoksulluk alır yürür, zımmilerin hakkı yenilince de kafirler galip gelir.⁴⁸¹⁶

٤٨١٧ - السُّلْطَانُ ظِلُّ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ يَأْوِي إِلَيْهِ الضَّعِيفُ وَبِهِ يَنْتَصِرُ الْمَظْلُومُ وَمَنْ أَكْرَمَ سُلْطَانَ اللَّهِ فِي الدُّنْيَا أَكْرَمَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

⁴⁸¹² Ahmed, III, 355.

⁴⁸¹³ İsmaili, Mucem, I, 433; Deylemî, II, 345.

⁴⁸¹⁴ Müttekî, nr. 6400.

⁴⁸¹⁵ İbni Ebî Âsım, Sünne, II, 492; Beyhakî, Şuab, VI, 17.

⁴⁸¹⁶ İbni Adî, III, 361; Beyhakî, Şuab, VI, 15; Heysemî, V, 196.

4817. Sultan yeryüzünde Allah'ın gölgesi olup zayıf olanlar ona sığınır, mazlum olanlar da onunla yardım görür, Allah'ın sultanına dünyada iyi davranana Allah da kıyamet günü ona iyi davranır.⁴⁸¹⁷

٤٨١٨ - السُّلْطَانُ ظِلُّ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ عَشَهُ ضَلَّ وَمَنْ نَصَحَهُ اهْتَدَى. ض.

4818. Sultan Allah'ın yeryüzündeki gölgesi olup onu aldatan hak yoldan sapar, ona yol gösteren ise doğru bulur.⁴⁸¹⁸

٤٨١٩ - السُّلْطَانُ ظِلُّ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ فَإِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ بِلْدًا لَيْسَ بِهِ سُلْطَانٌ فَلَا يَقِيمَنَّ بِهِ. ض.

4819. Sultan Allah'ın yeryüzündeki gölgesi olup sultanı olmayan bir beldeye giren orada ikamet etmesin!⁴⁸¹⁹

٤٨٢٠ - السُّلْطَانُ ظِلُّ الرَّحْمَنِ فِي الْأَرْضِ يَأْوِي إِلَيْهِ كُلُّ مَظْلُومٍ مِنْ عِبَادِهِ فَإِنْ عَدَلَ كَانَ لَهُ الْأَجْرُ وَعَلَى الرَّعِيَّةِ الشُّكْرُ وَإِنْ جَارَ أَوْحَافَ وَظَلَمَ كَانَ عَلَيْهِ الْإِصْرُ وَعَلَى الرَّعِيَّةِ الصَّبْرُ. ض.

4820. Sultan Allah'ın yeryüzündeki gölgesi olup zayıf kullar ona sığınır, adil davranan sultana ecir, halkına ise şükür vardır, eğer haktan sapar, intikam duygusuna kapılır veya zulmederse vebal kendisine, sabretmek de halkınadır.⁴⁸²⁰

٤٨٢١ - السُّلْطَانُ الْعَادِلُ الْمُتَوَاضِعُ ظِلُّ اللَّهِ وَرُوحُهُ فِي الْأَرْضِ يُرْفَعُ لَهُ عَمَلُ سَبْعِينَ صِدِّيقًا.

4821. Adil ve mütevazî devlet başkanı Allah'ın gölgesi ve yeryüzündeki muzrağı olup ona yetmiş sıddık sevabı verilir.⁴⁸²¹

⁴⁸¹⁷ İbni Adî, III, 361; Beyhakî, Şuab, VI, 15; Heysemî, V, 196.

⁴⁸¹⁸ Beyhakî, Şuab, VI, 18.

⁴⁸¹⁹ Beyhakî, VIII, 162; a. mlî, Şuab, VI, 18.

⁴⁸²⁰ Beyhakî, Şuab, VI, 15; Deylemî, II, 343.

⁴⁸²¹ Deylemî, II, 343.

٤٨٢٢ - السَّلَفُ فِي حَبْلِ الْحَبَلَةِ رَبًّا. صَح

4822. Hayvanın karnındaki yavruyu vadeli olarak satmak faizdir.⁴⁸²²

٤٨٢٣ - السَّلُّ شَهَادَةٌ. ح

4823. Veremden ölmek, şehidliktir.⁴⁸²³

٤٨٢٤ - السَّمَاحُ رِيَّاحٌ وَالْعُسْرُ شَوْمٌ. ح

4824. Hoşgörülü olmak kar, zorluk çıkarmak ise zarardır.⁴⁸²⁴

٤٨٢٥ - السَّمْتُ الْحَسَنُ وَالتَّوَدُّهُ وَالْاِقْتِصَادُ جُزْءٌ مِنْ أَرْبَعَةٍ وَعِشْرِينَ جُزْءًا مِنَ النَّبُوءَةِ.

4825. Güzel görünüp düşünerek hareket etmek ve her hususta orta yolu tutmak, peygamberliğin yirmi dört cüzünden bir cüzdür.⁴⁸²⁵

٤٨٢٦ - السَّمْتُ الْحَسَنُ جُزْءٌ مِنْ خَمْسَةٍ وَسَبْعِينَ جُزْءًا مِنَ النَّبُوءَةِ. صَح

4826. Güzel görünüş, nübüvvetin yetmişbeş cüzünden bir cüzdür.⁴⁸²⁶

٤٨٢٧ - السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ عَلَى الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ فِيمَا أَحَبَّ وَكَرِهَ مَا لَمْ يُؤْمَرْ بِمَعْصِيَةٍ فَإِنْ أَمَرَ بِمَعْصِيَةٍ فَلَا سَمْعَ عَلَيْهِ وَلَا طَاعَةَ. صَح

4827. Hoşlandığı ve hoşlanmadığı şeylerde isyan ile emredilmedikçe müslümana dinleyip itaat etmek düşer, isyan olan bir şeyle emrolunduğunda ise onda dinleyip itaat etmek yoktur.⁴⁸²⁷

٤٨٢٨ - السُّنَّةُ سُنَّتَانِ سُنَّةٌ فِي فَرِيضَةٍ وَسُنَّةٌ فِي غَيْرِ فَرِيضَةٍ السُّنَّةُ الَّتِي فِي الْفَرِيضَةِ أَصْلُهَا فِي كِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى أَخَذَهَا هُدًى وَتَرَكَهَا ضَلَالَةً وَالسُّنَّةُ الَّتِي أَصْلُهَا لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى: الْأَخْذُ بِهَا فَضِيلَةٌ وَتَرْكُهَا لَيْسَ بِخَطِيئَةٍ. صَح

⁴⁸²² Ahmed, I, 240; Ziyâ, X, 61; Deylemî, II, 347.

⁴⁸²³ Heysemî, II, 317, V, 301; Münâvî, IV, 145.

⁴⁸²⁴ Kudât, I, 48; Deylemî, IV, 145.

⁴⁸²⁵ İbni Ebî Âsım, Âhâd, II, 336; Deylemî, II, 346.

⁴⁸²⁶ Ziyâ, VI, 194.

⁴⁸²⁷ Ahmed, II, 142; Beyhakî, III, 127; Deylemî, II, 346.

4828. Sünnet, fariza olan ve olmayan sünnet olmak üzere iki kısımdır; fariza sünnetin aslı Allah'ın kitabıdır, onu yapmak hidayet, terk etmek dalalettir; Allah'ın kitabında olmayan sünnete gelince, onu yapmak fazilet olmakla birlikte terk edilmesinde sakınca yoktur.⁴⁸²⁸

٤٨٢٩ - السُّنَّةُ سُنَّتَانِ مِنْ نَبِيِّ وَمِنْ إِمَامٍ عَادِلٍ. ض

4829. Sünnet, peygamberin ve adil imamın sünneti olmak üzere ikidir.⁴⁸²⁹

Kedi

٤٨٣٠ - السَّنُورُ سَبْعٌ. صَح

4830. Kedi, yırtıcı hayvandır.⁴⁸³⁰

٤٨٣١ - السَّنُورُ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ وَإِنَّهُ مِنَ الطَّوَافِينَ أَوْ الطَّوَافَاتِ عَلَيْكُمْ. صَح

4831. Kedi ev halkından olup o sizin çevrenizde dönüp dolaşan hayvanlardandır.⁴⁸³¹

Misvak

٤٨٣٢ - السَّوَاكُ مَطْهَرَةٌ لِلْفَمِ مَرْضَاةٌ لِلرَّبِّ. صَح

4832. Misvak ağız temizler, rabbın rızasını kazandırır.⁴⁸³²

٤٨٣٣ - السَّوَاكُ مَطْهَرَةٌ لِلْفَمِ مَرْضَاةٌ لِلرَّبِّ وَمَجْلَاةٌ لِلْبَصَرِ. صَح

4833. Misvak ağız temizler, Allah'ın rızasını kazandırıp gözü parlatır.⁴⁸³³

٤٨٣٤ - السَّوَاكُ يُطَيِّبُ الْفَمَ وَيُرْضِي الرَّبَّ. ح

⁴⁸²⁸ Taberânî, Evsat, IV, 215; Heysemî, I, 172.

⁴⁸²⁹ Münâvî, IV, 146.

⁴⁸³⁰ Ahmed, II, 327; Beyhakî, I, 249.

⁴⁸³¹ Ahmed, V, 309; Heysemî, I, 217; Aclûnî, I, 197.

⁴⁸³² Ahmed, I, 3; Ebû Yalâ, I, 103; Heysemî, I, 220.

⁴⁸³³ Taberânî, Evsat, VII, 278; Heysemî, I, 220.

4834. Misvak ağzı temizler, rabbın rızasını kazandırır.⁴⁸³⁴

٤٨٣٥ - السَّوَّاءُ نِصْفُ الْإِيمَانِ وَالْوُضُوءُ نِصْفُ الْإِيمَانِ. ح

4835. Misvak imanın yarısı, abdest de imanın yarısıdır.⁴⁸³⁵

٤٨٣٦ - السَّوَّاءُ وَاجِبٌ وَغُسْلُ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ. ح

4836. Misvak vacip, cuma günü gusletmek de her müslümana vaciptir.⁴⁸³⁶

٤٨٣٧ - السَّوَّاءُ مِنَ الْفِطْرَةِ.

4837. Misvak kullanmak yaratılışın gereklerindendir.⁴⁸³⁷

٤٨٣٨ - السَّوَّاءُ يَزِيدُ الرَّجُلَ فَصَاحَةً.

4838. Misvak kullanmak, kişinin konuşma güzelliğini artırır.⁴⁸³⁸

٤٨٣٩ - السَّوَّاءُ سُنَّةٌ فَاسْتَاكُوا أَيَّ وَقْتٍ شِئْتُمْ. ح

4839. Misvak sünnettir, istediğiniz her vakitte misvak kullanın!⁴⁸³⁹

٤٨٤٠ - السَّوَّاءُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ وَالسَّامَ الْمَوْتُ. ح

4840. Misvak sam dışında her hastalığa şifadır; sam da ölümdür.⁴⁸⁴⁰

٤٨٤١ - السُّورَةُ الَّتِي تُذَكَّرُ فِيهَا الْبَقَرَةُ فَسَطَاطُ الْقُرْآنِ فَتَعَلَّمُوهَا فَإِنَّ تَعَلَّمَهَا بَرَكَةٌ وَتَرَكَهَا حَسْرَةٌ وَلَا تَسْتَطِيعُهَا الْبَطَلَةُ.

4841. Kuran'ın çadırı olan Bakara suresini öğrenin, onu öğrenmek bereket, terketmek ise hasret ve pişmanlıktır, onu öğrenmeye sihirbazların gücü yetmez.⁴⁸⁴¹

⁴⁸³⁴ Buhârî, Kebîr, VIII, 396; Taberânî, XI, 428.

⁴⁸³⁵ Zebîdî, II, 350.

⁴⁸³⁶ İbnü'l-Kayyım, Münîf, I, 28; İbni Hacer, İsâbe, IV, 191.

⁴⁸³⁷ İbnü'l-Mulâkkan, Münîr, II, 5.

⁴⁸³⁸ Ukaylî, Zuafâ, III, 156; İbni Adî, VI, 370; Kudâî, I, 164.

⁴⁸³⁹ Ebû Nuaym, III, 49; Zebîdî, II, 350; Aclûnî, I, 555.

⁴⁸⁴⁰ Zebîdî, II, 350; Aclûnî, I, 555.

⁴⁸⁴¹ Müttekî, nr. 2532, 2552.

Selam

٤٨٤٢ - السَّلَامُ قَبْلَ الْكَلَامِ. ض

4842. Selam, sözden öncedir.⁴⁸⁴²

٤٨٤٣ - السَّلَامُ قَبْلَ الْكَلَامِ وَلَا تَدْعُوا أَحَدًا إِلَى الطَّعَامِ حَتَّى يَسْلَمَ. ض

4843. Selam sözden öncedir, selam vermeyen bir kimseyi yemeğe çağırmayın!⁴⁸⁴³

٤٨٤٤ - السَّلَامُ قَبْلَ السُّؤَالِ فَمَنْ بَدَأَكُمْ بِالسُّؤَالِ قَبْلَ السَّلَامِ فَلَا تُجِيبُوهُ. ض

4844. Selam sorudan öncedir, bir kimse selamdan önce soru sorarsa ona cevap vermeyin!⁴⁸⁴⁴

٤٨٤٥ - السَّلَامُ تَحِيَّةٌ لِمِلَّتِنَا وَأَمَانٌ لِدِمَّتِنَا.

4845. Selam dinimiz için bir esenlik, egemenliğimizde olanlar için de bir emniyettir.⁴⁸⁴⁵

٤٨٤٦ - السَّلَامُ اسْمٌ مِنْ أَسْمَاءِ اللَّهِ وَضَعَهُ اللَّهُ فِي الْأَرْضِ فَأَفْشَوْهُ بَيْنَكُمْ فَإِنَّ الرَّجُلَ الْمُسْلِمَ إِذَا مَرَّ بِقَوْمٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ فَرَدُّوا عَلَيْهِ كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ فَضْلٌ دَرَجَةٍ بِتَذْكِرِهِ إِيَّاهُمْ السَّلَامُ فَإِنْ لَمْ يَرُدُّوا عَلَيْهِ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنْهُمْ وَأَطْيَبُ.

4846. Selam Allah'ın isimlerinden bir isim olup onu yeryüzüne indirmiştir, onu aranızda yayın; kişi müslüman bir topluluğa uğrayıp onlara selam verir, onlar da selamı alırsa, selamı başlattığı için veren topluluktan bir derece üstün olur, eğer almazlarsa onlardan daha hayırlı ve daha temiz olan melekler alırlar.⁴⁸⁴⁶

٤٨٤٧ - السَّلَامُ اسْمٌ مِنْ أَسْمَاءِ اللَّهِ عَظِيمٍ جَعَلَهُ ذِمَّةً بَيْنَ خَلْقِهِ فَإِذَا سَلَّمَ الْمُسْلِمُ عَلَى الْمُسْلِمِ فَقَدْ حَرَّمَ عَلَيْهِ أَنْ يَذْكُرَهُ إِلَّا بِخَيْرٍ. ض

⁴⁸⁴² Ebû Yalâ, IV, 48; Kudâî, I, 56.

⁴⁸⁴³ Ebû Yalâ, IV, 48; Kudâî, I, 56.

⁴⁸⁴⁴ İbni Adî, V, 290.

⁴⁸⁴⁵ Müttekî, nr. 25242.

⁴⁸⁴⁶ İbni Adî, II, 444; Münziri, III, 427; Müttekî, nr. 25243.

4847. Selam Allah'ın isimlerinden yüce bir isimdir, onu kulları arasında güvence vesilesi kılmuştır, müslüman müslümana selam verince artık selam verdiği kişiyi hayrın dışında bir şeyle anması haram olur.⁴⁸⁴⁷

٤٨٤٨ - السَّلَامُ تَطَوُّعٌ وَالرَّدُّ فَرِيضَةٌ. ض

4848. Selam vermek sünnet, almak farzdır.⁴⁸⁴⁸

Çeşitli Hadisler

٤٨٤٩ - السَّيِّدُ اللَّهُ. صَح

4849. Efendi olan Allah'dır.⁴⁸⁴⁹

٤٨٥٠ - السُّيُوفُ مَفَاتِيحُ الْجَنَّةِ. ح

4850. Kılıçlar cennetin anahtarlarıdır.⁴⁸⁵⁰

٤٨٥١ - السُّيُوفُ أَرْزِيَّةُ الْمُجَاهِدِينَ. ح

4851. Kılıçlar, mücahidlerin elbiseleridir.⁴⁸⁵¹

٤٨٥٢ - شَابٌّ سَخِيٌّ حَسَنُ الْخُلُقِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ شَيْخٍ بَخِيلٍ عَابِدٍ سَيِّئِ الْخُلُقِ. ض

4852. Cömert ve güzel ahlaklı bir genç, Allah katında kendisini ibadete vermiş cimri ve kötü huylu bir ihtiyardan daha hayırlıdır.⁴⁸⁵²

٤٨٥٣ - شَارِبُ الْخَمْرِ كَعَابِدٍ وَثَنٍ وَشَارِبُ الْخَمْرِ كَعَابِدِ اللَّاتِ وَالْعُزَّى. ح

4853. İçki içen puta tapan gibidir, içki içen Lat ve Uzza'ya tapan gibidir.⁴⁸⁵³

⁴⁸⁴⁷ Taberânî, XIX, 445; Heysemî, III, 60.

⁴⁸⁴⁸ Müttekî, nr. 25254; Aclûnî, I, 548.

⁴⁸⁴⁹ Ahmed, IV, 24; İbni Adî, II, 592.

⁴⁸⁵⁰ İbni Ebî Şeybe, IV, 207; Hâkim, III, 563; Deylemî, II, 344.

⁴⁸⁵¹ Mehamili, Emali, I, 395; Deylemî, II, 343.

⁴⁸⁵² Suyûtî, Leâli, II, 49; Müttekî, 16061.

⁴⁸⁵³ Zebîdî, IX, 152.

٤٨٥٤ - شَهِتِ الْوُجُوهَ. صَح

4854. Düşmanın yüzü kararsın!⁴⁸⁵⁴

٤٨٥٥ - شَهِدَاكَ أَوْ يَمِينَهُ.

4855. Davalarda davacının iki şahid getirmesi ya da davalının yemin etmesi gerekir.⁴⁸⁵⁵

٤٨٥٦ - شَهِدُ الزُّورِ لَا تَزُولُ قَدَمَاهُ حَتَّى يُوجِبَ اللَّهُ لَهُ النَّارَ.

4856. Sorguya çekilirken yalancı şahide cehennem vacip olmadan o bir yere ayrılamaz.⁴⁸⁵⁶

٤٨٥٧ - شَهِدُ الزُّورِ مَعَ الْعَشَّارِ فِي النَّارِ. ض

4857. Yalancı şahidler, vergi memurlarıyla birlikte cehennemdedirler.⁴⁸⁵⁷

٤٨٥٨ - شَبَابُ أَهْلِ الْجَنَّةِ خَمْسَةٌ حَسَنٌ وَحُسَيْنٌ وَابْنُ عُمَرَ وَسَعْدُ بْنُ مَعَاذٍ وَأَبِي بَنْ كَعْبٍ. ض

4858. Cennet ehlinin gençleri beş kişi olup onlar da Hasan ile Hüseyin, İbni Ömer ile Sad İbni Muaz ve Übey İbni Kab'dır.⁴⁸⁵⁸

٤٨٥٩ - شِرَارُ أُمَّتِي الَّذِينَ غَدُّوا بِالتَّعِيمِ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَلْوَانَ الطَّعَامِ وَيَلْبَسُونَ أَلْوَانَ الثِّيَابِ وَيَتَشَدَّقُونَ فِي الْكَلَامِ. ض

4859. Ümmetimin kötülerі türlü nimetlerle nimetlenip çeşitli yemekler yiyen, rengarenk elbiseler giyerek ileri geri konuşan kimselerdir.⁴⁸⁵⁹

٤٨٦٠ - شِرَارُ أُمَّتِي الَّذِينَ وَلِدُوا فِي التَّعِيمِ وَغَدُّوا بِهِ يَأْكُلُونَ مِنَ الطَّعَامِ أَلْوَانَ وَيَلْبَسُونَ مِنَ الثِّيَابِ أَلْوَانَ وَيَتَشَدَّقُونَ فِي الْكَلَامِ. صَح

⁴⁸⁵⁴ Ahmed, V, 286; Taberânî, XXII, 288; Heysemî, VI, 182.

⁴⁸⁵⁵ Ahmed, V, 211.

⁴⁸⁵⁶ İbni Asâkir, LVII, 66.

⁴⁸⁵⁷ Deylemî, II, 366.

⁴⁸⁵⁸ Deylemî, II, 357.

⁴⁸⁵⁹ Deylemî, II, 369.

4860. Ümmetimin kötülere nimetler içinde gözünü açan, onunla beslenen, türlü türlü yiyecekler yiyen, çeşit çeşit elbiseler giyen, değişik değişik binitlere binen ve avurtlarını şişire şişire edebiyat parçalayarak konuşan kimselerdir.⁴⁸⁶⁰

٤٨٦١- شَرَارُ أُمَّتِي الثَّرَاوُونَ الْمُتَشَدِّقُونَ الْمُتَفَيِّهُونَ وَخِيَارُ أُمَّتِي أَحَاسِنُهُمْ
أَخْلَاقًا. ض

4861. Ümmetin kötülere çok konuşan geveze insanlar, iyileri ise ahlak bakımından güzel ahlaka sahibi olanlardır.⁴⁸⁶¹

٤٨٦٢- شَرَارُ أُمَّتِي الصَّائِغُونَ وَالصَّبَّاعُونَ. ض

4862. Ümmetimin en kötülerleri, kuyumcularla boyacılarıdır.⁴⁸⁶²

٤٨٦٣- شَرَارُ أُمَّتِي مَنْ يَلِي الْقَضَاءَ إِنْ اشْتَبَهَ عَلَيْهِ لَمْ يُشَاوِرْ وَإِنْ أَصَابَ بَطَرَ وَإِنْ
غَضِبَ عَفَفَ وَكَاتِبُ السُّوءِ كَالْعَامِلِ بِهِ. ض

4863. Ümmetimin en şerlileri hakimliği üstlenip de tereddüde düştüğü zaman danışmayan, doğru karar verdiğinde kibirlenip şımaran, öfkelenildiğinde sertleşen kimselerdir, kötülüğe katıplık yapanlar da onu yapanlar gibidir.⁴⁸⁶³

٤٨٦٤- شَرَارُ النَّاسِ شَرَارُ الْعُلَمَاءِ فِي النَّاسِ. ح

4864. İnsanların en şerlisi, insanlar arasındaki kötü alimlerdir.⁴⁸⁶⁴

٤٨٦٥- شَرَارُ قُرَيْشٍ خِيَارُ شَرَارِ النَّاسِ. ح

4865. Kureyş'in şerlileri, kötü insanların hayırlılarıdır.⁴⁸⁶⁵

٤٨٦٦- شَرَارُكُمْ غُرَابُكُمْ. ح

⁴⁸⁶⁰ İbni Adî, V, 318; Hâkim, III, 657; Beyhakî, Şuab, V, 33; İbni Asâkir, XXVII, 366.

⁴⁸⁶¹ Deylemî, II, 369.

⁴⁸⁶² Müttekî, nr. 9413.

⁴⁸⁶³ Mütteki, nr. 14990.

⁴⁸⁶⁴ Aclûnî, II, 7.

⁴⁸⁶⁵ İbni Asâkir, III, 439; Müttekî, nr. 33818.

4866. Kötüleriniz bekarlarınızdır.⁴⁸⁶⁶

٤٨٦٧- شَرَّارُكُمْ غُرَابُكُمْ رُكْعَتَانِ مِنْ مُتَأَهِّلٍ خَيْرٌ مِنْ سَبْعِينَ رُكْعَةً مِنْ غَيْرِ مُتَأَهِّلٍ. ح

4867. Kötüleriniz bekarlarınızdır, evli olanın kıldığı iki rekat namaz bekarın kıldığı yetmiş rekattan daha hayırlıdır.⁴⁸⁶⁷

٤٨٦٨- شَرَّارُكُمْ غُرَابُكُمْ وَأَرَادِلُ مَوَاتِكُمْ غُرَابُكُمْ. ح

4868. Kötüleriniz bekarlarınız, ölülerinizin kötülere de bekarlardır.⁴⁸⁶⁸

٤٨٦٩- شَرُّ الْبُلْدَانِ أَسْوَاقُهَا. صَح

4869. Yerlerin kötüsü, çarşılarıdır.⁴⁸⁶⁹

٤٨٧٠- شَرُّ الْبَيْتِ الْحَمَّامُ تَغْلُو فِيهِ الْأَصْوَاتُ وَتُكْشَفُ فِيهِ الْعَوْرَاتُ فَمَنْ دَخَلَهُ فَلَا يَدْخُلُهُ إِلَّا مُسْتَتِرًا. ح

4870. Evlerin kötüsü hamamlar olup orada sesler yükseltilerek avret yerleri açılır, oraya giren ancak örtünmüş olarak girsin.⁴⁸⁷⁰

٤٨٧١- شَرُّ الْحَمِيرِ الْأَسْوَدُ الْقَصِيرُ.

4871. Eşeklerin kötüsü, siyah ve kısa olanlardır.⁴⁸⁷¹

٤٨٧٢- شَرُّ الطَّعَامِ طَعَامُ الْوَلِيمَةِ يُمْنَعُهَا مَنْ يَأْتِيهَا وَيُدْعَى إِلَيْهَا مَنْ يَأْبَاهَا وَمَنْ لَا يَجِبُ الدَّعْوَةُ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ وَرَسُولَهُ. صَح

4872. Yemeklerin kötüsü, ihtiyacı olanların çağrılmayıp olmayanların çağrıldığı düğün yemekleridir, çağrıldığı halde davete icabet etmeyen kişiler de Allah ve resulüne saygısızlık etmiş olurlar.⁴⁸⁷²

⁴⁸⁶⁶ Ahmed, V, 163; Müttekî, nr. 44449.

⁴⁸⁶⁷ Taberânî, XVIII, 86; İbni Adî, III, 913; Heysemî, IV, 251.

⁴⁸⁶⁸ Ahmed, V, 163; Müttekî, nr. 44449.

⁴⁸⁶⁹ Müttekî, nr. 9298, 35162.

⁴⁸⁷⁰ Taberânî, XI, 25.

⁴⁸⁷¹ Ukaylî, IV, 236; İbnü'l-Cevzî, II, 221.

⁴⁸⁷² Eİbânî, Sahîha, nr. 1080.

٤٨٧٣- شَرُّ الطَّعَامِ طَعَامُ الْوَلِيمَةِ يُدْعَى إِلَيْهِ الشُّبْعَانُ وَيُخْبَسُ عَنْهُ الْجَائِعُ. صح

4873. Yemeklerin kötüsü, tok olanların çağrılıp aç olanların çağrılmadığı düğün yemekleridir.⁴⁸⁷³

٤٨٧٤- شَرُّ الْكَسْبِ مَهْرُ الْبَغِيِّ وَتَمَنُّ الْكَلْبِ وَكَسْبُ الْحَجَّامِ. صح

4874. Kazancın kötüsü fahişenin ücreti, köpeğin bedeli, hacamatçının aldığı paradır.⁴⁸⁷⁴

٤٨٧٥- شَرُّ الْمَالِ فِي آخِرِ الزَّمَانِ الْمَمَالِكُ. صح

4875. Ahir zamanda malın kötüsü, kölelerdir.⁴⁸⁷⁵

٤٨٧٦- شَرُّ الْمَجَالِسِ الْأَسْوَاقُ وَالطُّرُقُ وَخَيْرُ الْمَجَالِسِ الْمَسَاجِدُ فَإِنْ لَمْ تَجْلِسْ فِي الْمَسْجِدِ فَالْزَمْ بَيْتَكَ. صح

4876. Meclislerin kötüsü çarşılarla yollar, meclislerin iyileri de mes-cidlerdir; mescidde oturamayan evinde oturmayı tercih etsin!⁴⁸⁷⁶

٤٨٧٧- شَرُّ النَّاسِ الَّذِي يُسْأَلُ بِاللَّهِ ثُمَّ لَا يُعْطِي. صح

4877. İnsanların en kötüsü, Allah adına istediği halde kendisine bir şey verilmeyendir.⁴⁸⁷⁷

٤٨٧٨- شَرُّ النَّاسِ الْمُضَيِّقُ عَلَى أَهْلِهِ. ح

4878. İnsanların kötüsü, çoluk çocuğunun rızkını kısındır.⁴⁸⁷⁸

٤٨٧٩- شَرُّ النَّاسِ مَنْزِلَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ يُخَافُ لِسَانَهُ أَوْ يُخَافُ شَرَّهُ.

4879. Kıyamet günü en kötü durumda olan insan dilinden veya şer-rinden korkulan insandır.⁴⁸⁷⁹

⁴⁸⁷³ Müslim, Nikâh 108-110; Ahmed, II, 267; Beyhakî, VII, 191.

⁴⁸⁷⁴ Müslim, Mûsâkât 40; Beyhakî, IX, 337.

⁴⁸⁷⁵ İbni Adî, VI, 2264; Ebû Nauym, IV, 94; İbnü'l-Cevzî, II, 235; Müttekî, nr. 25101.

⁴⁸⁷⁶ Heysemî, II, 6; Zebîdî, V, 513; Müttekî, nr. 25416.

⁴⁸⁷⁷ İbnü'l-Esir, Usûl, X, 160.

⁴⁸⁷⁸ Heysemî, VIII, 25.

⁴⁸⁷⁹ Ahmed, VI, 38; Aclûnî, I, 12.

٤٨٨٠- شَرُّ قَبِيلٍ بَيْنَ الصَّفَيْنِ أَحَدُهُمَا يَطْلُبُ الْمُلْكَ. ح

4880. İki ordu arasında en kötü durumda ölen, saltanat uğruna ölerdir.⁴⁸⁸⁰

٤٨٨١- شَرُّ مَا فِي رَجُلٍ شَحٌّ هَالِعٌ وَجُبْنٌ خَالِعٌ. ح

4881. Kişide bulunan en kötü huy, aşırı cimrilikle aşırı korkaklıktır.⁴⁸⁸¹

٤٨٨٢- شَرُّ اللَّبَنِ مَخْضُ الْإِيمَانِ مَنْ شَرِبَهُ فِي مَنَامِهِ فَهُوَ عَلَى الْإِسْلَامِ وَالْفِطْرَةِ وَمَنْ تَنَاوَلَ اللَّبَنَ بِيَدِهِ فَهُوَ يَعْمَلُ بِشَرَائِعِ الْإِسْلَامِ. ض

4882. Süt içmek imana işarettir, onu rüyasında içen İslam fıtratı üzeredir, eliyle alan İslam'ın emirleriyle amel ediyordur.⁴⁸⁸²

٤٨٨٣- شَرَفُ الْمُؤْمِنِ صَلَاتُهُ بِاللَّيْلِ وَعِزُّهُ اسْتِغْنَاؤُهُ عَمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ. ص

4883. Müminin şerefi gece namaz kılması, izzeti de insanların elindeki şeylerden ümit kesmesidir.⁴⁸⁸³

٤٨٨٤- شِعَارُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الصَّرَاطِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَبِّ سَلَّمَ. ص

4884. Kıyamet günü sırat köprüsü üzerinde müminlerin parolası "Rabbim kurtuluş ver, kurtuluş ver!" olacaktır.⁴⁸⁸⁴

٤٨٨٥- شِعَارُ أُمَّتِي إِذَا حُمِلُوا عَلَى الصَّرَاطِ يَأْمَنُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. ص

4885. Sırata getirildikleri zaman ümmetimin parolası, "Ey senden başka ilah olmayan!" olacaktır.⁴⁸⁸⁵

٤٨٨٦- شِعَارُ الْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يُبْعَثُونَ مِنْ قُبُورِهِمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ

الْمُؤْمِنُونَ. ح

⁴⁸⁸⁰ Heysemî, VII, 292; Müttekî, nr. 14660.

⁴⁸⁸¹ Ahmed, II, 302; Beyhakî, IX, 170; Ebû Nuaym, VII, 50.

⁴⁸⁸² Müttekî, nr. 41138.

⁴⁸⁸³ İbni Asâkir, VI, 322; Zebîdî, VIII, 169; Müttekî, nr. 21406.

⁴⁸⁸⁴ Hâkim, II, 407; Hatîb, IV, 222.

⁴⁸⁸⁵ Taberânî, Evsat, I, 57; Heysemî, X, 359.

4886. Müminlerin kabirlerden dirilecekleri günkü parolaları, "Senden başka ilah yoktur, müminler Allah'a tevekkül etsinler!" olur.⁴⁸⁸⁶

٤٨٨٦- شِعَارُ الْمُؤْمِنِينَ فِي ظُلَمِ الْقِيَامَةِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ح

4887. Kıyamet karanlığında müminlerin parolası, "Senden başka ilah yoktur!" olur.⁴⁸⁸⁷

٤٨٨٨- شَعْبَانُ بَيْنَ رَجَبٍ وَشَهْرِ رَمَضَانَ تَغْفُلُ النَّاسُ عَنْهُ تُرْفَعُ فِيهِ أَعْمَالُ الْعِبَادِ فَأَحِبُّ أَنْ لَا يُرْفَعَ عَمَلِي إِلَّا وَأَنَا صَائِمٌ ض

4888. Şaban ayı, receple ramazan ayı arasında bulunan insanların çoğunun değerini bilmediği bir aydır; o ayda kulların amelleri Allah'a arz olunur, ben amelimin oruçlu iken Allah'a arz olunmasını isterim.⁴⁸⁸⁸

٤٨٨٩- شَعْبَانُ شَهْرِي وَرَمَضَانَ شَهْرُ اللَّهِ

4889. Şaban benim, ramazan da Allah'ın ayıdır.⁴⁸⁸⁹

٤٨٩٠- شَعْبَانُ لَا تَتَرَكُهُمَا أُمَّتِي النَّيَاحَةُ وَالطُّغْنُ فِي الْأَنْسَابِ صَح

4890. Ümmetim iki şeyi, ölümlere ağıt yakmayı ve insanların soylarına sövmeyi bırakmaz.⁴⁸⁹⁰

٤٨٩١- شِفَاءُ عِزِّ النِّسَاءِ أَلِيَّةُ شَاةٍ أَعْرَابِيَّةٍ تَذَابُ ثُمَّ تُجْزَأُ ثَلَاثَةَ أَجْزَاءٍ ثُمَّ تُشْرَبُ عَلَى الرَّبْقِ كُلِّ يَوْمٍ جُزْءٌ صَح

4891. Siyatik hastalığına karşı Arap koyununun kuyruğu eritilip üçe ayrılır; sonra aç karna her gün bir kısmı içilir.⁴⁸⁹¹

٤٨٩٢- شَفَاعَتِي لِأَهْلِ الْكِبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي

⁴⁸⁸⁶ Müttekî, nr. 39031.

⁴⁸⁸⁷ İbni Adî, VI, 2391; Müttekî, nr. 39033.

⁴⁸⁸⁸ Müttekî, nr. 35171.

⁴⁸⁸⁹ Aclûnî, II, 13.

⁴⁸⁹⁰ Ahmed, II, 431; Müttekî, nr. 42417.

⁴⁸⁹¹ Ahmed, III, 219; Taberânî, Evsat, II, 308; Hâkim, IV, 229; Siyatik, bacadaki sinir ağrıları hastalığıdır.

4892. Şefaatiim ümmetimden büyük günah işleyenleredir.⁴⁸⁹²

٤٨٩٣- شَفَاعَتِي لِأَهْلِ الذُّنُوبِ مِنْ أُمَّتِي وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ عَلَى رَغْمِ أَنْفِ أَبِي الدَّرْدَاءِ.

4893. Zina edip hırsızlık yapsalar da şefaatiim ümmetimin günahkarları içindir, Ebu'd-Derda'nın burnu yerde sürtülse de!⁴⁸⁹³

٤٨٩٤- شَفَاعَتِي لِأُمَّتِي مَنْ أَحَبَّ أَهْلَ بَيْتِي.

4894. Şefaatiim, ümmetimden ehl-i beytimi sevenleredir.⁴⁸⁹⁴

٤٨٩٥- شَفَاعَتِي مُبَاحَةٌ إِلَّا لِمَنْ سَبَّ أَصْحَابِي. ض

4895. Aşhabıma dil uzatanlar dışında şefaatiim herkes için geçerlidir.⁴⁸⁹⁵

٤٨٩٦- شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَقٌّ فَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِهَا لَمْ يَكُنْ مِنْ أَهْلِهَا. ص

4896. Kıyamet günü şefaatiim bir hak, o hakka iman etmeyen ona nail olamaz.⁴⁸⁹⁶

٤٨٩٧- شَمَّتِ الْعَاطِسُ ثَلَاثًا فَإِنْ زَادَ فَإِنْ شَمَّتْ فَشَمَّتْهُ وَإِنْ شَمَّتْ فَلَا. ص

4897. Aksıran kişiye üç defa teşmit et, daha fazla aksırırsa dilersen teşmit et, dilemezsen etme!⁴⁸⁹⁷

٤٨٩٨- شَمَّتْ أَخَاكَ ثَلَاثًا فَمَا زَادَ فَإِنَّمَا هِيَ نَزْلَةٌ أَوْ زَكَاةٌ. ح

4898. Din kardeşine aksırdığında üç defa yerhamükellah de, ondan fazla aksırırsa artık o nezle demektir.⁴⁸⁹⁸

٤٨٩٩- شَهَادَةُ الْمُسْلِمِينَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ جَائِزَةٌ وَلَا تَجُوزُ شَهَادَةُ الْعُلَمَاءِ

بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ لِأَنَّهُمْ حُسَدٌ. ح

⁴⁸⁹² Ahmed, III, 213; İbri Hibbân, XIV, 387; Taberânî, I, 258.

⁴⁸⁹³ Hatib, I, 416.

⁴⁸⁹⁴ Hatib, II, 146.

⁴⁸⁹⁵ Suyûtî, Sağır, nr. 4895.

⁴⁸⁹⁶ Hatib, VIII, 11; Müttekî, nr. 39058.

⁴⁸⁹⁷ Irâkî, II, 205; Zebidî, VI, 285; Müttekî, nr. 25514.

⁴⁸⁹⁸ Irâkî, II, 205; Müttekî, nr. 25528, 25787.

4899. Müslümanların birbirlerine karşı şahitlikleri caiz, ama alimlerin birbirleri karşı şahitlikleri caiz değildir; çünkü onlar birbirlerine hased ederler.⁴⁸⁹⁹

٤٩٠٠- شَهِدْتُ غُلَامًا مَعَ عُمُومَتِي حَلَفَ الْمُطَيِّينَ فَمَا يَسْرُئِي أَنَّ لِي حُمْرَ النَّعَمِ وَأَنْتِي أَنْكُثُهُ. صَح

4900. Ben çocukken amcalarımın Mutayyibin andlaşmasına şahid olmuştum; ben o andlaşmayı kızıl develere sahip olma karşılığında bile bozmak istemem.⁴⁹⁰⁰

٤٩٠١- شَهِدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ أَمْنَاءُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ قُتِلُوا أَوْ مَاتُوا. صَح

4901. Dünyada Allah için şehid olanlar, ister yataklarında ölsünler, ister savaş meydanlarında öldürülsünler, onlar Allah'ın emin kullarıdır.⁴⁹⁰¹

Aylar

٤٩٠٢- شَهْرَانِ لَا يَنْقُصَانِ شَهْرًا عِيدِ رَمَضَانَ وَذُو الْحِجَّةِ. صَح

4902. Her ikisi de bayram ayı olan ramazan ve zilhicce ayları, aynı yılda ikisi birden otuz günden aşağı olmazlar.⁴⁹⁰²

٤٩٠٣- شَهْرُ رَمَضَانَ شَهْرُ اللَّهِ وَشَهْرُ شَعْبَانَ شَهْرِي شَعْبَانَ الْمُطَهَّرُ وَرَمَضَانَ الْمُكَفَّرُ. ض

4903. Ramazan Allah'ın ayı, şaban benim ayımdır, şaban günahları temizleyen, ramazan da günahlara keffaret olan bir aydır.⁴⁹⁰³

٤٩٠٤- شَهْرُ رَمَضَانَ يُكَفِّرُ مَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِلَى شَهْرِ رَمَضَانَ الْمُقْبِلِ. ح

⁴⁸⁹⁹ Müttekî, nr. 17746; Aclûnî, II, 20, 218.

⁴⁹⁰⁰ Ahmed, I, 193; Hâkim, II, 239; Beyhakî, VI, 366; Bu andlaşma mazlumlara yardım edip onları koruyup kollama andlaşması idi.

⁴⁹⁰¹ Ahmed, IV, 200; Heysemî, V, 302.

⁴⁹⁰² Ahmed, V, 38.

⁴⁹⁰³ Aclûnî, II, 13.

4904. Ramazan ayının orucu, bir sonraki ramazan ayına kadar geçen zaman içinde işlenen günahlara keffarettir.⁴⁹⁰⁴

٤٩٠٥- شَهْرُ رَمَضَانَ مُعَلَّقٌ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَا يُرْفَعُ إِلَى اللَّهِ إِلَّا بِرِكَاتَةِ الْفِطْرِ. ض

4905. Ramazan ayının orucu yerle gök arasında asılı bekler, fitır sadakası verilmedikçe Allah'a arz edilmezler.⁴⁹⁰⁵

Çeşitli Hadisler

٤٩٠٦- شَهِيدُ الْبَرِّ يُغْفَرُ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ إِلَّا الدِّينَ وَالْأَمَانَةَ وَشَهِيدُ الْبَحْرِ يُغْفَرُ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ وَالْدِّينُ وَالْأَمَانَةُ. ح

4906. Karada şehid olanın kul ve emanet hakları dışında bütün günahları, denizde şehid olanın ise kul ve emanet haklarıyla ilgili bütün günahları da affedilir.⁴⁹⁰⁶

٤٩٠٧- شَهِيدُ الْبَحْرِ مِثْلُ شَهِيدِ الْبَرِّ وَالْمَائِدُ فِي الْبَحْرِ كَالْمُتَشَحِّطِ فِي دَمِهِ فِي الْبَرِّ وَمَا بَيْنَ الْمَوْجَتَيْنِ فِي الْبَحْرِ كَقَاطِعِ الدُّنْيَا فِي طَاعَةِ اللَّهِ وَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَكَّلَ مَلَكَ الْمَوْتِ بِقَبْضِ الْأَزْوَاجِ إِلَّا شُهَدَاءَ الْبَحْرِ فَإِنَّهُ يَتَوَلَّى قَبْضَ أَزْوَاجِهِمْ وَيَغْفِرُ لِشَهِيدِ الْبَرِّ الذُّنُوبَ كُلَّهَا إِلَّا الدِّينَ وَيَغْفِرُ لِشَهِيدِ الْبَحْرِ الذُّنُوبَ كُلَّهَا وَالْدِّينَ. ض

4907. Deniz şehidi iki kara şehidi, denizde başı dönen karada kan içinde kıvranan, denizin iki dalgası arasındaki mesafeyi kateden Allah'a ibadet yolunda dünyayı baştanbaşa kateden gibidir; Allah Teala ölüm meleşine bütün ruhları alına görevi vermiş, ama deniz şehidlerinin ruhlarını alma işini kendisi üstlenmiş, kara şehidlerinin borç dışındaki günahlarını bağışlarken, deniz şehidlerinin borç da dahil bütün günahlarını bağışlamıştır.⁴⁹⁰⁷

⁴⁹⁰⁴ Müttekî, nr. 23686.

⁴⁹⁰⁵ İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 499.

⁴⁹⁰⁶ Ebû Nuaym, VIII, 51.

⁴⁹⁰⁷ Taberânî, VIII, 170.

٤٩٠٨- شُوبُوا مَجْلِسَكُمْ بِمُكَدَّرِ اللَّذَاتِ الْمَوْتِ. ح

4908. Sohbetlerde lezzetleri gideren ölümden bahsedin!⁴⁹⁰⁸

٤٩٠٩- شُوبُوا شَيْبَكُمْ بِالْحِنَاءِ فَإِنَّهُ أَسْرَى لِيُجْوهِكُمْ وَأَطْيَبُ لَأَفْوَهِكُمْ وَأَكْثَرُ لِيَجْمَاعَكُمْ الْحِنَاءُ سَيِّدُ رِيحَانِ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْحِنَاءُ يَفْصِلُ مَا بَيْنَ الْكُفْرِ وَالْإِيمَانِ.

4909. Ağaran saçlarınızı kınayla boyayın; zira o yüzünüzün parlaklığını ağız kokunuzun güzelliğini ve cinsel gücünüzü artması için daha faydalıdır; kına, cennet halkının kullandığı en iyi koku olup iman ile küfür arasını ayıran bir kokudur.⁴⁹⁰⁹

٤٩١٠- شَيْئَانِ لَا أَذْكَرُ فِيهِمَا الذَّبِيحَةُ وَالْعَطَاسُ هُمَا مُخْلِصَانِ لِلَّهِ.

4910. İki yerde, kurban keserken ve aksırırken benim adım anılmaz, o yerlerde sadece Allah'ın adı anılır.⁴⁹¹⁰

Hud Suresi

٤٩١١- شَيْبَتْنِي هُودٌ وَأَخَوَاتُهَا. صَح

4911. Beni Hud suresi ile kardeşleri olan sureler ihtiyarlattı.⁴⁹¹¹

٤٩١٢- شَيْبَتْنِي هُودٌ وَأَخَوَاتُهَا الْوَاقِعَةُ وَالْحَاقَّةُ وَإِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ. ح

4912. Beni Hud ile kardeşleri olan Vakıa, Hakka ve Tekvir sureleri ihtiyarlattı.⁴⁹¹²

٤٩١٣- شَيْبَتْنِي هُودٌ وَالْوَاقِعَةُ وَالْمُرْسَلَاتُ وَعَمَّ يَتَسَاءَلُونَ وَإِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ. ح

4913. Beni Hud, Vakıa, Mürselat, Nebe ve Tekvir sureleri ihtiyarlattı.⁴⁹¹³

⁴⁹⁰⁸ Irâkî, IV, 435; Zebidî, X, 228; Müttekî, nr. 42112.

⁴⁹⁰⁹ İbni Asâkir, VII, 18, Gumârî, s. 61.

⁴⁹¹⁰ Deylemî, II, 353.

⁴⁹¹¹ İbni Sad, I, 2, 138; Taberânî, XVII, 287; Beyhakî, Delâil, I, 358.

⁴⁹¹² İbni Sad, I, 2, 138; Taberânî, XVII, 287; Beyhakî, Delâil, I, 358.

⁴⁹¹³ Hâkim, II, 343; Beyhakî, Delâil, I, 358; Heysemî, VII, 37.

٤٩١٤- شَيْبَتْنِي هُودٌ وَأَخَوَاتُهَا قَبْلَ الْمَسِيبِ. ح

4914. İhtiyarlık gelmeden önce beni Hud ve kardeşleri olan sureler ihtiyarlattı.⁴⁹¹⁴

٤٩١٥- شَيْبَتْنِي هُودٌ وَأَخَوَاتُهَا مِنَ الْمُفَصَّلِ. ح

4915. Beni Hud suresi ile kardeşleri olan mufasssal sureler ihtiyarlattı.⁴⁹¹⁵

٤٩١٦- شَيْبَتْنِي سُورَةُ هُودٍ وَأَخَوَاتُهَا الْوَاقِعَةُ وَالْقَارِعَةُ وَالْحَاقَّةُ وَإِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ وَسَأَلَ سَائِلٌ. ح

4916. Hud suresi ile kardeşleri olan Vakıa, Hakka, Tekvir ve Mearic sureleri beni ihtiyarlattı.⁴⁹¹⁶

٤٩١٧- شَيْبَتْنِي هُودٌ وَأَخَوَاتُهَا وَمَا فَعَلَ بِالْأُمَمِ قَبْلِي. ح

4917. Hud suresi, kardeşleri sureler ve benden önceki ümmetlere yapılanlar beni ihtiyarlattı.⁴⁹¹⁷

٤٩١٨- شَيْبَتْنِي هُودٌ وَأَخَوَاتُهَا ذِكْرُ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَقِصَصِ الْأُمَمِ. ح

4918. Hud suresi, kardeşleri olan sureler, kıyamet gününün zikri ile geçmiş ümmetlerin kıssaları beni ihtiyarlattı.⁴⁹¹⁸

Çeşitli Hadisler

٤٩١٩- شَيْطَانٌ يَتَّبِعُ شَيْطَانَةً يَغْنِي حِمَامَةً. صَح

4919. Güvercin şeytan, onun peşinden koşan da şeytandır.⁴⁹¹⁹

⁴⁹¹⁴ Hâkim, II, 343; Beyhakî, Delâil, I, 358; Heysemî, VII, 37.

⁴⁹¹⁵ Hâkim, II, 343; Beyhakî, Delâil, I, 358; Heysemî, VII, 37; Sureler, Hucurat'tan Burîc'a kadar tıval-ı mufasssal, Tank'tan Beyyine'ye kadar evsat-ı mufasssal, ondan sonra ki sureler de kısar-ı Mufasssal olarak anılır; bu sûrelere mufasssal denilmesinin sebebi aralarının besmeleyle ayrılmış olmasıdır; tıval uzun, evsat orta, kısar da kısa olanlar anlamına gelir.

⁴⁹¹⁶ Hâkim, II, 343; Beyhakî, Delâil, I, 358; Heysemî, VII, 37.

⁴⁹¹⁷ Hâkim, II, 343; Beyhakî, Delâil, I, 358; Heysemî, VII, 37.

⁴⁹¹⁸ Hâkim, II, 343; Beyhakî, Delâil, I, 358; Heysemî, VII, 37.

⁴⁹¹⁹ Ahmed, II, 345; Beyhakî, X, 19, Müttekî, nr. 40641, 40655.

٤٩٢٠- شَيْطَانُ الرِّذْهَةِ يَخْتَدِرُهُ رَجُلٌ مِنْ بُجَيْلَةٍ يُقَالُ لَهُ الْأَشْهَبُ أَوْ ابْنُ الْأَشْهَبِ
رَاعٍ لِلْخَيْلِ عَلَامَةٌ سُوءٌ فِي قَوْمٍ ظَلَمَةٍ. صح

4920. Bataklık şeytanını at çobanı olan Büceyle kabilesinden kendisine Eşheb veya Eşheb'in oğlu denilen biri ortalığa salar, o adam zalimler içinde bile kötülük simgesi olarak bilinen bir adamdır.⁴⁹²⁰

Koyun

٤٩٢١- الشَّاةُ فِي الْبَيْتِ بَرَكَةٌ وَالشَّاتَانِ بَرَكَتَانِ وَالثَّلَاثُ ثَلَاثُ بَرَكَاتٍ. ح

4921. Bir koyun evde bir bereket, iki koyun iki bereket, üç koyun da üç bereketdir.⁴⁹²¹

٤٩٢٢- الشَّاةُ بَرَكَةٌ وَالْبَيْرُ بَرَكَةٌ وَالتَّنُورُ بَرَكَةٌ وَالْقِدَاحَةُ بَرَكَةٌ.

4922. Koyunla bereket, kuyu bereket, tandır bereket, çakmak da bereketdir.⁴⁹²²

٤٩٢٣- الشَّاةُ مِنْ دَوَابِّ الْجَنَّةِ. ض

4923. Koyun, cennet hayvanlarındandır.⁴⁹²³

Çeşitli Hadisler

٤٩٢٤- الشَّامُ صَفْوَةُ اللَّهِ مِنْ بِلَادِهِ إِلَيْهَا يَجْتَبِي صَفْوَتُهُ مِنْ عِبَادِهِ فَمَنْ خَرَجَ مِنَ الشَّامِ إِلَى غَيْرِهَا فَبَسْخَطَةٌ وَمَنْ دَخَلَهَا مِنْ غَيْرِهَا فَبِرَحْمَةٍ. ح

4924. Şam, Allah'ın beldeler içinde seçtiği bir beldedir; Şam'dan başka yere giden kimse onun gazabıyla çıkar; dışarıdan Şam'a gelen ise rahmetle gelir.⁴⁹²⁴

⁴⁹²⁰ İbni Ebî Âsım, II, 448.

⁴⁹²¹ Buhârî, Müfred, I, 201; Ukaylî, I, 82.

⁴⁹²² Hatîb, VIII, 495; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 663.

⁴⁹²³ Hatîb, VII, 435; Müttekî, nr. 35225.

⁴⁹²⁴ Taberânî, VIII, 171; Hâkim, IV, 555; İbni Asâkir, I, 119; Heysemî, X, 59.

٤٩٢٥- الشَّامُ أَرْضُ الْمَخْشَرِ وَالْمَنْشَرِ. ح

4925. Şam, toplanma ve dağılma yeridir.⁴⁹²⁵

٤٩٢٦- الشَّاهِدُ يَوْمَ عَرَفَةَ وَيَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالْمَشْهُودُ هُوَ الْمَوْعُودُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

4926. Şahid Arefe günü ile cuma günü, meşhud da kıyamet gününde vaad olunandır.⁴⁹²⁶

٤٩٢٧- الشَّاهِدُ يَرَى مَا لَا يَرَى الْغَائِبُ. صَح

4927. Bir olaya şahid olan, şahid olmayanın görmediğini görür.⁴⁹²⁷

٤٩٢٨- الشَّبَابُ شُعْبَةٌ مِنَ الْجُنُونِ وَالنِّسَاءُ حُبَالَةُ الشَّيْطَانِ. ح

4928. Gençlik delilikten bir şube, kadınlar da şeytanın tuzağıdır.⁴⁹²⁸

٤٩٢٩- الشِّتَاءُ رِبِيعُ الْمُؤْمِنِ. ح

4929. Kış, müminin baharıdır.⁴⁹²⁹

٤٩٣٠- الشِّتَاءُ رِبِيعُ الْمُؤْمِنِ قَصْرُ نَهَارِهِ فَصَامَ وَطَالَ لَيْلُهُ فَقَامَ. ض

4930. Kış müminin baharıdır; o, gündüzleri kısa olduğu için oruç tutar, geceleri de uzun olduğu için kalkıp ibadet yapar.⁴⁹³⁰

٤٩٣١- الشَّحِيحُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ. ض

4931. Cimri, cennete giremez.⁴⁹³¹

⁴⁹²⁵ Müttekî, nr. 35013; Aclûnî, II, 3-4.

⁴⁹²⁶ Ahmed, II, 298; Hâkim, II, 564; Beyhakî, III, 170.

⁴⁹²⁷ Ahmed, I, 83; Ebû Nuaym, VII, 93; Hatîb, III, 64; Müttekî, nr. 14974.

⁴⁹²⁸ Deylemî, II, 373.

⁴⁹²⁹ Ahmed, III, 75; İbri Adî, III, 112; Heysemî, III, 200.

⁴⁹³⁰ Nesâî, Kübrâ, IV, 297; Beyhakî, Şuab, III, 416.

⁴⁹³¹ Münzirî, III, 380; Heysemî, X, 243; Zebîdî, VIII, 197.

Şirk

٤٩٣٢ - الشَّرْكُ الْخَفِيُّ أَنْ يَعْمَلَ الرَّجُلُ لِمَكَانِ الرَّجُلِ.

4932. Gizli şirk, kişinin makam sahibi birinin gözüne girmek için çabalamasıdır.⁴⁹³²

٤٩٣٣ - الشَّرْكُ فِي أُمَّتِي أَخْفَى مِنْ دَيْبِ النَّمْلِ عَلَى الصَّفَا. ض

4933. Ümmetim içinde şirk, kaya üzerinde ilerleyen karıncadan daha sessiz ilerler.⁴⁹³³

٤٩٣٤ - الشَّرْكُ فِيكُمْ أَخْفَى مِنْ دَيْبِ النَّمْلِ وَسَادُّكَ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتَهُ أَذْهَبَ عَنْكَ صِغَارَ الشَّرْكِ وَكِبَارُهُ تَقُولُ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ تَقُولُهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

4934. İçinizde şirk karıncanın yürüşünden daha gizlidir; sana şirkin küçüğünden de büyüğünden de kurtulacağın bir yol göstereyim mi? "Allahım bilerek ortak koşmaktan sana sığınır, bilmediğim şeyler için de senden bağışlanma dilerim!", bunu üç defa söylersin.⁴⁹³⁴

٤٩٣٥ - الشَّرْكُ أَخْفَى فِي أُمَّتِي مِنْ دَيْبِ النَّمْلِ عَلَى الصَّفَا فِي اللَّيْلَةِ الظُّلَمَاءِ وَأَذْنَاهُ أَنْ تُحِبَّ عَلَى شَيْءٍ مِنَ الْجَوْرِ أَوْ تُبْغِضَ عَلَى شَيْءٍ مِنَ الْعَدْلِ وَهَلِ الدِّينُ إِلَّا الْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالْبُغْضُ فِي اللَّهِ : قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : (قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ.

4935. Ümmetim içinde şirk karanlık gecede tepenin üstünde giden karıncanın ilerleyişinden daha gizli ilerler, en aşağı derecesi zulmün azına bile rıza gösterip adalete buğzetmendir, din Allah için sevip Allah için buğzetmekten başka bir şey değildir, nitekim ayette, "Eğer Allah'ı seviyorsanız bana tabi olun ki, Allah da sizi sevsin!" buyurulmuştur.⁴⁹³⁵

⁴⁹³² Ahmed, III, 30; Hâkim, IV, 365; Beyhakî, V, 334.

⁴⁹³³ Ebû Nuaym, III, 31, 114; Irâkî, I, 122; Heysemî, X, 223.

⁴⁹³⁴ Heysemî, X, 224; Zebidî, II, 273, VII, 304.

⁴⁹³⁵ İbni Adî, VII, 2695; Zebidî, VIII, 153, 281; Ayet için bk. Âl-i İmrân (3), 31.

Çeşitli Hadisler

٤٩٣٦ - الشَّرُّودُ يُرَدُّ. ض.

4936. Kaçma huyu olan hayvan, alışverişte geri verilir.⁴⁹³⁶

٤٩٣٧ - الشَّرِيكُ أَحَقُّ بِصَقْبِهِ مَا كَانَ. صَح

4937. Bir mala ortak olan kişi, mal ne olursa olsun onu satın almaya başkalarından daha çok hak sahibidir.⁴⁹³⁷

٤٩٣٨ - الشَّرِيكُ شَفِيعٌ وَالشُّفْعَةُ فِي كُلِّ شَيْءٍ. صَح

4938. Ortak şüfa hakkına sahiptir, şüfa da her şeyde söz konusudur.⁴⁹³⁸

٤٩٣٩ - الشَّعْرُ بِمَنْزِلَةِ الْكَلَامِ فَحُسْنُهُ كَحَسَنِ الْكَلَامِ وَقَبِيحُهُ كَقَبِيحِ الْكَلَامِ. ح

4939. Şiir söz gibi olup güzeli güzel, çirkini de çirkin söze benzer.⁴⁹³⁹

٤٩٤٠ - الشَّعْرُ الْحَسَنُ أَحَدُ الْجَمَالَيْنِ يَكْسُوهُ اللَّهُ الْمَرْءَ الْمُسْلِمَ.

4940. Güzел saç, Allah'ın müslüman kuluna ihsan ettiği iki güzellik-ten biridir.⁴⁹⁴⁰

٤٩٤١ - الشَّفَاءُ فِي ثَلَاثَةِ شَرَبَةٍ عَسَلٍ وَشَرْطَةِ مِخْجَمٍ وَكَيَّْةِ نَارٍ وَأَنْهَى أُمَّتِي عَنِ الْكَيِّ. صَح

4941. Şifa üç şeyde bal şerbeti içme, hacamatla kan alma ve ateşle dağlamadadır; ama ben ümmetimi ateşle dağlanmaktan men ederim.⁴⁹⁴¹

٤٩٤٢ - الشَّفْعَاءُ خَمْسَةٌ الْقُرْآنُ وَالرَّحْمُ وَالْأَمَانَةُ وَنَبِيُّكُمْ وَأَهْلُ بَيْتِهِ.

4942. Şefaathçiler beştir; onlar Kuran, sıla-i rahim, emanet, peygamberiniz ve onun ehl-i beytidir.⁴⁹⁴²

⁴⁹³⁶ Beyhakî, V, 322; Müttekî, nr. 9700, 40511.

⁴⁹³⁷ Dârekutnî, IV, 223.

⁴⁹³⁸ Taberânî, XI, 123; Beyhakî, VI, 109; Müttekî, nr. 17703, 17706.

⁴⁹³⁹ Dârekutnî, IV, 155; Ebû Yalâ, VIII, 200; Beyhakî, X, 239.

⁴⁹⁴⁰ Müttekî, nr. 17179.

⁴⁹⁴¹ Ahmed, I, 245.

⁴⁹⁴² Münâvî, IV, 176.

Şüfa

٤٩٤٣ - الشُّفْعَةُ فِي كُلِّ شَرِكٍ فِي أَرْضٍ أَوْ رَنْعٍ أَوْ حَائِطٍ لَا يَصْلُحُ لَهُ أَنْ يَبِيعَ حَتَّى يَغْرِضَ عَلَى شَرِيكِهِ فَيَأْخُذَ أَوْ يَدَعَ فَإِنْ أَبَى فَشَرِيكُهُ أَحَقُّ بِهِ حَتَّى يُؤْذَنَ.

4943. Her ortak şeyde şüfa, hissedarın satın alma hakkı vardır; tarlada, arazide, evde, bahçede, alacağını veya alamayacağını bildirinceye kadar hissedara sormadan satmak geçerli olmaz, eğer ona sormadan satarsa hissedar razı olmadığı takdirde, o malı o hissedar, satın almaya daha layıktır.⁴⁹⁴³

٤٩٤٤ - الشُّفْعَةُ فِيمَا لَمْ تَقْعَ فِيهِ الْحُدُودُ فَإِذَا وَقَعَتِ الْحُدُودُ فَلَا شُّفْعَةَ. ض.

4944. Şüfa hakkı, sınırları olmayan arazide geçerlidir; sınırlar belli olursa şüfa olmaz.⁴⁹⁴⁴

٤٩٤٥ - الشُّفْعَةُ فِي الْعَبِيدِ وَفِي كُلِّ شَيْءٍ. ض.

4945. Şüfa, köle dahil her şeyde söz konusudur.⁴⁹⁴⁵

Çeşitli Hadisler

٤٩٤٦ - الشَّقَقُ الْخُمْرَةُ فَإِذَا غَابَ الشَّقَقُ وَجَبَتِ الصَّلَاةُ. صَح.

4946. Kırmızı şafak kaybolduğu zaman, yatsı namazının vakti girmiş olur.⁴⁹⁴⁶

٤٩٤٧ - الشَّقِيُّ كُلُّ الشَّقِيِّ مَنْ أَدْرَكَتْهُ السَّاعَةُ حَيًّا لَمْ يَمُتْ. ض.

4947. Kıyamet saatine kadar ölmeyip de hayatta kalan kişi ne kötü kişidir!⁴⁹⁴⁷

⁴⁹⁴³ Ebû Avane, III, 414; Beyhakî, VI, 109.

⁴⁹⁴⁴ Taberânî, XII, 373; Heysemî, IV, 159.

⁴⁹⁴⁵ Beyhakî, VI, 110.

⁴⁹⁴⁶ Dârekutnî, I, 269; Beyhakî, I, 373.

⁴⁹⁴⁷ Kudâî, I, 207; Deylemî, II, 365.

٤٩٤٨ - الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ يُكَوِّرَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صح

4948. Güneş ve Ay kıyamet günü dürülürler.⁴⁹⁴⁸

٤٩٤٩ - الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ثَوْرَانِ عَقِيرَانِ فِي النَّارِ إِنْ شَاءَ أَخْرَجَهُمَا وَإِنْ شَاءَ تَرَكَهُمَا. ض

4949. Güneş ile Ay boğazlanmış iki öküz gibi cehenneme atılırlar; Allah Teala dilerse onları oradan çıkarır, dilerse orada bırakır.⁴⁹⁴⁹

٤٩٥٠ - الشَّمْسُ تَطْلُعُ وَمَعَهَا قَرْنُ الشَّيْطَانِ فَإِذَا ارْتَفَعَتْ فَارْقَهَا فَإِذَا اسْتَوَتْ فَارْنَهَا فَإِذَا زَالَتْ فَارْقَهَا فَإِذَا دَنَتْ لِلْغُرُوبِ فَارْنَهَا فَإِذَا غَرَبَتْ فَارْقَهَا. صح

4950. Güneş şeytanın boynuzuyla birlikte doğar, yükselmeye başlarken şeytan ondan uzaklaşır; tepede durduğu zaman ona yaklaşır; tepe noktasını aşınca yanından uzaklaşır; batmaya yaklaşınca tekrar yanına gelir; battıktan sonra tekrar yanından uzaklaşır.⁴⁹⁵⁰

٤٩٥١ - الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَجُوهُهُمَا إِلَى الْعَرْشِ وَأَقْفَاؤُهُمَا إِلَى الدُّنْيَا. ض

4951. Güneş ile Ay'ın yüzleri Arş'a, arkaları ise dünyaya bakar.⁴⁹⁵¹

Şehid

٤٩٥٢ - الشَّهَادَةُ سَبْعُ سِوَى الْقَتْلِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الْمَقْتُولُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ وَالْمَطْعُونُ شَهِيدٌ وَالْغَرِيقُ شَهِيدٌ وَصَاحِبُ ذَاتِ الْجَنْبِ شَهِيدٌ وَالْمَبْطُونُ شَهِيدٌ وَصَاحِبُ الْحَرِيقِ شَهِيدٌ وَالَّذِي يَمُوتُ تَحْتَ الْهَذَمِ شَهِيدٌ وَالْمَرْأَةُ تَمُوتُ بِجَمْعٍ شَهِيدَةٌ. صح

4952. Allah yolunda öldürülme dışında yedi çeşit şehidlik vardır; Allah yolunda öldürülen şehiddir, taundan ölen şehiddir, suda boğulan

⁴⁹⁴⁸ Humeydî, Cem, III, 178.

⁴⁹⁴⁹ Tayâlisî, s. 281; Ebu's-Şeyh, Azame, IV, 1159; Ebu Yâlä, VII, 148; İbnü'l-Cevzî, I, 206.

⁴⁹⁵⁰ Elbânî, Zaîf, nr. 3442.

⁴⁹⁵¹ Elbânî, Zaîf, nr. 3444.

şehiddir, zatü'l-cenb hastalığından ölen şehiddir, yıkık altında ölen şehiddir, hamileyken ya da doğumda esnasında ölen kadın da şehiddir.⁴⁹⁵²

٤٩٥٣- الشَّهَادَةُ تُكْفَرُ كُلَّ شَيْءٍ إِلَّا الدِّينَ وَالْغَرْقُ يُكْفَرُ ذَلِكَ كُلُّهُ. ض

4953. Şehidlik borç dışında her şeye, denizde boğulmak ise borç da dahil olmak üzere her şey keffaret olur.⁴⁹⁵³

٤٩٥٤- الشَّهَدَاءُ خَمْسَةٌ الْمَطْعُونُ وَالْمَبْطُونُ وَالْغَرِيقُ وَصَاحِبُ الْهَدْمِ وَالشَّهِيدُ فِي

سَبِيلِ اللَّهِ. صَح

4954. Şehidler beş çeşittir; taundan, karın ağrısından, boğularak, göçük altında kalarak ve Allah yolunda savaşarak ölenler şehiddir.⁴⁹⁵⁴

٤٩٥٥- الشَّهَدَاءُ أَرْبَعَةٌ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ جَيِّدٌ الْإِيمَانِ لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَقَ اللَّهُ حَتَّى قُتِلَ

فَذَاكَ الَّذِي يَرْفَعُ النَّاسُ إِلَيْهِ أَعْيُنُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ هَكَذَا وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ جَيِّدٌ الْإِيمَانِ لَقِيَ

الْعَدُوَّ فَكَأَنَّمَا ضُرِبَ جِلْدُهُ بِشَوْكٍ طَلَحَ مِنَ الْجُبْنِ أَتَاهُ سَهْمٌ غَرِبَ فَقَتَلَهُ فَهُوَ فِي

الدَّرَجَةِ الثَّانِيَةِ وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ خَلَطَ عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَقَ اللَّهُ

حَتَّى قُتِلَ فَذَاكَ فِي الدَّرَجَةِ الثَّالِثَةِ وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ أَسْرَفَ عَلَى نَفْسِهِ لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَقَ

اللَّهُ حَتَّى قُتِلَ فَذَاكَ فِي الدَّرَجَةِ الرَّابِعَةِ. صَح

4955. Şehidler dört çeşittir, imanı sağlam bir mümin düşmanla karşılaşır, Allah'a verdiği söze sadık kalarak ölünceye kadar çarpışır, işte o kıyamet günü insanların gözlerini dikip yukarı doğru kendisine baktıkları kimselerdir; imanı sağlam mümin bir kişi düşmanla karşılaşır, korkusundan sanki derisine sivri dikenler vurulur gibidir, nereden geldiği belli olmayan bir darbeye öldürülür, o da ikinci derecede şehiddir, salih ameli kötü işlerle karışık olarak işleyen bir mümin düşmanla karşılaşır, Allah'a verdiği söze sadık kalarak ölünceye kadar çarpışır, o da üçüncü

⁴⁹⁵² Ahmed, V, 446; İbri Hibbân, VII, 461; Taberânî, II, 191.

⁴⁹⁵³ İbri Ebî Âsım, Cihâd, II, 655; İbri Hacer, Tehzîb, VI, 324.

⁴⁹⁵⁴ Ahmed, II, 324; Deylemî, II, 361.

derecede şehiddir, diğeri de aşırı derecede günah işleyerek nefesine zulmede mümin kişidir, düşmanla karşılaşır, Allah'a verdiği sözde sadakat göstererek ölünceye kadar çarpışır, o da dördüncü derecede şehiddir.⁴⁹⁵⁵

٤٩٥٦- الشُّهَدَاءُ عَلَى بَارِقٍ نَهْرٍ بَابِ الْجَنَّةِ فِي قُبَّةِ خَضْرَاءَ يَخْرُجُ عَلَيْهِمْ رِزْقُهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ بُكْرَةً وَعَشِيًّا. صَح

4956. Şehidler, cennetin kapısı önünde akan bir nehrin kıyısında yeşil bir çadırın içindedirler, rızıkları sabah akşam kendilerine cennetten gelir.⁴⁹⁵⁶

٤٩٥٧- الشُّهَدَاءُ عِنْدَ اللَّهِ عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ يَاقُوتٍ فِي ظِلِّ عَرْشِ اللَّهِ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ عَلَى كَنْبٍ مِنْ مِسْكِ فَيَقُولُ لَهُمُ الرَّبُّ أَلَمْ أُؤَفِّ لَكُمْ وَأَصْدَقْكُمْ فَيَقُولُونَ بَلَى وَرَبَّنَا. ض

4957. Şehidler, Allah katında ve gölgesinden başka gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde Arş'ın gölgesinde miskten tepelerle yakuttan minberler üzerinde otururlar; Allah Teala onlara, "Size verdiğim sözde durmadım mı? Size olan vadimi yerine getirmedi mi?" der; onlar, "Rabbimize yemin olsun ki verdiğin sözde durdun, bize olan vadini yerine getirdin!" derler.⁴⁹⁵⁷

٤٩٥٨- الشُّهَدَاءُ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ وَلَا يَلْتَفِتُونَ بَوْجُوهُمْ حَتَّى يُقْتَلُوا فَأُولَئِكَ يُلْقَوْنَ فِي الْعَرْفِ الْعُلَا مِنَ الْجَنَّةِ يَضْحَكُ إِلَيْهِمْ رَبُّكَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا ضَحِكَ إِلَى عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ فَلَا حِسَابَ عَلَيْهِ. ض

4958. Allah yolunda ilk safta yüzlerini çevirmeden ölünceye kadar savaşır şehid olanlar cennetin yüksek köşklerinde buluşurlar, Allah onlara gülümser, Allah'ın kendisine gülümsediği mümin kuluna hesap yoktur.⁴⁹⁵⁸

٤٩٥٩- الشَّهْرُ يَكُونُ تِسْعَةً وَعِشْرِينَ وَيَكُونُ ثَلَاثِينَ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَصُومُوا وَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَأَفْطِرُوا فَإِنْ غَمَّ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا الْعِدَّةَ. صَح

⁴⁹⁵⁵ Ahmed, I, 23; Ebû Yâlä, I, 216; Beyhakî, Şuab, IV, 29.

⁴⁹⁵⁶ Ahmed, I, 266; Taberânî, X, 333; Beyhakî, Şuab, IV, 19.

⁴⁹⁵⁷ Ukaylî, I, 102.

⁴⁹⁵⁸ Müttekî, nr. 1110.

4959. Ay bazen yirmidokuz bazen otuz çeker; siz hilali gördüğünüzde oruca başlayın, yine hilali gördüğünüzde orucu bırakın; hava bulutlu olursa şabanı otuza tamamlayın.⁴⁹⁵⁹

٤٩٦٠-الشَّهْوَةُ الْخَفِيَّةُ وَالرِّبَاءُ شَرٌّ. ح

4960. Gizli şehvet ve gösteriş şirktir.⁴⁹⁶⁰

٤٩٦١-الشَّهِيدُ لَا يَجِدُ مَسَّ الْقَتْلِ إِلَّا كَمَا يَجِدُ أَحَدُكُمْ الْقَرْصَةَ يُقْرِصُهَا. صَح

4961. Şehid, öldürülme acısını birinizin pire ısırma acısını duyduğu kadar duyar.⁴⁹⁶¹

٤٩٦٢-الشَّهِيدُ لَا يَجِدُ أَلَمَ الْقَتْلِ إِلَّا كَمَا يَجِدُ أَحَدُكُمْ مَسَّ الْقَرْصَةِ. صَح

4962. Şehid ölüm acısını, birinizin pire ısırma acısını duyduğu kadar duyar.⁴⁹⁶²

٤٩٦٣-الشَّهِيدُ يُغْفَرُ لَهُ فِي أَوَّلِ دَفْعَةٍ مِنْ دَمِهِ وَيُزَوَّجُ حَوْرًاوَيْنِ وَيَشْفَعُ فِي سَبْعِينَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ وَالْمُرَابِطُ إِذَا مَاتَ فِي رِبَاطِهِ كُتِبَ لَهُ أَجْرُ عَمَلِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَعُغْدِي عَلَيْهِ وَرِيحٌ بِرِزْقِهِ وَيُزَوَّجُ سَبْعِينَ حَوْرَاءَ وَقِيلَ لَهُ قِفْ فَاشْفَعْ إِلَى أَنْ يُفْرَغَ مِنَ الْحِسَابِ. ح

4963. Şehid kanunun ilk damlasıyla birlikte affedilir, iki huriyle evlendirilir, akrabalarından yetmiş kişiye şefaati kabul edilir, kişi Allah yolunda düşmana karşı savaşıırken ölürse kendisine kıyamete kadar yaptığı işlerden dolayı mükafat verilir, sabah akşam rızık kendisine getirilir, yetmiş huriyle evlendirilerek kendisine, "Dur, hesap bitinceye kadar da şefaata devam et!" denilir.⁴⁹⁶³

٤٩٦٤-الشُّؤْمُ سُوءُ الْخُلُقِ. ض

⁴⁹⁵⁹ Ahmed, VI, 51, 243.

⁴⁹⁶⁰ Ahmed, IV, 123.

⁴⁹⁶¹ Beyhakî, IX, 164.

⁴⁹⁶² Beyhakî, IX, 164.

⁴⁹⁶³ Heysemî, V, 293; Müttekî, nr. 11101.

4964. Uğursuzluk, kötü ahlaktır.⁴⁹⁶⁴

٤٩٦٥- الشُّونِيزُ دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ وَهُوَ الْمَوْتُ.

4965. Çörek otu, ölüm dışında her derde devadır.⁴⁹⁶⁵

٤٩٦٦- الشَّيَاطِينُ يَسْتَمْتِعُونَ بِثِيَابِكُمْ فَإِذَا نَزَعَ أَحَدُكُمْ ثَوْبَهُ فَلْيَطْوِهِ حَتَّى تَرْجِعَ إِلَيْهَا أَنْفَاسُهَا فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَا تَلْبَسُ ثَوْبًا مَطْوًيًا. ض

4966. Şeytanlar elbiselerinizi kullanırlar, biriniz elbisesini çıkardığınızda bir daha giyinceye kadar onu katlasın, zira şeytan katlanmış bir elbiseyi giyemez.⁴⁹⁶⁶

Yaşlılık

٤٩٦٧- الشَّيْبُ نُورُ الْمُؤْمِنِ لَا يَشِيبُ رَجُلٌ شَيْبَةً فِي الْإِسْلَامِ إِلَّا كَانَتْ لَهُ بِكُلِّ شَيْبَةٍ حَسَنَةٌ وَرُفِعَ بِهَا دَرَجَةٌ. ض

4967. Ağaran saçlar müminin nurudur; İslam için saçını ağartana ağaran her kıl karşılığında bir sevap yazılır ve derecesi bir derece yükseltilir.⁴⁹⁶⁷

٤٩٦٨- الشَّيْبُ نُورٌ مَنْ خَلَعَ الشَّيْبَ فَقَدْ خَلَعَ نُورَ الْإِسْلَامِ فَإِذَا بَلَغَ الرَّجُلُ أَرْبَعِينَ سَنَةً وَقَاهُ اللَّهُ الْأَذْوَاءَ الثَّلَاثَ الْجُنُونَ وَالْجُدَامَ وَالْبَرَصَ. ض

4968. Ağaran saçlar müminin nurudur, onları koparanlar İslam'ın nurunu koparmış olurlar; kişi kırk yaşına gelince Allah Teala onu delilik, cüzzam ve alaca hastalıklarından korur.⁴⁹⁶⁸

٤٩٦٩- الشَّيْخُ فِي أَهْلِهِ كَالنَّبِيِّ فِي أُمَّتِهِ.

⁴⁹⁶⁴ Ahmed, VI, 85; Heysemî, VIII, 25; Müttekî, nr. 39321.

⁴⁹⁶⁵ Ebû Dâvûd, Cihâd, 178; Müttekî, nr. I, 412; Aclûnî, I, 412.

⁴⁹⁶⁶ Deylemî, II, 380; İbni Asâkir, XXXVII, 338.

⁴⁹⁶⁷ Zebîdî, II, 425; Müttekî, nr. 17272; Aclûnî, II, 21.

⁴⁹⁶⁸ İbni Asâkir, LXIII, 300; Deylemî, II, 366; Makdisî, Tezkira, s. 149.

4969. Ailesi içindeki ihtiyar, ümmeti içindeki peygamber gibidir.⁴⁹⁶⁹

٤٩٧٠- الشَّيْخُ فِي بَيْتِهِ كَالنَّبِيِّ فِي قَوْمِهِ. ض

4970. Kavmi içindeki ihtiyar, ümmeti içindeki peygamber gibidir.⁴⁹⁷⁰

٤٩٧١- الشَّيْخُ يَضْعُفُ جِسْمُهُ وَقَلْبُهُ شَابَّ عَلَى حُبِّ اثْنَتَيْنِ طُولَ الْحَيَاةِ وَحُبِّ الْمَالِ. ح

4971. Yaşlının bedeni zayıflasa da iki şeyde, uzun yaşama ve mal konusunda hep genç kalır.⁴⁹⁷¹

Çeşitli Hadisler

٤٩٧٢- الشَّيْطَانُ يَلْتَقِمُ قَلْبَ ابْنِ آدَمَ فَإِذَا ذَكَرَ اللَّهَ خَسَّ عِنْدَهُ وَإِذَا نَسِيَ اللَّهَ التَّقَمَّ قَلْبَهُ. ح

4972. Şeytan hortumuyla insanın kalbini sıkar, eğer insan Allah'ı zikrederse hortumunu gevşetir, unuttuğu zaman ise onu yine sıkar.⁴⁹⁷²

٤٩٧٣- الشَّيْطَانُ يَهْمُ بِالْوَاحِدِ وَالْإِثْنَيْنِ فَإِذَا كَانُوا ثَلَاثَةً لَمْ يَهْمُ بِهِمْ. ص

4973. Şeytan tek kişiyle iki kişiye zarar verir, ama üç kişiye zarar veremez.⁴⁹⁷³

٤٩٧٤- صَائِمٌ رَمَضَانَ فِي السَّفَرِ كَالْمُفْطِرِ فِي الْحَضَرِ. ص

4974. Yolculukta ramazan orucunu tutan, mukimken iftar eden gibidir.⁴⁹⁷⁴

⁴⁹⁶⁹ Râfiî, III, 95; Deylemî, II, 373; Kârî, Kübrâ, s. 144.

⁴⁹⁷⁰ İbni Hibbân, Zuafâ, II, 39; Makdisî, Tezkira, s. 149.

⁴⁹⁷¹ Ahmed, II, 335, 339; Elbânî, Sahîha, nr. 1906.

⁴⁹⁷² Hakîm, IV, 31.

⁴⁹⁷³ Muvatta, İstizân 36; Heysemî, III, 215.

⁴⁹⁷⁴ Münzirî, II, 134; Müttekî, nr. 3842.

Sahipler

٤٩٧٥-صَاحِبُ الدَّابَّةِ أَحَقُّ بِصَدْرِهَا.صح

4975. Binek sahibi öne binmeye daha çok hak sahibidir.⁴⁹⁷⁵

٤٩٧٦-صَاحِبُ الدَّابَّةِ أَحَقُّ بِصَدْرِهَا إِلَّا مَنْ أَدِنَ.صح

4976. Binek sahibinin izin vermesi dışında kendisi bineğinin önüne binmeye daha layıktır.⁴⁹⁷⁶

٤٩٧٧-صَاحِبُ الدِّينِ مَأْسُورٌ بِدِينِهِ فِي قَبْرِهِ يَشْكُو إِلَى اللَّهِ الْوَحْدَةَ.ح

4977. Borçlu, borcu sebebiyle kabrinde hapiste olup yalnızlıktan Allah'a şikayet eder.⁴⁹⁷⁷

٤٩٧٨-صَاحِبُ الدِّينِ مَغْلُولٌ فِي قَبْرِهِ لَا يَفُكُّهُ إِلَّا قَضَاءُ دِينِهِ.ض

4978. Borçlu kabrinde zincire vurulur, ancak borcunu öderse kurtulur.⁴⁹⁷⁸

٤٩٧٩-صَاحِبُ السُّنَّةِ إِنْ عَمِلَ خَيْرًا قَبْلَ مِنْهُ وَإِنْ خَلَطَ غَيْرَ لَهُ.ض

4979. Sünnetle amel eden kişinin hayırlı ameli kabul edilir, kötü ameli de bağışlanır.⁴⁹⁷⁹

٤٩٨٠-صَاحِبُ الشَّيْءِ أَحَقُّ بِشَيْئِهِ أَنْ يَحْمِلَهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ ضَعِيفًا يَعْجُزُ عَنْهُ

فَيَعِينُهُ عَلَيْهِ أَخُوهُ الْمُسْلِمُ.ض

4980. Bir şeyin sahibi onu taşımaya herkesten daha layıktır, ancak zayıf olup taşıyamıyorsa o zaman müslüman kardeşi kendisine yardımcı olsun!⁴⁹⁸⁰

٤٩٨١-صَاحِبُ الصَّفِّ وَصَاحِبُ الْجُمُعَةِ لَا يُفْضَلُ هَذَا عَلَى هَذَا وَلَا هَذَا عَلَى هَذَا.ض

⁴⁹⁷⁵ Taberânî, XXV, 17; Hâkim, II, 64; Heysemî, V, 267.

⁴⁹⁷⁶ Taberânî, XXV, 17; Hâkim, II, 64; Heysemî, V, 267.

⁴⁹⁷⁷ Taberânî, Evsat, I, 274; Deylemî, II, 402; Heysemî, IV, 129.

⁴⁹⁷⁸ İbni Adî, IV, 117; Deylemî, II, 403.

⁴⁹⁷⁹ Müttekî, nr. 911.

⁴⁹⁸⁰ İbni Asâkir, IV, 205.

4981. İlk safta namaz kılanla, cuma namazı kılan kişilerin birbirlerine üstünlüğü yoktur.⁴⁹⁸¹

٤٩٨٢-صَاحِبُ الْعِلْمِ يَسْتَغْفِرُ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحَوْتُ فِي الْبَحْرِ. ض

4982. İlim sahibi için denizdeki balıklara varıncaya kadar herşey istiğfar eder.⁴⁹⁸²

٤٩٨٣-صَاحِبُ الصُّورِ وَاضِعُ الصُّورِ عَلَى فِيهِ مِنْهُ خُلِقَ يَنْتَظِرُ مَتَى يُؤْمَرُ أَنْ يَنْفُخَ فِيهِ فَيَنْفُخُ. ض

4983. Surun sahibi İsrail yaratıldığından beri suru ağzına koymuş, "Ne zaman üfürme emri verilecek de üfureceğim" diye beklemektedir.⁴⁹⁸³

٤٩٨٤-صَاحِبُ الْيَمِينِ أَمِيرٌ عَلَى صَاحِبِ الشِّمَالِ فَإِذَا عَمِلَ الْعَبْدُ حَسَنَةً كَتَبَهَا بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا وَإِذَا عَمِلَ سَيِّئَةً فَأَرَادَ صَاحِبُ الشِّمَالِ أَنْ يَكْتُبَهَا قَالَ لَهُ صَاحِبُ الْيَمِينِ أَمْسِكْ فِيمَسِكَ سِتَّ سَاعَاتٍ فَإِنْ اسْتَغْفَرَ اللَّهُ مِنْهَا لَمْ يَكُتُبْ عَلَيْهِ شَيْئاً وَإِنْ لَمْ يَسْتَغْفِرْ كُتِبَ عَلَيْهِ سَيِّئَةٌ وَاحِدَةٌ. صَح

4984. Sağ taraftaki melek sol taraftaki meleğin amiridir; kul bir iyilik yaptığında onu on kat olarak yazar, bir kötülük yapıp sol taraftaki melek onu yazmak istediğinde ise sağ taraftaki melek, "Dur!" der, o da altı saat bekler; şayet kul o günahundan dolayı bağışlanma dilerse hiçbir şey yazmaz, bağışlanmasını dilemezse o zaman tek bir günah olarak yazar.⁴⁹⁸⁴

٤٩٨٥-صَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ. ض

4985. Müminlerin salihleri, Ebu Bekir ile Ömer'dir.⁴⁹⁸⁵

٤٩٨٦-صَامَ نُوْحٌ الدَّهْرَ إِلَّا يَوْمَ الْفِطْرِ وَالْأَضْحَى وَصَامَ دَاوُدُ نِصْفَ الدَّهْرِ وَصَامَ إِبْرَاهِيمُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ صَامَ الدَّهْرَ وَأَفْطَرَ الدَّهْرَ. ح

⁴⁹⁸¹ Râfî, I, 266.-

⁴⁹⁸² Müttekî, nr. 28737.

⁴⁹⁸³ Hatîb, XI, 29.

⁴⁹⁸⁴ Taberânî, VIII, 247; Beyhakî, Şuab, V, 390; Heysemî, X, 208.

⁴⁹⁸⁵ Taberânî, X, 205; Heysemî, VII, 127.

4986. Nuh, ramazan ve kurban bayramı dışında bütün seneyi, Davud senenin yarısını, İbrahim de her aydan üç günü oruçla geçirirdi; İbrahim böylece hem bütün seneyi oruç tutmuş gibi, hem de tutmamış gibi olurdu.⁴⁹⁸⁶

٤٩٨٧- صَبِيحَةُ لَيْلَةِ الْقَدْرِ تَطْلُعُ الشَّمْسُ لِأَشْعَاعِ لَهَا كَأَنَّهَا طَسَتْ حَتَّى تَرْتَفَعَ. صح

4987. Kadir gecesi sabahı güneş ışıksız olup yükselinceye kadar sanki bir tabakmış gibi doğar.⁴⁹⁸⁷

٤٩٨٨- صَدَقَ اللَّهُ فَصَدَّقَهُ. صح

4988. Kişi Allah'ı doğrularsa, Allah da kişiyi doğrular.⁴⁹⁸⁸

٤٩٨٩- صَدَقَ تَصَدَّقَ اللَّهُ بِهَا عَلَيْكُمْ فَأَقْبَلُوا صَدَقَتَهُ.

4989. Ruhsatlar Allah'm size verdiği sakadadır, siz onun sadakasını kabul edin!⁴⁹⁸⁹

Sadakalar

٤٩٩٠- صَدَقَةُ الْفِطْرِ صَاعُ تَمْرٍ أَوْ صَاعُ شَعِيرٍ عَنْ كُلِّ رَأْسٍ أَوْ صَاعُ بُرٍّ بَيْنَ اثْنَيْنِ صَغِيرٍ أَوْ كَبِيرٍ حُرٌّ أَوْ عَبْدٌ ذَكَرَ أَوْ أَنْثَى غَنِيٌّ أَوْ فَقِيرٌ أَمَّا غَنِيُّكُمْ فَيُزَكِّيهِ اللَّهُ تَعَالَى وَأَمَّا فَقِيرُكُمْ فَيَرُدُّ اللَّهُ عَلَيْهِ أَكْثَرَ مِمَّا أَعْطَاهُ. صح

4990. Fıtır sadaksı küçük büyük, hür köle, erkek kadın her iki kişiye hurma ve arpadan birer sadır; Allah onunla zenginlerinizi günahlardan arındırır, fakirlerinizin mallarını da artırır.⁴⁹⁹⁰

⁴⁹⁸⁶ Beyhakî, Şuab, III, 388; İbni Asâkir, LXII, 276; Heysemî, III, 195; Amellere on misliyle karşılık verildiğinden Hz. İbrahim'in her ay tuttuğu üç gün oruç bu durumda otuza tekabül eder ki o da yılın tamamını oruçla geçirmek gibi olur.

⁴⁹⁸⁷ Ahmed, V, 130; Nesâî, Kübrâ, II, 274; İbni Hibbân, VIII, 446.

⁴⁹⁸⁸ Taberânî, VII, 271; Hâkim, III, 688.

⁴⁹⁸⁹ Ahmed, I, 25; İbnü'l-Cazrud, s. 46; İbni Huzeyme, II, 71.

⁴⁹⁹⁰ Ahmed, V, 432; İbni Huzeyme, IV, 87; Dârekutî, II, 148.

٤٩٩١- صَدَقَةُ الْفِطْرِ عَلَى كُلِّ إِنْسَانٍ مُدَّانٍ مِنْ دَقِيقٍ أَوْ قَمْحٍ وَمِنْ الشَّعِيرِ صَاعٌ
وَمِنْ الْحَلَوَى زَيْبٍ أَوْ تَمْرٍ صَاعٌ صَاعٌ. ض

4991. Fıtır sadakası unla buğdaydan iki müd, arpa, kuru üzüm ve hurmadan da birer sa olmak üzere herkese vaciptir.⁴⁹⁹¹

٤٩٩٢- صَدَقَةُ الْفِطْرِ صَاعٌ مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعٌ مِنْ شَعِيرٍ أَوْ مُدَّانٍ مِنْ حِنْطَةٍ عَنْ كُلِّ
صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ وَخَرٍّ وَعَبْدٍ.

4992. Sadaka-i fıtır, küçük büyük, hür köle herkesin hurma ve arpadan bir sa, buğdaydan da iki müd olarak vermesi vaciptir.⁴⁹⁹²

٤٩٩٣- صَدَقَةُ الْفِطْرِ عَلَى كُلِّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ ذَكَرٍ وَأُنْثَى يَهُودِيٍّ أَوْ نَصْرَانِيٍّ خَرٍّ أَوْ
مَمْلُوكٍ نِصْفُ صَاعٍ مِنْ بُرٍّ أَوْ صَاعاً مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعاً مِنْ شَعِيرٍ. ض

4993. Fıtır sadakası, küçük büyük, erkek kadın, yahudi hristiyan, hür köle herkesi buğdaydan yarım sa, hurma ve arpadan da bir sa olarak vermesi gerekir.⁴⁹⁹³

٤٩٩٤- صَدَقَةُ ذِي الرَّحِمِ عَلَى ذِي الرَّحِمِ صَدَقَةٌ وَصِلَةٌ. صَح

4994. Akrabanın akrabaya vereceği sadaka, hem sadaka, hem de sila-i rahim yerine geçer.⁴⁹⁹⁴

٤٩٩٥- صَدَقَةُ السِّرِّ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ. صَح

4995. Sadakayı gizli vermek, rabbin gazabını söndürür.⁴⁹⁹⁵

٤٩٩٦- صَدَقَةُ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ تَزِيدُ فِي الْعُمْرِ وَتَمْنَعُ مِيتَةَ السُّوءِ وَيُذْهِبُ اللَّهُ تَعَالَى
بِهَا الْفَخْرَ وَالْكَبْرَ.

⁴⁹⁹¹ Taberânî, Evsat, VII, 338; Dârekutnî, II, 151; Heysemî, III, 81.

⁴⁹⁹² Dârekutnî, II, 143.

⁴⁹⁹³ Ahmed, II, 114; Dârekutnî, II, 150.

⁴⁹⁹⁴ Taberânî, Evsat, IV, 39.

⁴⁹⁹⁵ Beyhakî, Şuab, III, 244.

4996. Müslümanın verdiği sadaka ömrünü uzatır, kötü ölümü önler ve Allah onunla övünme ile kibir duygusunu yok eder.⁴⁹⁹⁶

٤٩٩٧- صَغَارُكُمْ دَعَامِصُ الْجَنَّةِ يَتَلَقَّى أَحَدُهُمْ أَبَاهُ فَيَأْخُذُ بِثَوْبِهِ فَلَا يَنْتَهِي حَتَّى يَدْخُلَهُ اللَّهُ وَأَبَاهُ الْجَنَّةِ. صح

4997. Büluğa ermeden önce ölen çocuklar, cennette canlı ve hareketli balıklar gibidir; biri babasını karşılayıp elbisesinden tutar, Allah Teala babasını da kendisiyle birlikte cennete koyuncaya kadar onları bırakmaz.⁴⁹⁹⁷

٤٩٩٨- صَغَّرُوا الْخُبْزَ وَكَثَرُوا عَدَدَهُ يُبَارَكُ لَكُمْ فِيهِ. ح

4998. Ekmek lokmalarını küçültüp çoğaltın ki, bereketi artsın.⁴⁹⁹⁸

٤٩٩٩- صِفَتِي أَحْمَدُ الْمُتَوَكِّلُ لَيْسَ بِقَطٍ وَلَا غَلِيطٍ يَجْزِي بِالْحَسَنَةِ الْحَسَنَةَ وَلَا يُكَافِيءُ بِالسَّيِّئَةِ مَوْلِدُهُمْ مَكَّةَ وَمُهَاجَرُهُ طَبِئَةُ وَأُمَّتُهُ الْحَمَّادُونَ يَأْتِرُونَ عَلَى أَنْصَافِهِمْ وَيُوضُّوْنَ أَطْرَافَهُمْ أَنَا جِلُّهُمْ فِي صُدُورِهِمْ يَصُفُّونَ لِلصَّلَاةِ كَمَا يَصُفُّونَ لِلْقِتَالِ قُرْبَانُهُمُ الَّذِي يَتَقَرَّبُونَ بِهِ إِلَيَّ دِمَاؤُهُمْ رُهْبَانٌ بِاللَّيْلِ لُيُوثٌ بِالنَّهَارِ. ح

4999. Önceki kitaplar beni şöyle anlatırlar: "O Allah'a hakkıyla nen Ahmed'dir; kaba ve katı kalpli değildir, iyiliğe iyilikle karşılık verir; kötülüğe kötülükle mukabele etmez, doğum yeri Mekke, hicret yeri ise Taybe'dir; ümmeti çokça hamd eder, etekleri baldırlarının yarısına kadar iner, el, ayak ve yüzleri abdestle parlar, kitaplarını ezberleyerek göğüslerinde saklar, savaşta saf tuttukları gibi namazda da öylece saf tutarlar, bana yaklaşmak için kurbanları vesile kılarlar, gecelerin rahipleri, gündüzlerin aslanlarıdırılar."⁴⁹⁹⁹

٥٠٠٠- صَفْوَةُ اللَّهِ مِنْ أَرْضِهِ الشَّامُ وَفِيهَا صَفْوَتُهُ مِنْ خَلْقِهِ وَعِبَادِهِ وَلَيَدْخُلَنَّ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِي ثَلَاثَ حَيَاتٍ لَا حِسَابَ عَلَيْهِمْ وَلَا عَذَابَ. ض

⁴⁹⁹⁶ Müttekî, nr. 16062.

⁴⁹⁹⁷ Ahmed, II, 488.

⁴⁹⁹⁸ Müttekî, nr. 40782; İbni Arrâk, II, 245; Aclûnî, I, 331.

⁴⁹⁹⁹ Taberânî, X, 89; Heysemî, VIII, 271.

5000. Şam Allah'ın yeryüzündeki seçkin bölgesi olup salih kullarından bir kısmı orada bulunur; ümmetimdem üç avuç insan oradan hesap ve azab görmeden cennete girer.⁵⁰⁰⁰

İlişkiler

۵۰۰۱-صِلَةُ الرَّحِمِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ وَحُسْنُ الْجَوَارِ يُعَمِّرُنَ الدِّيَارَ وَيَزِدْنَ فِي الْأَعْمَارِ. ح

5001. Akrabalarla ilişkiler, güzel ahlak ve iyi komşuluk, memleketleri mamur edip ömürleri uzatır.⁵⁰⁰¹

۵۰۰۲-صِلَةُ الرَّحِمِ تَزِيدُ فِي الْعُمْرِ وَصَدَقَةُ السِّرِّ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ. ح

5002. Sıla-i rahim ömrü uzatır, gizli sadaka da rabbin gazabını söndürür.⁵⁰⁰²

۵۰۰۳-صِلَةُ الْقُرَابَةِ مَثْرَاءٌ فِي الْمَالِ مَحَبَّةٌ فِي الْأَهْلِ مَنْسَأَةٌ فِي الْأَجَلِ. ح

5003. Akrabalarla ilişkiler malı çoğaltır, aradaki sevgiyi artırıp ömrü de uzatır.⁵⁰⁰³

۵۰۰۴-صِلْ مَنْ قَطَعَكَ وَأَحْسِنْ إِلَى مَنْ أَسَاءَ إِلَيْكَ وَقُلِ الْحَقَّ وَلَوْ عَلَى نَفْسِكَ. ص

5004. Seninle ilişkisini kesenle sen kesme, sana kötülük yapana sen iyilik yap ve aleyhinde de olsa hakkı söyle!⁵⁰⁰⁴

۵۰۰۵-صَلُّوا قَرَابَاتِكُمْ وَلَا تُجَاوِزُوهُمْ فَإِنَّ الْجَوَارِ يُوْرِثُ بَيْنَكُمْ الضَّغَائِنَ. ض

5005. Yakınlarınızla ilişkilerinizi sürdürün ama onlarla komşu olmayın, onlara komşu olmak ilişkilerinizi bozar.⁵⁰⁰⁵

⁵⁰⁰⁰ Taberânî, VIII, 194; Heysemî, X, 59.

⁵⁰⁰¹ Ahmed, VI, 159; Beyhakî, Şuab, VI, 226; Heysemî, VIII, 153.

⁵⁰⁰² Kudâî, I, 93.

⁵⁰⁰³ Taberânî, Evsat, VIII, 14; Heysemî, VIII, 152

⁵⁰⁰⁴ İbni Hacer, Telhîs, III, 52; Aclûnî, II, 41.

⁵⁰⁰⁵ Suyûtî, Sağır, nr. 5005.

۵۰۰۶- صَلَّيَ الْمَلَائِكَةُ عَلَى آدَمَ فَكَبَّرَتْ عَلَيْهِ أَرْبَعًا وَقَالَتْ هَذِهِ سُنَّتُكُمْ يَا بَنِي آدَمَ.

5006. Melekler Adem'in cenaze namazını dört tekbirle kıldılar ve Adem oğulları için böyle yapmanın sünnet olduğunu söylediler.⁵⁰⁰⁶

Namaz Kılmak

۵۰۰۷- صَلَّ صَلَاةَ مُودَعٍ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ كُنْتَ لَا تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ وَإِنَّا سَمِعْنَا فِي أَيْدِي النَّاسِ تَعِيشَ غَنِيًّا وَإِيَّاكَ وَمَا يُعْتَدَرُ مِنْهُ. ح

5007. Hayata veda edip Allah'ı görürmüşçesine namaz kılan biri gibi namaz kıl; zira sen onu görmesen de o seni görür, insanların elinden ümidini kes ki zengin olarak yaşayasın, özür dilenecek şeylerden de uzak dur!⁵⁰⁰⁷

۵۰۰۸- صَلَّ قَائِمًا فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَقَاعِدًا فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَعَلَى جَنْبٍ.

5008. Namazı ayakta kıl, gücün yetmezse oturarak, ona da gücün yetmezse yanın üzerinde kıl!⁵⁰⁰⁸

۵۰۰۹- صَلَّ قَائِمًا إِلَّا أَنْ تَخَافَ الْفَرْقَ. صَح

5009. Boğulmaktan korkma dışında namazı ayakta kıl!⁵⁰⁰⁹

۵۰۱۰- صَلَّ بِصَلَاةٍ أَوْضَعُ الْقَوْمِ وَلَا تَتَّخِذْ مُؤَدَّنًا يَأْخُذُ عَلَى أَدَانِهِ أَجْرًا. صَح

5010. Cemaatin en zayıfına göre namaz kıldır, ücretle müezzin tutma!⁵⁰¹⁰

۵۰۱۱- صَلَّ بِالشَّمْسِ وَضُحَاهَا وَنَحْوَهَا مِنَ السُّورِ. صَح

5011. Şems ve benzeri surelerle namaz kıldır!⁵⁰¹¹

⁵⁰⁰⁶ Deylemî, II, 392.

⁵⁰⁰⁷ Taberânî, Evsat, IV, 358; Kudâî, II, 93; Heysemî, X, 229.

⁵⁰⁰⁸ Ahmed, IV, 426.

⁵⁰⁰⁹ Hâkim, I, 409; Beyhakî, III, 155.

⁵⁰¹⁰ Buhârî, Kebîr, III, 485; Taberânî, XX, 434; Heysemî, II, 3.

⁵⁰¹¹ Ahmed, V, 355; Heysemî, II, 118; Müttekî, nr. 19172.

٥٠١٢- صَلِّ الصُّبْحَ وَالضُّحَى فَإِنَّهَا صَلَاةُ الْأَوَّابِينَ. صَح

5012. Sabah ve kuşluk namazlarını kıl, zira onlar salihlerin namazıdır.⁵⁰¹²

٥٠١٣- صَلُّوا أَيُّهَا النَّاسُ فِي بُيُوتِكُمْ فَإِنَّ أَفْضَلَ الصَّلَاةِ صَلَاةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الْمَكْتُوبَةَ.

5013. Ey insanlar evlerinizde namaz kılın, farzlar dışında kişinin kıldığı en faziletli namaz evinde kıldığı namazdır.⁵⁰¹³

٥٠١٤- صَلُّوا فِي بُيُوتِكُمْ وَلَا تَتَّخِذُوهَا قُبُورًا. صَح

5014. Evlerinizde namaz kılın, oraları kabirlere çevirmeyin!⁵⁰¹⁴

٥٠١٥- صَلُّوا فِي بُيُوتِكُمْ وَلَا تَتْرَكُوا النَّوَافِلَ فِيهَا. صَح

5015. Evlerinizde namaz kılın, oralarda nafîle namaz kılmayı bırakmayın!⁵⁰¹⁵

٥٠١٦- صَلُّوا فِي بُيُوتِكُمْ وَلَا تَتَّخِذُوهَا قُبُورًا وَلَا تَتَّخِذُوا بَيْتِي عِيدًا وَصَلُّوا عَلَيَّ وَسَلِّمُوا فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِي حَيْثُمَا كُنْتُمْ. صَح

5016. Nafîle namazları evlerinizde kılarak oraları kabirlere çevirmeyin; benim kabir yerimi de bayram yeri edinmeyin; salatü selam getirmekle yetinin, zira nerede olursanız olun salatlarınız bana ulaşır.⁵⁰¹⁶

٥٠١٧- صَلُّوا فِي مَرَابِضِ الْغَنَمِ وَلَا تُصَلُّوا فِي أَغْطَانِ الْإِبِلِ. صَح

5017. Koyun ağıllarında namaz kılın, deve ağıllarında ise kılmayın!⁵⁰¹⁷

⁵⁰¹² Müttakî, nr. 21413.

⁵⁰¹³ Ahmed, V, 182; İbni Huzeyme, II, 211.

⁵⁰¹⁴ İbni Ebî Şeybe, II, 60; Ahmed, II, 122.

⁵⁰¹⁵ Deylemî, II, 383.

⁵⁰¹⁶ Ebû Yalâ, XII, 131; Heysemî, II, 247.

⁵⁰¹⁷ Ahmed, IV, 150; Taberânî, XVII, 340.

٥٠١٨- صَلُّوا فِي مَرَابِضِ الْغَنَمِ وَلَا تُصَلُّوا فِي أَعْطَانِ الْإِبِلِ فَإِنَّهَا خُلِقَتْ مِنْ الشَّيَاطِينِ. صَح

5018. Koyun ağullarında namaz kılın, deve ağullarında kılmayın; zira develer şeytandan yaratılmışlardır.⁵⁰¹⁸

٥٠١٩- صَلُّوا فِي مَرَابِضِ الْغَنَمِ وَلَا تَوْضُّؤُوا مِنْ أَلْبَانِهَا وَلَا تُصَلُّوا فِي مَعَاظِنِ الْإِبِلِ وَتَوْضُّؤُوا مِنْ أَلْبَانِهَا. صَح

5019. Koyun ağullarında namaz kılıp sütlerinden dolayı tekrar abdest almayın; deve ağullarında namaz kılmadığınız gibi, sütlerini içtikten sonra da abdest alın!⁵⁰¹⁹

٥٠٢٠- صَلُّوا فِي مُرَاحِ الْغَنَمِ وَامْسَحُوا رِغَامَهَا فَإِنَّهَا مِنْ دَوَابِّ الْجَنَّةِ. ض

5020. Koyun ağullarında namaz kılıp onun toprağına ellerinizi sü-rün, zira koyunlar cennet hayvanlarındandır.⁵⁰²⁰

٥٠٢١- صَلُّوا فِي نَعَالِكُمْ وَلَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ. صَح

5021. Ayakkabılarla namaz kılın, yahudilere benzemeyin!⁵⁰²¹

٥٠٢٢- صَلُّوا خَلْفَ كُلِّ بَرٍّ وَفَاجِرٍ وَصَلُّوا عَلَى كُلِّ بَرٍّ وَفَاجِرٍ وَجَاهِدُوا مَعَ كُلِّ بَرٍّ وَفَاجِرٍ. ض

5022. Her iyi ve kötünün ardında namaz kılın, her iyi ve kötünün arkasında namaz kılın; her iyi ve kötü ile birlikte de cihad edin!⁵⁰²²

٥٠٢٣- صَلُّوا رَكَعَتَيِ الصُّحَى بِسُورَتَيْهَا وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا وَالضُّحَى. صَح

5023. İki rekat kuşluk namazını Şems ve Duha sureleri ile kılın.⁵⁰²³

⁵⁰¹⁸ Ahmed, IV, 86; İbni Hibbân, IV, 601; Beyhakî, II, 449.

⁵⁰¹⁹ Taberânî, I, 206.

⁵⁰²⁰ İbni Adî, VI, 68; Beyhakî, II, 449.

⁵⁰²¹ Taberânî, VII, 290.

⁵⁰²² Beyhakî, IV, 19; Müttekî, nr. 14815; Aclûnî, II, 37.

⁵⁰²³ Müttekî, nr. 21494.

٥٠٢٤ - صَلُّوا صَلَاةَ الْمَغْرِبِ مَعَ سَقُوطِ الشَّمْسِ بَادِرُوا بِهَا طُلُوعَ النَّجْمِ.

5024. Akşam namazını güneşin batışıyla birlikte kılıp yıldızlar doğmadan önce ona acele edin!⁵⁰²⁴

٥٠٢٥ - صَلُّوا قَبْلَ الْمَغْرِبِ رَكَعَتَيْنِ صَلُّوا قَبْلَ الْمَغْرِبِ رَكَعَتَيْنِ لِمَنْ شَاءَ. صَح.

5025. Akşamdan önce iki rekat namaz kılın, dileyen akşamdan önce iki rekat namaz kılsın.⁵⁰²⁵

٥٠٢٦ - صَلُّوا مِنَ اللَّيْلِ وَلَوْ أَرْبَعًا صَلُّوا وَلَوْ رَكَعَتَيْنِ مِمَّنْ أَهْلُ بَيْتِ تَعْرِفُ لَهُمْ صَلَاةٌ مِنَ اللَّيْلِ إِلَّا نَادَاهُمْ مَنَادٌ يَا أَهْلَ الْبَيْتِ قُومُوا لِصَلَاتِكُمْ. ض.

5026. Geceleyin dört rekat da olsa iki rekat da olsa namaz kılın, geceleyin namaz kılmakla tanınan ev halkına bir münadi, "Ey hane halkı, namaza kalkın!" diye seslenir.⁵⁰²⁶

٥٠٢٧ - صَلُّوا عَلَى أَطْفَالِكُمْ فَإِنَّهُمْ مِنْ أَفْرَاطِكُمْ. ض.

5027. Çocuklarınıza cenaze namazı kılın, onlar sizin önden gönderdiğiniz hayırlardır.⁵⁰²⁷

٥٠٢٨ - صَلُّوا عَلَى كُلِّ مَيِّتٍ وَجَاهِدُوا مَعَ كُلِّ أَمِيرٍ. ض.

5028. Her cenaze üzerine namaz kılın ve her emirle birlikte cihad edin!⁵⁰²⁸

٥٠٢٩ - صَلُّوا عَلَى مَوْتَاكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ. ض.

5029. Gece olsun gündüz olsun ölülerinizin cenaze namazını kılın!⁵⁰²⁹

⁵⁰²⁴ Taberânî, IV, 211; Heysemî, I, 310; Müttekî, nr. 19413.

⁵⁰²⁵ Beyhakî, II, 474; Dârekutnî, II, 265.

⁵⁰²⁶ Zebidî, V, 203; Müttekî, nr. 21407.

⁵⁰²⁷ Müttekî, nr. 42277.

⁵⁰²⁸ Müttekî, nr. 42263; Aclûnî, II, 41.

⁵⁰²⁹ Nesâî, Sehv 25; Beyhakî, IV, 36; Müttekî, nr. 19890.

۵۰۳۰ - صَلُّوا عَلَيَّ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَصَلُّوا وَرَاءَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. ض

5030. Lailaheillallah diyen kimsenin cenaze namazını kılın, lailaheillallah diyen kimsenin arkasında da namaz kılın.⁵⁰³⁰

Salatlar

۵۰۳۱ - صَلُّوا عَلَيَّ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ عَلَيَّ زَكَاةٌ لَكُمْ. ض

5031. Bana salavat getirin, zira bana getirdiğiniz salavatlar sizin için berekettir.⁵⁰³¹

۵۰۳۲ - صَلُّوا عَلَيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكُمْ. ض

5032. Bana salat edin ki, Allah da size merhamet etsin.⁵⁰³²

۵۰۳۳ - صَلُّوا عَلَيَّ وَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ وَقُولُوا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. صَح

5033. Bana salat edip dua için gayret gösterin ve; "Allahım, İbrahim'e ve İbrahim'in aline bereketini indirdiğin gibi Muhammed'e ve Muhammed'in aline rahmet eyle! Muhammed'e ve Muhammed'in aline bereketini indir, sen kullarının hamdlerine bol sevapla karşılık veren, dilleriyle övülen ve sonsuz şeref ve büyüklük sahibisin!" deyin.⁵⁰³³

۵۰۳۴ - صَلُّوا عَلَيَّ أَنْبِيَاءِ اللَّهِ وَرُسُلِهِ فَإِنَّ اللَّهَ بَعَثَهُمْ كَمَا بَعَثَنِي. صَح

5034. Allah'ın nebi ve resullerine salat edin; zira Allah beni peygamber olarak gönderdiği gibi onları da göndermiştir.⁵⁰³⁴

⁵⁰³⁰ İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 424.

⁵⁰³¹ İbni Ebî Şeybe, II, 517.

⁵⁰³² Suyûtî, Mensûr, V, 219.

⁵⁰³³ Ahmed, I, 199; İbni Kâni, I, 233; Taberânî, V, 218.

⁵⁰³⁴ Hafîb, VII, 371; Aclûnî, I, 97.

۵۰۳۵ - صَلُّوا عَلَى النَّبِيِّ إِذَا ذَكَرْتُمُونِي فَإِنَّهُمْ قَدْ بُعِثُوا كَمَا بُعِثْتُ. ض

5035. Beni hatırladığınız zaman diğer peygamberlere de salat edin, onlar da benim peygamber gönderildiğim gibi peygamber olarak gönderilmişlerdir.⁵⁰³⁵

۵۰۳۶ - صَلِّي فِي الْحَجْرِ إِنْ أَرَدْتَ دُخُولَ الْبَيْتِ فَإِنَّمَا هُوَ قِطْعَةٌ مِنَ الْبَيْتِ وَلَكِنْ قَوْمُكَ اسْتَفْصَرُوهُ حِينَ بَنَوْا الْكَعْبَةَ فَأَخْرَجُوهُ مِنَ الْبَيْتِ. صَح

5036. Kabe'ye girmek istersen önce Hicr'de namaz kıl, zira o da Kabe'den sayılır; vaktiyle Mekkeliler onu yeniden inşa ettiklerinde küçültüp Kabe'nin dışında bıraktılar.⁵⁰³⁶

Oruç

۵۰۳۷ - صُمْ شَوَّالًا. صَح

5037. Şevval ayında oruç tut!⁵⁰³⁷

۵۰۳۸ - صُمْ رَمَضَانَ وَالَّذِي يَلِيهِ وَكُلَّ أَرْبَعَاءَ وَخَمِيسٍ فَإِذَا أَنْتَ قَدْ صُمْتَ الدَّهْرَ. صَح

5038. Ramazanı ve onu takip eden şevval ayı ile çarşamba ve perşembeyi oruçlu geçir, böyle yaparsan bütün sene oruç tutmuş gibi olursun.⁵⁰³⁸

۵۰۳۹ - صَمْتُ الصَّائِمِ تَسْبِيحٌ وَنَوْمُهُ عِبَادَةٌ وَدُعَاؤُهُ مُسْتَجَابٌ وَعَمَلُهُ مُضَاعَفٌ. ض

5039. Oruçlunun susması tesbih, uykusu ibadet, duası makbul ve amelinin mükafatı da kat kattır.⁵⁰³⁹

۵۰۴۰ - صَنَائِعُ الْمَعْرُوفِ تَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ وَالْآفَاتِ وَالْهَلَكَاتِ وَأَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الْآخِرَةِ. صَح

⁵⁰³⁵ Aclûnî, I, 97.

⁵⁰³⁶ Ahmed, VI, 92.

⁵⁰³⁷ Ziyâ, IV, 145.

⁵⁰³⁸ Ebû Dâvûd, Sıyâm 56; Münzirî, II, 127.

⁵⁰³⁹ Müttakî, nr. 23602, 23631.

5040. İyilik yapmak kişiyi kötü akıbet, afet ve helak edici şeylerden korur; dünyada iyilik ehli olanlar ahirette iyilik ehli olurlar.⁵⁰⁴⁰

٥٠٤١ - صَنَائِعُ الْمَعْرُوفِ تَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ وَالصَّدَقَةُ خَفِيًّا تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ وَصِلَةُ الرَّحِمِ زِيَادَةٌ فِي الْعُمُرِ وَكُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ وَأَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الْآخِرَةِ وَأَهْلُ الْمُنْكَرِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمُنْكَرِ فِي الْآخِرَةِ وَأَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ. صح

5041. İyilik yapmak kişiyi kötü sonuçlardan korur; sadakayı gizli vermek Allah'ın gazabını söndürür, akrabalarla ilişkileri sürdürmek ömrü uzatır, yapılan her iyilik bir sadakadır, dünyada iyilik yapanlar ahirette iyilik ehli, dünyada kötülük yapanlar da ahirette kötülük ehli olurlar, cennete ilk girecek olanlar da iyilik ehli olanlardır.⁵⁰⁴¹

İki Sınıf

٥٠٤٢ - صِنْفَانِ مِنْ أُمَّتِي لَيْسَ لِهَمَا فِي الْإِسْلَامِ نَصِيبُ الْمُرْجَةِ وَالْقَدَرِئَةِ. ح

5042. Ümmetimden iki sınıfın Mürçie ve Kaderiye'nin İslam'dan nasipleri yoktur.⁵⁰⁴²

٥٠٤٣ - صِنْفَانِ مِنْ أُمَّتِي لَنْ تَنَالَهُمَا شَفَاعَتِي إِمَامٌ ظَلَمَ عَشْرَ وَكُلُّ غَالٍ مَارِقٍ. ض

5043. Ümmetimden iki sınıf, zalim ve katı kalpli idarecilerle dinde aşırı giden kimseler şefaati nail olamaz.⁵⁰⁴³

٥٠٤٤ - صِنْفَانِ مِنْ أُمَّتِي لَا تَنَالَهُمَا شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْمُرْجَةُ وَالْقَدَرِئَةُ. صح

5044. Ümmetimden iki sınıf, Mürçie ve Kaderiye kıyamet günü şefaati nail olamaz.⁵⁰⁴⁴

⁵⁰⁴⁰ Taberânî, VIII, 312; Hâkim, I, 213; Heysemî, III, 115; Aclûnî, II, 29.

⁵⁰⁴¹ Taberânî, Evsat, VI, 163; Heysemî, III, 115.

⁵⁰⁴² Ebû Nuaym, IX, 254; İbni Tâhir, Tezkira, s. 84.

⁵⁰⁴³ İbni Ebî Âsım, I, 184; aberani, XX, 213; Heysemî, V, 236.

⁵⁰⁴⁴ İbni Ebî Âsım, I, 184; aberani, XX, 213; Heysemî, V, 236.

٥٠٤٥ - صِنْفَانِ مِنَ أَهْلِ النَّارِ لَمْ أَرَهُمَا بَعْدُ قَوْمٌ مَعَهُمْ سِيَاطٌ كَأَذْنَابِ الْبَقَرِ يَضْرِبُونَ بِهَا النَّاسَ وَنِسَاءٌ كَاسِيَاتٌ عَارِيَّاتٌ مُمِيلَاتٌ مَائِلَاتٌ رُؤُسُهُنَّ كَأَسْنِمَةِ الْبُخْتِ الْمَائِلَةِ لَا يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ وَلَا يَجِدْنَ رِيحَهَا وَإِنَّ رِيحَهَا لِيُوجِدُ مِنَ مَسِيرَةِ كَذَا وَكَذَا. صح

5045. Cehennem halkından iki sınıf insanı henüz görmüş değilim; onlardan bir sınıfı ellerine sığır kuyrukları gibi kamçılar alıp onlarla halkı döven, diğer sınıfı da giyinmiş gibi görünen çıplak, görenleri şaşırtıp haktan sapan, başları dev hörgücü gibi olan kadınlardır; onlar uzak mesafelerden alınmasına rağmen cennetin kokusunu alıp oraya giremezler.⁵⁰⁴⁵

٥٠٤٦ - صِنْفَانِ مِنْ أُمَّتِي لَا يَرِدَانِ عَلَيَّ الْخَوْضَ وَلَا يَدْخُلَانِ الْجَنَّةَ الْقَدْرِيَّةُ وَالْمَرْجَنَةُ. ح

5046. Ümmetimden iki sınıf Kevser havuzunun başına varamadıkları gibi, cennete de giremezler; onlar, Kaderiyye ile Mürcie'dirler.⁵⁰⁴⁶

٥٠٤٧ - صِنْفَانِ مِنَ النَّاسِ إِذَا صَلَحَا صَلَحَ النَّاسُ وَإِذَا فَسَدَا فَسَدَ النَّاسُ الْعُلَمَاءُ وَالْأُمَرَاءُ. ض

5047. İnsanlardan iki sınıf iyi olursa diğer insanlar da iyi, kötü olursa diğer insanlar da kötü olurlar; onlar alimlerle, amirlerdir.⁵⁰⁴⁷

Sesler

٥٠٤٨ - صَوْتُ أَبِي طَلْحَةَ فِي الْجَيْشِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ رَجُلٍ. صح

5048. Ebu Talha'nın ordudaki sesi, bin kişiden daha hayırlıdır.⁵⁰⁴⁸

٥٠٤٩ - صَوْتُ الدَّيْكِ وَضَرْبُهُ بِجَنَاحَيْهِ رُكُوعُهُ وَسُجُودُهُ. ض

5049. Horozun sesi ve kanadını çırpması onun rüku ve secdesidir.⁵⁰⁴⁹

⁵⁰⁴⁵ Ahmed, II, 355; Ebû Yalâ, XII, 46; İbni Hibbân, XVI, 500.

⁵⁰⁴⁶ İbni Ebî Âsım, I, 184; Taberânî, XX, 213; Heysemî, V, 207; Müttekî, nr. 560.

⁵⁰⁴⁷ Zebîdî, I, 78; Müttekî, nr. 14708, 29007.

⁵⁰⁴⁸ Deylemî, II, 400.

⁵⁰⁴⁹ Ebu's-Şeyh, Azame, V, 1760; Deylemî, II, 400.

٥٠٥٠ - صَوْتَانِ مَلْعُونَانِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مِرْمَارٌ عِنْدَ نِعْمَةٍ وَرَنَةٌ عِنْدَ مُصِيبَةٍ. صَح

5050. İki tür ses vardır ki onlar dünyada da ahirette de lanetlenmiştir; o sesler, bir nimete nail olma sırasında çalıp oynamak, diğeri de bir musibetle karşılaşma anında bağırıp çağırmaktır.⁵⁰⁵⁰

Oruç

٥٠٥١ - صَوْمُ أَوَّلِ يَوْمٍ مِنْ رَجَبٍ كَفَّارَةٌ ثَلَاثِ سِنِينَ وَالثَّانِي كَفَّارَةٌ سَتَيْنِ وَالثَّالِثِ كَفَّارَةٌ سَنَةٍ ثُمَّ كُلَّ يَوْمٍ شَهْرًا. ض

5051. Receb ayının ilk günü oruç tutmak üç yıla, ikinci günü iki yıla, üçüncü günü bir yıla ve sonraki günler de bir aya keffaret olurlar.⁵⁰⁵¹

٥٠٥٢ - صَوْمُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَرَمَضَانَ إِلَى رَمَضَانَ صَوْمُ الدَّهْرِ وَإِفْطَارُهُ. صَح

5052. Ramazandan ramazana ve ramazan dışında her ay üç gün oruç tutmak bütün bir yılı oruç tutup iftar etmek gibidir.⁵⁰⁵²

٥٠٥٣ - صَوْمُ شَهْرِ الصَّبْرِ وَثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ صَوْمُ الدَّهْرِ.

5053. Sabır ayı olan ramazan ayını ve her aydan üç günü oruçla geçirmek, bütün bir yılı oruçla geçirmek gibidir.⁵⁰⁵³

٥٠٥٤ - صَوْمُ شَهْرِ الصَّبْرِ وَثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ يُذْهِبُ وَحَرَ الصَّدْرِ. صَح

5054. Sabır ayı ramazanla birlikte her aydan üç gün oruç tutmak, kalpteki kin ve nefreti giderir.⁵⁰⁵⁴

٥٠٥٥ - صَوْمُ يَوْمٍ عَرَفَةَ يَكْفِرُ سَتَيْنِ مَاضِيَةٍ وَمُسْتَقْبَلَةٍ وَصَوْمُ عَاشُورَاءَ يَكْفِرُ سَنَةً مَاضِيَةً. صَح

⁵⁰⁵⁰ Ziyâ, VI, 188; Heysemî, III, 13.

⁵⁰⁵¹ Müttekî, nr. 24261.

⁵⁰⁵² Ahmed, V, 296; İbni Hibbân, VIII, 403.

⁵⁰⁵³ Ahmed, II, 384; Beyhakî, IV, 293.

⁵⁰⁵⁴ Ahmed, V, 363; Heysemî, III, 196.

5055. Arefe günü oruç tutmak biri geçmişte, biri gelecekte olmak üzere iki senenin, Aşure günü oruç tutmak da geçmiş bir senenin günahlarına keffaret olur.⁵⁰⁵⁵

٥٠٥٦ - صَوْمُ يَوْمِ التَّوْبَةِ كَفَّارَةٌ سَنَةٍ وَصَوْمُ يَوْمِ عَرَفَةَ كَفَّارَةٌ سَنَتَيْنِ. ض

5056. Arefeden bir önceki gün olan tevriye gününü oruçla geçirmek bir yılın, Arefe gününü oruçla geçirmek de iki yılın günahlarına keffarettir.⁵⁰⁵⁶

٥٠٥٧ - صَوْمُ يَوْمِ عَرَفَةَ كَفَّارَةُ السَّنَةِ الْمَاضِيَةِ وَالسَّنَةِ الْمُسْتَقْبَلَةِ. صَح

5057. Arefe günü orucu geçmiş ve gelecek yılın günahlarına kefarettir.⁵⁰⁵⁷

٥٠٥٨ - صَوْمُكُمْ يَوْمَ تَصُومُونَ وَأَضْحَاكُمْ يَوْمَ تُضْحُونَ. ح

5058. Orucunuz oruç tutduğunuz gün, bayramınız da kurban kestığınız gündür.⁵⁰⁵⁸

٥٠٥٩ - صُومًا فَإِنَّ الصِّيَامَ جُنَّةٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ بَوَائِقِ الدَّهْرِ. ض

5059. Oruç tutun, zira oruç cehennem ateşine ve dünyanın kötülük ve musibetlerine karşı kalkandır.⁵⁰⁵⁹

٥٠٦٠ - صُومُوا تَصِحُّوا. ح

5060. Oruç tutup sıhhat bulun!⁵⁰⁶⁰

٥٠٦١ - صُومُوا الشَّهْرَ وَسِرْرَهُ. صَح

5061. Ayın ilk ve son günlerini oruçla geçirin!⁵⁰⁶¹

٥٠٦٢ - صُومُوا أَيَّامَ الْبَيْضِ ثَلَاثَ عَشْرَةٍ وَأَرْبَعَ عَشْرَةَ وَخَمْسَ عَشْرَةَ هُنَّ كُنُزُ الدَّهْرِ. صَح

⁵⁰⁵⁵ Ahmed, V, 296; Abd. b. Humeyd, s. 97.

⁵⁰⁵⁶ Münâvî, IV, 212.

⁵⁰⁵⁷ Abd b. Humeyd, s. 97; Ahmed, V, 296.

⁵⁰⁵⁸ Beyhakî, IV, 252.

⁵⁰⁵⁹ Müttekî, nr. 23603, 24567.

⁵⁰⁶⁰ Münzirî, II, 83; Zebidî, VII, 401.

⁵⁰⁶¹ Taberânî, XIX, 384; Beyhakî, IV, 210.

5062. Ayın onüç, ondört ve onbeşinci günleri olan eyyamü'l-biyzda oruç tutun, onlar zamanın hazineleridir.⁵⁰⁶²

٥٠٦٣ - صُومُوا مِنْ وَضَحٍ إِلَى وَضَحٍ ح

5063. Bir hilalin görülüp diğer hilalin görülmesine kadar oruç tutun.⁵⁰⁶³

٥٠٦٤ - صُومُوا لِرُؤْيَيْهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَيْهِ فَإِنْ عُمَ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا شَعْبَانَ ثَلَاثِينَ. ص

5064. Hilalin görülmesiyle oruca başlayın, onun görülmesiyle orucu açın; eğer hava bulutlu olursa Şaban'ı otuza tamamlayın.⁵⁰⁶⁴

٥٠٦٥ - صُومُوا لِرُؤْيَيْهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَيْهِ وَانْسِكُوا لَهَا فَإِنْ عُمَ عَلَيْكُمْ فَأَتِمُّوا ثَلَاثِينَ فَإِنْ شَهِدَ شَاهِدَانِ مُسْلِمَانِ فَصُومُوا وَأَفْطِرُوا.

5065. Hilalin görülmesiyle oruca başlayın, diğer hilalin görülmesiyle orucunuzu açın; hava kapalı olursa ayı otuza tamamlayın; iki müslüman şahidlik ederse onların şahidlikleriyle de oruca başlayıp orucu bırakabilirsiniz.⁵⁰⁶⁵

٥٠٦٦ - صُومُوا لِرُؤْيَيْهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَيْهِ فَإِنْ خَالَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ سَحَابٌ فَأَكْمِلُوا عِدَّةَ شَعْبَانَ وَلَا تَسْتَقْبِلُوا الشَّهْرَ اسْتِقْبَالًا وَلَا تَصِلُوا رَمَضَانَ يَوْمَ مِنْ شَعْبَانَ. ص

5066. Hilalin görülmesiyle oruca başlayın, diğer hilalin görülmesiyle orucunuzu açın; eğer hava bulutlu olursa şaban ayını otuza tamamlayın; ramazanı önden karşılamayın, şabandan ramazana da bir gün eklemeye bulunmayın.⁵⁰⁶⁶

٥٠٦٧ - صُومُوا يَوْمَ عَاشُورَاءَ يَوْمَ كَانَتْ الْأَنْبِيَاءُ تَصُومُهُ فَصُومُوهُ. ص

5067. Aşure günü oruç tutun, o gün peygamberlerin oruç tuttuğu gün olduğundan siz de o günü oruçlu geçirin.⁵⁰⁶⁷

⁵⁰⁶² Müttekî, nr. 24186.

⁵⁰⁶³ Tabeanî, I, 157; Heysemî, III, 158.

⁵⁰⁶⁴ Müslim, Sıyâm 4-5; Ahmed, I, 226, 258; Beyhakî, IV, 205.

⁵⁰⁶⁵ Müslim, Sıyâm 4-5; Ahmed, I, 226, 258; Beyhakî, IV, 205.

⁵⁰⁶⁶ Tayâlisî, s. 348; Ahmed, I, 226.

⁵⁰⁶⁷ Ahmed, I, 241; Heysemî, III, 188.

٥٠٦٨ - صُومُوا يَوْمَ عَاشُورَاءَ وَخَالِفُوا فِيهِ الْيَهُودَ صُومُوا قَبْلَهُ يَوْمًا وَبَعْدَهُ يَوْمًا. صح

5068. Aşure günü oruç tutarak yahudilere muhalefet edin, öncesine bir gün sonrasına da bir gün ekleyin.⁵⁰⁶⁸

٥٠٦٩ - صُومُوا وَأَوْفِرُوا شُغُورَكُمْ فَإِنَّهَا مَجْفَرَةٌ.

5069. Oruç tutarak vücudunuzdaki kılları çoğaltın, zira oruç nefsi köreltir.⁵⁰⁶⁹

٥٠٧٠ - صُومِي عَنْ اخْتِكَ. صح

5070. Kardeşin adına oruç tut!⁵⁰⁷⁰

Namazlar

٥٠٧١ - صَلَاةُ الْأَبْرَارِ رَكْعَتَانِ إِذَا دَخَلْتَ بَيْتَكَ وَرَكْعَتَانِ إِذَا خَرَجْتَ. صح

5071. Eve girerken ve evden çıkarken iki rekat namaz kılmak iyi insanların namazıdır.⁵⁰⁷¹

٥٠٧٢ - صَلَاةُ الْأَوَّابِينَ حِينَ تَرْمِضُ الْفِصَالُ. صح

5072. Allah'a yönelen kulların namazı, deve yavrularının sıcaktan ayaklarının yandığı zamandır.⁵⁰⁷²

٥٠٧٣ - صَلَاةُ الْجَالِسِ عَلَى النَّصْفِ مِنْ صَلَاةِ الْقَائِمِ. صح

5073. Oturarak kılınan namazın sevabı, ayakta kılınan namazın yarısı kadardır.⁵⁰⁷³

٥٠٧٤ - صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلَاةِ الْفَدِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً.

⁵⁰⁶⁸ Ahmed, I, 241; Heysemî, III, 188.

⁵⁰⁶⁹ Müttekî, nr. 45568.

⁵⁰⁷⁰ Ahmed, I, 216; Taberânî, XII, 14; Beyhakî, IV, 255.

⁵⁰⁷¹ İbnü'l-Mübârek, I, 453.

⁵⁰⁷² Ahmed, IV, 367; Abd b. Humeyd, s. 112; İbni Huzeyme, II, 229.

⁵⁰⁷³ Ahmed, II, 192; Müttekî, nr. 4120.

5074. Cemaatle kılınan namaz, tek başına kılınan namazdan yirmiyedi derece daha faziletlidir.⁵⁰⁷⁴

٥٠٧٥- صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلَاةِ الْفَدِّ بِخَمْسٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً. صح

5075. Cemaatle kılınan namaz, yalnız başına kılınan namazdan yirmibeş derece daha faziletlidir.⁵⁰⁷⁵

٥٠٧٦- صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ تَعْدِلُ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مِنْ صَلَاةِ الْفَدِّ. صح

5076. Cemaatle kılınan namaz, yalnız başına kılınan yirmibeş namaza denktir.⁵⁰⁷⁶

٥٠٧٧- صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي جَمَاعَةٍ تَزِيدُ عَلَى صَلَاتِهِ فِي بَيْتِهِ وَصَلَاتِهِ فِي سُوقِهِ خَمْسًا وَعِشْرِينَ دَرَجَةً ، وَذَلِكَ أَنْ أَحَدَكُمْ إِذَا تَوَضَّأَ فَأَخْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ أَتَى الْمَسْجِدَ لَا يَرِيدُ إِلَّا الصَّلَاةَ لَمْ يَخْطُ خَطْوَةً إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً وَحَطَّ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ حَتَّى يَدْخُلَ الْمَسْجِدَ فَإِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ كَانَ فِي صَلَاةٍ مَا كَانَتِ الصَّلَاةُ تَخْسِيهِ وَتُصَلِّي الْمَلَائِكَةُ عَلَيْهِ مَا دَامَ فِي مَجْلِسِهِ الَّذِي يُصَلِّي فِيهِ يَقُولُونَ : اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ اللَّهُمَّ ارْحَمْهُ اللَّهُمَّ ثُبَّ عَلَيْهِ مَا لَمْ يُؤْذِ فِيهِ أَوْ يُحْدِثْ فِيهِ. صح

5077. Kişinin cemaatle kıldığı namaz evi ve işyerinde tek başına kıldığı namazından yirmibeş derece daha üstündür; kişi güzelce abdest alıp sonra yalnızca namaz gayesiyle mescide giderse attığı her adımda Allah Teala onun derecesini bir derece yükseltir ve bir günahını düşürür, bu durum mescide girinceye kadar devam eder, mescide girince namaz için orada bulunduğu sürece namazda sayılır, namaz kıldığı yerde durduğu ve kimseyi rahatsız etmediği veya abdesti bozulmadığı sürece de inelekler kendisine dua ederek, "Allahım onun günahlarını bağışla, ona merhamet edip tevbesini kabul et!" derler.⁵⁰⁷⁷

⁵⁰⁷⁴ Müslim, Mesâcid 249.

⁵⁰⁷⁵ Ahmed, II, 112; Buhârî, Kebîr, VI, 432; Ebû Nuaym, VIII, 386.

⁵⁰⁷⁶ Ahmed, II, 112; Buhârî, Kebîr, VI, 432; Ebû Nuaym, VIII, 386.

⁵⁰⁷⁷ Münziri, II, 215; Müttekî, nr. 20223.

٥٠٧٨-صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي جَمَاعَةٍ تَزِيدُ عَلَى صَلَاتِهِ وَخَدَهُ خَمْسًا وَعِشْرِينَ دَرَجَةً فَإِذَا صَلَّاهَا بِأَرْضٍ فَلَاةٍ فَأَتَمَّ وَضُوءَهَا وَرُكُوعَهَا وَسُجُودَهَا بَلَغَتْ صَلَاتُهُ خَمْسِينَ دَرَجَةً. صح

5078. Kişinin cemaatle kıldığı namaz, tek başına kıldığı namazdan yirmibeş derece daha üstündür; arazide abdestini güzelce alıp rüku ve secdesini tam olarak yaparak cemaatle kıldığı namaz da elli derece üstün olur.⁵⁰⁷⁸

٥٠٧٩-صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي بَيْتِهِ بِصَلَاةٍ وَصَلَاتُهُ فِي مَسْجِدِ الْقِبَايِلِ بِخَمْسٍ وَعِشْرِينَ صَلَاةً وَصَلَاتُهُ فِي الْمَسْجِدِ الَّذِي يُجْمَعُ فِيهِ بِخَمْسِمِائَةٍ صَلَاةٍ وَصَلَاتُهُ فِي الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى بِخَمْسَةِ آلَافٍ صَلَاةٍ وَصَلَاتُهُ فِي مَسْجِدِي هَذَا بِخَمْسِينَ أَلْفَ صَلَاةٍ وَصَلَاتُهُ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ بِمِائَةِ أَلْفٍ صَلَاةٍ. صح

5079. Kişinin evinde kıldığı namaz bir namaza, mahalle mescidinde kıldığı namaz yirmibeş namaza, cuma namazlarını kıldığı camideki namaz beşyüz namaza, Mescid-i Aksa'da kıldığı namaz beşbin namaza, benim mescidimde kıldığı namaz ellibin namaza, Mescid-i Haram'da kıldığı namaz da yüzbin namaza bedeldir.⁵⁰⁷⁹

٥٠٨٠-صَلَاةُ الرَّجُلِ قَاعِدًا نِصْفُ الصَّلَاةِ وَلَكِنِّي لَسْتُ كَأَحَدٍ مِنْكُمْ. صح

5080. Oturarak kılınan namazın sevabı, ayakta kılınan namazın sevabının yarısı kadardır; fakat ben bu konuda sizin gibi değilim.⁵⁰⁸⁰

٥٠٨١-صَلَاةُ الرَّجُلِ قَائِمًا أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهِ قَاعِدًا وَصَلَاتُهُ قَاعِدًا عَلَى النَّصْفِ مِنْ صَلَاتِهِ قَائِمًا وَصَلَاتُهُ نَائِمًا عَلَى النَّصْفِ مِنْ صَلَاتِهِ قَاعِدًا. صح

5081. Ayakta kılınan namaz oturarak kılınan namazdan daha üstündür, oturarak kılınan namaz ayakta kılınan namazın yarısı, uzanarak kılınan namaz da oturarak kılınan namazın yarısı kadardır.⁵⁰⁸¹

⁵⁰⁷⁸ Müslim, Mesâcid 272; Ebû Dâvûd, Salat 49; Taberânî, VIII, 41.

⁵⁰⁷⁹ İbni Adî, VI, 327; İbni Asâkir, II, 243; Deylemî, II, 390.

⁵⁰⁸⁰ Ahmed, II, 203; Taberânî, XVIII, 236.

⁵⁰⁸¹ Suyûtî, Câmiu'l-ehâdiis, nr.13604.

٥٠٨٢- صَلَاةُ الرَّجُلِ تَطَوُّعًا حَيْثُ لَا يَرَاهُ النَّاسُ تَعْدِلُ صَلَاتُهُ عَلَى أَغْيَنِ النَّاسِ خَمْسًا وَعِشْرِينَ. ض

5082. Kişinin insanların görmediği yerde kıldığı nafile namaz, insanların gördüğü yerde kıldığı yirmibeş namaza denktir.⁵⁰⁸²

٥٠٨٣- صَلَاةُ الصُّحَى صَلَاةُ الْأَوَّابِينَ. صَح

5083. Kuşluk namazı, itaatkar kulların namazıdır.⁵⁰⁸³

٥٠٨٤- صَلَاةُ الْقَاعِدِ نِصْفُ صَلَاةِ الْقَائِمِ.

5084. Oturarak namaz kılmanın sevabı, ayakta kılmanın sevabının yarısıdır.⁵⁰⁸⁴

٥٠٨٥- صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى فَإِذَا خَشِيَ أَحَدُكُمْ الصُّبْحَ صَلَّى رُكْعَةً وَاحِدَةً تُوتِرُ لَهُ مَا قَدْ صَلَّى. صَح

5085. Gece namazı ikişer ikişer kılınır, sabah namazından korkan bir rekat kılsın; zira Allah tektir, tek olanı sever.⁵⁰⁸⁵

٥٠٨٦- صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى. فَإِذَا خِفْتَ الصُّبْحَ فَأَوْتِرْ بِوَاحِدَةٍ فَإِنَّ اللَّهَ وَتَرَّ يُحِبُّ الْوِتْرَ. صَح

5086. Gece namazı ikişer ikişer kılınır, sabah namazma kalkamaktan korkarsan tek rekat vitir kıl, zira Allah Teala tektir, tek olanı sever.⁵⁰⁸⁶

٥٠٨٧- صَلَاةُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مَثْنَى مَثْنَى.

5087. Gece ve gündüz namazları ikişer ikişerdir.⁵⁰⁸⁷

⁵⁰⁸² Bûsürî, İthaf, II, 375.

⁵⁰⁸³ Deylemî, II, 389.

⁵⁰⁸⁴ Ahmed, VI, 61.

⁵⁰⁸⁵ İbni Ebî Şeybe, VII, 312; Ahmed, II, 119; İbni Hibbân, VI, 353.

⁵⁰⁸⁶ Taberânî, XI, 36; Heysemî, II, 264.

⁵⁰⁸⁷ İbni Ebî Şeybe, II, 74; İbni Abdilber, Temhîd, XIII, 247.

٥٠٨٨-صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى وَجَوْفُ اللَّيْلِ أَحَقُّ بِهِ.

5088. Gece namazı ikişer ikişer olmak üzere gecenin ortasında kılınır.⁵⁰⁸⁸

٥٠٨٩-صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى وَالْوِتْرُ رَكْعَةً مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ. ح

5089. Gece namazları ikişer ikişerdir, gecenin sonunda da bir rekât vitir kılınır.⁵⁰⁸⁹

٥٠٩٠-صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى وَتَشْهَدُ فِي كُلِّ رَكْعَتَيْنِ وَتَبَاؤُسٌ وَتَمَسْكُنُ وَتَقْنَعُ بِيَدَيْكَ وَتَقُولُ : اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي فَمَنْ لَمْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَهُوَ خِدَاجٌ. صَح

5090. Gece namazları ikişer ikişer olmak üzere her iki rekatta bir teşehhüd vardır, kişi tevazu ve vakar içinde ellerini kaldırıp, "Allahım beni bağışla!" diye yalvarsın; böyle yapmayanın namazı eksiktir.⁵⁰⁹⁰

٥٠٩١-صَلَاةُ الْمَرْأَةِ فِي بَيْتِهَا أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهَا فِي خُجْرَتِهَا وَصَلَاتِهَا فِي مَخْدَعِهَا أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهَا فِي بَيْتِهَا. صَح

5091. Kadının yatak odasında kıldığı namaz salonda kıldığı namazdan, özel eşyalarının bulunduğu odada kıldığı namazı da yatak odasında kıldığı namazdan daha faziletlidir.⁵⁰⁹¹

٥٠٩٢-صَلَاةُ الْمَرْأَةِ وَخَدَمَهَا تَفْضُلُ عَلَى صَلَاتِهَا فِي الْجَمْعِ بِخَمْسٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً. صَح

5092. Kadının tek başına kıldığı namaz, cemaatle kıldığı namazdan yirmibeş derece daha üstündür.⁵⁰⁹²

٥٠٩٣-صَلَاةُ الْمُسَافِرِ رَكْعَتَانِ حَتَّى يُؤُوبَ إِلَى أَهْلِهِ أَوْ يَمُوتَ. صَح

⁵⁰⁸⁸ Mübârekfûri, Tuhfe, II, 424.

⁵⁰⁸⁹ Heysemî, II, 264.

⁵⁰⁹⁰ Ahmed, IV, 167; Beyhakî, II, 488.

⁵⁰⁹¹ Beyhakî, III, 131; Hâkım, I, 328.

⁵⁰⁹² Heysemî, II, 196.

5093. Yolcunun namazı evine dönünceye veya yolda ölünceye kadar iki rekattır.⁵⁰⁹³

٥٠٩٤-صَلَاةُ الْمُسَافِرِ بِمَنْى وَغَيْرِهَا رَكْعَتَانِ. ح

5094. Yolcunun namazı Mina'da ve diğer yerlerde iki rekattır.⁵⁰⁹⁴

٥٠٩٥-صَلَاةُ الْمَغْرِبِ وَتُرُّ النَّهَارِ. ح

5095. Akşam namazı, gündüzün vitridir.⁵⁰⁹⁵

٥٠٩٦-صَلَاةُ الْهَجِيرِ مِنْ صَلَاةِ اللَّيْلِ. ح

5096. Zevalden sonra kılman namaz, gece namazı gibidir.⁵⁰⁹⁶

٥٠٩٧-صَلَاةُ الْوُسْطَى صَلَاةُ الْعَصْرِ. صَح

5097. Orta namaz, ikinci namazıdır.⁵⁰⁹⁷

٥٠٩٨-صَلَاةُ الْوُسْطَى أَوَّلُ صَلَاةٍ تَأْتِيكَ بَعْدَ صَلَاةِ الْفَجْرِ. ض

5098. Orta namaz, sabah namazından sonra gelen ilk namazdır.⁵⁰⁹⁸

٥٠٩٩-صَلَاةُ أَحَدِكُمْ فِي بَيْتِهِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهِ فِي مَسْجِدِي هَذَا إِلَّا الْمَكْتُوبَةَ. صَح

5099. Kişinin farz namazlar dışında evinde kıldığı namaz, benim mescidimde kıldığı namazdan daha faziletlidir.⁵⁰⁹⁹

٥١٠٠-صَلَاةُ بِسَوَاكِ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ صَلَاةً بِغَيْرِ سَوَاكِ. ض

5100. Misvak kullanarak kılman namaz, misvak kullanmaksızın kılınan yetmiş namazdan daha faziletlidir.⁵¹⁰⁰

⁵⁰⁹³ Hatîb, XII, 312.

⁵⁰⁹⁴ Ahmed, II, 30; Nesâî, Kübrâ, I, 435; Taberânî, Evsat, VIII, 207.

⁵⁰⁹⁵ Ahmed, II, 30; Nesâî, Kübrâ, I, 435; Taberânî, Evsat, VIII, 207.

⁵⁰⁹⁶ Taberânî, I, 134; Heysemî, II, 221.

⁵⁰⁹⁷ İbni Ebî Şeybe, II, 246; Ahmed, V, 12; Tahâvî, I, 174; Taberânî, VII, 200.

⁵⁰⁹⁸ Suyûtî, Sağîr, nr. 5098.

⁵⁰⁹⁹ Suyûtî, Sağîr, nr. 5099.

⁵¹⁰⁰ İbni Mülakkan, Münîr, II, 19.

٥١٠١- صَلَاةٌ تَطَوُّعٌ أَوْ فَرِيضَةٌ بِعِمَامَةٍ تَغْدِلُ خَمْسًا وَعِشْرِينَ صَلَاةً بِلَا عِمَامَةٍ
وَجُمُعَةً بِعِمَامَةٍ تَغْدِلُ سَبْعِينَ جُمُعَةً بِلَا عِمَامَةٍ. صَح

5101. Nafile olsun, farz olsun sarıkla kılınan bir namaz, sarıksız kılınan yirmibeş namaza, sarıklı kılınan bir cuma namazı da sarıksız kılınan yetmiş cuma namazına denktir. ⁵¹⁰¹

٥١٠٢- صَلَاةٌ رَجُلَيْنِ يَوْمُ أَحَدُهُمَا صَاحِبُهُ أَرْكَعِنَدَ اللَّهَ مِنْ صَلَاةٍ أَرْبَعَةٍ تَتَرَى وَصَلَاةٍ
أَرْبَعَةٍ يَوْمُهُمْ أَحَدُهُمْ أَرْكَعِنَدَ اللَّهَ مِنْ صَلَاةٍ ثَمَانِيَةٍ تَتَرَى وَصَلَاةٍ ثَمَانِيَةٍ يَوْمُهُمْ أَحَدُهُمْ
أَرْكَعِنَدَ اللَّهَ مِنْ صَلَاةٍ مِائَةٍ تَتَرَى. صَح

5102. İki kişinin cemaatle kıldığı namaz dört kişinin kendi başına kıldığı namazdan, dört kişinin cemaatle kıldığı namaz sekiz kişinin kendi başlarına kıldığı namazdan, sekiz kişinin cemaatle kıldığı namaz da yüz kişinin kendi başlarına kıldığı namazdan Allah katında daha sevimlidir. ⁵¹⁰²

٥١٠٣- صَلَاةٌ فِي إِنْشَاءٍ صَلَاةٍ لَالْفَوْ بَيْنَهُمَا كِتَابٌ فِي عَلَيْنِ. ح

5103. Aralarında gereksiz konuşmaksızın bir namazın ardından kılınan diğer namaz İlliyyin'de yazılır. ⁵¹⁰³

٥١٠٤- صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ مِنَ الْمَسَاجِدِ إِلَّا
الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ. صَح

5104. Benim mescidimde kılınan bir namaz, Mescid-i Haram dışındaki mescidlerde kılman bin namazdan daha hayırlıdır. ⁵¹⁰⁴

٥١٠٥- صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ مِنَ الْمَسَاجِدِ إِلَّا
الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ فَإِنِّي آخِرُ الْأَنْبِيَاءِ وَإِنَّ مَسْجِدِي آخِرُ الْمَسَاجِدِ. صَح

⁵¹⁰¹ Suyûtî, Sağîr, nr. 5101.

⁵¹⁰² İbni Sad, VII, 411; Taberânî, XIX, 36; Heysemî, II, 39.

⁵¹⁰³ Taberânî, VIII, 128; Beyhakî, Şuab, III, 121.

⁵¹⁰⁴ Ahmed, IV, 80; Taberânî, II, 133; Heysemî, IV, 5.

5105. Benim mescidimde kılınan bir namaz Mescid-i Haram dışında kılınan bin namazdan daha hayırlıdır; zira ben peygamberlerin, mescidim de mescidlerin sonuncusudur.⁵¹⁰⁵

٥١٠٦-صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ
وَصَلَاةٌ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَفْضَلُ مِنْ مِائَةِ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ. صَح

5106. Benim mescidimde kılınan bir namaz Mescid-i Haram dışında kılınan bin namazdan, Mescid-i Haram'da kılınan bir namaz da diğer mescidlerde kılınan yüzbin namazdan daha hayırlıdır.⁵¹⁰⁶

٥١٠٧-صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ مِنَ الْمَسَاجِدِ إِلَّا
الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ وَصَلَاةٌ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاةٍ فِي مَسْجِدِي هَذَا
بِمِائَةِ صَلَاةٍ.

5107. Benim mescidimde kılınan bir namaz Mescid-i Haram dışında kılınan bin namazdan, Mescid-i Haram'da kılınan bir namaz da benim mescidimde kılınan yüz namazdan daha hayırlıdır.⁵¹⁰⁷

٥١٠٨-صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا كَأَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ وَصِيَامَ
شَهْرِ رَمَضَانَ بِالْمَدِينَةِ كَصِيَامِ أَلْفِ شَهْرٍ فِيمَا سِوَاهَا وَصَلَاةَ الْجُمُعَةِ بِالْمَدِينَةِ كَأَلْفِ
جُمُعَةٍ فِيمَا سِوَاهَا. ح

5108. Benim mescidimde kılınan bir namaz Mescid-i Haram dışında bir mescidde kılınan bin namaz, Medine'de tutulan bir ramazan ayının orucu onun dışındaki bir yerde tutulan bin ramazan ayının orucu, Medine'de kılınan bir cuma namazı da onun dışındaki bir yerde kılınan bin cuma namazı gibidir.⁵¹⁰⁸

⁵¹⁰⁵ Ahmed, IV, 80; Taberânî, II, 133; Heysemî, IV, 5.

⁵¹⁰⁶ Ahmed, III, 343; Tahâvî, III, 127.

⁵¹⁰⁷ Ahmed, IV, 5; Taberânî, II, 133; Heysemî, IV, 5.

⁵¹⁰⁸ Beyhakî, Şuab, III, 487; İbni Asâkir, VIII, 547.

٥١٠٩-صَلَاةٌ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ مِائَةٌ أَلْفٍ صَلَاةٍ وَصَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي أَلْفٍ صَلَاةٍ
وَفِي بَيْتِ الْمَقْدِسِ خَمْسَمِائَةٍ صَلَاةٍ.

5109. Mescid-i Haram'da kılınan bir namaz yüzbin namaz, benim mescidimde kılınan bir namaz bin namaz, Beyt-i Makdis'de kılınan bir namaz da beşyüz namaz gibidir.⁵¹⁰⁹

٥١١٠-صَلَاتَانِ لَا يُصَلِّي بَعْدَهُمَا الصُّبْحُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ وَالْعَصْرُ حَتَّى
تَغْرُبَ الشَّمْسُ.

5110. İki namazdan sonra güneş doğuncaya kadar sabah, güneş batıncaya kadar da ikinci namazmdan sonra namaz kılınmaz.⁵¹¹⁰

٥١١١-صَلَاتُكَ فِي يَوْمِكَ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِكَ فِي حُجْرِكَ وَصَلَاتُكَ فِي
حُجْرِكَ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِكَ فِي دُورِكَ وَصَلَاتُكَ فِي دُورِكَ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِكَ
فِي مَسْجِدِ الْجَمَاعَةِ.

5111. Kadınların yatak odalarında kıldıkları namaz salonda kıldıkları namazdan, salonda kıldıkları namaz avluda kıldıkları namazdan, avluda kıldıkları namaz da mescidde kıldıkları namazdan daha hayırlıdır.⁵¹¹¹

٥١١٢-صَلَاةُ أَوَّلِ هَذِهِ الْأُمَّةِ بِالزُّهْدِ وَالْيَقِينِ وَبِهَلِكِ آخِرُهَا بِالْبُخْلِ وَالْأَمَلِ.

5112. Bu ümmetin ilkleri zühd ve yakinle iyi oldular, sonları da zimrilik ve uzun emelle helak olurlar.⁵¹¹²

٥١١٣-صِيَاخُ الْمَوْلُودِ حِينَ يَقَعُ نَزْعَةً مِنَ الشَّيْطَانِ.

5113. Çocuğun doğarken bağırması, şeytanın dürtmesindendir.⁵¹¹³

⁵¹⁰⁹ Beyhakî, Şuab, III, 486; Hatîb, Muzih, I, 380.

⁵¹¹⁰ Suyûtî, Feth, II, 189.

⁵¹¹¹ Taberânî, XXV, 148; Beyhakî, III, 132.

⁵¹¹² Taberânî, Evsat, VII, 332; Beyhakî, Şuab, VII, 427.

⁵¹¹³ İbni Hibba, XIV, 62; Taberânî, Evsat, II, 244.

Oruçlar

٥١١٤-صِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ صِيَامُ الدَّهْرِ وَهِيَ أَيَّامُ الْبَيْضِ صَنِيعَةُ ثَلَاثِ عَشْرَةَ وَأَرْبَعِ عَشْرَةَ وَخَمْسِ عَشْرَةَ.

5114. Her ay üç gün oruç tutmak bütün bir yılı oruçla geçirmek gibidir, o günler eyyam-ı biz denilen ayın onüç, ondört ve onbeşinci günleridir.⁵¹¹⁴

٥١١٥-صِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ صِيَامُ الدَّهْرِ وَإِفْطَارُهُ. صَح

5115. Her aydan üç gün oruç tutmak, bütün yılı hem oruçlu, hem oruçsuz geçirmek gibidir.⁵¹¹⁵

٥١١٦-صِيَامُ حَسَنٍ صِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنَ الشَّهْرِ. صَح

5116. Her aydan üç gün oruç tutmak, güzel bir oruç tutma şeklidir.⁵¹¹⁶

٥١١٧-صِيَامُ شَهْرِ رَمَضَانَ بِعَشْرَةِ أَشْهُرٍ وَصِيَامُ سِتَّةِ أَيَّامٍ بَعْدَهُ بِشَهْرَيْنِ فَذَلِكَ صِيَامُ السَّنَةِ. صَح

5117. Ramazan ayı orucu on ay oruca, ondan sonra altı gün oruç da iki ay oruca bedeldir, böylece bütün yıl oruç tutulmuş gibi olur.⁵¹¹⁷

٥١١٨-صِيَامُ يَوْمٍ عَرَفَةَ إِنِّي أَخْتَسِبُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ وَالسَّنَةَ الَّتِي بَعْدَهُ وَصِيَامُ يَوْمٍ عَاشُورَاءَ إِنِّي أَخْتَسِبُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ. صَح

5118. Arefe günü tutulan orucun önceki ve sonraki senenin, aşure günü tutulan orucun da önceki senenin günahlarına keffaret olacaklarını ümid ederim.⁵¹¹⁸

٥١١٩-صِيَامُ يَوْمٍ عَرَفَةَ كَصِيَامِ أَلْفِ يَوْمٍ. ض

5119. Arefe günü oruç tutmak, bin gün oruç tutmak gibidir.⁵¹¹⁹

⁵¹¹⁴ Ebû Yalâ, XIII, 492; Taberânî, II, 356; Beyhakî, Şuab, III, 390.

⁵¹¹⁵ Ahmed, III, 436; İbni Hibbân, VIII, 413; Heysemî, III, 196.

⁵¹¹⁶ Ahmed, IV, 22; İbni Hibbân, VIII, 409; Taberânî, IX, 51; Beyhakî, Şuab, III, 290.

⁵¹¹⁷ Ahmed, V, 280; Nesâî, Kübrâ, II, 162.

⁵¹¹⁸ İbni Hibbân, VIII, 95.

⁵¹¹⁹ Beyhakî, Şuab, III, 357.

٥١٢٠-صِيَامُ يَوْمِ السَّبْتِ لَأَنَّكَ وَلَا عَلَيْكَ. ض

5120. Cumartesi günü oruç tutmak sevap olmadığı gibi günah da değildir.⁵¹²⁰

٥١٢١-صِيَامُ الْمَرْءِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُبْعَدُهُ مِنْ جَهَنَّمَ مَسِيرَةَ سَبْعِينَ عَامًا. صَح

5121. Kişinin Allah yolunda cihad ederken oruç tutması, onu yetmiş yılda alınabilecek bir mesafe kadar cehennemden uzaklaştırır.⁵¹²¹

٥١٢٢-الصَّائِمُ الْمُتَطَوُّعُ أَمِيرُ نَفْسِهِ إِنْ شَاءَ صَامَ وَإِنْ شَاءَ أَفْطَرَ. صَح

5122. Nafile oruç tutan kendisinin emiridir, isterse oruç tutar, isterse tutmaz.⁵¹²²

٥١٢٣-الصَّائِمُ الْمُتَطَوُّعُ بِالْخِيَارِ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ نِصْفِ النَّهَارِ. صَح

5123. Nafile oruç tutan, kendisiyle günün yarısı arasında muhayyerdur.⁵¹²³

٥١٢٤-الصَّائِمُ بَعْدَ رَمَضَانَ كَالْكَارِّ بَعْدَ الْفَارِّ. ح

5124. Ramazandan sonra oruç tutan kişi, savaşta geri çekilip de tekrar hücum eden kişi gibidir.⁵¹²⁴

٥١٢٥-الصَّائِمُ فِي عِبَادَةٍ وَإِنْ كَانَ نَائِمًا عَلَى فِرَاشِهِ. ض

5125. Oruçlu, yatağı üzerinde uykuda bile olsa ibadet halindedir.⁵¹²⁵

٥١٢٦-الصَّائِمُ فِي عِبَادَةٍ مَا لَمْ يَغْتَبِ مُسْلِمًا أَوْ يُؤْذِيهِ. ض

5126. Oruçlu, bir müslümanı çekiştirmedikçe veya ona sıkıntı vermedikçe ibadet halindedir.⁵¹²⁶

⁵¹²⁰ Ahmed, VI, 368; Heysemî, III, 198.

⁵¹²¹ Heysemî, III, 194.

⁵¹²² Ahmed, VI, 341; Hâkim, I, 604; Beyhakî, IV, 276.

⁵¹²³ Taberânî, VIII, 244; Beyhakî, IV, 278; İbni Asâkir, XV, 252.

⁵¹²⁴ Beyhakî, Şuab, III, 349.

⁵¹²⁵ Deylemî, II, 411.

⁵¹²⁶ Deylemî, II, 411; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 540.

٥١٢٧-الصَّائِمُ فِي عِبَادَةٍ مِنْ حِينَ يُصْبِحُ إِلَى أَنْ يُمَسِّيَ مَا لَمْ يَغْتَبِ فَإِذَا اغْتَابَ خَرَقَ صَوْمَهُ. ض

5127. Oruçlu kişi, sabahtan akşama kadar gıybet etmeden durursa ibadet halindedir; gıybet ettiği zaman orucunun sevabı azalmış olur.⁵¹²⁷

٥١٢٨-الصَّابِرُ الصَّابِرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى. صَح

5128. Sabırlı kişi, musibetin ilk gelişi anında sabredendir.⁵¹²⁸

٥١٢٩-الصُّبْحَةُ تَمْنَعُ الرَّزْقَ. صَح

5129. Günün ilk saatlerinde uyumak rızka mani olur.⁵¹²⁹

٥١٣٠-الصَّبْرُ نِصْفُ الْإِيمَانِ وَالْيَقِينُ الْإِيمَانُ كُلُّهُ. ض

5130. Sabır imanın yarısı, yakın de imanın tamamıdır.⁵¹³⁰

Sabır

٥١٣١-الصَّبْرُ رِضًا. ض

5131. Sabır, rızadır.⁵¹³¹

٥١٣٢-الصَّبْرُ وَالْإِخْتِسَابُ أَفْضَلُ مِنْ عِتْقِ الرَّقَابِ وَيُدْخِلُ اللَّهُ صَاحِبَهُنَّ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ. صَح

5132. Sabır ve musibetin mükafatını Allah'dan bekleme, köleleri azad etmekten daha faziletlidir, Allah bu özellikleri taşıyan kimseleri sorgusuz sualsiz cennetine koyar.⁵¹³²

⁵¹²⁷ Deylemî, IV, 411.

⁵¹²⁸ Buhârî, Kebîr, I, 442.

⁵¹²⁹ İbni Adî, I, 326; Beyhakî, Şuab, IV, 180; Heysemî, IV, 62.

⁵¹³⁰ Hâkim, II, 484; Beyhakî, Şuab, I, 74; Heysemî, I, 57.

⁵¹³¹ Deylemî, II, 415; İbni Asâkir, XXV, 247.

⁵¹³² Taberânî, III, 217; Deylemî, II, 416; Heysemî, X, 285.

٥١٣٣-الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى. صَح

5133. Sabır, musibetin ilk geldiği andadır.⁵¹³³

٥١٣٤-الصَّبْرُ عِنْدَ أَوَّلِ صَدْمَةٍ. صَح

5134. Sabır, ilk darbe anında olur.⁵¹³⁴

٥١٣٥-الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى وَالْعَبْرَةُ لَا يَمْلِكُهَا أَحَدٌ صَبَابَةُ الْمَرْءِ عَلَى أَخِيهِ. صَح

5135. Sabır musibetin ilk geldiği andadır, kişinin din kardeşi için akıttığı gözyaşına kimse engel olamaz.⁵¹³⁵

٥١٣٦-الصَّبْرُ مِنَ الْإِيمَانِ بِمَنْزِلَةِ الرَّأْسِ مِنَ الْجَسَدِ. ض

5136. Sabır, imana göre vücuttaki baş yerindedir.⁵¹³⁶

٥١٣٧-الصَّبْرُ ثَلَاثَةٌ فَصَبْرٌ عَلَى الْمُصِيبَةِ وَصَبْرٌ عَلَى الطَّاعَةِ وَصَبْرٌ عَنِ الْمَعْصِيَةِ فَمَنْ صَبَرَ عَلَى الْمُصِيبَةِ حَتَّى يَرُدَّهَا بِحُسْنِ عَزَائِهَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَلَاثِمِائَةَ دَرَجَةٍ مَابَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ صَبَرَ عَلَى الطَّاعَةِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ سِتِّمِائَةَ دَرَجَةٍ مَابَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ تُحُومِ الْأَرْضِ إِلَى مُنْتَهَى الْأَرْضِينَ السَّنْعِ وَمَنْ صَبَرَ عَنِ الْمَعْصِيَةِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ تِسْعِمِائَةَ دَرَجَةٍ مَابَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ تُحُومِ الْأَرْضِ إِلَى مُنْتَهَى الْعَرْشِ مَرَّتَيْنِ. ض

5137. Sabır, musibetlere karşı sabır, Allah'a itaatta sabır, haramlardan uzak durmada sabır olmak üzere üç çeşittir; Allah defedinceye kadar güzel bir teselliyle musibete karşı sabredene üçyüz derece yazılır, her iki derecenin arası gökle yer arası kadardır; Allah'a itaat yolunda

⁵¹³³ Ebû Yalâ, X, 453; Heysemî, II, 3.

⁵¹³⁴ Ahmed, III, 130; Beyhakî, Şuab, VII, 119.

⁵¹³⁵ Ahmed, III, 217.

⁵¹³⁶ Deylemî, II, 414.

sabredene altıyüz derece yazılır ki her iki derecenin arası yerin üstünden yedi kat yerin dibine kadardır; günahlardan uzak durmada sabredene de dokuzyüz derece yazılır ki o derecelerin arası iki defa yerlerin en alt kısmından Arş'in son noktasına kadardır.⁵¹³⁷

۵۱۳۸-الصَّبِيُّ الَّذِي لَهُ أَبٌ يُمَسِّحُ رَأْسَهُ إِلَى خَلْفِ وَالْيَتِيمُ يُمَسِّحُ رَأْسَهُ إِلَى قُدَامِ. ض

5138. Babası olan çocuğun başı önden arkaya, olmayan yetimin ise arkadan öne doğru okşanır.⁵¹³⁸

۵۱۳۹-الصَّبِيُّ عَلَى شَفَعَتِهِ حَتَّى يُدْرِكَ فَإِذَا أَدْرَكَ فَإِنْ شَاءَ أَخَذَ وَإِنْ شَاءَ تَرَكَ. ض

5139. Çocuk ergenlik çağına ulaşınca şüfa hakkına sahiptir, ulaştığı zaman ise isterse alır, isterse bırakır.⁵¹³⁹

۵۱۴۰-الصَّخْرَةُ صَخْرَةُ بَيْتِ الْمَقْدِسِ عَلَى نَخْلَةٍ وَالنَّخْلَةُ عَلَى نَهْرٍ مِنْ أَنْهَارِ الْجَنَّةِ وَتَحْتَ النَّخْلَةِ آسِيَةُ بِنْتُ مُزَاجِمٍ امْرَأَةٌ فِرْعَوْنَ وَمَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ يُنْظَمَانِ سُمُوطُ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. ض

5140. Beyt-i Makdis'deki taş hurma ağacı üstünde, hurma ağacı da cennet nehirlerinden bir nehir kenarındadır; hurma ağacının altında Firavun'un karısı Müzahim kızı Asiye ve İmran kızı Meryem vardır; o ikisi kıyamet gününde kadar cennete girecek olanların gerdanlıklarını hazırlarlar.⁵¹⁴⁰

۵۱۴۱-الصَّدَقُ بَغْدِي مَعَ عُمَرَ حَيْثُ كَانَ. ض

5141. Benden sonra doğruluk, Ömer neredeyse oradadır.⁵¹⁴¹

⁵¹³⁷ Münâvî, IV, 235.

⁵¹³⁸ Buhârî, Kebîr, I, 97; İbni Asâkir, LIII, 129.

⁵¹³⁹ Taberânî, Evsat, VI, 185; Beyhakî, VI, 108; Heysemî, IV, 159.

⁵¹⁴⁰ Deylemî, II, 422; Zehebî, Mîzân, VI, 327; Heysemî, IX, 218.

⁵¹⁴¹ Taberânî, XVIII, 280; İbni Asâkir, VII, 126; Deylemî, III, 56; Heysemî, IX, 26.

Sadakalar

٥١٤٢-الصَّدَقَةُ تُسَدُّ سَبْعِينَ بَابًا مِنَ السُّوءِ.

5142. Sadaka, yetmiş çeşit kötülüğü örler.⁵¹⁴²

٥١٤٣-الصَّدَقَةُ تَمْنَعُ مِيتَةَ السُّوءِ. صَح

5143. Sadaka, kötü ölüme engel olur.⁵¹⁴³

٥١٤٤-الصَّدَقَةُ تَمْنَعُ سَبْعِينَ نَوْعًا مِنْ أَنْوَاعِ الْبَلَاءِ أَهْوَنُهَا الْجَدَامُ وَالْبَرَصُ. ض

5144. Sadaka, yetmiş çeşit belaya mani olur; en aşağısı da cüzamla, barastır.⁵¹⁴⁴

٥١٤٥-الصَّدَقَةُ عَلَى الْمِسْكِينِ صَدَقَةٌ وَهِيَ عَلَى ذِي الرَّحِمِ اثْنَتَانِ صَدَقَةٌ وَصِلَةٌ. صَح

5145. Fakire' verilen sadaka bir sadaka, yakın akrabaya verilen sadaka ise iki sadakadır; biri sadaka, diğeri de sıla-i rahim sevabıdır.⁵¹⁴⁵

٥١٤٦-الصَّدَقَةُ عَلَى وَجْهِهَا وَاصْطِنَاعُ الْمَعْرُوفِ وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَصِلَةُ الرَّحِمِ تُحَوِّلُ الشَّقَاءَ سَعَادَةً وَتَزِيدُ فِي الْعُمُرِ وَتَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ. ض

5146. Sadaka verip güzel işler yapmak, ana babaya iyilik edip akraba ile iyi geçinmek bedbahtlığı saadete çevirip ömrü uzatır, kötü ölümden de korur.⁵¹⁴⁶

٥١٤٧-الصَّدَقَاتُ بِالْعَدَوَاتِ يَذْهَبْنَ بِالْعَاهَاتِ. ض

5147. Erken saatlerde verilen sadakalar, belaları defeder.⁵¹⁴⁷

⁵¹⁴² Taberânî, IV, 274; Deylemî, II, 413; Heysemî, III, 109.

⁵¹⁴³ Kudâtî, I, 91.

⁵¹⁴⁴ Hatîb, VIII, 207.

⁵¹⁴⁵ Ahmed, IV, 18; İbni Hibbân, VIII, 132.

⁵¹⁴⁶ Ebû Nuaym, VI, 145.

⁵¹⁴⁷ Deylemî, II, 414.

٥١٤٨- الصَّدِّيقُونَ ثَلَاثَةٌ حَزَقِيلُ مُؤْمِنٌ آلِ فِرْعَوْنَ وَحَبِيبُ النَّجَارِ صَاحِبُ آلِ يَسٍ
وَعَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ. ض

5148. Sıddıklar üç kişi olup onlar; Firavun hanedanından Hızkil, Al-i Yasin'in arkadaşı Habib en-Neccar ve Ali İbni Ebi Talib'dir.⁵¹⁴⁸

٥١٤٩- الصَّدِّيقُونَ ثَلَاثَةٌ حَبِيبُ النَّجَارِ مُؤْمِنٌ آلِ يَسٍ الَّذِي قَالَ يَأْقُومُ اتَّبِعُوا
الْمُرْسَلِينَ وَحَزَقِيلُ مُؤْمِنٌ آلِ فِرْعَوْنَ الَّذِي قَالَ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَعَلِيُّ
بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَهُوَ أَفْضَلُهُمْ. ح

5149. Sıddıklar üç kişidir; biri Al-i Yasin'den iman edip, "Ey kavmim gönderilenlere uyun!" diyen Habib-i Neccar, diğeri Firavun hanedanından, "Rabbim Allah'dır dediği için mi bir adamı öldüreceksiniz?" diyen mümin kişi, üçüncüsü de Ali İbni Ebi Talib'dir ki, o onların en hayırlısıdır.⁵¹⁴⁹

٥١٥٠- الصَّرْعَةُ كُلُّ الصَّرْعَةِ الَّذِي يَغْضَبُ فَيَسْتَدُّ غَضَبَهُ وَيَخْمَرُ وَجْهَهُ وَيَقْشَعُرُ
شَعْرَهُ فَيَصْرَعُ غَضَبَهُ.

5150. Pehlivanlar pehlivanı şiddetli öfkelenildiğinde, yüzü kıpkırmızı kesildiğinde ve tüyleri diken diken olduğunda öfkesini yenen kişidir.⁵¹⁵⁰

٥١٥١- الصَّرْمُ قَدْ ذَهَبَ. ص

5151. Sarm isminin zamanı geçti.⁵¹⁵¹

٥١٥٢- الصَّعُودُ جَبَلٌ مِنْ نَارٍ يَتَصَعَّدُ فِيهِ الْكَافِرُ سَبْعِينَ خَرِيفًا ثُمَّ يَهْوِي فِيهِ كَذَلِكَ
أَبَدًا. ص

⁵¹⁴⁸ Ahmed, Fedâil, II, 627; Deylemî, II, 421; İbni Asâkir, VIII, 43.

⁵¹⁴⁹ Ahmed, Fedâil, II, 627; Deylemî, II, 421; İbni Asâkir, VIII, 43; Ayetler için bk. Yâsîn (36), 20; Mümin (40), 28.

⁵¹⁵⁰ Ahmed, V, 367; Heysemî, VIII, 69.

⁵¹⁵¹ İbni Kâni, I, 262; Taberânî, VI, 66; Heysemî, VIII, 53; Saîd İbni Yerbû adlı sahabînin müslüman olmadan önce Sarm olan isminin Saîd olarak değiştirilmesi üzerine söylenmiştir.

5152. Saud, cehennemde ateşten bir dağdır; kafir oraya yetmiş yıl çıkarılıp sonra aşağı atılır, bu hal sürekli böyle devam eder.⁵¹⁵²

٥١٥٣-الصَّعِيدُ الطَّيِّبُ وَضُوءُ الْمُسْلِمِ وَإِنْ لَمْ يَجِدِ الْمَاءَ عَشْرَ سِنِينَ. صح

5153. Temiz toprak müslümanın abdestidir; on yıl su bulamasa bile müslüman onunla abdest alır.⁵¹⁵³

٥١٥٤-الصَّعِيدُ وَضُوءُ الْمُسْلِمِ وَإِنْ لَمْ يَجِدِ الْمَاءَ عَشْرَ سِنِينَ فَإِذَا وَجَدَ الْمَاءَ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ وَلْيُمْسِئْهُ بِشَرَّتِهِ فَإِنَّ ذَلِكَ خَيْرٌ. صح

5154. Toprak müslümanın abdestidir; on yıl su bulanmasa bile bu böyledir; kişi su bulunca Allah'dan korksın, onu vücuduna sürsün, zira o hayırdır.⁵¹⁵⁴

٥١٥٥-الصُّفْرَةُ خِضَابُ الْمُؤْمِنِ وَالْخُمْرَةُ خِضَابُ الْمُسْلِمِ وَالسَّوَادُ خِضَابُ الْكَافِرِ. صح

5155. Sariya boyamak müminin, kırmızıya boyamak müslümanın, siyaha boyamak ise kafirin boyama şeklidir.⁵¹⁵⁵

٥١٥٦-الصُّلْحُ جَائِزٌ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ إِلَّا صُلْحًا أَخْلَ حَرَامًا أَوْ حَرَّمَ حَلَالًا. صح

5156. Müslümanlar arasında haramı helal, helalı haram yapmamak şartıyla sulh caizdir.⁵¹⁵⁶

Susmak

٥١٥٧-الصَّمْتُ حِكْمٌ وَقَلِيلٌ فَأَعْلُهُ. ض

5157. Susmak hikmettir, fakat onu yapanlar azdır.⁵¹⁵⁷

⁵¹⁵² Ahmed, III, 75; Hâkim, II, 551.

⁵¹⁵³ İbni Hibbân, IV, 140; Dârekutnî, I, 186; Beyhakî, I, 212; Deylemî, II, 417.

⁵¹⁵⁴ Heysemî, I, 261.

⁵¹⁵⁵ Hâkim, III, 604; Deylemî, II, 422; Heysemî, V, 163.

⁵¹⁵⁶ Hâkim, IV, 113; Beyhakî, VI, 64; Deylemî, II, 418.

⁵¹⁵⁷ İbni Adî, V, 168; Beyhakî, Şuab, IV, 264.

٥١٥٨- الصَّمْتُ أَرْفَعُ الْعِبَادَةَ. ض

5158. Susmak, ibadetin en üstünüdür.⁵¹⁵⁸

٥١٥٩- الصَّمْتُ زَيْنٌ لِلْعَالِمِ وَبُتْرٌ لِلْجَاهِلِ. ض

5159. Susmak alimin süsü, cahilin örtüsüdür.⁵¹⁵⁹

٥١٦٠- الصَّمْتُ سَيِّدُ الْأَخْلَاقِ وَمَنْ مَرَّحَ اسْتَحِفَّ بِهِ. ض

5160. Susmak ahlakın efendisidir; ölçüsüz şaka yapan hafife alınır.⁵¹⁶⁰

٥١٦١- الصَّمْدُ الَّذِي لَا جَوْفَ لَهُ. ض

5161. Samed, boşluğu olmayan demektir.⁵¹⁶¹

٥١٦٢- الصُّورُ قَرْنٌ يَنْفُخُ فِيهِ.

5162. Sur, içine üfürülen bir boynuzdur.⁵¹⁶²

٥١٦٣- الصُّورَةُ الرَّأْسُ فَإِذَا قُطِعَ الرَّأْسُ فَلَا صُورَةَ. صَح

5163. Suret baştır, baş kopunca suret yoktur.⁵¹⁶³

Oruç

٥١٦٤- الصَّوْمُ جُنَّةٌ. صَح

5164. Oruç, kalkandır.⁵¹⁶⁴

٥١٦٥- الصَّوْمُ جُنَّةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ. صَح

5165. Oruç, Allah'ın azabına karşı bir kalkandır.⁵¹⁶⁵

⁵¹⁵⁸ Deylemî, II, 417.

⁵¹⁵⁹ Beyhakî, Şuab, VII, 86.

⁵¹⁶⁰ Deylemî, II, 417.

⁵¹⁶¹ Taberânî, II, 22; Rûyânî, I, 80; Heysemî, VII, 144.

⁵¹⁶² Ahmed, II, 162; Hâkim, II, 550; Beyhakî, Şuab, I, 307.

⁵¹⁶³ Müttekî, nr. 41574.

⁵¹⁶⁴ Bezzâr, VI, 309; Taberânî, IX, 58.

⁵¹⁶⁵ Beyhakî, Şuab, III, 294.

٥١٦٦-الصَّوْمُ جُنَّةٌ يُسْتَجَنُّ بِهَا الْعَبْدُ مِنَ النَّارِ. صَح

5166. Oruç bir kalkandır; kul onunla kendisini cehennem ateşine karşı korur.⁵¹⁶⁶

٥١٦٧-الصَّوْمُ فِي الشِّتَاءِ الْغَنِيمَةُ الْبَارِدَةُ.

5167. Kış oruç tutmak, sıkıntısız ganimet elde etmektir.⁵¹⁶⁷

٥١٦٨-الصَّوْمُ يَدِقُّ الْمَصِيرَ وَيُذِيبُ اللَّحْمَ وَيُنْعِدُ مِنْ حَرِّ السَّعِيرِ إِنَّ لِلَّهِ مَايِدَةً عَلَيْهَا مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أَذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبٍ بَشَرٍ لَا يَقْعُدُ عَلَيْهَا إِلَّا الصَّائِمُونَ. ض

5168. Oruç iç organları inceltir, eti eritip cehennem ateşinden uzaklaştırır; Allah'ın gözlerin görmediği, kulakların işitmediği ve kimsenin hatır ve hayaline gelmeyen nimetleri vardır, o nimetlere ancak oruç tutanlar kavuşurlar.⁵¹⁶⁸

٥١٦٩-الصَّوْمُ يَوْمَ تَصُومُونَ وَالْفِطْرُ يَوْمَ تَفْطِرُونَ وَالْأَضْحَى يَوْمَ تُضْحُونَ.

5169. Oruç oruç tuttuğunuz, ramazan bayramı orucu açtığınız, kurban bayramı da kurban kestiğiniz gündür.⁵¹⁶⁹

Namaz

٥١٧٠-الصَّلَاةُ الْخَمْسُ وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ مُكَفِّرَاتٌ لِمَا

بَيْنَهُنَّ إِذَا اجْتَنِبْتَ الْكَبَائِرَ. صَح

5170. Beş vakit namaz, iki cuma namazı ile iki ramazan ayı büyük günahlardan kaçınıldığı sürece, aradaki küçük günahlara keffaret olur.⁵¹⁷⁰

⁵¹⁶⁶ Bezzâr, VI, 309; Taberânî, IX, 58.

⁵¹⁶⁷ Ahmed, IV, 335; Nesâî, Kübrâ, IV, 296; Beyhakî, Şuab, III, 416.

⁵¹⁶⁸ Heysemî, III, 182.

⁵¹⁶⁹ Dârekutnî, II, 164; Deylemî, II, 409.

⁵¹⁷⁰ Heysemî, I, 300.

٥١٧١- الصَّلَاةُ الْخَمْسُ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ مَا اجْتَنِبْتَ الْكَبَائِرُ وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ وَزِيَادَةُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ. صَح

5171. Beş vakit namazla cuma namazları, büyük günahlardan kaçınıldığı sürece arada işlenen günahlara keffaret olurlar.⁵¹⁷¹

٥١٧٢- الصَّلَاةُ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ الصَّلَاةُ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ.

5172. Namazlara devam edin; elleriniz altında bulunan kölelere de iyilik edin!⁵¹⁷²

٥١٧٣- الصَّلَاةُ فِي مَسْجِدِ قَبَاءَ كُفْرَةٌ. صَح

5173. Kuba mescidindeki namaz, umre gibidir.⁵¹⁷³

٥١٧٤- الصَّلَاةُ فِي جَمَاعَةٍ تَعْدِلُ خَمْسًا وَعِشْرِينَ صَلَاةً فَإِذَا صَلَّاهَا فِي فَلَاةٍ فَأَتَمَّ رُكُوعَهَا وَسُجُودَهَا بَلَغَتْ خَمْسِينَ صَلَاةً. ح

5174. Cemaatle kılınan namaz tek başına kılınan yirmibeş namaza, kişinin rüku ve secdesini yaparak تنها bir yerde kıldığı namaz da elli namaza denktir.⁵¹⁷⁴

٥١٧٥- الصَّلَاةُ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ بِمِائَةِ أَلْفِ صَلَاةٍ وَالصَّلَاةُ فِي مَسْجِدِي بِالْفِ صَلَاةٍ وَالصَّلَاةُ فِي بَيْتِ الْمَقْدِسِ بِخَمْسِمِائَةِ صَلَاةٍ.

5175. Mescid-i Haram'daki bir namaz yüzbin namaza, benim mescidimdeki bir namaz bin namaza, Mescid-i Aksada'ki bir namaz da beşyüz namaza denktir.⁵¹⁷⁵

٥١٧٦- الصَّلَاةُ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ مِائَةُ أَلْفِ صَلَاةٍ وَالصَّلَاةُ فِي مَسْجِدِي عَشْرَةٌ أَلْفِ صَلَاةٍ وَالصَّلَاةُ فِي مَسْجِدِ الرَّبَّاطَاتِ أَلْفُ صَلَاةٍ. ح

⁵¹⁷¹ Heysemî, I, 300.

⁵¹⁷² Ahmed, III, 117; Nesâî, Kübrâ, IV, 258; Ebû Yalâ, V, 309.

⁵¹⁷³ Ebû Yalâ, XIII, 117; Taberânî, I, 210; Hâkim, I, 662.

⁵¹⁷⁴ Hâkim, I, 326.

⁵¹⁷⁵ Heysemî, IV, 7.

5176. Mescidi Haram'daki bir namaz yüzbin namaz, benim mescidimdeki bir namaz onbin, sırtlardaki mescidlerde kılınan bir namaz da bin namaz yerine geçer.⁵¹⁷⁶

٥١٧٧-الصَّلَاةُ فِي الْمَسْجِدِ الْجَامِعِ تَعْدِلُ الْقَرِيبَةَ حَجَّةً مَبْرُورَةً وَالتَّائِلَةَ كَحَجَّةٍ مُتَقَبَّلَةٍ وَفُضِّلَتِ الصَّلَاةُ فِي الْمَسْجِدِ الْجَامِعِ عَلَى مَا سِوَاهُ مِنَ الْمَسَاجِدِ بِخَمْسِمِائَةِ صَلَاةٍ. صَح.

5177. Cuma kılınan camideki farz namaz hacc-ı mebrur, nafile namaz ise kabul olunmuş bir hac gibidir, cuma kılınan camide namaz kılmak, diğer mescidlerde kılman beşyüz namaza denktir.⁵¹⁷⁷

٥١٧٨-الصَّلَاةُ فِي مَسْجِدِي هَذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ وَالْجُمُعَةَ فِي مَسْجِدِي هَذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ جُمُعَةٍ فِيمَا سِوَاهُ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ وَشَهْرَ رَمَضَانَ فِي مَسْجِدِي هَذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ شَهْرِ رَمَضَانَ فِيمَا سِوَاهُ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ. ح.

5178. Benim bu mescidimde kılman bir namaz, Mescid-i Haram dışındaki mescidlerde kılman bin namazdan, benim mescidimdeki bir cuma, Mescid-i Haram dışında diğer mescidlerde kılınan bin cumadan, benim mescidimdeki bir ramazan, Mescid-i haram dışındaki mescidlerde geçirilen bin ramazan ayından daha faziletlidir.⁵¹⁷⁸

٥١٧٩-الصَّلَاةُ نِصْفَ النَّهَارِ تُكْرَهُ إِلَّا يَوْمَ الْجُمُعَةِ لِأَنَّ جَهَنَّمَ كُلَّ يَوْمٍ تُسْجَرُ إِلَّا يَوْمَ الْجُمُعَةِ. ض.

5179. Cuma günü dışında zeval vaktinde namaz kılmak mekruhtur, zira her gün kızdırılan cehennem cuma günü kızdırılmaz.⁵¹⁷⁹

⁵¹⁷⁶ Ebû Nuaym, VIII, 46; İbni Asâkir, XXVI, 246.

⁵¹⁷⁷ Taberânî, Evsat, I, 61; Heysemî, II, 46.

⁵¹⁷⁸ Beyhakî, Şuab, III, 486.

⁵¹⁷⁹ İbni Adî, II, 373; Beyhakî, II, 464.

٥١٨٠-الصَّلَاةُ نُورُ الْمُؤْمِنِ. ض

5180. Namaz, müminin nurudur.⁵¹⁸⁰

٥١٨١-الصَّلَاةُ خَيْرُ مَوْضُوعٍ فَمَنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَسْتَكْبِرَ فَلْيَسْتَكْبِرْ. ض

5181. Namaz en hayırlı ibadettir, gücü yeten çokça namaz kulsın!⁵¹⁸¹

٥١٨٢-الصَّلَاةُ قُرْبَانُ كُلِّ تَقِيٍّ. ض

5182. Namaz, takva sahiplerinin yaklaşıma vesilesidir.⁵¹⁸²

٥١٨٣-الصَّلَاةُ خِدْمَةُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ صَلَّى وَلَمْ يَرْفَعْ يَدَيْهِ فَهِيَ خِدَاجٌ هَكَذَا أَخْبَرَنِي جَبْرِيلُ عَنْ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنَّ بِكُلِّ إِشَارَةٍ دَرَجَةً وَحَسَنَةً. ض

5183. Namaz yeryüzünde Allah'a hizmettir; namaz kılıp da dua için ellerini kaldırmayan kişi eksik iş yapmış olur; Cibril bana namazdaki her bir işarete bir derece ve bir sevap yazılacağını haber verdi.⁵¹⁸³

٥١٨٤-الصَّلَاةُ خَلْفَ رَجُلٍ وَرِيعٍ مَقْبُولَةٌ وَالْهَدْيَةُ إِلَى رَجُلٍ وَرِيعٍ مَقْبُولَةٌ وَالْجُلُوسُ مَعَ رَجُلٍ وَرِيعٍ مِنَ الْعِبَادَةِ وَالْمَذَاكِرَةُ مَعَهُ صَدَقَةٌ. ض

5184. Haramdan sakınunan birinin arkasında namaz kılıp ona hediye vermek makbûl, onunla birlikte oturmak ibadet, kendisiyle fikir alışverişiinde bulunmak da sadakadır.⁵¹⁸⁴

٥١٨٥-الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ. ض

5185. Namaz, dinin direğidir.⁵¹⁸⁵

٥١٨٦-الصَّلَاةُ عَمُودُ الدِّينِ. ح

5186. Namaz, dinin direkleridir.⁵¹⁸⁶

⁵¹⁸⁰ Kudâî, I, 117; Beyhakî, Şuab, V, 267; İbni Asâkir, XXXVI, 198.

⁵¹⁸¹ Taberânî, Evsat, I, 84; Heysemî, II, 249.

⁵¹⁸² Müttekî, nr. 18917; Aclûnî, II, 37.

⁵¹⁸³ Müttekî, nr. 1897.

⁵¹⁸⁴ Deylemî, II, 405.

⁵¹⁸⁵ Deylemî, II, 404; Kâfî, Kübrâ, s. 150.

⁵¹⁸⁶ Zebîdî, III, 9; Müttekî, nr. 18890; Aclûnî, II, 40.

٥١٨٧-الصَّلَاةُ عِمَادُ الْإِيمَانِ وَالْجِهَادُ سَنَامُ الْعَمَلِ وَالزَّكَاةُ بَيْنَ ذَلِكَ.

5187. Namaz imanın direği, cihad amelin zirvesi, zekat ise bu ikisi arası bir yerdedir.⁵¹⁸⁷

٥١٨٨-الصَّلَاةُ مِيزَانٌ فَمَنْ أَوْفَى آسْتَوْفَى. ض

5188. Namaz imanun ölçeğidir, o ölçeği tam dolduran mükafatını da tam alır.⁵¹⁸⁸

٥١٨٩-الصَّلَاةُ تُسَوِّدُ وَجْهَ الشَّيْطَانِ وَالصَّدَقَةُ تَكْسِرُ ظَهْرَهُ وَالتَّحَابُّ فِي اللَّهِ وَالتَّوَدُّدُ فِي الْعَمَلِ يَقْطَعُ دَابِرَهُ فَإِذَا فَعَلْتُمْ ذَلِكَ تَبَاعَدَ مِنْكُمْ كَمَطْلَعِ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا.

5189. Namaz şeytanın yüzünü karartır, sadaka belini kırar, Allah için sevgi ve güzel işler onun soyunu keser, bunları yaptığınızda o sizden güneşin doğduğu yerle battığı yer arasındaki mesafe kadar uzaklaşır.⁵¹⁸⁹

٥١٩٠-الصَّلَاةُ عَلَى ظَهْرِ الدَّائَةِ هَكَذَا وَهَكَذَا وَهَكَذَا. ض

5190. Binek üzerinde namaz her yöne doğru kılınabilir.⁵¹⁹⁰

٥١٩١-الصَّلَاةُ عَلَى نُورٍ عَلَى الصِّرَاطِ فَمَنْ صَلَّى عَلَى يَوْمِ الْجُمُعَةِ ثَمَانِينَ مَرَّةً غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُ ثَمَانِينَ عَامًا. ح

5191. Bana getirilen salatlar sırat üzerinde birer nur olurlar, cuma günü bana seksen defa salat edenin seksen yıllık günahı affolunur.⁵¹⁹¹

Oruç

٥١٩٢-الصَّيَامُ جُنَّةٌ

5192. Oruç, bir kalkandır.⁵¹⁹²

⁵¹⁸⁷ Deylemî, II, 404; Kârî, Kübrâ, s. 150.

⁵¹⁸⁸ Beyhakî, Şuab, III, 147.

⁵¹⁸⁹ Deylemî, II, 405.

⁵¹⁹⁰ Ahmed, IV, 413; Mervezî, Sünne, I, 103; Taberânî, Evsat, III, 46.

⁵¹⁹¹ Deylemî, II, 408.

⁵¹⁹² Ahmed, IV, 21; Taberânî, IX, 51; Beyhakî, Şuab, III, 290.

٥١٩٣-الصَّيَّامُ جُنَّةٌ مِنَ النَّارِ كَجُنَّةٍ أَحَدِكُمْ مِنَ الْقِتَالِ. صح

5193. Oruç birinizin savaşta kullandığı kalkan gibi, cehenneme karşı bir kalkandır.⁵¹⁹³

٥١٩٤-الصَّيَّامُ جُنَّةٌ حَصِينَةٌ مِنَ النَّارِ. صح

5194. Oruç, cehennem karşı sağlam bir kalkandır.⁵¹⁹⁴

٥١٩٥-الصَّيَّامُ جُنَّةٌ وَحِصْنٌ حَصِينٌ مِنَ النَّارِ. صح

5195. Oruç, cehennem karşı bir kalkan ve sağlam bir kaledir.⁵¹⁹⁵

٥١٩٦-الصَّيَّامُ جُنَّةٌ مَا لَمْ يَخْرِفْهَا. صح

5196. Oruç, günahlarla delinmedikçe kişi için bir kalkandır.⁵¹⁹⁶

٥١٩٧-الصَّيَّامُ جُنَّةٌ مَا لَمْ يَخْرِفْهَا بِكَذِبٍ أَوْ غِيَةٍ. صح

5197. Oruç, yalanla ve gıybetle delinmedikçe kişi için bir kalkandır.⁵¹⁹⁷

٥١٩٨-الصَّيَّامُ جُنَّةٌ وَهُوَ حِصْنٌ مِنْ حُصُونِ الْمُؤْمِنِ وَكُلُّ عَمَلٍ لِصَاحِبِهِ إِلَّا الصَّيَّامَ

يَقُولُ اللَّهُ الصَّيَّامُ لِيَوَّأَنَا أَجْرِي بِهِ. صح

5198. Oruç bir kalkan olup müminin kalelerinden bir kaledir, onun dışında her amel sahibine aittir, onun için ise Allah Teala, "Oruç benim içindir ve onun sevabını ben vereceğim" buyurur.⁵¹⁹⁸

٥١٩٩-الصَّيَّامُ جُنَّةٌ مِنَ النَّارِ فَمَنْ أَصْبَحَ صَائِمًا فَلَا يَجْهَلُ يَوْمِيذٍ وَإِنْ امْرُؤٌ جَهْلٌ

عَلَيْهِ فَلَا يَشْتُمُهُ وَلَا يَسُبُّهُ وَلْيَقُلْ إِنِّي صَائِمٌ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَخُلُوفٌ فِيمِ

الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمَسْكِ.

⁵¹⁹³ Ahmed, IV, 21; Taberânî, IX, 51; Beyhakî, Şuab, III, 290.

⁵¹⁹⁴ Ahmed, II, 402; Münzirî, II, 83; Heysemî, III, 180.

⁵¹⁹⁵ Ahmed, II, 402; Münzirî, II, 83; Heysemî, III, 180.

⁵¹⁹⁶ Nesâî, Sıyâm 42; Münzirî, II, 147; Heysemî, III, 171.

⁵¹⁹⁷ Nesâî, Sıyâm 42; Münzirî, II, 147; Heysemî, III, 171.

⁵¹⁹⁸ Ahmed, II, 402; Münzirî, II, 83; Heysemî, III, 180.

5199. Oruç cehenneme karşı bir kalkandır, oruç tutan kişi o gün kimseye sataşmasın, bir kimse kendisine sataşırsa ona kötü söz söyleyip sövmesin ve "Ben oruçluyum!" desin, Muhammed'in canını kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, oruçlunun ağız kokusu Allah katında misk kokusundan daha güzeldir.⁵¹⁹⁹

٥٢٠٠-الصَّيَّامُ نِصْفُ الصَّبْرِ. صَح

5200. Oruç, sabrın yarısıdır.⁵²⁰⁰

٥٢٠١-الصَّيَّامُ نِصْفُ الصَّبْرِ وَعَلَى كُلِّ شَيْءٍ زَكَاةٌ وَزَكَاةُ الْجَسَدِ الصَّيَّامُ. ض

5201. Oruç sabrın yarısıdır; herşeyin bir zekatı vardır, bedenın zekatı da oruçtur.⁵²⁰¹

٥٢٠٢-الصَّيَّامُ لَأَرْبَاءَ فِيهِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: هُوَ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ يَدْعُ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ مِنْ أَجْلِي. ض

5202. Oruçta riya olmaz, zira Allah Teala, "O benim içindir, kul yemesini ve içmesini benim için terk ettiğinden dolayı onun mükafatını ben veririm" buyurmuştur.⁵²⁰²

٥٢٠٣-الصَّيَّامُ وَالْقُرْآنُ يَشْفَعَانِ لِلْعَبْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَقُولُ الصَّيَّامُ أَيْ رَبِّ إِنِّي مَنَعْتُهُ الطَّعَامَ وَالشَّهَوَاتِ بِالنَّهَارِ فَشَفَّعْنِي فِيهِ يَقُولُ الْقُرْآنُ رَبِّ مَنَعْتُهُ النَّوْمَ بِاللَّيْلِ فَشَفَّعْنِي فِيهِ فَيُشَفَّعَانِ. صَح

5203. Kıyamet günü oruçla Kuran kula şefaata ederler; oruç, "Ey rabbim ben onu gündüzleyin yemesinden ve nefsanı isteklerinden alıkoydum, hakkındaki şefaati kabul eyle!" Kuran da "Ey rabbim ben onu geceleyin uykusundan alıkoydum, onun hakkındaki şefaati kabul eyle!" der, her ikisinin de şefaati kabul edilir.⁵²⁰³

⁵¹⁹⁹ Nesâî, Sıyâm 42; Müttekî, nr. 23570.

⁵²⁰⁰ Beyhakî, Şuab, III, 292; Kudâî, I, 162; Deylemî, II, 409.

⁵²⁰¹ Beyhakî, Şuab, III, 292; Kudâî, I, 162; Deylemî, II, 409.

⁵²⁰² Beyhakî, Şuab, III, 299; Deylemî, II, 409.

⁵²⁰³ Ahmed, II, 174; Hâkim, I, 740; Beyhakî, Şuab, II, 346.

Çeşitli Hadisler

۵۲۰۴-صَافَ ضَيْفَ رَجُلًا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَفِي دَارِهِ كَلْبَةٌ مُجِجٌ فَقَالَتِ الْكَلْبَةُ وَاللَّهِ لَا أَنْبَحُ ضَيْفَ أَهْلِي فَقَوَى جِرَاؤُهَا فِي بَطْنِهَا قِيلَ مَا هَذَا فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ هَذَا مَثَلُ أُمَّةٍ تَكُونُ مِنْ بَعْدِكُمْ يَقْهَرُ سَفَهَاؤُهَا خُلَمَاءَهَا.

5204. İsrail oğullarından bir adama misafir geldi, adamın kapısında doğurması yakın dişi bir köpek vardı, köpek kendi kendine, "Allah'a yemin ederim ki ben sahibimin misafirine havlamayacağım!" dedi; bunun üzerine karnındaki yavrular havlamaya başladılar, nedenini araştırdılar, Allah Teala zamanın peygamberine onun daha sonra gelecek olan ve cahillerin alimlere hükmedeceği bir ümmetin misali olduğunu bildirdi.⁵²⁰⁴

۵۲۰۵-ضَالَّةُ الْمُسْلِمِ حَرَقَ النَّارِ. صَح

5205. Müslümanın kaybolan malı, cehennem ateşidir.⁵²⁰⁵

۵۲۰۶-ضَالَّةُ الْمُؤْمِنِ الْعِلْمُ كُلَّمَا قَيَّدَ حَدِيثًا طَلَبَ إِلَيْهِ آخَرُ. ض.

5206. İlim müminin kaybolmuş malıdır, o bir hadis yazdığında bir başkasını daha yazmak ister.⁵²⁰⁶

۵۲۰۷-ضَحِكَ رَبُّنَا مِنْ قُنُوطِ عِبَادِهِ وَقُرْبِ غَيْرِهِ. صَح

5207. Rabbimiz kullarının kendisinden ümid kesip başkasına yönelmelerine hayret eder!⁵²⁰⁷

۵۲۰۸-ضَحِكْتُ مِنْ نَاسٍ يَأْتُونَكُمْ مِنْ قِبَلِ الْمَشْرِقِ يُسَاقُونَ إِلَى الْجَنَّةِ وَهُمْ كَارَهُونَ. صَح

5208. Doğudan size gelip istemedikleri halde cennete götürülen insanlara hayret ettim.⁵²⁰⁸

⁵²⁰⁴ Ahmed, II, 170; Heysemî, VII, 280.

⁵²⁰⁵ Ahmed, IV, 25; Tahâvî, IV, 133; İbni Hibbân, XI, 249.

⁵²⁰⁶ Deylemî, II, 427; Gumârî, s. 65.

⁵²⁰⁷ Ahmed, IV, 11; Taberânî, XIX, 207; İbni Ebî Âsım, I, 244.

⁵²⁰⁸ Ahmed, V, 338; Taberânî, VI, 128; Heysemî, V, 333.

٥٢٠٩-صَحَّكَتُ مِنْ قَوْمٍ يُسَاقُونَ إِلَى الْجَنَّةِ مُقَرَّرِينَ فِي السَّلَاسِلِ. صَح

5209. Zincirlere bağlanmış şekilde cennete götürülen bir topluluğa hayret ettim.⁵²⁰⁹

٥٢١٠-ضَحُّوا بِالْجَذَعِ مِنَ الضَّأْنِ فَإِنَّهُ جَائِزٌ. ح

5210. Besili olan koyunların kurban edilmesi caizdir.⁵²¹⁰

٥٢١١-ضَرَبَ اللَّهُ تَعَالَى مَثَلًا صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا وَعَلَى جَنَّتَيْهِ الصِّرَاطِ سُوْرَانٍ فِيهِمَا أَبْوَابٌ مُفْتَحَةٌ وَعَلَى الْأَبْوَابِ سُورٌ مُرَخَّاةٌ وَعَلَى بَابِ الصِّرَاطِ دَاعٍ يُقَالُ : يَا أَيُّهَا النَّاسُ ادْخُلُوا الصِّرَاطَ جَمِيعًا وَلَا تَتَعَوَّجُوا وَدَاعٍ يَدْعُو مِنْ فَوْقِ الصِّرَاطِ فَإِذَا أَرَادَ الْإِنْسَانُ أَنْ يَفْتَحَ شَيْئًا مِنْ تِلْكَ الْأَبْوَابِ قَالَ وَيَحَكَ لَا تَفْتَحْهُ فَإِنَّكَ إِنْ تَفْتَحْهُ تَلْجُهُ. صَح

5211. Allah Teala doğru yolu şu örnekle anlattı; köprünün iki tarafında kapıları açık iki sur, kapılarında sarkıtılmış perdeler vardır; köprü-nün girişinde bir münadi, "Ey insanlar hepiniz sağa sola sapmaksızın köprü-ye gelin!", köprünün üst tarafında da bir münadi aynı şekilde seslenir, insanlar o köprüden geçerken içlerinden biri o kapılardan birini açmak istediğinde münadiler, "Yazıklar olsun sana, o kapıyı açma, açarsan oradan aşağı düşersin!" diye uyarırlar; o köprü İslam, etrafındaki surlar Allah'ın çizdiği sınırlar, açık kapılar ise Allah'ın haram kıldığı şeyler, köprünün başındaki münadi Allah'ın kitabı, sonundaki ise Allah'ın her müslüma-nun kalbine koyduğu öğütçüdür.⁵²¹¹

Kafirin Dişi

٥٢١٢-ضِرْسُ الْكَافِرِ مِثْلُ أَحَدٍ وَغِلْظُ جِلْدِهِ مَسِيرَةُ ثَلَاثٍ. صَح

5212. Kafirin dişi Uhud dağı, derisinin kalınlığı ise üç günlük yol kadardır.⁵²¹²

⁵²⁰⁹ Ahmed, V, 256; Taberânî, VIII, 283; Heysemî, V, 333.

⁵²¹⁰ Ahmed, VI, 368; Taberânî, XXV, 164; Heysemî, IV, 19.

⁵²¹¹ Ahmed, IV, 182; Hâkim, I, 144; Beyhakî, Şuab, V, 445.

⁵²¹² İbni Hibbân, XVI, 532.

٥٢١٣- ضَرَسُ الْكَافِرِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِثْلُ أَحَدٍ وَفَحْدُهُ مِثْلُ الْبَيْضَاءِ وَمَقْعَدُهُ فِي النَّارِ مَسِيرَةُ ثَلَاثٍ مِثْلِ الرَّبْدَةِ. صَح

5213. Kıyamet günü cehennemde kafirin dişi Uhud dağı, uyluğu Beyda, ateşteki oturma yeri Rebeze gibi üç günlük yol mesafesi kadar olur.⁵²¹³

٥٢١٤- ضَرَسُ الْكَافِرِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِثْلُ أَحَدٍ وَعَرْضُ جِلْدِهِ سَبْعُونَ ذِرَاعًا وَعَصْدُهُ مِثْلُ الْبَيْضَاءِ وَفَحْدُهُ مِثْلُ وَرْقَانٍ وَمَقْعَدُهُ فِي النَّارِ مَا بَيْنِي وَبَيْنَ الرَّبْدَةِ.

5214. Kıyamet günü cehennemde kafirin dişi Uhud Dağı, derisinin kalınlığı yetmiş arşın, pazusu Beyda Dağı, diz kapağı Verkan Dağı, cehennemde oturduğu yer ise bulunduğum yerle Rebeze arası kadardır.⁵²¹⁴

٥٢١٥- ضَرَسُ الْكَافِرِ مِثْلُ أَحَدٍ وَغَلْظُ جِلْدِهِ أَرْبَعُونَ ذِرَاعًا بِذِرَاعِ الْجَبَّارِ. صَح

5215. Kafirin dişi cehennemde Uhud dağı, derisinin kalınlığı da Allah'ın arşınıyla kırk arşın kadar olur.⁵²¹⁵

٥٢١٦- ضَعِ الْقَلَمَ عَلَى أَذْنِكَ فَإِنَّهُ أَذْكُرٌ لِلْمُتْلِي. ض

5216. Yazarken kalemi kulağa koymak, yazılacak şeyi daha iyi hatırlatır.⁵²¹⁶

٥٢١٧- ضَعِ أَنْفَكَ لَيْسَ جَدُّ مَعَكَ. ح

5217. Seninle secde etmesi için alnını yere koy!⁵²¹⁷

٥٢١٨- ضَعِ إصْبَعَكَ السَّبَّابَةَ عَلَى ضَرْسِكَ ثُمَّ اقْرَأْ آخِرَ يَس.

5218. İşaret parmağını dişinin üzerine koyup sonra Yasin sonuna kadar oku!⁵²¹⁸

⁵²¹³ Ahmed, II, 328; Hâkim, IV, 595; Heysemî, X, 391.

⁵²¹⁴ Ahmed, II, 328; Hâkim, IV, 637; Heysemî, X, 391.

⁵²¹⁵ Müslim, Cennet 44; İbni Ebî Âsım, I, 271.

⁵²¹⁶ İbni Sad, II, 359; İbni Adî, V, 262.

⁵²¹⁷ Beyhakî, II, 104.

⁵²¹⁸ Müttekî, nr. 28373; İbni Arrâk, II, 295.

۵۲۱۹-ضَعْ بَصْرَكَ مَوْضِعَ سُجُودِكَ. صَح

5219. Gözünle secde edeceğin yere bak!⁵²¹⁹

۵۲۲۰-ضَعْ يَدَكَ عَلَى الَّذِي تَأْلَمُ مِنْ جَسَدِكَ وَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ ثَلَاثًا وَقُلْ سَبْعَ مَرَّاتٍ
أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَاذِرُ. صَح

5220. Elini vücudunu ağrıyan yerine koyup üç defa, "Bismillah!" de, yedi defa da "Duyduğum acıdan ve korktuğum şeyden Allah'a ve onun kudretine sığınırım" de!⁵²²⁰

۵۲۲۱-ضَعْ يَمِينَكَ عَلَى الْمَكَانِ الَّذِي تَشْتَكِي فَاَمْسَحْ بِهَا سَبْعَ مَرَّاتٍ وَقُلْ أَعُوذُ
بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ فِي كُلِّ مَسْحَةٍ. صَح

5221. Sağ elini ağrıyan yerine koyup yedi defa elini sürerek her defasında, "Duyduğum ağrının şerrinden Allah'ın izzet ve kudretine sığınıyorum" de!⁵²²¹

۵۲۲۲-ضَعُوا السَّوْطَ حَيْثُ يَرَاهُ الْخَادِمُ. ح

5222. Kamçıyı hizmetçinin göreceği bir yere koyun!⁵²²²

۵۲۲۳-ضَعِي فِي يَدِ الْمِسْكِينِ وَلَوْ ظِلْفًا مُخْرَقًا. ح

5223. Yanmış bir paça da olsa fakirin eline tutuşturun!⁵²²³

۵۲۲۴-ضَعِي يَدَكَ عَلَيْهِ ثُمَّ قُولِي ثَلَاثَ مَرَّاتٍ بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ أَذْهَبْ عَنِّي شَرَّ
مَا أَجِدُ بِدَعْوَةِ نَبِيِّكَ الطَّيِّبِ الْمُبَارَكِ الْمَكِينِ عِنْدَكَ بِسْمِ اللَّهِ.

5224. Elini ağrıyan yerine koyup sonra üç defa, "Allah'ın adıyla, Allah'ın pak, mübarek ve senin katında büyük yeri olan peygamberin daveti hürmetine hissettiğim ağrıyı benden gider, Allah'ın adıyla" de!⁵²²⁴

⁵²¹⁹ Müttekî, nr. 19781.

⁵²²⁰ Ahmed, IV, 21; İbni Hibbân, VII, 233; Nesâî, Kübrâ, VI, 248.

⁵²²¹ Ahmed, IV, 217; İbni Hibbân, VII, 231; Taberânî, IX, 46; Hâkim, I, 494.

⁵²²² Müttekî, nr. 25037; Elbânî, Sahîha, nr. 1447.

⁵²²³ Ahmed, VI, 383; Taberânî, XXIV, 221.

⁵²²⁴ İbni Asâkir, L, 72.

۵۲۲۵- ضَعِي يَدَكَ الْيَمْنَعَلَى فَوَادِكِ وَقُولِي بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ دَاوِنِي بِدَوَائِكَ وَاشْفِنِي بِشِفَائِكَ وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ وَاخْذُرْ عَنِّي أَذَاكَ. صح

5225. Sağ elini kalbinin üzerine koy ve; "Allah'ın adıyla, Allahım, devanla beni tedavi et, şifanla bana şifa ver, lütfunla beni senden başkasına muhtaç olmayacak derecede zengin kıl ve verdiğin sıkıntıyı benden gider" de!⁵²²⁵

Çeşitli Hadisler

۵۲۲۶- ضَمَّنَ اللَّهُ خَلْقَهُ أَرْبَعًا الصَّلَاةَ وَالزَّكَاةَ وَصَوْمَ رَمَضَانَ وَالْغُسْلَ مِنَ الْجَنَابَةِ وَهُنَّ السَّرَائِرُ الَّتِي قَالَ اللَّهُ تَعَالَى (يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ. صح

5226. Allah Teala dört şeyi kullarının boynuna bir borç olarak yüklemiştir; onlar namaz, zekat, ramazan orucu ve cünüplükten yıkanmadır; onlar Allah'ın haklarında, "Sırların ortaya çıktığı gün" olarak isimlendirdiği sırlardır.⁵²²⁶

۵۲۲۷- الصَّالَةُ وَاللَّقْطَةُ تَجِدُهَا فَاَنْشُدْهَا وَلَا تَكْتُمُ وَلَا تَغِيبُ فَإِنْ وَجَدْتَ رَبَّهَا فَادْهَا وَلَا فَإِنَّمَا هُوَ مَالُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ. صح

5227. Kaybolan bir hayvanı veya bir eşyayı bulduğunda hemen onu ilan et, gizleyip saklama, sahibini bulursan onu kendisine ver, yoksa o Allah'ın malı olur ki onu dilediğine ihsan eder.⁵²²⁷

۵۲۲۸- الضَّبُّ لَسْتُ أَكُلُهُ وَلَا أَحَرِّمُهُ. صح

5228. Keleri ne yerim, ne de haram kılarım.⁵²²⁸

۵۲۲۹- الضَّبُّ صَيْدٌ وَفِيهِ كَبْشٌ. صح

⁵²²⁵ Taberânî, XXV, 39; Heysemî, X, 180.

⁵²²⁶ Beyhakî, Şuab, III, 20; Ayet içib bk. Târk (86), 9.

⁵²²⁷ Taberânî, II, 267.

⁵²²⁸ Tayâlisî, s. 256; Ahmed, II, 9.

5229. Sırtlan av olduğundan onu avlayan ihramlının koç kurban etmesi gerekir.⁵²²⁹

٥٢٣٠-الضَّيْعُ صَيْدٌ فَكُلْهَا وَفِيهَا كَبْشٌ مُسِنَّةٌ إِذَا أَصَابَهَا الْمُخْرَمُ. ض

5230. Sırtlan av olduğundan yenilebilir, onu avlayan ihramlının bir koç kurban etmesi gerekir.⁵²³⁰

٥٢٣١-الضَّحِكُ فِي الْمَسْجِدِ ظُلْمَةٌ فِي الْقَبْرِ. ض

5231. Mescidde gülmek, kabirde karanlıktır.⁵²³¹

٥٢٣٢-الضَّحِكُ ضَحِكَانٍ ضَحِكٌ يُحِبُّهُ اللَّهُ وَضَحِكٌ يَمُوتُهُ اللَّهُ فَأَمَّا الضَّحِكُ الَّذِي يُحِبُّهُ اللَّهُ فَالرَّجُلُ يَكْشُرُ فِي وَجْهِهِ أَخِيهِ حَدَاثَةً عَهْدٍ بِهِ وَشَوْقًا إِلَى رُؤْيَيْهِ وَأَمَّا الضَّحِكُ الَّذِي يَمُوتُهُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ فَالرَّجُلُ يَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ الْجَفَاءِ وَالْبَاطِلِ لِيَضْحَكَ أَوْ يَضْحَكَ يَهْوِي بِهَا فِي جَهَنَّمَ سَبْعِينَ خَرِيفًا. ض

5232. İki çeşit gülme vardır; bir gülme vardır ki Allah onu sever, bir gülme de vardır ki ona da buğzeder; Allah'ın sevdiği gülme kişinin görmeyi arzuladığı bir din kardeşiyle karşılaştığında sevincinden gülmesi, buğzettığı gülme ise kişinin gülmek ve güldürmek için incitici, kaba ve boş sözleri söylerken gülmesidir ki, o yüzden kişi yetmiş sene cehennem uçurumundan aşağı yuvarlanır.⁵²³²

٥٢٣٣-الضَّحِكُ يَنْقُضُ الصَّلَاةَ وَلَا يَنْقُضُ الْوُضُوءَ. ض

5233. Gülme namazı bozar, abdesti bozmaz.⁵²³³

٥٢٣٤-الضَّرَارُ فِي الْوَصِيَّةِ مِنَ الْكَبَائِرِ. ض

5234. Vasiyette varislerden birini zarara sokmak, büyük günahlardandır.⁵²³⁴

⁵²²⁹ Dârekutnî, II, 245; Beyhakî, V, 183.

⁵²³⁰ Beyhakî, V, 183.

⁵²³¹ Deylemî, II, 431.

⁵²³² Müttekî, nr. 7548.

⁵²³³ Dârekutnî, I, 173; Müttekî, nr. 19917.

⁵²³⁴ Taberânî, Evsat, V, 9; Deylemî, II, 433.

۵۲۳۵-الضِّمَّةُ فِي الْقَبْرِ كَفَّارَةٌ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ لِكُلِّ ذَنْبٍ بَقِيَ عَلَيْهِ لَمْ يُغْفَرْ لَهُ. ض

5235. Kabrin sıkması, müminlerin daha önce affedilmeyip üzerinde kalan günahlarına keffaret olur.⁵²³⁵

Ziyafet

۵۲۳۶-الضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ فَمَا كَانَ وَرَاءَ ذَلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ. صَح

5236. Ziyafet üç gündür, gerisi sadakadır.⁵²³⁶

۵۲۳۷-الضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ فَمَا زَادَ فَهُوَ صَدَقَةٌ.

5237. Ziyafet üç gündür, fazlası sadakadır.⁵²³⁷

۵۲۳۸-الضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ فَمَا زَادَ فَهُوَ مَعْرُوفٌ وَ كُلِّ مَعْرُوفٌ.

5238. Misafirlik üç gündür, ondan fazlası ev sahibi için sadakadır, her iyilik de sadakadır.⁵²³⁸

۵۲۳۹-الضِّيَافَةُ ثَلَاثُ لَيَالٍ حَقٌّ لِأَزْمٍ فَمَا سِوَى ذَلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ. ض

5239. Misafirlik üç gece yerine getirilmesi gerekli bir haktır, ondan sonrası ise sadakadır.⁵²³⁹

۵۲۴۰-الضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ فَمَا زَادَ فَهُوَ صَدَقَةٌ وَعَلَى الضَّيْفِ أَنْ يَتَحَوَّلَ بَعْدَ ثَلَاثَةِ

أَيَّامٍ. صَح

5240. Misafirlik üç gün olup üç günden fazlası sadakadır, üçgün sonra misafire gitmek düşer.⁵²⁴⁰

۵۲۴۱-الضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ فَمَا كَانَ فَوْقَ ذَلِكَ فَهُوَ مَعْرُوفٌ. ض

⁵²³⁵ Râfi, II, 352.

⁵²³⁶ Ahmed, III, 37; Ebû Yalâ, II, 465.

⁵²³⁷ Ahmed, III, 37; Ebû Yalâ, II, 465.

⁵²³⁸ Taberânî, VIII, 320; Heysemî, VIII, 176.

⁵²³⁹ İbni Kâni, I, 112; Taberânî, II, 63; Heysemî, VIII, 176.

⁵²⁴⁰ Ahmed, II, 288;

5241. Ziyafet üç gündür, ondan fazlası sadakadır.⁵²⁴¹

٥٢٤٢-الضَيْفُ يَأْتِي بِرِزْقِهِ وَيَرْتَحِلُ بِذُنُوبِ الْقَوْمِ يُمَحِّصُ عَنْهُمْ ذُنُوبَهُمْ. ض

5242. Misafir rızıkıyla gelir, ev halkının günahlarını alıp götürerek onları silip süpürür.⁵²⁴²

٥٢٤٣-الضَّيَافَةُ عَلَى أَهْلِ الْوَبْرِ وَلَيْسَتْ عَلَى أَهْلِ الْمَدَرِ. ض

5243. Misafiri ağırlamak yerleşik olanların değil, göçebe olanların görevidir.⁵²⁴³

TI HARFİ

٥٢٤٤-طَائِرُ كُلِّ إِنْسَانٍ فِي عُنُقِهِ. ض

5244. Her insanın ameli, kendi boynundadır.⁵²⁴⁴

İtaat

٥٢٤٥-طَاعَةُ اللَّهِ طَاعَةُ الْوَالِدِ وَمَعْصِيَةُ اللَّهِ مَعْصِيَةُ الْوَالِدِ. ح

5245. Allah'a itaat babaya itaat, Allah'a isyan babaya isyandır.⁵²⁴⁵

٥٢٤٦-طَاعَةُ الْإِمَامِ حَقٌّ عَلَى الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ مَا لَمْ يَأْمُرْ بِمَعْصِيَةِ اللَّهِ فَإِذَا أَمَرَ

بِمَعْصِيَةِ اللَّهِ فَلَا طَاعَةَ لَهُ. صَح

5246. Allah'a karşı isyanla emretmedikçe idareciye itaat etmek müslümanın görevidir; Allah'a isyanla emrettiğinde ona itaat edilmez.⁵²⁴⁶

⁵²⁴¹ Beyhakî, IX, 197.

⁵²⁴² Deylemî, II, 432; Aclûnî, I, 83.

⁵²⁴³ Kudâî, I, 191.

⁵²⁴⁴ Ahmed, III, 360; Heysemî, VII, 49.

⁵²⁴⁵ Taberânî, Evsat, II, 369; Deylemî, II, 451; Heysemî, VIII, 136.

⁵²⁴⁶ Temunâm, I, 37.

٥٢٤٧- طَاعَةُ النِّسَاءِ نَدَامَةٌ. ض

5247. Kadınlara itaat, pişmanlıktır.⁵²⁴⁷

٥٢٤٨- طَاعَةُ الْمَرْأَةِ نَدَامَةٌ. ض

5248. Kadına itaat, pişmanlıktır.⁵²⁴⁸

İlim Talibi

٥٢٤٩- طَالِبُ الْعِلْمِ تَبَسُّطُ لَهُ الْمَلَائِكَةُ أَجْنَحَتَهَا رِضًا بِمَا يَطْلُبُ. ح

5249. Melekler ilim talibinin yaptığı işe razı olduklarından ona kanatlarını açarlar.⁵²⁴⁹

٥٢٥٠- طَالِبُ الْعِلْمِ بَيْنَ الْجُهَالِ كَالْحَيِّ بَيْنَ الْأَمْوَاتِ. ض

5250. Cahiller arasında ilim öğrenen kişi, ölüler arasında yaşayan kişi gibidir.⁵²⁵⁰

٥٢٥١- طَالِبُ الْعِلْمِ لِلَّهِ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ض

5251. Allah için ilim öğrenen, Allah yolunda cihad eden kişiden daha üstündür.⁵²⁵¹

٥٢٥٢- طَالِبُ الْعِلْمِ لِلَّهِ كَالْعَادِي وَالرَّائِحِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. ض

5252. Allah için ilim öğrenen, sabah akşam Allah yolunda cihad eden kişi gibidir.⁵²⁵²

٥٢٥٣- طَالِبُ الْعِلْمِ طَالِبُ الرَّحْمَةِ طَالِبُ الْعِلْمِ رُكْنُ الْإِسْلَامِ وَيُعْطَى أَجْرُهُ مَعَ النَّبِيِّينَ.

⁵²⁴⁷ Ukaylî, IV, 74; İbni Adî, III, 262; Deylemî, II, 452.

⁵²⁴⁸ İbni Asâkir, XVI, 445.

⁵²⁴⁹ Hatîb, VII, 18.

⁵²⁵⁰ Deylemî, II, 439; İbni Hacer, İsâbe, II, 210.

⁵²⁵¹ Müttekî, nr. 28727.

⁵²⁵² Müttekî, nr. 28728.

5253. İlim öğrenen rahmet talibidir, ilim öğrenen İslam'ın direğidir, onun ecri peygamberlerle birlikte verilir.⁵²⁵³

٥٢٥٤-طَبَقَاتُ أُمَّتِي خَمْسُ طَبَقَاتٍ كُلُّ طَبَقَةٍ مِنْهَا أَرْبَعُونَ سَنَةً فَطَبَقَتِي وَطَبَقَةُ أَصْحَابِي أَهْلُ الْعِلْمِ وَالْإِيمَانِ وَالَّذِينَ يَلُونَهُمْ إِلَى الثَّمَانِينَ أَهْلُ الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَالَّذِينَ يَلُونَهُمْ إِلَى الْعِشْرِينَ وَمِائَةٍ أَهْلُ التَّرَاحُمِ وَالتَّوَاصُلِ وَالَّذِينَ يَلُونَهُمْ إِلَى السِّتِّينَ وَمِائَةٍ أَهْلُ التَّقَاطُعِ وَالتَّدَابُرِ وَالَّذِينَ يَلُونَهُمْ إِلَى الْمِائَتَيْنِ أَهْلُ الْهَزَجِ وَالْخُرُوبِ.

5254. Ümmetim beş tabakaya ayrılmış olup her bir tabaka kırk senedir; benimle ashabımın bulunduğu tabaka ilim ve iman ehlidir; ondan sonra onları takip edenleri yaşadığı seksen yılına kadar iyilik ve takva ehli gelir; onları yüzyirmi yılına kadar birbirlerine merhamet edip birbirleriyle ilişkileri iyi sürdürenler takip eder; onlardan sonra yüzaltmış yılına kadar gelen insanlar birbirlerine sırt çevirip ilişkileri kesen insanlar gelir; onlardan sonra da ikiyüz yılına kadar fitne fesad ehli zuhur eder.⁵²⁵⁴

Yemekler

٥٢٥٥-طَعَامُ الْاِثْنَيْنِ كَافِي الثَّلَاثَةِ وَطَعَامُ الثَّلَاثَةِ كَافِي الْارْبَعَةِ. صَح

5255. İki kişilik yemek üç kişiye, üç kişilik yemek de dört kişiye yeter.⁵²⁵⁵

٥٢٥٦-طَعَامُ الْوَاحِدِ يَكْفِي الْاِثْنَيْنِ وَطَعَامُ الْاِثْنَيْنِ يَكْفِي الْارْبَعَةَ وَطَعَامُ الْارْبَعَةِ يَكْفِي الثَّمَانِيَةَ. صَح

5256. Bir kişilik yemek iki kişiye, iki kişilik yemek dört kişiye, dört kişilik yemek de sekiz kişiye yeter.⁵²⁵⁶

٥٢٥٧-طَعَامُ الْاِثْنَيْنِ يَكْفِي الْارْبَعَةَ وَطَعَامُ الْارْبَعَةِ يَكْفِي الثَّمَانِيَةَ فَاجْتَمِعُوا عَلَيْهِ وَلَا تَفَرَّقُوا. صَح

⁵²⁵³ Deylemî, II, 440.

⁵²⁵⁴ İbni Asâkir, LXVII, 284; İbni Arrâk, II, 348; Gumârî, s. 67.

⁵²⁵⁵ Humeydi, II, 459; Nesâî, Kübrâ, IV, 178.

⁵²⁵⁶ Ahmed, III, 301; Nesâî, Kübrâ, IV, 178; İbni Hibbân, XII, 42.

5257. İki kişilik yemek dört kişiye, dört kişilik yemek sekiz kişiye yer, birlikte yiyin, ayrı ayrı yemeyin.⁵²⁵⁷

٥٢٥٨-طَعَامُ السَّخِيِّ دَوَاءٌ وَطَعَامُ الشَّحِيحِ دَاءٌ. ح

5258. Cömert kişinin yemeği şifa, cimrinin yemeği ise hastalıktır.⁵²⁵⁸

٥٢٥٩-طَعَامُ الْمُؤْمِنِينَ فِي زَمَنِ الدَّجَالِ طَعَامُ الْمَلَائِكَةِ التَّسْبِيحُ وَالتَّقْدِيسُ فَمَنْ كَانَ مِنْطَقُهُ يَوْمَئِذٍ التَّسْبِيحُ وَالتَّقْدِيسُ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُ الْجُوعَ. صَح

5259. Deccal zamanında müminlerin gıdası meleklerin gıdası olan tesbih ve takdisdir; o gün kimin konuşması tesbih ve takdis ise, Allah onun açlığını giderir.⁵²⁵⁹

٥٢٦٠-طَعَامُ أَوَّلِ يَوْمٍ حَقٌّ وَطَعَامُ يَوْمِ الثَّانِي سُنَّةٌ وَطَعَامُ يَوْمِ الثَّلَاثِ سُمْعَةٌ وَمَنْ سَمِعَ سَمِعَ اللَّهَ بِهِ. صَح

5260. Düğünün ilk günü verilen yemek görev, ikinci günü sünnet, üçüncü günü ise gösteriştir; gösteriş yapanı Allah riyakar kılar.⁵²⁶⁰

٥٢٦١-طَعَامُ يَوْمِ فِي الْعَرَسِ سُنَّةٌ وَطَعَامُ يَوْمَيْنِ فَضْلٌ وَطَعَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ رِيَاءٌ وَسُمْعَةٌ. صَح

5261. Düğünün ilk günü verilen yemek sünnet, ikinci gün fazilet, üçüncü gün ise riya ve gösteriştir.⁵²⁶¹

٥٢٦٢-طَعَامٌ بِطَعَامٍ وَإِنَاءٌ بِإِنَاءٍ. صَح

5262. Yemek yemekle, kap kapla tazmin edilir.⁵²⁶²

٥٢٦٣-طَعَامٌ كَطَعَامِهَا وَإِنَاءٌ كِإِنَائِهَا. صَح

5263. Yemeğini yemekle, kabını kapla tazmin et!⁵²⁶³

⁵²⁵⁷ Taberânî, XII, 320; Heysemî, V, 21.

⁵²⁵⁸ Hatîb, Buhela, s. 44, 46.

⁵²⁵⁹ Hâkim, IV, 557; Nuaym b. Hammad, Fiten, II, 565.

⁵²⁶⁰ İbni Adî, III, 191; Taberânî, X, 164; Beyhakî, VII, 260.

⁵²⁶¹ Taberânî, XI, 151; Heysemî, IV, 49.

⁵²⁶² Ahmed, VI, 277; Beyhakî, VI, 96; Heysemî, IV, 321

⁵²⁶³ Ahmed, VI, 277; Beyhakî, VI, 96; Heysemî, IV, 321.

İlim Öğrenmek

٥٢٦٤- طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ. صَح

5264. İlim öğrenmek her müslümana farzdır.⁵²⁶⁴

٥٢٦٥- طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَوَاضِعُ الْعِلْمِ عِنْدَ غَيْرِ أَهْلِهِ كَمُقَلَّدِ
الْحَنَازِيرِ الْجَوْهَرِ وَاللُّؤْلُؤِ وَالذَّهَبِ. ض

5265. İlim öğrenmek her müslümana farzdır; ilmi layık olmayana öğreten domuzun boynuna yakut, inci ve altın takan kimse gibidir.⁵²⁶⁵

٥٢٦٦- طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَإِنَّ طَالِبَ الْعِلْمِ يُسْتَغْفَرُ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ
حَتَّى الْحِيتَانُ فِي الْبَحْرِ. صَح

5266. İlim öğrenmek her müslümana farzdır; ilmi öğrenen için denizdeki balıklara varıncaya kadar herşey Allah'dan bağışlanma diler.⁵²⁶⁶

٥٢٦٧- طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَاللَّهُ يُحِبُّ إِغَاثَةَ اللَّهْفَانِ. صَح

5267. İlim öğrenmek her müslümana farzdır; Allah darda kalanın imdadına koşulmasını sever.⁵²⁶⁷

٥٢٦٨- طَلَبُ الْعِلْمِ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الصَّلَاةِ وَالصَّيَامِ وَالْحَجِّ وَالْجِهَادِ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. ض

5268. İlim öğrenmek Allah katında nafilé namazla oruçtan, hac ile cihaddan daha faziletlidir.⁵²⁶⁸

٥٢٦٩- طَلَبُ الْعِلْمِ سَاعَةٌ خَيْرٌ مِنْ قِيَامِ لَيْلَةٍ وَطَلَبُ الْعِلْمِ يَوْمًا خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ
ثَلَاثَةِ أَشْهُرٍ.

⁵²⁶⁴ İbni Adî, I, 202; İbni Abdülber, Câmi, I, 7; Ebû Yalâ, V, 223.

⁵²⁶⁵ İbni Adî, VI, 71.

⁵²⁶⁶ İbni Adî, I, 202; İbni Abdülber, Câmi, I, 7; Ebû Yalâ, V, 223.

⁵²⁶⁷ Beyhakî, Şuab, II, 254.

⁵²⁶⁸ Deylemî, II, 438; Gumârî, s. 67.

5269. Bir saat ilim öğrenmek bir geceyi ibadetle geçirmekten, bir gün ilim öğrenmek de üç ay oruç tutmaktan daha hayırlıdır.⁵²⁶⁹

٥٢٧٠- طَلَبُ الْحَقِّ غُرْبَةٌ. ض.

5270. Hak peşinde olmak, yalnız kalmaktır.⁵²⁷⁰

Helali Aramak

٥٢٧١- طَلَبُ الْخَلَالِ قَرِيبَةٌ بَعْدَ الْقَرِيبَةِ. ض.

5271. Helali aramak, farzdan sonra farzdır.⁵²⁷¹

٥٢٧٢- طَلَبُ الْخَلَالِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ.

5272. Helali aramak her müslümana gereklidir.⁵²⁷²

٥٢٧٣- طَلَبُ الْخَلَالِ جِهَادٌ. ض.

5273. Helali aramak cihaddır.⁵²⁷³

Talha

٥٢٧٤- طَلْحَةُ شَهِيدٌ يَمْشِي عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ. صَح.

5274 Talha, yeryüzünde dolaşan bir şehiddir.⁵²⁷⁴

٥٢٧٥- طَلْحَةُ مِمَّنْ قُضِيَ نَجْبُهُ. صَح.

5275. Talha, adağını yerine getirenlerdendir.⁵²⁷⁵

٥٢٧٦- طَلْحَةُ وَالزُّبَيْرُ جَارَايَ فِي الْجَنَّةِ. ح.

⁵²⁶⁹ Deylemî, II, 441.

⁵²⁷⁰ Râfîf, IV, 146; Deylemî, II, 443; İbni Asâkir, XV, 238.

⁵²⁷¹ Taberânî, X, 90; Zebidî, I, 131; Müttekî, nr. 9203.

⁵²⁷² Münzirî, II, 546; Heysemî, X, 291; Müttekî, nr. 9204.

⁵²⁷³ İbni Adî, VI, 263; Zebdî, I, 131; Müttekî, nr. 9205; Aclûnî, II, 162.

⁵²⁷⁴ Hâkim, III, 424; İbni Asâkir, XXVI, 87.

⁵²⁷⁵ Taberânî, XIX, 324; İbni Asâkir, XXV, 82.

5276. Talha ile Zübeyr cennette benim komşularımdır. ⁵²⁷⁶

٥٢٧٧- طُلُوعُ الْفَجْرِ أَمَانٌ لَأُمَّتِي مِنْ طُلُوعِ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا. ض

5277. Fecrin doğuşu, güneşin batıdan doğuşuna kadar ümmetim için bir emniyettir. ⁵²⁷⁷

Temizlik

٥٢٧٨- طَهَّرُوا هَذِهِ الْأَجْسَادَ طَهَّرَكُمُ اللَّهُ فَإِنَّهُ لَيْسَ عَبْدٌ يَبِيتُ طَاهِرًا إِلَّا بَاتَ مَعَهُ مَلَكٌ فِي شِعَارِهِ لَا يَنْقَلِبُ سَاعَةً مِنَ اللَّيْلِ إِلَّا قَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِعَبْدِكَ فَإِنَّهُ بَاتَ طَاهِرًا. ض

5278. Vücutlarınızı temizleyin ki Allah da sizi günahlarınızdan temizlesin; zira kul temiz bir şekilde uyumak için yatağına girdiğinde bir melek de kendisiyle birlikte geceler; gecenin herhangi bir saatinde sağına veya soluna döndüğünde melek onun için, "Allahım kulunun günahlarını bağışla, o temiz olarak geceliyor!" diye dua eder. ⁵²⁷⁸

٥٢٧٩- طَهَّرُوا أَفْنِيَّتَكُمْ فَإِنَّ الْيَهُودَ لَا تُطَهَّرُ أَفْنِيَّتَهَا. ض

5279. Siz avlularınızı temizleyin, yahudiler avlularını temizlemezler. ⁵²⁷⁹

٥٢٨٠- طَهَّوْزُ إِنَاءٍ أَحَدِكُمْ إِذَا وَلَغَ فِيهِ الْكَلْبُ أَنْ يَغْسِلَهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ أَوْلَاهُنَّ بِالْتَّرَابِ. صَح

5280. Birinizin kabını köpeğin yalaması durumunda, ilki toprakla olmak üzere onun yedi defa yıkanması gerekir. ⁵²⁸⁰

٥٢٨١- طَهَّوْزُ إِنَاءٍ أَحَدِكُمْ إِذَا وَلَغَ فِيهِ الْكَلْبُ أَنْ يَغْسِلَهُ سَبْعًا أَوَّلَى بِالْتَّرَابِ وَالْهَرُّ مِثْلُ ذَلِكَ. صَح

⁵²⁷⁶ Ebû Yalâ, I, 395; Hâkim, III, 409; İbni Adî, VII, 23.

⁵²⁷⁷ Deylemî, II, 458.

⁵²⁷⁸ Taberânî, XII, 446; Münzirî, I, 231; Heysemî, X, 128.

⁵²⁷⁹ Taberânî, Evsat, IV, 231; Heysemî, I, 286.

⁵²⁸⁰ Abdürrezzâk, I, 96; İbni Ebî Şeybe, I, 159; Ahmed, II, 427.

5281. Birinizin kabını köpeğin yalaması durumunda ilki toprakla olmak üzere onun yedi defa yıkanması gerekir; kedi için de aynı durum geçerlidir.⁵²⁸¹

٥٢٨٢- طَهَّرْ كُلَّ أَدِيمٍ دِبَاغُهُ. ح

5282. Bütün derilerin temizliği, tabaklanmasıyla olur.⁵²⁸²

٥٢٨٣- طَهَّرْ الطَّعَامَ يَزِيدُ فِي الطَّعَامِ وَالَّذِينَ وَالرِّزْقِ. ض

5283. Temiz yiyecek yiyeceği, dini ve rızkı arttırır.⁵²⁸³

٥٢٨٤- طَوَافُ سَبْعٍ لَا لَفْوٌ فِيهِ يَغْدِلُ عِتْقَ رَقَبَةٍ. ض

5284. Lüzumsuz konuşmadan yapılan tavaf, köle azadına denktir.⁵²⁸⁴

٥٢٨٥- طَوَافُكَ بِالْبَيْتِ وَسَعْيُكَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ يَكْفِيكَ لِحَجَّكَ وَعُمْرَتِكَ. ص

5285. Beyti tavaf edip Safa ile Merve arasında sayetmek hac ve umre için yeterlidir.⁵²⁸⁵

Müjdeli Şeyler

٥٢٨٦- طُوبَى لِلشَّامِ لَأَنَّ مَلَائِكَةَ الرَّحْمَنِ بَاسِطَةً أَجْنَحَتَهَا عَلَيْهِ. ص

5286. Rahman'ın melekleri tarafından üzerine kanatların yayıldığı Şam'a ne mutlu!⁵²⁸⁶

٥٢٨٧- طُوبَى لِلشَّامِ إِنَّ الرَّحْمَنَ لَبَاسِطٌ رَحْمَتَهُ عَلَيْهِ. ص

5287. Allah'ın rahmetinin üzerine yayıldığı Şam'a ne mutlu!⁵²⁸⁷

⁵²⁸¹ Hâkim, I, 264; Beyhakî, I, 264.

⁵²⁸² Dârekutî, I, 49; Beyhaki I, 21; İbni Asâkir, LV, 415.

⁵²⁸³ Müttekî, nr. 40764.

⁵²⁸⁴ Müttekî, nr. 11997.

⁵²⁸⁵ Şâfiî, I, 113.

⁵²⁸⁶ Ahmed, V, 184; İbni Hibbân, XVI, 293; Taberânî, V, 158.

⁵²⁸⁷ Ahmed, V, 184; Taberânî, V, 176; Heysemî, X, 60.

٥٢٨٨- طُوبَى لِلْغُرَبَاءِ أَنَّاسٍ صَالِحُونَ فِي أَنَاسٍ سُوءٍ كَثِيرٍ مِّنْ يَّعْصِيهِمْ أَكْثَرُ
مِمَّنْ يُطِيعُهُمْ.

5288. Gariplere müjdeler olsun, onlar çok sayıdaki kötü insanlar arasında bulunan salih kimselerdir, onlara karşı gelenler itaat edenlerden daha fazladır.⁵²⁸⁸

٥٢٨٩- طُوبَى لِلْمُخْلِصِينَ أَوْلِيَّكَ مَصَابِيحُ الْهُدَى تَنْجِلِي عَنْهُمْ كُلَّ فِتْنَةٍ ظُلْمَاءَ.

5289. İhlâslı olanlara müjdeler olsun, onlar fitne karanlıkları içinde doğru yolu gösteren kandil gibidirler.⁵²⁸⁹

٥٢٩٠- طُوبَى لِلْسَّابِقِينَ إِلَى ظِلِّ اللَّهِ الَّذِينَ إِذَا أُعْطُوا الْحَقَّ قَبِلُوهُ وَإِذَا سِئِلُوا بِذَلُولِهِ
وَالَّذِينَ يَخْشَوْنَ لِلنَّاسِ بِحُكْمِهِمْ لَأَنْفُسِهِمْ. ح

5290. Allah'ın Arş'ının gölgesine önce varanlara müjdeler olsun, onlar kendilerine söylenen hak sözü kabul eden, birşey istendiğinde bolca dağıtan ve verdikleri hükmü insanlar için de verenlerdir.⁵²⁹⁰

٥٢٩١- طُوبَى لِلْعُلَمَاءِ طُوبَى لِلْعِبَادِ وَبِلِّ الْأَهْلِ الْأَسْوَاقِ. ض

5291. İlim ve ibadet ehline ne mutlu, ticaret ehlinin ise vay haline!⁵²⁹¹

٥٢٩٢- طُوبَى لِعَاشٍ بَعْدَ الْمَسِيحِ يُؤَذَّنُ لِلسَّمَاءِ فِي الْقَطْرِ وَيُؤَذَّنُ لِلْأَرْضِ فِي
النَّبَاتِ حَتَّى لَوْ بَذَرْتَ حَبَّكَ عَلَى الصُّفَا لَنَبَتَ وَحَتَّى يَمُرَّ الرَّجُلُ عَلَى الْأَسَدِ فَلَا
يَضُرُّهُ وَيَطَأُ عَلَى الْحَيَّةِ فَلَا تَضُرُّهُ وَلَا تَشَاخُ وَلَا تَخَاسِدُ وَلَا تَبَاغُضُ. ح

5292. Ahir zamanda İsa indikten sonraki hayat ne güzel olur, o zaman yağmur yağdırması için göğe, bitki bitirmesi için yere izin verilir, düz taş ekilen ekinler yeşerir, aslanlar insanlara zarar vermez, yılanlar

⁵²⁸⁸ Ahmed, II, 177;

⁵²⁸⁹ Ebû Nuaym, I, 16; Deylemî, II, 448.

⁵²⁹⁰ Müttekî, nr. 9327, 43118, 43287.

⁵²⁹¹ Müttekî, nr. 29329.

onları sokmaz, insanlar arasında menfaat mücadelesi, karşılıklı kin ve hasedleşme olmaz.⁵²⁹²

٥٢٩٣- طُوبَى لِمَنْ أَدْرَكَنِي وَأَمَنَ بِي وَطُوبَى لِمَنْ لَمْ يُدْرِكْنِي ثُمَّ آمَنَ بِي. ح

5293. Bana yetişip iman edene ne mutlu, bana yetişemeyip de iman edene de ne mutlu!⁵²⁹³

٥٢٩٤- طُوبَى لِمَنْ أَكْثَرَ فِي الْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ فَإِنَّ لَهُ بِكُلِّ كَلِمَةٍ سَبْعِينَ أَلْفَ حَسَنَةٍ كُلَّ حَسَنَةٍ مِنْهَا عَشْرَةُ أَضْعَافٍ مَعَ الَّذِي لَهُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْمَزِيدِ وَالتَّقَفُّ عَلَى قَدَرِ ذَلِكَ. ض

5294. Allah yolunda cihad ederken onu çokça anan kimselere müjdelersun, söylediği her kelimeye karşılık kendisine yetmişbin sevap verilir; Allah'ın kendi katında vereceği lütufların yanında bu sevaplardan her birisi ona katlanır; mal harcamak da bu ölçüye göre mükafatlandırılır.⁵²⁹⁴

٥٢٩٥- طُوبَى لِمَنْ أَسْكَنَهُ اللَّهُ تَعَالَى إِحْدَى الْعُرُوسَيْنِ عَسْقَلَانَ أَوْ غَزَّةَ. ض

5295. Allah'ın seçkin yerleri olan Askalan ve Gazze'de yaşattığı kişilere ne mutlu!⁵²⁹⁵

٥٢٩٦- طُوبَى لِمَنْ أَسْلَمَ وَكَانَ عَيْشُهُ كَفَافاً. ض

5296. Müslüman olup da yeterli miktar geçim imkânına sahip olana ne mutlu!⁵²⁹⁶

٥٢٩٧- طُوبَى لِمَنْ بَاتَ حَاجِئاً وَأَصْبَحَ غَازِياً رَجُلٌ مَسْتُورٌ ذُو عِيَالٍ مُتَعَفِّفٌ قَانِعٌ بِالنَّيْسِرِ مِنَ الدُّنْيَا يَدْخُلُ عَلَيْهِمْ ضَاحِكاً وَيَخْرُجُ عَنْهُمْ ضَاحِكاً فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهُمْ هُمُ الْحَاجُّونَ الْغَازُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. ض

⁵²⁹² Deylemî, II, 450.

⁵²⁹³ Heysemî, X, 67; Müttekî, nr. 248.

⁵²⁹⁴ Taberânî, XX, 77; Heysemî, V, 282.

⁵²⁹⁵ Deylemî, II, 450.

⁵²⁹⁶ Müttekî, nr. 7098.

5297. Hac yapanlar gibi geceleyip cihada çıkanlar gibi sabahlayan kimselere müjdeler olsun; o kimseler fazla tanınmayan, çoluk çocuk sahibi, kendi halinde, aza kanaat eden kimselerdir; onlar ailelerine karşı güzel geçimli ve güleryüzlüdür, canını kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki böyle kimseler, Allah yolunda hac yapıp cihad edenlerle aynıdır. ⁵²⁹⁷

٥٢٩٨- طُوبَى لِمَنْ تَرَكَ الْجَهْلَ وَأَتَى بِالْفَضْلِ وَعَمِلَ بِالْعَدْلِ. ض

5298. Cahilliği bırakıp malının fazlasını veren ve adaletle iş gören kimselere müjdeler olsun! ⁵²⁹⁸

٥٢٩٩- طُوبَى لِمَنْ تَوَاضَعَ فِي غَيْرِ مَنْقَصَةٍ وَذَلَّ فِي نَفْسِهِ فِي غَيْرِ مَسْكَنَةٍ وَأَنْفَقَ مِنْ مَالٍ جَمَعَهُ فِي غَيْرِ مَغْصِيَةٍ وَخَالَطَ أَهْلَ الْفِقْهِ وَالْحِكْمَةِ وَرَحِمَ أَهْلَ الدُّلِّ وَالْمَسْكَنَةِ طُوبَى لِمَنْ ذَلَّ نَفْسَهُ وَطَابَ كَنْبُهُ وَحَسُنَتْ سَرِيرَتُهُ وَكَرُمَتْ عَلَانِيَتُهُ وَعَزَلَّ عَنِ النَّاسِ شَرَّهُ طُوبَى لِمَنْ عَمِلَ بِعِلْمِهِ وَأَنْفَقَ الْفَضْلَ مِنْ مَالِهِ وَأَمْسَكَ الْفَضْلَ مِنْ قَوْلِهِ. ح

5299. Zillete düşmeden tevazu gösteren, miskinliğe kapılmadan nefsine hükmeden, biriktirdiği malından isyan etmeden başkalarına veren, dinde anlayış ve hikmet sahibi kimselerle haşır neşir olan, zelil ve miskin kimselere merhamet edenlere müjdeler olsun; nefsine sahip olan, helal kazanan, iç dünyası güzel, görünüşüyle de iyilik ve asalet timsali olan, insanlara kötülük yapmaktan uzak duran kimselere de müjdeler olsun; ilmiyle amel eden, malının fazlasını veren, fuzuli sözlerden uzak duran kimselere de müjdeler olsun! ⁵²⁹⁹

٥٣٠٠- طُوبَى لِمَنْ رَزَقَهُ اللَّهُ الْكَفَافَ ثُمَّ صَبَرَ عَلَيْهِ. ض

5300. Allah'ın kendisine kıt kanaat geçineceği rızık verip de ona sabreden kimseye müjdeler olsun! ⁵³⁰⁰

⁵²⁹⁷ Deylemî, II, 444.

⁵²⁹⁸ Müttekî, nr. 43288.

⁵²⁹⁹ Taberânî, V, 71, Münzirî, III, 141; Heysemî, X, 229.

⁵³⁰⁰ Beyhakî, Şuab, VII, 125; Deylemî, II, 445.

٥٣٠١- طُوبَى لِمَنْ رَأَى وَأَمَنَ بِي مَرَّةً وَطُوبَى لِمَنْ لَمْ يَرِنِي وَأَمَنَ بِي سَبْعَ مَرَّاتٍ. صَح

5301. Beni görüp bana iman edene bir defa, beni görmediği halde bana iman edene yedi defa müjdeler olsun!⁵³⁰¹

٥٣٠٢- طُوبَى لِمَنْ رَأَى وَأَمَنَ بِي وَطُوبَى لِمَنْ آمَنَ بِي وَلَمْ يَرِنِي ثَلَاثَ مَرَّاتٍ. ح

5302. Beni görüp bana iman edene ne mutlu, beni görmediği halde bana iman edene de ne mutlu!⁵³⁰²

٥٣٠٣- طُوبَى لِمَنْ رَأَى وَأَمَنَ بِي ثُمَّ طُوبَى ثُمَّ طُوبَى لِمَنْ آمَنَ بِي وَلَمْ يَرِنِي.

5303. Beni görüp bana iman edene ne mutlu, beni görmediği halde bana iman edene de ne mutlu!⁵³⁰³

٥٣٠٤- طُوبَى لِمَنْ رَأَى وَأَمَنَ بِي وَطُوبَى لِمَنْ رَأَى مِنْ رَأَى وَلِمَنْ رَأَى مَنْ رَأَى مِنْ رَأَى وَأَمَنَ بِي طُوبَى لَهُمْ وَحَسُنَ مَا ب. ح

5304. Beni görüp bana iman edene ne mutlu, beni göreni görene ne mutlu, beni gören birini görüp de bana iman edene de ne mutlu, mutluluklar ve güzel yurtlar onların olsun!⁵³⁰⁴

٥٣٠٥- طُوبَى لِمَنْ رَأَى وَأَمَنَ بِي وَلِمَنْ رَأَى مَنْ رَأَى مِنْ رَأَى وَأَمَنَ بِي. ح

5305. Beni görene, beni göreni görene ve beni göreni gören birini görene ne mutlu!⁵³⁰⁵

٥٣٠٦- طُوبَى لِمَنْ شَغَلَهُ عَيْنُهُ عَنْ عُيُوبِ النَّاسِ وَأَنْفَقَ الْفَضْلَ مِنْ مَالِهِ وَأَمْسَكَ الْفَضْلَ مِنْ قَوْلِهِ وَوَسِعَتْهُ السُّنَّةُ فَلَمْ يَغْدِلْ عَنْهَا إِلَى الْبِدْعَةِ. ح

⁵³⁰¹ Ahmed, III, 155; Ebû Yala VI, 119; Heysemî, X, 67.

⁵³⁰² Tayâlisî, s. 252.

⁵³⁰³ İbni Asâkir, LXVII, 21.

⁵³⁰⁴ Heysemî, X, 20.

⁵³⁰⁵ Abd b. Humeyd, s. 308; İbni Asâkir, VIII, 566.

5306. Kendi kusurlarıyla uğraşıp başkalarının kusurlarını görmeyen, malının fazlasını veren, sözünün fazlasını içinde tutup söylemeyen, sünnetlerle amel edip bidatlara dalmayan kimselere müjdeler olsun!⁵³⁰⁶

٥٣٠٦- طُوبَى لِمَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَحَسُنَ عَمَلُهُ.

5307. Ameli salih olup da ömrü uzun olana ne mutlu!⁵³⁰⁷

٥٣٠٨- طُوبَى لِمَنْ مَلَكَ لِسَانَهُ وَوَسِعَهُ بَيْتُهُ وَبَكَى عَلَى خَطِيئَتِهِ. ح

5308. Diline hakim olup evinde oturan ve günahlarına ağlayan kişiye müjdeler olsun!⁵³⁰⁸

٥٣٠٩- طُوبَى لِمَنْ هُدِيَ لِلْإِسْلَامِ وَكَانَ عَيْشُهُ كَفَافًا وَقِنَعٌ بِهِ.

5309. İslam'a hidayet olunan ve yeterli miktarda geçime sahip olup da ona kanaat eden kişiye ne mutlu!⁵³⁰⁹

٥٣١٠- طُوبَى لِمَنْ وَجَدَ فِي صَحِيفَتِهِ اسْتِغْفَارًا كَثِيرًا.

5310. Amel sayfasında çokça istiğfar bulunan kimseye ne mutlu!⁵³¹⁰

٥٣١١- طُوبَى لِمَنْ يُبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَجُوفُهُ مَخْشُوعًا بِالْقُرْآنِ وَالْفَرَائِضِ وَالْعِلْمِ. ض

5311. Kıyamet günü okuduğu Kuran'lar, yerine getirdiği farzlar ve öğrendiği ilimlerle dirilen kimselere müjdeler olsun!⁵³¹¹

٥٣١٢- طُوبَى شَجَرَةٍ فِي الْجَنَّةِ مَسِيرَةَ مِائَةِ عَامٍ ثِيَابُ أَهْلِ الْجَنَّةِ تَخْرُجُ مِنْ

أَكْمَامِهَا. ص

5312. Tuba, cennette yüz yıllık mesafesi olan bir ağaç olup cennetliklerin elbiseleri onun tomurcuklarından çıkar.⁵³¹²

⁵³⁰⁶ Deylemî, II, 447.

⁵³⁰⁷ Ahmed, IV, 190; Ebû Nuaym, VI, 111.

⁵³⁰⁸ Taberânî, Evsat, III, 21; Deylemî, II, 447; Münzirî, III, 297; Heysemî, X, 299.

⁵³⁰⁹ Ahmed, VI, 19; Taberânî, XVIII, 305; Hâkim, I, 190.

⁵³¹⁰ Nesâî, Kübrâ, VI, 118; Bezzâr, VIII, 433; Beyhakî, Şuab, I, 440.

⁵³¹¹ İbni Arrâk, I, 273; Müttekî, nr. 2298.

⁵³¹² Müttekî, nr. 39249.

٥٣١٣- طُوبَى شَجَرَةَ غَرَسَهَا اللَّهُ بِيَدِهِ وَنَفَعَ فِيهَا مِنْ رُوحِهِ تُنْبِتُ بِالْخَلِيِّ وَالْخُلَلِ
وَإِنَّ أَغْصَانَهَا لَتَرَى مِنْ وَرَاءِ سُورِ الْجَنَّةِ.

5313. Tuba, Allah'ın ruhundan üfürüp kendi eliyle diktiği bir ağaç olup süs eşyaları ve yiyecekler çıkarır, dalları da cennet duvarlarının ardından görünür.⁵³¹³

٥٣١٤- طُوبَى شَجَرَةَ فِي الْجَنَّةِ غَرَسَهَا اللَّهُ بِيَدِهِ وَنَفَعَ فِيهَا مِنْ رُوحِهِ وَإِنَّ أَغْصَانَهَا
لَتَرَى مِنْ وَرَاءِ سُورِ الْجَنَّةِ تُنْبِتُ بِالْخَلِيِّ وَالْثَمَارُ مَتَهَدَّلَةٌ عَلَى أَفْوَاهِهَا. ض

5314. Tuba, Allah'ın ruhundan üfürüp kendi eliyle cennette diktiği bir ağaç olup dalları cennet duvarlarının ardından görünürken süs eşyaları ve yiyecekler bitirir, o yiyecekler dallardan cennet halkının ağızlarına doğru sarkarlar.⁵³¹⁴

٥٣١٥- طُوبَى شَجَرَةَ فِي الْجَنَّةِ لَا يَغْلَمُ طُولُهَا إِلَّا اللَّهُ فَيَسِيرُ الرَّكِيبُ تَحْتَ غُصْنٍ
مِنْ أَغْصَانِهَا سَبْعِينَ خَرِيفاً وَرَقُّهَا الْخُلَلُ يَقَعُ عَلَيْهَا الطَّيْرُ كَأَمْثَالِ الْبُخْتِ. ض

5315. Tuba, uzunluğunu ancak Allah'ın bildiği cennette bir ağaç olup dallarından birinin altında bir süvari yetmiş yıl yol alır, yaprakları cennetin kıymetli elbiseleri olup dallarına deve boynu büyüklüğünde kuşlar konar.⁵³¹⁵

٥٣١٦- طُولُ مَقَامِ أُمِّي فِي قُبُورِهِمْ تَمْحِصُ لِدُنُوبِهِمْ. ض

5316. Ümmetimin kabirlerinde bekletilmeleri, günahlarının temizlenmesine vesile olur.⁵³¹⁶

٥٣١٧- طَلَّاقُ الْأَمَةِ تَطْلِيقَتَانِ وَعِدَّتُهَا خِيصَتَانِ.

5317. Cariyenin talakı iki, iddeti de iki ay halidir.⁵³¹⁷

⁵³¹³ Aclûnî, II, 63.

⁵³¹⁴ Müttekî, nr. 39252; Aclûnî, II, 63.

⁵³¹⁵ Müttekî, nr. 39250.

⁵³¹⁶ Müttekî, nr. 42521.

⁵³¹⁷ Hâkim, II, 223; Beyhakî, VI, 369.

٥٣١٨- طِيبُ الرَّجُلِ مَاظَهَرَ رِيحُهُ وَخَفِيَ لَوْنُهُ وَطِيبُ النِّسَاءِ مَاظَهَرَ لَوْنُهُ وَخَفِيَ رِيحُهُ. ح

5318. Erkeklerin kokusu hissedilip rengi olmayan, kadınların kokusu ise rengi olup kokusu hissedilmeyen olmalıdır.⁵³¹⁸

٥٣١٩- طَيِّبُوا أَفْوَاهَكُمْ فَإِنَّ أَفْوَاهَكُمْ طَرِيقُ الْقُرْآنِ. ض

5319. Ağızlarınızı temiz tutun, çünkü ağızlarınız Kuran yollarıdır.⁵³¹⁹

٥٣٢٠- طَيِّبُوا أَفْوَاهَكُمْ بِالسَّوَاكِ فَإِنَّهَا طَرُقُ الْقُرْآنِ.

5320. Ağızlarınızı misvakla temizleyin, zira ağızlarınız Kuran yollarıdır.⁵³²⁰

٥٣٢١- طَيِّبُوا سَاحَاتِكُمْ فَإِنَّ أَنْتَ السَّاحَاتِ سَاحَاتُ الْيَهُودِ. ح

5321. Meydanlarınızı temiz tutun, en pis meydanlar yahudilerin meydanlarıdır.⁵³²¹

٥٣٢٢- طَيْرُ كُلِّ عَبْدٍ فِي عُنُقِهِ. ح

5322. Her kulun ameli boynuna asılıdır.⁵³²²

٥٣٢٣- طِينَةُ الْمُغْتَقِ مِنْ طِينَةِ الْمُغْتَقِ. ض

5323. Azad eden de edilen de aynı mayadandır.⁵³²³

٥٣٢٤- طَيُّ الثُّوبِ رَاحَتُهُ.

5324. Elbiseyi dürtüp toplamak şeytanı sevindirmektir.⁵³²⁴

٥٣٢٥- الطَّائِعُ مُعَلَّقٌ بِقَائِمَةِ الْعَرْشِ فَإِذَا انْتَهَكْتَ الْحُرْمَةَ وَعَمِلَ بِالْمَعَاصِي

وَاجْتَرَى عَلَى اللَّهِ بَعَثَ اللَّهُ الطَّائِعَ فَيَطْبَعُ عَلَى قَلْبِهِ فَلَا يَعْقِلُ بَعْدَ ذَلِكَ شَيْئاً. ض

⁵³¹⁸ Beğavî, XII, 80; Heysemî, V, 158; Müttekî, nr. 17337.

⁵³¹⁹ İbni Mülakkan, Münîr, II, 50.

⁵³²⁰ Beyhakî, Şuab, II, 382; Deylemî, II, 461.

⁵³²¹ Müttekî, nr. 41499.

⁵³²² Ahmed, III, 342; Heysemî, VII, 49.

⁵³²³ Deylemî, II, 455.

⁵³²⁴ Elbânî, Zaîf, nr. 3653.

5325. Mühür Arş'ın ayaklarında asılı durur, haramlar çiğnenip günahlar işlenerek Allah'a karşı cüretkar davranılınca Allah onu göndererek kişilerin kalplerini mühürler, artık ondan sonra o kişiler iyi şeyler düşünemez hale gelirler.⁵³²⁵

٥٣٢٦- الطَّاعِمُ الشَّاكِرُ بِمَنْزِلَةِ الصَّائِمِ الصَّابِرِ. صح

5326. Yiyip de şükreden, oruç tutup da sabreden gibidir.⁵³²⁶

٥٣٢٧- الطَّاعِمُ الشَّاكِرُ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ الصَّائِمِ الصَّابِرِ. ح

5327. Yiyip de şükredene oruç tutup da sabreden kişinin ecri vardır.⁵³²⁷

Taun

٥٣٢٨- الطَّاعُونَ بَقِيَّةَ رِجْزٍ أَوْ عَذَابٍ أُرْسِلَ عَلَى طَائِفَةٍ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ فَإِذَا وَقَعَ بِأَرْضٍ وَأَنْتُمْ بِهَا فَلَا تَخْرُجُوا مِنْهَا فِرَاراً مِنْهُ وَإِذَا وَقَعَ بِأَرْضٍ وَلَسْتُمْ بِهَا فَلَا تَهَيِّطُوا عَلَيْهَا. صح

5328. Taun İsrail oğullarından bir gruba gönderilen pis bir hastalık ve bir azaptı; bulunduğunuz yerde o hastalık zuhur ederse oradan kaçıp çıkmayın, bir başka yerde zuhur ederse oraya da varmayın.⁵³²⁸

٥٣٢٩- الطَّاعُونَ شَهَادَةٌ لِكُلِّ مُسْلِمٍ. صح

5329. Taundan ölmek, her müslüman için şehidliktir.⁵³²⁹

٥٣٣٠- الطَّاعُونَ كَأَنَّ عَذَاباً يَبْعَثُهُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَإِنَّ اللَّهَ جَعَلَهُ رَحْمَةً لِلْمُؤْمِنِينَ فَلَيْسَ مِنْ أَحَدٍ يَقَعُ الطَّاعُونَ فَيَمُوتُ فِي بَلَدِهِ صَابِراً مُخْتَسِباً يَغْلُمُ أَنَّهُ لَا يُصِيبُهُ إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ إِلَّا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ شَهِيدٍ.

⁵³²⁵ İbni Adî, III, 286; Beyhakî, Şuab, V, 444; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 775.

⁵³²⁶ Ahmed, IV, 343; Taberânî, VII, 100; Kudâî, I, 180.

⁵³²⁷ Ahmed, IV, 343; Bûsîrî, II, 83.

⁵³²⁸ Elbânî, Sahîh, nr. 3945.

⁵³²⁹ Müslim, İmâre 166; Ahmed, II, 310; Münzirî, II, 335.

5330. Taun Allah'ın istediği kişilere gönderdiği bir azabtı, Allah onu müminlere rahmet kıldı; bir yerde taun çıkar da kişi onu sabır ve sebatla karşılayarak takdir-i ilahi dışımda bir şey olmayacağına inanırsa kendisine şehid ecri vardır.⁵³³⁰

٥٣٣١- الطَّاعُونَ غُدَّةَ كَغُدَّةِ الْبَعِيرِ الْمُقِيمُ بِهَا كَالشَّهِيدِ وَالْفَارُّ مِنْهَا كَالْفَارِّ مِنَ الرَّخْفِ. ح

5331. Taun, deve vebası gibi bir hastalıktır; onun çıktığı yerde ölen şehid, oradan kaçan ise savaştan kaçan kişi gibidir.⁵³³¹

٥٣٣٢- الطَّاعُونَ وَخَزُّ أَعْدَائِكُمْ مِنَ الْجِنَّ وَهُوَ لَكُمْ شَهَادَةٌ. ص

5332. Taun, düşman cinlerin çarpması olup o sizin için şehidlik sebebidir.⁵³³²

٥٣٣٣- الطَّاعُونَ شَهَادَةٌ لِأُمَّتِي وَوَخَزُّ أَعْدَائِكُمْ مِنَ الْجِنَّ غُدَّةَ كَغُدَّةِ الْإِبِلِ تَخْرُجُ فِي الْآبَاطِ وَالْمَرَاقِ مَنْ مَاتَ فِيهِ مَاتَ شَهِيداً وَمَنْ أَقَامَ فِيهِ كَانَ كَالْمُرَابِطِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَنْ قَرَّ مِنْهُ كَانَ كَالْفَارِّ مِنَ الرَّخْفِ.

5333. Taun ümmetim için şehadet sebebi olup o düşman cinlerin çarpması sonucu ortaya çıkan deve vebası gibi bir hastalıktır; koltuk altında ve karnın yumuşak yerlerinde çıkar; onun çıktığı yerde ölen şehid, orada kalan Allah yolunda nöbet tutan, oradan kaçan ise savaştan kaçan gibidir.⁵³³³

٥٣٣٤- الطَّاعُونَ وَالْغَرَقُ وَالْبَطْنُ وَالْحَرَقُ وَالنُّفْسَاءُ شَهَادَةٌ لِأُمَّتِي. ص

5334. Taun, boğulma, karın ağrısı, yangın ve doğum sebebiyle ölmek ümmetim için şehidliktir.⁵³³⁴

⁵³³⁰ Ahmed, VI, 64; İshâk b. Râhûye, III, 1016.

⁵³³¹ Ahmed, VI, 145; Heysemî, II, 314.

⁵³³² Ahmed, VI, 145; Heysemî, II, 314.

⁵³³³ İbni Adî, VII, 165; Taberânî, Evsat, V, 353.

⁵³³⁴ Taberânî, VIII, 48.

٥٣٣٥- الطَّاهِرُ التَّائِمُ كَالصَّائِمِ الْقَائِمِ. ض

5335. Abdestli uyuyan, gündüz oruç tutup gece namaz kılan gibidir.⁵³³⁵

٥٣٣٦- الطَّيِّبُ اللَّهُ وَلَعَلَّكَ تَرْفِقُ بِأَشْيَاءَ تَخْرِقُ بِهَا غَيْرَكَ.

5336. Başkalarının bulduğu ilaçlarla tedavi etseniz de gerçek tabip Allah'dır.⁵³³⁶

٥٣٣٧- الطَّرْقُ يُظْهِرُ بَعْضُهَا بَعْضًا. ض

5337. Yollar, birbirlerini gösterirler.⁵³³⁷

٥٣٣٨- الطَّعَامُ بِالطَّعَامِ مِثْلًا بِمِثْلِ. صَح

5338. Yiyecek yiyecekle, aynı miktarda olmak şartıyla değiştirilir.⁵³³⁸

٥٣٣٩- الطَّغْنُ وَالطَّاعُونُ وَالْهَذْمُ وَأَكْلُ السَّبْعِ وَالْفَرْقُ وَالْحَرَقُ وَالْبَطْنُ وَذَاتُ الْجَنْبِ شَهَادَةٌ. صَح

5339. Yaralanma, taun, yıkık altında kalma, yırtıcı hayvanlara yem olma, suda boğulma, ateşte yanma, karın sancısına yakalanma ve zatü'l-cenb hastalığı sebebiyle ölmek şehidliktir.⁵³³⁹

٥٣٤٠- الطِّفْلُ لَا يَصَلِّي عَلَيْهِ وَلَا يَرِثُ وَلَا يُورَثُ حَتَّى يَسْتَهْلَ.

5340. Çocuk doğunca ses çıkarmazsa namazı kılınmaz, kendisine varis olunmadığı gibi o da varis olamaz.⁵³⁴⁰

٥٣٤١- الطَّمَعُ يَذْهَبُ الْحِكْمَةُ مِنْ قُلُوبِ الْعُلَمَاءِ. ح

5341. Aşırı mal sevgisi, alimlerin kalbindeki hikmeti alır götürür.⁵³⁴¹

⁵³³⁵ Deylemî, II, 463.

⁵³³⁶ İbni Adî, I, 235; Beyhakî, II, 406.

⁵³³⁷ İbni Adî, I, 235; Beyhakî, II, 406.

⁵³³⁸ Ahmed, VI, 400.

⁵³³⁹ Müttekî, nr. 11176.

⁵³⁴⁰ Nesâî, Cenâiz 54-55; Beyhakî, IV, 8; Müttekî, nr. 30383.

⁵³⁴¹ Elbânî, Zaîf, nr. 4407.

٥٣٤٢- الطَّهَارَاتُ أَرْبَعُ قَصُ الشَّارِبِ وَخَلْقُ الْعَانَةِ وَتَقْلِيمُ الْأُظْفَارِ وَالسَّوَاكِ. ض

5342. Temizlik dört çeşittir, onlar da bıyıkları kısaltma, kasıkları temizleme, tırnak kesme ve misvak kullanmadır.⁵³⁴²

٥٣٤٣- الطَّهْوُ شَطْرُ الْإِيمَانِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأَانِ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَالصَّلَاةُ نُورٌ وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ كُلُّ النَّاسِ يَغْدُو فَبَائِعٌ نَفْسَهُ فَمُعْتِقُهَا أَوْ مُوْبِقُهَا. صَح

5343. Temizlik imanun yarısıdır, elhamdülillah demek terazinin kefe-lerini, sübhanallah ve elhamdüllah demek de gökle yerin arasını doldurur, namaz nur, sadaka yol gösterici, sabır ışık, Kuran kişinin lehine veya aleyhine delildir; bütün insanlar sabahleyin evlerinden çıkar, ya kendilerini azaptan kurtarır ya da helak ederler.⁵³⁴³

٥٣٤٤- الطَّهْوُ ثَلَاثًا ثَلَاثًا وَاجِبَةٌ وَمَسْحُ الرَّأْسِ وَاحِدَةٌ. ض

5344. Organlar üçer defa yıkanır, baş ise bir defa meshedilir.⁵³⁴⁴

٥٣٤٥- الطَّوَافُ حَوْلَ الْبَيْتِ مِثْلُ الصَّلَاةِ إِلَّا أَنْكُمْ تَتَكَلَّمُونَ فِيهِ فَمَنْ تَكَلَّمَ فَلَا يَتَكَلَّمُ إِلَّا بِخَيْرٍ. ح

5345. Kabe'nin etrafında tavaf namaz gibi olmakla birlikte orada konuşulabilir, ancak konuşan hayır konuşsun.⁵³⁴⁵

٥٣٤٦- الطَّوَافُ بِالْبَيْتِ صَلَاةٌ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَحَلَّ فِيهِ الْمَنْطِقَ فَمَنْ نَطَقَ فَلَا يَنْطِقُ إِلَّا بِخَيْرٍ. ح

5346. Tavaf namaz gibi olmakla birlikte Allah Teala onda konuşmayı helal kıldı, konuşan da hayırdan başka bir şey konuşmasın.⁵³⁴⁶

⁵³⁴² Deylemî, II, 462; Heysemî, V, 168.

⁵³⁴³ Ahmed, V, 342; Taberânî, III, 284.

⁵³⁴⁴ Deylemî, II, 462.

⁵³⁴⁵ Hâkim, I, 630; Beyhakî, V, 87; Ebû Yalâ, IV, 467.

⁵³⁴⁶ Taberânî, XI, 34; Hâkim, I, 630; Beyhakî, V, 85.

٥٣٤٧- الطَّوَافُ صَلَاةٌ فَأَقِلُّوا فِيهِ الْكَلَامَ. ح

5347. Tavaf namaz gibidir, orada az konuşun!⁵³⁴⁷

٥٣٤٨- الطُّوفَانُ الْمَوْتُ. ح

5348. Tufan, ölümdür.⁵³⁴⁸

٥٣٤٩- الطَّلَاقُ بَيْدٌ مِّنْ أَخَذَ بِالسَّاقِ. ح

5349. Boşama yetkisi, kadına sahip olanındır.⁵³⁴⁹

Uğursuzluk

٥٣٥٠- الطَّيْرُ تَجْرِي بِقَدَرٍ.

5350. Uğursuzluk, kadere göre tecelli eder.⁵³⁵⁰

٥٣٥١- الطَّيْرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرْفَعُ مَنَاقِيرَهَا وَتَضْرِبُ بِأَذْنَانِهَا بِهَا وَتَطْرُحُ مَا فِي بَطُونِهَا
وَلَيْسَ عِنْدَهَا طَلِبَةٌ فَاتَّقِ. صَح

5351. Kendilerinden kimsenin alacağı olmadığı halde, kıyamet günü kuşlar gagalarını yukarı dikip kuyruklarını yere vurarak içindeki şeyleri dışarı atarlar, öyle bir günden sen de sakın!⁵³⁵¹

٥٣٥٢- الطَّيْرَةُ شِرْكٌ.

5352. Uğursuzluk şirkdir.⁵³⁵²

٥٣٥٣- الطَّيْرَةُ فِي الدَّارِ وَالْمَرْأَةُ وَالْفَرَسُ. صَح

5353. Uğursuzluk evde, kadında ve attadır.⁵³⁵³

⁵³⁴⁷ Taberânî, XI, 40; Müttakî, nr. 12004; Adlûnî, II, 59.

⁵³⁴⁸ Müttakî, nr. 2896.

⁵³⁴⁹ Deylemî, II, 463; Bûsîrî, II, 131.

⁵³⁵⁰ Heysemî, VII, 424.

⁵³⁵¹ İbni Adî, VI, 138; Ukaylî, IV, 363; Beyhakî, X, 122.

⁵³⁵² Ahmed, I, 440; Hâkim, I, 64; Beyhakî, Şuab, II, 61.

⁵³⁵³ Ahmed, VI, 240; Heysemî, V, 104; İnsanlar bu üç şeyde tarafından uğursuzluk olduğu vehmine kapılırlar demektir; yoksa onlarda uğursuzluk vardır demek değildir.

٥٣٥٤-ظَهَرَ الْمُؤْمِنُ حَمَىٰ إِلَّا بِحَقِّهِ. صَح

5354. Müminin sırtı, hadler dışında korunmuştur.⁵³⁵⁴

Zulüm

٥٣٥٥-الظُّلْمُ ثَلَاثَةٌ فَظُلْمٌ لَا يَغْفِرُهُ اللَّهُ وَظُلْمٌ يَغْفِرُهُ وَظُلْمٌ لَا يَنْتَرِكُهُ فَأَمَّا الظُّلْمُ الَّذِي لَا يَغْفِرُهُ اللَّهُ فَالشَّرْكَ قَالَ اللَّهُ إِنَّ الشَّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ وَأَمَّا الظُّلْمُ الَّذِي يَغْفِرُهُ اللَّهُ فَظُلْمُ الْعِبَادِ أَنْفُسَهُمْ فِيمَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ رَبِّهِمْ وَأَمَّا الظُّلْمُ الَّذِي لَا يَنْتَرِكُهُ اللَّهُ فَظُلْمُ الْعِبَادِ بَعْضُهُمْ بَعْضًا حَتَّىٰ يَدِيرَ لِبَعْضِهِمْ مِنْ بَعْضٍ

5355. Zulüm üç türdür; bir zulüm vardır ki Allah onu bağışlanaz, bir zulüm vardır ki onu bağışlar, bir zulüm daha vardır ki onu asla ihmal etmez; Allah'ın affetmediği zulüm kendisine ortak koşulmasıdır; zira, "Şüphesiz şirk büyük bir zulümdür" buyurulmuştur; affedilebilecek zulüm kulların rablerine karşı olan görevlerini ihmal etmek suretiyle kendi kendilerine yapmış oldukları zulümdür, ihmal edilmeyen zulüm ise kulların birbirlerine yaptıkları zulümdür, Allah mazlum olanların hakkını zalimlerden mutlaka alır.⁵³⁵⁵

٥٣٥٦-الظُّلْمَةُ وَأَعْوَانُهَا فِي النَّارِ. ض

5356. Zalimler ve yordakçıları cehennemdedir.⁵³⁵⁶

٥٣٥٧-الظُّهْرُ يُرْكَبُ بِنَفَقَتِهِ إِذَا كَانَ مَرْهُونًا وَلَبَنُ الدَّرِّ يُشْرَبُ بِنَفَقَتِهِ إِذَا كَانَ مَرْهُونًا وَعَلَى الَّذِي يُرْكَبُ وَيَشْرَبُ النَّفَقَةُ. صَح

5357. Rehin olan hayvana binilip sütünden içilir, onun masrafı binen ve sütünü içene aittir.⁵³⁵⁷

⁵³⁵⁴ Taberânî, XVII, 180; Heysemî, VI, 253.

⁵³⁵⁵ Tayâlisî, s. 282; Ebû Nuaym, VI, 309; Ayet için bk. Lokmân (31), 13.

⁵³⁵⁶ Deylemî, II, 470.

⁵³⁵⁷ İbni Ebî Şeybe, V, 16; Ahmed, II, 472; İbnü'l-Cârûd, s. 167.

٥٣٥٨-عَائِدُ الْمَرِيضِ يَمْشِي فِي مَخْرَفَةِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَرْجِعَ. صَح

5358. Hastayı ziyarete giden kişi dönünceye kadar cennet meyveleri arasında yürür. ⁵³⁵⁸

٥٣٥٩-عَائِدُ الْمَرِيضِ يَخُوضُ فِي الرَّحْمَةِ فَإِذَا جَلَسَ عِنْدَهُ غَمَرَتْهُ الرَّحْمَةُ وَمِنْ تَمَامِ عِيَادَةِ الْمَرِيضِ أَنْ يَضَعَ أَحَدُكُمْ يَدَهُ عَلَى وَجْهِهِ أَوْ عَلَى يَدِهِ فَيَسْأَلُهُ كَيْفَ هُوَ وَتَمَامِ تَحِيَّتِكُمْ بَيْنَكُمْ الْمُصَافَحَةُ. ض

5359. Hasta ziyareti yapan kişi rahmete dalar, onun yanına oturunca kendisini rahmet kaplar; iyi bir ziyaret hastanın yüzüne veya eline elin konularak hal hatırının sorulmasıdır, iyi bir selamlaşma da musafaha etmekle olur. ⁵³⁵⁹

٥٣٦٠-عَائِشَةُ زَوْجَتِي فِي الْجَنَّةِ. ض

5360. Aişe, cennette benim eşimdir. ⁵³⁶⁰

٥٣٦١-عَاتِبُوا الْخَيْلَ فَإِنَّهَا تُغْتَبُ. ض

5361. Atları eğitin, zira onlar eğitilirler. ⁵³⁶¹

٥٣٦٢-عَادَى اللَّهُ مَنْ عَادَى عَلِيًّا. ض

5362. Ali'ye düşman olana Allah da düşman olur. ⁵³⁶²

٥٣٦٣-عَادِيَّ الْأَرْضِ اللَّهُ وَلِرَسُولِهِ ثُمَّ لَكُمْ مِنْ بَغْدِي فَمَنْ أَخِيَا شَيْئاً مِنْ مَوَاتِ الْأَرْضِ فَلَهُ رَقَبَتُهَا. ض

5363. Sahibi olmayan araziler Allah ve resulünün, benden sonra da sizindir; ölü arazilerin kullanımı hakkı ise onu ihya edene aittir. ⁵³⁶³

⁵³⁵⁸ Tayâlisî, s. 132; Ahmed, V, 283.

⁵³⁵⁹ Ahmed, V, 268; Taberânî, VIII, 211; Heysemî, II, 297.

⁵³⁶⁰ İbni Sad, VIII, 66; İbni Ebî Şeybe, VI, 389.

⁵³⁶¹ Taberânî, VIII, 112; Heysemî, V, 262.

⁵³⁶² İbni Hacer, İsâbe, II, 448.

⁵³⁶³ Beyhakî, IV, 143.

٥٣٦٤- عَارِيَّةٌ مُّؤَدَّاةٌ. صَح

5364. Ödünç alınan şey, sahibine geri verilir.⁵³⁶⁴

Aşure

٥٣٦٥- عَاشُورَاءُ عِيدُ نَبِيِّ كَانَ قَبْلَكُمْ فَصُومُوهُ أَنْتُمْ. ح

5365. Aşure sizden önceki peygamberlerin bayramıdır, o gün oruç tutun.⁵³⁶⁵

٥٣٦٦- عَاشُورَاءُ يَوْمُ التَّاسِعِ. ض

5366. Aşure, ayın dokuzuncu günüdür.⁵³⁶⁶

٥٣٦٧- عَاشُورَاءُ يَوْمُ الْعَاشِرِ. صَح

5367. Aşure, ayın onuncu günüdür.⁵³⁶⁷

Çeşitli Hadisler

٥٣٦٨- عَاقِبُوا أَرْقَاءَكُمْ عَلَى قَدْرِ عُقُولِهِمْ.

5368. Kölelerinizi akılları ölçüsünde cezalandırın.⁵³⁶⁸

٥٣٦٩- عَالِمٌ يُنْتَفَعُ بِعِلْمِهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ. ض

5369. İlminden faydalanılan alim, kendini ibadete vermiş bin abidenden daha hayırlıdır.⁵³⁶⁹

٥٣٧٠- عَامَّةُ أَهْلِ النَّارِ النِّسَاءُ. صَح

5370. Cehennem halkının çoğu kadınlardır.⁵³⁷⁰

⁵³⁶⁴ Dârekutnî, III, 38; Hâkim, II, 54; Beyhakî, VI, 88.

⁵³⁶⁵ Deylemî, V, 530; Heysemî, III, 428.

⁵³⁶⁶ İbni Adî, I, 316; Ebû Nuaym, IX, 322.

⁵³⁶⁷ Deylemî, III, 90.

⁵³⁶⁸ Deylemî, III, 14; İbni Asâkir, XXXVII, 175.

⁵³⁶⁹ Deylemî, III, 41.

⁵³⁷⁰ Nesâî, Kübrâ, V, 399; Taberânî, XVIII, 115.

٥٣٧١-عَامَّةُ عَذَابِ الْقَبْرِ مِنَ الْبَوْلِ. صَح

5371. Kabir azabının çoğu idrardandır.⁵³⁷¹

Allah'ın Kulları

٥٣٧٢-عِبَادَ اللَّهِ لَتَسُوْنَ صُفُوفَكُمْ أَوْ لَيَخَالِقَنَّ اللَّهُ بَيْنَ وُجُوْهِكُمْ. صَح

5372. Ey Allah'ın kulları, ya saflarınızı doğru tutarsınız, ya da Allah kalplerinizi birbirinden ayırır.⁵³⁷²

٥٣٧٣-عِبَادَ اللَّهِ وَضَعَ اللَّهُ الْحَرْجَ إِلَّا أَمْرًا أَفْتَرَضَ أَمْرًا ظَلَمًا فَذَاكَ يُخْرِجُ وَيُهْلِكُ عِبَادَ اللَّهِ تَدَاوَوْا فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَضَعْ دَاءً إِلَّا وَضَعَ لَهُ دَوَاءً إِلَّا دَاءً وَاحِدًا الْهَرَمَ. صَح

5373. Ey Allah'ın kulları, Allah haksız yere başkasının onuruna dokunma dışında bu ümmetten azabı kaldırmıştır, ey Allah'ın kulları tedavi olun, zira Allah ihtiyarlık dışında her hastalığın ilacını da yaratmıştır.⁵³⁷³

٥٣٧٤-عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ عَاشِرُ عَشْرَةِ فِي الْجَنَّةِ. صَح

5374. Abdullah İbni Selam cennetle müjdelenen on kişinin onuncusudur.⁵³⁷⁴

٥٣٧٥-عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ مِنْ وَفْدِ الرَّحْمَنِ وَعَمَّارٌ مِنَ السَّابِقِينَ وَالْمِقْدَادُ مِنَ

الْمُجْتَهِدِينَ. صَح

5375. Abdullah İbni Ömer Allah'ın elçi kullarından, Ammar İbni Yasir ilk müslümanlardan, Mikdad İbni Esved kendini ibadete verenlerdendir.⁵³⁷⁵

⁵³⁷¹ Abd b. Humeyd, s. 215; Hâkim, I, 293; Taberânî, XI, 79.

⁵³⁷² Ahmed, IV, 271; İbni Hibbân, V, 549.

⁵³⁷³ Ahmed, IV, 278; Tahâvî, II, 238; İbni Huzeyme, IV, 237.

⁵³⁷⁴ Ahmed, V, 242; Hâkim, I, 177; Taberânî, XX, 119.

⁵³⁷⁵ Ramehurnuzi, Emsal, s. 150.

٥٣٧٦-عَبْدُ أَطَاعَ اللَّهَ وَأَطَاعَ مَوَالِيَهُ أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ قَبْلَ مَوَالِيهِ سَبْعِينَ خَرِيفًا .
فَيَقُولُ السَّيِّدُ : رَبُّ هَذَا كَانَ عَبْدِي فِي الدُّنْيَا قَالَ جَازَيْتُهُ بِعَمَلِهِ وَجَازَيْتُكَ بِعَمَلِكَ. ح

5376. Allah'a ve efendilerine itaat eden köleyi Allah Teala efendilerinden yetmiş yıl önce cennete koyar; efendisi, "Ey rabbim, o dünyada benim kölemdi!" diye sorunca Allah Teala, "Ona amelinin sana da amelinin karşılığını verdim" diye cevap verir.⁵³⁷⁶

٥٣٧٧-عَتَقُ النَّسَمَةَ أَنْ تَنْفَرِدَ بِعَتَقِهَا وَفَكَ الرِّقْبَةَ أَنْ تُعِينَ فِي عَتَقِهَا. ض

5377. Köle azadı onu tek başına azad etmek, köleyi kölelik zincirinden kurtarmak ise onun azad edilmesine yardımcı olmaktır.⁵³⁷⁷

Osman

٥٣٧٨-عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ وَلِيٌّ فِي الدُّنْيَا وَوَلِيٌّ فِي الْآخِرَةِ. ض

5378. Osman İbni Affan dünya ve ahirette benim dostumdur.⁵³⁷⁸

٥٣٧٩-عُثْمَانُ فِي الْجَنَّةِ. صَح

5379. Osman cennettedir.⁵³⁷⁹

٥٣٨٠-عُثْمَانُ حَيٌّ تَسْتَحِي مِنْهُ الْمَلَائِكَةُ. ض

5380. Osman meleklerin bile kendisinden utandığı haya sahibi biridir.⁵³⁸⁰

٥٣٨١-عُثْمَانُ أَخِيَا أُمَّتِي وَأَكْرَمُهَا. ض

5381. Osman, ümmetimin en hayalısı ve en cömerdidir.⁵³⁸¹

⁵³⁷⁶ Taberânî, XII, 176; Hatîb, XIV, 229; Heysemî, IV, 239.

⁵³⁷⁷ Beyhakî, X, 272.

⁵³⁷⁸ Ebû Yalâ, IV, 44; Hâkim, III, 104; İbni Asâkir, XXXIX, 100.

⁵³⁷⁹ İbni Asâkir, XXXIX, 107.

⁵³⁸⁰ İbni Asâkir, XXXIX, 92.

⁵³⁸¹ Ebû Nuaym, I, 56.

Hayret Edilecek Şeyler

٥٣٨٢-عَجَباً لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ لَهُ خَيْرٌ وَلَيْسَ ذَلِكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ إِنَّ أَصَابَتْهُ سَرَاءٌ شَكَرَ وَكَانَ خَيْراً لَهُ وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَاءٌ صَبَرَ فَكَانَ خَيْراً لَهُ.

5382. Müminin haline şaşılır, zira onun her işi hayırdır; bu durum yalnız mümin için geçerlidir, ona bir nimet verildiğinde o şükreder, bu kendisi için bir hayır olur, başına bir musibet geldiğinde ona da sabreder, bu da onun için hayır olur.⁵³⁸²

٥٣٨٣-عَجِبَ رَبُّنَا مِنْ قَوْمٍ يُقَادُونَ إِلَى الْجَنَّةِ فِي السَّلَاسِلِ. صَح

5383. Zincirlerle cennete sevkolunan bir topluluğa rabbimiz hayret eder.⁵³⁸³

٥٣٨٤-عَجِبَ رَبُّنَا مِنْ رَجُلٍ غَزَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَانْهَزَمَ أَصْحَابُهُ فَعَلِمَ مَا عَلَيْهِ فَرَجَعَ حَتَّى أَهْرِيقَ دَمُهُ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِمَلَأْنِيكَ أَنْظُرُوا إِلَى عَبْدِي رَجَ رَغْبَةً فِيمَا عِنْدِي وَشَفَقَةً مِمَّا عِنْدِي حَتَّى أَهْرِيقَ دَمُهُ. ح

5384. Allah Teala, kendi yolunda savaşıp arkadaşları bozguna uğrayıp kaçarken, sorumluluğunu bilip düşmana karşı hücumla geçen ve sonunda şehid düşen kişiden hoşnud olur ve meleklerine, "Kuluma bakın, vereceğim mükafata olan rağbeti azabıma karşı olan korkusu sebebiyle yeniden hücumla geçip şehid oldu!" buyurur.⁵³⁸⁴

٥٣٨٥-عَجِبَ رَبُّنَا مِنْ ذَبْحِكُمْ الضَّأْنَ فِي يَوْمِ عِيدِكُمْ. ض

5385. Bayram günlerinde koyun kesmenizden Allah hoşnud olur.⁵³⁸⁵

٥٣٨٦-عَجِبْتُ مِنْ قَوْمٍ مِنْ أُمَّتِي يَرْكَبُونَ الْبَحْرَ كَالْمُلُوكِ عَلَى الْأَسْرِ. صَح

⁵³⁸² Ahmed, IV, 333; İbni Hibbân, VII, 155.

⁵³⁸³ Ahmed, II, 302; İbni Hibbân, I, 343.

⁵³⁸⁴ Beyhakî, IX, 46.

⁵³⁸⁵ Beyhakî, Şuab, V, 482.

5386. Ümmetimden bir topluluğun tahtlarına kurulmuş hükümdarlar gibi gemilere binip deniz yolculuğuna çıkmalarına hayret ettim.⁵³⁸⁶

٥٣٨٧-عَجِبْتُ لِلْمُؤْمِنِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَقْضِ لَهُ قَضَاءٌ إِلَّا كَانَ خَيْرًا لَهُ. ح

5387. Müminin durumuna hayret ederim, Allah'ın ona takdir ettiği şeyler onun için hep hayır olur.⁵³⁸⁷

٥٣٨٨-عَجِبْتُ لِلْمُؤْمِنِ وَجَزَعِهِ مِنَ السُّقْمِ وَلَوْ يَعْلَمُ مَا لَهُ فِي السُّقْمِ أَحَبُّ أَنْ يَكُونَ سَقِيمًا حَتَّى يَلْقَى اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ.

5388. Hastalıktan dolayı sızlanan mümine hayret ederim, eğer o hastalıktaki mükafatı bilseydi ölüp Allah'a kavuşuncaya kadar hasta kalmak isterdi.⁵³⁸⁸

٥٣٨٩-عَجِبْتُ لِلْمَلَائِكَةِ نَزْلًا إِلَى الْأَرْضِ يَلْتَمِسَانِ عَبْدًا فِي مُصَلَاهِ فَلَمْ يَجِدَاهُ ثُمَّ عَرَجَا إِلَى رَبِّهِمَا فَقَالَا يَا رَبُّ كُنَّا نَكْتُبُ لِعَبْدِكَ الْمُؤْمِنِ فِي يَوْمِهِ وَلَيْلَتِهِ مِنَ الْعَمَلِ كَذَا وَكَذَا فَوَجَدْنَاهُ قَدْ حَبَسَتْهُ فِي حَبَالِكَ فَلَمْ نَكْتُبْ لَهُ شَيْئًا فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ اكْتُبَا لِعَبْدِي عَمَلَهُ فِي يَوْمِهِ وَلَيْلَتِهِ وَلَا تَنْقُصَا مِنْ عَمَلِهِ شَيْئًا عَلَى أَجْرِهِ مَا حَبَسْتُ وَلَهُ أَجْرُ مَا كَانَ يَعْمَلُ.

5389. Meleklerden iki meleğin haline hayret ettim, onlar yeryüzüne inerek bir kulu seccadesinde arar, sonra rablerinin huzuruna çıkarak, "Yarabbi falan mümin kulun için her gün ve gece şu kadar amel sevabını yazardık, şimdi ise ona verdiğin hastalık sebebiyle bir şey yazamıyoruz!" derler; Allah Teala onlara, "Kulumun daha önce gece gündüz işlediği amellerini yazmaya devam edin, sevaplarından bir şey eksiltmeyin, hasta olduğu sürece mükafatı bana aittir, daha önce yaptığı amellerin mükafatı da geçerlidir!" buyurur.⁵³⁸⁹

⁵³⁸⁶ Taberânî, XXV, 131.

⁵³⁸⁷ Ahmed, III, 117.

⁵³⁸⁸ Tayâlisî, s. 46; Taberânî, Evsat, III, 14; Bezzâr, V, 167; Heysemî, II, 304.

⁵³⁸⁹ Suyûtî, Sağır, nr. 5389.

٥٣٩٠- عَجِبْتُ لِلْمُسْلِمِ إِذَا أَصَابَتْهُ مُصِيبَةٌ اخْتَسَبَ وَصَبَرَ وَإِذَا أَصَابَهُ خَيْرٌ حَمِدَ اللَّهَ وَشَكَرَ إِنَّ الْمُسْلِمَ يُوجَرُ فِي كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى فِي اللَّقْمَةِ يَرْفَعُهَا إِلَى فِيهِ. صَح

5390. Müslümanın haline hayret ederim, o başına bir musibet geldiğinde sabrederek onun mükafatını Allah'dan bekler, bir nimet geldiğinde ise ona şükrederek hamdeder; müslüman ağzına götürdüğü lokmaya varıncaya kadar herşeyden mükafat alır.⁵³⁹⁰

٥٣٩١- عَجِبْتُ لِأَقْوَامٍ يُسَاقُونَ إِلَى الْجَنَّةِ فِي السَّلَاسِلِ وَهُمْ كَارِهُونَ. ح

5391. Zincirlere bağlanmış halde zorla cennete götürülen kişilere hayret ettim.⁵³⁹¹

٥٣٩٢- عَجِبْتُ لَصَبْرِ أَخِي يُوسُفَ وَكَرَمِهِ وَاللَّهِ يَغْفِرُ لَهُ حَيْثُ أُرْسِلَ إِلَيْهِ لِيُسْتَفْتَى فِي الرُّؤْيَا وَلَوْ كُنْتُ أَنَا لَمْ أَفْعَلْ حَتَّى أَخْرَجَ وَعَجِبْتُ لَصَبْرِهِ وَكَرَمِهِ وَاللَّهِ يَغْفِرُ لَهُ أَتَى لِيَخْرُجَ فَلَمْ يَخْرُجْ حَتَّى أَخْبَرَهُمْ بِعَذْرِهِ وَلَوْ كُنْتُ أَنَا لَبَادَرْتُ الْبَابَ وَلَوْلَا الْكَلِمَةُ لَمَا لَبِثَ فِي السَّجْنِ حَيْثُ يَبْتَغِي الْفَرَجَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. ض

5392. Kardeşim Yusuf'un sabır ve asaletine şaşırıyorum; Allah onu bağışlasın, kral gördüğü rüyayı yorumlatmak için kendisine haber gönderdiğinde onun yerinde ben olsaydım beni zindandan çıkarmadıkça onun rüyasını yorumlamazdım; yine onun sabır ve asaletine hayret ederim ki, onun yerinde ben olsaydım kendisine çıkması için haber gönderildiğinde onun gibi mazeret ileri sürmez hemen kapıya koşardım; eğer o kurtuluşu Allah'dan değil de başkalarından istemeseydi zindanda bir süre daha kalmazdı.⁵³⁹²

٥٣٩٣- عَجِبْتُ لِطَالِبِ الدُّنْيَا وَالْمَوْتِ يَطْلُبُهُ وَعَجِبْتُ لِغَافِلٍ وَلَيْسَ بِمَغْفُولٍ عَنْهُ وَعَجِبْتُ لِصَاحِكٍ مِلءٍ فِيهِ وَلَا يَدْرِي أَرْضِي عَنْهُ أَمْ سَخِطَ. ح

⁵³⁹⁰ Abd b. Humeyd, s. 78; Beyhakî, Şuab, IV, 116; Ziyâ, III, 222.

⁵³⁹¹ Ebû Nuaym, VIII, 307; Deylemî, III, 37.

⁵³⁹² Taberânî, XI, 249; Heysemî, VII, 40; Deylemî, III, 39.

5393. Ölüm kendisini kovaladığı halde dünya peşinden koşan, kendisinden gafil olunmadığı halde gaflete dalan, Allah'ın kendisinden razı olup olmadığını bilmediği halde kahkahayla gülene şaşarım!⁵³⁹³

٥٣٩٤-عَجِبْتُ لِمَنْ يَشْتَرِي الْمَمَالِيكَ بِمَالِهِ ثُمَّ يَغْتَفُهُمْ كَيْفَ لَا يَشْتَرِي الْأَخْوَارَ بِمَعْرُوفِهِ فَهُوَ أَعْظَمُ ثَوَابًا. ح

5394. Köleleri para verip satın alarak hürriyetine kavuşturduğu halde, hür olan insanları iyiliklerle kazanamayan insanların haline şaşarım, halbuki o, daha sevaptır.⁵³⁹⁴

٥٣٩٥-عَجِبْتُ وَلَيْسَ بِالْعَجَبِ وَعَجِبْتُ وَهُوَ الْعَجَبُ الْعَجِيبُ الْعَجِيبُ عَجِبْتُ وَلَيْسَ بِالْعَجَبِ إِنِّي بُعِثْتُ إِلَيْكُمْ رَجُلًا مِنْكُمْ قَامَنَ بِي مَنْ آمَنَ بِي مِنْكُمْ وَصَدَّقَنِي مَنْ صَدَّقَنِي مِنْكُمْ فَإِنَّهُ الْعَجَبُ وَمَا هُوَ بِالْعَجَبِ وَلَكِنِّي عَجِبْتُ وَهُوَ الْعَجَبُ الْعَجِيبُ الْعَجِيبُ لِمَنْ لَمْ يَرْنِي وَصَدَّقَ بِي. ص

5395. Şaşılacak bir şey olmamasına rağmen bir şeye şaşıyorum; bir başka şeye daha şaşıyorum ki, asıl şaşılacak olan şey budur; şaşılacak bir şey olmamasına rağmen şaşıttığım şey sizden biriyken benim sizlere peygamber olarak gönderilip bazılarının bana inanıp beni tasdik etmesidir; şaşılacak bir şey olmamasına rağmen bu duruma şaşıyorum; bir diğer şeye de şaşıyorum ki asıl şaşılacak olan şey de budur; o da beni görmedikleri halde bazı insanların bana iman etmesidir.⁵³⁹⁵

٥٣٩٦-عَجَّ حَجَرٌ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى فَقَالَ إِلَهِي وَسَيِّدِي عَبْدُكَ كَذَا وَكَذَا سَنَةً ثُمَّ جَعَلْتَنِي فِي أَسْ كَيْفٍ فَقَالَ أَوْ مَا تَرْضَى أَنْ عَدَلْتُ بِكَ عَنْ مَجَالِسِ الْقَضَاءِ. ص

5396. Bir taş Allah Teala'ya sızlanarak, "Allahım efendim, sana şu kadar sene kullukta bulundum, sonra da beni bir tuvaletin temeline koydun!" diye yakındı; Allah Teala da ona, "Seni kötü bir hakimın meclisinden uzaklaştırdığıma razı değil misin?" diye cevap verdi.⁵³⁹⁶

⁵³⁹³ Beyhakî, Şuab, XIII, 157.

⁵³⁹⁴ Suyûtî, Sağır, nr. 5394.

⁵³⁹⁵ Suyûtî, Sağır, nr. 5395.

⁵³⁹⁶ Elbânî, Zaîf, IV, 3687.

٥٣٩٧- عَجَّلُوا الْإِفْطَارَ وَأَخْرُوا السُّحُورَ. صَح

5397. İftarı erken açın, sahurunu geç yapın.⁵³⁹⁷

٥٣٩٨- عَجَّلُوا الْخُرُوجَ إِلَى مَكَّةَ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَا يَدْرِي مَا يَغْرِضُ لَهُ مِنْ مَرَضٍ أَوْ

حَاجَةٍ. ح

5398. Mekke'ye gitmekte acele edin; zira kişi hastalık veya ihtiyaç hallerinden başına ne geleceğini bilemez.⁵³⁹⁸

٥٣٩٩- عَجَّلُوا الرُّكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ لِيَرْفَعَهُمَا مَعَ الْعَمَلِ. ض

5399. Diğer amellerle birlikte göğü yükseltilmesi için akşamdan sonraki iki rekâtı kılmakta acele edin!⁵³⁹⁹

٥٤٠٠- عَجَّلُوا الرُّكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ فَإِنَّهُمَا تُرْفَعَانِ مَعَ الْمَكْتُوبَةِ. ح

5400. Akşamdan sonraki iki rekâtı kılmakta acele edin; zira o iki rekât farz namazla birlikte göğü yükseltilir.⁵⁴⁰⁰

٥٤٠١- عَجَّلُوا صَلَاةَ النَّهَارِ فِي يَوْمٍ غَيَمٍ وَأَخْرُوا الْمَغْرِبَ. ح

5401. Bulutlu günlerde gündüz namazlarını erken, akşam namazlarını geç kılın.⁵⁴⁰¹

٥٤٠٢- عَذِّ مَنْ لَا يَعُودُكَ وَأَهْدِ لِمَنْ لَا يَهْدِي لَكَ.

5402. Seni ziyaret etmeyi sen ziyaret et; sana hediye vermeyene sen hediye ver!⁵⁴⁰²

٥٤٠٣- عُدَّ الْآيَ فِي الْفَرِيضَةِ وَالتَّطَوُّعِ. ض

5403. Farz ve nafil namazlarda okuduğun ayetleri say!⁵⁴⁰³

⁵³⁹⁷ Taberânî, XXV, 163; Heysemî, III, 155.

⁵³⁹⁸ Beyhakî, IV, 340.

⁵³⁹⁹ Beyhakî, Şuab, III, 121; Deylemî, III, 11.

⁵⁴⁰⁰ İbnü'l-Esîr, Usûl, VI, 35.

⁵⁴⁰¹ İbni Ebî Şeybe, II, 46; Ebû Dâvûd, Merâsîl, s. 78.

⁵⁴⁰² Buhârî, Kebîr, I, 409; Beyhakî, Şuab, VI, 260.

⁵⁴⁰³ Hatîb, III, 355.

٥٤٠٤- عِدَّةُ الْمُؤْمِنِ دَيْنٌ وَعِدَّةُ الْمُؤْمِنِ كَالْأَخْذِ بِالْيَدِ. ض

5404. Müminin verdiği söz borçtur, söz vermesi anlaşma yapma gibidir.⁵⁴⁰⁴

٥٤٠٥- عَدَدُ دَرَجِ الْجَنَّةِ عَدَدُ آيِ الْقُرْآنِ فَمَنْ دَخَلَ الْجَنَّةَ مِنْ أَهْلِ الْقُرْآنِ فَلَيْسَ فَوْقَهُ دَرَجَةٌ. ح

5405. Cennetin dereceleri Kuran ayetleri sayısınca olup oraya giren Kuran ehlinin üzerinde hiçbir derece yoktur.⁵⁴⁰⁵

٥٤٠٦- عَدَدُ آيَةِ الْحَوْضِ كَعَدَدِ نُجُومِ السَّمَاءِ. ح

5406. Havzın kaplarının sayısı, gökteki yıldızlar kadardır.⁵⁴⁰⁶

٥٤٠٧- عَدِلْ صَوْمُ يَوْمِ عَرَفَةَ بِسَنَتَيْنِ سَنَةٍ مُقْبِلَةٍ وَسَنَةٍ مُتَأَخِّرَةٍ. صَح

5407. Arefe günü orucu geçmiş ve gelecek iki senelik oruca denktir.⁵⁴⁰⁷

Kabir Azabı

٥٤٠٨- عَذَابُ الْقَبْرِ حَقٌّ. صَح

5408. Kabir azabı haklır.⁵⁴⁰⁸

٥٤٠٩- عَذَابُ الْقَبْرِ مِنْ أَثَرِ الْبَوْلِ فَمَنْ أَصَابَهُ بَوْلٌ فَلْيَغْسِلْهُ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ مَاءً فَلْيَمْسَحْهُ بِتُرَابٍ طَيِّبٍ. ح

5409. Kabir azabı idrar yüzündendir; üstüne idrar dokunan onu yıkasın, su bulamayan da üzerine temiz toprak sürtsün.⁵⁴⁰⁹

⁵⁴⁰⁴ Deylemî, III, 347.

⁵⁴⁰⁵ Beyhakî, Şuab, II, 347; Deylemî, II, 58.

⁵⁴⁰⁶ Kayserani, Tezkira, II, 511.

⁵⁴⁰⁷ İbni Mülakkan, Münir, V, 747.

⁵⁴⁰⁸ Tayâlisî, s. 200; Hatîb, V, 64.

⁵⁴⁰⁹ Taberânî, XXV, 37; Heysemî, I, 209.

٥٤١٠-عَذَابُ هَذِهِ الْأُمَّةِ جُعِلَ بِأَيْدِيهَا فِي دُنْيَاهَا. صَح

5410. Bu ümmetin dünyadaki azabı, kendi elleri sebebiyle kılındı.⁵⁴¹⁰

٥٤١١-عَذَابُ أُمَّتِي فِي دُنْيَاهَا. صَح

5411. Ümmetimin azabı dünyadayken verilir.⁵⁴¹¹

٥٤١٢-عَذَابُ الْقَبْرِ حَقٌّ فَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِهِ عَذَّبَ فِيهِ. صَح

5412. Kabir azabı haktır, ona inanmayan kabirde azab görür.⁵⁴¹²

٥٤١٣-عُرَامَةُ الصَّبِيِّ فِي صِغَرِهِ زِيَادَةٌ فِي عَقْلِهِ فِي كِبَرِهِ. صَح

5413. Çocuğun küçükken yaramaz olması, büyüdüğünde aklının çok olacağına işarettir.⁵⁴¹³

٥٤١٤-عُرَى الْإِسْلَامِ وَقَوَاعِدُ الدِّينِ ثَلَاثَةٌ عَلَيْهِنَّ أُسِّسَ الْإِسْلَامُ مَنْ تَرَكَ وَاحِدَةً مِنْهُنَّ فَهُوَ بِهَا كَافِرٌ خَالِلٌ الدِّمِ شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَالصَّلَاةُ الْمَكْتُوبَةُ وَصَوْمُ رَمَضَانَ. ح

5414. İslam'ın ilkeleriyle dinin direkleri üç olup İslam onlar üzerine bina edilmiştir; onlardan birini terk eden kafir olduğundan kanı helal olur; onlar kelime-i şehadet, farz namazlar ve ramazan orucudur.⁵⁴¹⁴

٥٤١٥-عُرِجَ بِي حَتَّى ظَهَرْتُ بِمُسْتَوَى أَسْمَعُ فِيهِ صَرِيْفَ الْأَقْلَامِ. صَح

5415. Öyle bir yere çıkarıldım ki, orada kalemlerin seslerini işittim.⁵⁴¹⁵

٥٤١٦-عَرْشُ كَعْرَاشِ مُوسَى. ض

5416. Mesciddeki gölgeliğim, Musa'nın gölgeliği gibidir.⁵⁴¹⁶

⁵⁴¹⁰ Hâkim, IV, 283.

⁵⁴¹¹ Hâkim, I, 114; Taberânî, Evsat, VII, 163; Heysemî, VII, 224.

⁵⁴¹² Hatîb, V, 64.

⁵⁴¹³ Hâkim, II, 346.

⁵⁴¹⁴ Ebû Yalâ, IV, 236; Heysemî, I, 48.

⁵⁴¹⁵ Taberânî, XXII, 326; İbni Hibbân, XVI, 419.

⁵⁴¹⁶ Beyhakî, II, 439.

٥٤١٧-عَرَضَ عَلَيَّ رَبِّي لِيَجْعَلَ لِي بَطْحَاءَ مَكَّةَ ذَهَبًا فَقُلْتُ لَا يَا رَبِّ وَلَكِنِّي أَشْبَعُ يَوْمًا وَأَجُوعُ يَوْمًا فَإِذَا جُعْتُ تَصَرَّعْتُ إِلَيْكَ وَذَكَرْتُكَ وَإِذَا شَبِعْتُ حَمِدْتُكَ وَشَكَرْتُكَ. ح

5417. Rabbim bana Mekke'nin çakıllarını altın yapmayı teklif etti; ben, "Hayır ya rabbi, birgün tok birgün aç kalayım, aç kaldığımda sana yalvarıp seni anayım, tok olduğumda da sana hamdedip şükredeyim!" dedim.⁵⁴¹⁷

٥٤١٨-عَرَضَ عَلَيَّ أَوَّلُ ثَلَاثَةٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَأَوَّلُ ثَلَاثَةٍ يَدْخُلُونَ النَّارَ فَأَمَّا أَوَّلُ ثَلَاثَةٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ فَالشَّهِيدُ وَمَمْلُوكٌ أَحْسَنَ عِبَادَةِ رَبِّهِ وَنَصَحَ لِسَيِّدِهِ وَعَظِيفٌ مُتَعَفِّفٌ وَأَمَّا أَوَّلُ ثَلَاثَةٍ يَدْخُلُونَ النَّارَ فَأَمِيرٌ مُسْلَطٌ وَذُو نَرَوَةٍ مِنْ مَالٍ لَا يُؤَدِّي حَقَّ اللَّهِ فِي مَالِهِ وَفَقِيرٌ فَخُورٌ. ح

5418. Bana cennete girecek ilk üç kişiyle, cehenneme girecek ilk üç kişi gösterildi, cennete ilk olarak girecek kişiler şehid, rabbine ve efendisine karşı görevlerini yerine getiren köle ile harama bakmayıp insanlardan dilenmeyen kimseler; cehenneme girecek ilk üç kişi ise zalim idareci, Allah'ın hakkını vermeyen servet sahibi, kibirli ve övünen fakirdir.⁵⁴¹⁸

٥٤١٩-عُرِضَتْ عَلَيَّ الْجَنَّةُ وَالنَّارُ آنِفًا فِي عُرْضِ هَذَا الْحَائِطِ فَلَمْ أَرَ كَالْيَوْمِ فِي الْخَيْرِ وَالشَّرِّ وَلَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ لَضَحِكْتُمْ قَلِيلًا وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا. ص

5419. Bana biraz önce şu duvarın kenarında cennet ve cehennem gösterildi; hayrı ve şerri bugünkü kadar hiç görmedim, eğer benim bildiğimi bilseydiniz, az güler çok ağlardınız.⁵⁴¹⁹

٥٤٢٠-عُرِضَتْ عَلَيَّ أُمَّتِي بِأَعْمَالِهَا حَسَنِهَا وَسَيِّئِهَا فَرَأَيْتُ فِي مَحَاسِنِ أَعْمَالِهَا إِمَاطَةَ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ وَرَأَيْتُ فِي سَيِّئِ أَعْمَالِهَا التُّخَاعَةَ فِي الْمَسْجِدِ لَمْ تُدْفَنِ.

5420. Ümmetimin iyi kötü bütün amelleri bana gösterildi; onların iyi amelleri arasında insanları rahatsız eden şeylerin yoldan kaldırıp atılma-

⁵⁴¹⁷ Ahmed, V, 254; Beyhakî, Şuab, II, 172.

⁵⁴¹⁸ Ahmed, II, 425; Hâkim, I, 544; Beyhakî, IV, 82.

⁵⁴¹⁹ Ahmed, III, 162; Nesâî, Kübrâ, VI, 338; Ebû Yalâ, VI, 286.

sını, kötü ameller arasında da mescidlerde temizlenmeyen toz toprağın bulunmasını gördüm.⁵⁴²⁰

٥٤٢١- عُرِضَتْ عَلَيَّ أَجُورُ أُمَّتِي حَتَّى الْقَدَاةُ يُخْرِجُهَا الرَّجُلُ مِنَ الْمَسْجِدِ وَعُرِضَتْ عَلَيَّ ذُنُوبُ أُمَّتِي فَلَمْ أَرْ ذَنْبًا أَعْظَمَ مِنْ سُورَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ أَوْ آيَةٍ أُوتِيَهَا رَجُلٌ ثُمَّ نَسِيَهَا. ض

5421. Kişinin mesciddeki çöpü dışarı atmasına kadar ümmetimin yaptığı bütün amellerin sevapları bana arzolundu; ümmetimin bana arz olunan günahları içinde de kişinin Kuran'dan bir sure veya bir ayet ezberleyip de onu unutmasından daha büyük bir günah görmedim.⁵⁴²¹

٥٤٢٢- عُرِضَتْ عَلَيَّ أُمَّتِي الْبَارِحَةَ لَدَى هَذِهِ الْحُجْرَةِ حَتَّى لَأَنَا أَعْرِفُ بِالرَّجُلِ مِنْهُمْ مَنْ أَحَدَكُمْ بِصَاحِبِهِ صُوِّرُوا لِي فِي الطَّيْنِ. ص

5422. Ümmetim geceleyin bana odarın yanında çamurdan suretler halinde gösterildi; öyle ki ben onları birinizin arkadaşını tanıdığından daha fazla tanırım.⁵⁴²²

٥٤٢٣- عَرَفَ الْحَقُّ لِأَهْلِهِ. ص

5423. Hakkı ehline vermek gerekir.⁵⁴²³

٥٤٢٤- عَرَفْتُ جَعْفَرًا فِي رُفْقَةٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ يُبَشِّرُونَ أَهْلَ بَيْتِهِ بِالْمَطَرِ. ض

5424. Cafer'i meleklerle birlikte ev halkını yağmurla müjdelerken gördüm.⁵⁴²⁴

٥٤٢٥- عَرَفْتُ كُلَّهَا مَوْقِفَ وَارْتَفَعُوا عَنْ بَطْنِ عُرْنَةٍ مُزْدَلِفَةً كُلُّهَا مَوْقِفَ وَارْتَفَعُوا عَنْ بَطْنِ مُحَسَّرٍ وَمِنَى كُلُّهَا مَنْحَرٌ. ح

⁵⁴²⁰ Ahmed, V, 178; İbni Huzeyme, II, 276; Ebû Avane, I, 339; İbni Hibbân, IV, 518.

⁵⁴²¹ İbni Huzeyme, II, 271; Beyhakî, II, 440.

⁵⁴²² Ahmed, III, 435; Taberânî, I, 286; Hâkim, IV, 284; Heysemî, X, 199.

⁵⁴²³ İbni Adî, V, 243.

⁵⁴²⁴ İbni Adî, V, 243.

5425. Arafat'ın her yeri vakfe yeridir; ama Urene vadisinden yukarı çıkın; Müzdelife'nin de her yeri vakfe yeridir, orada da Muhassir vadisinden yukarı çıkın; Mina'nın da her yeri kurban kesme yeridir.⁵⁴²⁵

٥٤٢٦- عَرَفَةُ الْيَوْمِ الَّذِي يُعْرَفُ فِيهِ النَّاسُ. ض

5426. Arefe, insanların birbirleriyle tanıştıkları gündür.⁵⁴²⁶

٥٤٢٧- عَرِيشًا كَعَرِيشِ مُوسَى ثُمَامًا وَخُشْيَبَاتٍ وَالْأَمْرُ أَعْجَلُ مِنْ ذَلِكَ. ض

5427. Benim mescidimin gölgeliği Musa'nın gölgeliği gibi olsun; onun için biraz otla biraz tahta yeterlidir, zira ömür daha iyisini yapmaya değmeyecek kadar kısadır.⁵⁴²⁷

٥٤٢٨- عَزْمَةٌ عَلَى أُمَّتِي أَنْ لَا يَتَكَلَّمُوا فِي الْقَدَرِ.

5428. Ümmetimin kader konusunda konuşmamasını isterdim.⁵⁴²⁸

٥٤٢٩- عَزْمَةٌ عَلَى أُمَّتِي أَنْ لَا يَتَكَلَّمُوا فِي الْقَدَرِ وَلَا يَتَكَلَّمُوا فِي الْقَدَرِ إِلَّا شَرَارُ

أُمَّتِي فِي آخِرِ الزَّمَانِ. ض

5429. Ümmetimin kader konusunda konuşmamasını isterdim; zira kader konusunda ümmetimin ahir zamanda ancak kötülere konuşur.⁵⁴²⁹

٥٤٣٠- عَزِيزٌ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ يَأْخُذَ كَرِيمَتِي عَبْدٌ مُسْلِمٌ ثُمَّ يَدْخِلَهُ النَّارَ. ح

5430. Kulunun gözlerini alıp da sonra onu cehenneme atmak Allah'a zor gelir.⁵⁴³⁰

٥٤٣١- عَسَى رَجُلٌ يُحَدِّثُ بِمَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَهْلِهِ أَوْ عَسَى امْرَأَةٌ تُحَدِّثُ بِمَا

يَكُونُ بَيْنَهَا وَبَيْنَ زَوْجِهَا فَلَا تَفْعَلُوا فَإِنَّ مَثَلَ ذَلِكَ مَثَلُ شَيْطَانٍ لَقِيَ شَيْطَانَهُ فِي ظَهْرِ

الطَّرِيقِ فَغَشِيَهَا وَالنَّاسُ يَنْظُرُونَ. ح

⁵⁴²⁵ Taberânî, XI, 119.

⁵⁴²⁶ Dârekutnî, II, 223; Beyhakî, V, 176; İbni Asâkir, XXXVI, 294.

⁵⁴²⁷ Deylemî, III, 52.

⁵⁴²⁸ Hatîb, II, 189.

⁵⁴²⁹ İbni Adî, IV, 312.

⁵⁴³⁰ Ahmed, VI, 365; Taberânî, XXIV, 343; Râfiî, I, 269; Heysemî, II, 308.

5431. Bazen erkeğin eşiyle, kadının da kocasıyla olan ilişkisini başkalarına anlattığı durumlar olur; ama sizler böyle şeyler yapmayın; böyle bir şey yol üstünde dışı şeytan bulup da insanların gözü önünde onunla ilişkiye giren şeytanın yaptığı işe benzer.⁵⁴³¹

٥٤٣٢- عَشْرٌ مِنَ الْفِطْرَةِ قَصُّ الشَّارِبِ وَإِعْقَاءُ اللَّحْيَةِ وَالسَّوَاكُ وَاسْتِنْشَاقُ الْمَاءِ وَقَصُّ الْأَظْفَارِ وَغَسْلُ الْبَرَاجِمِ وَتَنَفُّ الْإِبْطِ وَخَلْقُ الْعَانَةِ وَانْتِقَاصُ الْمَاءِ. صَح

5432. On şey yaratılış gereğidir; onlar bıyıkları kısaltıp sakalı uzatmak, misvak kullanıp burna su çekmek, tırnakları kesip parmak aralarını yıkamak, koltuk altı temizliği yapıp kasık traşıyla birlikte suyla temizlenmektir.⁵⁴³²

٥٤٣٣- عَشْرُ خِصَالٍ عَمِلَهَا قَوْمٌ لُوطٌ بِهَا أَهْلَكُوا وَتَزِيدُهَا أُمَّتِي بِخَلَّةٍ إِيَّانَ الرِّجَالِ بَغْضِهِمْ بَغْضًا وَزَمِيهِمْ بِالْجَلَاهِقِ وَالْخَذْفِ وَلَعِبُهُمْ بِالْحَمَامِ وَضَرْبُ الدُّقُوفِ وَشَرْبُ الْخُمُورِ وَقَصُّ اللَّحْيَةِ وَطُولُ الشَّارِبِ وَالصَّفِيرُ وَالتَّصْفِيقُ وَلِبَاسُ الْحَرِيرِ وَتَزِيدُهَا أُمَّتِي بِخَلَّةٍ إِيَّانَ النِّسَاءِ بَغْضِهِنَّ بَغْضًا.

5433. Lut kavmi on şeyi yaptığı için helak oldu, ümmetim onlardan başka birşey daha yapacaktır; livata yapmak, sapan ve parmak aralarıyla taş atmak, güvercinle oynamak, def çalmak, içki içmek, sakal traş etmek, bıyıkları uzatmak, ısıklık çalmak, el çırpma, ipek giymek, ümmetim onlara bir şey daha ekleyecek ki o da lezbiyenliktir.⁵⁴³³

٥٤٣٤- عَشْرَةٌ فِي الْجَنَّةِ النَّبِيُّ فِي الْجَنَّةِ وَأَبُو بَكْرٍ فِي الْجَنَّةِ وَعُمَرُ فِي الْجَنَّةِ وَعُثْمَانُ فِي الْجَنَّةِ وَعَلِيٌّ فِي الْجَنَّةِ وَطَلْحَةُ فِي الْجَنَّةِ وَالزُّبَيْرُ فِي الْعَوَامِ فِي الْجَنَّةِ وَسَعْدُ بْنُ مَالِكٍ فِي الْجَنَّةِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ فِي الْجَنَّةِ وَسَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ فِي الْجَنَّةِ. صَح

5434. On kişi cennettedir; peygamber cennette, Ebu Bekir cennette, Ömer cennette, Osman cennette, Ali cennette, Talha cennette, Zübeyr

⁵⁴³¹ Taberânî, XXIV, 162; Heysemî, IV, 294.

⁵⁴³² Ahmed, VI, 137; İshâk, II, 79; İbni Huzeyme, I, 47.

⁵⁴³³ İbni Asâkir, L, 322; Livata, homoseksüellik demektir.

İbni Avvam cennette, Sad İbni Malik cennette, Abdurrahman İbni Avf cennette ve Said İbni Zeyd cennettedir.⁵⁴³⁴

٥٤٣٥-عَشْرَةُ أَبْيَاتٍ بِالْحِجَازِ أَبْقَى مِنْ عِشْرِينَ بَيْتًا بِالشَّامِ. ض

5435. Hicaz'daki on ev, Şam'daki yirmi evden daha kalıcıdır.⁵⁴³⁵

٥٤٣٦-عِصَابَتَانِ مِنْ أُمَّيٍّ أَحْرَزَهُمَا اللَّهُ مِنَ النَّارِ عِصَابَةٌ تَغْزُو الْهِنْدَ وَعِصَابَةٌ تَكُونُ

مَعَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ. صَح

5436. Ümmetimden iki grup insanı, Hind'e gazveye çıkanlarla, Mer-yem oğlu İsa ile birlikte olanları Allah Teala cehennemden korur.⁵⁴³⁶

٥٤٣٧-عِظْمُ الْأَجْرِ عِنْدَ عِظْمِ الْمُصِيبَةِ وَإِذَا أَحَبَّ اللَّهُ قَوْمًا ابْتَلَاهُمْ. ض

5437. Büyük mükafatlar büyük musibetlerle elde edilir, Allah bir topluluğu sevince onlara bela verir.⁵⁴³⁷

٥٤٣٨-عَفُوُّ اللَّهِ أَكْبَرُ مِنْ ذُنُوبِكَ. ض

5438. Allah'ın affı, kulun günahından büyüktür.⁵⁴³⁸

٥٤٣٩-عَفُوُّ الْمَمْلُوكِ أَبْقَى لِلْمَلِكِ.

5439. Bir idareci ne kadar çok affederse, idaresi o kadar uzun ömürlü olur.⁵⁴³⁹

٥٤٤٠-عَفَوْتُ لَكُمْ عَنْ صَدَقَةِ الْجَبْهَةِ وَالْكُسْعَةِ وَالنَّحَةِ. ض

5440. Sizi at, eşek, öküz gibi işlerde kullanılan hayvanların zekatını vermekten muaf tuttum.⁵⁴⁴⁰

⁵⁴³⁴ Ahmed, I, 188; Ziyâ, III, 288.

⁵⁴³⁵ Taberânî, XIX, 395; Heysemî, X, 104.

⁵⁴³⁶ Ahmed, V, 278; Beyhakî, IX, 176.

⁵⁴³⁷ Müttekî, nr. 6638.

⁵⁴³⁸ Heysemî, X, 200; Müttekî, nr. 10214; Aclûnî, II, 79.

⁵⁴³⁹ Müttekî, nr. 14788.

⁵⁴⁴⁰ Beyhakî, IV, 118.

٥٤٤١- عِفُّوا تَعِفَّ نِسَاؤُكُمْ.

5441. Siz iffetli olun ki, kadınlarınız da iffetli olsun!⁵⁴⁴¹

٥٤٤٢- عِفُّوا تَعِفَّ نِسَاؤُكُمْ وَبِرُّوا آبَاءَكُمْ تَبَرَّكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ وَمَنِ اعْتَدَرَ إِلَى أَخِيهِ الْمُسْلِمِ مِنْ شَيْءٍ بَلَغَهُ عَنْهُ فَلَمْ يَقْبَلْ عُذْرَهُ لَمْ يَرِدْ عَلَى الْخَوْضِ. ض

5442. Siz iffetli olun ki kadınlarınız da iffetli olsun; siz babalarınıza karşı iyi davranın ki, evlatlarınız da size iyi davransın, biriniz din kardeşine yaptığı kötülükten dolayı ondan özür diler o kişi de onun özrünü kabul etmezse Kevser havuzuma gelemez!⁵⁴⁴²

٥٤٤٣- عِفُّوا عَنِ نِسَاءِ النَّاسِ تَعِفَّ نِسَاؤُكُمْ وَبِرُّوا آبَاءَكُمْ تَبَرَّكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ وَمَنْ أَتَاهُ أَخُوهُ مُتَصَلًّا فَلْيَقْبَلْ ذَلِكَ مِنْهُ مُحِقًّا كَانَ أَوْ مُبْطَلًا فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ لَمْ يَرِدْ عَلَى الْخَوْضِ. صَح

5443. Siz iffetli olun ki kadınlarınız da iffetli olsun; ana babanıza iyi davranın ki çocuklarınız da size iyi davransın; haklı olsun veya olmasın din kardeşinin mazeretini kabul etmeyen cennette havuzumun başına gelemez.⁵⁴⁴³

٥٤٤٤- عَقْرُ دَارِ الْإِسْلَامِ بِالشَّامِ. ح

5444. Bir zaman gelir, İslam'ın en güvenilir bölgesi Şam olur.⁵⁴⁴⁴

٥٤٤٥- عَقْلُ شَيْءٍ الْعَمْدِ مُغْلَظٌ مِثْلُ عَقْلِ الْعَمْدِ وَلَا يُقْتَلُ صَاحِبُهُ.

5445. Kasıtlı öldürmeye benzeyen öldürmenin diyeti, kasıtlı öldürmenin diyeti gibidir ve o durumda katil kısasla öldürülmez.⁵⁴⁴⁵

٥٤٤٦- عَقْلُ الْمَرْأَةِ مِثْلُ عَقْلِ الرَّجُلِ حَتَّى يَبْلُغَ الثَّلَاثَ مِنْ دِيَّتِهِ. ض

⁵⁴⁴¹ İbni Adî, I, 330.

⁵⁴⁴² Taberânî, Evsat, VI, 241; Heysemî, VIII, 81.

⁵⁴⁴³ Hâkim, IV, 170; Münzirî, III, 321.

⁵⁴⁴⁴ Taberânî, VII, 53; Heysemî, X, 60.

⁵⁴⁴⁵ Ahmed, II, 183; Dârekutnî, III, 95; Beyhakî, VIII, 70; Deylemî, III, 4.

5446. Kadının diyeti, tam diyetin üçte birine varıncaya kadar erkeğin diyeti gibidir.⁵⁴⁴⁶

٥٤٤٧-عَقْلُ أَهْلِ الذِّمَّةِ نِصْفُ عَقْلِ الْمُسْلِمِينَ. ض

5447. Müslüman olmayan azınlıkların diyeti, müslümanların diyetinin yarısı kadardır.⁵⁴⁴⁷

٥٤٤٨-عُقُوبَةُ هَذِهِ الْأُمَّةِ بِالسَّيْفِ.

5448. Bu ümmetin cezası, kılıçtır.⁵⁴⁴⁸

٥٤٤٩-عَلَامَةُ أَبْدَالِ أُمَّتِي أَنَّهُمْ لَا يَلْعَنُونَ شَيْئًا أَبَدًا. ض

5449. Bu ümmetin salihlerinin alameti, hiçbir şeye lanet etmemeleridir.⁵⁴⁴⁹

٥٤٥٠-عَلَامَةُ حُبِّ اللَّهِ تَعَالَى حُبُّ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَلَامَةُ بُغْضِ اللَّهِ بُغْضُ ذِكْرِ اللَّهِ

عَزَّ وَجَلَّ. ح

5450. Allah'ın kulunu sevmesinin işareti kulun zikri sevmesi, kuluna buğzetmesinin işareti de kulun zikri sevmemesidir.⁵⁴⁵⁰

٥٤٥١-عَلَى الْخَمْسِينَ جُمُعَةٌ. ض

5451. Elli kişiye cuma gerekir.⁵⁴⁵¹

٥٤٥٢-عَلَى الرَّكْنِ الْيَمَانِيِّ مَلَكٌ مُوَكَّلٌ بِهِ مِنْذُ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فَإِذَا

مَرَرْتُمْ بِهِ فَقُولُوا رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ فَإِنَّهُ

يَقُولُ آمِينَ آمِينَ. ض

⁵⁴⁴⁶ Abdürrezzâk, IX, 396; Dârekutrî, III, 91.

⁵⁴⁴⁷ Ahmed, II, 183; Dârekutrî, III, 171; Müttekî, nr. 40056.

⁵⁴⁴⁸ İbni Kâni, II, 275; Hatîb, I, 317; Heysemî, VII, 225.

⁵⁴⁴⁹ İbni Ebî'd-Dünyâ, Evliyâ, s. 28.

⁵⁴⁵⁰ Beyhakî, Şuab, I, 367; İbni Adî, III, 185; Deylemî, III, 54.

⁵⁴⁵¹ Dârekutrî, II, 4.

5452. Allah Teala göklerle yeri yarattığı zamandan itibaren Rükni Yemani üzerinde bir melek vardır; oraya geldiğiniz vakit, "Allahım bize dünya ve ahirette iyilik ver, bizi cehennem azabından koru!" deyin; o melek de size "Amin!" desin.⁵⁴⁵²

٥٤٥٣- عَلَى النِّسَاءِ مَا عَلَى الرِّجَالِ إِلَّا الْجُمُعَةُ وَالْجَنَائِزُ وَالْجِهَادُ. صَح

5453. Cuma, cenaze ve cihad dışında erkeklere ne gerekiyorsa kadınlara da onlar gerekir.⁵⁴⁵³

لَى الْوَالِي خَمْسُ خُصَالٍ جَمْعُ الْفَيْءِ مِنْ حَقِّهِ وَوَضْعُهُ فِي حَقِّهِ وَأَنْ يَسْتَعِينَ عَلَى أُمُورِهِمْ بِخَيْرٍ مَنْ يَعْلَمُ وَلَا يُجَمِّرُهُمْ فِيهِلِكَهُمْ وَلَا يُؤَخَّرَ أَمْرَ يَوْمٍ لِعَدِّ ض

5454. İdarecinin beş görevi vardır; onlar vergi toplayıp gerekli yerlere harcamak, işlerinde ehil insanlarla istişare yapmak, helak olmamaları için ordudaki askerlerin izinlerine mani olmayıp bugünün işini yarına koymamaktır.⁵⁴⁵⁴

٥٤٥٥- عَلَى الْيَدِ مَا أَخَذَتْ حَتَّى تُؤَدِّيَهُ. صَح

5455. Kişi, ödünç aldığı malı ödeyinceye kadar ondan sorumludur.⁵⁴⁵⁵

٥٤٥٦- عَلَى أَنْقَابِ الْمَدِينَةِ مَلَائِكَةٌ لَا يَدْخُلُهَا الطَّاعُونَ وَلَا الدَّجَالُ. صَح

5456. Medine yollarında melekler bulunduğundan oraya taun ve Deccal giremez.⁵⁴⁵⁶

٥٤٥٧- عَلَى أَهْلِ كُلِّ بَيْتٍ أَنْ يَذْبَحُوا شَاةً فِي كُلِّ رَجَبٍ وَفِي كُلِّ أَصْحَى شَاةً. ض

5457. Her ailenin receb ayında bir koyun, kurban bayramında da bir koyun kesmesi gerekir.⁵⁴⁵⁷

⁵⁴⁵² Beyhakî, Şuab, III, 453; Hatîb, XII, 226.

⁵⁴⁵³ Müttekî, nr. 21106.

⁵⁴⁵⁴ Ukaylî, I, 190; Zehebî, Mîzân, II, 147.

⁵⁴⁵⁵ Ahmed, V, 8; Hâkim, II, 55.

⁵⁴⁵⁶ Ahmed, II, 237.

⁵⁴⁵⁷ Taberânî, XX, 311; Heysemî, IV, 18.

٥٤٥٨- عَلَى ذُرْوَةِ كُلِّ بَعِيرٍ شَيْطَانٌ فَأَمْتَهُنَّ بِالرُّكُوبِ فَإِنَّمَا يَحْمِلُ اللَّهُ تَعَالَى. صح

5458. Her devenin üstünde bir şeytan olduğundan onu binmeye alıştıran; gerçekte size binmeyi lutfeden Allah'dır.⁵⁴⁵⁸

٥٤٥٩- عَلَى ظَهْرِ كُلِّ بَعِيرٍ شَيْطَانٌ فَإِذَا رَكِبْتُمُوهَا فَسَمُّوا اللَّهَ ثُمَّ لَا تُقْصِرُوا عَنْ حَاجَاتِكُمْ. صح

5459. Her devenin üstünde bir şeytan olduğundan ona binerken Allah'ın adını anın; ardından ihtiyaçlarınızı karşılamaya gitmekten de geri kalmayın.⁵⁴⁵⁹

٥٤٦٠- عَلَى كُلِّ بَطْنٍ عَقُولَةٌ.

5460. Her aşiretin payına düşen diyeti ödemesi gerekir.⁵⁴⁶⁰

٥٤٦١- عَلَى كُلِّ سَلَامَى مِنْ ابْنِ آدَمَ فِي يَوْمِ صَدَقَةٍ وَيَجْزِي عَنْ ذَلِكَ كُلِّهِ رُكْعَتَا الصُّحَى. صح

5461. İnsanoğlunun her bir eklemi için sadaka verilmesi gerekir; kuşluk vaktinde kılınan iki rekat namaz onun yerine geçer.⁵⁴⁶¹

٥٤٦٢- عَلَى كُلِّ مُخْتَلِمٍ رَوَاحُ الْجُمُعَةِ وَعَلَى كُلِّ مَنْ رَاحَ الْجُمُعَةَ الْغُسْلُ. صح

5462. Büluğ çağına ulaşan herkesin cumaya gitmesi, cumaya giden herkesin de gusletmesi gerekir.⁵⁴⁶²

٥٤٦٣- عَلَى كُلِّ رَجُلٍ مُسْلِمٍ فِي كُلِّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ غُسْلٌ يَوْمٌ وَهُوَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ. صح

5463. Her müslüman kişinin yedi günde bir defa yıkanması gerekir; o gün de cuma günüdür.⁵⁴⁶³

⁵⁴⁵⁸ Hâkim, I, 612.

⁵⁴⁵⁹ Ahmed, III, 494; İbni Hibbân, VI, 411; Heysemî, X, 131.

⁵⁴⁶⁰ Ahmed, III, 321; Beyhakî, VIII, 107; Ebû Yalâ, IV, 160.

⁵⁴⁶¹ Beyhakî, X, 94; Müttekî, nr. 21495.

⁵⁴⁶² Ebû Nuaym, VIII, 322; Beyhakî, III, 172.

⁵⁴⁶³ Ahmed, III, 304; İbni Hibbân, IV, 21; Zeylâi, I, 86.

٥٤٦٤- عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَيَعْمَلْ بِيَدِهِ فَيَنْفَعُ نَفْسَهُ وَيَتَصَدَّقُ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَيُعِينُ ذَا الْحَاجَةِ الْمَلْهُوفَ فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَيَأْمُرُ بِالْخَيْرِ فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَيُمْسِكُ عَنِ الشَّرِّ فَإِنَّهُ لَهُ صَدَقَةٌ. صح

5464. Her müslümanın sadaka vermesi gerekir; verecek birşey bulamayan çalışıp kendine faydalı olduğu gibi başkasına da tasaddukta bulunsun, onu yapamayan zor durumda olan ihtiyaç sahibine yardım etsin, onu yapamayan hayırla emretsin, onu da yapamayan en azından başkasına kötülük etmesin, bu da onun için bir sadakadır.⁵⁴⁶⁴

٥٤٦٥- عَلَى مِثْلِ جَعْفَرٍ فَلْتَبْكِ الْبَاكِئَةَ. ح

5465. Ağlayacak olanlar, Cafer gibilere ağlasınlar!⁵⁴⁶⁵

٥٤٦٦- عَلَامٌ يَقْتُلُ أَحَدَكُمْ أَخَاهُ إِذَا رَأَى أَحَدَكُمْ مِنْ أَخِيهِ مَا يُعْجِبُهُ فَلْيَدْعُ لَهُ بِالْبَرَكَةِ. صح

5466. Kişi din kardeşini neden öldürür? Onda hoşuna giden birşey gördüğünde ona hayırlı olması için dua etsin!⁵⁴⁶⁶

٥٤٦٧- عَلَامٌ تَدْعُزْنَ أَوْلَادَكَ بِهَذَا الْعِلَاقِ عَلَيْكَ بِهَذَا الْعُودِ الْهِنْدِيِّ فَإِنَّ فِيهِ سَبْعَةَ أَشْفِيَةٍ مِنْ سَبْعَةِ أَدْوَاءٍ مِنْهَا ذَاتُ الْجَنْبِ وَيُسْعَطُ بِهِ مِنَ الْعُذْرَةِ وَيُلَدُّ بِهِ مِنَ ذَاتِ الْجَنْبِ.

5467. Neden çocuklarınızın boğazına parmaklarınızı sokarak bademcik iltihabını gidermeye çalışıyorsunuz? O hastalığı tedavi etmek için içinde yedi türlü şifa olan ud-i hindi'yi kullanın; o boğaz iltihabı için burna çekilip zatülcenb için de suyla hastaya içirilir.⁵⁴⁶⁷

⁵⁴⁶⁴ Ahmed, IV, 395; Nesâî, Kübrâ, II, 35; Bezzâr, VIII, 102.

⁵⁴⁶⁵ İbni Sad, VIII, 282.

⁵⁴⁶⁶ Nesâî, Kübrâ, IV, 381; Taberârî, VI, 79; Beyhakî, Şuab, VII, 527.

⁵⁴⁶⁷ Ahmed, VI, 356; İbni Hibbân, XIII, 433; Tahâvî, Meânî, IV, 324.

٥٤٦٨- عَلِّقُوا السُّوْطَ حَيْثُ يَرَاهُ أَهْلُ الْبَيْتِ ض.

5468. Kamçıyı ev halkının görebileceği bir yere asın!⁵⁴⁶⁸

٥٤٦٩- عَلِّقُوا السُّوْطَ حَيْثُ يَرَاهُ أَهْلُ الْبَيْتِ فَإِنَّهُ أَذَبٌ لَهُمْ ض.

5469. Kamçıyı evdekilerin görebileceği yere asın; zira o, onları terbiye eder.⁵⁴⁶⁹

٥٤٧٠- عِلْمٌ لَا يُقَالُ بِهِ كَكُنْزٍ لَا يُنْفَقُ مِنْهُ ض.

5470. Başkalarına öğretilmeyen veya uygulanmayan ilim, harcanmayan hazine gibidir.⁵⁴⁷⁰

٥٤٧١- عِلْمٌ لَا يُنْفَعُ كَكُنْزٍ لَا يُنْفَقُ مِنْهُ ض.

5471. Fayda vermeyen ilim, harcanmayan hazine gibidir.⁵⁴⁷¹

٥٤٧٢- عِلْمُ الْإِسْلَامِ الصَّلَاةُ فَمَنْ قَرَعَ لَهَا قَلْبُهُ وَحَافَظَ عَلَيْهَا بِحَدِّهَا وَوَقَّتِهَا وَسَنَّهَا فَهُوَ مُؤْمِنٌ ض.

5472. İslam'ın sembolü namazdır; namaz kılarken kalbini başka düşüncelerden arındıran, onu farzlarına, vakitlerine ve sünnetlerine dikkat ederek kılan kişi, gerçek mümindir.⁵⁴⁷²

٥٤٧٣- عِلْمُ الْبَاطِنِ سِرٌّ مِنْ أَسْرَارِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَحُكْمٌ مِنْ حُكْمِ اللَّهِ يَقْدِفُهُ فِي قُلُوبٍ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ض.

5473. İlm-i ledün Allah'ın sırlarından bir sır, hükümlerinden bir hükmüdür; Allah onu kullarından dilediğinin kalbine ilka eder.⁵⁴⁷³

⁵⁴⁶⁸ Taberânî, X, 285; Deylemî, III, 51.

⁵⁴⁶⁹ Taberânî, X, 284; Hatîb, XII, 203; İbni Adî, III, 90; Heysemî, VIII, 106.

⁵⁴⁷⁰ İbni Hayseme, İlim, s. 8; İbni Âsâkir, IX, 22.

⁵⁴⁷¹ Müttekî, nr. 28993, 28994.

⁵⁴⁷² Hatîb, XI, 109; İbni Adî, IV, 117; Kudâî, I, 131; Ukayl, II, 229; Deylemî, III, 41.

⁵⁴⁷³ İbni Arrâk, I, 280; Müttekî, nr. 8820, 29390, 29458.

٥٤٧٤- عِلْمُ النَّسَبِ عِلْمٌ لَا يَنْفَعُ وَجْهَالُهُ لَا تَضُرُّ. ض

5474. Neseb ilmi bilinmesinde yarar, bilinmemesinde zarar olmayan bir ilimdir.⁵⁴⁷⁴

٥٤٧٥- عَلَّمَنِي جِبْرِيلُ الْوُضُوءَ وَأَمَرَنِي أَنْ أَنْضَحَ تَحْتَ ثَوْبِي مِمَّا يَخْرُجُ مِنَ الْبَوْلِ
بَعْدَ الْوُضُوءِ. ح

5475. Cibril bana abdest almayı öğretip abdestten sonra idrar sızıntısı için elbisenin içine su serpmemi emretti.⁵⁴⁷⁵

٥٤٧٦- عَلِّمُوا الصَّبِيَّ الصَّلَاةَ ابْنَ سَبْعٍ سِنِينَ وَاضْرِبُوهُ عَلَيْهَا ابْنَ عَشْرِ. ص

5476. Çocuklar yedi yaşına geldiğinde onlara namaz kılmayı öğretin, on yaşına girdiklerinde ise kılmazlarsa kendilerini hafifçe döğün.⁵⁴⁷⁶

٥٤٧٧- عَلِّمُوا أَبْنَاءَكُمْ السَّبَّاحَةَ وَالرَّمْيَ وَالْمَرَّاةَ الْمِغْرَلُ. ض

5477. Erkek çocuklarınıza yüzme ile ok atmayı, kız çocuklarınıza da ip eğirmeyi öğretin.⁵⁴⁷⁷

٥٤٧٨- عَلِّمُوا أَبْنَاءَكُمْ السَّبَّاحَةَ وَالرَّمَايَةَ وَنَعِمَ لَهُوَ الْمُؤْمِنَةُ فِي بَيْتِهَا الْمِغْرَلُ وَأَذَا
دَعَاكَ أَبُوكَ فَأَجِبْ أُمَّكَ. ح

5478. Çocuklarınıza yüzme ve atıcılığı öğretin, mümin kadının evindeki eğlencesi yün eğirmektir, ana babandan biri seni çağırdığında sen önce anana cevap ver!⁵⁴⁷⁸

٥٤٧٩- عَلِّمُوا بَنِيَكُمْ الرَّمْيَ فَإِنَّهُ نِكَايَةُ الْعَدُوِّ. ض

5479. Çocuklarınıza düşmana zarar veren ok atıcılığını öğretin.⁵⁴⁷⁹

⁵⁴⁷⁴ Müttekî, nr. 29156.

⁵⁴⁷⁵ Bûsîrî, I, 67.

⁵⁴⁷⁶ Ahmed, III, 404; Taberânî, VII, 115; Hâkim, I, 389; Beyhakî, III, 83.

⁵⁴⁷⁷ Beyhakî, Şuab, XVIII, 180.

⁵⁴⁷⁸ İbni Mende, IV, 111.

⁵⁴⁷⁹ Deylemî, III, 11.

٥٤٨٠- عَلِّمُوا وَيَسِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا وَيَسِّرُوا وَلَا تُنْقِرُوا وَإِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَسْكُتْ. صَح

5480. İlim öğretin, kolaylaştırıp güçleştirmeyin, sevindirip nefret ettirmeyin, öfkелendiğiniz zaman da susun!⁵⁴⁸⁰

٥٤٨١- عَلِّمُوا وَلَا تُعَنَّفُوا فَإِنَّ الْمُعَلَّمَ خَيْرٌ مِنَ الْمُعَنَّفِ. ض

5481. Öğretirken sert davranmayın, zira öğretmek sert davranmaktan daha iyidir.⁵⁴⁸¹

٥٤٨٢- عَلِّمُوا رِجَالَكُمْ سُورَةَ الْمَائِدَةِ وَعَلِّمُوا نِسَاءَكُمْ سُورَةَ النُّورِ. ض

5482. Erkeklere Maide, kadınlara da Nur suresini öğretin.⁵⁴⁸²

٥٤٨٣- عَلِّمِي حَفْصَةَ زُفْيَةَ النَّمْلَةِ. ض

5483: Hafsa'ya karınca duasını öğretin.⁵⁴⁸³

٥٤٨٤- عَلَيْكَ السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ فِي عُسْرِكَ وَيُسْرِكَ وَمَنْشَطِكَ وَمَكْرَهِكَ وَأَثَرِهِ عَلَيْكَ. ض

5484. Zor kolay, neşeli kederli ve başkalarının senden üstün tutulduğu zamanlarda bile idarecileri dinleyip onlara itaat edilmesi gerekir.⁵⁴⁸⁴

٥٤٨٥- عَلَيْكَ بِالْإِيَّاسِ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ وَإِيَّاكَ وَالطَّمَعُ فَإِنَّهُ الْفَقْرُ الْحَاضِرُ وَصَلِّ صَلَاتَكَ وَأَنْتَ مُودَّعٌ وَإِيَّاكَ وَمَا يُعْتَدَرُ مِنْهُ.

5485. İnsanların elindeki şeylerden ümidini kesip açgözlülüğten sakın, zira böyle bir şey fakirliktir; namazını dünyaya veda eden birinin namazı gibi kıl, özür dileyeceğin şeyleri yapmaktan da uzak dur!⁵⁴⁸⁵

⁵⁴⁸⁰ Ahmed, I, 239; İbni Adî, VI, 89; Deylemî, III, 9; Heysemî, VIII, 70.

⁵⁴⁸¹ İbni Adî, II, 274; Beyhakî, Şuab, II, 276; Deylemî, III, 9; Heysemî, Buğye, I, 188.

⁵⁴⁸² Beyhakî, Şuab, II, 469.

⁵⁴⁸³ Hâkim, IV, 414; Müttekî, nr. 28368, 34381.

⁵⁴⁸⁴ Taberânî, Şamiyyin, I, 141; İbni Asâkir, XVI, 453.

⁵⁴⁸⁵ Hâkim, IV, 362; Beyhakî, Zühed, II, 86; Ruyânî, II, 504; Deylemî, III, 32.

٥٤٨٦-عَلَيْكَ بِالْبَرِّ فَإِنَّ صَاحِبَ الْبَرِّ يُعْجِبُهُ أَنْ يَكُونَ النَّاسُ بِخَيْرٍ وَفِي خَصْبٍ.

5486. Kumaş ticaretiyle uğraşın, zira onlar mallarını satabilmek için halkın bolluk ve refah içinde olmalarını isterler.⁵⁴⁸⁶

٥٤٨٧-عَلَيْكَ بِالْخَيْلِ فَإِنَّ الْخَيْلَ مَعْقُودٌ فِي نَوَاصِيهَا الْخَيْرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. صَح

5487. Size kıyamet gününe kadar hayrın alınlarma düğümlendiği atları tavsiye ederim.⁵⁴⁸⁷

٥٤٨٨-عَلَيْكَ بِالصَّعِيدِ فَإِنَّهُ يَكْفِيكَ. ح

5488. Size temiz toprağı tavsiye ederim; su olmadığı zaman o su yerine geçer.⁵⁴⁸⁸

٥٤٨٩-عَلَيْكَ بِالصَّوْمِ فَإِنَّهُ لَأَمثلٌ لَهُ. صَح

5489. Oruç tutun, onun benzeri yoktur.⁵⁴⁸⁹

٥٤٩٠-عَلَيْكَ بِالصَّوْمِ فَإِنَّهُ مَخْصِي. صَح

5490. Oruca devam edin, o nefsi köreltir.⁵⁴⁹⁰

٥٤٩١-عَلَيْكَ بِالْعِلْمِ فَإِنَّ الْعِلْمَ خَلِيلُ الْمُؤْمِنِ وَالْحِلْمُ وَزِيرُهُ وَالْعَقْلُ دَلِيلُهُ وَالْعَمَلُ قَيْمُهُ وَالرَّفْقُ أَبُوهُ وَاللِّينُ أَخُوهُ وَالصَّبْرُ أَمِيرُ جُنُودِهِ.

5491. İlme sarıl, zira ilim müminin dostu, hilim veziri, akıl yol göstericisi, salih amel kılavuzu, şefkat babası, rıfk kardeşi, sabır da duygularının kumandanıdır.⁵⁴⁹¹

٥٤٩٢-عَلَيْكَ بِالْهَجْرَةِ فَإِنَّهُ لَأَمثلٌ لَهَا عَلَيْكَ بِالْجِهَادِ فَإِنَّهُ لَأَمثلٌ لَهُ عَلَيْكَ بِالصَّوْمِ فَإِنَّهُ لَأَمثلٌ لَهُ عَلَيْكَ بِالسُّجُودِ فَإِنَّكَ لَا تَسْجُدُ لِلَّهِ سَجْدَةً إِلَّا رَفَعَكَ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً وَحَطَّ عَنْكَ بِهَا خَطِيئَةٌ. ح

⁵⁴⁸⁶ Hatib, X, 152.

⁵⁴⁸⁷ Ebû Avane, IV, 447; Buhârî, Kebîr, IV, 184; Taberânî, VII, 97.

⁵⁴⁸⁸ Ahmed, IV, 434; Nesâî, Kübrâ, I, 136; İbni Huzeyme, I, 136.

⁵⁴⁸⁹ Ahmed, V, 248; İbni Huzeyme, III, 194; İbni Hibbân, VIII, 211; Heysemî, III, 182.

⁵⁴⁹⁰ Müttekî, nr. 23609.

⁵⁴⁹¹ Müttekî, nr. 43559; Zebîdî, VIII, 49.

5492. Hicret edin, onun gibisi yoktur; cihad edin, onun benzeri yoktur; oruç tutun, onun dengi yoktur; secde edin, Allah için yaptığın her bir secde seni bir derece yükselip bir gûnahtan kurtarır.⁵⁴⁹²

٥٤٩٣-عَلَيْكَ بِأَوَّلِ السَّوْمِ فَإِنَّ الرِّيحَ مَعَ السَّمَاحِ. ح

5493. Uygun fiyat verildiğinde malını hemen sat; zira hoşgörülü olmakta kazanç vardır.⁵⁴⁹³

٥٤٩٤-عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللَّهِ تَعَالَى وَالتَّكْبِيرِ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ. ح

5494. Allah Teala'dan korkmanı ve her yüksek yerde tekbir almanı tavsiye ederim.⁵⁴⁹⁴

٥٤٩٥-عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللَّهِ فَإِنَّهَا جَمَاعٌ كُلُّ خَيْرٍ وَعَلَيْكَ بِالْجِهَادِ فَإِنَّهُ رَهْبَانِيَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَعَلَيْكَ بِذِكْرِ اللَّهِ وَتِلَاوَةِ كِتَابِ اللَّهِ فَإِنَّهُ نُورٌ لَكَ فِي الْأَرْضِ وَذِكْرٌ لَكَ فِي السَّمَاءِ وَآخِرُنْ لِسَانَكَ إِلَّا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّكَ بِذَلِكَ تَغْلِبُ الشَّيْطَانَ. ض

5495. Allah'dan kork, o her hayrı kendinde toplamıştır; cihada sarıl, o müslümanın ruhbanlığıdır; zikirle Kuran tilavetine önem ver, o yerde senin nurun gökte sürurundur; hayır söz dışında dilini tut, o da senin şeytana galibiyetindir.⁵⁴⁹⁵

٥٤٩٦-عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا اسْتَطَعْتَ وَادْكُرِ اللَّهَ عِنْدَ كُلِّ حَجَرٍ وَشَجَرٍ وَإِذَا عَمِلْتَ سَيِّئَةً فَأَحْدِثْ عَنْدَهَا تَوْبَةً السِّرِّ بِالسِّرِّ وَالْعَلَانِيَةَ بِالْعَلَانِيَةِ. ض

5496. Allah'dan gücün yettiği kadar kork, her taş ve ağacın yanında onu an; günah işlediğinde hemen ardından tevbe et, gizli işlediğin günaha gizlice, açık işlediğin günaha da açıkça tevbe et!⁵⁴⁹⁶

⁵⁴⁹² Taberânî, XXII, 322; İbni Ebî Âsım, Âhâd, II, 218; Nesâî, Kübrâ, V, 213.

⁵⁴⁹³ İbni Ebî Şeybe, VII, 260; Beyhakî, VI, 36.

⁵⁴⁹⁴ İbni Sad, VII, 34; Müttekî, nr. 5636.

⁵⁴⁹⁵ Taberânî, Sağîr, II, 66; Heysemî, IV, 215; Müttekî, nr. 43437.

⁵⁴⁹⁶ Münzirî, IV, 93; Heysemî, X, 74; Müttekî, nr. 43283.

٥٤٩٧-عَلَيْكَ بِحُسْنِ الْخُلُقِ فَإِنَّ أَحْسَنَ النَّاسِ خُلُقًا أَحْسَنُهُمْ دِينًا.

5497. Güzel ahlak sahibi ol; zira insanların ahlak bakımından en güzel olanı, din bakımından da en güzel olanıdır.⁵⁴⁹⁷

٥٤٩٨-عَلَيْكَ بِحُسْنِ الْخُلُقِ وَطُولِ الصَّمْتِ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا تَجَمَّلَ الْخَلَائِقُ بِمِثْلِهِمَا. ض

5498. Güzel ahlak sahibi olmaya ve çokça susmaya bak, canımı kudret elinde tutana yemin ederim ki insanlar o ikisiyle süslandıkları kadar hiçbir şeyle süslenemezler.⁵⁴⁹⁸

٥٤٩٩-عَلَيْكَ بِحَسَنِ الْكَلَامِ وَبَذْلِ الطَّعَامِ.

5499. Güzel söz söyleyip bolca yemek yedir!⁵⁴⁹⁹

٥٥٠٠-عَلَيْكَ بِرِكَعَتِي الْفَجْرِ فَإِنَّ فِيهِمَا فَضِيلَةً. ح

5500. Sabah namazının iki rekat sünnetini kıl, onda fazilet vardır.⁵⁵⁰⁰

٥٥٠١-عَلَيْكَ بِسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ فَإِنَّهُمْ يَخْطُطْنَ الْخَطَايَا كَمَا تَحُطُّ الشَّجَرَةُ وَرَقُهَا. ح

5501. Sübhanellah, elhamdülillah, lailaheillallah, Allahü ekber tesbihlerine devam et, onlar ağacın yapraklarını döktüğü gibi günahları dökerler.⁵⁵⁰¹

٥٥٠٢-عَلَيْكَ بِكَثْرَةِ السُّجُودِ فَإِنَّكَ لَا تَسْجُدُ لِلَّهِ سَجْدَةً إِلَّا رَفَعَكَ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً وَحُطَّ بِهَا عَنْكَ خَطِيئَةٌ. صَح

⁵⁴⁹⁷ Taberânî, XX, 144; Ebû Nuaym, IV, 376; Heysemî, VIII, 25.

⁵⁴⁹⁸ Münzirî, III, 533; Heysemî, VIII, 22; Müttekî, nr. 5187; Zebîdî, VII, 455.

⁵⁴⁹⁹ Hâkim, I, 23; Münzirî, III, 423; Müttekî, nr. 5189.

⁵⁵⁰⁰ Münzirî, III, 397; Heysemî, II, 217; Müttekî, nr. 19325.

⁵⁵⁰¹ Bûsîrî, IV, 133.

5502. Çokça secde etmeye bak, sen Allah için bir defa secde ettiğinde Allah o secde sayesinde derecenı bir derece yükseltir, günahlarından da bir günahını düşürür.⁵⁵⁰²

۵۵۰۳-عَلَيْكَ بِالرَّفْقِ إِنَّ الرَّفْقَ لَا يَكُونُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ وَلَا يُنْزَعُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا شَانُهُ. ح

5503. Yumuşak huylu ol, çünkü yumuşak huyluluk bulunduğu şeyi güzelleştirir, bulunmadığı şeyi de çirkinleştirir.⁵⁵⁰³

۵۵۰۴-عَلَيْكَ بِالرَّفْقِ وَإِيَّاكَ وَالْعُنْفَ وَالْفُحْشَ. ص

5504. Yumuşak huylu ol, sert ve hayasız olmaktan uzak dur!⁵⁵⁰⁴

۵۵۰۵-عَلَيْكَ بِالصَّلَاةِ فَإِنَّهَا أَفْضَلُ الْجِهَادِ وَافْجُرِي الْمَعَاصِيَ فَإِنَّهَا أَفْضَلُ الْهَجْرَةِ. ض

5505. Namaza devam et, o en üstün cihaddır; günahlardan da uzak dur, o da en faziletli hicrettir.⁵⁵⁰⁵

۵۵۰۶-عَلَيْكَ بِجُمَلِ الدُّعَاءِ وَجَوَامِعِهِ قُولِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ وَأَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَأَسْأَلُكَ مِمَّا سَأَلْتُكَ بِهِ مُحَمَّدٌ وَأَعُوذُ بِكَ مِمَّا تَعَوَّذَ بِهِ مُحَمَّدٌ وَمَا قَضَيْتَ لِي مِنْ قَضَاءٍ فَاجْعَلْ عَاقِبَتَهُ رَشَدًا. ح

5506. Özlü ve anlamlı dualarla dua edin: "Allahım hemen verilenle, sonra verilecek olanı, bildiğim ve bilmediğim bütün hayırları senden isterim; şimdi verilenle, ileride verilecek olandan, bildiğim ve bilemediğim bütün şerlerden de sana sığınırım; cenneti ve ona yaklaştıran her türlü sözü ve davranışı senden diler, cehennemden ve ona yaklaştıran her türlü

⁵⁵⁰² Ahmed, V, 276; Nesâî, Kübrâ, II 242; İbnî Huzeyme, I, 163.

⁵⁵⁰³ Tayâlisî, s. 211.

⁵⁵⁰⁴ Müslim, Birr 79; Müttekî, nr. 5362.

⁵⁵⁰⁵ Deylemî, III, 34.

söz ve davranıştan da sana sığınırım; Muhammed'in istediği şeyleri ben de senden ister, Muhammed'in sana sığındığı şeylerden ben de sana sığınırım; benim için her neyi takdir ettiysen sonunu hayırlı eyle!⁵⁵⁰⁶

۵۵۰۷-عَلَيْكُمْ بِالْأَبْكَارِ فَإِنَّهُنَّ أَغْدَبُ أَفْوَاهَا وَأَنْتَقُ أَرْحَامًا وَأَرْضَى بِالْيَسِيرِ. ح

5507. Bakirelerle evlenin; onların dilleri tatlı, rahimleri hareketlidir; onlar, aza da kanaat ederler.⁵⁵⁰⁷

۵۵۰۸-عَلَيْكُمْ بِالْأَبْكَارِ فَإِنَّهُنَّ أَنْتَقُ أَرْحَامًا وَأَغْدَبُ أَفْوَاهَا وَأَقْلُ حَبًّا وَأَرْضَى بِالْيَسِيرِ.

5508. Bakirelerle evlenin; onların rahimleri hareketli, dilleri tatlıdır; hileyi fazla bilmezler, aza da kanaat ederler.⁵⁵⁰⁸

۵۵۰۹-عَلَيْكُمْ بِالْأَبْكَارِ فَإِنَّهُنَّ أَغْدَبُ أَفْوَاهَا وَأَنْتَقُ أَرْحَامًا وَأَسْخَنُ أَقْبَالًا وَأَرْضَى بِالْيَسِيرِ مِنَ الْعَمَلِ. ض

5509. Bakirelerle evlenin; onların dilleri tatlı, rahimleri hareketli, ferçleri daha sıcaktır, onlar aza da kanaat ederler.⁵⁵⁰⁹

۵۵۱۰-عَلَيْكُمْ بِالْأَنْرَجِ فَإِنَّهُ يَشْدُ الْفُؤَادَ. ض

5510. Turunçgil meyvelerini yiyin, onlar kalbi güçlendirir.⁵⁵¹⁰

۵۵۱۱-عَلَيْكُمْ بِالْإِنْمَدِ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصَرَ وَيُنِيبُ الشَّعْرَ.

5511. İsmid kullanın, o gözü parlatıp kirpikleri büyütür.⁵⁵¹¹

۵۵۱۲-عَلَيْكُمْ بِالْإِنْمَدِ عِنْدَ النَّوْمِ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصَرَ وَيُنِيبُ الشَّعْرَ. ح

5512. Uyuyacağınızda ismid kullanın; o gözü besleyip kirpikleri büyütür.⁵⁵¹²

⁵⁵⁰⁶ Müttekî, nr. 3210.

⁵⁵⁰⁷ Taberânî, Evsat, VII, 344.

⁵⁵⁰⁸ Müttekî, nr. 44603.

⁵⁵⁰⁹ Taberânî, Evsat, VII, 344.

⁵⁵¹⁰ Suyûtî, Sağır, nr. 5510; Turunçgiller, portakal, mandalina, limon ve greyfüt gibi meyvelerdir.

⁵⁵¹¹ Ahmed, III, 476; Aclûnî, I, 186.

⁵⁵¹² Aclûnî, I, 186.

٥٥١٣-عَلَيْكُمْ بِالْإِثْمَدِ فَإِنَّهُ مُبْتَهٌ لِلشَّعْرِ مَذْهَبَةٌ لِلْقَدَى مَصْفَاءٌ لِلْبَصَرِ. ح

5513. İsmid kullanın, o kirpikleri besleyip göz çapağını giderir, görmeyi de güçlendirir.⁵⁵¹³

٥٥١٤-عَلَيْكُمْ بِالْبَاءَةِ فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ فَإِنَّهُ لَهُ وَجَاءٌ. ص

5514. Evlenin; evlenmeye gücü yetmeyen de oruç tutsun, o da şehveti kırar.⁵⁵¹⁴

٥٥١٥-عَلَيْكُمْ بِالْبَيَاضِ مِنَ الثِّيَابِ فَلْيَلْبَسْهَا أَحْيَاؤُكُمْ وَكَفَمُوا فِيهَا مَوْتَاكُمْ فَإِنَّهَا خَيْرُ ثِيَابِكُمْ. ص

5515. Beyaz elbise giyin; dirileriniz onu giydiği gibi, ölülerinizi de onunla kefenleyin, çünkü o elbiselerinizin en hayırlısıdır.⁵⁵¹⁵

٥٥١٦-عَلَيْكُمْ بِالْبَغِضِ النَّافِعِ التَّلِينَةُ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهُ لَيَغْسِلُ بَطْنَ أَحَدِكُمْ كَمَا يُغْسَلُ الْوَسْخُ عَنْ وَجْهِهِ بِالمَاءِ. ص

5516. Faydalı olduğu halde pek sevilmeyen bulamaçtan yiyin, canımı kudret elinde tutana yemin ederim ki, o suyun yüzü temizlediği gibi mideyi de öyle temizler.⁵⁵¹⁶

٥٥١٧-عَلَيْكُمْ بِالتَّوَاضُعِ فَإِنَّ التَّوَاضُعَ فِي الْقَلْبِ وَلَا يُؤْذِنُ مُسْلِمٌ مُسْلِمًا فَلَرُبَّ مُتَضَاعِفٍ فِي أَطْمَارٍ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَهُ. ض

5517. Mütevazi olun, tevazu kalptedir, müslüman müslümana eziyet etmesin; eski püskü elbiseler içinde olan nice insanlar vardır ki, onlar Allah'a yemin etseler Allah onların yeminlerini boşa çıkarmaz.⁵⁵¹⁷

٥٥١٨-عَلَيْكُمْ بِالثَّقَاءِ فَإِنَّ اللَّهَ جَعَلَ فِيهِ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ. ض

⁵⁵¹³ Hâkim, IV, 207; Heysemî, V, 96.

⁵⁵¹⁴ Taberânî, Evsat, VIII, 137; Ziyâ, V, 224; Deylemî, III, 21.

⁵⁵¹⁵ Ahmed, V, 12; Rûyânî, II, 44; Taberânî, VII, 234.

⁵⁵¹⁶ Hâkim, IV, 228.

⁵⁵¹⁷ Taberânî, VIII, 186; Deylemî, III, 17; Heysemî, VIII, 82.

5518. Hardal otu kullanın, onda her hastalığa karşı şifa yaratılmıştır.⁵⁵¹⁸

٥٥١٩-عَلَيْكُمْ بِالْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنَّهُ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ يَذْهَبُ اللَّهُ بِهِ
إِلَيْهِمُ وَالْقَمَمُ. ض

5519. Allah yolunda cihad edin, o cennet kapılarından bir kapı olup üzüntü ve sıkıntıları giderir.⁵⁵¹⁹

٥٥٢٠-عَلَيْكُمْ بِالْحِجَامَةِ فِي جَوْزَةِ الْقَمَحْدُودَةِ فَإِنَّهَا دَوَاءٌ مِنْ اثْنَيْنِ وَسَبْعِينَ دَاءً
وْخَمْسَةَ أَذْوَءٍ مِنَ الْجُنُونِ وَالْجُدَامِ وَالْبَرَصِ وَوَجَعِ الْأَضْرَاسِ. ض

5520. Boyundan kan aldırın; onda yetmişiki hastalığa, şifa olduğu gibi delilik, cüzzam, alaca ve azı dışı ağrıları gibi beş hastalığa da şifa vardır.⁵⁵²⁰

٥٥٢١-عَلَيْكُمْ بِالْحُزْنِ فَإِنَّهُ مِفْتَاحُ الْقَلْبِ أَجِيعُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَظْمِئُوا.

5521. Size kalbin anahtarı olan hüznü olmayı tavsiye ederim, nefislerinizi de aç ve susuz bırakın.⁵⁵²¹

٥٥٢٢-عَلَيْكُمْ بِالْحِنَاءِ فَإِنَّهُ يَنْوِّرُ رُؤُوسَكُمْ وَيُطَهِّرُ قُلُوبَكُمْ وَيَزِيدُ فِي الْجَمَاعِ وَهُوَ
شَاهِدٌ فِي الْقَبْرِ. ض

5522. Kına kullanın; o saçlarınızı güzelleştirip gönüllerinizi temizler, ilişki gücünüzü de artırıp kabirde şahidleriniz olur.⁵⁵²²

٥٥٢٣-عَلَيْكُمْ بِالدُّلْجَةِ فَإِنَّ الْأَرْضَ تُطَوَّى بِاللَّيْلِ. صَح

5523. Yolculukları gece yapın, zira geceleyin yer dürtülür.⁵⁵²³

٥٥٢٤-عَلَيْكُمْ بِالرَّمْيِ فَإِنَّهُ مِنْ خَيْرِ لَهْوِكُمْ. صَح

⁵⁵¹⁸ Suyûtî, Sağır, nr. 5518.

⁵⁵¹⁹ Ahmed, V, 319; Beyhakî, IX, 104; Hâkim, II, 75.

⁵⁵²⁰ Taberânî, VIII, 36; Heysemî, V, 94.

⁵⁵²¹ Taberânî, XI, 267; Heysemî, X, 310.

⁵⁵²² İbni Asâkir, VIII, 566.

⁵⁵²³ Ahmed, III, 382; Beyhakî, V, 256; Münzirî, IV, 77.

5524. Ok atın, o eğlencelerinizin en hayırlısıdır.⁵⁵²⁴

٥٥٢٥-عَلَيْكُمْ بِالرَّيِّبِ فَإِنَّهُ مِنْ خَيْرِ لَعِبِكُمْ. صَح

5525. Ok atın, o oyunlarınızın en iyisidir.⁵⁵²⁵

٥٥٢٦-عَلَيْكُمْ بِالزَّيْبِ فَإِنَّهُ يَكْشِفُ الْمِرَّةَ وَيَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَيَشُدُّ الْعَصَبَ وَيَذْهَبُ
بِالْعِيَاءِ وَيُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَيُطَيِّبُ النَّفْسَ وَيَذْهَبُ بِالْهَمِّ. ض

5526. Kuru üzüm yiyin; o akıllı kuvvetlendirip balgamı giderir, sinir sistemini güçlendirip yorgunluğu giderir, ahlakı güzelleştirip gönlü rahatlatarak kaygıyı giderir.⁵⁵²⁶

٥٥٢٧-عَلَيْكُمْ بِالسَّرَارِيِّ فَإِنَّهُمْ مُبَارَكَاتُ الْأَرْحَامِ. ض

5527. Cariyelerle evlenin, onların rahimleri daha hareketlidir.⁵⁵²⁷

٥٥٢٨-عَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ عَلَيْكُمْ بِالْقَصْدِ فِي الْمَشْيِ بِجَنَائِرِكُمْ. ح

5528. Ağırbaşlı olun; cenazelerinizin ardından yürürken de ağırbaşlı yürüyün!⁵⁵²⁸

٥٥٢٩-عَلَيْكُمْ بِالسَّنَا وَالسَّنُوتِ فَإِنَّ فِيهِمَا شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ وَهُوَ
الْمَوْتُ. ح

5529. Sinameki ve senutu kullanın, onlarda ölüm dışında her hastalığa şifa vardır.⁵⁵²⁹

٥٥٣٠-عَلَيْكُمْ بِالسَّوَاكِ فَإِنَّهُ مَطْيَبَةٌ لِلْفَمِّ مَرْضَاةٌ لِلرَّبِّ. صَح

5530. Misvak kullanın, o ağızı temizleyip Allah'ı hoşnud eder.⁵⁵³⁰

⁵⁵²⁴ Bezzâr, III, 346; Taberânî, Evsat, II, 304; Deylemî, III, 23; Münzirî, II, 179.

⁵⁵²⁵ Münzirî, II, 278; Heysemî, V, 268; Müttekî, nr. 10841.

⁵⁵²⁶ Müttekî, nr. 28265; Zebîdî, V, 265.

⁵⁵²⁷ Heysemî, IV, 259; İbni Arrâk, II, 206; Müttekî, nr. 44550.

⁵⁵²⁸ Beyhakî, IV, 22.

⁵⁵²⁹ Hâkim, IV, 224; Bûsîrî, IV, 58.

⁵⁵³⁰ İbni Asâkir, VII, 57.

٥٥٣١- عَلَيْكُمْ بِالسَّوَاكِ فَنِعْمَ الشَّيْءُ السَّوَاكُ يُذْهِبُ بِالْحَفَرِ وَيَنْزِعُ الْبَلْعَ وَيَجْلُو
الْبَصَرَ وَيَشُدُّ اللَّثَّةَ وَيُذْهِبُ بِالْبَخْرِ وَيُضْلِعُ الْمَعِدَةَ وَيَزِيدُ فِي دَرَجَاتِ الْجَنَّةِ وَيُحْمَدُ
الْمَلَائِكَةُ وَيَرْضَى الرَّبُّ وَيُسْحِطُ الشَّيْطَانُ. صَح

5531. Misvak kulların, o güzel bir şeydir; dişleri temizleyip balgamı söker, gözü aydınlatıp diş etlerini güçlendirir, ağız kokusunu giderip mide faaliyetlerini düzenler, cennetteki dereceleri artırıp meleklerin övgüsüne vesile olur, rabbi hoşnut edip şeytanı kızdırır.⁵⁵³¹

٥٥٣٢- عَلَيْكُمْ بِالشَّامِ. ض

5532. Size Şam'ı tavsiye ederim.⁵⁵³²

٥٥٣٣- عَلَيْكُمْ بِالشَّامِ فَإِنَّهَا صَفْوَةٌ بِأَدْرِ اللَّهِ يُسْكِنُهَا خَيْرَتُهُ مِنْ خَلْقِهِ فَمَنْ
أَبْغَى لِحَقِّ يَمَنِهِ وَلُيْسَقَ مِنْ غُدْرِهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ تَكْفُلَ لِي بِالشَّامِ وَأَهْلِهِ. ض

5533. Şam'da kalmaya bakın, orası Allah'ın seçtiği, salih kişilerin ikamet ettiği bir yerdir; orada ikamet etmek istemeyen Yemen'e gitsin, Şam'da olanlar oranın sularından başkalarına içirsin; Allah Teala bana Şam'ı ve oranın halkını koruyacağını vadetti.⁵⁵³³

٥٥٣٤- عَلَيْكُمْ بِالشَّفَاءَيْنِ الْعَسَلِ وَالْقُرْآنِ. صَح

5534. Size iki şifa kaynağı olan balla, Kuran'ı tavsiye ederim.⁵⁵³⁴

٥٥٣٥- عَلَيْكُمْ بِالصَّدَقِ فَإِنَّهُ مَعَ الْبِرِّ وَهُمَا فِي الْجَنَّةِ وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّهُ
مَعَ الْفُجُورِ وَهُمَا فِي النَّارِ وَسَلُّوا اللَّهَ الْمُعَافَاةَ فَإِنَّهُ لَمْ يُوْتِ أَحَدٌ بَعْدَ الْيَقِينِ
خَيْرًا مِنَ الْمُعَافَاةِ وَلَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَقَاطَعُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَكُونُوا
عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا. صَح

⁵⁵³¹ Taberânî, XIX, 420.

⁵⁵³² Taberânî, XXII, 58.

⁵⁵³³ Taberânî, XXII, 58.

⁵⁵³⁴ Hâkim, IV, 300; Beyhakî, IX, 144; Müttekî, nr. 28102.

5535. Doğruluğa sarılın, o iyilikle birlikte olup her ikisi de cennettedir; yalandan da uzak durun, o da kötülükle birlikte olup onların her ikisi de cehennemdedir; Allah'dan yakın ve afiyet isteyin, hiç kimseye yakinden sonra afiyetten daha üstün bir nimet verilmemiştir; birbirinize hased edip kin beslemeyin, ilişkileri koparıp birbirinize sırt çevirmeyin; ey Allah'ın kulları size emredilen şekilde kardeş olun!⁵⁵³⁵

٥٥٣٦- عَلَيْكُمْ بِالصَّدَقِ فَإِنَّ الصَّدَقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى الصَّدَقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صَدِيقًا وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ وَمَا يَزَالُ الْعَبْدُ يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا. صح

5536. Doğru olun, doğruluk iyiliğe, iyilik de kişiyi cennete götürür; kişi doğru söyleye söyleye ve doğruyu araştıra araştıra nihayet Allah katında doğru kişilerden yazılır; yalandan da sakının, yalan da kişiyi kötülüğe, kötülük de cehenneme götürür; kişi yalan söyleye söyleye sonunda Allah katında yalancılardan yazılır.⁵⁵³⁶

٥٥٣٧- عَلَيْكُمْ بِالصَّدَقِ فَإِنَّهُ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّهُ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ النَّارِ. ض

5537. Doğruluğa sarıl, çünkü o cennet kapılarından bir kapıdır; yalandan da uzak durun, o da cehennem kapılarından bir kapıdır.⁵⁵³⁷

٥٥٣٨- عَلَيْكُمْ بِالصَّفِّ الْأَوَّلِ وَعَلَيْكُمْ بِالْمِيمَنَةِ وَإِيَّاكُمْ وَالصَّفَّ بَيْنَ السَّوَارِي. ض

5538. İlk safla onun sağ tarafını tercih edin, arada direk bulunan safı tercih etmeyin.⁵⁵³⁸

٥٥٣٩- عَلَيْكُمْ بِالصَّلَاةِ فِيمَا بَيْنَ الْعِشَاءَيْنِ فَإِنَّهَا تَذْهَبُ بِمُلَاعَاةِ النَّهَارِ. ض

⁵⁵³⁵ Ahmed, I, 3,5; Münzirî, III, 591; Zebîdî, VII, 510.

⁵⁵³⁶ İbni Adî, I, 40; Beğavî, I, 378; Münzirî, III, 592; Heysemî, I, 93.

⁵⁵³⁷ Hatîb, XI, 82; Müttekî, nr. 6862; Zebîdî, X, 68.

⁵⁵³⁸ Taberânî, XI, 357; Heysemî, II, 92.

5539. Akşamla yatsı arasında namaz kılın, o gündüz yapılan boş işlere keffaret olur.⁵⁵³⁹

٥٥٤٠-عَلَيْكُمْ بِالصَّوْمِ فَإِنَّهُ مَخْسَمَةٌ لِلْعُرُوقِ وَمَذْهَبَةٌ لِلْأَشْرَارِ. ض.

5540. Oruç tutmaya bakın, o şehveti dizginleyip taşkınlığa da mani olur.⁵⁵⁴⁰

٥٥٤١-عَلَيْكُمْ بِالْعَمَائِمِ فَإِنَّهَا سِيْمَا الْمَلَائِكَةِ وَأَرْخُوا لَهَا خَلْفَ ظُهُورِكُمْ. ض.

5541. Meleklerin alameti olan sarık sarmayı tavsiye ederim, sarıgım ucunu da sırtınıza doğru biraz sarkıtın.⁵⁵⁴¹

٥٥٤٢-عَلَيْكُمْ بِالْعَنَمِ فَإِنَّهَا مِنْ دَوَابِّ الْجَنَّةِ وَصَلُّوا فِي مُرَاجِحِهَا وَامْسَحُوا رُغَامَهَا. ض.

5542. Cennet hayvanlarından olan koyun besleyip ağıllarında namaz kılmak için yerleri temizleyin.⁵⁵⁴²

٥٥٤٣-عَلَيْكُمْ بِالْقُرْآنِ فَاتَّخِذُوهُ إِمَامًا وَقَاتِدًا فَإِنَّهُ كَلَامُ رَبِّ الْعَالَمِينَ الَّذِي هُوَ مِنْهُ وَإِلَيْهِ يَعُودُ قَامِنُوا بِمُتَشَابِهِهِ وَاعْتَبِرُوا بِأَمثَالِهِ. ض.

5543. Kuran'a sımsıkı sarılıp onu önder ve rehber edinin, o alemlerin rabbi olan Allah'ın kelimasıdır, ondan gelmiş ona dönecektir, onun müteşabihlerine iman edip mesellerinden ibret alın.⁵⁵⁴³

٥٥٤٤-عَلَيْكُمْ بِالْقُرْعِ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي الدِّمَاغِ وَعَلَيْكُمْ بِالْعَدَسِ فَإِنَّهُ قُدْسٌ عَلَى لِسَانِ سَبْعِينَ نَبِيًّا. ض.

5544. Kabak yiyin, o beyni güçlendirir; mercimeğe de devam edin, o da yetmiş peygamber diliyle övülmüştür.⁵⁵⁴⁴

⁵⁵³⁹ Irâkî, I, 345; Müttekî, nr. 19449; Zebidî, V, 151.

⁵⁵⁴⁰ Suyûtî, Sağır, nr. 5540.

⁵⁵⁴¹ Heysemî, IV, 67.

⁵⁵⁴² Heysemî, IV, 67; Müttekî, nr. 35226.

⁵⁵⁴³ Müttekî, nr. 2300, 4029.

⁵⁵⁴⁴ Taberânî, XX, 63; Heysemî, V, 44.

٥٥٤٥-عَلَيْكُمْ بِالْقَرْعِ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي الْعَقْلِ وَيَكْبِّرُ الدِّمَاغَ. ض

5545. Kabak yiyin, o aklı artırıp beyni güçlendirir.⁵⁵⁴⁵

٥٥٤٦-عَلَيْكُمْ بِالْقَنَا وَالْقِسْيِ الْعَرَبِيِّ فَإِنَّ بِهَا يُعَزُّ اللَّهُ دِينَكُمْ وَيَفْتَحُ لَكُمْ الْبِلَادَ.

5546. Ok ve mızrak atışlarını öğrenin, Allah onlarla dininizi izzetli kılıp size şehirler fethettirir.⁵⁵⁴⁶

٥٥٤٧-عَلَيْكُمْ بِالْقَنَاعَةِ فَإِنَّ الْقَنَاعَةَ مَالٌ لَا يَنْقَدُ.

5547. Kanaatkar olun, zira kanaat tükenmez bir maldır.⁵⁵⁴⁷

٥٥٤٨-عَلَيْكُمْ بِالْكُحْلِ فَإِنَّهُ يُنَبِّتُ الشَّعْرَ وَيَشُدُّ الْعَيْنَ. ض

5548. Sürme kullanın, o kirpikleri besleyip gözleri güçlendirir.⁵⁵⁴⁸

٥٥٤٩-عَلَيْكُمْ بِالْمَرْزَنْجُوشِ فَشُمُّوهُ فَإِنَّهُ جَيِّدٌ لِلْخُشَامِ. ض

5549. Mercanköşk bitkisi koklayın, onun kokusu nezleyle iyi gelir.⁵⁵⁴⁹

٥٥٥٠-عَلَيْكُمْ بِالْإِهْلِيلِجِ الْأَسْوَدِ فَاشْرَبُوهُ فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرِ الْجَنَّةِ طَعْمُهُ مُرٌّ وَهُوَ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ. ح

5550. Karahelile bitkisinin suyunu için, o cennet ağaçlarından olup tadı acı, ama suyu hastalıklara şifadır.⁵⁵⁵⁰

٥٥٥١-عَلَيْكُمْ بِالْهِنْدَبَا فَإِنَّهُ مَامِنٌ يَوْمٌ إِلَّا وَهُوَ يَقْطُرُ عَلَيْهِ قَطْرٌ مِنَ قَطْرِ الْجَنَّةِ.

5551. Hindiba bitkisini kullanın, onun üzerine her gün cennetten damlalar damlar.⁵⁵⁵¹

⁵⁵⁴⁵ Heysemî, V, 44; Müttekî, nr. 28275, 28276.

⁵⁵⁴⁶ Müttekî, nr. 10896.

⁵⁵⁴⁷ Heysemî, X, 256.

⁵⁵⁴⁸ Zebîdî, VI, 411.

⁵⁵⁴⁹ Müttekî, nr. 17345.

⁵⁵⁵⁰ Hâkim, IV, 404; İbri Asâkir, I, 436; Müttekî, nr. 28283.

⁵⁵⁵¹ Irâkî, II, 370; Zebîdî, VII, 121; Müttekî, nr. 28284.

٥٥٥٢-عَلَيْكُمْ بِأَنْوَالِ الْإِبِلِ الْبَرِّيَّةِ وَالْبَانِهَاتِ. صَح

5552. Otlaklarda yayılan develerin idrarları ve sütleriyle tedavi olun!⁵⁵⁵²

٥٥٥٣-عَلَيْكُمْ بِأَسْقِيَةِ الْأَدَمِ الَّتِي يَلَاثُ عَلَى أَفْوَاهِهَا. صَح

5553. Ağızları bağlanan deri su tulumları kullanın!⁵⁵⁵³

٥٥٥٤-عَلَيْكُمْ بِاصْطِنَاعِ الْمَعْرُوفِ فَإِنَّهُ يَمْنَعُ مَصَارِعَ السُّوءِ وَعَلَيْكُمْ بِصَدَقَةِ السَّرِّ فَإِنَّهَا تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ عَزَّ وَجَلَّ. صَح

5554. İyilik yapmayı adet edinin, o kötü ölümü önler; sadakayı gizli verin o da Allah'ın gazabını söndürür.⁵⁵⁵⁴

Hayvanların Sütleri

٥٥٥٥-عَلَيْكُمْ بِالْبَانِ الْإِبِلِ وَالْبَقَرِ فَإِنَّهَا تَرُمُ مِنَ الشَّجَرِ كُلِّهِ وَهُوَ دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ. صَح

5555. Deve ile ineklerin sütlerini için, onlar bütün bitkilerden yediklerinden dolayı sütleri hastalıklara iyi gelir.⁵⁵⁵⁵

٥٥٥٦-عَلَيْكُمْ بِالْبَانِ الْبَقَرِ فَإِنَّهَا تَرُمُ مِنْ كُلِّهِ وَهُوَ دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ. ح

5556. İnek sütü için, o her bitkiden yediğinden dolayı sütü bütün hastalıklara iyi gelir.⁵⁵⁵⁶

٥٥٥٧-عَلَيْكُمْ بِالْبَانِ الْبَقَرِ فَإِنَّهَا دَوَاءٌ وَأَسْمَانِهَا فَإِنَّهَا شِفَاءٌ وَإِيَّاكُمْ وَلُحُومَهَا فَإِنَّ لُحُومَهَا دَاءٌ. ح

5557. İnek sütü için, o şifalıdır; yağın yiye, o da faydalıdır; etinden sakının, o zararlıdır.⁵⁵⁵⁷

⁵⁵⁵² Müttekî, nr 28285.

⁵⁵⁵³ Ahmed, I, 361; Müttekî, nr. 41043.

⁵⁵⁵⁴ Elbânî, Sahîha, nr. 1908.

⁵⁵⁵⁵ İbni Asâkir, V, 43.

⁵⁵⁵⁶ Hâkim, IV, 197; Müttekî, nr. 28210.

⁵⁵⁵⁷ Hâkim, IV, 197; Müttekî, nr. 28210.

۵۵۵۸- عَلَيَّكُمْ بِالْبَانِ الْبَقَرِ فَإِنَّهَا شِفَاءٌ وَسَمْنُهَا دَوَاءٌ وَلَحْمُهَا دَاءٌ.

5558. İnek sütü için, o şifalıdır; yağını yiyin, o da faydalıdır; etinden ise uzak durun, o zararlıdır.⁵⁵⁵⁸

Çeşitli Hadisler

۵۵۵۹- عَلَيَّكُمْ بِإِنْقَاءِ الدُّبْرِ فَإِنَّهُ يَذْهَبُ بِالْبَاسُورِ. ض.

5559. Büyük abdest yerini iyi temizleyin, böyle yapmak basura engel olur.⁵⁵⁵⁹

۵۵۶۰- عَلَيَّكُمْ بِثِيَابِ الْبَيْضِ فَالْبَسُوهَا وَكَفُّوهَا فِيهَا مَوْتَاكُمْ. ض.

5560. Beyaz elbise giyin, ölülerinizi de beyaz elbiselerle kefenleyin.⁵⁵⁶⁰

۵۵۶۱- عَلَيَّكُمْ بِثِيَابِ الْبَيَاضِ فَلْيَلْبَسْنَهَا أَحْيَاؤُكُمْ وَكَفُّوهَا فِيهَا مَوْتَاكُمْ. ص.

5561. Beyaz elbise giymenizi tavsiye ederim, dirileriniz onu giysin, ölüleriniz de onunla kefenlensin.⁵⁵⁶¹

۵۵۶۲- عَلَيَّكُمْ بِخَصَى الْخَذْفِ الَّذِي تُرْمَى بِهِ الْجَمْرَةُ. ص.

5562. Cemrelere, sapan taşı gibi taşlar atın!⁵⁵⁶²

۵۵۶۳- عَلَيَّكُمْ بِذِكْرِ رَبِّكُمْ وَصَلُّوا صَلَاتَكُمْ فِي أَوَّلِ وَقْتِكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُضَاعِفُ لَكُمْ الْأَجْرَ. ض.

5563. Allah'ın adını anıp namazları vaktinde kılın ki, Allah da mü-kafatlarınızı kat kat versin.⁵⁵⁶³

۵۵۶۴- عَلَيَّكُمْ بِرُخْصَةِ اللَّهِ الَّتِي رَخَّصَ لَكُمْ. ص.

⁵⁵⁵⁸ Hâkim, IV, 404; Müttekî, nr. 28218; Aclûnî, II, 91.

⁵⁵⁵⁹ İbni Adî, II, 308.

⁵⁵⁶⁰ İbni Adî, IV, 1479; Müttekî, nr. 41111, 41112.

⁵⁵⁶¹ Ahmed, V, 12, Rûyânî, II, 44; Taberânî, VII, 234; Hâkim, IV, 205.

⁵⁵⁶² Ahmed, I, 213; İbni Hibbân, IX, 168; Bezzâr, VI, 103.

⁵⁵⁶³ Taberânî, XVII, 369; Heysemî, I, 303.

5564. Allah'ın size verdiği ruhsatları kabul edin!⁵⁵⁶⁴

۵۵۶۵- عَلَيْنُكُمْ بِرُكْعَتَيِ الْفَجْرِ فَإِنَّ فِيهِمَا الرُّغَائِبَ. ض

5565. Sabah namazının iki rekat sünnetini kılın, onda büyük ecir vardır.⁵⁵⁶⁵

۵۵۶۶- عَلَيْنُكُمْ بِرُكْعَتَيِ الضُّحَى فَإِنَّ فِيهِمَا الرُّغَائِبَ. ض

5566. Kuşluk vaktinde iki rekat namaz kılmaya bakın, o iki rekatta büyük sevap vardır.⁵⁵⁶⁶

۵۵۶۷- عَلَيْنُكُمْ بِزَيْتِ الزَّيْتُونِ فَكُلُّوهُ وَأَدِّهْنُوا بِهِ فَإِنَّهُ يَنْفَعُ مِنَ الْبَاسُورِ. صَح

5567. Zeytinyağı yiyip onunla yağların, o basura karşı iyi gelir.⁵⁵⁶⁷

۵۵۶۸- عَلَيْنُكُمْ بِسَيِّدِ الْحِضَابِ الْحِجَاءِ يَطْبِيبُ الْبَشْرَةَ وَيَزِيدُ فِي الْجَمَاعِ. ض

5568. Boyaların iyisi olan kınayı kullanın, o cildi güzelleştirip cinsel gücü de artırır.⁵⁵⁶⁸

۵۵۶۹- عَلَيْنُكُمْ بِشَوَابِ النَّسَاءِ فَإِنَّهُنَّ أَطْيَبُ أَفْوَاهًا وَأَنْتَقُ أَرْحَامًا وَأَسْخَنُ أَقْبَالًا.

5569. Genç kızlarla evlenin; onların dilleri tatlı, rahimleri doğurgan ve ilişki güçleri daha iyidir.⁵⁵⁶⁹

۵۵۷۰- عَلَيْنُكُمْ بِصَلَاةِ اللَّيْلِ وَلَوْ رُكْعَةً وَاحِدَةً. صَح

5570. Bir rekat da olsa gece namazı kılın.⁵⁵⁷⁰

۵۵۷۱- عَلَيْنُكُمْ بِغَسْلِ الدُّبُرِ فَإِنَّهُ مَذْهَبَةٌ لِلْبَاسُورِ. صَح

5571. Dübürü yıkayın, zira o basuru giderir.⁵⁵⁷¹

⁵⁵⁶⁴ Müslim, Sıyâm 92; Nesâî, Sıyâm 46; Münzirî, II, 133.

⁵⁵⁶⁵ Müttekî, nr. 19326.

⁵⁵⁶⁶ Hatîb, XI, 124.

⁵⁵⁶⁷ Müttekî, nr. 28295.

⁵⁵⁶⁸ İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 202; Müttekî, nr. 17316.

⁵⁵⁶⁹ Müttekî, nr. 44551.

⁵⁵⁷⁰ Taberânî, XI, 212; Hatîb, VII, 187; Münzirî, I, 430; Heysemî, II, 252.

⁵⁵⁷¹ İbni Adî, II, 721; Zehebî, Mîzân, V, 69.

٥٥٧٢-عَلَيْكُمْ بِقِلَّةِ الْكَلَامِ وَلَا يَسْتَهْوَيْنَكُمْ الشَّيْطَانُ فَإِنَّ تَشْقِيقَ الْكَلَامِ مِنْ شَقَائِقِ الشَّيْطَانِ. ض

5572. Az konuşmaya bakın, şeytan sizi uçuruma fırlatlamasın.⁵⁵⁷²

٥٥٧٣-عَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ فَإِنَّهُ دَأْبُ الصَّالِحِينَ قَبْلَكُمْ وَقُرْبَةٌ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى وَمَنْهَاةٌ عَنِ الْإِثْمِ وَتَكْفِيرٌ لِلْسَيِّئَاتِ وَمَطْرَدَةٌ لِلدَّاءِ عَنِ الْجَسَدِ. صَح

5573. Gece ibadetine devam edin, o sizden önceki salihlerin adeti olup kişiyi Allah'a yaklaştırır, kötülüklerden koruyup günahlara keffaret olur, hastalıkları da def eder.⁵⁵⁷³

٥٥٧٤-عَلَيْكُمْ بِبِلَاسِ الصُّوفِ تَجِدُوا خَلَاوَةَ الْإِيمَانِ فِي قُلُوبِكُمْ. صَح

5574. Yün elbise giyin ki, imanun tadını kalplerinizde bulasınız.⁵⁵⁷⁴

٥٥٧٥-عَلَيْكُمْ بِلَخْمِ الظَّهْرِ فَإِنَّهُ مِنْ أَطْيَبِهِ. صَح

5575. Hayvanın en iyi yeri olan sırt etinden yiğın.⁵⁵⁷⁵

٥٥٧٦-عَلَيْكُمْ بِمَاءِ الْكُمَاةِ الرُّطْبَةِ فَإِنَّهَا مِنَ الْمَنِّ وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ.

5576. Yaş mantar suyu için, o kudret helvasından bir bitki olup suyu göze şifadır.⁵⁵⁷⁶

٥٥٧٧-عَلَيْكُمْ بِهَذَا السُّحُورِ فَإِنَّهُ هُوَ الْغَدَاءُ الْمُبَارَكُ. صَح

5577. Sahuru ihmal etmeyin, çünkü sahur yemeği bereketli bir yemektir.⁵⁵⁷⁷

٥٥٧٨-عَلَيْكُمْ بِهَذَا الْعُودِ الْهِنْدِيِّ فَإِنَّ فِيهِ سَبْعَةَ أَشْفِيَةٍ يُسْتَعَطُّ بِهِ مِنَ الْعُذْرَةِ وَيُلْدُّ بِهِ مِنَ ذَاتِ الْجَنْبِ

⁵⁵⁷² İbni Hacer, İsâbe, I, 432.

⁵⁵⁷³ İbni Huzeyme, II, 176; Taberânî, VIII, 92; Beyhakî, II, 502.

⁵⁵⁷⁴ Hâkim, I, 81; Beyhakî, Şuab, V, 151; Deylemî, III, 19.

⁵⁵⁷⁵ Taberânî, Evsat, VII, 372; Heysemî, V, 36.

⁵⁵⁷⁶ Suyûtî, Sağır, nr. 5576.

⁵⁵⁷⁷ Ahmed, IV, 132; Taberânî, XX, 271.

5578. Ud-i hindi bitkisini kullanın, onda yedi çeşit şifa vardır; o boğaz iltihabı için buruna çekilir, zatülcenb hastalığı için de hastaya suyla içirilir.⁵⁵⁷⁸

٥٥٧٩-عَلَيْكُمْ بِهَذَا الْعِلْمِ قَبْلَ أَنْ يُقْبَضَ وَقَبْلَ أَنْ يُزْفَعَ الْعَالَمُ وَالْمُتَعَلَّمُ شَرِيكَانِ فِي الْأَجْرِ وَلَا خَيْرَ فَهِيَ سَائِرِ النَّاسِ بَعْدُ. ض

5579. İlim öğrenme imkanı varken onu öğrenmeye bakın, ilim öğretenle öğrenen mükafatta ortaklırlar, geri kalan insanlarda ise hayır yoktur.⁵⁵⁷⁹

٥٥٨٠-عَلَيْكُمْ بِهَذِهِ الْحَبَّةِ السُّودَاءِ فَإِنَّ فِيهَا شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ وَهُوَ الْمَوْتُ. ح

5580. Çörek otu kullanın, onda ölüm dışında her hastalığa şifa vardır.⁵⁵⁸⁰

٥٥٨١-عَلَيْكُمْ بِهَذِهِ الْخَمْسِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. صَح

5581. Beş şeye sübhanellah, elhamdülillah, lailaheillallah, Allahü ekber, la havle vela kuvvete illa billah kelimelerine devam edin.⁵⁵⁸¹

٥٥٨٢-عَلَيْكُمْ بِهَذِهِ الشَّجَرَةِ الْمُبَارَكَةِ زَيْتِ الزَّيْتُونِ فَتَدَاوُوا بِهِ فَإِنَّهُ مَصْحَةٌ مِنَ الْبَاسُورِ. صَح

5582. Bereketli bir ağaçtan çıkan zeytinyağını kullanıp onunla tedavi olun, o basuru iyileştirir.⁵⁵⁸²

٥٥٨٣-عَلَيْكُمْ حَجُّ نِسَائِكُمْ وَفَكُّ عَانِكُمْ. ض

5583. Kadınlarınızı hacca götürün, esirlerinizi de esirlikten kurtarın.⁵⁵⁸³

⁵⁵⁷⁸ Müslim, Selâm 87; Ahmed, VI, 356.

⁵⁵⁷⁹ Haûb, II, 212; İbni Asâkir, XXXVII, 211.

⁵⁵⁸⁰ Neşâî, Kübrâ, IV, 373; Taberânî, Esat, V, 269; Beyhakî, IX, 345.

⁵⁵⁸¹ Heysemî, X, 90; Müttekî, nr. 2005.

⁵⁵⁸² Taberânî, XVII, 281; Heysemî, V, 100; Müttekî, nr. 28296.

⁵⁵⁸³ Suyûtî, Sağır, nr. 5583.

٥٥٨٤-عَلَيْكُمْ هَدْيًا قَاصِدًا فَإِنَّهُ مَنْ يُشَادَّ هَذَا الدِّينَ يَغْلِبُهُ. ح

5584. Size orta yolu tavsiye ederim, bu dinle yarışmaya kalkışana din galip gelir.⁵⁵⁸⁴

٥٥٨٥-عَلَيْكُمْ مِنَ الْأَعْمَالِ بِمَا تُطِيقُونَ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا. صَح

5585. Gücünüzün yettiği amelleri yapın, siz bıkip usanmadıkça Allah Teala bıkip usanmaz.⁵⁵⁸⁵

٥٥٨٦-عَلَيْكُمْ بِلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَالِاسْتِغْفَارِ فَأَكْثِرُوا مِنْهَا فَإِنَّ إِبْلِيسَ قَالَ أَهْلَكْتُ النَّاسَ بِالذُّنُوبِ وَأَهْلَكُونِي بِلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَالِاسْتِغْفَارِ فَلَمَّا رَأَيْتَ ذَلِكَ أَهْلَكْتَهُمْ بِالْأَهْوَاءِ وَهُمْ يَحْسِبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ. ض

5586. Lailaheillallah diyerek günahlardan mağfiret dilemeyi çokça yapın; zira İblis, "İnsanlar günah yüzünden helak olurlar, beni de lailaheillallah ile istiğfar helak eder, bu ikisini yaptıklarını gördüğümde kendilerini heva ve heveslerle helak etmeye çalışırım, onlar ise doğru yolda olduklarını sanırlar" der.⁵⁵⁸⁶

٥٥٨٧-عَلَيْكُمْ بِالتَّسْبِيحِ وَالتَّهْلِيلِ وَالتَّقْدِيسِ وَاعْقِدَنَّ بِالْأَنَامِلِ فَإِنَّهُنَّ مَسْئُولَاتٌ مُسْتَنْطَقَاتٌ وَلَا تَغْفَلَنَّ فَتَنْسِينَ الرَّحْمَةَ. صَح

5587. Ey kadınlar, sübhanallah, lailaheillallah demeyi ve Allah'ı tazim etmeyi ihmal etmeyin, onları parmak boğumlarınızla sayarak yapın, onlar kıyamet günü şahid olarak dinlenip konuşturulurlar, gafil olup da rahmeti kaçırmayın!⁵⁵⁸⁷

٥٥٨٨-عَلَيْهِمْ مَا حَمَلُوا وَعَلَيْكُمْ مَا حَمَلْتُمْ. صَح

5588. İdareciler kendi görevlerinden, siz de kendi görevinizden sorumlusunuz.⁵⁵⁸⁸

⁵⁵⁸⁴ Ahmed, V, 350; İbni Huzeyme, II, 199; Beyhakî, Şuab, III, 401.

⁵⁵⁸⁵ Taberânî, XVIII, 228; Heysemî, II, 259.

⁵⁵⁸⁶ Ahmed, IV, 345; Ebû Yalâ, XIII, 115; Beyhakî, VI, 330.

⁵⁵⁸⁷ İbni Ebî Şeybe, II, 160; Ahmed, VI, 370; İshak, I, 198.

⁵⁵⁸⁸ Taberânî, VII, 40; Heysemî, V, 220.

Ali

۵۵۸۹- عَلِيٌّ أَخِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. ح

5589. Ali dünya ve ahirette benim kardeşimdir.⁵⁵⁸⁹

۵۵۹۰- عَلِيٌّ أَصْلِي وَجَعَفَرٌ فَرْعِي. ض

5590. Ali aslım, Cafer dalımdır.⁵⁵⁹⁰

۵۵۹۱- عَلِيٌّ إِمَامُ الْبِرَّةِ وَقَاتِلُ الْفَجْرَةِ مَنْصُورٌ مَنْ نَصَرَهُ مَخْذُولٌ مَنْ خَذَلَهُ. ح

5591. Ali iyilerin önderi, kötülerin katilidir; ona yardım eden yardım görür, onu terk eden de terkedilir.⁵⁵⁹¹

۵۵۹۲- عَلِيٌّ بَابُ حِطَّةٍ مَنْ دَخَلَ مِنْهُ كَانَ مُؤْمِنًا وَمَنْ خَرَجَ مِنْهُ كَانَ كَافِرًا. ض

5592. Ali af kapısı olup o kapıdan giren mümin, çıkan da kafir olur.⁵⁵⁹²

۵۵۹۳- عَلِيٌّ عَيْنُهُ عِلْمِي. ض

5593. Ali, ilmimin hazinesidir.⁵⁵⁹³

۵۵۹۴- عَلِيٌّ مَعَ الْقُرْآنِ وَالْقُرْآنُ مَعَ عَلِيٍّ لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلِيَّ الْخَوْضِ. ح

5594. Ali Kuran'la beraber, Kuran da Ali ile beraberdir; onlar Kevser havuzunun başında yanına gelinceye kadar birbirlerinden ayrılmazlar.⁵⁵⁹⁴

۵۵۹۵- عَلِيٌّ مِنِّي وَأَنَا مِنْ عَلِيٍّ وَلَا يُؤَدِّي عَنِّي إِلَّا أَنَا أَوْ عَلِيٌّ. ض

5595. Ali benden ben de Ali'denim, benim vaadlerimi Ali'den başkası yerine getiremez.⁵⁵⁹⁵

۵۵۹۶- عَلِيٌّ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ رَأْسِي مِنْ بَدَنِي. ض

⁵⁵⁸⁹ Taberânî, VII, 40.

⁵⁵⁹⁰ Ziyâ, IX, 199; Heysemî, IX, 273.

⁵⁵⁹¹ Hâkim, III, 140.

⁵⁵⁹² İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 238; Müttekî, nr. 32910.

⁵⁵⁹³ İbni Adî, II, 204.

⁵⁵⁹⁴ Heysemî, IX, 134; Müttekî, nr. 32912.

⁵⁵⁹⁵ Ahmed, IV, 165; Nesâî, Kübrâ, V, 45.

5596. Ali benim için bedenime göre başım yerindedir.⁵⁵⁹⁶

٥٥٩٦- عَلِيٌّ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي.

5597. Musa için Harun ne ise Ali de benim için odur, ancak benden sonra peygamber gelmeyecektir.⁵⁵⁹⁷

٥٥٩٨- عَلِيٌّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ مَوْلَى مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ. ح

5598. Ben kimin dostuysam, Ali İbni Ebi Talib de onun dostudur.⁵⁵⁹⁸

٥٥٩٩- عَلِيٌّ يَزْهَرُ فِي الْجَنَّةِ كَكَوَاكِبِ الصُّبْحِ لِأَهْلِ الدُّنْيَا. ص

5599. Sabah yıldızlarının dünya ehline parlak görüldüğü gibi Ali de cennet ehline öyle parlak görünür.⁵⁵⁹⁹

٥٦٠٠- عَلِيٌّ يَغْسُوبُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَالُ يَغْسُوبُ الْمُنَافِقِينَ.

5600. Ali müminlerin efendisi, mal da münafıkların hazinesidir.⁵⁶⁰⁰

٥٦٠١- عَلِيٌّ يَقْضِي دَيْنِي. ض

5601. Ali, borçlarımı öder.⁵⁶⁰¹

٥٦٠٢- عَمَّ الرَّجُلُ صِنُو أَبِيهِ. ح

5602. Kişinin amcası baba yerindedir.⁵⁶⁰²

Ammar

٥٦٠٣- عَمَّارٌ مَاعَرْضَ عَلَيْهِ أَمْرَانِ إِلَّا اخْتَارَ الْأَرْشَدَ مِنْهُمَا.

5603. Ammar, iki durumla karşılaştığında en doğrusunu tercih eder.⁵⁶⁰³

⁵⁵⁹⁶ Hatib, VII, 12; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 208.

⁵⁵⁹⁷ Hatib, VII, 11; Deylemî, III, 62.

⁵⁵⁹⁸ Müttekî, nr. 32916.

⁵⁵⁹⁹ İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 250; Müttekî, nr. 32957.

⁵⁶⁰⁰ İbri Adî, V, 244.

⁵⁶⁰¹ Müttekî, nr. 36466.

⁵⁶⁰² İbni Ebî Şeybe, VI, 383; Hatib, X, 68; İbri Asâkir, XXVI, 301.

⁵⁶⁰³ Müttekî, nr. 33528.

۵۶۰۴-عَمَّارٌ مَلِئَ إِيمَانًا إِلَى مُشَاشِهِ ض

5604. Ammar, gırtlığına kadar imanla doludur.⁵⁶⁰⁴

۵۶۰۵-عَمَّارٌ يَزُولُ مَعَ الْحَقِّ حَيْثُ يَزُولُ ض

5605. Ammar, hak nereye dönerse oraya döner.⁵⁶⁰⁵

۵۶۰۶-عَمَّارٌ خَلَطَ اللَّهُ الْإِيمَانَ مَا بَيْنَ قَرْنِهِ إِلَى قَدَمِهِ وَخَلَطَ الْإِيمَانَ بِلَحْمِهِ وَدَمِهِ يَزُولُ مَعَ الْحَقِّ حَيْثُ زَالَ وَلَيْسَ يَنْبَغِي لِلنَّارِ أَنْ تَأْكُلَ مِنْهُ شَيْئًا ح

5606. Allah tepesinden tırnağına kadar Ammar'ı imanla doldurmuş, iman onun etiyle kanuna karışmıştır, hak neredeyse o orada olur, cehennem onun vücudundan bir şey yiyemez.⁵⁶⁰⁶

۵۶۰۷-عَمَّارٌ تَقْتُلُهُ الْفِتْنَةُ الْبَاغِيَةُ ح

5607. Ammar'ı azgın bir topluluk öldürecektir.⁵⁶⁰⁷

Ömer

۵۶۰۸-عَمْدًا صَنَعْتُهُ يَا عَمْرُ

5608. Bilerek yaptım ya Ömer!⁵⁶⁰⁸

۵۶۰۹-عَمْرُ بْنُ الْخَطَّابِ سِرَاجُ أَهْلِ الْجَنَّةِ ض

5609. Hattab oğlu Ömer cennet halkının kandilidir.⁵⁶⁰⁹

۵۶۱۰-عَمْرٌ مَعِيَ وَأَنَا مَعَ عَمْرٍ وَالْحَقُّ بَعْدِي مَعَ عَمْرٍ حَيْثُ كَانَ ض

5610. Ömer benimle ben de Ömer'leyim, benden sonra hak Ömer neredeyse oradadır.⁵⁶¹⁰

⁵⁶⁰⁴ İbni Ebî şeybe, XII, 118; Ebû Nuaym, I, 139; Müttekî, nr. 33030.

⁵⁶⁰⁵ Müttekî, nr. 33526.

⁵⁶⁰⁶ Müttekî, nr. 33520.

⁵⁶⁰⁷ Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4101.

⁵⁶⁰⁸ Ahmed, V, 351; İbni Huzeyme, I, 9; Efendimizin Mekke fethinde bir abdestle birden fazla namaz kıldığını gören Hz. Ömer'in meseleyi öğrenmek istemesi üzerine söylenmiştir.

⁵⁶⁰⁹ İbni Adî, IV, 1507; Heysemî, IX, 74.

⁵⁶¹⁰ Beyhakî, Delâil, VII, 180; Heysemî, IX, 26; Müttekî, nr. 32735.

Çeşitli Hadisler

٥٦١١-عُمَرُو بْنُ الْعَاصِي مِنْ صَالِحِي قُرَيْش. صَح

5611. Amr İbni As, Kureyş'in iyilerindendir.⁵⁶¹¹

٥٦١٢-عُمَرَانُ بَيْتِ الْمَقْدِسِ خَرَابٌ يَثْرِبُ وَخَرَابٌ يَثْرِبُ خُرُوجُ الْمَلْحَمَةِ وَخُرُوجُ الْمَلْحَمَةِ فَتَحَ الْقُسْطَنْطِينِيَّةَ وَفَتَحَ الْقُسْطَنْطِينِيَّةَ خُرُوجُ الدَّجَالِ. ض

5612. Beyt-i Makdis'in imarı Yesrib'in harabı, Yesrib'in harabı, savaşların çıkması, savaşların çıkması Kostantiniyye'nin fethi, Kostantiniyye'nin fethi de Deccal'ın çıkışı demektir.⁵⁶¹²

٥٦١٣-عُمْرَةٌ فِي رَمَضَانَ تَعْدِلُ حَجَّةً.

5613. Ramazanda yapılan umre, bir hacca denktir.⁵⁶¹³

٥٦١٤-عُمْرَةٌ فِي رَمَضَانَ كَحَجَّةٍ مَعِيَ. صَح

5614. Ramazanda yapılan umre, benimle birlikte yapılan hac gibidir.⁵⁶¹⁴

٥٦١٥-عَمَلُ الْأَبْرَارِ مِنَ الرِّجَالِ الْخِيَاطَةُ وَعَمَلُ الْأَبْرَارِ مِنَ النِّسَاءِ الْمِغْزَلُ. ض

5615. İyi erkeklerin işi terzilik, iyi kadınlardan işi de yün eğirmektir.⁵⁶¹⁵

٥٦١٦-عَمَلُ الْبَرِّ كُلُّهُ نِصْفُ الْعِبَادَةِ وَالِدُّعَاءُ نِصْفُ فَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ تَعَالَى بِعَبْدٍ خَيْرًا انْتَحَى قَلْبُهُ لِلدُّعَاءِ. ض

5616. İyilikleri yapma ibadetin yarısı, dua da öbür yarısıdır; Allah hakkında hayır dilediği kulunun kalbini duaya meylettirir.⁵⁶¹⁶

٥٦١٧-عَمَلُ الْجَنَّةِ الصَّدَقُ وَإِذَا صَدَقَ الْعَبْدُ بَرٌّ وَإِذَا بَرَّ آمَنَ وَإِذَا آمَنَ دَخَلَ الْجَنَّةَ وَعَمَلُ النَّارِ الْكَذِبُ إِذَا كَذَبَ الْعَبْدُ فَجَرٌ وَإِذَا فَجَرَ كَفَرَ وَإِذَا كَفَرَ دَخَلَ النَّارَ. ح

⁵⁶¹¹ İbni Sad, VII, 192; Taberânî, I, 74; Ebû Nuaym, IX, 55; Heysemî, IX, 354.

⁵⁶¹² Ahmed, IV, 230.

⁵⁶¹³ Ebû Dâvûd, Menâsik 79; Ahmed, I, 308; Taberânî, I, 223.

⁵⁶¹⁴ Taberânî, I, 223; Heysemî, III, 280; Müttekî, nr. 12292.

⁵⁶¹⁵ Taberânî, I, 115; Şaşi, I, 80; Ebû Yalâ, II, 18; Deylemî, III, 55; Heysemî, IX, 354.

⁵⁶¹⁶ Müttekî, nr. 3137.

5617. Cennetlik amel doğruluktur, doğru söyleyen kul iyilik etmiş, iyilik eden gerçekten iman etmiş, iman eden de cennete girmiş olur; cehennemlik amel de yalandır, kul yalan söyleyince kötülük etmiş, kötülük edince küfür yolunu tutmuş, küfür yolunu tutunca da cehenneme müstehak olmuş olur.⁵⁶¹⁷

٥٦١٨- عَمَلٌ قَلِيلٌ فِي سُنَّةٍ خَيْرٌ مِنْ عَمَلٍ كَثِيرٍ فِي بِدْعَةٍ.

5618. Sünnete uygun az amel, bidatla yapılan çok amelden daha hayırlıdır.⁵⁶¹⁸

٥٦١٩- عَمِلٌ هَذَا قَلِيلًا وَأَجْرٌ كَثِيرًا. صَح.

5619. Bazen kişi az iş yapar, ama çok kazanır.⁵⁶¹⁹

٥٦٢٠- عُمُوا بِالسَّلَامِ وَعُمُوا بِالتَّشْمِيتِ. ض.

5620. Selamı ve yerhamükellah demeyi yaygınlaştırın.⁵⁶²⁰

٥٦٢١- عَمِّي وَصِنُو أَبِي الْعَبَّاسِ. ح.

5621. Amcam ve yarı babam Abbas'tır.⁵⁶²¹

٥٦٢٢- عَنِ الْغُلَامِ عَقِيقَتَانِ وَعَنِ الْجَارِيَةِ عَقِيقَةٌ.

5622. Oğlan çocuğuna iki akika, kız çocuğuna bir akika kesilir.⁵⁶²²

٥٦٢٣- عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافَأَتَانِ وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ. ح.

5623. Oğlan çocuğuna iki yaşıt koyun, kız çocuğuna ise bir koyun kesilir.⁵⁶²³

٥٦٢٤- عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ لَا يَصْرُكُكُمْ أَذْكُرَانَا كُنَّ أُمَّ إِنَانَا. صَح.

⁵⁶¹⁷ Ahmed, II, 176; Heysemî, I, 142.

⁵⁶¹⁸ Râfî, Tedvîn, I, 257.

⁵⁶¹⁹ Ahmed, IV, 293; Beyhakî, IX, 167.

⁵⁶²⁰ Deylemî, III, 13; İbni Asâkir, LI, 247.

⁵⁶²¹ Müttekî, nr. 37372, 33399.

⁵⁶²² Taberânî, XI, 150; Heysemî, IV, 58.

⁵⁶²³ Ahmed, VI, 422; İbni Hibbân, XII, 129; Beyhakî, IX, 302.

5624. Oğlana iki koyun, kıza bir koyun akika kesilir, hayvanların erkek veya dişi olmalarının önemi yoktur.⁵⁶²⁴

٥٦٢٥- عَنْ يَمِينِ الرَّحْمَنِ تَعَالَى وَكَلَّمَا يَدِيهِ يَمِينِ رِجَالٍ لَيْسُوا بِأَنْبِيَاءَ وَلَا شُهَدَاءَ يَغْشَبِيضُ وَجُوهَهُمْ نَظَرَ النَّاطِرِينَ يَغِطُهُمُ النَّيُّونَ وَالشُّهَدَاءُ بِمَقْعَدِهِمْ وَقُرْبِهِمْ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى هُمْ جَمَاعٌ مِنْ نَوَازِعِ الْقَبَائِلِ يَجْتَمِعُونَ عَلَى ذِكْرِ اللَّهِ فَيَسْتَقُونَ أَطَابِيبَ الْكَلَامِ كَمَا يَنْتَقِي أَكِلُ الثَّمَرِ أَطَابِيَهُ. ح

5625. Peygamber ve şehid olmadıkları halde Allah'ın sağında oturan-onun her iki tarafı da sağ olmakla birlikte- bazı kişiler vardır; onların nuru kendilerine bakanların yüzlerini kaplar; peygamberler ve şehidler onların makamlarına ve Allah'a olan yakınlıklarına gıpta ederler; onlar değişik kabilelerden olup Allah'ı anmak için toplanıp hurma yiyen insanların en güzellerini seçtikleri gibi onlar da en güzel sözleri seçe seçe konuşan kimselerdir.⁵⁶²⁵

٥٦٢٦- عِنْدَ اللَّهِ خَزَائِنُ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ مَفَاتِيحُهَا الرِّجَالُ فَطُوبَى لِمَنْ جَعَلَهُ اللَّهُ مِفْتَاحًا لِلْخَيْرِ مِفْلَاقًا لِلشَّرِّ وَوَيْلَ لِمَنْ جَعَلَهُ اللَّهُ مِفْتَاحًا لِلْخَيْرِ مِفْلَاقًا لِلشَّرِّ وَوَيْلَ لِمَنْ جَعَلَهُ اللَّهُ مِفْتَاحًا لِلشَّرِّ مِفْلَاقًا لِلْخَيْرِ. ص

5626. Hayırla şerrin hazineleri Allah katında olup anahtarları insanlardır; Allah'ın kendisini hayırm anahtarı şerrin kilidi yaptığı kimselere müjdelere, kendisini şerrin anahtarı, şerrin kilidi yaptığı kimselere de yazıklar olsun! ⁵⁶²⁶

٥٦٢٧- عِنْدَ اللَّهِ عِلْمُ أُمِّيَّةٍ بْنِ أَبِي الصَّلْتِ. ص

5627. Ümeyye İbni Ebi's-Salt'ın durumunu Allah daha iyi bilir.⁵⁶²⁷

⁵⁶²⁴ Ahmed, VI, 422; Hâkim, IV, 265.

⁵⁶²⁵ Münzirî, II, 261; Heysemî, X, 77.

⁵⁶²⁶ Taberânî, VI, 150; Ebû Yalâ, XIII, 521; Rûyânî, II, 210; Münzirî, I, 49.

⁵⁶²⁷ Taberânî, VII, 320; Bir başka hadiste Ümeyye'nin şiirlerinin iman edip kalbinin küfürde kaldığı ifade edilmiştir; bk. Suyûtî, Sağır, nr. 19.

۵۶۲۸-عِنْدَ اتِّخَاذِ الْأَغْنِيَاءِ الدَّجَاجِ يَأْذُنُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَلَاكِ الْقَرَى.

5628. Zenginler tavuk beslemeye başladığında, Allah Teala memleketlerin helakine izin verir.⁵⁶²⁸

۵۶۲۹-عِنْدَ أَذَانِ الْمُؤَذِّنِ يُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ فَإِذَا كَانَ الْإِقَامَةُ لَا تَرُدُّ دَعْوَتَهُ. ض

5629. Müezzin ezan okurken dualara icabet edilir, ikamet başladığında ise duaların gereği yerine getirilir.⁵⁶²⁹

۵۶۳۰-عِنْدَ كُلِّ خَتْمَةٍ دَعْوَةُ مُسْتَجَابَةٌ. ض

5630. Her hatim indirildiğinde kabul olunan dualar olur.⁵⁶³⁰

۵۶۳۱-عِنْدِي أَخَوْفٌ عَلَيْكُمْ مِنَ الذَّهَبِ أَنَّ الدُّنْيَا سَتُصَبُّ عَلَيْكُمْ صَبًّا فَيَا لَيْتَ أَمْتِي لَا تَلْبَسُ الذَّهَبَ. ح

5631. Sizin için altından daha çok dünya nimetlerine gark olmanızdan korkarım, ümmetim keşke altın yüzük kullanmasa!⁵⁶³¹

۵۶۳۲-عُنْوَانُ كِتَابِ الْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حُسْنُ ثَنَاءِ النَّاسِ. ض

5632. Kıyamet günü müminin amel defterinin başlığı, insanların kendisi hakkındaki övgüleridir.⁵⁶³²

۵۶۳۳-عُنْوَانُ صَحِيفَةِ الْمُؤْمِنِ حُبُّ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ. ض

5633. Müminin amel defterinin başlığı, Ali İbni Ebi Talib'e olan sevgisidir.⁵⁶³³

۵۶۳۴-عَهْدُ اللَّهِ تَعَالَى أَحَقُّ مَا أَدَّى. ح

5634. Allah'a verilen söz, yerine getirilmesi gerekli olan sözdür.⁵⁶³⁴

⁵⁶²⁸ İbni Adî, V, 208; İbni Asâkir, VIII, 90; Deylemî, III, 47.

⁵⁶²⁹ İbni Abdilber, Temhîd, XXI, 140; Hatîb, VIII, 208.

⁵⁶³⁰ İbni Asâkir, XIV, 271; Makdisî, Tezkira, s. 87.

⁵⁶³¹ Ahmed, V, 368; Heysemî, V, 147.

⁵⁶³² Deylemî, III, 50.

⁵⁶³³ Hatîb, IV, 410; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 245.

⁵⁶³⁴ Nesâî, Kübrâ, III, 410; Taberânî, VIII, 148.

٥٦٣٥-عُهُدَةُ الرَّقِيقِ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ. ح

5635. Satılan kölenin geri verilme muhayyerliği üç gündür.⁵⁶³⁵

٥٦٣٦-عُودُوا الْمَرِيضَ وَاتَّبِعُوا الْجَنَازَةَ تُذَكِّرُكُمُ الْآخِرَةَ. صَح

5636. Hastaları ziyaret edip cenazelere katılın ki, onlar size ahireti hatırlatsın.⁵⁶³⁶

٥٦٣٧-عُودُوا الْمَرَضَى وَمُرُوهُمْ فَلْيَذْعُوا لَكُمْ فَإِنَّ دَعْوَةَ الْمَرِيضِ مُسْتَجَابَةٌ وَذَنْبُهُ مَغْفُورٌ. ض

5637. Hastaları ziyaret edip onlardan dua isteyin, hastaların duası makbul, günahları mağfurdur.⁵⁶³⁷

٥٦٣٨-عُودُوا الْمَرِيضَ وَاتَّبِعُوا الْجَنَائِزَ وَالْعِبَادَةَ غِبًّا أَوْ رِيعًا إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَغْلُوبًا فَلَا يُعَادُ وَالتَّغْزِيَةُ مَرَّةً. ض

5638. Hasta ziyareti yapıp cenaze definlerine katılın, hasta baygın değilse bir veya iki gün aralıkla, taziye de bir defa yapılır.⁵⁶³⁸

٥٦٣٩-عُودُوا قُلُوبَكُمْ التَّرَقُّبَ وَأَكْثِرُوا التَّفَكُّرَ وَالِاعْتِبَارَ.

5639. Kalplerinizi murakabeye alıştırın, çokça tefekkür edip ibret alın!⁵⁶³⁹

٥٦٤٠-عُودُوا بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ عُودُوا بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ النَّارِ عُودُوا بِاللَّهِ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ عُودُوا بِاللَّهِ مِنْ فِتْنَةِ الْمَخِيَا وَالْمَمَاتِ. صَح

5640. Kabirle cehennem azabından Allah'a sığının, Mesih Deccal'la dirilerin ve ölülerin fitnesinden de Allah'a sığının.⁵⁶⁴⁰

⁵⁶³⁵ Beyhakî, Şuab, V, 323.

⁵⁶³⁶ Buhârî, Cihâd, 171, Nikâh 71, Merzâ 4; Ahmed, III, 23, 31, 48.

⁵⁶³⁷ Taberânî, Evsat VI, 140; Beyhakî, Şuab, VII, 209; Heysemî, II, 295.

⁵⁶³⁸ Taberânî, Evsat, VI, 140; Heysemî, II, 295.

⁵⁶³⁹ Kudâî, I, 426; Ebû Nuaym, I, 358; Deylemî, III, 12.

⁵⁶⁴⁰ Müslim, Mesâcid 132; Nesâî, Istiâze 49, 50, 53.

٥٦٤١- عَوْرَةُ الْمُؤْمِنِ مَا بَيْنَ سُرَّتِهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ. ح

5641. Müminin avret yeri, göbekte diz arasındır.⁵⁶⁴¹

٥٦٤٢- عَوْرَةُ الرَّجُلِ عَلَى الرَّجُلِ كَعَوْرَةِ الْمَرْأَةِ عَلَى الْمَرْأَةِ وَعَوْرَةُ الْمَرْأَةِ عَلَى الْمَرْأَةِ
كَعَوْرَةِ الْمَرْأَةِ عَلَى الرَّجُلِ. ح

5642. Erkeğin erkeğe avret yeri, kadının erkeğe olan avret yeri gibidir; kadının kadına olan avret yeri de kadının erkeğe olan avret yeri gibidir.⁵⁶⁴²

٥٦٤٣- عَوَّضُوهُمْ وَلَوْ بِسَوْطٍ يَغْنِي فِي التَّزْوِيجِ. ص ح

5643. Evlenirken bir kamçı da olsa mehir verin.⁵⁶⁴³

٥٦٤٤- عَنْ عَبْدِ أَخَاهُ يَوْمًا خَيْرٌ مِنْ اغْتِكَافِهِ شَهْرًا. ض

5644. Kişinin din kardeşine bir gün yardım etmesi, bir ay itikafa girmesinden daha hayırlıdır.⁵⁶⁴⁴

٥٦٤٥- عَوْنِيْمِرُ حَكِيمٌ أُمِّيٌّ وَجُنْدَبٌ طَرِيدٌ أُمِّيٌّ يَعِيشُ وَخَدَهُ وَيَمُوتُ وَخَدَهُ وَاللَّهُ
يَبْعَثُهُ وَخَدَهُ. ح

5645. Uveymir ümmetim içinde hikmet sahibi, Cündeb de sürgün edilendir; o yalnız yaşayıp yalnız ölür ve yalnız dirilir.⁵⁶⁴⁵

٥٦٤٦- عِيَادَةُ الْمَرِيضِ أَعْظَمُ أَجْرًا مِنْ اتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ. ض

5646. Hastaları ziyaret etmenin ecri, cenazeleri uğurlamaktan daha büyüktür.⁵⁶⁴⁶

٥٦٤٧- عَيْنَانِ لَا تَمْسُهُمَا النَّارُ أَبَدًا عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَعَيْنٌ بَاتَتْ تَخْرُسُ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ص ح

⁵⁶⁴¹ Deylemî, III, 45.

⁵⁶⁴² Hâkim, IV, 199; Deylemî, III, 44.

⁵⁶⁴³ Taberânî, VI, 182; Heysemî, IV, 280.

⁵⁶⁴⁴ Münâvî, IV 368.

⁵⁶⁴⁵ Elbârî, Zaîf, nr. 3830; Başka hadislerde belirtildiği üzere Uveymir, Ebu'd-Derdâ, Cündeb de Ebû Zer'dir.

⁵⁶⁴⁶ Deylemî, III, 44.

5647. İki göze cehennem ateşi dokunmaz; onlar Allah korkusundan ağlayanla, Allah yolunda nöbet tutan gözlerdir.⁵⁶⁴⁷

٥٦٤٨-عَيْنَانِ لَا تَرَيَانِ النَّارَ عَيْنٌ بَكَتْ وَجَلَّأَ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَعَيْنٌ بَاتَتْ تَكْلَأُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. صح

5648. İki göze; Allah korkusundan dolayı ağlayan göz ile onun yolunda gözetleme yaparak geceleyen göze ateş dokunmaz.⁵⁶⁴⁸

٥٦٤٩-عَيْنَانِ لَا تَمْسُهُمَا النَّارُ أَبَدًا عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَعَيْنٌ بَاتَتْ تَحْرُسُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. صح

5649. İki göze; biri gece yarısı Allah korkusundan dolayı ağlayan, diğeri de Allah yolunda gözcülük yaparak geceleyen göze cehennem ateşi dokunmaz.⁵⁶⁴⁹

٥٦٥٠-الْعَائِدُ فِي هَيْبَتِهِ كَالْعَائِدِ فِي قَبْلِهِ. صح

5650. Bağışından dönen, kusmuğuna dönen gibidir.⁵⁶⁵⁰

٥٦٥١-الْعَارِيَةُ مُؤَدَّاةٌ وَالْمِنْحَةُ مَرْدُودَةٌ. صح

5651. Ödünç alınan şey geri verilir, gelirinden yararlanmak için alınan mal da iade edilir.⁵⁶⁵¹

٥٦٥٢-الْعَارِيَةُ مُؤَدَّاةٌ وَالْمِنْحَةُ مَرْدُودَةٌ وَالذَّيْنُ مَقْضِيٌّ وَالزَّعِيمُ غَارِمٌ.

5652. Ödünç alınan şey geri verilir, gelirinden yararlanmak için alınan mal iade edilir, borç ödenmesi icap eden şeydir, kefil de borçlu gibidir.⁵⁶⁵²

⁵⁶⁴⁷ Beyhakî, Şuab, I, 488; İbni Adî, VI, 205.

⁵⁶⁴⁸ Beyhakî, Şuab, I, 488; İbni Adî, VI, 205.

⁵⁶⁴⁹ Ebû Yalâ, VII, 307; Hatib, II, 360; Ziyâ, VI, 187; Heysemî, V, 288.

⁵⁶⁵⁰ Buhârî, Hibe 14, Zekât 59, Cihâd 137, Hıyel 14; Müslim, Hibât 1- 2, 7-8; Ebû Dâvûd, Büyû, 62; Nesâî, Zekât 100.

⁵⁶⁵¹ Bûsîrî, III, 62.

⁵⁶⁵² Ahmed, V, 267; Nesâî, Kübrâ, III, 410; Kudâî, I, 64.

٥٦٥٣- الْعَافِيَةُ عَشْرَةُ أَجْزَاءٍ تِسْعَةٌ فِي الصَّمْتِ وَالْعَاشِرُ فِي الْعُزْلَةِ عَنِ النَّاسِ.

5653. Afîyet on kısımdır; dokuzu susmakta, onuncusu da insanlardan uzak durmaktadır.⁵⁶⁵³

٥٦٥٤- الْعَافِيَةُ عَشْرَةُ أَجْزَاءٍ تِسْعَةٌ فِي طَلَبِ الْمَعِيشَةِ وَخِزْءٌ فِي سَائِرِ الْأَشْيَاءِ. ض.

5654. Afîyet on parçadır; dokuzu geçim için çalışmakta, biri de diğer şeylerdedir.⁵⁶⁵⁴

Alim

٥٦٥٥- الْعَالِمُ أَمِينُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ. ض.

5655. Alim, yeryüzünde Allah'ın güvendiği kimsedir.⁵⁶⁵⁵

٥٦٥٦- الْعَالِمُ وَالْمُتَعَلَّمُ شَرِيكَانِ فِي الْخَيْرِ وَسَائِرُ النَّاسِ لَا خَيْرَ فِيهِ. ح.

5656. İlim öğretip öğrenenler hayırda ortaklırlar; diğer insanlarda ise hayır yoktur.⁵⁶⁵⁶

٥٦٥٧- الْعَالِمُ إِذَا أَرَادَ بَعْلَمِهِ وَجْهَ اللَّهِ هَابَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَإِذَا أَرَادَ بَعْلَمِهِ وَجْهَ اللَّهِ هَابَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَإِذَا أَرَادَ أَنْ يُكْثِرَ بِهِ الْكُنُوزَ هَابَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ.

5657. Alim ilmiyle Allah'ın rızasını aradığı zaman kendisinden herşey korkar; ilmiyle mal yığmak istediğinde ise kendisi herşeyden korkar.⁵⁶⁵⁷

٥٦٥٨- الْعَالِمُ سُلْطَانُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ وَقَعَ فِيهِ فَقَدْ هَلَكَ. ض.

5658 Alim, Allah'ın yeryüzündeki gölgesidir; ona dil uzatan helak olur.⁵⁶⁵⁸

⁵⁶⁵³ Deylemî, III, 82.

⁵⁶⁵⁴ Müttekî, nr. 6886; Zebîdî, VI, 9; Aclûnî, I, 70, 84.

⁵⁶⁵⁵ Deylemî, III, 72.

⁵⁶⁵⁶ Heysemî, I, 122.

⁵⁶⁵⁷ Hatîb, Câmi, I, 363; Deylemî, III, 71.

⁵⁶⁵⁸ Suyûtî, Sağîr, nr. 5658.

٥٦٥٩- الْعَالِمُ وَالْعِلْمُ وَالْعَمَلُ فِي الْجَنَّةِ فَإِذَا لَمْ يَعْمَلِ الْعَالِمُ بِمَا يَعْلَمُ كَانَ الْعِلْمُ وَالْعَمَلُ فِي الْجَنَّةِ وَكَانَ الْعَالِمُ فِي النَّارِ. ض

5659. Alimle ilim cennettedir; alim-ilmıyla amel etmeyince, ilimle amel cennette kalır, kendisi ise cehenneme gider.⁵⁶⁵⁹

Çeşitli Hadisler

٥٦٦٠- الْعَامِلُ بِالْحَقِّ عَلَى الصَّدَقَةِ كَالْعَازِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى بَيْتِهِ. صَح

5660. Hakkıyla çalışan zekat memuru, evine dönünceye kadar Allah yolunda savaşıyor gibidir.⁵⁶⁶⁰

٥٦٦١- الْعِبَادُ عِبَادُ اللَّهِ وَالْبِلَادُ بِلَادُ اللَّهِ فَمَنْ أَحْيَا مِنْ مَوَاتِ الْأَرْضِ شَيْئًا فَهُوَ لَهُ وَلَيْسَ لِعِرْقِ ظَالِمٍ حَقٌّ.

5661. Kullar Allah'ın kulu, beldeler de Allah'ın beldesi olup ölü arazilerden birini ihya eden ona sahip olur, başkasının tarlasına ağaç dikenin ise onda hakkı olmaz.⁵⁶⁶¹

٥٦٦٢- الْعِبَادَةُ فِي الْهَرَجِ كَالْهَجْرَةِ إِلَى. صَح

5662. Fitne zamanlarında ibadet, bana hicret etmek gibidir.⁵⁶⁶²

Abbas

٥٦٦٣- الْعَبَّاسُ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ. ح

5663. Abbas benden, ben de ondanım.⁵⁶⁶³

⁵⁶⁵⁹ Müttakî, nr.-28674, 29110.

⁵⁶⁶⁰ Ebû Davûd, İmâre 7; Tirmizî, Zekât 18; İbni Mâce, Zekât 14; Ahmed, III, 465, IV, 143.

⁵⁶⁶¹ Dârekutnî, IV, 217; Beyhakî, VI, 142.

⁵⁶⁶² Müslim, Fiten 130; Tirmizî, Fiten 31; İbni Mâce, Fiten 14; Ahmed, V, 25.

⁵⁶⁶³ İbni Sad, IV, 24; Hâkim, III, 367; Deylemî, III, 86.

٥٦٦٤-الْعَبَّاسُ عَمُّ رَسُولِ اللَّهِ وَإِنَّ عَمَّ الرَّجُلِ صُنُو أَبِيهِ. ح

5664. Abbas peygamberin amcasıdır, kişinin amcası da baba yerindedir.⁵⁶⁶⁴

٥٦٦٥-الْعَبَّاسُ وَصِيِّي وَوَارِثِي. ض

5665. Abbas vasim ve varisimdir.⁵⁶⁶⁵

٥٦٦٦-الْعَبَّاسُ عَمِّي وَصُنُو أَبِي فَمَنْ شَاءَ فَلْيَبَاهِ بِعَمِّهِ. ح

5666. Abbas amcam ve babam yerindedir; dileyen amcasıyla övünebilir.⁵⁶⁶⁶

Çeşitli Hadisler

٥٦٦٧-الْعَبْدُ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مِنْهُ مَا لَمْ يُخْدَمْ فَإِذَا خُدِمَ وَقَعَ عَلَيْهِ الْحِسَابُ. ح

5667. Kendisine hizmet edilmediği sürece kişi Allah'ın kuludur, hizmet edilince artık o hesaba müstehak olur.⁵⁶⁶⁷

٥٦٦٨-الْعَبْدُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ. ح

5668. Kul, sevdiğiyle birliktedir.⁵⁶⁶⁸

٥٦٦٩-الْعَبْدُ عِنْدَ ظَنِّهِ بِاللَّهِ وَهُوَ مَعَ مَنْ أَحَبَّ. ح

5669. Kul, Allah'a olan zannına göredir, o sevdiğiyle beraberdir.⁵⁶⁶⁹

٥٦٧٠-الْعَبْدُ الْآبِقُ لَا تُقْبَلُ لَهُ صَلَاةٌ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى مَوْلَاهِ. ح

5670. Kaçak köle efendisine dönünceye kadar namazı kabul olunmaz.⁵⁶⁷⁰

⁵⁶⁶⁴ İbni Asâkir, XXVI, 317.

⁵⁶⁶⁵ Hatîb, XIII, 137; İbni Asâkir, VI, 358.

⁵⁶⁶⁶ İbni Asâkir, XXVI, 313.

⁵⁶⁶⁷ Müttekî, nr. 25039, 25102, 44241.

⁵⁶⁶⁸ Ahmed, III, 336; Taberânî, Evsat, IX, 6; Heysemî, X, 280.

⁵⁶⁶⁹ İbni Adî, VI, 338.

⁵⁶⁷⁰ Taberânî, II, 320; Ebû Avâne, I, 36; Beyhakî, Şuab, VI, 382.

٥٦٧١- الْعَبْدُ الْمُطِيعُ لِوَالِدَيْهِ وَلِرَبِّهِ فِي أَعْلَى عِلِّيْنِ. ض

5671. Ana babasına ve rabbine itaat eden kul, mertebelerin en yükseğindedir.⁵⁶⁷¹

٥٦٧٢- الْعُتْلُ كُلُّ رَغِيبِ الْجَوْفِ وَثَبِيقِ الْخُلُقِ أَكُولِ شُرُوبِ جَمُوعِ لِمَالٍ مُنَوِّعٍ لَهُ. ض

5672. Kaba, karnı büyük, kötü ahlaklı, çok yiyip içen, çokça mal toplayıp başkalarına vermeyen kişidir.⁵⁶⁷²

٥٦٧٣- الْعُتْلُ الرَّئِيمُ الْفَاحِشُ اللَّئِيمُ. ض

5673. Kaba adam, soysuz ve kötü işler yapan alçak kişidir.⁵⁶⁷³

٥٦٧٤- الْغَبِيرَةُ حَقٌّ. ح

5674. Receb ayının ilk on günü içinde kurban kesmek, İslam'da vardır.⁵⁶⁷⁴

٥٦٧٥- الْعَجَبُ أَنَّ نَاساً مِنْ أُمَّتِي يَوْمُونَ الْبَيْتَ لِرَجُلٍ مِنْ قُرَيْشٍ قَدْ لَجَأَ بِالْبَيْتِ حَتَّى إِذَا كَانُوا بِالْبَيْدَاءِ خُسِفَ بِهِمْ فِيهِمْ الْمُسْتَبْصِرُ وَالْمَجْبُورُ وَأَبْنُ السَّيْلِ يَهْلِكُونَ مَهْلِكاً وَاحِداً وَيَصْدُرُونَ مَصَادِرَ شَتَّى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ عَلَى نِيَّاتِهِمْ. صَح

5675. Şaşılacak şeylerden birisi, ümmetimden bir topluluğun Kureyşli Kabe'ye sığınan bir adamın üzerine gitmesi ancak Beyda denilen yere ulaşıncı hepsinin yere batmalarıdır; onlardan bilerek yola çıkan veya zorla çıkarılan ya da onlarla birlikte aynı yolu paylaşanlar da aynı akıbete uğrarlar, kıyamet günü ise herkes niyetlerine göre dirilitilirler.⁵⁶⁷⁵

٥٦٧٦- الْعَجَمَاءُ جَرَحُهَا جُبَارٌ وَالْبَشَرُ جُبَارٌ وَالْمَعْدِنُ جُبَارٌ وَفِي الرِّكَازِ الْخُمْسُ. صَح

5676. Hayvanın yaraladığı heder, kuyu ve maden ocağı kazası hederdir; definelerde de beşte bir vermek gerekir.⁵⁶⁷⁶

⁵⁶⁷¹ İbni Arrâk, II, 401; Müttekî, nr. 45480.

⁵⁶⁷² Müttekî, nr. 2933; Kelimenin geçtiği ayet için bk. Kalem (68), 13.

⁵⁶⁷³ Müttekî, nr. 2932.

⁵⁶⁷⁴ Ahmed, II, 182.

⁵⁶⁷⁵ Ahmed, VI, 105.

⁵⁶⁷⁶ Ahmed, II, 239; İbni Hibbân, XIII, 351.

٥٦٧٧- الْعَجَمُ يَبْدُوونَ بِكِبَارِهِمْ إِذَا كَتَبُوا فَإِذَا كَتَبَا أَحَدُكُمْ إِلَى أَحَدٍ فَلْيَبْدَأْ
بِنَفْسِهِ. ض

5677. Acemler mektup yazarken büyüklerinden başlar, sizden biri mektup yazarsa önce kendi isminden başlasın!⁵⁶⁷⁷

٥٦٧٨- الْعَجْوَةُ مِنَ فَاكِهَةِ الْجَنَّةِ. ح

5678. Acve hurması, cennet meyvelerindendir.⁵⁶⁷⁸

٥٦٧٩- الْعَجْوَةُ وَالصَّخْرَةُ وَالشَّجَرَةُ مِنَ الْجَنَّةِ. صَح

5679. Acve hurması, Beyt-i Makdis'teki taşla, Beyat-i Rıdvan ağacı cennettendir.⁵⁶⁷⁹

٥٦٨٠- الْعَجْوَةُ مِنَ الْجَنَّةِ وَفِيهَا شِفَاءٌ مِنَ السَّمِّ وَالْكُمَاءِ مِنَ الْمَنِّ وَمَاوُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ.

5680. Acve cennet meyvesi olup onda zehire karşı şifa vardır, keme denilen mantar da kudret helvası cinsinden bir yiyecek olup onun suyu da göze faydalıdır.⁵⁶⁸⁰

٥٦٨١- الْعَجْوَةُ مِنَ الْجَنَّةِ وَفِيهَا شِفَاءٌ مِنَ السَّمِّ وَالْكُمَاءِ مِنَ الْمَنِّ وَمَاوُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ

وَالْكَبْشُ الْعَرَبِيُّ الْأَسْوَدُ شِفَاءٌ مِنْ عِرْقِ النَّسَا يُؤْكَلُ مِنْ لَحْمِهِ وَيُخْسَى مِنْ مَرْقِهِ. ح

5681. Acve hurması cennetten çıkma olup onda zehire karşı şifa vardır; keme denilen mantar kudret helvası cinsinden bir yiyecek olup onun suyu da göze faydalıdır; siyah Arap koçu da siyatik hastalığına iyi gelir, onun etinden yenilip suyundan içilir.⁵⁶⁸¹

٥٦٨٢- الْعِدَّةُ دَيْنٌ. ض

5682. Söz vermek borçtur.⁵⁶⁸²

⁵⁶⁷⁷ Müttekî, nr. 29303.

⁵⁶⁷⁸ Müttekî, nr. 35308; Zebîdî, V, 265.

⁵⁶⁷⁹ Ahmed, V, 31; Hâkim, IV, 133; Deylemî, III, 83.

⁵⁶⁸⁰ Ahmed, II, 356; Nesâî, Kübrâ, IV, 166.

⁵⁶⁸¹ Ahmed, II, 301; Ukaylî, IV, 417; Heysemî, V, 88.

⁵⁶⁸² Kudâî, I, 40.

٥٦٨٣- الْعِدَّةُ دَيْنٌ وَيَلَّ لِمَنْ وَعَدَ ثُمَّ أَخْلَفَ وَيَلَّ لِمَنْ وَعَدَ ثُمَّ أَخْلَفَ وَيَلَّ لِمَنْ وَعَدَ ثُمَّ أَخْلَفَ.

5683. Söz vermek borçtur, söz verip de sözünden dönene yazıklar olsun!⁵⁶⁸³

٥٦٨٤- الْعِدَّةُ عَطِيَّةٌ. ض.

5684. Söz vermek, bir iyiliktir.⁵⁶⁸⁴

٥٦٨٥- الْعَدْلُ حَسَنٌ وَلَكِنْ فِي الْأُمَرَاءِ أَحْسَنُ السَّخَاءِ حَسَنٌ وَلَكِنْ فِي الْأَغْنِيَاءِ أَحْسَنُ الْوَرَعِ حَسَنٌ وَلَكِنْ فِي الْعُلَمَاءِ أَحْسَنُ الصَّبْرِ حَسَنٌ وَلَكِنْ فِي الْفُقَرَاءِ أَحْسَنُ التَّوْبَةِ حَسَنٌ وَلَكِنْ فِي الشَّبَابِ أَحْسَنُ الْحَيَاءِ حَسَنٌ وَلَكِنْ فِي النِّسَاءِ أَحْسَنُ. ض.

5685. Adalet güzeldir, idarecilerde olursa daha güzeldir, cömertlik güzeldir, zenginlerde olursa daha güzeldir; haramlardan sakınmak güzeldir, alimlerde olursa daha güzeldir; sabır güzeldir, fakirlerde olursa daha güzeldir; tevbe güzeldir, gençlerde olursa daha güzeldir; haya güzeldir, kadınlarda olursa daha güzeldir.⁵⁶⁸⁵

٥٦٨٦- الْعَرَاةُ أَوْلَاهَا مَلَامَةٌ وَأَخْرَجَهَا نَدَامَةٌ وَالْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

5686. İdareciğin başı kınanmak, sonu pişman olmak, kıyamet gününde de azaba uğramaktır.⁵⁶⁸⁶

٥٦٨٧- الْعَرَبُ لِلْعَرَبِ أَكْفَاءٌ وَالْمَوَالِي لِلْمَوَالِي إِلَّا خَائِكَ أَوْ حَجَّامٌ. ض.

5687. Dokuma ve hacamatla uğraşanlar dışmda Araplar birbirlerinin, Arap olmayanlar da birbirlerinin dengidirler.⁵⁶⁸⁷

٥٦٨٨- الْعَرَبُونَ لِمَنْ عَزَبَنَ. ض.

⁵⁶⁸³ Taberânî, Eysat, IV, 23; Deylemî, III, 82; İbni Asâkir, LII, 293.

⁵⁶⁸⁴ Kudâî, I, 40; Deylemî, III, 82; İbni Asâkir, LII, 293.

⁵⁶⁸⁵ Müttekî, nr. 43542; Aclûnî, II, 75.

⁵⁶⁸⁶ Elbânî, Sahîh, nr. 4128.

⁵⁶⁸⁷ Beyhakî, VII, 135.

5688. Verilen kapora, onu verene aittir.⁵⁶⁸⁸

٥٦٨٩-الْعَرْشُ مِنْ يَاقُوتَةٍ حُمْرَاءَ.

5689. Arş, kırmızı yakuttandır.⁵⁶⁸⁹

٥٦٩٠-الْعَرْفُ يَنْقَطِعُ فِيمَا بَيْنَ النَّاسِ وَلَا يَنْقَطِعُ فِيمَا بَيْنَ اللَّهِ وَبَيْنَ مَنْ فَعَلَهُ. ض

5690. İyilik insanlar arasında kesintiye uğrayabilir; fakat onu yapanla Allah arasında kesintiye uğramaz.⁵⁶⁹⁰

٥٦٩١-الْعُسَيْلَةُ الْجِمَاعُ. ح

5691. Balcağız, cinsel ilişkidir.⁵⁶⁹¹

٥٦٩٢-الْعَشْرُ عَشْرُ الْأَضْحَى وَالْوَتْرُ يَوْمَ عَرَفَةَ وَالشَّفْعُ يَوْمَ النَّحْرِ.

5692. On gün Kurban ayının on günü, vitir Arefe, şefi de boğazlama günüdür.⁵⁶⁹²

Aksırma

٥٦٩٣-الْعَطَاسُ مِنَ اللَّهِ وَالتَّائِبُ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِذَا تَنَاءَبَ أَحَدُكُمُ فَلْيَضَعْ يَدَهُ عَلَى فِيهِ وَإِذَا قَالَ آه آه فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَضْحَكُ مِنْ جَوْفِهِ وَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ الْعَطَاسَ وَيَكْرَهُ التَّائِبَ. ح

5693. Aksırma Allah'dan, esneme şeytandandır; kişi esnediği zaman elini ağzına koysun, o esnerken şeytan ona güler; Allah aksırmadan hoşlanır, esnemeyi ise kerih görür.⁵⁶⁹³

٥٦٩٤-الْعَطَاسُ وَالتَّعَاسُ وَالتَّائِبُ فِي الصَّلَاةِ وَالْحَيْضِ وَالْقِيَاءِ وَالرُّعَافِ مِنَ الشَّيْطَانِ.

⁵⁶⁸⁸ Müttekî, nr. 15195.

⁵⁶⁸⁹ Ebû's-Şeyh, Azame, I, 43.

⁵⁶⁹⁰ Deylemî, III, 94.

⁵⁶⁹¹ Ebû Nuaym, IX, 226.

⁵⁶⁹² Ahmed, VI, 62; Ebû Yalâ, VIII, 290; Heysemî, IV, 341.

⁵⁶⁹³ Hâkim, IV, 264; Müttekî, nr. 25529; Zebîdî, VI, 287.

5694. Namazda aksırıp esneme, uyuklayıp adet görme, kusma ve burun kanaması gibi şeyler şeytandandır.⁵⁶⁹⁴

٥٦٩٥-الْعَطَاسُ عِنْدَ الدُّعَاءِ شَاهِدٌ صِدْقٍ. ض

5695. Dua sırasında aksırma, duanın kabul olduğuna işarettir.⁵⁶⁹⁵

٥٦٩٦-الْعَفْوُ أَحَقُّ مَا عَمِلَ بِهِ. ض

5696. Af yerine getirilmesi gereken en güzel şeydir.⁵⁶⁹⁶

٥٦٩٧-الْعَقْلُ عَلَى الْعَصَبَةِ وَفِي السَّقَطِ غُرَّةٌ عَبْدٌ أَوْ أَمَةٌ. صَح

5697. Diyetin ödenmesi asabeye düşer, düşüğe sebep olmanın kefareti de köle veya cariye azad etmektir.⁵⁶⁹⁷

٥٦٩٨-الْعَقِيقَةُ حَقٌّ عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مَتَكَفِئَتَانِ وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ. صَح

5698. Akika bir borç olup erkek çocuk için yaş ve güzellik bakımından birbirine değk iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir.⁵⁶⁹⁸

٥٦٩٩-الْعَقِيقَةُ تُذْبَحُ لِسَبْعٍ أَوْ لِأَرْبَعٍ عَشْرَةٍ أَوْ لِإِخْدَى وَعِشْرَيْنِ.

5699. Akika kurbanı, yedinci, ondördüncü veya yirmibirinci günü kesilir.⁵⁶⁹⁹

Alimler

٥٧٠٠-الْعُلَمَاءُ أَمَنَاءُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ. ح

5700. Alimler, Allah'ın kulları içinde güvendiği insanlardır.⁵⁷⁰⁰

⁵⁶⁹⁴ İbni Ebi Âsum, Âhâd, IV, 194; Taberânî, XXII, 387.

⁵⁶⁹⁵ Müttekî, nr. 25525; Aclûnî, II, 98, 575.

⁵⁶⁹⁶ Suyûtî, Sağır, nr. 5696.

⁵⁶⁹⁷ Taberânî, IV, 9.

⁵⁶⁹⁸ Ahmed, VI, 456; Taberânî, XXIV, 183; Heysemî, IV, 57.

⁵⁶⁹⁹ Taberânî, Evsat, V, 136; Beyhakî, IX, 303; Heysemî, IV, 59.

⁵⁷⁰⁰ Kudâî, I, 100; İbni Asâkir, XIV, 267.

٥٧٠١-الْعُلَمَاءُ أَمَنَاءُ الرُّسُلِ مَا لَمْ يُخَالِطُوا السُّلْطَانَ وَيَدْخُلُوا الدُّنْيَا فَإِذَا خَالَطُوا السُّلْطَانَ وَدَخَلُوا الدُّنْيَا فَقَدْ خَانُوا الرُّسُلَ فَأَخَذُواهُمْ. ح

5701. Alimler, idarecilere yaklaşmayıp dünyaya dalmadıkları sürece peygamberlerin varisleridir, idarecilere yaklaşıp dünyaya dalarlarsa peygamberlere hiyanet etmiş olurlar, o durumda onlardan sakının!⁵⁷⁰¹

٥٧٠٢-الْعُلَمَاءُ أَمَنَاءُ أُمَّتِي. ض

5702. Alimler, ümmetimin güvenilir insanlarıdır.⁵⁷⁰²

٥٧٠٣-الْعُلَمَاءُ مَصَابِيحُ الْأَرْضِ وَخُلَفَاءُ الْأَنْبِيَاءِ وَوَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ. ض

5703. Alimler yeryüzünün kandilleri, peygamberlerin halifeleri, benim ve diğer nebilerin varisleridir.⁵⁷⁰³

٥٧٠٤-الْعُلَمَاءُ قَادَةٌ وَالْمُتَّقُونَ سَادَةٌ وَمُجَالَسَتُهُمْ زِيَادَةٌ. ض

5704. Alimler önder, takva sahipleri efendidirler; onlarla birlikte olmakta hayır vardır.⁵⁷⁰⁴

٥٧٠٥-الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ يُحِبُّهُمْ أَهْلُ السَّمَاءِ وَتَسْتَغْفِرُ لَهُمُ الْحَيَاتُ فِي الْبَحْرِ إِذَا مَاتُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. ض

5705. Alimler peygamberlerin varisleridir, göktekiler onları sever, denizlerdeki balıklar bile öldüklerinde kıyamete kadar onlara mağfiret dilerler.⁵⁷⁰⁵

٥٧٠٦-الْعُلَمَاءُ ثَلَاثَةٌ رَجُلٌ عَاشَ بِعِلْمِهِ وَعَاشَ النَّاسُ بِهِ وَرَجُلٌ عَاشَ النَّاسُ بِهِ وَأَهْلَكَ نَفْسَهُ وَرَجُلٌ عَاشَ بِعِلْمِهِ وَلَمْ يَعِشْ بِهِ غَيْرُهُ. ض

⁵⁷⁰¹ Deylemî, III, 75; Râfiî, II, 445.

⁵⁷⁰² Deylemî, III, 76.

⁵⁷⁰³ Râfiî, II, 129.

⁵⁷⁰⁴ Müttekî, nr. 28677; Aclûnî, II, 83.

⁵⁷⁰⁵ Deylemî, III, 75.

5706. Alimler üç kısımdır; ilki ilminden hem kendisinin hem başkalarının istifade ettiği alim, ikincisi ilminden başkalarının istifade ettiği ama kendisinin istifade edemediği alim, üçüncüsü de ilminden kendisi istifade ettiği halde başkalarının kendisinden istifade edemediği alimdir.⁵⁷⁰⁶

İlim

۵۷۰۷- الْعِلْمُ أَفْضَلُ مِنَ الْعِبَادَةِ وَمَلَكَ الدِّينِ الْوَرَعُ. ض

5707. İlim ibadetten üstündür, dinin direği de haramlardan sakınmaktır.⁵⁷⁰⁷

۵۷۰۸- الْعِلْمُ أَفْضَلُ مِنَ الْعَمَلِ وَخَيْرُ الْأَعْمَالِ أَوْسَطُهَا وَدِينُ اللَّهِ تَعَالَى بَيْنَ الْقَاسِي وَالْغَالِي وَالْحَسَنَةُ بَيْنَ السَّيِّئَتَيْنِ لَا يَنْتَالُهَا إِلَّا بِاللَّهِ وَشَرُّ السَّيْرِ الْحَقِّقَةُ.

5708. İlim amelden üstün olup amellerin hayırlısı orta olanlardır, Allah'ın dini aşırı sertlikle aşırı yumuşaklık arasında, iyilik bu ikisinin ortasındadır; ona ancak Allah'ın yardımıyla ulaşılabilir, en kötü yürüyüş, yorucu yüklerle yapılan yürüyüştür.⁵⁷⁰⁸

۵۷۰۹- الْعِلْمُ ثَلَاثَةٌ وَمَا سِوَى ذَلِكَ فَهُوَ فَضْلٌ : آيَةٌ مُحْكَمَةٌ أَوْ سُنَّةٌ قَائِمَةٌ أَوْ فَرِيضَةٌ عَادِلَةٌ. صَح

5709. İlim üç çeşit olup ondan fazlası fazilettir, onlar muhkem ayetler, amel edilen sünnetler ve onlardan çıkan hükümlerdir.⁵⁷⁰⁹

۵۷۱۰- الْعِلْمُ ثَلَاثَةٌ كِتَابٌ نَاطِقٌ وَسُنَّةٌ مَاضِيَةٌ وَلَا أَذْرِي. ض

5710. İlim üç çeşit olup biri konuşan kitap, diğeri geçmiş bir sünnet, üçüncüsü de "Bilmiyorum!" demektir.⁵⁷¹⁰

⁵⁷⁰⁶ Deylemî, III, 76.

⁵⁷⁰⁷ Hatîb, IV, 436; İbni Adî, III, 455.

⁵⁷⁰⁸ Beyhakî, Şuab, III, 402.

⁵⁷⁰⁹ Hâkim, IV, 369; Beyhakî, VI, 208; Deylemî, III, 70.

⁵⁷¹⁰ Irâkî, I, 69; Müttekî, nr. 28660.

٥٧١١- الْعِلْمُ حَيَاةُ الْإِسْلَامِ وَعِمَادُ الْإِيمَانِ وَمَنْ عِلِمَ عِلْمًا آتَمَّ اللَّهُ لَهُ أَجْرَهُ وَمَنْ تَعَلَّمَ فَعَمِلَ عِلْمَهُ اللَّهُ مَا لَمْ يَعْلَمْ. ض

5711. İlim İslam'ın hayatı, imanın direğidir, ilim öğrenene Allah eksiksiz mükafat verir, ilim öğrenip de onunla amel eden kişiye de bilmediklerini de öğretir.⁵⁷¹¹

٥٧١٢- الْعِلْمُ خَزَائِنُ وَمِفْتَاحُهَا السُّؤَالُ فَسَلُّوا يَرْحَمَكُمُ اللَّهُ فَإِنَّهُ يُجْزِرُ فِيهِ أَرْبَعَةً : السَّائِلُ وَالْمُعَلَّمُ وَالْمُسْتَمِعُ وَالْمُحِبُّ لَهُمْ. ض

5712. İlim hazine gibi olup anahtarı sorudur; soru sorun ki Allah size merhamet etsin; soru sormakla dört kişi soru soran, cevap veren, dinleyen ve onları sevenler mükafat alır.⁵⁷¹²

٥٧١٣- الْعِلْمُ خَلِيلُ الْمُؤْمِنِ وَالْعَقْلُ ذَلِيلُهُ وَالْعَمَلُ قِيَمُهُ وَالْحِلْمُ وَزِيرُهُ وَالصَّبْرُ أَمِيرُ جُنُودِهِ وَالرَّفْقُ وَالِدُهُ وَاللَّيْنُ أَخُوهُ. ض

5713. İlim müminin dostu, akıl delili, amel bekçisi, hilim veziri, sabır komutanı, rıfk babası, yumuşaklık da kardeşidir.⁵⁷¹³

٥٧١٤- الْعِلْمُ خَيْرٌ مِنَ الْعِبَادَةِ وَمَلَكَ الدِّينِ الْوَرَعُ. ح

5714. İlim ibadetten hayırlıdır, dinin zirvesi de haramlardan sakınmaktır.⁵⁷¹⁴

٥٧١٥- الْعِلْمُ خَيْرٌ مِنَ الْعِبَادَةِ وَمَلَكَ الدِّينِ الْوَرَعُ وَالْعَالِمُ مَنْ يَعْمَلُ بِعِلْمِهِ. ض

5715. İlim ibadetten hayırlı olup dinin zirvesi haramlardan sakınmaktır, alim de bildiğiyle amel edendir.⁵⁷¹⁵

⁵⁷¹¹ Müttekî, nr. 28661, 28944.

⁵⁷¹² Ebû Nuaym, III, 192; Râfiî, III, 4; Deylemî, III, 68.

⁵⁷¹³ Beyhakî, Şuab, IV, 160; Deylemî, III, 69.

⁵⁷¹⁴ Müttekî, nr. 28664; Aclûnî, II, 85.

⁵⁷¹⁵ Aclûnî, II, 85.

٥٧١٦- اَلْعِلْمُ دِينٌ وَالصَّلَاةُ دِينٌ فَانظُرُوا عَمَّنْ تَأْخُذُونَ هَذَا الْعِلْمَ وَكَيْفَ تُصَلُّونَ
هَذِهِ الصَّلَاةَ فَإِنَّكُمْ تُسْأَلُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

5716. İlimle namaz dindir; siz dininizi kimden aldığınıza, namazınızı nasıl kıldığınıza iyi bakın; zira kıyamet günü onlardan sorguya çekilirsiniz.⁵⁷¹⁶

٥٧١٧- اَلْعِلْمُ عِلْمَانِ فَعِلْمٌ فِي الْقَلْبِ فَذَلِكَ الْعِلْمُ النَّافِعُ وَعِلْمٌ عَلَى اللِّسَانِ فَذَلِكَ
حُجَّةُ اللَّهِ عَلَى ابْنِ آدَمَ. ح

5717. İlim iki çeşittir; biri kalpteki ilim ki faydalı olan da odur, biri de dildeki ilimdir, o Allah'ın insanlara karşı delili olan ilimdir.⁵⁷¹⁷

٥٧١٨- اَلْعِلْمُ فِي قُرْنَشٍ وَالْأَمَانَةِ فِي الْأَنْصَارِ.

5718. İlim Kureyş'te, emanet ensardadır.⁵⁷¹⁸

٥٧١٩- اَلْعِلْمُ مِيرَاثِي وَمِيرَاثُ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلِي. ض

5719. İlim benim ve benden önceki peygamberlerin mirasıdır.⁵⁷¹⁹

٥٧٢٠- اَلْعِلْمُ وَالْمَالُ يَسْتَرَانِ كُلُّ عَيْبٍ وَالْجَهْلُ وَالْفَقْرُ يَكْشِفَانِ كُلَّ عَيْبٍ. ض

5720. İlimle mal her kusuru örter, cehalet ve fakirlik de her kusuru ortaya çıkarır.⁵⁷²⁰

٥٧٢١- اَلْعِلْمُ لَا يَحِلُّ مَنَعُهُ. ض

5721. İlmin esirgenmesi helal değildir.⁵⁷²¹

٥٧٢٢- اَلْعَمُّ وَالِدٌ.

5722. Amca, baba yerindedir.⁵⁷²²

⁵⁷¹⁶ Deylemî, III, 69.

⁵⁷¹⁷ İbni Ebî Şeybe, VII, 82.

⁵⁷¹⁸ Müttekî, nr. 33715; Aclûnî, I, 205.

⁵⁷¹⁹ Ebû Nuaym, Müsnedü Ebî Hanîfe, I, 57.

⁵⁷²⁰ Müttekî, nr. 28669.

⁵⁷²¹ Münâvî, IV, 392.

⁵⁷²² Müttekî, nr. 45470; Aclûnî, II, 90.

٥٧٢٣-الْعَمَائِمُ تِيحَانُ الْعَرَبِ وَالْاِحْتِبَاءُ حِيْطَانُهَا وَجُلُوسُ الْمُؤْمِنِ فِي الْمَسْجِدِ رِبَاطَةٌ. صَح

5723. Sarıklar Arapların tacı, dizleri dikerek oturmak onların duvarı, müminin mescidde oturması da nöbet beklemesidir.⁵⁷²³

٥٧٢٤-الْعَمَائِمُ تِيحَانُ الْعَرَبِ فَإِذَا وَضَعُوا الْعَمَائِمَ وَضَعُوا عِزَّهُمْ. ض

5724. Sarıklar Arapların tacıdır, onlar sarıklarını çıkardıkları zaman izzetlerini kaybederler.⁵⁷²⁴

٥٧٢٥-الْعِمَامَةُ عَلَى الْقَلَنْسُوءَةِ فَضْلٌ مَا بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْمُشْرِكِينَ يُعْطَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِكُلِّ كَوْرَةٍ يَدْوَرُهَا عَلَى رَأْسِهِ نُورًا. ض

5725. Takke üzerine sarık sarmak bizimle müşrikler arasını ayıran özelliktir, kıyamet günü kişiye başına sardığı herbir sarık için bir nur verilir.⁵⁷²⁵

٥٧٢٦-الْعَمْدُ قَوْدٌ وَالْخَطَأُ دِيَّةٌ. ح

5726. Bile bile öldürmede kısas yapılır, hata ile öldürmede diyet verilir.⁵⁷²⁶

Umra

٥٧٢٧-الْعُمْرَى جَائِزَةٌ لِأَهْلِهَا.

5727. Ömürlük mal vermek ehli için caizdir.⁵⁷²⁷

٥٧٢٨-الْعُمْرَى مِيرَاثٌ لِأَهْلِهَا. صَح

5728. Ömürlük mal, ehli için mirastır.⁵⁷²⁸

⁵⁷²³ Deylemî, III, 87.

⁵⁷²⁴ Deylemî, III, 88.

⁵⁷²⁵ Müttekî, nr. 41134.

⁵⁷²⁶ Dârekutnî, III, 94; Zeylâî, IV, 327; Müttekî, nr. 39850.

⁵⁷²⁷ Ahmed, III, 297; Taberânî, Evsat, II, 117. Umra, bir adamın malını bir kimseye kendisinin veya onun hayatına bağlayarak ömürlük olarak vermesi demektir.

⁵⁷²⁸ Ahmed, V, 8; İbnî Ebî Şeybe, IV, 509; Tahâvî, IV, 91; Taberânî, V, 162.

٥٧٢٩-الْعُمْرَى لِمَنْ وَهَبَتْ لَهُ. صَح

5729. Ömürlük mal, kendisine verilen kişinindir.⁵⁷²⁹

٥٧٣٠-الْعُمْرَى جَائِزَةٌ لِأَهْلِهَا وَالرَّقْبَى جَائِزَةٌ لِأَهْلِهَا. صَح

5730. Ömürlük mal da rukba da ehli için caizdir.⁵⁷³⁰

٥٧٣١-الْعُمْرَى جَائِزَةٌ لِمَنْ أَعْمَرَهَا وَالرَّقْبَى جَائِزَةٌ لِمَنْ أَرْقَبَهَا وَالْعَائِدُ فِي هَبْتِهِ كَالْعَائِدِ فِي قَيْنِهِ. صَح

5731. Ömürlük mal vermek ve rukba verilen kimselere caizedir, hisinden dönen kusmuğunu yalayan gibidir.⁵⁷³¹

٥٧٣٢-الْعُمْرَى وَالرَّقْبَى سَيِلُ الْمِيرَاثِ. صَح

5732. Umra ve rukbarın hükmü miras hükmü gibidir.⁵⁷³²

Umre

٥٧٣٣-الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا وَالْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ. صَح

5733. Bir umre diğer umreye kadar arada geçen günahlar için keffarettir, kabul olunan bir haccın da cennetten başka mükafatı yoktur.⁵⁷³³

٥٧٣٤-الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا مِنَ الذُّنُوبِ وَالْخَطَايَا وَالْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ. صَح

5734. Bir umre diğer umreye kadar arada işlenen hata ve günahlara keffarettir, kabul olunan bir haccın da karşılığı cennetten başkası değildir.⁵⁷³⁴

⁵⁷²⁹ Müslim, Hibât 25; Nesâî, Umrâ 4; Ahmed, III, 304, 393.

⁵⁷³⁰ Ahmed, III, 303; Ebû Yalâ, IV, 150; Beyhakî, VI, 175.

⁵⁷³¹ Ahmed, I, 250.

⁵⁷³² İbni Hibbân, XI, 534; Taberânî, V, 162.

⁵⁷³³ Ahmed, II, 462; Beyhakî, IV, 343.

⁵⁷³⁴ Ahmed, II, 462; İbni Hibbân, IX, 9; İbni Huzeyme, IV, 131.

۵۷۳۵-الْعُمْرَتَانِ تَكْفَرَانِ مَا بَيْنَهُمَا وَالْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ وَمَا سَبَّحَ الْحَاجُّ مِنْ تَسْبِيحَةٍ وَلَا هَلَّلَ مِنْ تَهْلِيلَةٍ وَلَا كَبَّرَ مِنْ تَكْبِيرَةٍ إِلَّا الْجَنَّةُ وَمَا سَبَّحَ الْحَاجُّ مِنْ تَسْبِيحَةٍ وَلَا هَلَّلَ مِنْ تَهْلِيلَةٍ وَلَا كَبَّرَ مِنْ تَكْبِيرَةٍ إِلَّا يُبَشِّرُ بِهَا تَبَشِيرًا. ض

5735. İki umre aralarda işlenen günahlara keffaret olur, makbul bir hacın karşılığı da cennetten başka birşey değildir, hacının getirdiği her bir tesbih, tehlil ve tekbirin karşılığı cennet, yine hacının getirdiği her bir tesbih, tehlil ve tekbir karşılığında kendisine müjdeler vardır.⁵⁷³⁵

۵۷۳۶-الْعُمْرَةُ مِنَ الْحَجِّ بِمَنْزِلَةِ الرَّأْسِ مِنَ الْجَسَدِ وَبِمَنْزِلَةِ الزَّكَاةِ مِنَ الصَّيَّامِ. ض

5736. Hacca göre umre vücuda göre baş, oruca göre de zekat gibidir.⁵⁷³⁶

Çeşitli Hadisler

۵۷۳۷-الْعَنْبَرُ لَيْسَ بِرِكَازٍ بَلْ هُوَ لِمَنْ وَجَدَهُ. ض

5737. Amber, beşte bir verilen maden değildir, o, onu bulana aittir.⁵⁷³⁷

۵۷۳۸-الْعَنْكَبُوتُ شَيْطَانٌ فَاقْتُلُوهُ. ض

5738. Örümcek şeytandır, onu öldürün.⁵⁷³⁸

۵۷۳۹-الْعَنْكَبُوتُ شَيْطَانٌ مَسْخُوهٌ اللَّهُ تَعَالَى فَاقْتُلُوهُ. ض

5739. Örümcek Allah'ın şeklini değiştirdiği şeytandır, onu öldürün.⁵⁷³⁹

۵۷۴۰-الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ الصَّلَاةُ فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ. صَح

5740. Bizimle onlar arasındaki sınır namazdır, onu terkeden küfre girer.⁵⁷⁴⁰

⁵⁷³⁵ Ahmed, II, 461; Mütttekî, nr. 12295.

⁵⁷³⁶ Deylemî, III, 83.

⁵⁷³⁷ Mütttekî, nr. 10963; Elbânî, Zaîfe, nr. 834; Amber, okyanusların çeşitli kesimlerinden toplanan güzel kokulu bir maddedir.

⁵⁷³⁸ Elbânî, Zaîfe, nr. 151.

⁵⁷³⁹ İbni Adî, VI, 2317; Mütttekî, nr. 39999; İbni Arrâk, I, 210.

⁵⁷⁴⁰ Ahmed, V, 346; Beyhakî, III, 366.

٥٧٤١-الْعِيَاذَةُ وَالطَّيْرَةُ وَالطَّرْقُ مِنَ الْجِنِّ. صَح

5741. Kuş uçurma, uğursuzluğa inanma, çakıl taşlarıyla fala bakma, puta tapmadan sayılır.⁵⁷⁴¹

٥٧٤٢-الْعِيَاذَةُ فُوقَ نَاقَةٍ. ض.

5742. Hasta ziyareti, deve sağım süresi kadardır.⁵⁷⁴²

٥٧٤٣-الْعِيدَانُ وَاجِبَانِ عَلَى كُلِّ حَالِمٍ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى. ض.

5743. Bayram namazları erkek kadın her mükellefe vaciptir.⁵⁷⁴³

Göz

٥٧٤٤-الْعَيْنُ حَقٌّ. صَح

5744. Göz değmesi gerçektir.⁵⁷⁴⁴

٥٧٤٥-الْعَيْنُ حَقٌّ تَسْتَنْزِلُ الْخَالِقَ. صَح

5745. Göz değmesi hakır, dağı bile yerinden oynatır.⁵⁷⁴⁵

٥٧٤٦-الْعَيْنُ حَقٌّ وَلَوْ كَانَ شَيْءٌ سَابِقَ الْقَدْرِ سَبَقَتْهُ الْعَيْنُ وَإِذَا اسْتَفْسِلْتُمْ فَاغْسِلُوا. صَح

5746. Nazar hakır, kaderi geçen bir şey olsa nazar geçerdi, sizden gusletmeniz istenirse gusledin.⁵⁷⁴⁶

٥٧٤٧-الْعَيْنُ حَقٌّ تَخْضُرُهَا الشَّيْطَانُ وَحَسَدُ ابْنِ آدَمَ. ض.

5747. Nazar hakır, onda şeytan ve insanoğlunun hasedi vardır.⁵⁷⁴⁷

⁵⁷⁴¹ İbni Hibbân, XIII, 502; Taberânî, XVIII, 369; Beyhakî, VIII, 139.

⁵⁷⁴² Beyhakî, Şuab, VI, 543; Deylemî, III, 80.

⁵⁷⁴³ Deylemî, III, 88.

⁵⁷⁴⁴ Ahmed, II, 319.

⁵⁷⁴⁵ Ahmed, I, 274, 294.

⁵⁷⁴⁶ İbni Hibbân, XIII, 473; Nesâî, Kübrâ, IV, 381.

⁵⁷⁴⁷ Ahmed, II, 439; Heysemî, V, 107.

٥٧٤٨-الْعَيْنُ تُدْخِلُ الرَّجُلَ الْقَبْرَ وَتُدْخِلُ الْجَمَلَ الْقِدْرَ. صَح

5748. Nazar insanı mezara, deveyi kazana sokar.⁵⁷⁴⁸

٥٧٤٩-الْعَيْنُ وَكَاءُ السَّهِّ فَمَنْ نَامَ فَلْيَتَوَضَّأْ. ض

5749. Göz dübürün bağıdır, uyuyan kimse abdest almalıdır.⁵⁷⁴⁹

٥٧٥٠-الْعَيْنُ وَكَاءُ السَّهِّ فَإِذَا نَامَتْ الْعَيْنُ اسْتَطْلَقَ الْوُكَاءُ. صَح

5750. Göz dübürün bağıdır, göz uyuduğu zaman bağ çözülür.⁵⁷⁵⁰

٥٧٥١-الْعَيْنَانِ تَزْنِيَانِ وَالْيَدَانِ تَزْنِيَانِ وَالرِّجْلَانِ تَزْنِيَانِ وَالْفَرْجُ يَزْنِي. صَح

5751. Gözler zina eder, eller zina eder, ayaklar zina eder, ilişki organı da zina eder.⁵⁷⁵¹

٥٧٥٢-الْعَيْنَانِ دَلِيلَانِ وَالْأُذُنَانِ قُمْعَانِ وَاللِّسَانُ تَرْجُمَانُ وَالْيَدَانِ جَنَاحَانِ وَالْكَبِدُ رَحْمَةٌ وَالطَّحَالُ صَحِكٌ. وَالرَّئَةُ نَفْسٌ وَالْكُلَيْتَانِ مَكْرٌ وَالْقَلْبُ مَلِكٌ فَإِذَا صَلَحَ الْمَلِكُ صَلَحَتْ رَعِيَّتُهُ وَإِذَا فَسَدَ الْمَلِكُ فَسَدَتْ رَعِيَّتُهُ.

5752. Gözler delil, kulaklar kapı, dil tercüman, eller kanat, karaciğer şefkat, dalak gülme, akciğerler nefes, böbrekler hile yeri, kalp sultandır; sultan iyi olursa halk da iyi olur; o fesada uğrarsa halk da fesada uğrar.⁵⁷⁵²

Medine'nin Tozu

٥٧٥٣-غُبَارُ الْمَدِينَةِ شِفَاءٌ مِنَ الْجَدَامِ. ض

5753. Medine'nin tozu, cüzzama karşı şifadır.⁵⁷⁵³

٥٧٥٤-غُبَارُ الْمَدِينَةِ يُبْرِئُ الْجَدَامَ. ض

⁵⁷⁴⁸ İbni Adî, VI, 407; Kudâî, II, 140; Ebû Nuaym, VII, 90.

⁵⁷⁴⁹ Ahmed, I, 111; Dârekutnî, I, 161; Beyhakî, I, 118.

⁵⁷⁵⁰ Dârekutnî, I, 160; Beyhakî, I, 118; Deylemî, III, 79.

⁵⁷⁵¹ Ahmed, II, 343, 344, 372, 411.

⁵⁷⁵² İbni Adî, II, 215; Deylemî, V, 546.

⁵⁷⁵³ Râfî, Tedvîn, III, 396; Aclûnî, II, 101.

5754. Medine'nin tozu, cüzzamı iyileştirir.⁵⁷⁵⁴

٥٧٥٥- غُبَارُ الْمَدِينَةِ يُطْفِئُ الْجُذَامَ. ض

5755. Medine'nin tozu, cüzzamı yok eder.⁵⁷⁵⁵

Çeşitli Hadisler

٥٧٥٦- غَبْنُ الْمُسْتَرْسِلِ حَرَامٌ. ض

5756. Alışverişte aldatmak, haramdır.⁵⁷⁵⁶

٥٧٥٧- غَبْنُ الْمُسْتَرْسِلِ رِبَاٌ.

5757. Alışverişte aldatmak, faizdir.⁵⁷⁵⁷

٥٧٥٨- غَدْوَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ رَوْحَةٌ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا. صَح

5758. Allah yolunda sabah veya akşam yürüyüşü, dünyadan ve onun içindeki şeylerden daha hayırlıdır.⁵⁷⁵⁸

٥٧٥٩- غَدْوَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ رَوْحَةٌ خَيْرٌ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ وَغَرَبَتْ. صَح

5759. Allah yolunda bir sabah veya akşam yürüyüşü, güneşin üzerine doğup battığı herşeyden daha hayırlıdır.⁵⁷⁵⁹

٥٧٦٠- غُرَّةُ الْعَرَبِ كِنَانَةٌ وَأَرْكَانُهَا تَمِيمٌ وَخُطْبَاؤُهَا أَسَدٌ وَفُرْسَانُهَا قَيْسٌ وَلِلَّهِ تَعَالَى مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ فُرْسَانٌ وَفُرْسَانُهُ فِي الْأَرْضِ قَيْسٌ.

5760. Arapların efendileri Kinane, direkleri Temim, hatipleri Esed, süvarileri de Kaysoğullarıdır; Allah'ın yeryüzünde bir takım süvarileri vardır, onun yeryüzündeki süvarileri de Kaysoğullarıdır.⁵⁷⁶⁰

⁵⁷⁵⁴ Râfî, Tedvîn, III, 396; Aclûnî, II, 101.

⁵⁷⁵⁵ Râfî, Tedvîn, III, 396; Aclûnî, II, 101.

⁵⁷⁵⁶ Taberânî, VIII, 126; Deylemî, III, 102; Heysemî, IV, 76.

⁵⁷⁵⁷ Beyhakî, V, 349.

⁵⁷⁵⁸ Buhârî, Cihâd, 5, 6, 73, Rikâk 2, 51; Müslim, İmâre 112, 115; Tirmizî, Fedâilü'l-Cihâd, 11,12.

⁵⁷⁵⁹ Buhârî, Cihâd, 5, 6, 73, Rikâk 2, 51; Müslim, İmâre 112, 115; Tirmizî, Fedâilü'l-Cihâd, 11,12.

⁵⁷⁶⁰ İbni Asâkir, LVII, 390.

٥٧٦١- غَزْوَةٌ فِي الْبَحْرِ مِثْلُ عَشْرِ غَزَوَاتٍ فِي الْبَرِّ وَالَّذِي يَسْدُرُ فِي الْبَحْرِ
كَالْمُتَشَحِّطِ فِي دَمِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. صَح

5761. Denizde yapılan savaş, karada yapılan on savaşa bedeldir, deniz savaşında başı dönen kişi de Allah yolunda kana bulanan kişi gibidir.⁵⁷⁶¹

٥٧٦٢- غَزْوَةٌ فِي الْبَحْرِ خَيْرٌ مِنْ عَشْرِ غَزَوَاتٍ فِي الْبَرِّ وَمَنْ أَجَارَ الْبَحْرَ فَكَأَنَّمَا
أَجَارَ الْأَوْدِيَةَ كُلَّهَا وَالْمَائِدُ فِيهِ كَالْمُتَشَحِّطِ فِي دَمِهِ. ض.

5762. Denizdeki bir cihad, karadaki on cihaddan daha hayırlıdır; denizi aşan bir kimse bütün vadileri aşmış gibi sevap alır, denizde cihad maksadıyla yolculuk yaparken başı dönen kimse de Allah yolunda başı kana bulanan kimse gibidir.⁵⁷⁶²

٥٧٦٣- غُسْلُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ. صَح

5763. Cuma günü gusletmek her ergene vaciptir.⁵⁷⁶³

٥٧٦٤- غُسْلُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ كَوُجُوبِ غُسْلِ الْجَنَابَةِ. صَح

5764. Cuma günü gusletmek cünüplükten yıkanmak gibi vaciptir.⁵⁷⁶⁴

٥٧٦٥- غُسْلُ الْقَدَمَيْنِ بِالْمَاءِ الْبَارِدِ بَعْدَ الْخُرُوجِ مِنَ الْحَمَّامِ أَمَانٌ مِنَ الصَّدَاعِ. ض.

5765. Hamamdan çıkarken ayakları soğuk suyla yıkamak baş ağrısını giderir.⁵⁷⁶⁵

٥٧٦٦- غُسْلُ الْإِنَاءِ وَطَهَارَةُ الْفِنَاءِ يُورِثَانِ الْغِنَى.

5766. Kapları yıkayıp evleri temiz tutmak zenginlik getirir.⁵⁷⁶⁶

⁵⁷⁶¹ Bûsîrî, III, 159.

⁵⁷⁶² Hâkim, II, 155.

⁵⁷⁶³ Ahmed, III, 60; Tahâvî, I, 116; İbni Hacer, İsâbe, VII, 121.

⁵⁷⁶⁴ İbni Hibbân, IV, 29; Râfiî, II, 246.

⁵⁷⁶⁵ Müttekî, nr. 28300; Elbânî, Zaîfe, nr. 482.

⁵⁷⁶⁶ Hatîb, XII, 92; İbnü'l-Cevzî, I, 77; İbni Arrâk, II, 66.

٥٧٦٧- غَشِيَتْكُمْ السُّكْرَتَانِ حُبُّ الْعَيْشِ وَحُبُّ الْجَهْلِ فَعِنْدَ ذَلِكَ لَا تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَلَا تَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْقَائِمُونَ بِالْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ كَالسَّابِقِينَ الْأَوَّلِينَ مِنَ
الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ. ض

5767. İki sarhoşluk olan dünya sevgisi ile cehalet sevgisi insanları kuşatır; o zamanda iyilikler emdilmeyip kötülüklerden sakındırılmaz, o zamanda Kuran ve sünnetle amel edenler muhacir ve ensarın ileri gelenleri gibi sevap alırlar.⁵⁷⁶⁷

٥٧٦٨- غَشِيَتْكُمْ الْفِتْنُ كَقَطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ أَنْجَى النَّاسَ فِيهَا رَجُلٌ صَاحِبٌ شَاهِقَةٍ
يَأْكُلُ مِنْ رِسْلِ غَنَمِهِ أَوْ رَجُلٌ آخِذٌ بِعِنَانٍ فَرَسِهِ مِنْ وَرَاءِ الدُّرُوبِ يَأْكُلُ مِنْ سَيْفِهِ.

5768. Karanlık geceler gibi fitneler olacaktır; o fitnelerden kurtulmanın yolu, yüksek dağlara kaçıp orada koyunların geliriyle yaşamak veya atının dizgininden tutup cihad yollarında yürüyerek kılıçla karın doyurmaktır.⁵⁷⁶⁸

٥٧٦٩- غَضُّوا الْأَبْصَارَ وَاهْجَرُوا الدُّعَارَ وَاجْتَنَبُوا أَعْمَالَ أَهْلِ النَّارِ. ض

5769. Haramlara bakmayın, kötülüklerle yaklaşmayın, cehennem ehlinin işlerinden de sakının!⁵⁷⁶⁹

٥٧٧٠- غَطَّ فَخَذَكَ فَإِنَّ الْفَخْدَ عَوْرَةٌ. صَح

5770. Uyluklarını ört, uyluklar avrettir.⁵⁷⁷⁰

٥٧٧١- غَطَّ فَخَذَكَ فَإِنَّ فَخْدَ الرَّجُلِ مِنْ عَوْرَتِهِ. صَح

5771. Uyluğunu ört, kişinin uyluğu avrettir.⁵⁷⁷¹

٥٧٧٢- غَطُّوا حُرْمَةَ عَوْرَتِهِ فَإِنَّ حُرْمَةَ عَوْرَةِ الصَّغِيرِ كَحُرْمَةِ عَوْرَةِ الْكَبِيرِ وَلَا يَنْظُرُ
اللَّهُ إِلَى كَاشِفِ عَوْرَةٍ. صَح

⁵⁷⁶⁷ Ebû Nuaym, VIII, 48.

⁵⁷⁶⁸ İbni Ebî Şeybe, VII, 465; Hâkim, IV, 560.

⁵⁷⁶⁹ İbni Adî, V, 250; Deylemî, III, 97.

⁵⁷⁷⁰ Hâkim, III, 738.

⁵⁷⁷¹ Ahmed, I, 275; Taberânî, XI, 84; Hâkim, IV, 200.

5772. Kişinin avret yerini örtün; küçüğün avret yerine bakmak büyüğün avret yerine bakmak gibidir, Allah avret yerini açan kişiye nazar etmez.⁵⁷⁷²

٥٧٧٣- غَطُّوا الْإِنَاءَ وَأَوْكُوا السَّقَاءَ فَإِنَّ فِي السَّنَةِ لَيْلَةً يَنْزِلُ فِيهَا وَبَاءٌ لَا يَمُرُّ بِإِنَاءٍ لَمْ يَغْطُ أَوْ سَقَاءٍ لَمْ يُوكَّ إِلَّا وَقَعَ فِيهِ مِنْ ذَلِكَ الْوَبَاءِ. صح

5773. Kapların üstünü örtüp su tulumlarının ağızlarını bağlayın, zira yılda bir gece veba hastalığı inerek ağzı açık kaplara ve ağzı bağlı olmayan tulumlara rastlarsa onların içine girer.⁵⁷⁷³

٥٧٧٤- غَطُّوا الْإِنَاءَ وَأَوْكُوا السَّقَاءَ وَأَغْلِقُوا الْأَبْوَابَ وَأَطْفِنُوا السَّرَاجَ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَحِلُّ سَقَاءَ وَلَا يَفْتَحُ بَاباً وَلَا يَكْشِفُ إِنَاءً فَإِنْ لَمْ يَجِدْ أَحَدَكُمْ إِلَّا إِنْ يَغْرَضُ عَلَى إِنَائِهِ عوداً وَيَذْكُرُ اسْمَ اللَّهِ فَلْيَفْعَلْ فَإِنَّ الْقَوْنِسِقَةَ تُضْرِمُ عَلَى أَهْلِ الْبَيْتِ بَيْتَهُمْ. صح

5774. Kapların üstünü kapatıp su tulumlarının ağızlarını bağlayın, kapıları kapatıp kandilleri söndürün; zira şeytan tulumları çözüp kaplarla kapıları açamaz; kapların üstüne çubuktan başka koyacak başka birşey bulamayan Allah'ın adını anarak o çubuğu koysun; fare gibi hayvanlar da evdekilerle birlikte evi yakabilir.⁵⁷⁷⁴

٥٧٧٥- غِفَارُ غَفَرَ اللَّهُ لَهَا وَأَسْلَمَ سَالَمَهَا اللَّهُ وَعَصِيَّةٌ عَصَتْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ. صح

5775. Gıfar kabilesini Allah affetti, Eslem kabilesine selamet verdi, Useyye de Allah ve resulüne isyan etti.⁵⁷⁷⁵

٥٧٧٦- غَفَرَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِمَّنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَانَ سَهْلاً إِذَا بَاعَ سَهْلاً إِذَا اشْتَرَى سَهْلاً إِذَا افْتَضَى. صح

5776. Allah, sizden önce yaşamış alıp satarken, alacağını isterken kolaylık gösteren bir adamın günahlarını bağışladı.⁵⁷⁷⁶

⁵⁷⁷² Hâkim, III, 288; Gumârî, s. 75.

⁵⁷⁷³ Ahmed, II, 355; Ebû Avane, V, 145; Beyhakî, Şuab, V, 127.

⁵⁷⁷⁴ Ebû Yalâ, IV, 178.

⁵⁷⁷⁵ Tayâlisî, s. 253; Ahmed, II, 20; İbni Hibbân, V, 321.

⁵⁷⁷⁶ Tirmizî, Büyû 75; Ahmed, III, 340.

٥٧٧٧- غَفَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِرَجُلٍ أَمَاطَ غُصْنٍ شَوْكٍ عَنِ الطَّرِيقِ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ. صح

5777. Allah yolda bulduğu dikenini kaldırıp attığı için bir kişinin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışladı.⁵⁷⁷⁷

٥٧٧٨- غُفِرَ لَامْرَأَةٍ مُومِسَةٍ مَرَّتْ بِكَلْبٍ عَلَى رَأْسِ رَكْبِي يَلْهَثُ كَادَ يَقْتُلُهُ الْعَطَشُ فَنَزَعَتْ خُفَّهَا فَأَوْتَقَتْهُ بِخِمَارِهَا فَنَزَعَتْ لَهُ مِنَ الْمَاءِ فَغَفِرَ لَهَا بِذَلِكَ. صح

5778. Kötü bir kadın kuyu başında dilini sarkıtmış susuzluktan ölmek üzere olan bir köpek gördü de kuyuya inerek ayakkabısına doldurduğu suyu örtüsüyle bağlayıp yukarı çıkararak köpeği suladı, bu yüzden günahları affedildi.⁵⁷⁷⁸

٥٧٧٩- غَفَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَزَيْدِ بْنِ عَمْرٍو وَرَحِمَهُ فَإِنَّهُ مَاتَ عَلَى دِينِ إِبْرَاهِيمَ. ح

5779. Allah Tela, İbrahim dini üzere ölen Zeyd İbni Amr'ı affedip ona rahmet etsin!⁵⁷⁷⁹

٥٧٨٠- غِلْظُ الْقُلُوبِ وَالْجَفَاءُ فِي أَهْلِ الْمَشْرِقِ وَالْإِيمَانُ وَالسَّكِينَةُ فِي أَهْلِ الْحِجَازِ. صح ح

5780. Kalp katılığı ile cefa doğu, iman ve sekinet ise Hicaz ehlinde dir.⁵⁷⁸⁰

٥٧٨١- غَنِيمَةُ مَجَالِسِ الذِّكْرِ الْجَنَّةُ. صح

5781. Zikir meclislerinin ganimeti, cennettir.⁵⁷⁸¹

٥٧٨٢- غَيْرُ الدَّجَالِ أَخَوْفُ عَلَى أُمَّتِي مِنَ الدَّجَالِ الْأَنَمَةُ الْمُضْلُونُ. صح

5782. Ümmetim için Deccal'dan daha fazla korktuğum kişiler, haktan saptıran idarecilerdir.⁵⁷⁸²

⁵⁷⁷⁷ Münâvî, IV, 406.

⁵⁷⁷⁸ Ahmed, II, 510.

⁵⁷⁷⁹ İbni Sad, III, 381; İbni Asâkir, XIX, 512.

⁵⁷⁸⁰ Ahmed, III, 345; İbni Hibbân, XVI, 285.

⁵⁷⁸¹ Ahmed, II, 177, 190.

⁵⁷⁸² Ahmed, VI, 441, V, 145.

٥٧٨٣-غَيَّرَتَانِ إِخْدَاهُمَا يُحِبُّهَا اللَّهُ وَالْأُخْرَى يُبْغِضُهَا اللَّهُ تَعَالَى وَمَخِيلَتَانِ إِخْدَاهُمَا يُحِبُّهَا اللَّهُ وَالْأُخْرَى يُبْغِضُهَا اللَّهُ تَعَالَى الْغَيْرَةُ فِي الرِّيَّةِ يُحِبُّهَا اللَّهُ وَالْغَيْرَةُ فِي غَيْرِ رِيَّةٍ يُبْغِضُهَا اللَّهُ وَالْمَخِيلَةُ إِذَا تَصَدَّقَ الرَّجُلُ يُحِبُّهَا اللَّهُ وَالْمَخِيلَةُ فِي الْكِبَرِ يُبْغِضُهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ. صح

5783. Allah'ın biri sevdiği biri de sevmediği iki çeşit kıskançlıkla iki çeşit de gurur vardır; Allah şüpheli durumlardaki kıskançlığı sever, böyle olmayan durumlardaki kıskançlığı sevmez; kişinin sadaka verirken duyduğu gururu sever, ama kibrinden dolayı gurura kapılmasını sevmez.⁵⁷⁸³

٥٧٨٤-غَيِّرُوا الشَّيْبَ وَلَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ. صح

5784. Ağaran kılları boyayın, yahudilere benzemeyin.⁵⁷⁸⁴

٥٧٨٥-غَيِّرُوا الشَّيْبَ وَلَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ وَالنَّصَارَى. صح

5785. Beyazlayan kılları boyayın, yahudilerle hristiyanlara benzemeyin.⁵⁷⁸⁵

٥٧٨٦-غَيِّرُوا الشَّيْبَ وَلَا تُقَرَّبُوهُ السَّوَادَ. صح

5786. Ağaran kılları boyayın, ama siyaha yakın renge boyamayın.⁵⁷⁸⁶

٥٧٨٧-الْغَازِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَالْحَاجُّ وَالْمُعْتَمِرُ وَقَدْ دَعَاهُمْ فَأَجَابُوهُ وَسَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ. صح

5787. Allah yolunda cihada çıkan kişi ile hac ve umreye giden kişiler Allah'ın elçisidirler; Allah onları çağırmış, onlar onun çağırısına icabet etmişler, ondan istemişler, isteklerine de nail olmuşlardır.⁵⁷⁸⁷

⁵⁷⁸³ Ahmed, IV, 154; Taberânî, XVII, 340; Hâkim, I, 418; Heysemî, IV, 329.

⁵⁷⁸⁴ İbni Sad, I, 439; Ahmed, II, 261; İbni Hibbân, XII, 287.

⁵⁷⁸⁵ İbni Sad, I, 439; Ahmed, II, 261; İbni Hibbân, XII, 287.

⁵⁷⁸⁶ Ahmed, III, 247.

⁵⁷⁸⁷ İbni Mâce, Menâsik 5.

٥٧٨٨-الْعَبَارُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِسْفَارُ الْوُجُوهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

5788. Allah yolunda bulaşan tozlar, kıyamet günü yüzlerin nuru olurlar.⁵⁷⁸⁸

٥٧٨٩-الْعُدُوُّ وَالرَّوَاخُ إِلَى الْمَسَاجِدِ مِنَ الْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ض.

5789. Sabah akşam mescidlere gidip gelmek, Allah yolunda cihad sayılır.⁵⁷⁸⁹

٥٧٩٠-الْعُدُوُّ وَالرَّوَاخُ فِي تَعْلِيمِ الْعِلْمِ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ض.

5790. İlim öğrenip öğretmek için sabah akşam gidip gelmek, Allah nezdinde cihad etmekten daha faziletlidir.⁵⁷⁹⁰

٥٧٩١-الْغُرَبَاءُ فِي الدُّنْيَا أَرْبَعَةٌ قُرْآنٌ فِي جَوْفِ ظَالِمٍ وَمَسْجِدٌ فِي نَادِي قَوْمٍ

لَا يُصَلِّي فِيهِ وَمُصْحَفٌ فِي بَيْتٍ لَا يُقْرَأُ فِيهِ وَرَجُلٌ صَالِحٌ مَعَ قَوْمٍ سَوْءٍ. ض.

5791. Dünyada garipler dörttür; zalimin göğsündeki Kuran, halkın arasında olmasına rağmen içinde namaz kılınmayan mescid, evde bulunup da okunmayan Mushaf, kötüler arasında bulunan iyi kişiler garip gibidirler.⁵⁷⁹¹

٥٧٩٢-الْغُرَفَةُ مِنْ يَاقُوتَةٍ حُمْرَاءَ أَوْ زَبَرْجَدَةٍ خَضْرَاءَ أَوْ دُرَّةٍ بَيْضَاءَ لَيْسَ فِيهَا فَصْمٌ

وَلَا وَصْمٌ وَإِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَتَرَاءَوْنَ الْغُرَفَةَ مِنْهَا كَمَا يَتَرَاءَوْنَ الْكَوْكَبَ الدَّرِّيَّ الشَّرْقِيَّ

أَوِ الْغَرِيبِيَّ أَفْقِي السَّمَاءِ وَإِنَّ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرُ مِنْهُمْ وَأَنْعَمَا. ض.

5792. Cennet köşkleri kırmızı yakut, yeşil zeberced ve beyaz inci-dendir; onlarda hiç bir kusur ve ayıp yoktur, cennet halkı onlara sizin gökte, doğu ve batıdaki parlak yıldızlara baktığınız gibi bakarlar, Ebu Bekir'le Ömer o köşklerde ikram görürler.⁵⁷⁹²

⁵⁷⁸⁸ Taberânî, Şâmiyyîn, I, 188; Ebû Nuaym, VI, 88; Deylemî, III, 108.

⁵⁷⁸⁹ Taberânî, VIII, 177; Deylemî, III, 109; Heysemî, II, 29.

⁵⁷⁹⁰ Deylemî, III, 109.

⁵⁷⁹¹ Deylemî, III, 108.

⁵⁷⁹² Hakîm, III, 93.

٥٧٩٣-الْغَرِيبُ إِذَا مَرَضَ فَتَنْظَرُ عَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ وَمِنْ أَمَامِهِ وَمِنْ خَلْفِهِ فَلَمْ يَرَ أَحَدًا يَعْرِفُهُ يَغْفِرُ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. ض

5793. Garib, hastalanıp da sağına soluna, önüne ve arkasına bakar da tanıdığı bir kimse göremezse Allah Teala onun geçmiş günahlarını bağışlar.⁵⁷⁹³

Şehidler

٥٧٩٤-الْغَرِيقُ شَهِيدٌ وَالْحَرِيقُ شَهِيدٌ وَالْغَرِيبُ شَهِيدٌ وَالْمَلْدُوعُ شَهِيدٌ وَالْمَبْطُونُ شَهِيدٌ وَمَنْ يَقَعُ عَلَيْهِ الْبَيْتُ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ يَقَعُ مِنْ فَوْقِ الْبَيْتِ فَتَنْدُقُ رِجْلُهُ أَوْ عُنُقُهُ فَيَمُوتُ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ تَقَعُ عَلَيْهِ الصَّخْرَةُ فَهُوَ شَهِيدٌ وَالْغَيْرَى عَلَى زَوْجِهَا كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهَا أَجْرُ شَهِيدٍ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ نَفْسِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ أَخِيهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ جَارِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهِي عَنِ الْمُنْكَرِ شَهِيدٌ. ص

5794. Suda boğulan şehid, yangında ölen şehid, garip olarak ölen şehid, zehirli hayvan tarafından öldürülen şehid, karın ağrısı sebebiyle ölen şehid, yıkık altında kalan şehiddir; kocasını kıskandığını saklayan Allah yolunda mücahid gibidir ve o kadına şehid ecri vardır; malı için ölen şehid, canı için ölen şehid, kardeşi için ölen şehid, komşusu için ölen şehid, iyiliği emredip kötülüğü nehyederken ölenler de şehiddir.⁵⁷⁹⁴

٥٧٩٥-الْغَرِيقُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ ض

5795. Allah yolunda boğulan şehiddir.⁵⁷⁹⁵

٥٧٩٦-الْغَزْوُ خَيْرٌ لَوْ دَيْتُكَ. ض

⁵⁷⁹³ Râfî, IV, 170; Deylemî, III, 112.

⁵⁷⁹⁴ İbni Asâkir, LIII, 166.

⁵⁷⁹⁵ Deylemî, III, 111.

5796. Gazveye çıkmak, hurma fidanlarının başını beklemekten daha hayırlıdır.⁵⁷⁹⁶

٥٧٩٦-الْعَزْوُ غَزَوَانٍ فَأَمَّا مَنْ غَزَا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ تَعَالَى وَأَطَاعَ الْإِمَامَ وَأَنْفَقَ الْكَرِيمَةَ وَيَأْسَرَ الشَّرِيكَ وَاجْتَنَبَ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ فَإِنَّ نَوْمَهُ وَنَبْهَهُ أَجْرٌ كُلُّهُ وَأَمَّا مَنْ غَزَا فَخَرًّا وَرِبَاءً وَسُمْعَةً وَعَصَى الْإِمَامَ وَأَفْسَدَ فِي الْأَرْضِ فَإِنَّهُ لَنْ يَرْجِعَ بِالْكَفَافِ. صح

5797. Cihad iki türlüdür; Allah'ın rızasını arayarak, idarecisine itaat ederek, malının değerlisini vererek ortağına karşı müsamahakar davranarak yeryüzünde fesad çıkarmaktan sakınarak cihad eden kişinin uykusuyla uyanıklığı hep mükafattır; övünmek, gösteriş yapmak, duysunlar diye idarecisine karşı gelerek ve yeryüzünde fesad çıkararak cihada çıkan kişi kıyamet günü kendisine fayda verecek hiçbir sevap göremez.⁵⁷⁹⁷

Gusûl

٥٧٩٨-الْغُسْلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ سُنَّةٌ. صح

5798. Cuma günü gusletmek sünnettir.⁵⁷⁹⁸

٥٧٩٩-الْغُسْلُ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ فِي سَبْعَةِ أَيَّامٍ شَعْرِهِ وَبَشَرِهِ. صح

5799. Yedi günde bir vücudun yıkanması her müslümana vaciptir.⁵⁷⁹⁹

٥٨٠٠-الْغُسْلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ وَأَنْ يَسْتَنْ وَأَنْ يَمَسَّ طَيِّبًا إِنْ

وَجَدَ. صح

5800. Cuma günü yıkanıp misvak kullanmak, varsa güzel koku sürünmek bulûğ çağına eren herkesin görevidir.⁵⁸⁰⁰

⁵⁷⁹⁶ Münâvî, IV, 410.

⁵⁷⁹⁷ Ahmed, V, 234; Taberânî, XX, 91; Beyhakî, Şuab, IV, 30.

⁵⁷⁹⁸ Abdürrezzâk, III, 200; Taberânî, X, 212.

⁵⁷⁹⁹ Deylemî, III, 107.

⁵⁸⁰⁰ İbni Hibbân, IV, 34; Taberânî, Evsat, III, 167; Beyhakî, III, 242.

٥٨٠١-الْغُسْلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ وَالسَّوَاكُ وَيَمْسُ مِنَ الطَّيِّبِ مَا قَدَّرَ عَلَيْهِ وَلَوْ مِنْ طَيِّبِ الْمَرْأَةِ إِلَّا أَنْ يَكْثُرَ. صَح

5801. Cuma günü gusletmek bülüğ çağına ulaşan her müslümana vacibe yakın sünnettir, bulan için misvak kullanıp koku sürünmek de böyledir.⁵⁸⁰¹

٥٨٠٢-الْغُسْلُ مِنَ الْغُسْلِ وَالْوُضُوءُ مِنَ الْحَمْلِ.

5802. Cenaze yıkamaktan gusül, onu taşımaktan da abdest gerekir.⁵⁸⁰²

٥٨٠٣-الْغُسْلُ صَاعٌ وَالْوُضُوءُ مُدٌّ. ض

5803. Gusül bir sa, abdest bir müd su ile dir.⁵⁸⁰³

٥٨٠٤-الْغُسْلُ فِي هَذِهِ الْأَيَّامِ وَاجِبٌ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَيَوْمَ الْفِطْرِ وَيَوْمَ النَّحْرِ وَيَوْمَ عَرَفَةَ. ض

5804. Cuma, ramazan, kurban bayramı ve Arefe günü yıkanmak bir görevdir.⁵⁸⁰⁴

Çeşitli Hadisler

٥٨٠٥-الْغَضَبُ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالشَّيْطَانُ خُلِقَ مِنَ النَّارِ وَالْمَاءُ يُطْفِئُ النَّارَ فَإِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَغْتَسِلْ. ض

5805. Öfke şeytandan, şeytan da ateşten yaratılmış olup ateşi su söndürür, bu durumda öfkelenen kişi abdest alsın.⁵⁸⁰⁵

٥٨٠٦-الْغَفْلَةُ فِي ثَلَاثٍ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَحِينَ يُصَلِّي الصُّبْحَ إِلَى طُلُوعِ الشَّمْسِ وَغَفْلَةُ الرَّجُلِ عَنْ نَفْسِهِ فِي الدِّينِ حَتَّى يَرْكَبَهُ. ض

⁵⁸⁰¹ İbni Hibbân, IV, 34; Taberânî, Evsat, III, 167; Beyhakî, III, 242.

⁵⁸⁰² İbni Ebî Şeybe, I, 433.

⁵⁸⁰³ İbni Adî, II, 221; Taberânî, Evsat, IV, 6; Heysemî, I, 219.

⁵⁸⁰⁴ Deylemî, III, 107.

⁵⁸⁰⁵ Ebû Nuaym, II, 130; İbni Asâkir, LIX, 169.

5806. Gaflet Allah'ı zikirde, sabah namazını kıldıktan güneş doğuncaya kadar geçen zaman içinde ve bir kişinin borcunun altında kalacak duruma gelmesindeki gaflet olmak üzere üç çeşittir.⁵⁸⁰⁶

٥٨٠٧-الْغُلُّ وَالْحَسَدُ يَأْكُلَانِ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ. ح

5807. Kin ile hased, ateşin odunu yakıp kül ettiği gibi sevapları yakıp kül eder.⁵⁸⁰⁷

٥٨٠٨-الْغُلَّةُ بِالضَّمَانِ. صَح

5808. Ürünler, tazmin edilir.⁵⁸⁰⁸

Şarkı

٥٨٠٩-الْغِنَاءُ يُنْبِتُ النَّفَاقَ فِي الْقَلْبِ كَمَا يُنْبِتُ الْمَاءُ الْبَقْلَ. ض

5809. Şarkı, suyun otu yeşerttiği gibi kalpte nifakı yeşertir.⁵⁸⁰⁹

٥٨١٠-الْغِنَاءُ يُنْبِتُ النَّفَاقَ فِي الْقَلْبِ كَمَا يُنْبِتُ الْمَاءُ الزَّرْعَ. ض

5810. Şarkı, suyun ekini bitirdiği gibi kalpte nifakı bitirir.⁵⁸¹⁰

Zenginlik

٥٨١١-الْغِنَى الْيَأْسُ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ. ض

5811. Zenginlik, başkalarının elindekinde ümit kesmektir.⁵⁸¹¹

٥٨١٢-الْغِنَى الْإِيَّاسُ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ وَمَنْ مَشَمِنُكُمْ إِلَى طَمَعٍ مِنْ طَمَعِ الدُّنْيَا فَلْيَمِشْ رُؤُوداً. ض

⁵⁸⁰⁶ Beyhakî, Şuab, I, 413; Deylemî, III, 118; Heysemî, IV, 128.

⁵⁸⁰⁷ Hennâd, II, 641; Hatîb, Mûzih, I, 145.

⁵⁸⁰⁸ Ahmed, VI, 80, 116; Hâkim, II, 15; Beyhakî, V, 322.

⁵⁸⁰⁹ Beyhakî, X, 223; a. mlf., Şuab, IV, 278.

⁵⁸¹⁰ Beyhakî, Şuab, IV, 279.

⁵⁸¹¹ Müttekî, nr. 6121-6123; Aclûnî, II, 106.

5812. Zenginlik, başkalarının malına göz dikmemektir, dünya malına tamah eden kişi hırslanıp da acele etmesin!⁵⁸¹²

٥٨١٣- الْغِنَى الْإِيَّاسُ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ وَإِيَّاكَ وَالطَّمَعُ فَإِنَّهُ الْفَقْرُ الْحَاضِرُ.

5813. Gerçek zenginlik insanların elindekinden ümit kesmektir, açgözlü olmaktan sakın; zira açgözlülük peşin bir fakirliktir.⁵⁸¹³

Koyunlar

٥٨١٤- الْغَنَمُ بَرَكَةٌ. صَح

5814. Koyun berekettir.⁵⁸¹⁴

٥٨١٥- الْغَنَمُ بَرَكَةٌ وَالْإِبِلُ عِزٌّ لِأَهْلِهَا وَالْخَيْلُ مَعْقُودٌ بِنَوَاصِيهَا الْخَيْرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَعَبْدُكَ أَخُوكَ فَأَخْسِنِ إِلَيْهِ وَإِنْ وَجَدْتَهُ مَغْلُوبًا فَأَعْنُهُ. ح

5815. Koyun bereket, deve sahibi için izzet, at kıyamete kadar hayrın alınlarına düğümlendiği bir hayvandır; hizmetçin kardeşin olup ona iyilik et, zorlandığı bir iş karşısında kendisine yardım et!⁵⁸¹⁵

٥٨١٦- الْغَنَمُ مِنْ دَوَابِّ الْجَنَّةِ فَاْمَسَحُوا رُغَامَهَا وَصَلُّوا فِي مَرَابِضِهَا.

5816. Koyun cennet hayvanlarındandır, yerlerini temizleyip ağılalarında namaz kılın.⁵⁸¹⁶

٥٨١٧- الْغَنَمُ أَمْوَالُ الْأَنْبِيَاءِ.

5817. Koyun, peygamber malıdır.⁵⁸¹⁷

⁵⁸¹² Aclûnî, II, 106.

⁵⁸¹³ Aclûnî, II, 106.

⁵⁸¹⁴ Ebû Yalâ, III, 260; Heysemî, IV, 67.

⁵⁸¹⁵ Bezzâr, VII, 345; Heysemî, V, 259.

⁵⁸¹⁶ Taberânî, Evsat, V, 291; Beyhakî, II, 450; Hatîb, VII, 431.

⁵⁸¹⁷ Deylemî, III, 111.

Çeşitli Hadisler

٥٨١٨-الْغَنِيمَةُ الْبَارِدَةُ الصَّوْمِ فِي الشِّتَاءِ.

5818. Savaşız elde edilen ganimet, kışın oruç tutmaktır.⁵⁸¹⁸

٥٨١٩-الْغُلَامُ مُرْتَهَنٌ بِعَقِيقَتِهِ تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ السَّابِعِ وَيُسَمَّى وَيُحْلَقُ رَأْسُهُ.

5819. Çocuk akikasma karşılık rehindir, doğumunun yedinci gününde akikası kesilir, adı konulup saç tıraş edilir.⁵⁸¹⁹

٥٨٢٠-الْغُلَامُ مُرْتَهَنٌ بِعَقِيقَتِهِ فَأَهْرِنُقُوا عَنْهُ الدَّمَ وَأَمِيطُوا عَنْهُ الْأَذَى. صَح

5820. Çocuk akikasına karşılık rehindir, onun adına kurban kanı akı-tıp kendisine eza veren şeyleri giderin!⁵⁸²⁰

٥٨٢١-الْغُلَامُ الَّذِي قَتَلَهُ الْخَضِرُ طَبْعَ كَافِرٍ وَلَوْ عَاشَ لَأَرْهَقَ أَبَوَيْهِ طُغْيَانًا وَكُفْرًا.

5821. Hızır'ın öldürdüğü çocuk kafir olarak yaratılmıştı, yaşasaydı ana babasını da azdırıp küfre sokacaktı.⁵⁸²¹

٥٨٢٢-الْغِيَّةُ ذِكْرُكَ أَخَاكَ بِمَا يَكْرَهُ. صَح

5822. Gıybet, din kardeşini hoşlanmadığ bir şeyle anmandır.⁵⁸²²

٥٨٢٣-الْغِيَّةُ تَنْقُضُ الْوُضُوءَ وَالصَّلَاةَ. ض

5823. Gıybet, abdest ve namazı bozar.⁵⁸²³

٥٨٢٤-الْغِيْرَةُ مِنَ الْإِيْمَانِ وَالْمِدَاءُ مِنَ النَّفَاقِ. ح

5824. Yakınını kıskanma imandan, kıskanmama ise nifaktandır.⁵⁸²⁴

⁵⁸¹⁸ Müttekî, nr. 35210; Aclûnî, II, 106.

⁵⁸¹⁹ İbni Ebî Şeybe, VII, 304; Hâkim, IV, 264; Rûyânî, II, 55.

⁵⁸²⁰ Taberânî, VII, 242; Hâkim, IV, 237; Beyhakî, IX, 303.

⁵⁸²¹ Ahmed, V, 121; İbni Hibbân, XIV, 108; Mehâmilî, Emâlî, I, 95.

⁵⁸²² İbni Ebî Hâtim, İlel, nr. 1881; Elbânî, Sahîha, nr. 1992.

⁵⁸²³ Ebû Nuaym, İsbahân, II, 276; Elbânî, Zaîfe, nr. 835.

⁵⁸²⁴ Deylemî, III, 117; Mervezî, Tazîm, I, 469.

٥٨٢٥- الْغِيْلَانُ سَحَرَةُ الْجِنِّ. ض

5825. Gul denilen varlıklar, büyücü cinlerdir.⁵⁸²⁵

Fatiha

٥٨٢٦- فَاتِحَةُ الْكِتَابِ شِفَاءٌ مِنَ السَّمِّ. ض

5826. Fatiha suresi, zehirlenmeye iyi gelir.⁵⁸²⁶

٥٨٢٧- فَاتِحَةُ الْكِتَابِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ. ض

5827. Fatiha suresi, her hastalığa şifadır.⁵⁸²⁷

٥٨٢٨- فَاتِحَةُ الْكِتَابِ تَعْدِلُ بِثُلَاثِي الْقُرْآنِ. ض

5828. Fatiha suresi Kur'an'ın üçte birine denktir.⁵⁸²⁸

٥٨٢٩- فَاتِحَةُ الْكِتَابِ أَنْزِلَتْ مِنْ كَنْزٍ تَحْتَ الْعَرْشِ. ض

5829. Fatiha suresi, Arş'in altındaki bir hazineden indirildi.⁵⁸²⁹

٥٨٣٠- فَاتِحَةُ الْكِتَابِ وَآيَةُ الْكُرْسِيِّ لَا يَقْرَأُهُمَا عَبْدٌ فِي دَارٍ فَيَصِيَّهُمْ ذَلِكَ الْيَوْمَ

عَيْنُ إِنْسٍ أَوْ جِنٍّ. ض

5830. Fatiha suresi ile Ayete'l-kürsi'nin okunduğu eve insanlarla cinlerin nazarı değmez.⁵⁸³⁰

٥٨٣١- فَاتِحَةُ الْكِتَابِ تُجْزِي مَا لَا يُجْزِي شَيْءٌ مِنَ الْقُرْآنِ وَلَوْ أَنَّ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ

جُعِلَتْ فِي كِفَّةِ الْمِيزَانِ وَجُعِلَ الْقُرْآنُ فِي الْكِفَّةِ الْأُخْرَى لَفُضِّلَتْ فَاتِحَةُ الْكِتَابِ

عَلَى الْقُرْآنِ سَبْعَ مَرَّاتٍ.

⁵⁸²⁵ Müttekî, nr. 15180.

⁵⁸²⁶ Saîd b. Mansûr, II, 535; Beyhakî, Şuab, II, 450; Deylemî, III, 144.

⁵⁸²⁷ Beyhakî, Şuab, II, 450.

⁵⁸²⁸ Müttekî, nr. 2495.

⁵⁸²⁹ Müttekî, nr. 2501.

⁵⁸³⁰ Zebîdî, V, 133; Müttekî, nr. 2502; Aclûnî, II, 107.

5831. Kuran'daki hiçbir şey Fatiha suresinin yerini tutamaz; o terazi-
nin bir kefesine diğer sureler de bir kefeye konulsa Fatiha yedi kat daha
ağır gelir.⁵⁸³¹

٥٨٣٢-فَارِسُ نَطْحَةٍ أَوْ نَطْحَتَانِ ثُمَّ لَأَفَارِسَ بَعْدَ هَذَا أَبَدًا وَالرُّومُ ذَاتُ الْقُرُونِ
كُلَّمَا هَلَكَ قَرْنٌ خَلَفَهُ قَرْنٌ أَهْلُ صَبْرٍ وَأَهْلُهُ لَأَخِرِ الدَّهْرِ هُمْ أَصْحَابُكُمْ مَا دَامَ فِي
الْعَيْشِ خَيْرٌ. ض

5832. Farslılar sizlerle bir veya iki defa daha savaşır, sonra bir daha
karşınıza çıkamazlar; Rumların savaşları ise asırlar boyu devam eder;
bir nesil yok olunca kıyamete kadar onların yerini başka nesiller alır; ha-
yatta kaldıkları sürece de onlarla ilişkileri sürdürürsünüz.⁵⁸³²

Fatıma

٥٨٣٣-فَاطِمَةُ بَضْعَةٌ مِنِّي فَمَنْ أَغْضَبَهَا أَغْضَبَنِي. صَح

5833. Fatıma benden bir parçadır, onu kızdıran beni kızdırmış olur.⁵⁸³³

٥٨٣٤-فَاطِمَةُ بَضْعَةٌ مِنِّي يَقْبِضُنِي مَا يَقْبِضُهَا وَيَبْسُطُنِي مَا يَبْسُطُهَا وَإِنَّ الْأَنْسَابَ
تَنْقَطِعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ غَيْرَ نَسَبِي وَسَبِّي وَصِهْرِي. ح

5834. Fatıma benden bir parçadır, onu üzen beni üzer, onu sevin-
diren beni sevindirir; kıyamet günü benim hısım akrabalarım dışında
bütün akrabalık bağları kopar.⁵⁸³⁴

٥٨٣٥-فَاطِمَةُ سَيِّدَةُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِلَّا مَرْيَمَ بِنْتَ عِمْرَانَ. صَح

5835. Fatıma, İmran kızı Meryem dışında cennet kadınlarının efen-
disidir.⁵⁸³⁵

⁵⁸³¹ Deylemi, II, 331; Müttekî, nr. 2498.

⁵⁸³² İbni Ebî Şeybe, V, 298; Müttekî, nr. 35127.

⁵⁸³³ Hâkim, III, 158; Beyhakî, VII, 64; Müttekî, nr. 34222.

⁵⁸³⁴ Ahmed, IV, 323; Taberânî, XX, 25; Heysemî, IX, 203.

⁵⁸³⁵ Hâkim, III, 168.

٥٨٣٦- فَاطِمَةُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْكَ وَأَنْتَ أَعَزُّ إِلَيَّ مِنْهَا قَالَ لِعَلِّي. صَح

5836. Fatıma bana senden daha sevimli, sen ise bana ondan daha değerlisin.⁵⁸³⁶

Çeşitli Hadisler

٥٨٣٧- فَتَحَ الْيَوْمَ مِنْ رَذَمِ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مِثْلَ هَذِهِ وَعَقَدَ بِيَدِهِ تِسْعِينَ. صَح

5837. Bugün Yecüc ile Mecüc seddinden bir delik açıldı, o delik doksan sayısı gibiydi.⁵⁸³⁷

٥٨٣٨- فَتَحَ اللَّهُ بَابًا لِلتَّوْبَةِ مِنَ الْمَغْرِبِ عَرْضُهُ مَسِيرَةُ سَبْعِينَ عَامًا لَا يَغْلُقُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ نَحْوِهِ.

5838. Allah Teala tevbe için batı tarafında genişliği yetmiş yıllık mesafe olan bir kapı açmıştır, güneş o taraftan doğuncaya kadar o kapı kapanmaz.⁵⁸³⁸

٥٨٣٩- فِتْنَةُ الرَّجُلِ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ وَنَفْسِهِ وَوَلَدِهِ وَجَارِهِ يَكْفُرُهَا الصِّيَامُ وَالصَّلَاةُ وَالصَّدَقَةُ وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ. صَح

5839. Kişinin ailesi, malı, nefsi, çoluk çocuğu ve komşusundan kaynaklanan günahlarına orucu, namazı, zekatı ve iyiliği emredip kötülükten sakındırması keffaret olur.⁵⁸³⁹

٥٨٤٠- فِتْنَةُ الْقَبْرِ فِيَّ فَإِذَا سُنِيتُمْ عَنِّي فَلَا تَشْكُوا. ح

5840. Kabirde benimle ilgili sorguya çekilirsiniz, benim hakkımda size soru sorulduğunda şüpheli cevap vermeyin.⁵⁸⁴⁰

⁵⁸³⁶ Hatîb, IX, 62; İbni Asâkir, II, 396; Heysemî, IX, 173; Hz. Ali'ye hitaben söylenmiştir.

⁵⁸³⁷ İbni Ebî Şeybe, VII, 465; Ahmed, II, 341.

⁵⁸³⁸ İbni Asâkir, XXXV, 401.

⁵⁸³⁹ Müttekî, nr. 31315.

⁵⁸⁴⁰ Hâkim, II, 414; Deylemî, III, 146.

٥٨٤١-فُجِّرَتْ أَرْبَعَةُ أَنْهَارٍ مِنَ الْجَنَّةِ الْفَرَاتُ وَالنَّيْلُ وَسَيْحَانٌ وَجَيْحَانٌ. صَح

5841. Dört nehir Fırat, Nil, Seyhan ve Ceyhan cennetten akmaktadır.⁵⁸⁴¹

٥٨٤٢-فُجِّرَ الْمَرْأَةُ الْفَاجِرَةُ كَفُّجُورِ أَلْفِ فَاجِرٍ وَبُرِّ الْمَرْأَةِ كَعَمَلِ سَبْعِينَ صَدِيقًا. ض

5842. Kötü kadının kötülüğü bin kişinin kötülüğü, iyi kadının iyiliği de yetmiş sıddıkın iyiliği gibidir.⁵⁸⁴²

٥٨٤٣-فَخُذْ الْمَرْءَ الْمُسْلِمَ مِنْ عَوْرَتِهِ. صَح

5843. Müslüman kişinin uyluğu avrettir.⁵⁸⁴³

٥٨٤٤-فِرَاشٌ لِلرَّجُلِ وَفِرَاشٌ لَامْرَأَةٍ وَالثَّالِثُ لِلضَّيْفِ وَالرَّابِعُ لِلشَّيْطَانِ. صَح

5844. Evdeki bir yatak erkek, bir yatak kadın, bir yatak da misafir içindir, dördüncü yatak şeytana aittir.⁵⁸⁴⁴

Mirac

٥٨٤٥-فُرِجَ عَنِ سَقْفِ بَيْتِي وَأَنَا بِمَكَّةَ فَنَزَلَ جِبْرِيلُ فَفَرَجَ صَدْرِي ثُمَّ غَسَلَهُ بِمَاءٍ زَمْزَمَ ثُمَّ جَاءَ بِطُسْتَيْنِ ذَهَبٍ مُمْتَلِيَّ حِكْمَةٍ وَإِيمَانًا فَأَفْرَغَهَا فِي صَدْرِي ثُمَّ أَطْبَقَهُ ثُمَّ أَخَذَ يَدِي فَعَرَجَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَلَمَّا جِئْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا قَالَ جِبْرِيلُ لِخَازِنِ السَّمَاءِ الدُّنْيَا افْتَحْ قَالَ مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا جِبْرِيلُ . قَالَ هَلْ مَعَكَ أَحَدٌ قَالَ نَعَمْ مَعِيَ مُحَمَّدٌ قَالَ أَفَأُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ فَافْتَتَحَ فَلَمَّا عَلَوْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا فَإِذَا رَجُلٌ عَنْ يَمِينِهِ أَسْوَدَةٌ وَعَنْ يَسَارِهِ أَسْوَدَةٌ فَإِذَا نَظَرُ قَبْلَ يَمِينِهِ ضَحْكٌ وَإِذَا نَظَرُ قَبْلَ إِلَى شِمَالِهِ بَكَى فَقَالَ مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالْإِنِّ الصَّالِحِ . قُلْتُ لِجِبْرِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا آدَمُ وَهَذِهِ الْأَسْوَدَةُ عَنْ يَمِينِهِ وَشِمَالِهِ نَسَمُ بَنِيهِ فَأَهْلُ الْيَمِينِ أَهْلُ الْجَنَّةِ وَالْأَسْوَدَةُ

⁵⁸⁴¹ Ahmed, II, 260; Hatib, VIII, 185.

⁵⁸⁴² Müttekî, nr. 45142.

⁵⁸⁴³ Ahmed, III, 478; Taberânî, II, 273.

⁵⁸⁴⁴ Ahmed, III, 293; Ebû Avane, V, 242; İbni Hibbân, II, 448.

الْبَيِّ عَنْ شِمَالِهِ أَهْلُ النَّارِ فَإِذَا نَظَرَ عَنْ يَمِينِهِ صَحِكَ وَإِذَا نَظَرَ قِبَلَ شِمَالِهِ بَكَى ثُمَّ عَرَجَ بِي جِبْرِيلُ حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الثَّانِيَةَ فَقَالَ لِحَاظِنِهَا افْتَحْ . فَقَالَ لَهُ حَاظِنُهَا مِثْلُ مَا قَالَ حَاظِنُ السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَفَتَحَ فَلَمَّا مَرَرْتُ جِبْرِيلُ يَأْذِرِسُ قَالَ مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالْأَخِ الصَّالِحِ . قُلْتُ مَنْ هَذَا قَالَ إِذْرِيسُ ثُمَّ مَرَرْتُ بِمُوسَى فَقَالَ مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالْأَخِ الصَّالِحِ . فَقُلْتُ مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا مُوسَى ثُمَّ مَرَرْتُ بِعِيسَى فَقَالَ مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالْأَخِ الصَّالِحِ . قُلْتُ مَنْ هَذَا قَالَ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ . ثُمَّ مَرَرْتُ بِإِبْرَاهِيمَ فَقَالَ مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالْإِبْنِ الصَّالِحِ قُلْتُ مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا إِبْرَاهِيمُ ثُمَّ عَرَجَ بِي حَتَّى ظَهَرْتُ بِمُسْتَوَى أَسْمَعُ فِيهِ صَرِيفَ الْأَقْلَامِ فَفَرَضَ اللَّهُ عَلَى أُمَّتِي خَمْسِينَ صَلَاةً فَرَجَعْتُ بِذَلِكَ حَتَّى مَرَرْتُ عَلَى مُوسَى فَقَالَ مَاذَا فَرَضَ رَبُّكَ عَلَيَّ أُمَّتِكَ قُلْتُ فَرَضَ خَمْسِينَ صَلَاةً قَالَ لِي مُوسَى فَرَاغِ رَبُّكَ فَإِنَّ أُمَّتَكَ لَا تُطِيقُ ذَلِكَ فَرَاغْتُ رَبِّي فَوَضَعَ شَطْرَهَا فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ رَاغِ رَبُّكَ فَإِنَّ أُمَّتَكَ لَا تُطِيقُ فَرَاغْتُ رَبِّي فَقَالَ وَهِيَ خَمْسٌ وَخَمْسُونَ لَا يُبَدَّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ . فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقَالَ رَاغِ رَبُّكَ فَقُلْتُ قَدْ اسْتَحْيَيْتُ مِنْ رَبِّي ثُمَّ انْطَلَقَ بِي حَتَّى انْتَهَى بِي إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى فَعَشِيهَا أَلْوَانٌ لَا أَذْرِى مَا هِيَ ثُمَّ دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَإِذَا فِيهَا جَنَابُذُ اللَّوْلُؤِ وَإِذَا ثَرَائِبُهَا الْمِسْكُ ثُمَّ عَرَجَ بِي حَتَّى ظَهَرْتُ بِمُسْتَوَى أَسْمَعُ فِيهِ صَرِيفَ الْأَقْلَامِ . صَح

5845. Mekke'de evimde bulunduğum bir sırada tavanın yarılıp oradan Cibril'in indiğini gördüm; o göğsümü yarıp kalbimi zenzem suyuyla yıkadıktan sonra içi hikmetle iman dolu altın bir leğen getirerek onu kalbime boşalttı; kalbimi tekrar kapattıktan sonra elimden tutarak beni dünya semasına çıkardı; oraya geldiğimizde Cibril dünya semasının kapıcısı ile konuşmaya başlayarak ona kapıyı açmasını söyledi; kapıcı ona kim olduğunu sorunca Cibril gelenin kendisi olduğunu söyledi; kapıcı yanında kimse olup olmadığını sordu, o yanında benim olduğumu söyledi, kapıcı kendisine gelmesi için haber gönderilip gönderilmediğini sor-

du, Cibril gönderildiğini söyleyerek kapıyı açmasını söyledi; dünya semasına çıktığımızda sağında ve solunda bazı karartılar bulunan bir adamla karşılaştık, adam sağına bakınca gülüyor, soluna bakınca ağlıyordu, o zat, "*Hoş geldin ey salih peygamber ve salih oğul!*" dedi; ben, Cibril'e onun kim olduğunu sordum, Cibril onun Adem olduğunu, sağındaki ve solundaki karartıların da soyundan geleceklerin ruhları olup sağındakilerin cennetlikler, solundakilerin de cehennemlikler olduğunu, onun için sağına bakınca gülüp soluna baktığında ağladığını söyledi; sonra Cibril beni yukarı, ikinci kat göğe doğru çıkarıp kapıcısına kapıyı açmasını söyledi; kapıcı melek ona dünya semasının girişine benzer sorular sordu; İdris'e uğradığımızda o bana, "*Merhaba ey salih peygamber ve ey salih kardeş!*" dedi; ben onun kim olduğunu sorduğunda Cibril onun İdris olduğunu söyledi; sonra Musa'ya uğradım, o da bana, "*Merhaba ey salih peygamber ve salih kardeş!*" dedi; ben onun kim olduğunu sorunca Cibril onun Musa olduğunu söyledi; sonra İsa'ya uğradım, o da bana, "*Merhaba ey salih peygamber ve salih kardeş!*" dedi; ben onun kim olduğunu sordum; Cibril onun Meryem oğlu İsa olduğunu söyledi; sonra İbrahim'e uğradım, o bana, "*Merhaba ey salih peygamber ve ey salih evlad!*" dedi; ben onun kim olduğunu sordum; Cibril onun İbrahim olduğunu söyledi, Cibril sonra beni yukarı doğru öyle bir yere çıkardı ki orada kalemelerin seslerini işitiyordum; orada Allah Teala ümmetime elli vakit namaz farz kıldı; dönerken Musa'ya uğradığımda o bana, "*Rabbin ümmetine neyi farz kıldı?*" diye sordu, ben de elli vakit namaz farz kıldığını söyledim; Musa bana, "*Rabbine dön, ümmetin ona güç yetiremez*" dedi; bunun üzerine ben rabbime geri dönüp ondan yarısını indirmesini istedim, o da indirdi; Musa'ya dönüp durumu haber verdiğimde bana yine, "*Rabbine geri dön, ümmetin ona da güç yetiremez!*" dedi, ben tekrar rabbime döndüm, rabbim bana, "*Beş vakit olsun, fakat o elli vakte bedeldir, benim katımda söz değişmez!*" buyurdu; sonra Musa'ya döndüm, o bana, "*Rabbine tekrar müracaat et!*" dedi, ben artık rabbimden haya ettiğimi söyledim, sonra Cibril beni alıp Sidretü'l-münteha'ya götürdü, orayı mahiyetini bilemediğim renkler kaplamıştı, sonra cennete dim, orada inciden kubbeler bulunduğunu ve cennetin toprağının misk olduğunu gördüm.⁵⁸⁴⁵

⁵⁸⁴⁵ İbni Hibbân, XVI, 419; Nesâî, Kübrâ, I, 140; Heysemî, I, 66.

٥٨٤٦- فَرَّغَ الرَّبِّي لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ. ض

5846. Zinadan doğan çocuk cennete giremez.⁵⁸⁴⁶

٥٨٤٧- فَرَّغَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى كُلِّ عَبْدٍ مِنْ خَمْسٍ مِنْ أَجَلِهِ وَرِزْقِهِ وَأَثَرِهِ وَمَضْجِعِهِ وَشَقِيٍّ أَوْ سَعِيدٍ.

5847. Allah Teala her bir kulu için beş şeyi onun ecelini, rızkını, nelerere gidip nerede öleceğini, iyi veya kötü biri olup olmayacağını önceden yazıp belirledi.⁵⁸⁴⁷

٥٨٤٨- فُرِغَ إِلَى ابْنِ آدَمَ مِنْ أَرْبَعِ الْخَلْقِ وَالْخُلُقِ وَالرِّزْقِ وَالْأَجَلِ.

5848. Adem oğlunun yaratılışı, ahlakı, rızkı ve eceli önceden belirlenmiştir.⁵⁸⁴⁸

٥٨٤٩- فَرَّقَ مَا بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْمُشْرِكِينَ الْعَمَائِمُ عَلَى الْقَلَابِيسِ. ض

5849. Bizimle müşrikler arasındaki fark, takke üzerine sarılan sarıktır.⁵⁸⁴⁹

٥٨٥٠- فَسُطَّاطُ الْمُسْلِمِينَ يَوْمَ الْمَلْحَمَةِ الْكُبْرَى بِأَرْضٍ يُقَالُ لَهَا الْغُوطَةُ فِيهَا مَدِينَةٌ يُقَالُ لَهَا دِمَشْقُ خَيْرُ مَنَازِلِ الْمُسْلِمِينَ يَوْمَئِذٍ.

5850. Büyük savaşlarda müslümanların karargahı Dimaşk kentinde Guta denilen yer olur, orası o günlerde müslümanların en hayırlı beldelelerinden biri haline gelir.⁵⁸⁵⁰

٥٨٥١- فَضْلُ مَا بَيْنَ الْحَلَالِ وَالْحَرَامِ ضَرْبُ الدُّفِّ وَالصَّوْتُ فِي النِّكَاحِ. صَح

5851. Helalle haram olan düğün arasındaki fark, düğünde def çalıp halka duyurmaktır.⁵⁸⁵¹

⁵⁸⁴⁶ İbnü'l-Cevzî, III, 111; Müttekî, nr. 13089.

⁵⁸⁴⁷ Ahmed, V, 197; Taberânî, Evsat, III, 272; Kudâî, I, 352; İbni Asâkir, LII, 391; Heysemî, VII, 195.

⁵⁸⁴⁸ Heysemî, VII, 195; Zebîdî, VII, 332.

⁵⁸⁴⁹ İbni Sad, I, 374; Buhârî, Kebîr, I, 82; Taberânî, V, 71.

⁵⁸⁵⁰ Ahmed, V, 197; Taberânî, Evsat, III, 296; Hâkim, IV, 532.

⁵⁸⁵¹ Ahmed, III, 418; Taberânî, XIX, 242; Hâkim, II, 201.

٥٨٥٢ - فَضْلُ مَا بَيْنَ صِيَامِنَا وَصِيَامِ أَهْلِ الْكِتَابِ أَكْثَلُ السَّحَرِ. صَح

5852. Bizim orucumuzla ehl-i kitabın orucu arasındaki fark, sahura kalkmaktır.⁵⁸⁵²

٥٨٥٣ - فَضْلُ مَا بَيْنَ لَذَّةِ الْمَرْأَةِ وَلَذَّةِ الرَّجُلِ كَأَثَرِ الْمَخِيطِ فِي الطِّينِ إِلَّا أَنَّ اللَّهَ يَسْتُرُهُنَّ بِالْحَيَاءِ. ح

5853. İlişkide kadın ile erkeğin hazzı arasındaki fark, iğnenin çamura olan etkisi gibidir; ancak Allah Teala kadınların bu durumunu haya ile gizlemiştir.⁵⁸⁵³

Faziletler

٥٨٥٤ - فَضْلُ الْجُمُعَةِ فِي رَمَضَانَ كَفَضْلِ رَمَضَانَ عَلَى الشُّهُورِ. ض

5854. Ramazandaki cuma gününün diğer cumalara üstünlüğü, ramazanın diğer aylara olan üstünlüğü gibidir.⁵⁸⁵⁴

٥٨٥٥ - فَضْلُ الدَّارِ الْقَرِيبَةِ مِنَ الْمَسْجِدِ عَلَى الدَّارِ الشَّاسِعَةِ كَفَضْلِ الْغَازِي عَلَى الْقَاعِ. صَح ح

5855. Mescide yakın olan evin uzak olan eve üstünlüğü, cihad edenin yerinde oturana olan üstünlüğü gibidir.⁵⁸⁵⁵

٥٨٥٦ - فَضْلُ الشَّابِّ الْعَابِدِ الَّذِي تَعَبَّدَ فِي صِبَاهُ عَلَى الشَّيْخِ الَّذِي تَعَبَّدَ بَعْدَمَا كَبُرَتْ سِنُهُ كَفَضْلِ الْمُرْسَلِينَ عَلَى سَائِرِ النَّاسِ. ض

5856. Küçüklüğünden itibaren Allah'a kulluk eden gencin yaşı ilerledikten sonra, kulluk etmeye başlayan ihtiyara olan üstünlüğü peygamberlerin diğer insanlara olan üstünlüğü gibidir.⁵⁸⁵⁶

⁵⁸⁵² Ahmed, IV, 197; İbni Hibbân, VIII, 254; İbni Huzeyme, III, 215.

⁵⁸⁵³ Müttekî, nr. 44844.

⁵⁸⁵⁴ İbni Adî, V, 353; Deylemî, III, 131.

⁵⁸⁵⁵ Ahmed, V, 387; Deylemî, III, 131; Heysemî, II, 16.

⁵⁸⁵⁶ Deylemî, III, 132.

۵۸۵۷ - فضل الصلاة بالسواك على الصلاة بغير سواك سبعين ضعفا. صح

5857. Misvak kullanarak kılınan namazın misvak kullanmadan kılınan namaza olan üstünlüğü yetmiş kattır.⁵⁸⁵⁷

۵۸۵۸ - فضل العالم على العابد كفضلي على أمتي. ض

5858. Alimin abide olan üstünlüğü, benim ümmetime olan üstünlüğüm gibidir.⁵⁸⁵⁸

۵۸۵۹ - فضل العالم على العابد كفضلي على أدناكم إن الله وملائكته وأهل السموات والأرضين حتى النملة في جحرها وحتى الحوت ليصلون على معلم الناس الخير. صح

5859. Alimin abide olan üstünlüğü, benim sizin en aşağınıza olan üstünlüğüm gibidir; Allah Teala, melekler, gök ve yer halkı, hatta yuvalarındaki karıncalarla, sudaki balıklara varıncaya kadar her şey onun günahlarının bağışlanması için dua ederler.⁵⁸⁵⁹

۵۸۶۰ - فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ عَلَى سَائِرِ الْكَوَاكِبِ. ض

5860. Alimin abide olan üstünlüğü, dolunay gecesinde aym diğer yıldızlara olan üstünlüğü gibidir.⁵⁸⁶⁰

۵۸۶۱ - فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ سَبْعُونَ دَرَجَةً مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ. ض

5861. Alimin abide olan üstünlüğü yetmiş derecedir, her iki derece arası da gökle yer arası kadardır.⁵⁸⁶¹

۵۸۶۲ - فَضْلُ الْمُؤْمِنِ الْعَالِمِ عَلَى الْمُؤْمِنِ الْعَابِدِ سَبْعُونَ دَرَجَةً. ض

5862. Alim müminin abid mümine olan üstünlüğü yetmiş derecedir.⁵⁸⁶²

⁵⁸⁵⁷ Ahmed, VI, 272; Hâkim, I, 244; Beyhakî, Şuab, III, 26.

⁵⁸⁵⁸ İbni Hibbân, Zuafâ, I, 340; Heysemî, Buğye, I, 184.

⁵⁸⁵⁹ Taberânî, VIII, 233.

⁵⁸⁶⁰ Ahmed, V, 196; İbni Hibbân, I, 289; Ebû Nuaym, IX, 45.

⁵⁸⁶¹ Heysemî, I, 122; Aclûnî, II, 112.

⁵⁸⁶² Irâkî, I, 7;

٥٨٦٣- فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى غَيْرِهِ كَفَضْلِ النَّبِيِّ عَلَى أُمَّتِهِ. ض

5863. Alimin diğer insanlara olan üstünlüğü, peygamberin ümmetine olan üstünlüğü gibidir.⁵⁸⁶³

٥٨٦٤- فَضْلُ الْعِلْمِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ فَضْلِ الْعِبَادَةِ وَخَيْرُ دِينِكُمُ الْوَرَعُ. صَح

5864. İlmin fazileti ibadetin faziletinden daha iyidir, dindarlığınızın hayırlısı da haramdan sakınmaktır.⁵⁸⁶⁴

٥٨٦٥- فَضْلُ الْقُرْآنِ عَلَى سَائِرِ الْكَلَامِ كَفَضْلِ الرَّحْمَنِ عَلَى سَائِرِ خَلْقِهِ. صَح

5865. Kuran'ın diğer sözlere olan üstünlüğü, Allah'ın diğer mahluklara olan üstünlüğü gibidir.⁵⁸⁶⁵

٥٨٦٦- فَضْلُ الْمَاشِي خَلْفَ الْجَنَازَةِ عَلَى الْمَاشِي أَمَامَهَا كَفَضْلِ الْمَكْتُوبَةِ عَلَى التَّطَوُّعِ. ض

5866. Cenaze arkasında yürüyenin cenaze önünde yürüyene olan üstünlüğü, farz namazların nafil namazlara olan üstünlüğü gibidir.⁵⁸⁶⁶

٥٨٦٧- فَضْلُ الْوَقْتِ الْأَوَّلِ عَلَى الْآخِرِ كَفَضْلِ الْآخِرَةِ عَلَى الدُّنْيَا. ض

5867. İlk vaktin son vakte olan üstünlüğü, ahiretin dünyaya olan üstünlüğü gibidir.⁵⁸⁶⁷

٥٨٦٨- فَضْلُ الصَّلَاةِ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ عَلَى غَيْرِهِ مِائَةُ أَلْفِ صَلَاةٍ وَفِي مَسْجِدِي أَلْفِ صَلَاةٍ وَفِي مَسْجِدِ بَيْتِ الْمَقْدِسِ خَمْسُمِائَةِ صَلَاةٍ. ض

5868. Mescid-i Haram'da kılınan bir namaz diğer mescidlerde kılınan yüzbin namazdan, benim mescidimde kılınan bin namazdan, Beyt-i Makdis'de kılınan beşyüz namazdan daha faziletlidir.⁵⁸⁶⁸

⁵⁸⁶³ Hatib, VIII, 106; İbnü'l-Cevzi, İlel, I, 78.

⁵⁸⁶⁴ Şaşi, I, 137; Hâkim, I, 170; Ziyâ, III, 264; Ebu's-Şeyh, Tabakât, III, 276.

⁵⁸⁶⁵ İbni Ahmed, Sünnü, I, 150; Beyhakî, Şuab, II, 404.

⁵⁸⁶⁶ İbni Adî, VI, 448; Deylemî, III, 122; İbnü'l-Cevzi, İlel, II, 889.

⁵⁸⁶⁷ Deylemî, III, 131.

⁵⁸⁶⁸ İbni Adî, III 398; Beyhakî, Şuab, III, 485.

٥٨٦٩ - فَضْلُ صَلَاةِ الْجَمَاعَةِ عَلَى صَلَاةِ الرَّجُلِ وَخَدَهُ خَمْسٌ وَعِشْرُونَ دَرَجَةً
وَفَضْلُ صَلَاةِ التَّطَوُّعِ فِي الْبَيْتِ عَلَى فِعْلِهَا فِي الْمَسْجِدِ كَفَضْلِ صَلَاةِ الْجَمَاعَةِ
عَلَى الْمُنْفَرِدِ. ض

5869. Cemaatla kılınan namaz kişinin tek başına kıldığı namazdan yirmi beş derece daha üstündür; evde kılınan nafil namazın mescidde kılınan nafil namaza olan üstünlüğü ise cemaatle kılınan namazın tek başına kılınan namaza olan üstünlüğü gibidir.⁵⁸⁶⁹

٥٨٧٠ - فَضْلُ صَلَاةِ الْجَمِيعِ عَلَى صَلَاةِ الْوَاحِدِ خَمْسٌ وَعِشْرُونَ دَرَجَةً وَتَجْتَمِعُ
مَلَائِكَةُ اللَّيْلِ وَمَلَائِكَةُ النَّهَارِ فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ. صَح

5870. Cemaatla kılınan namaz kişinin tek başına kıldığı namazdan yirmibeş derece daha üstündür, gece ile gündüz melekleri sabah namazında bir araya gelirler.⁵⁸⁷⁰

٥٨٧١ - فَضْلُ صَلَاةِ الرَّجُلِ فِي بَيْتِهِ عَلَى صَلَاتِهِ حَيْثُ يَرَاهُ النَّاسُ كَفَضْلِ الْمَكْتُوبَةِ
عَلَى النَّافِلَةِ. ح

5871. Kişinin evinde kıldığı nafil namazın insanların gördüğü yerde kıldığı nafil namaza olan üstünlüğü, farz namazın nafil namaza olan üstünlüğü gibidir.⁵⁸⁷¹

٥٨٧٢ - فَضْلُ صَلَاةِ اللَّيْلِ عَلَى صَلَاةِ النَّهَارِ كَفَضْلِ صَدَقَةِ السِّرِّ عَلَى صَدَقَةِ
الْعَلَانِيَةِ. ح

5872. Gece namazının gündüz namazına olan üstünlüğü, gizli verilen sadakanın açık verilen sadakaya üstünlüğü gibidir.⁵⁸⁷²

⁵⁸⁶⁹ Abdürrezzâk, I, 524; Ahmed, I, 476; Heysemî, II, 38.

⁵⁸⁷⁰ Abdürrezzâk, I, 522; Ahmed, II, 233; Nesâî, Kübrâ, I, 176.

⁵⁸⁷¹ Taberânî, VIII, 46; Heysemî, II, 247.

⁵⁸⁷² Taberânî, X, 179; Beyhakî, Şuab, III, 130; Heysemî, II, 251.

٥٨٧٣- فَضْلُ غَازِي الْبَحْرِ عَلَى غَازِي الْبَرِّ كَفَضْلِ الْبَرِّ عَلَى الْفَاعِدِ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ. ح

5873. Denizde savaşılan kişinin karada savaşılan olan üstünlüğü, karada savaşılan kişinin ailesi ve malı yanında oturan kişiye olan üstünlüğü gibidir.⁵⁸⁷³

٥٨٧٤- فَضْلُ غَازِي الْبَحْرِ عَلَى غَازِي الْبَرِّ كَعَشْرِ غَزَوَاتٍ فِي الْبَرِّ. ح

5874. Denizde savaşılan kişinin karada savaşılan olan üstünlüğü, karadaki on savaş kadardır.⁵⁸⁷⁴

٥٨٧٥- فَضْلُ حَمَلَةِ الْقُرْآنِ عَلَى الَّذِي لَمْ يَحْمِلْهُ كَفَضْلِ الْخَالِقِ عَلَى الْمَخْلُوقِ. ض

5875. Kuran hafızının hafız olmayana olan üstünlüğü, yaratanın yaratılana olan üstünlüğü gibidir.⁵⁸⁷⁵

٥٨٧٦- فَضْلُ الثَّرِيدِ عَلَى الطَّعَامِ كَفَضْلِ عَائِشَةَ عَلَى النَّسَاءِ. طح

5876. Tiridin diğer yemeklere olan üstünlüğü, Aişe'nin diğer kadınlara olan üstünlüğü gibidir.⁵⁸⁷⁶

٥٨٧٧- فَضْلُ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ نَظْرًا عَلَى مَنْ يَقْرَأُهُ ظَاهِرًا كَفَضْلِ الْفَرِيضَةِ عَلَى النَّافِلَةِ. ض

5877. Kuran'a bakarak okumanın ona bakmadan okumaya olan üstünlüğü, farzın nafileye olan üstünlüğü gibidir.⁵⁸⁷⁷

٥٨٧٨- فَضَّلَ اللَّهُ قُرَيْشًا بِسَبْعِ خِصَالٍ لَمْ يُعْطَهَا أَحَدٌ قَبْلَهُمْ وَلَا يُعْطَاهَا أَحَدٌ بَعْدَهُمْ فَضَّلَ اللَّهُ قُرَيْشًا أَنِّي مِنْهُمْ وَأَنَّ التُّبُوَّةَ فِيهِمْ وَأَنَّ الْحِجَابَةَ فِيهِمْ وَأَنَّ السَّقَايَةَ

⁵⁸⁷³ Suyûtî, Sağîr, nr. 5873.

⁵⁸⁷⁴ Münâvî, IV, 436.

⁵⁸⁷⁵ Elbânî, Zaîfe, nr. 396.

⁵⁸⁷⁶ Deylemî, III, 133.

⁵⁸⁷⁷ Deylemî, III, 127; İbni Hacer, IX, 78.

فِيهِمْ وَنَصَرَهُمْ عَلَى الْفِيلِ وَعَبَدُوا اللَّهَ عَشْرَ سِنِينَ لَا يَعْْبُدُهُ غَيْرُهُمْ وَأَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِمْ
سُورَةً مِنَ الْقُرْآنِ لَمْ يَذْكُرْ فِيهَا أَحَدًا غَيْرُهُمْ (لِيلَافِ قُرَيْشٍ. صَح

5878. Allah Teala daha önce ve daha sonra kimseye vermediği yedi özellikle Kureyş kabilesini üstün kılmıştır; beni onlardan kılmış, nübüvveti, Kabe perdedarlığı, hacılara su dağıtma işini onlara tahsis ederek Fil ordusuna karşı onlara yardım etmiş, kimsenin kullukta bulunmadığı zamanlarda onlar yıllarca kullukta bulunmuşlar, hiçbir kabilenin zikredilmediği Kureyş suresinde zikredilmişlerdir.⁵⁸⁷⁸

٥٨٧٩ - فَضَّلَ اللَّهُ قُرَيْشًا بِسَبْعِ خِصَالٍ فَضَّلَهُمْ بِأَنَّهُمْ عَبَدُوا اللَّهَ عَشْرَ سِنِينَ لَا يَعْْبُدُ اللَّهَ إِلَّا قُرَيْشٌ وَفَضَّلَهُمْ بِأَنَّهُمْ نَصَرَهُمْ يَوْمَ الْفِيلِ وَهُمْ مُشْرِكُونَ وَفَضَّلَهُمْ بِأَنَّهُ نَزَلَتْ فِيهِمْ سُورَةٌ مِنَ الْقُرْآنِ لَمْ يَدْخُلْ فِيهَا أَحَدٌ مِنَ الْعَالَمِينَ وَهِيَ لِيلَافِ قُرَيْشٍ وَفَضَّلَهُمْ بِأَنَّهُمْ فِيهِمُ النَّبُوءَةُ وَالْخِلَافَةُ وَالْحِجَابَةُ وَالسَّقَايَةُ. صَح

5879. Allah Teala Kureyş'i yedi şeyle üstün kıldı; onlar onlarca yıl Allah'a ibadet etmiş, müşrik oldukları zamanda Fil ordusuna karşı onlara yardımda bulunmuş, içinde sadece onların zikredildiği Kureyş surecini onlar hakkında indirmiş, nübüvvet, hilafet, Kabe perdedarlığı ve hacılara su dağıtma işlerini de onlara tahsis etmiştir.⁵⁸⁷⁹

٥٨٨٠ - فَضَّلْتُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ بِسِتِّ أُعْطِيتُ جَوَامِعَ الْكَلِمِ وَنُصِرْتُ بِالرُّعْبِ وَأُحِلَّتْ لِي الْغَنَائِمُ وَجُعِلَتْ لِي الْأَرْضُ طَهُورًا وَمَسْجِدًا وَأُرْسِلْتُ إِلَى الْخَلْقِ كَافَّةً وَخَتِمَ بِي النَّبِيُّونَ. صَح

5880. Altı şeyle peygamberlere üstün kıldım; bana özlü sözler verildi, düşmana korku salmakla yardım olundum, ganimetler bana helal sayıldı, yeryüzü bana temizleyici ve secde mekanı kılındı, bütün insanlığa gönderildim ve peygamberlik benimle sona erdirildi.⁵⁸⁸⁰

⁵⁸⁷⁸ Buhârî, Kebîr, I, 320; Taberânî, XXIV, 409; Hâkim, II, 584; Heysemî, X, 24.

⁵⁸⁷⁹ Taberânî, Evsat, IX, 76; İbni Asâkir, LXIV, 15; Heysemî, X, 25.

⁵⁸⁸⁰ Ebû Avane, I, 330; İbni Hibbân, VI, 87; Ebû Yalâ, XI, 377.

٥٨٨١-فُضِّلْتُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ بِخَمْسِ عَشْرَةِ إِلَى النَّاسِ كَافَّةً وَدَخَرْتُ شَفَاعَتِي لِأُمَّتِي
وَنَصِرْتُ بِالرُّغْبِ شَهْرًا أَمَامِي وَشَهْرًا خَلْفِي وَجَعَلْتُ لِي الْأَرْضَ مَسْجِدًا وَطَهُورًا
وَأَحَلَّتْ لِي الْغَنَائِمُ وَلَمْ تَحِلَّ لِأَحَدٍ قَبْلِي. صح

5881. Beş şeyle diğer peygamberlere üstün kıldım; bütün insanlara peygamber olarak gönderildim, şefaati ümmetime sakladım, önüm-den ve arkamdan bir aylık mesafeden düşmana korku salmakla yardım olundum, yeryüzü bana secde ve temizleme mekanı kılındı, benden önce kimseye helal kılınmayan ganimetler bana helal sayıldı.⁵⁸⁸¹

٥٨٨٢-فُضِّلْتُ بِأَرْبَعٍ جُعِلْتُ لِي الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا فَأَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي أَتَى
الصَّلَاةَ فَلَمْ يَجِدْ مَا يَصَلِّي عَلَيْهِ وَجَدَ الْأَرْضَ مَسْجِدًا وَطَهُورًا وَأُرْسِلْتُ إِلَى النَّاسِ
كَافَّةً وَنَصِرْتُ بِالرُّغْبِ مِنْ مَسِيرَةِ شَهْرَيْنِ بَيْنَ يَدَيَّ وَأَحَلَّتْ لِي الْغَنَائِمُ. صح

5882. Dört şeyle diğer peygamberlere üstün kıldım; yeryüzü bana secde edilip temizleyeci mekan kılındı; ümmetimden biri namaz vakti girer de namaz kılacak bir yer bulamazsa onun için yer hem secde hem abdest yeridir; ben bütün insanlara peygamber olarak gönderildim; iki aylık mesafeden düşmana korku salmakla yardım olundum ve ganimetler de bana helal kılındı.⁵⁸⁸²

٥٨٨٣-فُضِّلْتُ بِأَرْبَعٍ جُعِلْتُ أَنَا وَأُمَّتِي فِي الصَّلَاةِ كَمَا تَصُفُّ الْمَلَائِكَةُ وَجُعِلَ
الصَّعِيدُ لِي وَضُوءًا وَجُعِلْتُ لِي الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا وَأَحَلَّتْ لِي الْغَنَائِمُ.

5883. Dört şeyle diğer peygamberlere üstün kıldım; ümmetimle birlikte namazda meleklerin saf tuttuğu gibi saf tutmada, temiz toprağın abdest yerine geçmesinde, yeryüzünün secde edilen ve temizleyen mekan olmasında ve ganimetlerin helal kılınması hususlarında üstün kıldım.⁵⁸⁸³

⁵⁸⁸¹ Taberânî, VII, 154; Heysemî, VIII, 259.

⁵⁸⁸² Beyhakî, II, 433.

⁵⁸⁸³ Heysemî, II, 90.

٥٨٨٤ -فُضِّلْتُ عَلَى النَّاسِ بِأَزْعِ بِالسَّخَاءِ وَالشَّجَاعَةِ وَكَثْرَةِ الْجَمَاعِ وَشِدَّةِ
الْبَطْشِ. ض

5884. Dört şeyde cömertlik, cesurluk, çokça ilişki ve şiddetli ceza vermede diğer insanlara üstün kıldım.⁵⁸⁸⁴

٥٨٨٥ -فُضِّلْتُ عَلَى آدَمَ بِخَصْلَتَيْنِ كَانَ شَيْطَانِي كَافِرًا فَأَعَانَنِي اللَّهُ عَلَيْهِ حَتَّى
أَسْلَمَ وَكُنْ أَرْوَاجِي عَوْنًا لِي وَكَانَ شَيْطَانُ آدَمَ كَافِرًا وَكَانَتْ زَوْجَتُهُ عَوْنًا عَلَى خَطِيئَتِهِ.

5885. İki hususta Adem'e üstün kıldım; kafir olan şeytanıma karşı Allah bana yardım etti de onu zararsız hale getirdi, eşlerim de bana yardım etti; Adem'in şeytanı ise kafir kaldı, eşi ise ona hata etmesinde yardım etti.⁵⁸⁸⁵

٥٨٨٦ -فُضِّلْتُ سُورَةُ الْحَجِّ عَلَى الْقُرْآنِ بِسَجْدَتَيْنِ

5886. Hac suresi, Kuran surelerine iki secdeyle üstün kılındı.⁵⁸⁸⁶

٥٨٨٧ -فُضِّلْتُ سُورَةُ الْحَجِّ بِأَنَّ فِيهَا سَجْدَتَيْنِ وَمَنْ لَمْ يَسْجُدْهُمَا فَلَا
يَقْرَأُهُمَا. صَح

5887. Hac suresi Kuran surelerine iki secdeyle üstün kılındı, o secdeleri yapmayacak olanlar onları okumasın.⁵⁸⁸⁷

٥٨٨٨ -فُضِّلَتِ الْمَرْأَةُ عَلَى الرَّجُلِ بِتِسْعَةِ وَتِسْعِينَ جُزْءًا مِنَ اللَّذَّةِ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلْقَى
عَلَيْهِنَّ الْحَيَاءَ. ض

5888. Kadın ilişkide erkekten doksandokuz kat fazla haz duymakla üstün kılındı, ancak Allah Teala onları haya ile muhafaza etti.⁵⁸⁸⁸

⁵⁸⁸⁴ Taberânî, Evsat, VII, 49; İsmâîlî, II, 621; İbni Asâkir, IV, 22; Heysemî, VIII, 269.

⁵⁸⁸⁵ Deylemî, III, 123; Hatîb, III, 331; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 181.

⁵⁸⁸⁶ Abdürrezzâk, III, 342; Beyhakî, II, 317.

⁵⁸⁸⁷ Ahmed, IV, 151; Taberânî, XVII, 307; Hâkim, I, 343.

⁵⁸⁸⁸ Beyhakî, X, 175.

٥٨٨٩ - فَضَلْنَا عَلَى النَّاسِ بِثَلَاثٍ جُعِلَتْ صُفُوفُنَا كَصُفُوفِ الْمَلَائِكَةِ وَجُعِلَتْ لَنَا الْأَرْضُ كُلُّهَا مَسْجِداً وَجُعِلَتْ ثَرْبَتُهَا لَنَا طَهُوراً إِذَا لَمْ نَجِدِ الْمَاءَ وَأُعْطِيتُ هَذِهِ الْآيَاتِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ مِنْ كَنْزٍ تَحْتَ الْعَرْشِ لَمْ يَعْطَهَا نَبِيٌّ قَبْلِي. صح

5889. Üç şeyle diğer peygamberlere üstün kıldım; saflarımız meleklerin safları gibi kılındı, yeryüzünün tamamı bize mescid kılınp su bulunmadığı zaman toprağı da temizleyici kılındı, daha önce hiçbir peygambere verilmeyen Arş'ın altındaki hazinelerden Bakara suresinin son ayetleri verildi.⁵⁸⁸⁹

Çeşitli Hadisler

٥٨٩٠ - فَضُوحُ الدُّنْيَا أَهْوَنُ مِنْ فَضُوحِ الْآخِرَةِ.

5890. Dünyada rezil olmak, ahirette rezil olmaktan daha hafiftir.⁵⁸⁹⁰

٥٨٩١ - فِطْرُكُمْ يَوْمَ تَفْطِرُونَ وَأَضْحَاكُمْ يَوْمَ تَضْحُونَ وَعَرَفَهُ يَوْمَ تَعْرِفُونَ. ض

5891. Ramazan bayramı oruç tutmadığınız, kurban bayramı kurban kestiğiniz, Arefe de Arafat'a çıktığınız gündür.⁵⁸⁹¹

٥٨٩٢ - فِطْرُكُمْ يَوْمَ تَفْطِرُونَ وَأَضْحَاكُمْ يَوْمَ تَضْحُونَ وَكُلُّ عَرَفَةٍ مَوْقِفٌ وَكُلُّ مَنِى مَنْحَرٍ وَكُلُّ فِجَاجٍ مَكَّةٌ مَنْحَرٌ وَكُلُّ جَمْعٍ مَوْقِفٌ. صح

5892. Ramazan bayramı oruç tutmadığımız, kurban bayramı kurban kestiğiniz gündür; Arafat'ın her yeri vakfe, Mina ile Mekke'nin bütün yolları kurban kesme, Müzdelife'nin her yeri de vakfe yeridir.⁵⁸⁹²

٥٨٩٣ - فِعْلُ الْمَعْرُوفِ يَبْقَى مَصَارِعَ السُّوءِ. صح

5893. İyilik yapmak, kişiyi kötü ölümlerden korur.⁵⁸⁹³

⁵⁸⁸⁹ Nesâî, Kübrâ, V, 15; İbni Huzeyme, I, 132; İbni Hibbân, IV, 595.

⁵⁸⁹⁰ Şâfiî, Üm, I, 230; Beyhakî, V, 176.

⁵⁸⁹¹ Ebû Dâvûd, Sıyâm 5; Beyhakî, III, 317.

⁵⁸⁹² Dârekutnî, II, 163; Beyhakî, IV, 251.

⁵⁸⁹³ İbni Ebî'd-Dünyâ, Havaic, s. 22; Kudâî, I, 93.

٥٨٩٤ -فُقِدَتْ أُمَّةٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا يَذَرِي مَا فَعَلَتْ وَإِنِّي لَا أَرَاهَا إِلَّا الْفَارَ أَلَا تَرَوْنَهَا إِذَا وُضِعَ لَهَا أَلْبَانُ الْإِبِلِ لَمْ تَشْرَبْ وَإِذَا وُضِعَ لَهَا أَلْبَانُ الشَّاءِ شَرِبَتْ. صح

5894. İsrail oğullarından kaybolan bir grubun ne olduğu bilinmemektedir; ben onların farelere dönüştürüldüğünü zannediyorum; farelerin önlerine konan deve sütünü içmeyip koyun sütünü içtiklerini görmez misiniz?⁵⁸⁹⁴

٥٨٩٥ -فُقِرَاءُ الْمُهَاجِرِينَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ أَغْنِيَائِهِمْ بِخَمْسِمِائَةِ عَامٍ. ح

5895. Fakir muhacirler, zenginlerden beşyüz yıl önce cennete girerler.⁵⁸⁹⁵

٥٨٩٦ -فَقِيَّةٌ وَاحِدَةٌ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ. ض

5896. Bir din alimi, şeytana karşı bin abidden daha etkilidir.⁵⁸⁹⁶

٥٨٩٧ -فِكْرَةُ سَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةٍ سِتِّينَ سَنَةً. ض

5897. Bir saatlik tefekkür, altmış yıllık ibadetten daha hayırlıdır.⁵⁸⁹⁷

٥٨٩٨ -فُكُّوا الْعَانِي وَأَجِيبُوا الدَّاعِيَ وَأَطْعِمُوا الْجَائِعَ وَعُودُوا الْمَرِيضَ. صح

5898. Esiri hürriyetine kavuşturup çağrılan yere gidin, aç olanları doyurup hastaları ziyaret edin.⁵⁸⁹⁸

٥٨٩٩ -فُلِقَ الْبَحْرُ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ. ض

5899. İsrail oğullarına deniz, aşure günü yarıldı.⁵⁸⁹⁹

٥٩٠٠ -فَمَنْ أَعْدَى الْأَوَّلِ. صح

5900. Hastalığı ilk bulaştıran kimdir?⁵⁹⁰⁰

5894 Ahmed, II, 234; Ebû Yalâ, X, 420; Deylemî, III, 126.

5895 Irâkî, IV, 524; Müttekî, nr. 16622; Zebîdî, IV, 121.

5896 Buhârî, Kebîr, III, 308; Beyhakî, Şuab, II, 267; Deylemî, III, 148.

5897 Ebu's-Şeyh, Azame, I, 300.

5898 Ahmed, IV, 406; İbni Hibbân, VIII, 116.

5899 Heysemî, III, 188; Müttekî, nr. 24235.

5900 Ahmed, II, 434.

٥٩٠١- فَنَاءُ أُمْتِي بِالطَّعْنِ وَالطَّاعُونَ وَخَزُّ أَعْدَائِكُمْ مِنَ الْجَنِّ وَفِي كُلِّ شَهَادَةٍ. صَح

5901. Ümmetimin helaki, yaralanma ile düşman cinlerin çarpması olan taunlardır, her ikisi de şehadet sebebidir.⁵⁹⁰¹

٥٩٠٢- فَهَلَا بِكَرَأِ ثَلَاثِهَا وَثَلَاثِكَ وَتَضَاحِكُهَا وَتَضَاحِكَ. صَح

5902. Bir bakireyle evlenseydin ya, karşılıklı gülüp eğlenirdiniz.⁵⁹⁰²

٥٩٠٣- فَهَلَا بِكَرَأِ تَعْضُهَا وَتَعْضُكَ. صَح

5903. Kendisiyle anlaşabileceğin bir bakireyle evlenseydin ya!⁵⁹⁰³

٥٩٠٤- فَوَا لَهُمْ وَنَسْتَعِينُ اللَّهَ عَلَيْهِمْ. صَح

5904. Verdiğiniz söze bağlı kalın, biz başkalarına karşı Allah'dan yardım isteriz.⁵⁹⁰⁴

٥٩٠٥- فِي الْإِبِلِ صَدَقَتُهَا وَفِي الْغَنَمِ صَدَقَتُهَا وَفِي الْبَقَرِ صَدَقَتُهَا وَفِي الْبَرِّ صَدَقَتُهُ وَمَنْ رَفَعَ دَنَائِرَ أَوْ دَرَاهِمَ أَوْ تَبْرَأَ أَوْ فِضَّةً لَا يَعِدُّهَا لِغَرِيمٍ وَلَا يَنْفِقُهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَهُوَ كَنْزٌ يُكْوَى بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

5905. Devenin zekatı, koyunla keçinin zekatı, sığırla buğdayın da zekatı vardır; borcunu ödemek veya Allah yolunda harcamak gayesi dışında para pulu, altını gümüşü biriktirenin biriktirdiği o mallar birer kenz olup kıyamet günü sahiplerini yakan birer ateş olurlar.⁵⁹⁰⁵

٥٩٠٦- فِي الْإِبِلِ فَرْغٌ وَفِي الْغَنَمِ فَرْغٌ وَيُعَقُّ عَنِ الْغَلَامِ وَلَا يُمَسُّ رَأْسُهُ بِدَمٍ. صَح

5906. Deve ve koyunlarda ilk hayvan, yeni doğan çocuk için de akika kurban olarak kesilir, ancak çocuğunu başma hayvanın kanından sürülmez.⁵⁹⁰⁶

⁵⁹⁰¹ Ahmed, IV, 395; Taberânî, Evsat, III, 367.

⁵⁹⁰² Ahmed, III, 308.

⁵⁹⁰³ Taberânî, XIX, 149.

⁵⁹⁰⁴ Ahmed, V, 397; Bezzâr, VII, 332; Taberânî, III, 165.

⁵⁹⁰⁵ İbni Ebî Şeybe, II, 428; Ahmed, V, 179; Heysemî, III, 63.

⁵⁹⁰⁶ Taberânî, Evsat, I, 107; Heysemî, IV, 58.

٥٩٠٧- في الأسنانِ خمسَ خمسٍ من الإبل. صح

5907. Dişlerde her bir diş için diyet olarak beş deve ödenir.⁵⁹⁰⁷

٥٩٠٨- في الأصابع عشرَ عشرَ. صح

5908. Parmaklarda her parmak için on deve diyet ödenir.⁵⁹⁰⁸

٥٩٠٩- في الأنفِ الديةُ إذا استوفى جَدْعُهُ مائةً من الإبلِ وفي اليدِ خمسونَ وفي الرجلِ خمسونَ وفي العينِ خمسونَ وفي الآمَةِ ثلثُ النفسِ وفي الجائفةِ ثلثُ النفسِ وفي المنقلةِ خمسَ عشرةَ وفي الموضحةِ خمسَ وفي السنِّ خمسَ وفي كُلِّ إصْبَعٍ مِنْ هُنَالِكَ عشرَ. صح

5909. Burnun diyeti yüz, el ile gözün elli, beyin ile iç organların diyetin üçte biri, kemiği kırmanın onbeş deve, kemiğin açığa çıkmasına sebep olma ile dişin beş, her bir parmağın diyeti de on devedir.⁵⁹⁰⁹

٥٩١٠- في الإنسانِ ستونَ وثلاثمائةَ مَفْصِلٍ فَعَلَيْهِ أَنْ يَتَصَدَّقَ عَنْ كُلِّ مَفْصِلٍ مِنْهَا صَدَقَةٌ . النَّحَاعَةُ فِي الْمَسْجِدِ تَذْفِيئُهَا وَالشَّيْءُ تَنْحِيهِ عَنِ الطَّرِيقِ فَإِنْ لَمْ تَقْدِرْ فَرَكْعَتَا الضُّحَى حُزِّي عَنْكَ. ض

5910. İnsan vücudunda üçyüzaltmış eklem olup her bir ekleme karşılık bir sadaka vermek gerekir; mesciddeki tozu toprağı gidermek, yoldan birşeyi kaldırıp atmak birer sadakadır, ona gücü yetmeyenin kılacağı iki rekat kuşluk namazı da kendisine kafi gelir.⁵⁹¹⁰

٥٩١١- في الإنسانِ ثلاثةٌ : الطَّيْرَةُ وَالظَّنُّ وَالْحَسَدُ فَمَخْرَجُهُ مِنَ الطَّيْرَةِ أَنْ لَا يَزْجَعَ وَمَخْرَجُهُ مِنَ الظَّنِّ أَنْ لَا يَحْقُقَ وَمَخْرَجُهُ مِنَ الْحَسَدِ أَنْ لَا يَنْغِي. ض

⁵⁹⁰⁷ İbni Ebî Şeybe, IX, 186; Müttekî, nr. 40084.

⁵⁹⁰⁸ Ahmed, IV, 178; Müttekî, nr. 40087.

⁵⁹⁰⁹ Müttekî, nr. 40081.

⁵⁹¹⁰ Ahmed, V, 354; İbni Huzeyme, II, 229; İbni Hibbân, IV, 420.

5911. İnsanın üç hali vardır; biri olayları kötüye yorma, biri zan, biri de haseddir; kötüye yormadan kurtuluş yapılacak işlerden geri durmakla, zandan kurtuluş onu gerçek saymamakla, hasedden kurtuluş da hased ettiği kimseye karşı haddi aşmamakla olur.⁵⁹¹¹

٥٩١٢- فِي الْبَطِيخِ عَشْرُ خِصَالٍ هُوَ طَعَامٌ وَشَرَابٌ وَزِيحَانٌ وَفَاكِهَةٌ وَأَشْنَانٌ وَيَغْسِلُ الْبَطْنَ وَيُكَبِّرُ مَاءَ الظَّهْرِ وَيَبْرِدُ فِي الْجَمَاعِ وَيَقْطَعُ الْأَبْرَدَةَ وَيُنْقِي الْبَشْرَةَ. ض

5912. Karpuzun on özelliği vardır; o yiyecek içecek olup kokusu güzel bir meyvedir, soğuk su gibi temizleyici olup mideyi yıkar, meniye çoğaltıp ilişki gücünü artırır, soğuk algınlığını giderip deriyi temizler.⁵⁹¹²

٥٩١٣- فِي التَّلْبِينَةِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ. صَح

5913. Bulamaçta her hastalığa şifa vardır.⁵⁹¹³

٥٩١٤- فِي الْجُمُعَةِ سَاعَةٌ لَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِلَّا غُفِرَ لَهُ. صَح

5914. Cuma gününde öyle bir zaman vardır ki, o zamanda bağışlanma dileyen mutlaka bağışlanır.⁵⁹¹⁴

Cennet

٥٩١٥- فِي الْجَنَّةِ مِائَةٌ دَرَجَةٍ مَابَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ مِائَةٌ عَامٌ. ح

5915. Cennette yüz derece vardır, her iki derecenin arası da yüz yıldır.⁵⁹¹⁵

٥٩١٦- فِي الْجَنَّةِ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابٍ فِيهَا بَابٌ يُسَمَّى الرِّيَّانَ لَا يَدْخُلُهُ إِلَّا الصَّائِمُونَ.

5916. Cennetin sekiz kapısı olup orada yalnız oruç tutanların gireceği reyyan denilen bir kapı da vardır.⁵⁹¹⁶

⁵⁹¹¹ Beyhakî, Şuab, II, 63.

⁵⁹¹² Müttekî, nr. 28288.

⁵⁹¹³ Müttekî, nr. 28246.

⁵⁹¹⁴ Nesâî, Kübrâ, VI, 122.

⁵⁹¹⁵ İbnü'l-Esir, Usûl, X, 500.

⁵⁹¹⁶ Taberânî, VI, 146; Beyhakî, Şuab, III, 296.

٥٩١٧- فِي الْجَنَّةِ بَابٌ يُدْعَى الرَّيَّانَ يُدْعَى لَهُ الصَّائِمُونَ فَمَنْ كَانَ مِنَ الصَّائِمِينَ دَخَلَهُ وَمَنْ دَخَلَهُ لَا يَظْمَأُ أَبَدًا.

5917. Cennette reyyan denilen bir kapı olup oruç tutanlar o kapıdan çağrılırlar, oruç tutanlar oradan girerler, oraya girenler de bir daha asla susamazlar.⁵⁹¹⁷

٥٩١٨- فِي الْجَنَّةِ خَيْمَةٌ مِنْ لَوْلُؤَةٍ مُجَوَّفَةٍ عَرْضُهَا سِتُّونَ مِيلًا فِي كُلِّ زَاوِيَةٍ مِنْهَا أَهْلٌ مَا يَرَوْنَ الْآخَرِينَ يَطُوفُ عَلَيْهِمُ الْمُؤْمِنُونَ.

5918. Cennette inciden yapılmış bir çadır vardır ki onun genişliği altmış mildir, her köşesinde birer eş olup o eşler diğerlerini görmezler, mümin orada onları ziyaret eder.⁵⁹¹⁸

٥٩١٩- فِي الْجَنَّةِ مِائَةٌ دَرَجَةٍ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَالْفِرْدَوْسُ أَغْلَاهَا دَرَجَةٌ وَمِنْهَا تَفْجَرُ أَنْهَارُ الْحَنَّةِ الْأَرْبَعَةِ وَمِنْ قَوْفِهَا يَكُونُ الْعَرْشُ فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَسَلُّوهُ الْفِرْدَوْسَ.

5919. Cennette yüz derece vardır, her iki derecenin arası gökle yer arası kadar olup en yüksek derecesi de Firdevs'tir, cennetin dört nehri oradan çıkar, onun üzerinde Arş vardır, Allah'dan istediğinizde Firdevs cenneti isteyin.⁵⁹¹⁹

٥٩٢٠- فِي الْجَنَّةِ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ. صَح.

5920. Cennette gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, hiç bir insanın da hatırına gelmeyen nimetler vardır.⁵⁹²⁰

⁵⁹¹⁷ Ahmed, V, 333; Taberânî, VI, 134; Rûyânî, II, 199.

⁵⁹¹⁸ Ahmed, IV, 411.

⁵⁹¹⁹ İbni Ebî Şeybe, VII, 43; Ahmed, V, 316; Hâkim, I, 153.

⁵⁹²⁰ Ahmed, V, 334; Taberânî, VI, 122; Hâkim, II, 448.

Çeşitli Hadisler

٥٩٢١- فِي الْحَبَّةِ السَّوْدَاءِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ. صَح

5921. Çörek otu, ölüm dışında her şeye şifadır.⁵⁹²¹

٥٩٢٢- فِي الْحَجَمِ شِفَاءٌ. صَح

5922. Kan aldırma şifa vardır.⁵⁹²²

٥٩٢٣- فِي الْخَيْلِ السَّائِمَةِ فِي كُلِّ فَرَسٍ دِينَارٌ. ض

5923. Otlakta yayılan her bir at için bir dinar zekat verilir.⁵⁹²³

٥٩٢٤- فِي الْخَيْلِ وَأَبْوَالِهَا وَأَزْوَانِهَا كَفٌّ مِنْ مِسْكِ الْجَنَّةِ. ض

5924. Atların idrarları ve tersleri cennet miskidir.⁵⁹²⁴

٥٩٢٥- فِي الدُّبَابِ أَحَدُ جَنَاحَيْهِ دَاءٌ وَفِي الْآخِرِ شِفَاءٌ فَإِذَا وَقَعَ فِي الْإِنَاءِ فَأَرْسَبُوهُ
فَيَذْهَبُ شِفَاؤُهُ بِدَائِهِ. صَح

5925. Sineğin kanatlarının birinde zehir, diğerinde ise panzehir vardır; o bir kabın içine düştüğünde onu batırıp sonra çıkarın ki panzehiri zehirini gidersin.⁵⁹²⁵

٥٩٢٦- فِي الرِّكَازِ الْخُمْسُ. صَح

5926. Definelerde beşte bir zekat verilir.⁵⁹²⁶

٥٩٢٧- فِي الرِّكَازِ الْعُشْرُ. ض

5927. Definelerde onda bir zekat vardır.⁵⁹²⁷

⁵⁹²¹ Ahmed, II, 261; Taberânî, I, 187; Ziyâ, IV, 178.

⁵⁹²² Ebû Nuaym, III, 121.

⁵⁹²³ Dârekutnî, II, 125; Beyhakî, IV, 119.

⁵⁹²⁴ Ahmed, II, 383; İbni Hibbân, X, 527.

⁵⁹²⁵ Suyûtî, Câmi, nr. 14780.

⁵⁹²⁶ İbni Ebî Şeybe, II, 437; Taberânî, XXII, 227; a. mlf, Evsat, IV, 256.

⁵⁹²⁷ Elbânî, Zaîf, nr. 3999.

٥٩٢٨- فِي السَّمَاءِ مَلَكَانِ أَحَدُهُمَا يَأْمُرُ بِالشَّدَةِ وَالْآخَرُ يَأْمُرُ بِاللِّينِ وَكِلَاهُمَا مُصِيبٌ أَحَدُهُمَا جَبْرِيلُ وَالْآخَرُ مِيكَائِيلُ وَنَبِيَّانِ أَحَدُهُمَا يَأْمُرُ بِاللِّينِ وَالْآخَرُ بِالشَّدَةِ وَكُلُّ مُصِيبٍ إِبْرَاهِيمُ وَنُوحٌ إِبْرَاهِيمُ بِاللِّينِ وَنُوحٌ بِالشَّدَةِ وَلِي صَاحِبَانِ أَحَدُهُمَا يَأْمُرُ بِاللِّينِ وَالْآخَرُ بِالشَّدَةِ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ. ض

5928. Gökte biri şiddeti, diğeri yumuşaklığı emreden iki melek vardır ki her ikisi de haklı olup onlardan biri Cibril, diğeri Mikail'dir; biri şiddeti, diğeri yumuşaklığı emreden her ikisi de haklı olan iki peygamber vardır ki onlardan biri İbrahim, diğeri de Nuh'tur; ayrı şekilde biri şiddeti, diğeri yumuşaklığı emreden iki de arkadaşım vardır ki her ikisi de haklı olup onlardan biri Ebu Bekir diğeri de Ömer'dir.⁵⁹²⁸

٥٩٢٩- فِي السَّنْعِ مِائَةٌ مِنَ الْإِبِلِ وَفِي الْعَقْلِ مِائَةٌ مِنَ الْإِبِلِ. صَح

5929. Kişiyi sağır etmekle, öldürmenin diyeti yüz deve dir.⁵⁹²⁹

٥٩٣٠- فِي السَّوَاكِ عَشْرُ خَصَالٍ يُطَيِّبُ الْقَمَّ وَيَشُدُّ اللَّئَةَ وَيَجْلُو الْبَصَرَ وَيُذْهِبُ الْبَلْغَمَ وَيُذْهِبُ الْحَقَرَ وَيُؤَافِقُ السُّنَّةَ وَيُفَرِّخُ الْمَلَائِكَةَ وَيَرْضِي الرَّبَّ وَيَرْيِدُ فِي الْحَسَنَاتِ وَيُصَحِّحُ الْمَعْدَةَ. ض

5930. Misvakta on özellik vardır; o ağız temizleyip diş etlerini güçlendirir, gözü parlatıp balgamı giderir, diş çürümesini önleyip sünnete uygun hareket ettirir, melekleri sevindirip Allah'ı hoşnut eder, sevapları artırıp midenin çalışmasını düzenler.⁵⁹³⁰

٥٩٣١- فِي الصَّبْعِ كَبْشٌ. صَح

5931. İhramlının sırtlan avlamasında bir koç kurban edilir.⁵⁹³¹

⁵⁹²⁸ Taberânî, XXIII, 315; İbni Asâkir, VII, 61; Deylemî, III, 135.

⁵⁹²⁹ Beyhakî, VII, 85.

⁵⁹³⁰ Dârekutnî, I, 58.

⁵⁹³¹ Dârekutnî, II, 245; Beyhakî, V, 183.

٥٩٣٢- فِي الصَّبُعِ كَبَشٌ وَفِي الظَّنِّ شَاةٌ وَفِي الْأَرْزَبِ عَنَاقٌ وَفِي الْيَزْرُوعِ جَفْرَةٌ. صَح

5932. İhramlının sırtlan avlamasında bir koç, ceylan için bir dişi keçi, tavşan için bir oğlak, fare için de bir kuzu kurban edilir.⁵⁹³²

٥٩٣٣- فِي الْعَسَلِ فِي كُلِّ عَشْرَةِ أَرْقَ زَقٌّ. ض

5933. Her on ölçek balda, bir ölçek zekat vardır.⁵⁹³³

٥٩٣٥- فِي الْغَلَامِ عَقِيقَةٌ فَأَهْرِيقُوا عَنْهُ دَمًا وَأَمِيطُوا عَنْهُ الْأَذَى. صَح

5934. Erkek çocuğu için bir kurban kesip onun adına kan akıtın ve ona eza veren şeyleri giderin.⁵⁹³⁴

٥٩٣٥- فِي الْكَيْدِ الْحَارَةِ أَجْرٌ.

5935: Her canlıya yapılan iyilikte mükafat vardır.⁵⁹³⁵

١

٥٩٣٦- فِي اللَّبَنِ صَدَقَةٌ. ض

5936. Sütte zekat vardır.⁵⁹³⁶

٥٩٣٧- فِي اللِّسَانِ الدِّيَةُ إِذَا مُنِعَ الْكَلَامُ وَفِي الذَّكْرِ الدِّيَةُ إِذَا قُطِعَتِ الْحَشْفَةُ وَفِي الشَّقَّتَيْنِ الدِّيَةُ. صَح

5937. Dilin yaralanmasında tam diyet, erkeklik organının başının kesilmesinde tam diyet, dudakların kesilmesinde de tam diyet ödenir.⁵⁹³⁷

٥٩٣٨- فِي الْمُؤْمِنِ ثَلَاثُ خِصَالٍ الطَّيْرَةُ وَالظَّنُّ وَالْحَسَدُ فَمَخْرَجُهُ مِنَ الطَّيْرَةِ أَنْ لَا يَرْجِعَ وَمَخْرَجُهُ مِنَ الظَّنِّ أَنْ لَا يَحْقُقَ وَمَخْرَجُهُ مِنَ الْحَسَدِ أَنْ لَا يَبْغِيَ. ض

⁵⁹³² İbni Adî, I, 428; Beyhakî, V, 184.

⁵⁹³³ Elbânî, Saḥîh, nr. 4252.

⁵⁹³⁴ Beyhakî, IX, 299.

⁵⁹³⁵ Tahvâi, Meânî, IV, 134.

⁵⁹³⁶ Elbânî, Zâif, nr. 4004.

⁵⁹³⁷ İbni Adî, VI, 101.

5938. Müminin uğursuzluk, zan ve hased olmak üzere üç huyu vardır; uğursuzluktan kurtulmanın çaresi o işten vazgeçmemek, zandan kurtulmanın çaresi zanna göre hareket etmemek, hasedden kurtulmanın çaresi de hasede aşırı gitmemektir.⁵⁹³⁸

٥٩٣٩- فِي الْمُنَافِقِ ثَلَاثُ خِصَالٍ إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا اتَّخَذَ خَانَ. صَح

5939. Münafığın üç işareti vardır; o konuştuğunda yalan söyler, söz verince sözünde durmaz, kendisine güvenilince ona hıyanet eder.⁵⁹³⁹

٥٩٤٠- فِي الْمَوَاضِحِ خَمْسٌ خَمْسٌ مِنَ الْإِبِلِ. صَح

5940. Derin yaralamalarda, her bir yara için beşer deve diyet verilir.⁵⁹⁴⁰

٥٩٤١- فِي إِحْدَى جَنَاحِي الذَّبَابِ سُمٌّ وَالْآخِرِ شِفَاءٌ فَإِذَا وَقَعَ فِي الطَّعَامِ فَاْمُقْلُوهُ فِيهِ فَإِنَّهُ يَقْدَمُ السُّمُّ وَيُؤَخَّرُ الشِّفَاءُ. صَح

5941. Sineğin kanatlarından birinde zehir, diğerinde panzehir vardır; o yemek içinde düştüğünde onu yemeğe iyice batırın; zira o düşerken zehirli kanadı üzerine düşer, diğerini yukarı kaldırır.⁵⁹⁴¹

٥٩٤٢- فِي الْوُضُوءِ إِسْرَافٌ وَفِي كُلِّ شَيْءٍ إِسْرَافٌ. ض

5942. Abdestte israf olduğu gibi, herşeyde israf olur.⁵⁹⁴²

٥٩٤٣- فِي أَبْوَالِ الْإِبِلِ وَأَلْبَانِهَا شِفَاءٌ لِلزَّرْبَةِ بِطَوْنِهِمْ. ض

5943. Develerin idrarlarıyla sütlerinde mide hastası olanlara şifa vardır.⁵⁹⁴³

⁵⁹³⁸ Suyûtî, Sağır, nr. 5938.

⁵⁹³⁹ Buhârî, Kebîr, VIII, 385; Heysemî, I, 108.

⁵⁹⁴⁰ Ahmed, II, 215.

⁵⁹⁴¹ Zeylâî, I, 115.

⁵⁹⁴² İbni Asâkir, LXVII, 126.

⁵⁹⁴³ Ahmed, I, 293; Taberânî, XII, 238; Heysemî, V, 88.

٥٩٤٤- فِي أَصْحَابِي اثْنَا عَشَرَ مُنَافِقًا مِنْهُمْ ثَمَانِيَّةٌ لَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ
الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْحَيَاطِ. ض

5944. Ashabım içinde oniki münafık olup onlardan sekizi deve iğne deliğinden geçmedikçe cennete giremez.⁵⁹⁴⁴

٥٩٤٥- فِي أُمَّتِي خُسْفٌ وَمَسْخٌ وَقَذْفٌ. ض

5945. Ümmetim içinde suret değişmesi, yere batmalar ve taş yağmaları olur.⁵⁹⁴⁵

٥٩٤٦- فِي أُمَّتِي كَذَّابُونَ وَدَجَّالُونَ سَبْعَةٌ وَعِشْرُونَ مِنْهُمْ أَرْبَعُ نِسْوَةٍ وَإِنِّي خَاتِمُ
النَّبِيِّينَ لَا نَبِيَّ بَعْدِي. ض

5946. Ümmetimde yirmiyedi yalancı ve deccal olup onlardan dördü kadımdır, ben son peygamberim, benden sonra peygamber yoktur.⁵⁹⁴⁶

٥٩٤٧- فِي بَيْضِ النَّعَامِ يُصَيِّهُ الْمُحْرِمُ ثَمَنُهُ. ض

5947. İhramlı halde devekuşu yumurtası ezen onun bedelini öder.⁵⁹⁴⁷

٥٩٤٨- فِي بَيْضَةِ نَعَامٍ صِيَامُ يَوْمٍ أَوْ إِطْعَامُ مِسْكِينٍ. ض

5948. İhramlı halde devekuşu yumurtası kıran bir gün oruç tutar veya bir yoksulu doyurur.⁵⁹⁴⁸

٥٩٤٩- فِي ثَقِيفٍ كَذَّابٌ وَمُبِيرٌ. صَح

5949. Sakif Kabilesinden bir yalancı, bir de zalim çıkar.⁵⁹⁴⁹

٥٩٥٠- فِي ثَلَاثِينَ مِنَ الْبَقَرِ تَبِيعٌ أَوْ تَبِيعَةٌ وَفِي أَرْبَعِينَ مِنَ الْبَقَرِ مُسِنَّةٌ. ح

⁵⁹⁴⁴ Ahmed, V, 390; Beyhakî, VIII, 198.

⁵⁹⁴⁵ Taberânî, VI, 68; Bûsırî, IV, 198.

⁵⁹⁴⁶ Ahmed, V, 396; Taberânî, III, 169; Ebû Nuaym, IV, 179.

⁵⁹⁴⁷ Dârekutrî, II, 250; Taberânî, Evsat, VI, 234.

⁵⁹⁴⁸ Hâkim, I, 621.

⁵⁹⁴⁹ Taberânî, XXIV, 310; Heysemî, VII, 334.

5950. Otuz sığırda bir yaşında bir dana veya bir yaşında bir düve, her kırk sığırda da iki yaşında dişi bir sığır zekat olarak verilir.⁵⁹⁵⁰

٥٩٥١- فِي جَهَنَّمَ وَادٍ وَفِي الْوَادِي بَنُو يُقَالُ لَهَا هَبْهَبْتُ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُسَكِّهَهَا كُلَّ جَبَّارٍ. صَح

5951. Cehennemde içinde Hephep denilen kuyunu bulunduğu bir vadi vardır, Allah zorba zalimleri oraya atar.⁵⁹⁵¹

٥٩٥٢- فِي خَمْسٍ مِنَ الْإِبِلِ شَاةٌ وَفِي عَشْرِ شَاتَانِ وَفِي خَمْسٍ عَشْرَةَ ثَلَاثُ شِيَاهِ وَفِي عِشْرِينَ أَرْبَعُ شِيَاهِ وَفِي خَمْسٍ وَعِشْرِينَ ابْنَةً مَخَاضٍ إِلَى خَمْسٍ وَثَلَاثِينَ فَإِنْ زَادَتْ وَاحِدَةً فَفِيهَا ابْنَةٌ لَبُونٍ إِلَى خَمْسٍ وَأَرْبَعِينَ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَفِيهَا حِقَّةٌ إِلَى سِتِّينَ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَفِيهَا جَذَعَةٌ إِلَى خَمْسٍ وَسَبْعِينَ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَفِيهَا ابْنَتَا لَبُونٍ إِلَى تِسْعِينَ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَفِيهَا حِقَّتَانِ إِلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ فَإِذَا كَانَتْ الْإِبِلُ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَفِي كُلِّ خَمْسِينَ حِقَّةٌ وَفِي كُلِّ أَرْبَعِينَ بِنْتُ لَبُونٍ فَإِذَا كَانَتْ إِحْدَى وَعِشْرِينَ وَمِائَةً فَفِيهَا ثَلَاثُ بَنَاتِ لَبُونٍ حَتَّى تَبْلُغَ تِسْعًا وَعِشْرِينَ وَمِائَةً فَإِذَا كَانَتْ ثَلَاثِينَ وَمِائَةً فَفِيهَا بِنْتُ لَبُونٍ وَحِقَّةٌ حَتَّى تَبْلُغَ تِسْعًا وَثَلَاثِينَ وَمِائَةً فَإِذَا كَانَتْ أَرْبَعِينَ وَمِائَةً فَفِيهَا حِقَّتَانِ وَبِنْتُ لَبُونٍ حَتَّى تَبْلُغَ تِسْعًا وَأَرْبَعِينَ وَمِائَةً فَإِذَا كَانَتْ خَمْسِينَ وَمِائَةً فَفِيهَا ثَلَاثُ حِقَاقٍ حَتَّى تَبْلُغَ تِسْعًا وَخَمْسِينَ وَمِائَةً فَإِذَا كَانَتْ سِتِّينَ وَمِائَةً فَفِيهَا أَرْبَعُ بَنَاتِ لَبُونٍ حَتَّى تَبْلُغَ تِسْعًا وَسِتِّينَ وَمِائَةً فَإِذَا كَانَتْ سَبْعِينَ وَمِائَةً فَفِيهَا ثَلَاثُ بَنَاتِ لَبُونٍ وَحِقَّةٌ حَتَّى تَبْلُغَ تِسْعًا وَسَبْعِينَ وَمِائَةً فَإِذَا كَانَتْ ثَمَانِينَ وَمِائَةً فَفِيهَا حِقَّتَانِ وَابْنَتَا لَبُونٍ حَتَّى تَبْلُغَ تِسْعًا وَثَمَانِينَ وَمِائَةً فَإِذَا كَانَتْ تِسْعِينَ وَمِائَةً فَفِيهَا ثَلَاثُ حِقَاقٍ وَبِنْتُ لَبُونٍ حَتَّى تَبْلُغَ تِسْعًا وَتِسْعِينَ وَمِائَةً فَإِذَا كَانَتْ مِائَتَيْنِ أَرْبَعُ حِقَاقٍ

⁵⁹⁵⁰ Beyhakî, IV, 99.

⁵⁹⁵¹ Hâkim, IV, 368.

أَوْ خَمْسُ بَنَاتٍ لَبُونِ أَيْ السَّيِّئِينَ وَجَدَتْ أَخَذَتْ وَفِي سَائِمَةِ الْغَنَمِ فِي كُلِّ أَرْبَعِينَ شَاةً
 شَاةً إِلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَشَاتَانِ إِلَى الْمِائَتَيْنِ فَإِذَا زَادَتْ عَلَى
 الْمِائَتَيْنِ فَفِيهَا ثَلَاثٌ إِلَى ثَلَاثِمِائَةٍ فَإِنْ كَانَتِ الْغَنَمُ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَفِي كُلِّ مِائَةٍ شَاةً
 شَاةً لَيْسَ فِيهَا شَيْءٌ حَتَّى تَبْلُغَ الْمِائَةَ وَلَا يُفَرَّقُ بَيْنَ مُجْتَمِعٍ وَلَا يُجْمَعُ بَيْنَ مُتَفَرِّقٍ
 مَخَافَةَ الصَّدَقَةِ وَمَا كَانَ مِنْ خَلِيطَيْنِ فَإِنَّهُمَا يَتَرَاجَعَانِ بِالسُّوْيَةِ وَلَا يُؤْخَذُ فِي الصَّدَقَةِ
 هَرَمَةٌ وَلَا ذَاتُ عَوَارٍ مِنَ الْغَنَمِ وَلَا تَيْسُ الْغَنَمِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ الْمُصَدِّقُ. صح

5952. Beş deve de bir, on deve de iki, onbeş deve de üç, yirmi deve de dört koyun zekat olarak verilir; yirmibeşten otuzbeşe kadar bir yaşını bitirip iki yaşına basmış bir dişi deve, otuzaltıdan kırkbeşe kadar iki yaşını bitirip üç yaşına basmış bir dişi deve, kırkaltıdan altmışa kadar bir üç yaşını bitirip dört yaşına basmış bir dişi deve, altmışbirden yetmişbeşe kadar dört yaşını bitirip beş yaşına basmış bir dişi deve, yetmişaltıdan doksağa kadar iki yaşını bitirip üç yaşına basmış iki dişi deve, doksanbirden yüzyirmiye kadar üç yaşını bitirip dört yaşına basmış iki dişi deve, deve yüzyirmiden fazla ise her ellide üç yaşını bitirip dört yaşına basmış bir dişi deve ve her kırkta iki yaşını bitirip üç yaşına basmış bir dişi deve verilir.

Develer yüzyirmibir olduğunda yüzyirmidokuza kadar iki yaşını bitirip üç yaşına basmış üç dişi deve, yüzotuz olduğunda yüzotuzdokuza kadar iki yaşını bitirip üç yaşına basmış iki dişi deve ile üç yaşını bitirip dört yaşına basmış bir dişi deve, yüzkırtan yüzkırtıdokuza kadar üç yaşını bitirip dört yaşına basmış iki dişi deve ile iki yaşını bitirip üç yaşına basmış bir dişi deve, yüzeliden yüzellidokuza kadar üç yaşını bitirip dört yaşına basmış üç dişi deve, yüzaltmıştan yüzaltmışdokuza kadar iki yaşını bitirip üç yaşına basmış dört dişi deve, yüzyetmişten yüzyetmişdokuza kadar iki yaşını bitirip üç yaşına basmış üç dişi deve ile üç yaşını bitirip dört yaşına basmış bir dişi deve, yüzseksenden yüzseksendoküza kadar üç yaşını bitirip dört yaşına basmış iki dişi deve ile iki yaşını bitirip üç yaşına basmış iki dişi deve, yüzdoksandan yüzdoksandokuza kadar üç yaşını bitirip dört yaşına basmış üç dişi deve ile iki

yaşını bitirip üç yaşma basmış bir dişi deve, ikiyüzde üç yaşını bitirip dört yaşma basmış dört dişi deve veya iki yaşını bitirip üç yaşına basmış beş dişi deve verilir, bu iki şeyden hangisini bulursan onu alırsın.

Otlaklarda otlayan koyunlara gelince kırktan yüzyirmiye kadar bir koyun, yüzyirmibirden ikiyüze kadar iki koyun, ikiyüzbirden üçyüze kadar üç koyun, üçyüzü geçtiğinde her yüz koyuna bir koyun zekat verilir, yüzden eksik ise ona zekat düşmez, zekat korkusuyla birleşik olan sürüler ayrılmaz, ayrı olanlar da birleştirilmez, iki ortağın malından alman zekatta, her ikisi de adalet üzere birbirlerine müracaat ederler, zekat olarak yaşlı ve ayıplı olan hayvan da alınmaz, zekat memuru dilerse onu kabul edebilir.⁵⁹⁵²

۵۹۵۳- فِي دِيَةِ الْخَطَا عِشْرُونَ حَقَّةً وَعِشْرُونَ جَذَعَةً وَعِشْرُونَ بَنَتْ مَخَاضٍ وَعِشْرُونَ بَنَتْ لَبُونٍ وَعِشْرُونَ بَنِي مَخَاضٍ ذَكَرٍ.

5953. Hata ile öldürmenin diyeti yirmi tane dört yaşına, yirmi tane beş yaşına, yirmi tane iki yaşına, yirmi tane üç yaşına girmiş dişi deve ile yirmi tane iki yaşına girmiş erkek devedir.⁵⁹⁵³

۵۹۵۴- فِي طَعَامِ الْفُرْسِ مِثْقَالٌ مِنْ رِيحِ الْجَنَّةِ. ض.

5954. Düğün yemeğinde cennet kokusu vardır.⁵⁹⁵⁴

۵۹۵۵- فِي عَجْوَةِ الْعَالِيَةِ أَوَّلُ الْبُكَرَةِ عَلَى رِيقِ النَّفْسِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ سِحْرِ أَوْ سَمٍّ. صَح.

5955. Yükseklerde yetişen acve hurmasının aç karna yenilmesi, sihir ve zehire şifa olur.⁵⁹⁵⁵

۵۹۵۶- فِي كِتَابِ اللَّهِ ثَمَانُ آيَاتٍ لِلْعَيْنِ الْفَاتِحَةِ وَآيَةُ الْكُرْسِيِّ. ض.

5956. Allah'm kitabında nazara karşı sekiz ayet vardır ki biri Fatiha, diğeri de Ayete'l-kürsi'dir.⁵⁹⁵⁶

⁵⁹⁵² Tirmizî, Zekât 4; Ebû Dâvûd, Zekât 4; İbni Mâce, Zekât 9; Ahmed, II, 15; Hâkim, I, 549; Beyhakî, IV, 88.

⁵⁹⁵³ Beyhakî, VIII, 75.

⁵⁹⁵⁴ Bûsîrî, IV, 131.

⁵⁹⁵⁵ Ahmed, VII, 105; İshak b. Rahuye, II, 534.

⁵⁹⁵⁶ Deylemî, III, 139; Yedi ayet olan Fatiha ile Ayete'l-kürsi sekiz ayet eder; Münâvî, IV, 457.

۵۹۵۷- فِي كُلِّ إِشَارَةٍ فِي الصَّلَاةِ عَشْرُ حَسَنَاتٍ. ض.

5957. Namazın teşehhüdündeki her işarete on sevap vardır.⁵⁹⁵⁷

۵۹۵۸- فِي كُلِّ ذَاتِ كَيْدٍ حَرَّى أَجْرٌ. صَح.

5958. Her canlıya yapılan iyilikte ecir vardır.⁵⁹⁵⁸

۵۹۵۹- فِي كُلِّ رَكَعَتَيْنِ تَسْلِيمَةٌ. صَح.

5959. Her iki rekatta bir selam vardır.⁵⁹⁵⁹

۵۹۶۰- فِي كُلِّ رَكَعَتَيْنِ التَّحِيَّةُ. صَح.

5960. Her iki rekatta bir tahiyyat vardır.⁵⁹⁶⁰

۵۹۶۱- فِي كُلِّ رَكَعَةٍ تَشْهَدُ وَتُسَلِّمُ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَعَلَى مَنْ تَبِعَهُمْ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ.

5961. Nafile namazların her rekatında teşehhüdle peygamberlere ve onların yolundan giden salih kullara selam vardır.⁵⁹⁶¹

۵۹۶۲- فِي كُلِّ قَرْنٍ مِنْ أُمَّتِي سَابِقُونَ. ض.

5962. Her asırda ümmetimden hayırda öncü olanlar vardır.⁵⁹⁶²

۵۹۶۳- فِي لَيْلَةِ النَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ يَغْفِرُ اللَّهُ لِأَهْلِ الْأَرْضِ إِلَّا لِمُشْرِكٍ أَوْ مُشَاحِنٍ. ض.

5963. Şabanın onbeşinci -Berat- gecesinde Allah Teala müşrikler ile birbirine kin besleyenler dışında tevbe eden bütün insanların günahlarını bağışlar.⁵⁹⁶³

⁵⁹⁵⁷ Müemmil, Cüz, s. 98.

⁵⁹⁵⁸ Ahmed, IV, 175; Taberânî, VII, 131, Beyhakî, IV, 186.

⁵⁹⁵⁹ Bûsîrî, I, 156.

⁵⁹⁶⁰ Ahmed, VI, 31; Ebû Avane, I, 535; Beyhakî, II, 113.

⁵⁹⁶¹ Taberânî, XXIII, 367; Heysemî, II, 139.

⁵⁹⁶² Ebû Nuaym, I, 8; Deylemî, III, 140.

⁵⁹⁶³ Beyhakî, Şuab, III, 381; Münziri, III, 308.

٥٩٦٤- فِي لَيْلَةِ النَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ يُوحِي اللَّهُ إِلَى مَلَكِ الْمَوْتِ بِقَبْضِ كُلِّ نَفْسٍ يُرِيدُ قَبْضَهَا فِي تِلْكَ السَّنَةِ. ض.

5964. Şabanın onbeşinci -Berat- gecesinde Allah Teala ölüm meleğine o sene içinde ruhunu almak istediği bütün insanların isimlerini bildirir.⁵⁹⁶⁴

٥٩٦٥- فِي مَسْجِدِ الْخَيْفِ قَبْرُ سَبْعِينَ نَبِيًّا. ض.

5965. Hayf Mescidi'nde yetmiş peygamberin kabri vardır.⁵⁹⁶⁵

٥٩٦٦- فِي هَذَا مَرَّةً وَفِي هَذَا مَرَّةً يَغْنِي الْقُرْآنُ وَالشَّعْرُ. ض.

5966. Yeri gelir Kuran okunur, yeri gelir şiir söylenir.⁵⁹⁶⁶

٥٩٦٧- فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ خَسَفَتْ وَمَسَخَتْ وَقَذَفَتْ فِي أَهْلِ الْقَدْرِ. صَح.

5967. Bu ümmet içinde kaderi inkar edenler, yere geçirilme, suret değiştirilme ve taşlanmalarla karşılaşır.⁵⁹⁶⁷

٥٩٦٨- فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ خَسَفَتْ وَمَسَخَتْ وَقَذَفَتْ إِذَا ظَهَرَتِ الْقِيَانُ وَالْمَعَارِفُ وَشُرِبَتِ الْخُمُورُ. ح.

5968. Bu ümmet içinde şarkıcı ve çalgıcı kadınlar ortalığı sarıp içkiler içilince yere batma, hayvan şekline dönüşme ve gökten taş yağmalar olur.⁵⁹⁶⁸

٥٩٦٩- فِيمَا سَقَتِ السَّمَاءُ وَالْعُيُونُ الْعُشْرُ وَفِيمَا سَقَى بِالنَّضْحِ نِصْفُ الْعُشْرِ.

5969. Yağmur, ırmak ve pınarların suladığı veya yer altından su emen yerlerde tam öşür, kovalarla ya da develerle sulanan arazilerde ise yarım öşür vardır.⁵⁹⁶⁹

⁵⁹⁶⁴ Suyûtî, Sağır, nr. 5964.

⁵⁹⁶⁵ Taberânî, XII, 414; Heysemî, III, 297.

⁵⁹⁶⁶ Elbânî, Zaîf, nr. 4021.

⁵⁹⁶⁷ Suyûtî, Sağır, nr. 5967.

⁵⁹⁶⁸ Münziri, III, 182.

⁵⁹⁶⁹ Ahmed, I, 145; Bezzâr, II, 272.

٥٩٧٠-فِيهِمَا فَجَاهِدْ يَغْنِي الْوَالِدَيْنِ. صَح

5970. Ana babana hizmet et!⁵⁹⁷⁰

٥٩٧١-الْفَاجِرُ الرَّاجِي لِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى أَقْرَبُ مِنْهَا مِنَ الْعَابِدِ الْمُقْنِطِ. ض

5971. Allah'ın rahmetini ümit eden günahkar kimse, ondan ümit kesen ibadete düşkün kimseden rahmete daha yakındır.⁵⁹⁷¹

٥٩٧٢-الْفَارُّ مِنَ الطَّاعُونَ كَالْفَارِّ مِنَ الرَّخْفِ وَالصَّابِرُ فِيهِ كَالصَّابِرِ فِي الرَّخْفِ. صَح

5972. Taundan kaçan savaştan kaçan, ona sabreden de savaşa sabreden gibidir.⁵⁹⁷²

٥٩٧٣-الْفَارُّ مِنَ الطَّاعُونَ كَالْفَارِّ مِنَ الرَّخْفِ وَمَنْ صَبَرَ فِيهِ كَانَ لَهُ أَجْرُ شَهِيدٍ. ض

5973. Taundan kaçan savaştan kaçan gibidir, ona sabredene ise şehid sevabı vardır.⁵⁹⁷³

٥٩٧٤-الْقَالَ مُرْسَلٌ وَالْعُطَّاسُ شَاهِدٌ عَذَلٍ. ض

5974. Hayra yorumlanacak şeyler birer müjdecî, aksırmalar da söylenen sözlerin doğru için birer şahiddirler.⁵⁹⁷⁴

٥٩٧٥-الْفِتْنَةُ نَائِمَةٌ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ أَيْقَظَهَا. ض

5975. Fitne uykudadır, onu uyandırana Allah lanet etsin!⁵⁹⁷⁵

٥٩٧٦-الْفَجْرُ فَجْرَانِ فَجْرٌ يَحْرُمُ فِيهِ الطَّعَامُ وَتَحِلُّ فِيهِ الصَّلَاةُ وَفَجْرٌ تَحْرُمُ فِيهِ

الصَّلَاةُ وَتَحِلُّ فِيهِ الطَّعَامُ. صَح

5976. Fecir iki türlüdür; biri sahur yemeğini haram sabah namazını caiz kılan fecir, diğeri de yemeyi caiz, sabah namazını haram kılan fecirdir.⁵⁹⁷⁶

⁵⁹⁷⁰ Ahmed, II, 165; İbri Hibbân, II, 164.

⁵⁹⁷¹ Deylemî, III, 159.

⁵⁹⁷² Ahmed, III, 324; Abd b. Humeyd, s. 336.

⁵⁹⁷³ Ahmed, III, 324; Abd b. Humeyd, s. 336.

⁵⁹⁷⁴ Suyûtî, Leâli, II, 154; Müttekî, nr. 28581.

⁵⁹⁷⁵ Râfî, I, 291.

⁵⁹⁷⁶ Hâkim, I, 304; Beyhakî, I, 457; Hatîb, III, 58.

۵۹۷۷-الْفَجْرُ فَجْرَانِ فَأَمَّا الْفَجْرُ الَّذِي يَكُونُ كَذَنْبِ السَّرْحَانِ فَلَا يُحِلُّ الصَّلَاةَ وَلَا يُحَرِّمُ الطَّعَامَ وَأَمَّا الْفَجْرُ الَّذِي يَذْهَبُ مُسْتَطِيلًا فِي الْأُفُقِ فَإِنَّهُ يُحِلُّ الصَّلَاةَ وَيُحَرِّمُ الطَّعَامَ. صح

5977. Fecir iki türdür, biri deniz kurdunun kuyruğu gibi gider ki o yemeği haram kılıp sabah namazını da caiz kılmaz, diğeri ise ufukta uzunlamasına olarak görülür ki, o namazı caiz, yemeği ise haram kılar.⁵⁹⁷⁷

۵۹۷۸-الْفَحْدُ عَوْرَةٌ. صح

5978. Uyluk avrettir.⁵⁹⁷⁸

۵۹۷۹-الْفَخْرُ وَالْخِيَلَاءُ فِي أَهْلِ الْإِبِلِ وَالسَّكِينَةُ وَالْوَقَارُ فِي أَهْلِ الْغَنَمِ.

5979. Övünme ile kibir deve sahiplerinde, ağrıbaşlılıkla vakar da koyun sahiplerindedir.⁵⁹⁷⁹

۵۹۸۰-الْفِرَارُ مِنَ الطَّاعُونَ كَالْفِرَارِ مِنَ الرَّخْفِ. صح

5980. Taundan kaçmak, savaştan kaçmak gibidir.⁵⁹⁸⁰

۵۹۸۱-الْفِرْدَوْسُ رِنْوَةُ الْجَنَّةِ وَأَعْلَاهَا وَأَوْسَطُهَا وَمِنْهَا تَفْجَرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ. صح

5981. Firdevs cennetin en güzel, en değerli ve en orta yeridir, cennet ırmakları da oradan kaynar.⁵⁹⁸¹

۵۹۸۲-الْفَرِيضَةُ فِي الْمَسْجِدِ وَالتَّطَوُّعُ فِي الْبَيْتِ. ض

5982. Farzlar mescidde, nafileler ise evde kılınır.⁵⁹⁸²

۵۹۸۳-الْفَضْلُ فِي أَنْ تَصِلَ مَنْ قَطَعَكَ وَتُعْطِيَ مَنْ حَرَمَكَ وَتَغْفُوَ عَمَّنْ ظَلَمَكَ. ض

5983. Fazilet sana gelmeyene gitmen, vermeyene vermen ve zulmedini affetmendir.⁵⁹⁸³

⁵⁹⁷⁷ Hâkim, I, 304; Beyhakî, I, 377.

⁵⁹⁷⁸ Ahmed, III, 479; Dârekutnî, I, 224.

⁵⁹⁷⁹ Müslim, İmân 85-87; Ahmed, III, 42; Heysemî, IV, 65.

⁵⁹⁸⁰ İbni Sad, VIII, 360; Buhârî, Kebîr, II, 198.

⁵⁹⁸¹ Taberânî, VII, 213; Heysemî, X, 398.

⁵⁹⁸² Müttekî, nr. 21334, 23363.

⁵⁹⁸³ Müttekî, nr. 6934.

٥٩٨٤-الْفِطْرُ يَوْمُ يُفْطِرُ النَّاسُ وَالْأَضْحَى يَوْمُ يُضْحِي النَّاسُ. صَح

5984. Ramazan bayramı insanların oruçlarını açtığı, kurban bayramı da kurbanlarını kestikleri gündür.⁵⁹⁸⁴

٥٩٨٥-الْفِطْرَةُ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ. صَح

5985. Fıtır sadakası her müslümana gerekir.⁵⁹⁸⁵

Fakirlik

٥٩٨٦-الْفَقْرُ أَزَيْنُ عَلَى الْمُؤْمِنِ مِنَ الْعِذَارِ الْحَسَنِ عَلَى خَدِّ الْفَرَسِ. ض

5986. Fakirlik mümine atın yüzündeki yulardan daha çok yakışır.⁵⁹⁸⁶

٥٩٨٧-الْفَقْرُ أَمَانَةٌ فَمَنْ كَتَمَهُ كَانَ عِبَادَةً وَمَنْ بَاخَ بِهِ فَقَدْ قَلَّدَ إِخْوَانَهُ الْمُسْلِمِينَ. ض

5987. Fakirlik emanettir, onu gizlemek ibadet, açığa vurmak din kardeşlerini borçlu çıkarmaktır.⁵⁹⁸⁷

٥٩٨٨-الْفَقْرُ شَيْنٌ عِنْدَ النَّاسِ وَزَيْنٌ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

5988. Fakirlik insanların gözünde bir leke, kıyamet günü Allah katında ise bir süstür.⁵⁹⁸⁸

Çeşitli Hadisler

٥٩٨٩-الْفَقَهَاءُ أَمَنَاءُ الرُّسُلِ مَا لَمْ يَدْخُلُوا فِي الدُّنْيَا وَيَتَّبِعُوا السُّلْطَانَ فَإِذَا فَعَلُوا

ذَلِكَ فَآخَذَرُوهُمْ. ح

5989. Fakihler, dünyaya karışıp sultanlara uymadıkça peygamberlerin emanetini taşıyan insanlardır, sultanlara uydukları zaman onlardan sakının!⁵⁹⁸⁹

⁵⁹⁸⁴ Beğavî, VI, 247.

⁵⁹⁸⁵ Hatib, XI, 294; Müttekî, nr. 24123.

⁵⁹⁸⁶ Taberânî, VII, 294.

⁵⁹⁸⁷ İbni Asâkir, VIII, 153; İbnü'l-Cevzî, II, 804.

⁵⁹⁸⁸ Münâvî, IV, 464.

⁵⁹⁸⁹ Müttekî, nr. 28953; Aclûnî, II, 132.

٥٩٩٠-الْفَلَقُ يَمَانٍ وَالْحِكْمَةُ يَمَانِيَّةٌ. صح

5990. Fıkıh Yemenli, hikmet de Yemenli'dir.⁵⁹⁹⁰

٥٩٩١-الْفَلَقُ جُبٌّ فِي جَهَنَّمَ مُغَطًى.

5991. Felak, cehennemde ağzı kapalı bir kuyudur.⁵⁹⁹¹

٥٩٩٢-الْفَلَقُ سِجْنٌ فِي جَهَنَّمَ يُخْبَسُ فِيهِ الْجَبَّارُونَ وَالْمُتَكَبِّرُونَ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَتَسْعُودُ

بِاللَّهِ مِنْهُ. ض

5992. Felak cehennemde zorba zalimlerle mütekebbirlerin hapsedildiği bir yer olup cehennem ondan Allah'a sığar.⁵⁹⁹²

٥٩٩٣-قَابِلُوا النَّعَالَ. ح

5993. Terliklerinize tasma yapın!⁵⁹⁹³

٥٩٩٤-قَاتَلَ اللَّهُ الْيَهُودَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمَّا حَرَّمَ عَلَيْهِمُ الشُّحُومَ جَمَلُوهَا ثُمَّ

بَاعُوهَا فَأَكَلُوا أَثْمَانَهَا. صح

5994. Allah Teala yahudileri kahretsin, onlar kendilerine haram kılınan hayvanın iç yağıru eritip satarak ücretini yediler.⁵⁹⁹⁴

٥٩٩٥-قَاتَلَ اللَّهُ الْيَهُودَ اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ. صح

5995. Allah yahudileri kahretsin, onlar peygamberlerin kabirlerini mescid edindiler.⁵⁹⁹⁵

٥٩٩٦-قَاتَلَ اللَّهُ قَوْمًا يُصَوِّرُونَ مَا لَا يَخْلُقُونَ. صح

5996. Allah yahudileri kahretsin, yaratamayacakları şeylerin suretlerini yaptılar.⁵⁹⁹⁶

⁵⁹⁹⁰ Müslim, İmân 82, 83; Ahmed, II, 235, 267; Beyhakî, I, 386.

⁵⁹⁹¹ İbnî Cerîr, XXX, 225.

⁵⁹⁹² İbnî Cerîr, XXIV, 699.

⁵⁹⁹³ Taberânî, I, 98.

⁵⁹⁹⁴ Müslim, Müsâkât 71; Ebû Dâvûd, Büyü 66; Ahmed, III, 217.

⁵⁹⁹⁵ Müslim, Mesâcid 20; Ahmed, II, 396, V, 186ç

⁵⁹⁹⁶ Taberânî, I, 130; Heysemî, V, 173; Müttekî, nr. 9376.

٥٩٩٧- قَاتِلْ دُونَ مَالِكَ حَتَّى تَحُوزَ مَالَكَ أَوْ تُقْتَلَ فَتَكُونَ مِنْ شُهَدَاءِ الْآخِرَةِ. ح

5997. Malını koruma uğrunda çarpışıp ona sahip ol, ya da öl şehid ol!⁵⁹⁹⁷

٥٩٩٨- قَاتِلْ عَمَّارٍ وَسَالِبُهُ فِي النَّارِ.

5998. Ammar'ı öldürüp onun eşyalarını alan cehennemdedir.⁵⁹⁹⁸

٥٩٩٩- قَارِئُ سُورَةِ الْكَهْفِ يُدْعَى فِي التَّوْرَةِ الْحَائِلَةَ تَحُولُ بَيْنَ قَارِيهَا وَبَيْنَ النَّارِ. ض

5999. Kehf suresi, kendisini okuyanla cehennem arasına perde olduğundan o Tevrat'ta Haile diye anılırdı.⁵⁹⁹⁹

٦٠٠٠- قَارِئُ أَفْتَرَتِ تُدْعَى فِي التَّوْرَةِ الْمُبَيَّضَةُ تَبْيِضُ وَجْهَ صَاحِبِهَا يَوْمَ تَسْوَدُّ الْوُجُوهُ. ض

6000. Kamer suresi Tevrat'ta Mübeyyiza diye anılırdı, o yüzlerin kararacağı günde sahibinin yüzünü beyazlatır.⁶⁰⁰⁰

٦٠٠١- قَارِئُ الْحَدِيدِ وَإِذَا وَقَعَتْ وَالرَّحْمَنُ يُدْعَى فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ سَاكِنَ الْفِرْدَوْسِ. ض

6001. Hadid, Vakıa ve Rahman surelerini okumaya devam eden kişi, göklerde ve yerde, "Firdavs cennetinin sakini!" diye anılır.⁶⁰⁰¹

٦٠٠٢- قَارِئُ آلِهَاتِكُمْ التَّكَاثُرُ يُدْعَى فِي الْمَلَكُوتِ مُؤَدِّي الشُّكْرِ. ض

6002. Tekasür suresini okumaya devam eden kişi göklerde, "Şükri-nü eda eden!" diye anılır.⁶⁰⁰²

٦٠٠٣- قَارِئُوا وَسَلِّدُوا فِي كُلِّ مَا يُصَابُ بِهِ الْمُسْلِمُ كَفَّارَةٌ حَتَّى التَّكْبَةِ يُنَكَّبُهَا أَوْ الشُّوْكَهَ يُشَاكَّهَا. صَح

⁵⁹⁹⁷ Ahmed, V, 294; Taberânî, XX, 313.

⁵⁹⁹⁸ Elbânî, Sahîtu'l-Câmi, nr. 4294.

⁵⁹⁹⁹ Deylemî, III, 215.

⁶⁰⁰⁰ Müttekî, nr. 2637.

⁶⁰⁰¹ Müttekî, nr. 2642.

⁶⁰⁰² Müttekî, nr. 2652.

6003. Orta yolu tutup doğruluktan ayrılmayın, müslümanın başına gelen her bir sıkıntı veya vücuduna batan her bir dikene varıncaya kadar uğradığı her bir musibet, onun günahlarma keffaret olur.⁶⁰⁰³

٦٠٠٤- قَاضِيَانِ فِي النَّارِ وَقَاضٍ فِي الْجَنَّةِ قَاضٍ عَرَفَ الْحَقَّ فَقَضَى بِهِ فَهُوَ فِي الْجَنَّةِ وَقَاضٍ عَرَفَ الْحَقَّ فَجَارَ مُتَعَمِّدًا أَوْ قَضَى بِغَيْرِ عِلْمٍ فَهُمَا فِي النَّارِ.

6004. Hakimlerden ikisi cehennemlik, biri cennetliktir; hakkı bilip onunla hükmeden cennetlik, hakkı bildiği halde bile bile onunla hükmetmeyip zulmeden ya da bilgisizce hükmedenler de cehennemliktir.⁶⁰⁰⁴

٦٠٠٥- قَاطِعُ السِّدْرِ يُصَوَّبُ اللَّهُ رَأْسَهُ فِي النَّارِ. ح

6005. Sedir ağacı kesen kişiyi, Allah cehenneme atar.⁶⁰⁰⁵

Kudsi Hadisler

٦٠٠٦- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ لَا تَغْزِرْ عَنْ أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ فِي أَوَّلِ النَّهَارِ أَكْفِكَ آخِرَهُ. صَح

6006. Allah Teala buyuruyor ki: "Ey Ademoğlu, sen gündüzün başında dört rekat namaz kıalarsan, ben günün sonundaki musibetler için sana kefil olurum!"⁶⁰⁰⁶

٦٠٠٧- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ صَلِّ لِي أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ أَكْفِكَ آخِرَهُ. ح

6007. Allah Teala buyuruyor ki: "Ey Ademoğlu, günün başında dört rekat namaz kıl ki, günün sonu için sana kafi geleyim!"⁶⁰⁰⁷

٦٠٠٨- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِنِّي وَالْجِنَّ وَالْإِنْسَ فِي نَبَأٍ عَظِيمٍ أَخْلُقُ وَيُعْبَدُ غَيْرِي وَأَرْزُقُ وَيُشْكُرُ غَيْرِي. ض

⁶⁰⁰³ Müslim, Birr 52; Ahmed, II, 248; İbni Adî, IV, 1332; Müttekî, nr. 6797.

⁶⁰⁰⁴ Hâkim, IV, 90; Müttekî, nr. 14982; Aclûnî, II, 144.

⁶⁰⁰⁵ Beyhakî, VI, 141.

⁶⁰⁰⁶ Ahmed, V, 286; Müttekî, nr. 21498.

⁶⁰⁰⁷ Müttekî, nr. 21499.

6008. Allah Teala buyuruyor ki: "Cinlerle insanların bana karşı tavırları tuhaftır; onları yaratan ben olduğum halde onlar tutup benden başkasına kulluk yapmakta, rızkı veren yine ben olduğum halde onlar tutup benden başkasına şükretmektedirler!"⁶⁰⁰⁸

٦٠٠٩- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَائِي وَلَمْ يَضِرْ عَلَى بَلَائِي فَلْيَلْتِمِسْ رَبًّا سِوَايَ. ض

6009. Allah Teala buyuruyor ki: "Benim hükmüme razı olmayıp belalarıma sabretmeyen kişi benden başka bir rab arasın!"⁶⁰⁰⁹

٦٠١٠- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَائِي وَقَدَّرِي فَلْيَلْتِمِسْ رَبًّا غَيْرِي. ض

6010. Allah Teala buyuruyor ki: "Benim kaza ve kaderime razı olmayan kişi benden başka rab arasın!"⁶⁰¹⁰

٦٠١١- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى الصَّيَّامُ جُنَّةٌ يَسْتَجِنُّ بِهَا الْعَبْدُ مِنَ النَّارِ وَهُوَ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ.

6011. Allah Teala buyuruyor ki: "Oruç, kulun kendini cehennem ateşinden koruduğu bir kalkandır, o benim içindir, onun mükafatını da ben veririm."⁶⁰¹¹

٦٠١٢- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلَّا الصَّيَّامَ فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ . وَالصَّيَّامُ جُنَّةٌ وَإِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمِ أَحَدِكُمْ فَلَا يَزِفُّهُ وَلَا يَضْحَبُ وَإِنْ سَاءَ أَحَدُ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّي أَمْرُؤٌ صَائِمٌ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَخُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ يَفْرَحُهُمَا إِذَا أَفْطَرَ فَرِحَ بِفِطْرِهِ وَإِذَا لَقِيَ رَبَّهُ فَرِحَ بِصَوْمِهِ. صَح

6012. Allah Teala buyuruyor ki: "Ademoğlunun her ameli kendisi için oruçsa benim içindir, onun mükafatını ancak ben veririm; oruç bir kalkan gibi olup biriniz oruçlu olduğu gün kötü söz söyleyerek bağırıp çağırmasın, ken-

⁶⁰⁰⁸ İbnü Asâkir, V, 189; Müttekî, nr. 43674.

⁶⁰⁰⁹ Taberânî, XXII, 320; Heysemî, VII, 207.

⁶⁰¹⁰ Beyhakî, Şuab, I, 218.

⁶⁰¹¹ Heysemî, III, 180; Müttekî, nr. 136625.

disine söven veya kendisiyle kavga etmeye kalkışana, "Ben oruçluyum!" desin; Muhammed'in nefsinin kudret elinde tutana yemin ederim ki oruçlunun ağız kokusu Allah katında misk kokusundan daha güzeldir, oruçlu için iki sevinç vardır, biri orucunu açtığı, diğeri de rabbine kavuştuğu zamandır."⁶⁰¹²

٦٠١٣- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ثَلَاثَةٌ أَنَا خَصْمُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ أَعْطَى بِي ثُمَّ غَدَرَ وَرَجُلٌ بَاعَ حُرًّا فَأَكَلَ ثَمَنَهُ وَرَجُلٌ اسْتَأْجَرَ أَجِيرًا فَاسْتَوْفَى مِنْهُ وَلَمْ يُعْطِهِ أَجْرَهُ. صح

6013. Allah Teala buyuruyor ki: "Kıyamet günü ben üç kişinin hasmıyım; onlar benim adımı anarak söz verip sonra o sözünden dönen, hür birini satıp parasını yiyen ve bir işçi tutup onu iyice çalıştırdığı halde ücretini vermeyen kişilerdir."⁶⁰¹³

٦٠١٤- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: شَتَمَنِي ابْنُ آدَمَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَشْتُمَنِي وَكَذَّبَنِي وَمَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يُكَذِّبَنِي أَمَّا شَتْمُهُ إِيَّايَ فَقَوْلُهُ إِنَّ لِي وَلَدًا وَأَنَا اللَّهُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ لَمْ أَلِدْ وَلَمْ أُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لِي كُفْوًا أَحَدٌ وَأَمَّا تَكْذِيبُهُ إِيَّايَ فَقَوْلُهُ لَيْسَ يُعِيدُنِي كَمَا بَدَأَنِي وَلَيْسَ أَوَّلُ الْخَلْقِ بِأَهْوَنَ عَلَيَّ مِنْ إِعَادَتِهِ. صح

6014. Allah Teala buyuruyor ki: "Ademoğlu beni kötüler, halbuki ona beni kötülemesi yakışmaz; beni yalanlar, beni yalanlaması da onun hakkı değildir; beni kötülemesi benim çocuğumun olduğunu söylemesidir; halbuki ben eş ve evlad edinmekten münezzeh, eşi benzeri olmayan tek Allahım; beni yalanlaması ise, benim onu yeniden dirilterek eski haline döndürmeye güç yetiremediğimi iddia etmesidir."⁶⁰¹⁴

٦٠١٥- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى كَذَّبَنِي ابْنُ آدَمَ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذَلِكَ وَشَتَمَنِي وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذَلِكَ فَأَمَّا تَكْذِيبُهُ إِيَّايَ فَرَعَمَ أَنِّي لَا أَقْدِرُ أَنْ أُعِيدَهُ كَمَا كَانَ وَأَمَّا شَتْمُهُ إِيَّايَ فَقَوْلُهُ لِي وَلَدٌ فَسَبْحَانِي أَنْ اتَّخَذَ صَاحِبَةً أَوْ وَلَدًا. صح

⁶⁰¹² Ahmed, II, 28; Beğavî, VI, 223; Müttekî, nr. 23628.

⁶⁰¹³ Ahmed, II, 358; Beyhakî, VI, 121; Beğavî, VIII, 266.

⁶⁰¹⁴ Irâkî, IV, 495; Müttekî, nr. 38916.

6015. Allah Teala şöyle buyuruyor ki : "Ademoğlu beni yalanlar, halbuki beni yalanlaması ona yakışmaz; beni kötüler, beni kötölemesi de onun hakkı değildir; beni yalanlaması, benim onu yeniden dirilterek eski haline döndürmeye güç yetiremediğimi iddia etmesi, beni kötölemesi de benim çocuğumun olduğunu söylemesidir; halbuki ben eş veya evlad edinmekten münezzehtim."⁶⁰¹⁵

٦٠١٦- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَغْدِثُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ. ص

6016. Allah Teala şöyle buyuruyor: "Salih kullarım için gözlerin görüp kulakların işitmediği ve hiçbir beşerin hatırından geçirmedeği nimetler hazırladım."⁶⁰¹⁶

٦٠١٧- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا هُمْ عَبْدِي بِحَسَنَةٍ وَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبْتُهَا لَهُ حَسَنَةً فَإِنْ عَمِلَهَا كَتَبْتُهَا لَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ وَإِذَا هُمْ بِسَيِّئَةٍ وَلَمْ يَعْمَلْهَا لَمْ أَكْتُبْهَا عَلَيْهِ فَإِنْ عَمِلَهَا كَتَبْتُهَا سَيِّئَةً وَاحِدَةً. ص

6017. Allah Teala buyuruyor ki: "Kim bir hayır işlemek ister de onu yapamazsa kendisine bir sevap, yaparsa on sevap yazılır; kim de bir kötülük yapmak ister de yapmazsa ona da hiçbir şey yazılmaz, yaparsa bir tek günah yazılır."⁶⁰¹⁷

٦٠١٨- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا أَحَبَّ عَبْدِي لِقَائِي أَحْبَبْتُ لِقَاءَهُ وَإِذَا كَرِهَ لِقَائِي كَرِهْتُ لِقَاءَهُ. ص

6018. Allah Teala buyuruyor ki: "Kulum bana kavuşmak isterse, ben de ona kavuşmak ister, bana kavuşmak istemezse ben de ona kavuşmak istemem!"⁶⁰¹⁸

٦٠١٩- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى قَسَمْتُ الصَّلَاةَ بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي نِصْفَيْنِ وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى حَمِدَنِي عَبْدِي وَإِذَا قَالَ

⁶⁰¹⁵ Ahmed, II, 317; Beğavî, I, 81; Müttekî, nr. 38913.

⁶⁰¹⁶ Ahmed, II, 466; Heysemî, X, 412; Müttekî, nr. 4369.

⁶⁰¹⁷ Müslim, İmân 25; İbnü'l-Cevzî, Mesîr, I, 343.

⁶⁰¹⁸ Ahmed, II, 418.

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَنْتَنِي عَبْدِي. فَإِذَا قَالَ مَالِكُ يَوْمَ الدِّينِ قَالَ
مَجْدَنِي عَبْدِي فَإِذَا قَالَ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ قَالَ هَذَا بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي وَلِعَبْدِي
مَا سَأَلَ. فَإِذَا قَالَ أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ
الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ قَالَ هَذَا لِعَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ. صَح

6019. Allah Teala buyuruyor ki: "Namazı kulumla kendi aramda ikiye ayırdım, kuluma dilediği verilecektir; kulum elhamdülillahi rabbi'l-alemin dediğinde Allah "Kulum bana hamdetti" buyurur; kul errahmanirrahim dediğinde Allah, "Kulum beni medh ü sena etti" der; kul, maliki yeomiddin dediğinde Allah, "Kulum beni tazim etti" buyurur; kul, iyyake nabüdü ve iyyake nestein dediğinde Allah, "Bu benimle kulum arasındadır, kuluma dilediği verilecektir" buyurur; kul, ihdinasssıratelmüstekim sıratallezine en'amte aleyhim gayril-mağdubi aleyhim veladdallin dediğinde Allah, "Bu kulumundur ve kuluma dilediği verilecektir" buyurur.⁶⁰¹⁹

٦٠٢٠- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا عَبْدَايَ إِنِّي حَرَمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا
فَلَا تَظَالُمُوا يَا عَبْدَايَ كُلُّكُمْ ضَالٌّ إِلَّا مَنْ هَدَيْتُهُ فَاسْتَهْدُونِي أَهْدِكُمْ يَا عَبْدَايَ كُلُّكُمْ
جَائِعٌ إِلَّا مَنْ أَطْعَمْتُهُ فَاسْتَطْعُمُونِي أُطْعِمْكُمْ يَا عَبْدَايَ كُلُّكُمْ عَارٍ إِلَّا مَنْ كَسَوْتُهُ
فَاسْتَكْسُونِي اكْسُكُمْ يَا عَبْدَايَ إِنَّكُمْ تُخْطِئُونَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَأَنَا أَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا
فَاسْتَغْفِرُونِي أَغْفِرْ لَكُمْ يَا عَبْدَايَ إِنَّكُمْ لَنْ تَبْلُغُوا ضُرِّي فَتَضُرُّونِي وَلَنْ تَبْلُغُوا نَفْعِي
فَتَنْفَعُونِي يَا عَبْدَايَ لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجَنَّتُمْ كَانُوا عَلَى اتَّقَى قَلْبِ رَجُلٍ
وَاحِدٍ مِنْكُمْ مَا زَادَ ذَلِكَ فِي مُلْكِي شَيْئًا يَا عَبْدَايَ لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ
وَجَنَّتُمْ كَانُوا عَلَى أَفْجَرِ قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنْ مُلْكِي شَيْئًا يَا
عَبْدَايَ لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجَنَّتُمْ فَأَمُوا فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ فَسَأَلُونِي
فَأَعْطَيْتُ كُلَّ إِنْسَانٍ مَسْأَلَتَهُ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِمَّا عِنْدِي إِلَّا كَمَا يَنْقُصُ الْمِخْيَطُ إِذَا

⁶⁰¹⁹ Ahmed, II, 241; Beyhakî, II, 38; Beğavî, I, 25.

أَدْخِلِ الْبَحْرَ يَا عَبْدِي إِنَّمَا هِيَ أَعْمَالُكُمْ أَخْصِيهَا لَكُمْ ثُمَّ أَوْفِّكُمْ إِيَّاهَا فَمَنْ وَجَدَ خَيْرًا فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ وَمَنْ وَجَدَ غَيْرَ ذَلِكَ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ. صح

6020. Allah Teala şöyle buyuruyor: "Ey kullarım ben zulmü kendime haram kıldığım gibi onu sizin aranızda da yasakladım, o halde birbirinize zulmetmeyin; ey kullarım benim hidayet ettiklerim dışında hepiniz yanlış yoldasınız, benden hidayet isteyin ki sizi doğru yola erİştireyim; ey kullarım benim doyurduklarımdan başka hepiniz açsınız, benden rızık isteyin ki sizi doyurayım; ey kullarım benim giydirdiklerimden başka hepiniz çıplaksınız, benden giyecek isteyin ki sizi giydireyim; ey kullarım siz gece gündüz günah işliyorsunuz, ben ise bütün günahları affederim, benden bağışlanma dileyin ki sizi bağışlayayım; ey kullarım sizin bana zarar vermeye gücünüz yetmez ki bana zarar verebilesiniz, fayda vermeye de gücünüz yetmez ki fayda verebilesiniz; ey kullarım öncekilerle sonrakileriniz, insanlarınla cinleriniz sizden en çok takva sahibi birinin kalbi üzere olsalar bu benim mülkümde bir şey artırmaz; ey kullarım, öncekilerle sonrakileriniz, insanlarla cinleriniz sizden en kötü birinin kalbi üzere olsa o da benim mülkümde bir şey eksiltmez; ey kullarım, öncekilerle sonrakileriniz, insanlarla cinleriniz bir meydanda toplanıp benden bir şey istese, ben de hepsini istediği şeyi versem, o benim nezdimde ancak denize batırıldığında iğnenin denizden eksilttiği kadar birşey eksiltebilir; ey kullarım yaptıklarınız sizin amelleriniz olup onları sizin için hesap eder, sonra da karşılıklarını size eksiksiz veririm; hayır bulan Allah'a hamdetsin, onun dışında birşey bulan da nefsinden başkasını kınamasın."6020

٦٠٢١- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدًا مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنًا فَحَمِدَنِي وَصَبَرَ عَلَى مَا ابْتَلَيْتُهُ فَإِنَّهُ يَقُومُ مِنْ مَضْجَعِهِ ذَلِكَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ مِنَ الْخَطَايَا وَيَقُولُ الرَّبُّ لِلْحَفَظَةِ إِنِّي قَيَّدْتُ عَبْدِي هَذَا وَابْتَلَيْتُهُ فَأَجْرُوا لَهُ مَا كُنْتُمْ تُجْرُونَ لَهُ قَبْلَ ذَلِكَ مِنَ الْأَجْرِ وَهُوَ صَحِيحٌ. ح

6021. Allah Teala buyuruyor ki: "Mümin kullarımdan birini bir bela ile imtihan ettiğimde o kul bana hamdedip verdiğim belaya sabrederse, yatağından kalktığından anasından doğduğu günkü gibi günahlarından temizlenmiş olarak kalkar!" buyurur; hafaza meleklerine de "Ben kulumu yatağına esir edip

ona bir bela verdim, ona bundan önce sıhhatteyken kendisine yazmış olduğunuz sevapları yazmaya devam edin!" der.⁶⁰²¹

٦٠٢٢- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ مَا ذَكَرْتَنِي شَكَرْتَنِي وَإِذَا نَسِيتَنِي كَفَرْتَنِي. ض

6022. Allah Teala buyuruyor ki: "Ey Ademoğlu, sen beni andığın sürece bana şükrediyor, beni unuttuğun sürece de bana karşı nankörlük ediyorsun demektir!"⁶⁰²²

٦٠٢٣- قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْفِقْ أَنْفِقْ عَلَيْكَ. صَح

6023. Allah Teala buyuruyor ki: "Sen başkalarına ver ki, ben de sana vereyim!"⁶⁰²³

٦٠٢٤- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يُؤْذِينِي ابْنُ آدَمَ يَسُبُّ الدَّهْرَ وَأَنَا الدَّهْرُ بِيَدِي الْأَمْرِ أَقْلَبُ
الَّيْلَ وَالنَّهَارَ. صَح

6024. Allah Teala buyuruyor ki: " Ademoğlu zamana sövmek suretiyle bana saygısızlık eder, halbuki zaman benim, her iş benim elimde olduğu gibi gece ile gündüzü de ben evirip çevirim."⁶⁰²⁴

٦٠٢٥- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يُؤْذِينِي ابْنُ آدَمَ يَقُولُ يَا خَيِّئَةَ الدَّهْرِ فَلَا يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ يَا
خَيِّئَةَ الدَّهْرِ فَإِنِّي أَنَا الدَّهْرُ أَقْلَبُ لَيْلَهُ وَنَهَارَهُ فَإِذَا شِئْتُ قَبَضْتُهُمَا. صَح

6025. Allah Teala buyuruyor ki: "Ademoğlu, 'yok olasıca zaman!' diyerek bana eziyet eder; bir kimse 'yok olasıca zaman!' demesin; zira ben zamanın kendisiyim, gece ile gündüzü evirip çeviren, dilediği zaman da onu elinde tutan benim!"⁶⁰²⁵

٦٠٢٦- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى سَبَقْتُ رَحْمَتِي غَضِبِي. صَح

6026. Allah Teala buyuruyor ki: "Rahmetim gazabımı geçmiştir."⁶⁰²⁶

⁶⁰²¹ Ahmed, IV, 123; Taberânî, VII, 279; Ebû Nuaym, IX, 309.

⁶⁰²² Deylemî, III, 181; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 830.

⁶⁰²³ Ahmed, II, 242; Hennâd, I, 340.

⁶⁰²⁴ Ahmed, II, 238.

⁶⁰²⁵ Abdürrezzâk, XI, 436; Ahmed, II, 272.

⁶⁰²⁶ Beyhakî, II, 330.

٦٠٢٧- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذَهَبَ يَخْلُقُ خَلْقًا كَخَلْقِي فَلْيَخْلُقُوا حَبَّةً أَوْ لِيَخْلُقُوا ذَرَّةً أَوْ لِيَخْلُقُوا شَعِيرَةً.

6027. Allah Teala buyuruyor ki: "Benim yarattığım gibi yaratmaya çalışandan daha zalim kim olabilir? Haydi bakalım öyleyse küçük bir karınca, bir mısır tanesi ya da bir arpa tanesi yaratsınlar da görelim!"⁶⁰²⁷

٦٠٢٨- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَا يَأْتِي ابْنُ آدَمَ النَّذْرُ بِشَيْءٍ لَمْ أَكُنْ قَدْ قَدَرْتَهُ وَلَكِنْ يَلْقِيهِ النَّذْرُ إِلَى الْقَدْرِ، وَقَدْ قَدَرْتَهُ لَهُ، أَسْتَخْرِجُ بِهِ مِنَ الْبَحِيلِ، فَيُؤْتِينِي عَلَيْهِ مَا لَمْ يَكُنْ يُؤْتِينِي مِنْ قَبْلُ.

6028. Allah Teala buyuruyor ki: "Adak insanoğluna takdir etmediğim bir şeyi değil yalnız ona takdir ettiğim şeyi getirir; onunla daha önce bir şey vermeyen cimriden o sebeple mal çıkarırım."⁶⁰²⁸

٦٠٢٩- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا تَقَرَّبَ الْعَبْدُ إِلَيَّ شَبْرًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا وَإِذَا تَقَرَّبَ مِنِّي ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ مِنْهُ بَاعًا وَإِذَا أَتَانِي مَشْيًا أَتَيْتُهُ هَرْوَلَةً. صَح

6029. Allah Teala buyuruyor ki: "Kul bana bir adım yaklaşırsa ben ona bir arşın yaklaşır, o bana bir arşın yaklaşırsa ben ona bir kulaç yaklaşırım, o bana yürüyerek gelirse ben ona koşarak gelirim."⁶⁰²⁹

٦٠٣٠- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَا يَنْبَغِي لِعَبْدٍ لِي أَنْ يَقُولَ أَنَا خَيْرٌ مِنْ يُونُسَ بْنِ مَتَّى.

6030. Allah Teala buyuruyor ki: "Hiçbir kulumun kendisinin Yunus İbni Metta'dan daha hayırlı olduğunu söylemesi yakışmaz."⁶⁰³⁰

٦٠٣١- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا أَغْنَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشُّرْكِ مَنْ عَمِلَ عَمَلًا أَشْرَكَ فِيهِ مَعِيَ غَيْرِي تَرَكْتُهُ وَشُرْكَهُ. صَح

⁶⁰²⁷ Ahmed, II, 232; Ebû Yalâ, X, 473; İbni Hibbân, XIII, 169.

⁶⁰²⁸ Tahâvî, Müşkil, II, 308.

⁶⁰²⁹ Ahmed, III, 127; Ebû Yalâ, V, 457; Rûyânî, II, 375.

⁶⁰³⁰ İbnü'l-Esir, Usûl, VIII, 518.

6031. Allah Teala buyuruyor ki: "Benim ortaklığa ihtiyacım yoktur, yaptığı işte başkasını bana ortak koşanı ortağıyla baş başa bırakırım."⁶⁰³¹

٦٠٣٢- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا الرَّحْمَنُ أَنَا خَلَقْتُ الرَّحِمَ وَشَقَقْتُ لَهَا اسْمًا مِنْ اسْمِي فَمَنْ وَصَلَهَا وَصَلْتُهُ وَمَنْ قَطَعَهَا قَطَعْتُهُ وَمَنْ بَتَّهَا بَتَّتُهُ. صَح

6032. Allah Teala buyuruyor ki: "Ben Rahman'ım, sılay-ı rahmi yaratıp ona kendi ismimden bir isim verdim, sıla-i rahim yapanla ilişkimi sürdürür, kesenle keser, zayıflatanla zayıflatırım."⁶⁰³²

٦٠٣٣- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى الْكِبْرِيَاءُ رِدَائِي وَالْعَظَمَةُ إِزَارِي فَمَنْ نَارَعَنِي وَاحِدًا مِنْهُمَا قَدَفْتُهُ فِي النَّارِ. صَح

6033. Allah Teala şöyle buyuruyor: "Yücelikle kudret izarım, büyüklük de ridamdır; onlardan biri konusunda benimle boy ölçüşmeye kalkışanı cehenneme atarım!"⁶⁰³³

٦٠٣٤- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى الْكِبْرِيَاءُ رِدَائِي فَمَنْ نَارَعَنِي فِي رِدَائِي قَصَصْتُهُ. صَح

6034. Allah Teala buyuruyor ki: "Büyüklük ridamdır, o hususta benimle yarışa kalkanın belini kırarım!"⁶⁰³⁴

٦٠٣٥- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى الْكِبْرِيَاءُ رِدَائِي وَالْعِزُّ إِزَارِي فَمَنْ نَارَعَنِي فِي شَيْءٍ مِنْهُمَا عَذَّبْتُهُ. صَح

6035. Allah Teala buyuruyor ki: "Yücelik izarım, büyüklük de benim ridamdır, onlardan biri konusunda benimle boy ölçüşmeye kalkışanın cezasını veririm."⁶⁰³⁵

٦٠٣٦- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَحَبُّ عِبَادِي إِلَيَّ أَعْجَلُهُمْ فِطْرًا. صَح

⁶⁰³¹ Zebîdî, VIII, 263; Aclûnî, II, 150.

⁶⁰³² Ahmed, I, 194; Buhârî, Müfred, I, 33; İbni Hibbân, II, 186.

⁶⁰³³ Ahmed, II, 376; Hâkim, I, 61; Aclûnî, II, 151.

⁶⁰³⁴ Hâkim, I, 129.

⁶⁰³⁵ Ahmed, II, 414, Hennâd, II, 421; İbni Hibbân, XII, 486.

6036. Allah Teala buyuruyor ki: "Benim en sevgili kulum, vakti girer girmez iftarını açandır."⁶⁰³⁶

٦٠٣٧- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى الْمُتَحَابُّونَ فِيَّ عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ يَغِطُّهُمْ بِمَكَانِهِمُ النَّبِيُّونَ وَالصَّادِّقُونَ وَالشُّهَدَاءُ. صَح

6037. Allah Teala buyuruyor ki: "Benim rızam için birbirlerini sevenlere kıyamet günü nurdan minberler verilir, onlara peygamberlerle şehidler bile imrenir."⁶⁰³⁷

٦٠٣٨- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَجِبْتُ مَحَبَّتِي لِلْمُتَحَابِّينَ فِيَّ وَالْمُتَجَالِسِينَ فِيَّ وَالْمُتَبَاذِلِينَ فِيَّ وَالْمُتَزَاوِرِينَ فِيَّ. صَح

6038. Allah Teala buyuruyor ki: "Benim için birbirlerini sevenlere, benim için bir arada bulunanlara, benim için mallarını canlarını feda edenlere ve benim için birbirlerine gidip gelenlere sevgim vacip olur."⁶⁰³⁸

٦٠٣٩- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَحَبُّ مَا تَعَبَّدَنِي بِهِ عَبْدِي إِلَيَّ النُّصْحُ. لِي. صَح

6039. Allah Teala buyuruyor ki: "Kulumun benim için yaptığı en iyi kulluk, benim için hayırhah olmasıdır."⁶⁰³⁹

٦٠٤٠- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَيُّمَا عَبْدٍ مِنْ عِبَادِي يَخْرُجُ مُجَاهِدًا فِي سَبِيلِي ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي ضَمِنْتُ لَهُ أَنْ أَرْجِعَهُ إِنْ رَجَعْتُهُ بِمَا أَصَابَ مِنْ أَجْرِ أَوْ غَنِيمَةٍ وَإِنْ قَبَضْتُهُ أَنْ أَغْفِرَ لَهُ وَأَرْحَمَهُ وَأَدْخِلَهُ الْجَنَّةَ. صَح

6040. Allah Teala buyuruyor ki: "Benim rızamı aramak için benim yolunda cihada çıkan bir kişiye iki şeyden birini garanti ederim, onu evine döndürürsem mükafat ve ganimetle döndürür, canını alırsam günahlarını bağışlayıp merhamet eder ve onu cennete koyarım."⁶⁰⁴⁰

⁶⁰³⁶ İbni Hibbân, VIII, 275.

⁶⁰³⁷ Heysemî, X, 279; Müttekî, nr. 24669.

⁶⁰³⁸ Ahmed, V, 233; Taberânî, XX, 80; Hâkim, IV, 186; Beyhakî, Şuab, VI, 483.

⁶⁰³⁹ Suyûtî, Sağır, nr. 6039.

⁶⁰⁴⁰ Müttekî, nr. 10607.

٦٠٤١- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى افْتَرَضْتُ عَلَى أُمَّتِكَ خَمْسَ صَلَوَاتٍ وَعَهَدْتُ عِنْدِي عَهْدًا أَنَّهُ مَنْ حَافَظَ عَلَيْهِنَّ لَوْفَتِهِنَّ أَذْخَلْتُهُ الْجَنَّةَ وَمَنْ لَمْ يَحَافِظْ عَلَيْهِنَّ فَلَا عَهْدَ لَهُ عِنْدِي. ح

6041. Allah Teala buyuruyor ki: "Ben senin ümmetine beş vakit namazı farz kıldım ve kendi kendime namazları vaktinde kılmanı cennete koymak, kılmanaya da herhangi bir söz vermemek üzere ahdettim."⁶⁰⁴¹

٦٠٤٢- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا بَلَغَ عَبْدِي أَرْبَعِينَ سَنَةً عَافَيْتُهُ مِنَ الْبَلَايَا الثَّلَاثِ مِنَ الْجُنُونِ وَالْبَرَصِ وَالْجَذَامِ وَإِذَا بَلَغَ خَمْسِينَ سَنَةً حَاسَبْتُهُ حِسَابًا يَسِيرًا وَإِذَا بَلَغَ سِتِينَ سَنَةً حَبَبْتُ إِلَيْهِ الْإِنَابَةَ وَإِذَا بَلَغَ سَبْعِينَ سَنَةً أَحَبَبْتُ الْمَلَائِكَةَ وَإِذَا بَلَغَ ثَمَانِينَ سَنَةً كَتَبْتُ حَسَنَاتِهِ وَأَلْقَيْتُ سَيِّئَاتِهِ وَإِذَا بَلَغَ تِسْعِينَ سَنَةً قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ أَسِيرُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ فَعُفِّرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُسَفَّقَ فِي أَهْلِهِ. ض

6042. Allah Teala şöyle buyuruyor: "Kulum kırk yaşına varınca onu delilik, alaca ve cüzzam hastalıklarından emin kılar, elli yaşına girince onu kolay bir hesaba çeker, altmışa ulaşınca kendime yönlendirir, yetmiş varınca meleklerle sevdirebilir, seksene dayanınca iyiliklerini yazıp kötülüklerini bağışlarım; doksana ulaşınca melekler, 'Bu adam Allah'ın yeryüzündeki esiridir' derler ve o kişinin gelmiş geçmiş bütün günahları affedilerek ailesine şefaet etmesi için de kendisine izin verilir."⁶⁰⁴²

٦٠٤٣- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا وَجَّهْتُ إِلَى عَبْدٍ مِنْ عِبِيدِي مُصِيبَةً فِي بَدَنِهِ أَوْ فِي وَلَدِهِ أَوْ فِي مَالِهِ فَاسْتَقْبَلَهُ بِصَبْرٍ جَمِيلٍ اسْتَخَيِنْتُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنْ أَنْصِبَ لَهُ مِيزَانًا أَوْ أَنْشُرَ لَهُ دِيْوَانًا

6043. Allah Teala buyuruyor ki: "Kullarımdan birini bedeni, çocukları veya malıyla imtihan ettiğim zaman kişi, bunu güzel bir sabırla karşılarsa kıyamet günü onun için mizan kurmaktan veya hesap defteri açmaktan haya ederim."⁶⁰⁴³

⁶⁰⁴¹ Bûsürî, II, 13.

⁶⁰⁴² Hakîm, II, 154.

⁶⁰⁴³ Hakîm, II, 290; Kudât, II, 330; Deylemî, III, 172.

٦٠٤٤- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَحَابِّينَ فِيَّ وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَوَاصِلِينَ فِيَّ وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَنَاصِحِينَ فِيَّ وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَبَادِلِينَ فِيَّ الْمُتَحَابُّونَ فِيَّ عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ يَغْطِيهِمْ بِمَكَانِهِمُ النَّبِيُّونَ وَالصَّادِقُونَ وَالشُّهَدَاءُ. صح

6044. Allah Teala buyuruyor ki: "Benim için birbirini sevip akrabalarını-
la ilişkilerini sürdüren, birbirlerine öğüt verip birbirlerini ziyaret eden, birbirle-
rine yardım edip birbirlerine muhabbet besleyenler benim sevgimi hak edip kıya-
met gününde nurdan minberler üzerinde olurlar; onlara o gün peygamberlerle
siddık ve şehidler bile gıpta ederler."⁶⁰⁴⁴

٦٠٤٥- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدِي بِحَبِيبَتِهِ يُرِيدُ عَيْنِي ثُمَّ صَبَرَ عَوَضَتُهُ مِنْهُمَا الْجَنَّةَ. صح

6045. Allah Teala buyuruyor ki: "Kulumun en değerli organları olan
gözlerini alarak onu musibete uğrattığımda o buna sabrederse onların karşılığı
olarak kendisine cennet veririm."⁶⁰⁴⁵

٦٠٤٦- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا سَلَبْتُ مِنْ عَبْدِي كَرِيمَتِيَهُ وَهُوَ بِهِمَا ضَيِّقٌ لَمْ أَرْضَ لَهُ بِهِمَا ثَوَابًا دُونَ الْجَنَّةِ إِذَا حَمِدَنِي عَلَيْهِمَا. صح

6046. Allah Teala şöyle buyuruyor: "Kulumun en değerli organları olan
gözlerini aldığımında o hamdi elden bırakmazsa, ona cennet veririm"⁶⁰⁴⁶

٦٠٤٧- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَمَنْ أَقَرَّ لِي بِالتَّوْحِيدِ دَخَلَ حِصْنِي وَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي أَمِنَ مِنْ عَذَابِي. صح

6047. Allah Teala şöyle buyuruyor: "Ben kendisinden başka ilah olma-
yan Allahım; benim birliğimi kabul eden benim kaleme girer, benim kaleme gi-
ren de azabımdan emin olur."⁶⁰⁴⁷

⁶⁰⁴⁴ Ahmed, V, 328; İbni Hibbân, II, 338; Hâkim, IV, 186; Ziyâ, VIII, 312.

⁶⁰⁴⁵ Ahmed, III, 144; Taberânî, II, 303.

⁶⁰⁴⁶ Müttekî, nr. 6531; Zebîdî, IX, 28.

⁶⁰⁴⁷ Münâvî, IV, 490.

٦٠٤٨- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ مَهْمَا عَبْدَتَنِي وَرَجَوْتَنِي وَلَمْ تُشْرِكْ بِي شَيْئًا عَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ مِنْكَ وَإِنْ اسْتَقْبَلْتَنِي بِمِلْءِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ خَطَايَا وَذُنُوبًا اسْتَقْبَلْتُكَ بِمِلْحَةٍ مِنَ الْمَغْفِرَةِ وَأَغْفِرُ لَكَ وَلَا أَبَالِي. ح

6048. Allah Teala buyuruyor ki: "Ey Ademoğlu, sen bana kulluk edip ümit besledikçe ve bana birşeyi ortak koşmadıkça ben de yaptığın günahları affederim; sen gökle yer dolusu hata ve günahlarla da karşıma çıksan ben onları mağfiretle karşılar, seni bağışlarım ve bunu da çok görmem."⁶⁰⁴⁸

٦٠٤٩- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي فَلْيُظَنِّ بِي مَا شَاءَ. صَح

6049. Allah Teala buyuruyor ki: "Ben kulumun zannına göreyim, o bana dilediği gibi zanda bulunsun!"⁶⁰⁴⁹

٦٠٥٠- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ قُمْ إِلَيَّ أَمْشِ إِلَيْكَ وَامْشِ إِلَيَّ أَهْرُولُ إِلَيْكَ. صَح

6050. Allah Teala buyuruyor ki: "Ey Ademoğlu, bana gelmek için ayağa kalk ki ben de sana geleyim, bana doğru yürü ki ben de sana doğru koşayım."⁶⁰⁵⁰

٦٠٥١- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي إِنْ ظَنَّ خَيْرًا فَلَهُ وَإِنْ ظَنَّ شَرًّا فَلَهُ. صَح

6051. Allah Teala buyuruyor ki: "Ben kulumun zannına göreyim, benim hakkımda hayır düşünürse ona hayırla, şer düşünürse ona da şerle muamele ederim."⁶⁰⁵¹

٦٠٥٢- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِعِيسَى يَا عِيسَى إِنِّي بَاعِثٌ مِنْ بَغْدِكَ أُمَّةً إِنْ أَصَابَهُمْ مَا يُحِبُّونَ حَمَدُوا وَشَكَرُوا وَإِنْ أَصَابَهُمْ مَا يَكْرَهُونَ صَبَرُوا وَاخْتَسَبُوا وَلَا جِلْمَ وَلَا عِلْمَ قَالَ يَا رَبِّ كَيْفَ يَكُونُ هَذَا لَهُمْ وَلَا جِلْمَ وَلَا عِلْمَ قَالَ أُعْطِيهِمْ مِنْ جِلْمِي وَعِلْمِي. صَح

6052. Allah Teala İsa'ya şöyle buyurdu: "Ey İsa, senden sonra bir ümet göndereceğim ki, onlar başlarına iyi bir şey geldiğinde ona hamdeder, kötü

⁶⁰⁴⁸ Müttekî, nr. 252; Zebîdî, IX, 188.

⁶⁰⁴⁹ İbni Hibbân, II, 401; İbni Adî, VI, 326; Taberânî, XXII, 87.

⁶⁰⁵⁰ Ahmed, III, 478; Münziri, IV, 52; Heysemî, X, 196.

⁶⁰⁵¹ Ahmed, II, 391; İbni Hibbân, II, 405; Heysemî, II, 319.

6056. Allah Teala şöyle buyuruyor: "Mümin benim yanımda her durumda hayır üzeredir, onun ruhunu alırken bile o bana hamd halindedir."⁶⁰⁵⁶

٦٠٥٧- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا أَكْرَمُ وَأَعْظَمُ عَفْوَاً مَنْ أَنَّ أَسْتَرْ عَلَى عَبْدٍ مُسْلِمٍ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ أَفْضَحَهُ بَعْدَ إِذْ سَتَرْتُهُ وَلَا أَرَا أَعْفِرُ لِعَبْدِي مَا اسْتَغْفَرَنِي. ض

6057. Allah Teala buyuruyor ki: "Ben dünyada müslüman kulumun örttüğüm bir kusurunu, ahirette ortaya çıkarıp onu rezil rüsvay etmeyecek kadar af ve kerem sahibiyim."⁶⁰⁵⁷

٦٠٥٨- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: حَقَّتْ مَحَبَّتِي عَلَى الْمُتَحَابِّينَ أَظْلَهُمْ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلِّي. صَح

6058. Allah Teala buyuruyor ki: "Birbirini sevenler benim sevgimi hak eder, onları başka bir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde Arş'ımın altında gölgelendiririm."⁶⁰⁵⁸

٦٠٥٩- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: لَا يَذْكُرُنِي عَبْدٌ فِي نَفْسِهِ إِلَّا ذَكَرْتُهُ فِي مَلَأٍ مِنْ مَلَائِكَتِي وَلَا يَذْكُرُنِي فِي مَلَأٍ إِلَّا ذَكَرْتُهُ فِي الرَّفِيقِ الْأَعْلَى. صَح

6059. Allah Teala buyuruyor ki: "Kulum beni nefsinde anarsa ben onu meleklerimden bir topluluk içinde anar, beni bir topluluk içinde anarsa ben onu Refik-i A'la'da anarım."⁶⁰⁵⁹

٦٠٦٠- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: عَبْدِي إِذَا ذَكَرْتَنِي خَالِياً ذَكَرْتُكَ خَالِياً وَإِنْ ذَكَرْتَنِي فِي مَلَأٍ ذَكَرْتُكَ فِي مَلَأٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ وَأَكْبَرَ. صَح

6060. Allah Teala buyuruyor ki: "Kulum, sen beni yalnızken anarsan ben de seni yalnızken anar, sen beni bir topluluk içerisinde anarsan, ben de seni onlardan daha hayırlı ve daha büyük bir topluluk içinde anarım."⁶⁰⁶⁰

⁶⁰⁵⁶ Müttekî, nr. 6690.

⁶⁰⁵⁷ Hakîm, II, 34.

⁶⁰⁵⁸ Taberânî, XX, 81.

⁶⁰⁵⁹ Taberânî, XX, 182; Heysemî, X, 78.

⁶⁰⁶⁰ Beyhakî, Şuab, I, 406.

٦٠٦١- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدِي الْمُؤْمِنَ فَلَمْ يَشْكُنِي إِلَى عَوَادِهِ أَطْلَقْتُهُ مِنْ إِسَارِي ثُمَّ أَبْدَلْتُهُ لَحْمًا خَيْرًا مِنْ لَحْمِهِ وَدَمًا خَيْرًا مِنْ دَمِهِ ثُمَّ يَسْتَأْنِفُ الْعَمَلَ. صَح

6061. Allah Teala buyuruyor ki: "Mümin kuluma bir hastalık verdiğimde kendisini ziyarete gelenlere beni şikayet etmezse onu verdiğim hastalıktan kurtarır, etini daha hayırlı bir et, kanını daha hayırlı bir kanla değiştiririm; o da eskisi gibi tekrar amellerine yeniden başlar."⁶⁰⁶¹

٦٠٦٢- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى عَبْدِي الْمُؤْمِنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ بَعْضِ مَلَائِكَتِي.

6062. Allah Teala buyuruyor ki: "Mümin kulum benim yanımda bazı meleklerimden daha değerlidir."⁶⁰⁶²

٦٠٦٣- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَعِزَّتِي وَجَلَالِي لَا أَجْمَعُ لِعَبْدِي أَمْنَيْنِ وَلَا خَوْفَيْنِ إِنْ هُوَ أَمِنَنِي فِي الدُّنْيَا أَخَفَّتُهُ يَوْمَ أَجْمَعُ عِبَادِي وَإِنْ هُوَ خَافَنِي فِي الدُّنْيَا أَمْنَتْهُ يَوْمَ أَجْمَعُ عِبَادِي. ض

6063. Allah Teala şöyle buyuruyor: "İzzet ve celalime yemin ederim ki, iki emniyetle iki korkuyu birden kuluma vermem; kulum dünyada azabımdan emin olursa, kullarımı topladığım günde ona korku verir, dünyada benden korkanı da kullarımı topladığım günde emin kılarım."⁶⁰⁶³

٦٠٦٤- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ إِنْ ذَكَرْتَنِي فِي نَفْسِكَ ذَكَرْتُكَ فِي نَفْسِي وَإِنْ ذَكَرْتَنِي فِي مَلَأٍ ذَكَرْتُكَ فِي مَلَأٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ وَإِنْ دَنَوْتُ مِنِّي شِبْرًا دَنَوْتُ مِنْكَ ذِرَاعًا وَإِنْ دَنَوْتُ مِنِّي ذِرَاعًا دَنَوْتُ مِنْكَ بَاعًا وَإِنْ أَتَيْتَنِي تَمْشِي أَتَيْتُ إِلَيْكَ أَهْرُولُ. صَح

6064. Allah Teala şöyle buyuruyor: "Ey Ademoğlu sen beni anarsan ben de seni anar, eğer sen beni bir topluluk içinde anarsan, ben seni ondan daha hayırlı bir topluluk içinde anarım; sen bana bir karış yaklaşırsan ben sana bir arşın yaklaşır, sen bana bir arşın yaklaşırsan ben sana bir kulaç yaklaşırım; sen bana yürüyerek gelirsən ben sana koşarak gelirim."⁶⁰⁶⁴

⁶⁰⁶¹ Hâkim, I, 500.

⁶⁰⁶² Taberânî, Evsat, VI, 367; Heysemî, I, 82.

⁶⁰⁶³ Ebû Nuaym, I, 270.

⁶⁰⁶⁴ Buhârî, Tevhîd 15; Müslim, Zikir 2, 19, 50; Tevbe 1; Tirmizî, Daavât 131; İbnî Mâce, Edeb 58.

٦٠٦٥ - قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ مِنْكَ وَلَا أَبَالِي يَا ابْنَ آدَمَ لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوبُكَ عَنَانَ السَّمَاءِ ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ وَلَا أَبَالِي يَا ابْنَ آدَمَ لَوْ أَنَّكَ أَتَيْتَنِي بِشُرَابِ الْأَرْضِ خَطَايَا ثُمَّ لَقِيتَنِي لَا تُشْرِكُ بِي شَيْئًا لَأَتَيْنُكَ بِقُرَابِهَا مَغْفِرَةً. صح

6065. Allah Teala buyuruyor ki: "Ey Ademoğlu sen bana dua ettiğin ve benden af dilediğin sürece, işlediğin günahlar ne kadar çok olursa olsun onların büyüklüğüne bakmadan seni affederim; ey Ademoğlu günahların gökleri dolduracak kadar olsa bile, sen benden bağışlanma dilersen, günahlarını bağışlarım; ey Ademoğlu sen yeryüzünü dolduracak kadar günahla bana gelsen, ortak koşmadığın sürece seni yeryüzü dolusu mağfiretle karşılarım."⁶⁰⁶⁵

٦٠٦٦ - قَالَ اللَّهُ تَعَالَى عَبْدِي أَنَا عِنْدَ ظَنِّكَ بِِي وَأَنَا مَعَكَ إِذَا ذَكَرْتَنِي. صح

6066. Allah Teala buyuruyor ki: "Kulum ben senin zannına göre hareket ederim, beni zikrettiğin zaman seninle birlikteyim."⁶⁰⁶⁶

٦٠٦٧ - قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِلنَّفْسِ اخْرُجِي قَالَتْ لَا أَخْرُجُ إِلَّا كَارِهَةً. صح

6067. Allah Teala nefse "Çık!" dedi, o da "Ancak istemeyerek çıkarım!" diye karşılık verdi.⁶⁰⁶⁷

٦٠٦٨ - قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ ثَلَاثَةٌ وَاحِدَةٌ لِي وَوَاحِدَةٌ لَكَ وَوَاحِدَةٌ بَيْنِي وَبَيْنَكَ فَأَمَّا الَّتِي لِي فَتَعْبُدُنِي لَا تُشْرِكُ بِي شَيْئًا وَأَمَّا الَّتِي لَكَ فَمَا عَمِلْتَ مِنْ عَمَلٍ جَزَيْتَكَ بِهِ فَإِنْ أَغْفِرَ فَإِنَّا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ وَأَمَّا الَّتِي بَيْنِي وَبَيْنَكَ فَعَلَيْكَ الدُّعَاءُ وَالْمَسْأَلَةُ وَعَلَيَّ الِاسْتِجَابَةُ وَالْعَطَاءُ. ح

6068. Allah Teala buyuruyor ki: "Ey Ademoğlu, üç şey vardır ki onlardan birisi benim, birisi senin, birisi de benimle senin aranda ortaktır; bana ait

⁶⁰⁶⁵ Tirmizî, Daavât 98.

⁶⁰⁶⁶ Hâkim, I, 674.

⁶⁰⁶⁷ Buhârî, Kebîr, III, 275; Deylemî, III, 183.

olan bana kulluk edip bana hiçbirşeyi ortak koşmaman; sana ait olan, her ne amel yaptıysan karşılığını vermemdir, şayet affedersem ben bağışlayıcı ve merhamet ediciyim; benimle senin aranda ortak olan ise, sana düşen dua edip istemek, bana düşen de kabul edip vermektir."⁶⁰⁶⁸

٦٠٦٩ - قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مَنْ لَا يَدْعُونِي أَغْضَبُ عَلَيْهِ. ح

6069. Allah Teala buyuruyor ki: "Bana dua etmeyene ben gazap ederim."⁶⁰⁶⁹

٦٠٧٠ - قَالَ رَبُّكُمْ أَنَا أَهْلٌ أَنْ أَتَقَى فَلَا يُجْعَلْ مَعِيَ إِلَهٌ فَمَنْ اتَّقَى أَنْ يُجْعَلَ مَعِيَ إِلَهًا فَأَنَا أَهْلٌ أَنْ أَغْفَرَ لَهُ. صَح

6070. Rabbiniz şöyle buyuruyor: "Ben kendisinden sakınılıp ortaklıktan uzağım, bana karşı gelmekten sakınıp ortak koşmayanı affetmeye de ehilim!"⁶⁰⁷⁰

٦٠٧١ - قَالَ رَبُّكُمْ لَوْ أَنَّ عِبَادِي أَطَاعُونِي لَأَسْقِيَتْهُمْ الْمَطَرُ بِاللَّيْلِ وَلَا طَلَعَتْ عَلَيْهِمُ الشَّمْسُ بِالنَّهَارِ وَلَمَّا أَسْمَعْتَهُمْ صَوْتَ الرَّعْدِ. صَح

6071. Rabbiniz şöyle buyuruyor: "Eğer kullarım bana itaat etseler geceleri onlara yağmur verip gündüzleri güneşli kılar, onlara gök gürültüsü sesi de işittirmezdim."⁶⁰⁷¹

٦٠٧٢ - قَالَ لِي جِبْرِيلُ لَوْ رَأَيْتَنِي وَأَنَا آخِذٌ مِنْ حَمَلِ الْبَحْرِ فَأَدُسُهُ فِي فِي فِرْعَوْنَ مَخَافَةً أَنْ تُذَرِكُهُ الرَّحْمَةُ. صَح

6072. Cibril bana, "İlahi rahmet erişmesin diye denizin dibinden çamur alıp Firavun'un ağızına tıkmaya çalışırken beni bir görseydin!" dedi.⁶⁰⁷²

٦٠٧٣ - قَالَ لِي جِبْرِيلُ : بَشِّرْ خَدِيجَةَ بِبَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ لَا صَخَبَ فِيهِ وَلَا نَصَبَ. صَح

⁶⁰⁶⁸ Taberânî, VI, 253; Heysemî, I, 51.

⁶⁰⁶⁹ Müttekî, nr. 3127; Zebîdî, V, 30.

⁶⁰⁷⁰ Ahmed, III, 142; Nesâî, Kübrâ, VI, 501; Ebû Yalâ, VI, 66.

⁶⁰⁷¹ Ahmed, I, 359; Hâkim, IV, 285; Heysemî, II, 211.

⁶⁰⁷² Ahmed, I, 245; Hâkim, IV, 278; Beyhakî, Şuab, VII, 45.

6073. Cibril bana, "Hatice'yi cennette içinde gürültü patırtı ve bir sıkıntının olmadığı inciden bir eyle müjdele!" dedi.⁶⁰⁷³

٦٠٧٤ - قَالَ لِي جِبْرِيلُ : قَلْبْتُ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا فَلَمْ أَجِدْ رَجُلًا أَفْضَلَ مِنْ مُحَمَّدٍ وَقَلْبْتُ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا فَلَمْ أَجِدْ فِي بَنِي أَبِي أَفْضَلَ مِنْ بَنِي هَاشِمٍ.

6074. Cibril bana, "Yeryüzünün doğusuyla batısını dolaştım, Muhammed'den daha hayırlı birini bulamadım; yine yeryüzünün doğusuyla batısını dolaştım, Haşimoğullarından daha hayırlı bir sülale de bulamadım" dedi.⁶⁰⁷⁴

٦٠٧٥ - قَالَ لِي جِبْرِيلُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِكَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ قُلْتُ وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ قَالَ وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ. صَح.

6075. Cibril bana, "Ümmetinden şirk koşmadan ölenler cennete girer" dedi; ben zina etse, hırsızlık yapsada mı? dedim; o, "Evet, zina etse de hırsızlık yapsa da!" diye cevap verdi.⁶⁰⁷⁵

٦٠٧٦ - قَالَ لِي جِبْرِيلُ لَيْبِكَ الْإِسْلَامُ عَلَى مَوْتِ عُمَرَ. ض.

6076. Cibril bana, "Müslümanlar Ömer'in ölümüne ağlasınlar!" dedi.⁶⁰⁷⁶

٦٠٧٧ - قَالَ لِي جِبْرِيلُ يَا مُحَمَّدُ عِشْ مَا شِئْتَ فَإِنَّكَ مَيِّتٌ وَأَخْبِبْ مَنْ شِئْتَ فَإِنَّكَ مُفَارِقُهُ وَاعْمَلْ مَا شِئْتَ فَإِنَّكَ مُلَاقِيهِ. ض.

6077. Cibril bana, "Ya Muhammed, istediğin kadar yaşa sonunda öleceksin, istediğini sev sonunda ondan ayrılacaksın, istediğin şeyi yap sonunda onunla karşılaşacaksın!" dedi.⁶⁰⁷⁷

٦٠٧٨ - قَالَ لِي جِبْرِيلُ قَدْ حُبِّبْتُ إِلَيْكَ الصَّلَاةَ فَخُذْ مِنْهَا مَا شِئْتَ. ح.

6078. Cibril bana, "Namaz sana sevdirdi, ondan dilediğin kadar kıl!" dedi.⁶⁰⁷⁸

⁶⁰⁷³ Taberânî, Sağır, I, 15; Müttekî, nr. 34341; Heysemî, IX, 224.

⁶⁰⁷⁴ Münâvî, IV, 500.

⁶⁰⁷⁵ Humeydî, Cem, I, 151.

⁶⁰⁷⁶ Taberânî, I, 67; Heysemî, IX, 74.

⁶⁰⁷⁷ Tayâlisî, s. 242; Beyhakî, Şuab, VII, 348; Ebu's-Şeyh, Tabakât, II, 281.

⁶⁰⁷⁸ Ahmed, I, 296; Taberânî, XII, 215; Heysemî, II, 270.

٦٠٧٩ - قَالَ لِي جِبْرِيلُ رَاجِعْ خَفْصَةً فَإِنَّهَا صَوَامَةٌ قَوَامَةٌ وَإِنَّهَا زَوْجَتُكَ فِي

الْجَنَّةِ. صَح

6079. Cibril bana, "Eşin Hafsa'ya dön, zira o çokça oruç tutup namaz kılandır; cennette de senin zevcendir" dedi.⁶⁰⁷⁹

Peygamberler

٦٠٨٠ - قَالَ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ يَا رَبِّ مَنْ أَعَزُّ عِبَادِكَ عِنْدَكَ قَالَ مَنْ إِذَا قَدَرَ غَفَرَ. ض

6080. İmran oğlu Musa, "Yarabbi, senin katında en değerli kulun kimdir?" diye sordu; Allah Teala da "Cezalandırmaya gücü yettiği halde affedendir!" diye cevap verdi.⁶⁰⁸⁰

٦٠٨١ - قَالَ مُوسَى يَا رَبِّ كَيْفَ شَكَرَكَ آدَمُ ؟ قَالَ عَلِمَ أَنَّ ذَلِكَ مِنِّي فَكَانَ ذَلِكَ شُكْرَهُ.

6081. Musa, "Ey rabbim, Adem sana nasıl şükretti?" diye sordu; Allah Teala da; "Herşeyin benden geldiğini bildi, onun şükürü böyle idi!" diye cevap verdi.⁶⁰⁸¹

٦٠٨٢ - قَالَ مُوسَى لِرَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا جَزَاءُ مَنْ عَزَى التَّكْلَى قَالَ أُظِلُّهُ فِي ظِلِّي يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلِّي. ض

6082. Musa, rabbine çocuğu ölen kadını teselli eden kimseye bir mü-kafat olup olmadığını sordu; rabbi ona, "Ben onu başka gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde kendi gölgemde gölgelendireceğim" diye cevap verdi.⁶⁰⁸²

٦٠٨٣ - قَالَ دَاوُدُ يَا زَارِعَ السَّيِّئَاتِ أَنْتَ تَخْصُدُ شَوْكَهَا وَحَسَكَهَا. ض

6083. Davud şöyle dedi: "Ey kötülük eken, sen ektiğinden diken ve kılçık biçersin!"⁶⁰⁸³

⁶⁰⁷⁹ Hâkim, IV, 16-17.

⁶⁰⁸⁰ Beyhakî, Şuab, VI, 319.

⁶⁰⁸¹ Hâkim, I, 150.

⁶⁰⁸² Zürcânî, IV, 441.

⁶⁰⁸³ İbni Hibbân, Sikât, V, 292.

٦٠٨٤ - قَالَ دَاوُدُ إِذْ خَالَكَ يَدَكَ فِي فَمِ التَّنِينِ إِلَى أَنْ تَبْلُغَ الْمِرْفَقَ فَيَقْضِمَهَا خَيْرٌ لَكَ مِنْ أَنْ تَسْأَلَ مَنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَيْءٌ ثُمَّ كَانَ. ض

6084. Davud şöyle dedi: "Elini dirseğe kadar ejderhanın ağzına sokman, sonradan görmüş birinden birşey istemenden daha iyidir."⁶⁰⁸⁴

٦٠٨٥ - قَالَ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ لِأَطُوفَنَّ اللَّيْلَةَ عَلَى مَائَةِ امْرَأَةٍ كُلُّهُنَّ تَأْتِي بِفَارِسٍ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَالَ لَهُ صَاحِبُهُ قُلْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ فَلَمْ يَقُلْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ فَطَافَ عَلَيْهِنَّ فَلَمْ تَحْمِلْ مِنْهُنَّ إِلَّا امْرَأَةً وَاحِدَةً جَاءَتْ بِشِقِّ إِنْسَانٍ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَوْ قَالَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ لَمْ يَخْنَثْ وَكَانَ دَرْكَاً لِحَاجَتِهِ. صَح

6085. Davud oğlu Süleyman, "Bu gece eşlerimden yüz tanesiyle birlikte olacak ve onların hepsi de Allah yolunda bir mücahid doğuracak!" dedi; yanında bulunan melek ona, "İnşaallah de!" dedi; ama o inşaallah demedi; o gece onların hepsini dolaştı, ama yalnız bir tanesi hamile kalıp o da sakat bir çocuk doğurdu; Muhammed'in canını elinde tutana yemin edirim ki, eğer o "İnşallah!" deseydi yemininde doğru çıkar, isteğine de ulaşırdu.⁶⁰⁸⁵

٦٠٨٦ - قَالَ يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا لِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ أَنْتَ رُوحُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ وَأَنْتَ خَيْرٌ مِنِّي فَقَالَ عِيسَى بَلْ أَنْتَ خَيْرٌ مِنِّي سَلَّمَ اللَّهُ تَعَالَى: عَلَيْكَ وَسَلَّمْتُ عَلَى نَفْسِي. ض

6086. Zekeriya oğlu Yahya, Meryem oğlu İsa'ya "Sen Allah'ın ruhu ve kelimesisin, benden daha hayırlısın" dedi; İsa da "Tam tersine sen benden daha hayırlısın, Allah Teala sana selam etti, ben ise kendime selam ettim" diye cevap verdi.⁶⁰⁸⁶

٦٠٨٧ - قَالَ رَجُلٌ: لَا يَغْفِرُ اللَّهُ لِفُلَانٍ فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى: إِلَى نَبِيِّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ إِنَّهَا خَطِيئَةٌ فَلَيْسَتْ قَبِيلَ الْعَمَلِ. ض

⁶⁰⁸⁴ Ebû Nuaym, IV, 81; Deylemî, III, 191.

⁶⁰⁸⁵ Ahmed, II, 229.

⁶⁰⁸⁶ Müttekî, nr. 32273.

6087. Bir adam "Allah falancayı bağışlamaz" dedi, bunun üzerine Allah Teala peygamberlerinden birine, "Yanlış söyledi, o kendisi amele yönelsin" diye vahyetti.⁶⁰⁸⁷

٦٠٨٨-قَالَتْ أُمُّ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ لِسُلَيْمَانَ يَا بُنَيَّ لَا تَكْثِرِ النَّوْمَ بِاللَّيْلِ فَإِنَّ كَثْرَةَ النَّوْمِ بِاللَّيْلِ تَتْرُكُ الْإِنْسَانَ فَقِيرًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

6088. Davud oğlu Süleyman'ın annesi Süleyman'a, "Oğlum, gecele-
yin çok uyuma, zîira geceleyn çok uyumak kıyamet günü insanı fakir bırakır!"
diye nasihat etti.⁶⁰⁸⁸

Çeşitli Hadisler

٦٠٨٩-قَبَضَاتُ التَّمْرِ لِلْمَسَاكِينِ مُهُورُ الْخَوْرِ الْعَيْنِ. ض

6089. Verilen avuç avuç hurmalar, güzel gözlü hurilerin mehirleridir.⁶⁰⁸⁹

٦٠٩٠-قُبْلَةُ الْمُسْلِمِ أَخَاهُ الْمُصَافِحَةَ. صَح

6090. El sıkışma, müslümanın din kardeşini öpmesi yerine geçer.⁶⁰⁹⁰

٦٠٩١-قَاتِلُ الْمُسْلِمِ كُفْرٌ وَسِبَابُهُ فُسُوقٌ. صَح

6091. Müslümanı öldürmek küfür, ona sövmek ise fasıklıktır.⁶⁰⁹¹

٦٠٩٢-قَاتِلُ الْمُسْلِمِ كُفْرٌ وَسِبَابُهُ فُسُوقٌ وَلَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ

ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ. صَح

6092. Müslümanı öldürmek küfür, ona sövmek ise fasıklıktır; bir müslümanın din kardeşine üç günden fazla dargın durması da helal değildir.⁶⁰⁹²

⁶⁰⁸⁷ Taberânî, II, 165.

⁶⁰⁸⁸ İbni Asâkîr, XXII, 277.

⁶⁰⁸⁹ Deylemî, III, 221.

⁶⁰⁹⁰ Deylemî, III, 222.

⁶⁰⁹¹ Ahmed, I, 417; Şâfi, I, 327; Ebû Yalâ, IX, 236.

⁶⁰⁹² Ahmed, I, 176; Taberânî, I, 145; Ziyâ, III, 218.

٦٠٩٣- قَتَلَ الرَّجُلُ صَبْرًا كَفَّارَةً لِمَا قَبْلَهُ مِنَ الذُّنُوبِ. صح

6093. Kişinin işkenceyle öldürülmesi, önceden işlediği günahlara keffaret olur.⁶⁰⁹³

٦٠٩٤- قَتَلَ الصَّبْرُ لَا يَمُرُّ بِذَنْبٍ إِلَّا مَحَاهُ. صح

6094. İşkenceyle ölüm, bütün günahları siler.⁶⁰⁹⁴

٦٠٩٥- قَتَلَ الْمُؤْمِنُ أَعْظَمَ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ زَوَالِ الدُّنْيَا. صح

6095. Mümini öldürmek, Allah katında dünyanın yok olmasından daha büyük bir günahdır.⁶⁰⁹⁵

٦٠٩٦- قَدْ تَرَكْتُكُمْ عَلَى الْبَيْضَاءِ لَيْلَهَا كَنَهَارُهَا لَا يَزِيغُ عَنْهَا بَعْدِي إِلَّا هَالِكٌ وَمَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ فَسَيَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا فَعَلَيْكُمْ بِمَا عَرَفْتُمْ مِنْ سُنتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ عَصُوا عَلَيْهَا بِالتَّوَاجِدِ وَعَلَيْكُمْ بِالطَّاعَةِ وَإِنْ عَبْدًا حَبَشِيًّا فَإِنَّمَا الْمُؤْمِنُ كَالْجَمَلِ الْأَنْفِ حَيْثُمَا قِيدَ انْقَادَ. صح

6096. Sizi gecesi gündüzünden farksız olan apaydınlık bir yol üzerinde bıraktım; benden sonra ancak helak olacak olanlar o yoldan sapabilir; sizden yeteri kadar ömrü olanlar pekçok ihtilaflar görür; o zamanda size sünnetime ve doğru yolda olan halifelerimin sünnetine uymayı tavsiye ederim; onlara sınıksız sarılın; başınıza Habeşli bir köle bile geçse ona itaat edin; zira mümin çekildiği tarafa doğru giden uysal deve gibidir.⁶⁰⁹⁶

٦٠٩٧- قَدْ كَانَ فِيمَا مَضَى قَبْلَكُمْ مِنَ الْأُمَمِ أَنْاسٌ مُحَدِّثُونَ فَإِنْ يَكُ فِي أُمَّتِي أَحَدٌ مِنْهُمْ فَهُوَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ. صح

⁶⁰⁹³ Heysemî, VI, 266; Müttekî, nr. 13369.

⁶⁰⁹⁴ Heysemî, VI, 266; Aclûnî, II, 258.

⁶⁰⁹⁵ Beyhakî, Şuab, IV, 345.

⁶⁰⁹⁶ Ahmed, IV, 126; Hâkim, I, 175; Taberânî, XVIII, 257.

6097. Sizden önceki ümmetler içinde kendisine ilham olunan insanlar vardı; benim ümmetimde böyle birisi varsa Ömer İbni Hattab onlardandır.⁶⁰⁹⁷

٦٠٩٨- قَدْ أَفْلَحَ مَنْ أَخْلَصَ قَلْبَهُ لِلْإِيمَانِ وَجَعَلَ قَلْبَهُ سَلِيمًا وَلِسَانَهُ صَادِقًا وَنَفْسَهُ مُطْمَئِنَّةً وَخَلِيقَتَهُ مُسْتَقِيمَةً وَأُذُنَهُ مُسْتَمِيعَةً وَغَيْنَهُ نَاطِرَةً. ح

6098. Kalbini imanla doldurup onu arındıran, diline sahip olup nefsi hesaba çeken, yolunu doğrultup kulağıyla gözünü hakka çeviren kişi kurtuluşa ermiştir.⁶⁰⁹⁸

٦٠٩٩- قَدْ أَفْلَحَ مَنْ أَسْلَمَ وَرَزَقَ كَفَافًا وَقَنَّعَهُ اللَّهُ بِمَا آتَاهُ. صَح

6099. İman edip, yeterli miktar rızık bulan ve Allah'ın verdiklerine kanaat eden kimse kurtuluşa erer.⁶⁰⁹⁹

٦١٠٠- قَدْ أَفْلَحَ مَنْ رَزَقَ لَبًا. ض

6100. Akılla rızıklanan kimse kurtuluşa erer.⁶¹⁰⁰

٦١٠١- قَدْ كُنْتُ أَكْرَهُ لَكُمْ أَنْ تَقُولُوا مَا شَاءَ اللَّهُ وَشَاءَ مُحَمَّدٌ وَلَكِنْ قُولُوا مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ مَا شَاءَ مُحَمَّدٌ. صَح

6101. "Allah ve Muhammed şöyle diledi" demenizi hoş görmem, ama, "Allah şöyle diledi, sonra da Muhammed şöyle diledi!" diyebilirsiniz.⁶¹⁰¹

٦١٠٢- قَدْ رَحِمَهَا اللَّهُ تَعَالَى بِرَحْمَتِهَا ابْنَيْهَا. ح

6102. Allah Teala çocuğuna şefkati sebebiyle kadına merhamet eder.⁶¹⁰²

٦١٠٣- قَدْ اجْتَمَعَ فِي يَوْمِكُمْ هَذَا عِيدَانِ فَمَنْ شَاءَ أَجْزَأُهُ عَنِ الْجُمُعَةِ وَإِنَّا مُجْمَعُونَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى.

⁶⁰⁹⁷ Ahmed, II, 339; Nesâî, Kübrâ, V, 39; Lâlekâî, Kerâmât, I, 94.

⁶⁰⁹⁸ Ahmed, V, 147; Ebû Nuaym, V, 216; Deylemî, III, 210; Heysemî, X, 232.

⁶⁰⁹⁹ Ahmed, II, 168;

⁶¹⁰⁰ Buhârî, Kebîr, VII, 181; İbni Kâni, II, 357; Taberânî, XIX, 33; Beyhakî, Şuab, IV, 159.

⁶¹⁰¹ Hakîm, IV, 143.

⁶¹⁰² Taberânî, III, 78; Heysemî, VIII, 158.

6103. İki bayram olan bayramla cuma namazı aynı güne denk geldi; seferi olanlara bayram cuma yerine geçer, ama biz cuma namazını inşallah kılacağız.⁶¹⁰³

٦١٠٤ - قَدْ عَفَوْتُ عَنِ الْخَيْلِ وَالرَّقِيقِ فَهَاتُوا صَدَقَةَ الرِّقَّةِ مِنْ كُلِّ أَرْبَعِينَ دِرْهَمًا دِرْهَمٌ وَلَيْسَ فِي تِسْعِينَ وَمِائَةٍ شَيْءٌ فَإِذَا بَلَغْتَ مِائَتَيْنِ فَفِيهَا خُمُسُهُ دَرَاهِمٌ فَمَا زَادَ فَعَلَى حِسَابِ ذَلِكَ وَفِي الْغَنَمِ فِي كُلِّ أَرْبَعِينَ شَاةً شَاةً فَإِنْ لَمْ يَكُنْ إِلَّا تِسْعٌ وَثَلَاثُونَ فَلَيْسَ عَلَيْكَ فِيهَا شَيْءٌ وَفِي الْبَقَرِ فِي كُلِّ ثَلَاثِينَ تَبِيعٌ وَفِي الْأَرْبَعِينَ مِئْسَةٌ وَلَيْسَ فِي الْعَوَامِلِ شَيْءٌ وَفِي خَمْسٍ وَعِشْرِينَ مِنَ الْإِبِلِ خُمُسَةٌ مِنَ الْغَنَمِ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَفِيهَا ابْنَةُ مَخَاضٍ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ ابْنَةُ مَخَاضٍ فَابْنُ لَبُونٍ ذَكَرٌ إِلَى خَمْسٍ وَثَلَاثِينَ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَفِيهَا بِنْتُ لَبُونٍ إِلَى خَمْسٍ وَأَرْبَعِينَ فَإِذَا زَادَتْ وَاحِدَةً فَفِيهَا حِقَّةٌ طَرُوقَةُ الْجَمَلِ إِلَى سِتِّينَ فَإِذَا كَانَتْ وَاحِدَةً وَتِسْعِينَ فَفِيهَا حِقَّتَانِ طَرُوقَتَا الْجَمَلِ إِلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ فَإِنْ كَانَتْ الْإِبِلُ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَفِي كُلِّ خَمْسِينَ حِقَّةٌ وَلَا يُفَرَّقُ بَيْنَ مُجْتَمِعٍ وَلَا يُجْمَعُ بَيْنَ مُتَفَرِّقٍ خَشْيَةَ الصَّدَقَةِ وَلَا يُؤْخَذُ فِي الصَّدَقَةِ هَرَمَةٌ وَلَا ذَاتُ عَوَارٍ وَلَا تَيْسٌ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ الْمُصَدِّقُ وَفِي الثَّبَاتِ مَا سَقَنَهُ الْأَنْهَارُ أَوْ سَقَتِ السَّمَاءُ الْعُشْرُ وَمَا سُقِيَ بِالْغَرْبِ فَفِيهِ نِصْفُ الْعُشْرِ.

6104. Atlarla kölelerin zekatını vermekten sizi muaf tuttum; ancak her kırk dirheme bir dirhem olmak üzere gümüşün zekatını verin; yüz-doksan dirhemde zekat yoktur, ancak ikiyüz dirheme ulaşınca beş dirhem verin, ikiyüzü geçince de bu hesap üzerinden zekat verin; yayılan koyunlarda yüzyirmiye kadar her kırk koyunda birer koyun verilir; sayı otuzdokuz ise bir şey verilmez; sığırlarda her otuz sığırdan bir yaşında bir dana, her kırkta iki yaşında dişi bir sığır verilir; işte kullanılan develer için zekat yoktur; yirmibeş devede beş koyun, yirmibeşten bir fazla ise otuzbeşe kadar bir yaşını bitirip iki yaşına basmış bir dişi deve verilir; bir yaşını bitirip iki yaşına basmış bir dişi deve yoksa iki yaşını bitir-

⁶¹⁰³ Hâkim, I, 425; İbnü'l-Carud, s. 84; Beyhakî, III, 318; Hatîb, III, 129.

rip üç yaşına basmış bir erkek deve verilir; otuzbeşten bir fazla olursa kırkbeşe kadar iki yaşını bitirip üç yaşına basmış bir dişi deve verilir; kırkbeşten bir fazla olursa altmışa kadar erkek develerden çekilebilecek üç yaşını bitirip dört yaşına basmış bir dişi deve verilir; doksanbir tane olunca yüzyirmiye kadar erkek develerden çekilebilecek üç yaşını bitirip dört yaşına basmış iki deve verilir; sayı bundan da fazla ise o zaman her elli deve için üç yaşını bitirip dört yaşına basmış bir dişi deve verilir; zekat artar veya azalır korkusuyla toplu olan sürüyü ayırmak veya ayrı olanı toplamak caiz değildir; zekat alınırken yaşlı, kusurlu veya damızlık olanı alınmaz; zekat memuru dilerse onu kabul eder; bitkilerin zekatına gelince nehir veya yağmurla sulananlardan tam, kovalarla sulananlarda ise yarım öşür verilir.⁶¹⁰⁴

٦١٠٥ - قَدَّرَ اللَّهُ الْمَقَادِيرَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِينَ بِخَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ. صَح

6105. Allah Teala insanların kaderlerini göklerle yerleri yaratmadan ellibin yıl önce yazmıştır.⁶¹⁰⁵

٦١٠٦ - قَدِمْتُ الْمَدِينَةَ وَلِأَهْلِ الْمَدِينَةِ يُؤْمَانِ يَلْعَبُونَ فِيهِمَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ أَبْدَلَكُمْ بِهِمَا خَيْرًا مِنْهُمَا يَوْمَ الْفِطْرِ وَيَوْمَ النَّحْرِ. ح

6106. Hicret ederek Medine'ye geldiğimde Medinelilerin cahiliyye döneminde eğlendikleri iki günleri vardı; Allah Teala o günleri sizin için daha hayırlı olan Ramazan ve Kurban Bayramı günleriyle değiştirdi.⁶¹⁰⁶

٦١٠٧ - قَدِمْتُمْ خَيْرَ مَقْدَمٍ وَقَدِمْتُمْ مِنَ الْجِهَادِ الْأَصْغَرِ إِلَى الْجِهَادِ الْأَكْبَرِ مُجَاهِدَةً الْعَبْدِ هَوَاةُ. ض

6107. En hayırlı yere geldiniz, küçük cihaddan büyük cihada, kulun hevasıyla mücadelesine geldiniz.⁶¹⁰⁷

⁶¹⁰⁴ Buhârî, Zekât 45-46; Ahmed, I, 92; Beyhakî, IV, 117.

⁶¹⁰⁵ Ahmed, II, 169.

⁶¹⁰⁶ Ahmed, III, 178; Ebû Yâlä, VI, 452; Beyhakî, III, 277.

⁶¹⁰⁷ Beyhakî, Züh'd, II, 165; Hatîb, XIII, 523.

٦١٠٨- قَدِّمُوا قُرَيْشًا وَلَا تَقْدِّمُوهَا وَتَعَلَّمُوا مِنْهَا وَلَا تَعَالَمُوهَا. صح

6108. Kureyş'i öne geçirin, onun önüne geçmeyin; onlardan bir şey öğrenin, onlara bir şey öğretmeye kalkmayın.⁶¹⁰⁸

٦١٠٩- قَدِّمُوا قُرَيْشًا وَلَا تَقْدِّمُوهَا وَتَعَلَّمُوا مِنْ قُرَيْشٍ وَلَا تَعَلَّمُوهَا وَلَوْلَا أَنْ تَبْطُرَ قُرَيْشٌ لِأَخْبَرْتُهَا مَا لِي بِهَا عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى. صح

6109. Kureyş'i öne geçirin onun önüne geçmeyin; onlardan bir şey öğrenin, onlara bir şey öğretmeye kalkmayın; onların şımarıyacağını bilseydim onların hayırlılarına Allah katında hazırlanan şeyleri haber verirdim.⁶¹⁰⁹

٦١١٠- قَدِّمُوا قُرَيْشًا وَلَا تَقْدِّمُوهَا وَلَوْلَا أَنْ تَبْطُرَ قُرَيْشٌ لِأَخْبَرْتُهَا بِمَا لَهَا عِنْدَ اللَّهِ. صح

6110. Kureyş'i öne geçirip onun önüne geçmeyin, onların şımarıyacağını bilseydim onların hayırlılarına Allah katında hazırlanan şeyleri haber verirdim.⁶¹¹⁰

٦١١١- قَدِّمُوا قُرَيْشًا وَلَا تَقْدِّمُوهَا. قده بيده.

6111. Adamın elinden tut!⁶¹¹¹

٦١١٢- قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ فِي الصَّلَاةِ أَفْضَلُ مِنْ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ فِي غَيْرِ الصَّلَاةِ وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ فِي غَيْرِ الصَّلَاةِ أَفْضَلُ مِنَ التَّسْبِيحِ وَالتَّكْبِيرِ وَالتَّسْبِيحُ أَفْضَلُ مِنَ الصَّدَقَةِ وَالصَّدَقَةُ أَفْضَلُ مِنَ الصَّوْمِ وَالصَّوْمُ جَنَّةٌ مِنَ النَّارِ. ض

6112. Namazda Kuran okumak namaz dışında Kuran okumaktan daha faziletlidir, namaz dışında Kuran okumak, sübhanallah ve Allahü ekber demeyi tekrarlamaktan, sübhanallah demek, nafile sadaka vermek-

⁶¹⁰⁸ Şâfiî, I, 278.

⁶¹⁰⁹ Elbânî, Sahîh, nr. 4382.

⁶¹¹⁰ Elbânî, Sahîh, nr. 4384.

⁶¹¹¹ Taberânî, XI, 34; Tavaif sırasında eline ip bağlayan birinin elindeki ipin kesilip adamın elinden tutulması için söylenmiştir.

ten üstündür; nafile sadaka vermek de nafile oruç tutmaktan daha faziletlidir; oruç da cehennem ateşine karşı bir kalkandır.⁶¹¹²

٦١١٣-قِرَاءَةُ الرَّجُلِ الْقُرْآنَ فِي غَيْرِ الْمُصْحَفِ أَلْفُ دَرَجَةٍ وَقِرَاءَتُهُ فِي الْمُصْحَفِ تُضَاعَفُ عَلَى ذَلِكَ إِلَى أَلْفِي دَرَجَةٍ. ض

6113. Kişinin Kuran'a bakmadan okuması bin derece, bakarak okuması ise ikibin derece sevaptır.⁶¹¹³

٦١١٤-قِرَاءَتُكَ نَظْرًا تُضَاعَفُ عَلَى قِرَاءَتِكَ ظَاهِرًا كَفَضْلِ الْمَكْتُوبَةِ عَلَى النَّافِلَةِ. ض

6114. Kuran'a bakarak okumanın ona bakmadan okumaya olan üstünlüğü, farzın nafileye olan üstünlüğü gibidir.⁶¹¹⁴

٦١١٥-قَرَّبَ اللَّحْمَ مِنْ فَيْكِ فَإِنَّهُ أَهْنَأُ وَأَمْرَأُ. صَح

6115. Eti ağzına yaklaştırarak ye, öyle yemek daha doyurucu, daha lezzetlidir.⁶¹¹⁵

٦١١٦-قَرَصَتْ نَمْلَةٌ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ فَأَمَرَ بِقَرْيَةِ النَّمْلِ فَأُخْرِقَتْ فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى أَنْ قَرَصَتْكَ نَمْلَةٌ أَخْرِقْ أُمَّةً مِنَ الْأُمَمِ تُسَبِّحُ.

6116. Peygamberlerden birini karıncanın ısırması üzerine o peygamber bütün karınca yuvasının yakılmasını emretti, bunun üzerine Allah Teala ona, "Seni ısırın bir tek karınca idi, sen ise ümmetlerden tesbih eden bir ümmeti tamamen yok ettin!" diye vahyetti.⁶¹¹⁶

٦١١٧-قَرَضُ الشَّيْءِ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَتِهِ.

6117. Birşeyi ödünç vermek, sadaka olarak vermekten daha iyidir.⁶¹¹⁷

⁶¹¹² Beyhakî, Şuab, II, 413.

⁶¹¹³ Taberânî, I, 22; Beyhakî, Şuab, II, 407; Heysemî, VII, 165.

⁶¹¹⁴ Suyûtî, Câmi, nr. 16176; Müttekî, nr. 2305, 2822.

⁶¹¹⁵ Ahmed, III, 401; Hâkim, IV, 126; Beyhakî, Şuab, VII, 280.

⁶¹¹⁶ Ahmed, II, 403; Müttekî, nr. 13384.

⁶¹¹⁷ Beyhakî, V, 354.

٦١١٨- قَرْضٌ مَرَّتَيْنِ فِي عَقَابٍ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ مَرَّةً. ض

6118. Gösteriş yapmadan bir şeyi iki defa ödünç vermek, bir defa sadaka vermekten daha iyidir.⁶¹¹⁸

Kureyş

٦١١٩- قُرَيْشٌ صَلَاحُ النَّاسِ وَلَا تَصْلُحُ النَّاسُ إِلَّا بِهِمْ وَلَا يُغْطَى إِلَّا عَلَيْهِمْ كَمَا أَنَّ الطَّعَامَ لَا يَصْلُحُ إِلَّا بِالْمِلْحِ. ض

6119. Yemeğin güzelliği tuza bağlı olduğu gibi, insanların huzuru da Kureyş'e bağlıdır; insanlar ancak onlarla huzur bulur, ancak onlara itaat edilir.⁶¹¹⁹

٦١٢٠- قُرَيْشٌ خَالِصَةُ اللَّهِ تَعَالَى فَمَنْ نَصَبَ لَهَا حَرْبًا سَلَبَ وَمَنْ أَرَادَهَا بِسُوءٍ حَزَى فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.

6120. Kureyş Allah'ın sevdiği bir kabiledir, onlara savaş açanlar mağlup olur, kötülük edenler dünya ve ahirette hüsrana uğrarlar.⁶¹²⁰

٦١٢١- قُرَيْشٌ عَلَى مُقَدِّمَةِ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَوْلَا أَنْ تَبَطَّرَ قُرَيْشٌ لِأَخْبَرَتِهَا بِمَا لِمُحْسِنِهَا عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى مِنَ الثَّوَابِ. ض

6121. Kureyş kıyamet gününde bütün insanların önüne geçer, eğer şımarımayacaklarını bilsem Allah'ın onların iyilerine hazırladığı mükâfatları kendilerine haber verirdim.⁶¹²¹

٦١٢٢- قُرَيْشٌ وَالْأَنْصَارُ وَجُهَيْنَةُ وَمُزَيْنَةُ وَأَسْلَمُ وَأَشْجَعُ وَغِفَارٌ مَوَالِي لَيْسَ لَهُمْ مَوْلَى دُونَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ. ص

⁶¹¹⁸ Deylemi, III, 221.

⁶¹¹⁹ Müttekî, nr. 33792.

⁶¹²⁰ İbni Asâkir, VIII, 306.

⁶¹²¹ İbni Adî, I, 302.

6122. Kureyş, Ensar, Cüheyne, Müzeyne, Eslem, Eşca, Gıfar kabileleri benim yardımcılarımdır, Allah ve resulü de onların yardımcılarıdır.⁶¹²²

٦١٢٣- قُرَيْشٌ وَلَاةُ النَّاسِ فِي الْخَيْرِ وَالشَّرِّ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. صَح

6123. Kureyş, kıyamet gününe kadar hayır ve şerde insanlara önderdirler.⁶¹²³

٦١٢٤- قُرَيْشٌ وَلَاةُ هَذَا الْأَمْرِ فَبَرُّ النَّاسِ تَبِعَ لِبَرِّهِمْ وَفَاجِرُهُمْ تَبِعَ لِفَاجِرِهِمْ. صَح

6124. Kureyş hilafet sahibidir; insanların iyileri onların iyilerine, kötüler de kötülerine tabidir.⁶¹²⁴

٦١٢٥- قَسَمَ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ بِخَيْلٍ. ض

6125. Allah Teala, cimrinin cennete giremeyeceğine yemin etti.⁶¹²⁵

٦١٢٦- قُسِمَتِ النَّارُ سَبْعِينَ جُزْأً فَلِلْأَمْرِ تِسْعٌ وَتِسْتُونَ وَلِلْقَاتِلِ جُزْءٌ حَسْبُهُ. ح

6126. Cehennem ateşi yetmiş bölüme ayrıldı, altmışdokuzu birinin ölüm emrini verene, biri de öldürme işini gerçekleştirene hazırlandı.⁶¹²⁶

٦١٢٧- قُصُّوا الشَّوَارِبَ وَأَغْفُوا اللَّحَى. صَح

6127. Bıyıkları kısaltın, sakalları uzatın.⁶¹²⁷

٦١٢٨- قُصُّوا الشَّوَارِبَ مَعَ الشَّافِ. ض

6128. Bıyıkları dudakların hizasından kesin!⁶¹²⁸

٦١٢٩- قُصُّوا أَظْفَارَكُمْ وَأَذْفِنُوا فَلَامَاتِكُمْ وَنَقُّوا بَرَاجِمَكُمْ وَنَظَّفُوا لِثَانِكُمْ مِنَ

الطَّعَامِ وَاسْتَاكُوا وَلَا تَدْخُلُوا عَلَيَّ قُخْرًا بُخْرًا. ض

⁶¹²² Elbârî, Sahîh, nr. 6729.

⁶¹²³ Ahmed, IV, 203;

⁶¹²⁴ Ahmed, I, 5.

⁶¹²⁵ İbni Asâkir, LVII, 373.

⁶¹²⁶ Ahmed, I, 388; Neâî, Kübrâ, II, 285.

⁶¹²⁷ Ahmed, II, 229.

⁶¹²⁸ İbni Kânî, I, 205; Taberânî, III, 219; Heysemî, V, 167.

6129. Tırnaklarınızı kesip onları toprağa gömün, parmak aralarınızı yıkayın, dişlerinizin arasındaki yemek artıklarını temizleyip misvaklayın, benim yanıma sararmış dişler ve kokumuş tenlerle gelmeyin!⁶¹²⁹

٦١٣٠- قَصُّ الظُّفْرِ وَتَتْفُ الْإِبْطِ وَحَلْقُ الْعَانَةِ يَوْمَ الْخَمِيسِ وَالْغُسْلُ وَالطَّيْبُ وَاللِّبَاسُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ. ض

6130. Tırnak, koltuk altı ve kasık temizliği perşembe, gusül, güzel koku, temiz elbise giyme işleri de cuma günü yapılır.⁶¹³⁰

٦١٣١- قَفْلَةٌ كَغَزْوَةٍ. ص

6131. Gazveden dönüş, gazve gibidir.⁶¹³¹

٦١٣٢- قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ تَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ. ص

6132. İhlas suresi, Kuran'ın üçte birine denktir.⁶¹³²

٦١٣٣- قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ تَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ تَعْدِلُ رُبْعَ الْقُرْآنِ. ص

6133. İhlas suresi Kuran'ın üçte birine, Kafirun suresi de Kuran'ın dörtte birine denktir.⁶¹³³

٦١٣٤- قُلِ اللَّهُمَّ اجْعَلْ سِرِّي خَيْرًا مِنْ عَلَانِيَتِي وَاجْعَلْ عَلَانِيَتِي صَالِحَةً اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ صَالِحٍ مَا تُؤْتِي النَّاسَ مِنَ الْمَالِ وَالْأَهْلِ وَالْوَلَدِ غَيْرِ الضَّالِّ وَلَا الْمُضِلِّ. ض

6134. "Allahım içimi dışımdan daha hayırlı eyleyip dışımı da salih eyle; Allahım senden insanlara verdiğin mal, aile, sapık ve saptırıcı olmayan evlad gibi faydalı nimetler isterim!" deyin.⁶¹³⁴

⁶¹²⁹ Hakîm, I, 185.

⁶¹³⁰ Müttekî, nr. 17240; Aclûnî, II, 143.

⁶¹³¹ Ahmed, III, 440; Taberânî, XX, 194.

⁶¹³² Ahmed, III, 23; İbni Hibbân, III, 71; Taberânî, Evsat, VI, 39.

⁶¹³³ Taberânî, XII, 405; Hâkim, I, 754.

⁶¹³⁴ Hakîm, II, 80.

٦١٣٥- قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ رَبِّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكُهُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَهٖ قُلْهَا إِذَا أَصْبَحْتَ وَإِذَا أَمْسَيْتَ وَإِذَا أَخَذْتَ مَضْجَعَكَ. صح

6135. Sabah akşam ve yatağa yatacağın zaman, "Ey göklerle yeri yaratıp gizli açık her şeyin rabbi ve sahibi olan Allahım, senden başka ilah olmadığına şehadet eder, nefsimle şeytanın şerrinden ve onun beni şirke düşürmesinden sana sığınırım!" deyip bu duayı okuyun!⁶¹³⁵

٦١٣٦- قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ نَفْسًا مُطْمَئِنَّةً تُؤْمِنُ بِإِلْقَائِكَ وَتَرْضَى بِقَضَائِكَ وَتَقْنَعُ بِعَطَائِكَ. صح

6136. "Allahım senden, sana kavuşmaya inanan, hükmüne razı olup verdiğine kanaat eden bir nefis istiyorum!" deyin.⁶¹³⁶

٦١٣٧- قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي ضَعِيفٌ فَقْوِي وَإِنِّي ذَلِيلٌ فَأَعِزَّنِي وَإِنِّي فَقِيرٌ فَارْزُقْنِي. صح

6137. "Allahım ben zayıfım bana kuvvet ver, zelilim beni aziz kıl, fakirim beni rızıklandır!" duasını okuyun.⁶¹³⁷

٦١٣٨- قُلِ اللَّهُمَّ مَغْفِرَتُكَ أَوْسَعُ مِنْ ذُنُوبِي وَرَحْمَتُكَ أَرْجَى عِنْدِي مِنْ عَمَلِي. صح

6138. "Allahım, senin bağışlaman benim günahımdan daha geniş, rahmetin benim yanımda amelimden daha ümit vericidir!" deyin.⁶¹³⁸

٦١٣٩- قُلْ إِذَا أَصْبَحْتَ بِسْمِ اللَّهِ عَلَى نَفْسِي وَأَهْلِي وَمَالِي فَإِنَّهُ لَا يَذْهَبُ لَكَ شَيْءٌ.

6139. Sabahleyin, "Dinim, canım, evladım, ailem ve malım için bismillah!" de; böyle yapman sana bir şey kaybettirmez.⁶¹³⁹

⁶¹³⁵ Ahmed, I, 9; İbni Hibbân, III, 242; Hâkim, I, 694.

⁶¹³⁶ Taberânî, VIII, 99.

⁶¹³⁷ Hâkim, I, 527; Heysemî, X, 179; Müttekî, nr. 3736.

⁶¹³⁸ Hâkim, I, 543; Müttekî, nr. 3737.

⁶¹³⁹ Müttekî, nr. 3507.

٦١٤٠- قُلْ كُلَّمَا أَصْبَحْتَ وَإِذَا أَمْسَيْتَ بِسْمِ اللَّهِ عَلَى دِينِي وَنَفْسِي وَوَلَدِي وَأَهْلِي وَمَالِي. ح

6140. Sabah ve akşam, "Dinim, canım, evladım, ailem ve malım için bismillah!" de!⁶¹⁴⁰

٦١٤١- قُلِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي فَإِنَّ هَؤُلَاءِ تَجْمَعُ لَكَ دُنْيَاكَ وَآخِرَتَكَ. ص

6141. "Allahım, günahlarımı bağışlayıp bana merhamet et, bana afiyet verip beni nızıklandır!" de; bunlar dünya ve ahirette senin için faydalı olan şeylerdir.⁶¹⁴¹

٦١٤٢- قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفْوُ الرَّحِيمُ. ص

6142. "Allahım ben nefsimi çokça zulmettim, günahları senden başka kimse bağışlayamaz, beni katından bir mağfiretle bağışla, bana merhamet et, sen bütün günahları bağışlayan ve çokça merhamet edersin!" deyin.⁶¹⁴²

٦١٤٣- قُلْ آمَنْتُ بِاللَّهِ ثُمَّ اسْتَقِم. ص

6143. "Allah'a inandım!" de, sonra da dosdoğru ol!⁶¹⁴³

٦١٤٤- قُلِ اللَّهُمَّ اهْدِنِي وَسَلِّدْنِي وَادْكُرْ بِالْهُدَى هِدَايَتِكَ الطَّرِيقَ وَبِالسَّدَادِ سَدَادِ السَّهْمِ. ص

6144. "Allahım, bana doğru yolu gösterip beni onda daim kıl!" de; okun hedefe gittiği gibi doğru yola gitmeyi Allah'dan dile!⁶¹⁴⁴

⁶¹⁴⁰ Müttekî, nr. 3506, 4958.

⁶¹⁴¹ Müslim, Zikir 133; Ahmed, I, 180; Beyhakî, III, 381.

⁶¹⁴² Ahmed, I, 3, 7; Beyhakî, II, 154.

⁶¹⁴³ Müslim, İmân 62; Ahmed, III, 413; Beğavî, III, 255; Müttekî, nr. 5477.

⁶¹⁴⁴ Ahmed, I, 154; İbni Adî, III, 1213; Müttekî, nr. 3246.

Kalpler

٦١٤٥- قَلْبُ الشَّيْخِ شَابٌّ عَلَى حُبِّ اثْنَتَيْنِ حُبِّ الْعَيْشِ وَالْمَالِ. صح

6145. İhtiyarın kalbi iki şeyde, yaşama ve mal sevgisi konusunda gençtir.⁶¹⁴⁵

٦١٤٦- قَلْبُ الشَّيْخِ شَابٌّ عَلَى حُبِّ اثْنَتَيْنِ طُولِ الْحَيَاةِ وَكَثْرَةِ الْمَالِ. صح

6146. İhtiyarın kalbi iki şeyi sevmeye, uzun ömür ve çok mala sahip olma konusunda gençtir.⁶¹⁴⁶

٦١٤٧- قَلْبُ الْمُؤْمِنِ حُلْوٌ يُحِبُّ الْحَلَاوَةَ. ض

6147. Müminin kalbi tatlıdır, tatlıyı sever.⁶¹⁴⁷

٦١٤٨- قَلْبُ شَاكِرٍ وَلِسَانٌ ذَاكِرٌ وَرَوْحَةٌ صَالِحَةٌ تُغْنِيكَ عَلَى أَمْرِ دُنْيَاكَ وَدِينِكَ خَيْرٌ مَا اكْتَنَزَ النَّاسُ. ح

6148. Şükreden bir kalp, zikreden bir dil, dünya ve ahiret işlerinde sana yardım eden iyi bir eş, insanların sakladıkları herşeyden daha iyidir.⁶¹⁴⁸

٦١٤٩- قُلُوبُ ابْنِ آدَمَ تَلِينُ فِي الشَّتَاءِ وَذَلِكَ لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ آدَمَ مِنْ طِينٍ وَالطِّينُ يَلِينُ فِي الشَّتَاءِ. ض

6149. Ademoğullarının kalpleri kışın yumuşar, zira Allah Teala Adem'i topraktan yaratmıştır, toprak da kışın yumuşar.⁶¹⁴⁹

⁶¹⁴⁵ İbni Asâkir, II, 406.

⁶¹⁴⁶ Ahmed, II, 358; Humeydî, II, 459; Beyhakî, III, 368.

⁶¹⁴⁷ Beyhakî, Şuab, V, 99; Hatîb, III, 113; Deylemî, III, 208.

⁶¹⁴⁸ Müttekî, nr. 6429.

⁶¹⁴⁹ Ebû Nuaym, İsbahân, II, 217; İbnü'l-Cevzî, I, 152.

Az Olan Şeyler

٦١٥٠- قَلِيلُ الْفَقْهِ خَيْرٌ مِنْ كَثِيرِ الْعِبَادَةِ وَكَفَى بِالْمَرْءِ فَقْهًا إِذَا عَبْدَ اللَّهَ وَكَفَى بِالْمَرْءِ جَهْلًا إِذَا أُعْجِبَ بِرَأْيِهِ وَإِنَّمَا النَّاسُ رَجُلَانِ مُؤْمِنٌ وَجَاهِلٌ فَلَا تُؤْذِ الْمُؤْمِنَ وَلَا تَحَاوِرِ الْجَاهِلَ. ض

6150. Az anlayış, çok ibadetten daha hayırlıdır; Allah'a kulluk etmek kişiye kavrayış olarak, kendi görüşünü beğenmesi de cahillik olarak yeter; insanlar mümin ve kafir olarak iki kısım olup mümine eziyet etme, kafirle de cedelleşme!⁶¹⁵⁰

٦١٥١- قَلِيلُ التَّوْفِيقِ خَيْرٌ مِنْ كَثِيرِ الْعَقْلِ وَالْعَقْلُ فِي أَمْرِ الدُّنْيَا مَضَرَّةٌ وَالْعَقْلُ فِي أَمْرِ الدِّينِ مَسْرَّةٌ. ض

6151. Az bir başarı, çok akıldan daha hayırlıdır, dünya işlerinde akıllı olmak zarar, din işlerinde akıllı olmak ise kardır.⁶¹⁵¹

٦١٥٢- قَلِيلُ الْعَمَلِ يَنْفَعُ مَعَ الْعِلْمِ وَكَثِيرُ الْعَمَلِ لَا يَنْفَعُ مَعَ الْجَهْلِ. ض

6152. Bilgiyle yapılan az amel fayda verir, ama bilgisizce yapılan çok amel fayda vermez.⁶¹⁵²

٦١٥٣- قَلِيلٌ تُوذِي شُكْرَهُ خَيْرٌ مِنْ كَثِيرٍ لَا تُطِيقُهُ. صَح

6153. Şükürü yapılan az mal, şükürü yapılmayan çok maldan hayırlıdır.⁶¹⁵³

٦١٥٤- قُمْ فَصَلِّ فَإِنَّ فِي الصَّلَاةِ شِفَاءً.

6154. Kalk namaz kıl, çünkü namazda şifa vardır.⁶¹⁵⁴

٦١٥٥- قُمْ فَعَلِّمَهَا عِشْرِينَ آيَةً وَهِيَ امْرَأَتُكَ. ح

⁶¹⁵⁰ Buhârî, Kebîr, I, 381; Ebû Nuaym, V, 173; Aclûnî, II, 146.

⁶¹⁵¹ Irâkî, I, 32.

⁶¹⁵² Müttekî, nr. 28800.

⁶¹⁵³ İbni Kâni, I, 124; Taberânî, VIII, 218; Beyhakî, Şuab, IV, 79; Heysemî, VII, 32.

⁶¹⁵⁴ Ahmed, II, 390; Bûsîrî, IV, 59.

6155. Kalk ona yirmi ayet öğret, çünkü o senin eşindir.⁶¹⁵⁵

٦١٥٦- قُمْتُ عَلَى بَابِ الْجَنَّةِ فَإِذَا عَامَّةٌ مِّنْ دَخَلَهَا الْمَسَاكِينُ وَإِذَا أَصْحَابُ الْجَدِّ مَخْبُوسُونَ إِلَّا أَصْحَابُ النَّارِ فَقَدْ أُمِرَ بِهِمْ إِلَى النَّارِ وَقُمْتُ عَلَى بَابِ النَّارِ فَإِذَا عَامَّةٌ مِّنْ يَدْخُلُهَا النَّسَاءُ. صَح

6156. Cennetin kapısında durduğumda oraya girenlerin çoğunun fakirler olduğunu gördüm; zenginler ise hesap vermek için bekletiliyorlardı; cehennemın kapısında durduğumda oraya girenlerin çoğunun da kadınlar olduğunu gördüm.⁶¹⁵⁶

٦١٥٧- قَوَائِمُ مِنْبَرِي رَوَاتِبٍ فِي الْجَنَّةِ. صَح

6157. Minberimin ayakları cennettedir.⁶¹⁵⁷

٦١٥٨- قِوَامُ أُمَّتِي بِشَرَارِهَا. ض

6158. Ümmetiğin kıvamı, kötülüyledir.⁶¹⁵⁸

٦١٥٩- قِوَامُ الْمَرْءِ عَقْلُهُ وَلَا دِينَ لِمَنْ لَا عَقْلَ لَهُ.

6159. Kişiyi ayakta tutan aklıdır, akli olmayanın dini yoktur.⁶¹⁵⁹

٦١٦٠- قُوا بِأَمْوَالِكُمْ عَنْ أَغْرَاضِكُمْ وَلِيَصَانِغَ أَحَدُكُمْ بِلِسَانِهِ عَنْ دِينِهِ. ض

6160. Mallarınızla şerefınızı, dillerinizle de dininizi koruyun!⁶¹⁶⁰

٦١٦١- قُوُوا طَعَامَكُمْ يُبَارَكْ لَكُمْ فِيهِ. ض

6161. Yiyeceğiniz şeye katık koyun ki, daha bereketli olsun.⁶¹⁶¹

⁶¹⁵⁵ Beyhakî, VII, 242.

⁶¹⁵⁶ Buharî, Rikâk 51, Nikâh 87; Müslim, Zikir 93.

⁶¹⁵⁷ Ahmed, VI, 289; İbni Kâni, I, 172; Taberânî, XXIII, 245.

⁶¹⁵⁸ Ahmed, V, 227; Taberânî, XX, 353; İbni Adî, V, 346.

⁶¹⁵⁹ İbni Adî, III, 967.

⁶¹⁶⁰ İbni Adî, II, 774; İbni Asâkir, IV, 364; Müttekî, nr. 16067.

⁶¹⁶¹ İbni Asâkir, VI, 445; Deylemî, III, 202; Heysemî, V, 35.

٦١٦٢- قُولُوا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. صح

6162. "Allahım İbrahim'e ve onun ailesine rahmet ettiğin gibi Muhammed'e ve onun ailesine de rahmet et; sen övülmeye layık ve yüce olansın; Allahım İbrahim'e ve onun ailesine hayır ve bereket ihsan ettiğin gibi Muhammed'e ve onun ailesine de hayır ve bereket ihsan et, sen övülmeye layık ve yüce olansın!" deyin.⁶¹⁶²

٦١٦٣- قُولُوا خَيْرًا تَغْنَمُوا وَاسْكُتُوا عَنِ شَرِّ تَسْلَمُوا.

6163. Hayır söylemekte kar, şerden uzak durmada yarar vardır.⁶¹⁶³

٦١٦٤- قُومُوا إِلَىٰ سَيِّدِكُمْ. صح

6164. Efendinize karşı ayağa kalkın.⁶¹⁶⁴

٦١٦٥- قِيَامُ سَاعَةٍ فِي الصَّفِّ لِلْقِتَالِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ قِيَامِ سِتِّينَ سَنَةً. ض

6165. Allah yolunda saf içinde bir saat ayakta beklemek, altmış sene gece kalkıp ibadet etmekten daha hayırlıdır.⁶¹⁶⁵

٦١٦٦- قَيِّدْ وَتَوَكَّلْ. صح

6166. Deveni bağla, sonra tevevvekül et!⁶¹⁶⁶

٦١٦٧- قَيِّدُوا الْعِلْمَ بِالْكِتَابِ. صح

6167. İlmi yazarak kaydedin!⁶¹⁶⁷

⁶¹⁶² Abdürrezzâk, II, 212; Ahmed, IV, 244.

⁶¹⁶³ Hâkim, IV, 287; Müttekî, nr. 6887.

⁶¹⁶⁴ Müslim, Cihâd, 64; Ahmed, III, 22; Beyhakî, VI, 58.

⁶¹⁶⁵ Taberânî, VIII, 180; Müttekî, nr. 10609.

⁶¹⁶⁶ İbni Asâkir, II, 454; Mütteki, nr. 5688; Zebîdî, IX, 507.

⁶¹⁶⁷ Hâkim, I, 106; İbni Adî, II, 793; Hatîb, X, 46; Müttekî, nr. 29332.

٦١٦٨- قِيلُوا فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَا تَقِيلُ. ح

6168. Gün içinde bir süre yatıp uyuyun, zira şeytan uyumaz.⁶¹⁶⁸

٦١٦٩- قِيمُ الدِّينِ الصَّلَاةُ وَسَنَامُ الْعَمَلِ الْجِهَادُ وَأَفْضَلُ أَخْلَاقِ الْإِسْلَامِ الصَّنْتُ
حَتَّى يَسْلَمَ النَّاسُ مِنْكَ. ض

6169. Dinin direği namaz, amellerin zirvesi cihad, İslam ahlakının en üstünü, insanların zarar görmemeleri için susmaktır.⁶¹⁶⁹

٦١٧٠- الْقَائِمُ بَعْدِي فِي الْجَنَّةِ وَالَّذِي يَقُومُ بَعْدَهُ فِي الْجَنَّةِ وَالثَّالِثُ وَالرَّابِعُ فِي
الْجَنَّةِ. ض

6170. Benden sonra halife olan cennette, ondan sonra halife olan cennette, üçüncü ve dördüncü halife olanlar da cennettedir.⁶¹⁷⁰

٦١٧١- الْقَاتِلُ لَا يَرِثُ. ض

6171. Katil mirasçı olamaz.⁶¹⁷¹

٦١٧٢- الْقَاصُّ يَنْتَظِرُ الْمَقْتَّ وَالْمُسْتَمِعُ يَنْتَظِرُ الرَّحْمَةَ وَالنَّاجِرُ يَنْتَظِرُ الرِّزْقَ
وَالْمُخْتَكِرُ يَنْتَظِرُ اللَّعْنَةَ وَالنَّائِحَةُ وَمَنْ حَوْلَهَا مِنْ امْرَأَةٍ مُسْتَمِعَةٍ عَلَيْهِنَّ لَعْنَةُ اللَّهِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ. ض

6172. Asılsız hikaye anlatanlar Allah'ın gazabına uğrar, ilim meclislerini dinleyenler rahmeti bekler, tacirler rızkı umar, karaborsacılar ve ölüye ağlayan kadınlar çevresindekilerle birlikte Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların lanetine uğrar.⁶¹⁷²

٦١٧٣- الْقُبْلَةُ بِحَسَنَةٍ وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرَةِ. صَح

⁶¹⁶⁸ Ebû Nuaym, İsbahân, I, 195, 353.

⁶¹⁶⁹ Mütteki nr. 6888.

⁶¹⁷⁰ Mütteki, nr. 33107.

⁶¹⁷¹ Dârekutû, IV, 96.

⁶¹⁷² Taberânî, XII, 426; Kudâî, I, 205; Heysemî, I, 191.

6173. Meşru öpmeler bir sevaptır, sevaplar da on katıyladır.⁶¹⁷³

٦١٧٤-الْقَتْلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُكَفِّرُ كُلَّ خَطِيئَةٍ إِلَّا الدَّيْنَ. ض

6174. Allah yolunda şehid olmak, kul hakkı dışında bütün günahlara keffarettir.⁶¹⁷⁴

٦١٧٥-الْقَتْلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُكَفِّرُ الذُّنُوبَ كُلَّهَا إِلَّا الْأَمَانَةَ وَالْأَمَانَةَ فِي الصَّلَاةِ وَالْأَمَانَةَ فِي الصَّوْمِ وَالْأَمَانَةَ فِي الْحَدِيثِ وَأَشَدُّ ذَلِكَ الْوَدَاعُ. ح

6175. Allah yolunda şehid olmak emanet dışında bütün günahlara keffaret olur; emanetler namaz, oruç, konuşulan sözlerdir, hepsinden önemlisi emanet alınan mallardır.⁶¹⁷⁵

٦١٧٦-الْقَتْلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهَادَةٌ وَالطَّاعُونَ شَهَادَةٌ وَالْبَطْنُ شَهَادَةٌ وَالْعَرَقُ شَهَادَةٌ وَالنَّفْسَاءُ شَهَادَةٌ. صَح

6176. Allah yolunda öldürülmek şehidlik, taun şehidlik, karın ağrısı şehidlik, boğulmak şehidlik, doğum sırasında ölüm şehidlik sebebidir.⁶¹⁷⁶

٦١٧٧-الْقَتْلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهَادَةٌ وَالطَّاعُونَ شَهَادَةٌ وَالْعَرَقُ شَهَادَةٌ وَالْبَطْنُ شَهَادَةٌ وَالْحَرَقُ شَهَادَةٌ وَالسَّيْلُ وَالنَّفْسَاءُ يَجْرُهَا وَلَدُهَا بِسَرِّهَا إِلَى الْجَنَّةِ. ح

6177. Allah yolunda ölmek şehidlik, taundan ölmek şehidlik, boğularak ölmek şehidlik, karın ağrısından ölmek şehidlik, yanarak ölmek şehidlik, sel baskınında ölmek şehidlik, doğum esnasında ölmek şehidlik; o anneyi çocuğu beşiğiyle birlikte cennete alır götürür.⁶¹⁷⁷

٦١٧٨-الْقَدَرُ نِظَامُ التَّوْحِيدِ فَمَنْ وَحَّدَ اللَّهَ وَأَمَّنَ بِالْقَدَرِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى. ض

⁶¹⁷³ İbni Adî, I, 300; Ebû Nuaym, VII, 255; Müttekî, nr. 45351.

⁶¹⁷⁴ Müttekî, nr. 11115.

⁶¹⁷⁵ Taberânî, X, 219; Ebû Nuaym, IV, 201; Heysemî, V, 293.

⁶¹⁷⁶ Ahmed, II, 310; Nesâî, Cihâd, 45; Heysemî, V, 299.

⁶¹⁷⁷ Ahmed, III, 489; Heysemî, V, 299.

6178. Kadere iman tevhid inancının düzenidir; Allah'ı bir bilen ve kadere iman eden kişi sağlam bir kulpa tutunmuştur.⁶¹⁷⁸

٦١٧٩-الْقَدَرُ سِرُّ اللَّهِ فَلَا تُفْشُوا سِرَّ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ.

6179. Kader Allah'ın sırrıdır, Allah'ın sırrını ifşa etmeyin.⁶¹⁷⁹

٦١٨٠-الْقَدَرِيَّةُ مَجُوسُ هَذِهِ الْأُمَّةِ إِنْ مَرَضُوا فَلَا تَعُوذُوهُمْ وَإِنْ مَاتُوا فَلَا تَشْهَدُوهُمْ. صح

6180. Kaderiyye taifesi bu ümmetin mecusileridir; hastalandıkları zaman onları ziyarete gitmeyin, öldüklerinde de cenaze namazlarını kılmayın.⁶¹⁸⁰

٦١٨١-الْقُرَاءُ عُرَفَاءُ أَهْلِ الْجَنَّةِ. صح

6181. Kuran okuyucuları, cennet halkının arifleridir.⁶¹⁸¹

٦١٨٢-الْقُرْآنُ شَافِعٌ مُشَفِّعٌ وَمَاحِلٌ مُصَدِّقٌ مَنْ جَعَلَهُ أَمَامَهُ قَادَهُ إِلَى الْجَنَّةِ وَمَنْ جَعَلَهُ خَلْفَهُ سَاقَهُ إِلَى النَّارِ.

6182. Kuran şefaet eder, şefaati de kabul edilir, şikayetçi olur, şikayeti dinlenir, onu kendisine rehber göreni o cennete götürür, arkasına atarını ise cehenneme sürükler.⁶¹⁸²

٦١٨٣-الْقُرْآنُ غِنَى لَا فَقْرَ بَعْدَهُ وَلَا غِنَى دُونَهُ. ض

6183. Kuran öyle bir servettir ki ondan sonra fakirlik, ondan büyük de zenginlik olmaz.⁶¹⁸³

٦١٨٤-الْقُرْآنُ أَلْفُ أَلْفِ حَرْفٍ وَسَبْعَةٌ وَعِشْرُونَ أَلْفَ حَرْفٍ فَمَنْ قَرَأَهُ صَابِرًا مُخْتَسِبًا كَانَ لَهُ بِكُلِّ حَرْفٍ زَوْجَةٌ مِنَ الْخَوْرِ الْعَيْنِ. ض

⁶¹⁷⁸ Elbânî, Zaîf, nr. 4132.

⁶¹⁷⁹ Elbânî, Zaîf, nr. 4131.

⁶¹⁸⁰ Hâkim, I, 159; Beyhakî, X, 203; Deylemî, III, 237.

⁶¹⁸¹ İbni Cumey, Mucem, I, 144; Ziaya, VI, 99.

⁶¹⁸² Taberânî, IX, 132; Heysemî, VII, 164.

⁶¹⁸³ Taberânî, I, 255; Beyhakî, Şuab, II, 529; Deylemî, III, 229.

6184. Kuran bir milyon yirmibin harftir, ecrini Allah'dan umarak onu sabırla okuyan kişiye onun her bir harfine karşılık hurilerden bir huri verilir.⁶¹⁸⁴

٦١٨٥- الْقُرْآنُ يُقْرَأُ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ فَلَا تُمَارَوُا فِي الْقُرْآنِ فَإِنَّ مِرَاءً فِي الْقُرْآنِ كُفْرٌ.

6185. Kuran yedi harf üzere okunur; Kuran konusunda münakaşa etmeyin, o konuda münakaşa etmek küfürdür.⁶¹⁸⁵

٦١٨٦- الْقُرْآنُ هُوَ النُّورُ الْمُبِينُ وَالذِّكْرُ الْحَكِيمُ وَالصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيمُ. ح

6186. Kuran apaçık nur, hikmet dolu öğüt ve dosdoğru yoldur.⁶¹⁸⁶

٦١٨٧- الْقُرْآنُ هُوَ الدَّوَاءُ.

6187. Kuran, ilaç gibidir.⁶¹⁸⁷

٦١٨٨- الْقَصَاصُ ثَلَاثَةٌ أَمِيرٌ أَوْ مَأْمُورٌ أَوْ مُخْتَالٌ. ح

6188. Kıssacılar, emir, memur ve riyakar kişi olmak üzere üç sınıf insandır.⁶¹⁸⁸

٦١٨٩- الْقُضَاةُ ثَلَاثَةٌ اِثْنَانِ فِي النَّارِ وَوَاحِدٌ فِي الْجَنَّةِ رَجُلٌ عَلِمَ الْحَقَّ فَقَضَى بِهِ فَهُوَ فِي الْجَنَّةِ وَرَجُلٌ قَضَى لِلنَّاسِ عَلَى جَهْلٍ فَهُوَ فِي النَّارِ وَرَجُلٌ عَرَفَ الْحَقَّ فَجَارَ فِي الْحُكْمِ فَهُوَ فِي النَّارِ. ص

6189. Kadılar üç kısım olup ikisi cehennemde, biri cennettedir; hakkı bilip onunla hükmeden cennette, bilmeden hükmeden ve hakkı bilip de hükmünde zulmeden de cehennemdedir.⁶¹⁸⁹

٦١٩٠- الْقُضَاةُ ثَلَاثَةٌ قَاضِيَانِ فِي النَّارِ وَقَاضٍ فِي الْجَنَّةِ قَاضٍ قَضَى بِالْهَوَى فَهُوَ فِي النَّارِ وَقَاضٍ قَضَى بِغَيْرِ عِلْمٍ فَهُوَ فِي النَّارِ وَقَاضٍ قَضَى بِالْحَقِّ فَهُوَ فِي الْجَنَّةِ.

⁶¹⁸⁴ Taberânî, Evsat, VI, 361; Deylemî, III, 230; Zehebî, Mîzân, VI, 251; Heysemî, VII, 163.

⁶¹⁸⁵ Ahmed, IV, 170; Heysemî, VII, 151; Müttekî, nr. 3082.

⁶¹⁸⁶ Müttekî, nr. 2309; Zebidî, IX, 133.

⁶¹⁸⁷ Kudâî, I, 51; Deylemî, III, 229.

⁶¹⁸⁸ Ahmed, VI, 23; Buhârî, Kebîr, III, 266; Taberânî, XVIII, 61; Heysemî, I, 190.

⁶¹⁸⁹ Nesâî, Kübrâ, III, 461; Taberânî, II, 20; Beyhakî, X, 116.

6190. Kadılar üç sınıf olup iki sınıfı cehennemde, bir sınıfı cennettedir; hakkı bilip onurla hükmeden kadı cennette, bilmediği halde hüküm veren ve bilerek haksız yere hükmeden de cehennemdedir.⁶¹⁹⁰

٦١٩٠-الْقَلْبُ مَلِكٌ وَلَهُ جُنُودٌ فَإِذَا صَلَحَ الْمَلِكُ صَلَحَتْ جُنُودُهُ وَإِذَا فَسَدَ الْمَلِكُ فَسَدَتْ جُنُودُهُ وَالْأُذُنَانِ قَمْعٌ وَالْعَيْنَانِ مَسْلَحَةٌ وَاللِّسَانُ تَرْجُمَانٌ وَالْيَدَانِ جَنَاحَانِ وَالرِّجْلَانِ بَرِيدٌ وَالْكَبِدُ رَحْمَةٌ وَالطَّحَالُ صَحِيحٌ وَالْكُلَيْتَانِ مَكْرٌ وَالرَّئَةُ نَفْسٌ.

6191. Kalp askerleri olan bir hükümdardır, hükümdar iyi olursa askerler de iyi olur, o kötü olursa askerler de kötü olurlar; kulaklar muhafız, gözler gözcü, diller tercüman, eller askeri kanatlar, ayaklar sürücü, karaciğer şefkat, dalak gülme, böbrekler hile, akciğer de nefestir.⁶¹⁹¹

٦١٩٢-الْقَلْسُ حَدَثٌ. ض.

6192. Kusma, abdesti bozar.⁶¹⁹²

٦١٩٣-الْقَنَاعَةُ مَالٌ لَا يَنْقُذُ. ض.

6193. Kanaat, tükenmez bir maldır.⁶¹⁹³

٦١٩٤-الْقِنْطَارُ أَلْفَا أُوقِيَّةٍ. صَح.

6194. Kuntar, ikibin okiyyedir.⁶¹⁹⁴

٦١٩٥-الْقِنْطَارُ اثْنَتَا عَشْرَةَ وَأَلْفِ أُوقِيَّةٍ كُلُّ أُوقِيَّةٍ خَيْرٌ مِمَّا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ. صَح.

6195. Kuntar, onikibin okiyye olup her bir okiyye yer ile gök arasında olanlardan daha hayırlıdır.⁶¹⁹⁵

⁶¹⁹⁰ Hâkim, IV, 90; Zebîdî, I, 375.

⁶¹⁹¹ Irâkî, III, 9; Müttakî, nr. 1205; Zebîdî, VII, 224.

⁶¹⁹² Dârekutnî, I, 155.

⁶¹⁹³ İbni Adî, IV, 1507; Aclûnî, II, 151.

⁶¹⁹⁴ Hâkim, II, 178.

⁶¹⁹⁵ Ahmed, II, 363; Deylemî, III, 236.

٦١٩٦-الْفَهْقَهُةُ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالتَّبَسُّمُ مِنَ اللَّهِ.

6196. Kahkaha şeytandan, tebessüm Allah'dandır.⁶¹⁹⁶

٦١٩٧-كَاتِمُ الْعِلْمِ يَلْعَنُهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحَوْثُ فِي الْبَحْرِ وَالطَّيْرُ فِي السَّمَاءِ. صَح

6197. İlmi ehlinden gizleyene denizdeki balıklarla gökteki kuşlara varıncaya kadar herşey lanet eder.⁶¹⁹⁷

٦١٩٨-كَادَ الْحَكِيمُ أَنْ يَكُونَ نَبِيًّا. ض

6198. Yumuşak huylu kimse, neredeyse peygamber olacaktı!⁶¹⁹⁸

٦١٩٩-كَادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا وَكَادَ الْحَسَدُ أَنْ يَكُونَ سَبَقَ الْقَدَرِ.

6199. Fakirlik neredeyse küfür olacak, hased de neredeyse kaderin önüne geçecekti!⁶¹⁹⁹

٦٢٠٠-كَادَتِ النَّيْمَةُ أَنْ تَكُونَ سِحْرًا. ض

6200. Söz getirip götürmek neredeyse sihir olacaktı!⁶²⁰⁰

٦٢٠١-كَافِلُ الْيَتِيمِ لَهُ أَوْ لغيرِهِ أَنَا وَهُوَ كَهَاتَيْنِ فِي الْجَنَّةِ. ض

6201. Kendi yetimi veya bir başkasının yetimine bakan kişiyle ben, cennette şehadet parmağı ile orta parmak gibi yanyana oluruz.⁶²⁰¹

٦٢٠٢-كَانَ أَوَّلَ مَنْ أَضَافَ الضَّيْفَ إِبْرَاهِيمُ. ض

6202. İlk misafir ağırlayan, İbrahim'dir.⁶²⁰²

⁶¹⁹⁶ Heysemî, X, 296.

⁶¹⁹⁷ İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 392; Müttekî, nr. 28997.

⁶¹⁹⁸ Haṭīb, V, 311; İbnü'l-Cevzî, II, 246; Müttekî, nr. 44123; Aclûnî, II, 158.

⁶¹⁹⁹ Ukaylî, IV, 206; Irâkî, III, 184; Müttekî, nr. 16682.

⁶²⁰⁰ Münâvî, IV, 542.

⁶²⁰¹ Müslim, Zühd 42; Ahmed, II, 375; Heysemî, VIII, 162; Müttekî, nr. 5997.

⁶²⁰² Suyûtî, Sağır, nr. 6202.

۶۲۰۳- كَانَ عَلَى مُوسَى يَوْمَ كَلَّمَهُ رَبُّهُ كِسَاءٌ صُوفٍ وَجُبَّةٌ صُوفٍ وَكُمَةٌ صُوفٍ
وَسَرَاوِيلُ صُوفٍ وَكَانَتْ نَعْلَاهُ مِنْ جِلْدِ حِمَارٍ مَيِّتٍ. ض

6203. Musa'nın rabbiyle konuştuğu gün üzerinde yünden bir cübbe, külah ve şalvardan bir elbise vardı; ayakkabıları ise ölmüş eşek derisindendi.⁶²⁰³

۶۲۰۴- كَانَ دَاوُدُ أَعْبَدَ الْبَشَرَ. صَح

6204. Davud, insanların en çok ibadet edeniydi.⁶²⁰⁴

۶۲۰۵- كَانَ أَيُّوبُ أَحْلَمَ النَّاسِ وَأَصْبَرَ النَّاسِ وَأَكْظَمَهُمُ لِلْغَيْظِ. ض

6205. Eyyub insanların en yumuşak huylusu, en sabırlısı ve öfkesini en çok yutardı.⁶²⁰⁵

۶۲۰۶- كَانَ النَّاسُ يَغُودُونَ دَاوُدَ يَظُنُّونَ أَنَّ بِهِ مَرَضًا وَمَا بِهِ إِلَّا شِدَّةُ الْخَوْفِ مِنَ
اللَّهِ تَعَالَى. صَح

6206. İnsanlar hasta diye Davud'u ziyaret ederlerdi, oysa onda şiddetli derecede Allah korkusundan başka birşey yoktu.⁶²⁰⁶

۶۲۰۷- كَانَ زَكَرِيَّا نَجَارًا. صَح

6207. Zekeriya, marangozdu.⁶²⁰⁷

۶۲۰۸- كَانَ نَبِيٌّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ يَخْطُ فَمَنْ وَافَقَ خَطَّهُ فَذَاكَ. صَح

6208. Peygamberlerden biri kuma çizgi çizirdi, çizgisi ona uygun düşen isabet ederdi.⁶²⁰⁸

۶۲۰۹- كَانَ رَجُلٌ يُدَايِنُ النَّاسَ فَكَانَ يَقُولُ لِفَتَاهُ إِذَا أَتَيْتَ مُغْسِرًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ لَعَلَّ
اللَّهَ أَنْ يَتَجَاوَزَ عَنَّا فَلَقِيَ اللَّهَ فَتَجَاوَزَ عَنْهُ. صَح

⁶²⁰³ Münzirî, III, 109; Müttekî, nr. 32368.

⁶²⁰⁴ Buhârî, II, 433; Müttekî, nr. 32322.

⁶²⁰⁵ Müttekî, nr. 32316.

⁶²⁰⁶ Ebû Nuaym, VII, 137; Müttekî, nr. 32323, 32324.

⁶²⁰⁷ Müslim, Fedâil 169; Ahmed, II, 296; Hâkim, II, 590; Müttekî, nr. 32329.

⁶²⁰⁸ Ahmed, V, 448.

6209. Adamın biri insanlara borç verir, alacakları tahsil eden hizmetçisine, "Darda olanın borcunu sil, belki o sebeple Allah da bizim günahlarımızı siler" derdi, o kişi vefat edince Allah da onun günahlarını sildi.⁶²⁰⁹

٦٢١٠- كَانَ هَذَا الْأَمْرُ فِي حِمَيْرٍ فَنَزَعَهُ اللَّهُ مِنْهُمْ وَجَعَلَهُ فِي قُرَيْشٍ وَسَيَعُودُ إِلَيْهِمْ. ح

6210. Hilafet işi Humyerliler'de idi, Allah onlardan alıp onu Kureys'e verdi, ama o yakm bir zamanda yine onlara döner.⁶²¹⁰

٦٢١١- كَانَ الْحَجَرُ الْأَسْوَدُ أَشَدَّ بَيَاضاً مِنَ الثَّلْجِ حَتَّى سَوَدَّتْهُ خَطَايَا بَنِي آدَمَ. ح

6211. Hacerü'l-esved önceleri kardan daha beyazdı, insanların günahları onu kararttı.⁶²¹¹

٦٢١٢- كَانَ عَلَى الطَّرِيقِ غُصْنُ شَجَرَةٍ يُؤْذِي النَّاسَ فَأَمَاطَهَا رَجُلٌ فَأَدْخَلَ الْجَنَّةَ. ح

6212. Yol üzerinde insanların gelip geçmesine engel olan bir ağaç dalını alıp kenara atan bir adam o sebeple cennete girdi.⁶²¹²

٦٢١٣- كَبُرَ كِبَرُ. صَح

6213. Büyüğe öncelik tanıyın!⁶²¹³

٦٢١٤- كَبُرَتْ الْمَلَائِكَةُ عَلَى آدَمَ أَنْبَاءً.

6214. Melekler Adem'in cenaze namazını dört tekbirle kıldı.⁶²¹⁴

٦٢١٥- كَبُرَتْ خِيَانَةٌ أَنْ تُحَدِّثَ أَخَاكَ حَدِيثاً هُوَ لَكَ بِهِ مُصَدِّقٌ وَأَنْتَ لَهُ بِهِ

كَاذِبٌ. ض

6215. Doğru konuştuğuna inanan bir din kardeşine yalan konuşmanın büyük bir hıyanettir.⁶²¹⁵

⁶²⁰⁹ Hatîb, V, 170; Münziri, II, 43; Zebîdî, V, 500.

⁶²¹⁰ Ahmed, IV, 91; Buhârî, Kebîr, III, 264; Taberânî, IV, 277;

⁶²¹¹ İbni Adî, III, 1224.

⁶²¹² Ahmed, II, 495; Müttekî, nr. 16355; Zebîdî, VI, 254.

⁶²¹³ Ahmed, IV, 143.

⁶²¹⁴ İbni Adî, VI, 2141; İbni Asâkir, II, 364; Aclûnî, II, 157.

⁶²¹⁵ Ahmed, IV, 183; Beyhakî, X, 199; Heysemî, I, 142.

٦٢١٦- كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ الْأَكْلُ مِنْ غَيْرِ جُوعٍ وَالنُّومُ مِنْ غَيْرِ سَهَرٍ وَالضَّحْكُ مِنْ غَيْرِ عَجَبٍ وَصَوْتُ الرِّثَةِ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ وَالْمَرْمَارُ عِنْدَ النُّعْمَةِ.

6216. Acıkmadan yemek, uyku gelineden uyumak, bir şeye şaşmadan gülmek, musibet anında feryad etmek, nimet anında çalgı çalmak, Allah'ın gazabına sebep olur.⁶²¹⁶

٦٢١٧- كَبُرُوا عَلَى مَوْتَانِكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَنْعَ تَكْثِيرَاتٍ.

6217. Gece ile gündüz ölen cenazelerinize dört tekbir alın!⁶²¹⁷

٦٢١٨- كَبُرِيَ اللَّهُ مِائَةَ مَرَّةٍ وَاحْمَدِيَ اللَّهُ مِائَةَ مَرَّةٍ وَسَبَّحِي اللَّهُ مِائَةَ مَرَّةٍ خَيْرٌ مِنْ مِائَةِ فَرَسٍ مُلَجِّمٍ مُسْرَجٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَخَيْرٌ مِنْ مِائَةِ بَدَنَةٍ وَخَيْرٌ مِنْ مِائَةِ رَقَبَةٍ. ح

6218. Yüz defa tekbir, yüz defa tahmid, yüz defa da tesbih kelimelerini söylemek, Allah yolunda cihada hazırlanmış yüz attan, yüz deveyi sadaka olarak vermekten ve yüz köleyi azad etmekten daha hayırlıdır.⁶²¹⁸

٦٢١٩- كِتَابُ اللَّهِ الْقِصَاصُ. صَح

6219. Allah'ın kitabındaki hüküm kısastır.⁶²¹⁹

٦٢٢٠- كِتَابُ اللَّهِ هُوَ حَبْلُ اللَّهِ الْمَمْدُودُ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ. ح

6220. Allah'ın kitabı, onun gökten yere uzatılmış ipidir.⁶²²⁰

٦٢٢١- كَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى مَقَادِيرَ الْخَلَائِقِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِخَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ وَعَزَّشَهُ عَلَى الْمَاءِ. صَح

6221. Allah Teala, mahlukatın kaderini yerleri ve gökleri yaratmadan ellibin sene önce yazıp belirledi, o zaman Arş'ı da su üstündeydi.⁶²²¹

⁶²¹⁶ Müttekî, nr. 44011.

⁶²¹⁷ Ahmed, III, 337.

⁶²¹⁸ Hâkim, I, 514; Müttekî, nr. 3448.

⁶²¹⁹ Ahmed, III, 128; Nesâî, Kübrâ, IV, 223.

⁶²²⁰ Müttekî, nr. 956.

⁶²²¹ Müslim, Kader 16; Hatîb, II, 252.

٦٢٢٢- كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ يَدِهِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ الْخَلْقَ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَضَبِي. صَح

6222. Rabbiniz mahlukatı yaratmadan önce kendi eliyle, "Rahmetim gazabımı geçmiştir!" diye yazmıştır.⁶²²²

٦٢٢٣- كُتِبَ عَلَى الْأَضْحَى وَلَمْ يُكْتَبْ عَلَيْكُمْ وَأُمِرْتُ بِصَلَاةِ الضُّحَى وَلَمْ تُؤْمَرُوا بِهَا. ض

6223. Kurban kesmek size farz kılınmamakla birlikte bana farz kılındı, kuşluk namazını da size farz kılınmadığı halde bana farz kılındı.⁶²²³

٦٢٢٤- كُتِبَ عَلَى ابْنَادِمَ نَصِيْبُهُ مِنَ الزَّانِ مُذْرِكُ ذَلِكَ لَا مَحَالَةَ فَالْعَيْنَانِ زِنَاهُمَا النَّظَرُ وَالْأُذُنَانِ زِنَاهُمَا الْإِسْتِمَاعُ وَاللِّسَانُ زِنَاهُ الْكَلَامُ وَالْيَدُ زِنَاهَا الْبَطْشُ وَالرَّجُلُ زِنَاهَا الْخَطَا وَالْقَلْبُ يَهْوَى وَيَتَمَنَّى وَيُصَدِّقُ ذَلِكَ الْفَرْجُ وَيُكَذِّبُهُ. صَح

6224. Her insana zinadan düşen payı yazılmış olup çaresiz ona bulaşacaktır; gözlerin zinası bakmak, kulakların zinası dinlemek, dillerin zinası konuşmak, ellerin zinası tutmak, ayakların zinası yürümektir; kalpler de onu temenni eder; sonuçta cinsel organ o isteği ya yerine getirir, ya da getirmez.⁶²²⁴

٦٢٢٥- كَثْرَةُ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ تَمْنَعُ الْعَيْلَةَ. ح

6225. Çokça hac ve umre yapmak, geçim sıkıntısını giderir.⁶²²⁵

٦٢٢٦- كَيْفَ كَيْفَ اِزْمَ بِهَا أَمَا شَعَرْتَ أَنَّا لَا نَأْكُلُ الصَّدَقَةَ. ض

6226. Ağzındaki hurmayı at, bizim sadaka yemediğimizi bilmiyor musun?⁶²²⁶

٦٢٢٧- كَذَبَ النَّسَابُونَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَقُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا. صَح

⁶²²² Müttekî, nr. 10386.

⁶²²³ Taberânî, XI, 373; Müttekî, nr. 21500.

⁶²²⁴ Elbânî, Sahîh, nr. 4476.

⁶²²⁵ Müttekî, nr. 11799.

⁶²²⁶ Müslim, Zekât 161; Irâkî, II, 97; Müttekî, nr. 16520.

6227. Neseb ilmini bildiğini iddia edenler yalan söylerler, zira Allah Teala, " Onlar arasında nice nesilleri de helak" buyurmuştur.⁶²²⁷

٦٢٢٨- كَرَامَةُ الْكِتَابِ خَتْمُهُ. ض

6228. Mektubun değeri, mühürlenmesidir.⁶²²⁸

٦٢٢٩- كَرَمُ الْمَرْءِ دِينُهُ وَمُرُوءَتُهُ عَقْلُهُ وَحَسَبُهُ خُلُقُهُ. صَح

6229. Kişinin şerefi dindarlığı, şahsiyeti aklı, soyu ise güzel ahlakıdır.⁶²²⁹

٦٢٣٠- كَسْبُ الْإِمَاءِ حَرَامٌ. صَح

6230. Cariyelerin zina kazancı haramdır.⁶²³⁰

٦٢٣١- كَسْرُ عَظْمِ الْمَيِّتِ كُكْسَرُهُ حَيًّا.

6231. Ölünün kemiğini kırmak, dirinin kemiğini kırmak gibidir.⁶²³¹

٦٢٣٢- كَسْرُ عَظْمِ الْمَيِّتِ كُكْسَرِ عَظْمِ الْحَيِّ فِي الْإِنْتِمِ ح

6232. Ölünü kırma kemiğini kırmak, günah olarak dirinin kemiğini kırmak gibidir.⁶²³²

٦٢٣٣- كَفَى بِالذَّهْرِ وَاعِظًا وَبِالْمَوْتِ مُفَرِّقًا. ض

6233. Öğüt verici olarak zaman, ayırıcı olarak da ölüm yeter.⁶²³³

Yeterli Olan Şeyler

٦٢٣٤- كَفَى بِالسَّلَامَةِ دَاءً. ض

6234. Günahlardan selamet için hastalık yeter.⁶²³⁴

⁶²²⁷ İbni Sad, I, 56; İbni Asâkir, III, 52; Ayet için bk Furkân (25), 38.

⁶²²⁸ Heysemî, VIII, 99; Müttekî, nr. 29295.

⁶²²⁹ Dârekutnî, III, 303; Hâkim, I, 123.

⁶²³⁰ Ziyâ, V, 67.

⁶²³¹ Ahmed, VI, 105; Beyhakî, IV, 58; Hatîb, III, 189.

⁶²³² Ahmed, VI, 105; Beyhakî, IV, 58; Hatîb, III, 189.

⁶²³³ Müttekî, nr. 42115; Zebîdî, IX, 13; Aclûnî, II, 164.

⁶²³⁴ Deylemî, III, 290.

٦٢٣٥- كَفَى بِالسَّيْفِ شَاهِدًا. ض

6235. Şahid olarak kılıç yeter.⁶²³⁵

٦٢٣٦- كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا يَسْمَعُ. صَح

6236. Her duyduğunu söylemesi, kişiye günah olarak yeter.⁶²³⁶

٦٢٣٧- كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يُضَيِّعَ مَنْ يَقُوتُ. صَح

6237. Geçimini üstlendiği kişileri ihmal etmesi, kişiye günah olarak yeter.⁶²³⁷

٦٢٣٨- كَفَى بِالْمَرْءِ سَعَادَةً أَنْ يُوثِقَ بِهِ فِي أَمْرِ دِينِهِ وَدُنْيَاهُ. ض

6238. Kişiye din ve dünya işlerinde güven duyulması, kendisine saadet olarak yeter.⁶²³⁸

٦٢٣٩- كَفَى بِالْمَرْءِ شَرًّا أَنْ يَتَسَخَّطَ مَا قُرِبَ إِلَيْهِ. ض

6239. Kendisine ikram olunan yemeği beğenmemek, kişiye kötülük olarak yeter.⁶²³⁹

٦٢٤٠- كَفَى بِالْمَرْءِ عِلْمًا أَنْ يَخْشَى اللَّهَ وَكَفَى بِالْمَرْءِ جَهْلًا أَنْ يُعْجَبَ بِنَفْسِهِ. ح

6240. Kişiye ilim olarak Allah'dan korkması, cehalet olarak da kendini beğenmesi yeter.⁶²⁴⁰

٦٢٤١- كَفَى بِالْمَرْءِ فِقْهًا إِذَا عَبْدَ اللَّهَ وَكَفَى بِالْمَرْءِ جَهْلًا إِذَا أَعْجَبَ بِرَأْيِهِ.

6241. Kişiye Allah'dan korkması ilim, kendini beğenmesi de cahillik olarak yeter.⁶²⁴¹

⁶²³⁵ Heysemî, VI, 264; Müttekî, nr. 10581.

⁶²³⁶ Hâkim, I, 112.

⁶²³⁷ Ahmed, II, 160; Beyhakî, VII, 467; Heysemî, IV, 325.

⁶²³⁸ İbni Adî, V, 1920.

⁶²³⁹ Suyûtî, Mensûr, III, 374.

⁶²⁴⁰ Müttekî, nr. 5880; Zebîdî, VIII, 448.

⁶²⁴¹ Heysemî, I, 120; Müttekî, nr. 28801.

٦٢٤٢- كَفَى بِالْمَرْءِ كَذِبًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ. صح

6242. Kişinin her işittiğini söylemesi, kendisine günah olarak yeter.⁶²⁴²

٦٢٤٣- كَفَى بِالْمَرْءِ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يُشَارَ إِلَيْهِ بِالأَصَابِعِ. ح

6243. Kişinin parmakla gösterilmesi kendisine kötülük olarak yeter.⁶²⁴³

٦٢٤٤- كَفَى بِالْمَرْءِ مِنَ الْكَذِبِ أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ وَكَفَى بِالْمَرْءِ مِنَ الشُّحِّ أَنْ يَقُولَ أَخَذُ حَقِّي لَا أَتْرُكُ مِنْهُ شَيْئًا. صح

6244. Kişinin her işittiği şeyi söylemesi günah olarak, "Hakkımı alır, ondan bir şey bırakmam!" demesi de cimrilik olarak yeter.⁶²⁴⁴

٦٢٤٥- كَفَى بِالْمَوْتِ وَاعِظًا وَكَفَى بِالْيَقِينِ غْنَى. ض

6245. Öğüt olarak ölüm, zenginlik olarak sağlam iman yeter.⁶²⁴⁵

٦٢٤٦- كَفَى بِالْمَوْتِ مُرْهَدًا فِي الدُّنْيَا وَمُرْغَبًا فِي الآخِرَةِ. ض

6246. Dünyadan yüz çevirip ahirete yönelmesi için kişiye ölüm yeter.⁶²⁴⁶

٦٢٤٧- كَفَى إِنْمَاءً أَنْ تَخْسِنَ عَمَّنْ تَمْلِكُ قُوَّتَهُ. ض

6247. Kişinin geçimini üstlendiği kişileri ihmal etmesi, günah olarak kendisine yeter!⁶²⁴⁷

٦٢٤٨- كَفَى بِبَارِقَةِ السُّيُوفِ عَلَى رَأْسِهِ فِتْنَةً. صح

6248. Şehide kabir sorgusu olarak kılıçların parıltısı yeter.⁶²⁴⁸

⁶²⁴² Müslim, Mukaddime 5; İbni Adî, VII, 2660.

⁶²⁴³ Taberânî, XVIII, 210; Müttekî, nr. 5935; Zebîdî, VIII, 233.

⁶²⁴⁴ Hâkim, II, 21; Aclûnî, II, 165.

⁶²⁴⁵ Heysemî, X, 308; Müttekî, nr. 42116; Zebîdî, IX, 13.

⁶²⁴⁶ İbni Ebî Şeybe, XIII, 226; Müttekî, nr. 42117; Zebîdî, IX, 13.

⁶²⁴⁷ Ebû Nuaym, V, 23; Zebîdî, V, 318.

⁶²⁴⁸ Müttekî, nr. 10610, 11138, 11741.

٦٢٤٩- كَفَى بِكَ إِنَّمَا أَنْ لَا تَزَالَ مُخَاصِمًا. ض

6249. Düşmanlığı sürdürmen sana günah olarak yeter.⁶²⁴⁹

٦٢٥٠- كَفَى بِهِ شُحًّا أَنْ أَذْكَرَ عِنْدَ رَجُلٍ فَلَا يُصَلِّيَ عَلَيَّ. ح

6250. İsmim anıldığı halde bana salavat getirmemesi kişiye cimrilik olarak yeter.⁶²⁵⁰

٦٢٥١- كَفَى بِالْمَرْءِ نَصْرًا أَنْ يَنْظُرَ إِلَى عَدُوِّهِ فِي مَعَاصِي اللَّهِ. ض

6251. Kişinin düşmanını günahlar içinde görmesi kendisine yardım olarak yeter.⁶²⁵¹

٦٢٥٢- كَفَى بِالرَّجُلِ أَنْ يَكُونَ بَذِيًّا فَاحِشًا بِخِيَلٍ. ض

6252. Geveze, hayasız ve cimri olması kişiye kötülük olarak yeter.⁶²⁵²

٦٢٥٣- كَفَى بِالْمَرْءِ فِي دِينِهِ أَنْ يَكْثُرَ خَطَاؤُهُ وَيَنْقُصَ حِلْمُهُ وَيَقْلَّ حَقِيقَتُهُ جِيفَةً بِاللَّيْلِ بَطَالًا بِالنَّهَارِ كُسُولٌ هَلُوعٌ مَنُوعٌ رَتُوعٌ. ض

6253. Kişinin günahlarının çok, hilminin az, hakikatının eksik olup gece boyu laşe gibi uyuyarak gündüzleri boş oturması, tembel tembel, sürekli sızlanıp cimri ve aç gözlü olması kendisine dini bakımdan kötülük olarak yeter.⁶²⁵³

٦٢٥٤- كَفَى بِالْمَرْءِ إِنَّمَا أَنْ يُشَارَ إِلَيْهِ بِالْأَصَابِعِ إِنْ كَانَ خَيْرًا فَهِيَ مَرَّةٌ إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ تَعَالَى وَإِنْ كَانَ شَرًّا فَهُوَ شَرٌّ. ح

6254. İyi bile olsa parmakla gösterilen biri olmak Allah'ın merhamet ettikleri dışında kişiye günah olarak yeter, kötü kişiye gelince o zaten kötü biridir.⁶²⁵⁴

⁶²⁴⁹ İbni Hacer, XIII, 181.

⁶²⁵⁰ Müttekî, nr. 2151.

⁶²⁵¹ Aclûnî, II, 166.

⁶²⁵² İbni Kesir, VII, 366.

⁶²⁵³ Müttekî, nr. 43895, 43895.

⁶²⁵⁴ Taberânî, XVIII, 210; Müttekî, nr. 5935; Zebîdî, VIII, 233.

٦٢٥٥- كَفَّارَةُ الْحَيَّةِ ضَرْبَةٌ بِالسَّوْطِ أَصَبَتْهَا أَمْ أَخْطَأَتْهَا. ض

6255. Yılanı bir defa sopayla vurman yeterlidir, ona ya isabet ettirir ya da ettiremezsin!⁶²⁵⁵

٦٢٥٦- كَفَّارَةُ الذَّنْبِ الدَّامَةِ وَلَوْ لَمْ تُذْبِئُوا لِأَتَى اللَّهُ بِقَوْمٍ يُذْبِئُونَ لِيَغْفِرَ لَهُمْ. ح

6256. Günahın keffareti pişmanlık duymaktır, eğer günah işlemeseydiniz Allah bağışlamak için günah işleyen bir topluluk getirirdi.⁶²⁵⁶

٦٢٥٧- كَفَّارَةُ الْمَجْلِسِ أَنْ يَقُولَ الْعَبْدُ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ. صَح

6257. Meclislerde yapılan hataların keffareti için bir kul, "Sana hamd ederek seni her türlü noksan sıfatlardan tehzih ederim, senden başka ilah yoktur, sen teksin, ortağın yoktur, senden bağışlanma diler, sana tevbe ederim" demelidir.⁶²⁵⁷

٦٢٥٨- كَفَّارَةُ النَّذْرِ إِذَا لَمْ يُسَمَّ شَيْئًا كَفَّارَةُ يَمِينٍ. صَح

6258. Adak keffareti, başka bir şey zikredilmemişse yemin keffareti gibidir.⁶²⁵⁸

٦٢٥٩- كَفَّارَةُ مَنْ اغْتَبَتَ أَنْ تَسْتَغْفِرَ لَهُ. صَح

6259. Gıybetini yaptığın kişinin keffareti, onun için istiğfar etmendir.⁶²⁵⁹

٦٢٦٠- كَفَّارَاتُ الْخَطَايَا إِسْبَاغُ الْوُضُوءِ عَلَى الْمَكَارِهِ وَإِعْمَالُ الْأَقْدَامِ إِلَى الْمَسَاجِدِ وَانْتِظَارُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ. صَح

6260. Günahların keffareti, sıkıntılı zamanlarda güzelce abdest alıp yürüyerek mescide gitmek ve bir namazdan sonra diğer namazı beklemektir.⁶²⁶⁰

⁶²⁵⁵ Müttekî, nr. 4001.

⁶²⁵⁶ Müttekî, nr. 10369.

⁶²⁵⁷ Ahmed, II, 369; Hatîb, II, 29; Zebidî, VI, 249.

⁶²⁵⁸ Müslim, Nüzûr 13; Ebû Dâvûd, Eymân 31; Tirmizî, Nüzûr 4.

⁶²⁵⁹ İbnü'l-Cevzî, III, 119; Irâkî, III, 150; Zebidî, VII, 558.

⁶²⁶⁰ Heysemî, II, 37.

٦٢٦١- كُفِّرَ بِاللَّهِ تَبَرُّؤُ مِنْ نَسَبٍ وَإِنْ دَقَّ. ح

6261. Değersiz de olsa kişinin nesebini inkar etmesi, Allah'a karşı nankörlüktür.⁶²⁶¹

٦٢٦٢- كُفِّرَ بِأَمْرِيءٍ ادَّعَاءُ نَسَبٍ لَا يُعْرَفُ أَوْ جَحْدُهُ وَإِنْ دَقَّ. ح

6262. Kişinin bilinmeyen bir neseb iddia etmesi veya kıymetsiz de olsa nesebini reddetmesi nankörlüktür.⁶²⁶²

٦٢٦٣- كَفَرَ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ عَشْرَةٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ الْغَالُ وَالسَّاجِرُ وَالْدَّيُّوثُ وَنَاكِحُ الْمَرْأَةِ فِي ذُبْرِهَا وَشَارِبُ الْخَمْرِ وَمَانِعُ الزَّكَاةِ وَمَنْ وَجَدَ سَعَةً وَمَاتَ وَلَمْ يَحُجَّ وَالسَّاعِي فِي الْفِتَنِ وَبَائِعُ السَّلَاحِ مِنْ أَهْلِ الْحَرْبِ وَمَنْ نَكَحَ ذَاتَ مَحْرَمٍ مِنْهُ. ض

6263. Bu ümmetten on sınıf insan Allah'ı inkar eden kafirlere benzer; onlar müslümanların ortak malını zimmetine geçiren, sihir yapan, yakını yabancılardan kıskanmayan, kadına arkadan yaklaşan, içki içen, zekat vermeyen, imkan bulduğu halde hacca gitmeyen, fitne çıkaran, müslümanlarla mücadele eden, kafirlere silah satan, nikah düşmeyen bir yakınıyla evlenenlerdir.⁶²⁶³

٦٢٦٤- كُفَّ شَرَكٌ عَنِ النَّاسِ فَإِنَّهَا صَدَقَةٌ مِنْكَ عَلَى نَفْسِكَ. ح

6264. İnsanlara kötülük yapmaktan uzak durman senin için bir sadakadır.⁶²⁶⁴

٦٢٦٥- كُفَّ عَنَّْا جُشَاءُكَ فَإِنَّ أَكْثَرَهُمْ شَبَعًا فِي الدُّنْيَا أَطْوَلُهُمْ جُوعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

6265. İnsanların yanında geçirme, zira dünyada tok olanlar, ahirette aç olurlar.⁶²⁶⁵

٦٢٦٦- كُفَّ عَنْهُ أَدَاكَ وَاصْبِرْ لِأَذَاهُ فَكَفَى بِالْمَوْتِ مُفَرَّقًا. ض

⁶²⁶¹ Ahmed, II, 215; Heysemî, I, 97; Müttekî, nr. 15325.

⁶²⁶² Hatîb, III, 144; Müttekî, nr. 15329.

⁶²⁶³ Müttekî, nr. 44053.

⁶²⁶⁴ Müttekî, nr. 16306; Zebîdî, VII, 456; Aclûnî, II, 167.

⁶²⁶⁵ Müttekî, nr. 40868.

6266. Komşuna zarar vermeyip onun eziyetlerine sabret, sizi ayıracak olan şey ölümdür.⁶²⁶⁶

٦٢٦٧- كُفُّوا صِبْيَانَكُمْ عِنْدَ الْعِشَاءِ فَإِنَّ لِلْجِنَّ انْتِشَارًا وَخَطْفَةً. صح

6267. Çocukları akşamleyin dışarı çıkarmayın, o zamanda cinler yer-yüzüne dağılarak onlara zarar verebilirler.⁶²⁶⁷

٦٢٦٨- كُفُّوا عَنِ أَهْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَا تُكْفَرُوهُمْ بِذَنْبٍ فَمَنْ أَكْفَرَ أَهْلًا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَهُوَ إِلَى الْكُفْرِ أَقْرَبُ. ض

6268. Lailaheillallah diyenlere dil uzatmayın, herhangi bir günah yüzünden insanları küfürle itham etmeyin, lailaheillallah diyenleri küfürle itham eden kişinin kendisi küfre daha yakındır.⁶²⁶⁸

٦٢٦٩- كُلُّ آيَةٍ فِي الْقُرْآنِ دَرَجَةٌ فِي الْجَنَّةِ وَمُصْبَاحٌ فِي بُيُوتِكُمْ. ض

6269. Kuran'daki her bir ayet cennette bir derece ve evlerinizde de bir ışıktır.⁶²⁶⁹

٦٢٧٠- كُلُّ ابْنِ آدَمَ يَأْكُلُهُ التُّرَابُ إِلَّا عَجَبَ الذَّنْبِ مِنْهُ خُلِقَ وَمِنْهُ يُرْكَبُ. صح

6270. Kuyruk sokumu dışında insanın her tarafı çürür, insan ondan yaratıldığı gibi tekrar ondan terkip edilir.⁶²⁷⁰

٦٢٧١- كُلُّ أَحَدٍ أَحَقُّ بِمَالِهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ. صح

6271. Kişi malına babası, çocuğu ve diğer insanlardan daha çok hak sahibidir.⁶²⁷¹

٦٢٧٢- كُلُّ الْبَوَاكِي يَكْذِبْنَ إِلَّا أُمَّ سَعْدٍ. ض

6272. Ümmü Sad'ın dışında ölüye ağlayanlar yalandan ağlar.⁶²⁷²

⁶²⁶⁶ Müttekî, nr. 24898.

⁶²⁶⁷ Müttekî, nr. 45316.

⁶²⁶⁸ Taberânî, XII, 272; Heysemî, I, 106.

⁶²⁶⁹ Müttekî, nr. 2311.

⁶²⁷⁰ Elbânî, Sahihu'l-Câmi, nr. 4508.

⁶²⁷¹ Dârekutnî, IV, 236; Müttekî, nr. 15289.

⁶²⁷² İbni Sad, III, 429; Sad İbni Muaz'ın annesinin ölen oğlunun ardından ağlaması üzerine söylenmiştir.

٦٢٧٣- كُلُّ الْخَيْرِ أَزْجُو مِنْ رَبِّي. ض

6273. Rabbimden her iyiliği ümit ederim.⁶²⁷³

٦٢٧٤- كُلُّ الذُّنُوبِ يُؤَخَّرُ اللَّهُ تَعَالَى مَا شَاءَ مِنْهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِلَّا عُقُوقُ

الْوَالِدَيْنِ فَإِنَّ اللَّهَ يُعَجِّلُهُ لِصَاحِبِهِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا قَبْلَ الْمَمَاتِ. صَح

6274. Allah Teala ana babaya kötülük dışında dilediği günahın cezasını kıyamet gününe erteleyebilir, ana babaya kötülük yapanın cezasını ise dünyada iken verir.⁶²⁷⁴

٦٢٧٥- كُلُّ الْعَرَبِ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ. صَح

6275. Arapların hepsi, İbrahim oğlu İsmail soyundandır.⁶²⁷⁵

٦٢٧٦- كُلُّ الْكَذِبِ يُكْتَبُ عَلَى ابْنِ آدَمَ إِلَّا ثَلَاثًا الرَّجُلُ يَكْذِبُ فِي الْحَرْبِ فَإِنَّ

الْحَرْبُ خُدْعَةٌ وَالرَّجُلُ يَكْذِبُ الْمَرْأَةَ فَيَرْضَاهَا وَالرَّجُلُ يَكْذِبُ بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ لِيُصْلِحَ بَيْنَهُمَا. ح

6276. Üç yerde yalana yalan günahı yazılmaz, ilki kişinin harpte söylediği yalandır ki harp zaten bir aldatmadan ibarettir; ikincisi kişinin eşini razı etmek için söylediği yalan, üçüncüsü de kişinin iki insan arasını bulmak için söylediği yalanlardır.⁶²⁷⁶

٦٢٧٧- كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ مَالُهُ وَعِرْضُهُ وَدَمُهُ حَسْبُ امْرِئٍ مِنَ الشَّرِّ

أَنْ يَخْفَرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ. صَح

6277. Müslümanın müslümana malı, ırzı ve kanı haramdır, kişinin din kardeşini hakir görmesi kendisine günah olarak yeter.⁶²⁷⁷

⁶²⁷³ Müttekî, nr. 34090.

⁶²⁷⁴ Hâkim, IV, 156; Müttekî, nr. 45545.

⁶²⁷⁵ Müttekî, nr. 32310.

⁶²⁷⁶ Ahmed, VI, 454; Heysemî, VIII, 81; Zebîdî, VII, 423.

⁶²⁷⁷ Müslim, Birr 32; Ahmed, II, 277; Beyhakî, VI, 92.

٦٢٧٨- كُلُّ أُمَّتِي مُعَافَى إِلَّا الْمُجَاهِرِينَ وَإِنَّ مِنَ الْجَهَارِ أَنْ يَعْمَلَ الرَّجُلُ بِاللَّيْلِ عَمَلًا ثُمَّ يُصْبِحُ وَقَدْ سَتَرَهُ اللَّهُ تَعَالَى فَيَقُولُ عَمِلْتُ الْبَارِحَةَ كَذًا وَكَذَا وَقَدْ بَاتَ يَسْتُرُهُ رَبُّهُ وَيُصْبِحُ يَكْشِفُ سِتْرَ اللَّهِ عَنْهُ. صح

6278. Açıkça günah işleyenler dışında ümmetimin hepsi affolunur; kişinin geceleyin bir günah işleyip günahı görülmemişken sabahleyin kalkıp, "Geceleyin şunu şunu yaptım!" diyerek Allah'ın üzerini örttüğü günahı söylemesi günahı açıklamayıp ifşa etmesidir.⁶²⁷⁸

٦٢٧٩- كُلُّ أُمَّتِي مُعَافَى إِلَّا الْمُجَاهِرِينَ الَّذِي يَعْمَلُ الْعَمَلَ بِاللَّيْلِ فَيَسْتُرُهُ رَبُّهُ ثُمَّ يُصْبِحُ فَيَقُولُ يَا فَلَانُ إِنِّي عَمِلْتُ الْبَارِحَةَ كَذًا وَكَذَا فَيَكْشِفُ سِتْرَ اللَّهِ عَنْهُ وَجَلَّ. صح

6279. Günahlarını ifşa edenler dışında ümmetimin hepsinin günahları affolunur; geceleyin bir günah işleyip günahını Allah Teala gizlediği halde kişinin gündüz, "Ben dün gece şöyle şöyle şeyler yaptım!" diyerek gizlenen günahını açıklaması bunun dışındadır.⁶²⁷⁹

٦٢٨٠- كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبِي مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبِي. صح

6280. Yüz çevirenler dışında ümmetimin hepsi cennete girer, bana itaat edenler cennete girer, isyan edenler ise yüz çevirenlerdir.⁶²⁸⁰

٦٢٨١- كُلُّ أَمْرٍ مِثْلٍ لِمَا خُلِقَ لَهُ. صح

6281. Herkese yaratıldığı şey kolaylaştırılır.⁶²⁸¹

٦٢٨٢- كُلُّ أَمْرٍ فِي ظِلِّ صَدَقَتِهِ حَتَّى يُقْضَى بَيْنَ النَّاسِ. صح

6282. Kıyamet günü insanlar arasında hüküm verilmeye kadar herkes sadakasının gölgesi altında olur.⁶²⁸²

⁶²⁷⁸ Müslim, Zühd 52; Heysemî, X, 192; Müttekî, nr. 10337-10338; Zebîdî, VI, 172.

⁶²⁷⁹ Heysemî, X, 192; Zebîdî, VI, 172.

⁶²⁸⁰ Ahmed, II, 361; Hâkim, I, 55; Müttekî, nr. 10219; Zebîdî, V, 11.

⁶²⁸¹ Ahmed, VI, 441; Hâkim, II, 462; Müttekî, nr. 515.

⁶²⁸² Aclûnî, I, 511.

٦٢٨٣- كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِالْحَمْدِ لِلَّهِ فَهُوَ أَقْطَعُ.

6283. Allah'a hamdle başlanmayan her iş bereketsiz olur.⁶²⁸³

٦٢٨٤- كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِبِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ أَقْطَعُ. ض

6284. Besmeleyle başlanmayan her iş, sonuçsuz kalır.⁶²⁸⁴

٦٢٨٥- كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِحَمْدِ اللَّهِ وَالصَّلَاةِ عَلَيَّ فَهُوَ أَقْطَعُ أَبْتَرُ
مَنْحُوقٌ مِنْ كُلِّ بَرَكَةٍ.

6285. Allah'a hamd, peygambere salat ile başlanmayan önemli her iş sonuçsuz kalıp bereketten mahrum olur.⁶²⁸⁵

٦٢٨٦- كُلُّ أَهْلِ الْجَنَّةِ يَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ فَيَقُولُ لَوْلَا أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي فَيَكُونُ لَهُ
شُكْرٌ وَكُلُّ أَهْلِ النَّارِ يَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ الْجَنَّةِ فَيَقُولُ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي فَيَكُونُ عَلَيْهِ
حَسْرَةٌ. صَح

6286. Cennetlik olan herkes cehennemdeki yerini görür ve; "Allah bana doğru yolu göstermeseydi ben de orada olurdum!" der; bu durum onun için bir şükür vesilesi olur, cehennemlik olan herkes de cennetteki yerini görür ve; "Allah beni doğru yola iletseydi ben orada olurdum!" der.⁶²⁸⁶

٦٢٨٧- كُلُّ بِنَاءٍ وَبَالَ عَلَى صَاحِبِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا مَسْجِدًا. ح

6287. Mescidler dışında yapılan her bina, kıyamet günü sahibine vebal olur.⁶²⁸⁷

٦٢٨٨- كُلُّ بِنَاءٍ وَبَالَ عَلَى صَاحِبِهِ إِلَّا مَا كَانَ هَكَذَا وَأَشَارَ بِكَفِّهِ وَكُلُّ عِلْمٍ وَبَالَ
عَلَى صَاحِبِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا مَنْ عَمِلَ بِهِ.

⁶²⁸³ Taberânî, XIX, 72; Zebîdî, III, 466.

⁶²⁸⁴ Müttekî, nr. 2491.

⁶²⁸⁵ Müttekî, nr. 2510; Aclûnî, II, 174.

⁶²⁸⁶ Ahmed, II, 512; Hâkim, II, 435; Müttekî, nr. 39312.

⁶²⁸⁷ Zebîdî, IX, 362.

6288. Kendisiyle amel edilenler dışında bütün ilimler, kıyamet gününde sahibine vebal olur.⁶²⁸⁸

٦٢٨٩- كُلُّ بَنِي آدَمَ يَمَسُّهُ الشَّيْطَانُ يَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ إِلَّا مَرْيَمَ وَابْنَهَا. صح

6289. Meryem ile oğlu İsa dışında dünyaya gelen her insana şeytan dokunmuştur.⁶²⁸⁹

٦٢٩٠- كُلُّ بَنِي آدَمَ يَطْعَنُ الشَّيْطَانُ فِي جَنْبِهِ يَاصْبِعُهُ حِينَ يُوَلَّدُ غَيْرَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَهَبَ يَطْعَنُ فَطْعَنَ فِي الْحِجَابِ. صح

6290. Meryem oğlu İsa dışında dünyaya gelen her insana şeytan dokunmuştur, ona da parmağını dokundurmak için gittiğinde ancak aradaki bir perde üzerinden dokunabildi.⁶²⁹⁰

٦٢٩١- كُلُّ بَنِي آدَمَ حَسُودٌ وَلَا يَضُرُّ حَاسِدًا حَسَدُهُ مَا لَمْ يَتَكَلَّمْ بِاللِّسَانِ أَوْ يَعْمَلَ بِالْيَدِ.

6291. Bütün insanlar hasedçidir, ancak konuşup fiiliyata dökmedikçe hasedleri kendilerine zarar vermez.⁶²⁹¹

٦٢٩٢- كُلُّ بَنِي آدَمَ خَطَاءٌ وَخَيْرُ الْخَطَائِينَ التَّوَابُونَ. صح

6292. Her insan hata eder, hata edenlerin en hayırlıları tevbe edenlerdir.⁶²⁹²

٦٢٩٣- كُلُّ بَنِي آدَمَ يَنْتُمُونَ إِلَى عَصَبَةٍ إِلَّا وَلَدَ فَاطِمَةَ فَأَنَا وَلِيُّهُمْ وَأَنَا عَصَبَتُهُمْ. ح

6293. Fatıma'nın çocukları dışında her insan baba tarafından bir soya dayanır, onların velisi de baba tarafından dayandıkları soy da benim.⁶²⁹³

⁶²⁸⁸ Buhârî, Kebîr, I, 87; Irâkî, IV, 231; Müttekî, nr. 20724; Zebîdî, IX, 362.

⁶²⁸⁹ Müslim, Fedâil 147; Müttekî, nr. 32342.

⁶²⁹⁰ Taberî, XIII, 161; Beğavî, I, 340.

⁶²⁹¹ Kayserânî, Tezkira, III, 1042.

⁶²⁹² Hâkim, IV, 244; Müttekî, nr. 10220; Zebîdî, I, 40; Aclûnî, II, 176.

⁶²⁹³ Hatîb, XI, 285; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 258; Heysemî, IX, 172.

٦٢٩٤- كُلُّ بَنِي أَنْثَى فَإِنَّ عَصَبَتَهُمْ لِأَيِّهِمْ مَا خَلَا وَلَدَ فَاطِمَةَ فَإِنِّي أَنَا عَصَبَتُهُمْ وَأَنَا أَبُوهُمْ.

6294. Fatıma'nın çocukları dışında her kadının soyu babalarının soyuna dayanır, onların baba tarafından dayanakları da babaları da benim.⁶²⁹⁴

٦٢٩٥- كُلُّ بَيْعَيْنٍ لَا بَيْعَ بَيْنَهُمَا حَتَّى يَتَفَرَّقَا إِلَّا بَيْعُ الْخِيَارِ. صح

6295. Alıcı ile satıcı ayrılmadıkları sürece muhayyerdiler, ayrıldıktan sonra muhayyerlik şartı koşmuşlarsa o muhayyerlikleri devam eder.⁶²⁹⁵

٦٢٩٦- كُلُّ جَسَدٍ نَبَتَ مِنْ سُحْبٍ فَالنَّارُ أُولَى بِهِ.

6296. Haramla büyüyen bütün vücudlar cehenneme müstehaktır.⁶²⁹⁶

٦٢٩٧- كُلُّ حَرْفٍ مِنَ الْقُرْآنِ يُذَكِّرُ فِيهِ الْقُنُوتُ فَهُوَ الطَّاعَةُ. ض

6297. Kuran'da kunut kelimesinin geçtiği her ayette o kelime itaat anlamındadır.⁶²⁹⁷

٦٢٩٨- كُلُّ خُطْبَةٍ لَيْسَ فِيهَا تَشَهُّدٌ فَهِيَ كَالْيَدِ الْجَذْمَاءِ. صح

6298. İçinde şehadet kelimesi bulunmayan bütün hutbeler eksiktir.⁶²⁹⁸

٦٢٩٩- كُلُّ خَطْوَةٍ يَخْطُوهَا أَحَدُكُمْ إِلَى الصَّلَاةِ يُكْتَبُ لَهُ حَسَنَةٌ وَيَمْحُو عَنْهُ بِهَا سَيِّئَةٌ. صح

6299. Namaza attığınız her adım sebebiyle bir sevap yazılır, bir günah silinir.⁶²⁹⁹

٦٣٠٠- كُلُّ خَلَةٍ يَطْبَعُ عَلَيْهَا الْمُؤْمِنُ إِلَّا الْخِيَانَةَ وَالْكَذِبَ.

⁶²⁹⁴ Taberânî, III, 35; Heysemî, IV, 224.

⁶²⁹⁵ Beyhakî, V, 269; Beğavî, VIII, 43; Müttekî, nr. 9697.

⁶²⁹⁶ Ebû Nuaym, I, 31; Müttekî, nr. 45695; Zebidî, V, 226; Aclûnî, II, 176.

⁶²⁹⁷ Taberî, II, 353; İbni Kesir, I, 231.

⁶²⁹⁸ İbni Ebî Şeybe, IX, 116; Buhârî, Kebîr, VII, 229; Müttekî, nr. 29334.

⁶²⁹⁹ Ahmed, II, 283; Hatîb, II, 383.

6300. Mümin her huya sahip olabilir ama hıyanet ve yalana asla!⁶³⁰⁰

٦٣٠١- كُلُّ خُلُقٍ اللَّهُ تَعَالَى حَسَنٌ. ح

6301. Allah Teala'nın bütün huyları güzeldir.⁶³⁰¹

٦٣٠٢- كُلُّ ذَابَّةٍ مِنْ دَوَابِّ الْبَحْرِ وَالْبَرِّ لَيْسَ لَهَا دَمٌ مُنْعَقِدٌ فَلَيْسَتْ لَهَا ذَكَاةٌ. ض

6302. Akacak kanı olmayan bütün deniz ve kara hayvanlarının kesilmesi gerekmez.⁶³⁰²

٦٣٠٣- كُلُّ دُعَاءٍ مَحْجُوبٌ حَتَّى يُصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ. ض

6303. Peygambere salat edilmeden yapılan dualar kabul olunmaz.⁶³⁰³

٦٣٠٤- كُلُّ ذَنْبٍ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَغْفِرَهُ إِلَّا مَنْ مَاتَ مُشْرِكًا أَوْ قَتَلَ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا. صَح

6304. Müşrik olarak ölen veya bir mümini bilerek öldüren kimse olmadıkça, Allah Teala'nın bütün günahları affetmesi umulur.⁶³⁰⁴

٦٣٠٥- كُلُّ ذِي مَالٍ أَحَقُّ بِمَالِهِ يَصْنَعُ بِهِ مَا يَشَاءُ. ح

6305. Mal sahibi malını istediği gibi harcamaya yetkilidir.⁶³⁰⁵

٦٣٠٦- كُلُّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ فَأكُلُهُ حَرَامٌ. صَح

6306. Yırtıcı hayvanlardan azı dişi olan her hayvanın eti haramdır.⁶³⁰⁶

٦٣٠٧- كُلُّ رَاعٍ مَسْنُوءٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ. صَح

6307. Her idareci, idaresi altındakinden sorumludur.⁶³⁰⁷

⁶³⁰⁰ Zebidî, VII, 518.

⁶³⁰¹ Ahmed, IV, 390; Taberânî, VII, 378; Müttekî, nr. 15211.

⁶³⁰² Taberânî, XII, 357.

⁶³⁰³ Kâdî İyâz, II, 152; Heysemî, X, 10.

⁶³⁰⁴ Ahmed, IV, 99; Hâkim, IV, 351; Beyhakî, II, 335; Heysemî, VII, 296.

⁶³⁰⁵ Müttekî, nr. 15290.

⁶³⁰⁶ Müslim, Sayd 15; Ahmed, II, 236; Müttekî, nr. 40891.

⁶³⁰⁷ Taberânî, XII, 338; Hafîb, X, 341; Müttekî, nr. 14668.

٦٣٠٨- كُلُّ سَارِحَةٍ وَزَائِحَةٍ عَلَى قَوْمٍ حَرَامٌ عَلَى غَيْرِهِمْ.

6308. Birilerine ait olan hayvanları başkalarının otlaktan menetmesi haramdır.⁶³⁰⁸

٦٣٠٩- كُلُّ سَبَبٍ وَنَسَبٍ مُنْقَطِعٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا سَبَبِي وَنَسَبِي. صَح

6309. Kıyamet günü benim soyum ve yakınlarım dışında her türlü soy ve yakınlıklar sona erer.⁶³⁰⁹

٦٣١٠- كُلُّ سَلَامَةٍ مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ كُلُّ يَوْمٍ تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ تَعْدِلُ بَيْنَ الْإِثْنَيْنِ صَدَقَةٌ وَتُعِينُ الرَّجُلَ عَلَى دَابَّتِهِ فَيَحْمِلُ عَلَيْهَا أَوْ تَرْفَعُ لَهُ عَلَيْهَا مَتَاعَهُ صَدَقَةٌ وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ وَكُلُّ خَطْوَةٍ تَخْطُوهَا إِلَى الصَّلَاةِ صَدَقَةٌ وَذَلُّ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ وَتُمِيطُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ. صَح

6310. İnsanın her eklemi için her gün sadaka gerekir; iki kişi arasında adaletle hükmetmek sadaka, bineğine binmek isteyen birine yardım edip bindirmek yahud yükünü bineğine yüklemek sadaka, güzel söz sadaka, namaza giderken mescide atılan her adım sadaka, gelip geçenleri rahatsız eden şeyleri yoldan kaldırıp atmak da birer sadakadır.⁶³¹⁰

٦٣١١- كُلُّ سَنَنِ قَوْمٍ لَوْطٍ فَقَدَتْ إِلَّا ثَلَاثًا جُرَّ نِعَالِ السُّيُوفِ وَخَصَفُ الْأَطْفَارِ وَكَشَفُ عَنِ الْعَوْرَةِ. ض

6311. Üç şey dışında kılıçların kınlarını yerde sürüme, tırnakları boyama ve avret yerlerini açıkta bırakma dışında Lut kavminin gelenekleri yok olmuştur.⁶³¹¹

٦٣١٢- كُلُّ شَرَابٍ أَسْكَرَ فَهُوَ حَرَامٌ. صَح

6312. Sarhoş eden her içki haramdır.⁶³¹²

⁶³⁰⁸ Taberânî, VIII, 207; Heysemî, IV, 163; Müttekî, nr. 408.

⁶³⁰⁹ Taberânî, V, 376; Beyhakî, VII, 64.

⁶³¹⁰ Buhârî, Sulh 11, Cihâd 72, 128; Müslim, Zekât 56; Ebû Dâvûd, Tatavvü 12, Edeb 160.

⁶³¹¹ Müttekî, nr. 43829.

⁶³¹² Ahmed, VI, 36; Beyhakî, I, 8; Heysemî, V, 57.

٦٣١٣- كُلُّ شَرْطٍ لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى فَهُوَ بَاطِلٌ وَإِنْ كَانَ مِائَةً شَرْطٍ. صح

6313. Allah Teala'nın kitabında olmayan her şart, isterse yüz şart olsun batıldır.⁶³¹³

٦٣١٤- كُلُّ شَيْءٍ بِقَدَرٍ حَتَّى الْعَجْزُ وَالْكَيسُ. صح

6314. Bir işi yapıp yapmamaya karar vermeye kadar her şey kaderledir.⁶³¹⁴

٦٣١٥- كُلُّ شَيْءٍ فَضَّلَ عَنْ ظِلِّ بَيْتٍ وَجِلْفِ الْخُبْرِ وَثَوْبِ يُوَارِي عَوْرَةَ الرَّجُلِ وَالْمَاءِ لَمْ يَكُنْ لِابْنِ آدَمَ فِيهِ حَقٌّ.

6315. Barınacak ev, yiyecek ekmek ve avret yerlerini örtecek giyeceklerle su dışında, insanoğlunun hiçbir şeyde hakkı yoktur.⁶³¹⁵

٦٣١٦- كُلُّ شَيْءٍ لَيْسَ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ لَهُوَ وَلَعِبٌ إِلَّا أَنْ يَكُونَ أَرْتَعَةً مُلَاعِبَةً الرَّجُلِ امْرَأَتَهُ وَتَأْدِيبُ الرَّجُلِ فَرَسَهُ وَمَشْيُ الرَّجُلِ بَيْنَ الْغَرَضَيْنِ وَتَعْلِيمُ الرَّجُلِ السَّبَاحَةَ. ح

6316. Allah'ın isminin geçmediği her şey bir oyundan ibarettir, ancak kişinin eşiyle oynaması, atını eğitmesi, ok talimi yaparken hedefe gidip gelmesi ile yüzme öğrenmesi gibi dört şey bunun dışındadır.⁶³¹⁶

٦٣١٧- كُلُّ شَيْءٍ لِلرَّجُلِ حِلٌّ مِنَ الْمَرْأَةِ فِي صِيَامِهِ مَا خَلَا مَا بَيْنَ رِجْلَيْهَا. ض

6317. Kadının ayakları arasındaki şey dışında oruçluya her şey helaldir.⁶³¹⁷

٦٣١٨- كُلُّ شَيْءٍ يَنْقُصُ إِلَّا الشَّرُّ فَإِنَّهُ يَزَادُ فِيهِ. ح

6318. Kötülük dışında her şey eksilir, onda ise artma olur.⁶³¹⁸

⁶³¹³ Nesâî, Talâk 32; Ahmed, VI, 213; Beyhakî, I, 132; Heysemî, IV, 86.

⁶³¹⁴ Ahmed, II, 110.

⁶³¹⁵ Ahmed, I, 62; Taberânî, I, 49; Münziri, IV, 165; Müttekî, nr. 6126.

⁶³¹⁶ Irâkî, II, 283; Müttekî, nr. 40612; Zebîdî, VI, 520.

⁶³¹⁷ Müttekî, nr. 23808.

⁶³¹⁸ Ahmed, VI, 441; Heysemî, VII, 220; Müttekî, nr. 38623.

٦٣١٩- كُلُّ شَيْءٍ جَاوَزَ الْكَغْبَيْنِ مِنَ الْإِزَارِ فِي النَّارِ.

6319. Elbisenin topukları geçen kısmı ateştedir.⁶³¹⁹

٦٣٢٠- كُلُّ شَيْءٍ قُطِعَ مِنَ الْحَيِّ فَهُوَ مَيِّتٌ. ض.

6320. Diri hayvandan kesilen her şey ölü hükmündedir.⁶³²⁰

٦٣٢١- كُلُّ شَيْءٍ خُلِقَ مِنَ الْمَاءِ. صَح.

6321. Her şey sudan yaratılmıştır.⁶³²¹

٦٣٢٢- كُلُّ شَيْءٍ سِوَى الْحَدِيدَةِ خَطَأٌ وَلِكُلِّ خَطَأٍ أَرْشٌ. ض.

6322. Demir dışındaki öldürmeler hatadır, hata yollu öldürmelerde de diyet gerekir.⁶³²²

٦٣٢٣- كُلُّ شَيْءٍ سَاءَ الْمُؤْمِنَ فَهُوَ مُصِيبَةٌ. ح.

6323. Mümini üzen her şey musibettir.⁶³²³

٦٣٢٤- كُلُّ شَيْءٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ تَعَالَى حِجَابٌ إِلَّا شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَدُعَاءُ

الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ. ض.

6324. Kelime-i şehadet ile ana babanın evladına yaptığı dua dışında herşeyle Allah Teala arasında perde vardır.⁶³²⁴

٦٣٢٥- كُلُّ شَيْءٍ يَتَكَلَّمُ بِهِ ابْنُ آدَمَ فَإِنَّهُ مَكْتُوبٌ عَلَيْهِ فَإِذَا أَخْطَأَ خَطِيئَةً وَأَحَبَّ أَنْ

يَتُوبَ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَلْيَأْتِ بِقَعَةٍ رَفِيعَةٍ فَلْيَمْدُ يَدَيْهِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ثُمَّ يَقُولُ:

إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ مِنْهَا لَا أَرْجِعُ إِلَيْهَا أَبَدًا يُغْفَرَ لَهُ مَا لَمْ يَزِجْ فِي عَمَلِهِ ذَلِكَ. صَح.

⁶³¹⁹ Taberânî, XI, 322; Heysemî, V, 124.

⁶³²⁰ Ebû Nuaym, VIII, 251.

⁶³²¹ Ahmed, II, 323; Hâkim, IV, 160; Müttekî, nr. 15210.

⁶³²² Dârekutnî, III, 107; Müttekî, nr. 39844.

⁶³²³ İbnü's-Sünnî, Amel, nr. 347.

⁶³²⁴ Müttekî, nr. 3318.

6325. Ademoğlunun konuştuğu her söz yazılır; kişi bir günah işlediği zaman yüksekçe bir yere çıkıp ellerini açarak, "Allahım işlediğim günahdan sana tevbe ediyor, bir daha günah işlemeyeceğime söz veriyorum!" desin; kişi o günahı bir daha işlemediği sürece günahı bağışlanır.⁶³²⁵

۶۳۲۶- كُلُّ صَلَاةٍ لَا يُقْرَأُ فِيهَا بِأَمِّ الْكِتَابِ فَهِيَ خِدَاجٌ. صَح

6326. Fatiha okunmayan her namaz eksiktir.⁶³²⁶

۶۳۲۷- كُلُّ طَعَامٍ لَا يُذَكَّرُ اسْمُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ فَإِنَّمَا هُوَ ذَاءٌ وَلَا بَرَكَةٌ فِيهِ وَكَفَّارَةٌ ذَلِكَ إِنْ كَانَتْ الْمَائِدَةُ مُوضُوعَةً أَنْ تُسَمَّى وَتُعِيدَ يَدَكَ وَإِنْ كَانَتْ قَدْ رُفِعَتْ أَنْ تُسَمَّى اللَّهُ تَعَالَى وَتُلْعَقَ أَصَابِعُكَ. ض

6327. Besmele çekilmeden yenilen her yemek hastalık olup bereketsizdir; sofraya kaldırılmamışsa onun keffareti besmele çekip yemeğe devam etmek, kaldırılmışsa yine besmele çekip parmakları yalamaktır.⁶³²⁷

۶۳۲۸- كُلُّ طَلَاقٍ جَائِزٌ إِلَّا طَلَاقَ الْمَعْتُوهِ وَالْمَغْلُوبِ عَلَى عَقْلِهِ. ض

6328. Yapılan her boşama geçerlidir; ancak deli ve akli dengesi yerinde olmayanın boşaması geçersizdir.⁶³²⁸

۶۳۲۹- كُلُّ عَرَفَةَ مَوْقِفٌ وَكُلُّ مَنَى مَنَحَرٌ وَكُلُّ الْمَزْدَلِفَةِ مَوْقِفٌ وَكُلُّ فِجَاجٍ مَكَّةَ طَرِيقٌ وَمَنَحَرٌ. صَح

6329. Arafat'ın her yeri vakfe, Mina'nın her yeri kurban kesme, Müzdelife'nin her yeri vakfe, Mekke'nin bütün yolları da yol ve kurban kesme yeridir.⁶³²⁹

۶۳۳۰- كُلُّ عَرَفَةَ مَوْقِفٌ وَارْفَعُوا عَنْ بَطْنِ مُحَسَّرٍ وَكُلُّ مَنَى مَنَحَرٌ إِلَّا مَا وَرَاءَ الْعَقَبَةِ. صَح

⁶³²⁵ Suyûtî, Memsûr, II, 77.

⁶³²⁶ Ahmed, II, 478; Beyhakî, II, 38; Müttekî, nr. 19700.

⁶³²⁷ Müttekî, nr. 40741.

⁶³²⁸ İbni Adî, V, 2003; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 178.

⁶³²⁹ Ebû Dâvûd, Menâsik 65; Beyhakî, III, 317; Müttekî, nr. 12049.

6330. Arafat'ın her yeri vakfe yeridir; ancak Muhassir vadisinden yukarı çıkın; Akabe'nin arkasında kalan bölge dışında Mina'nın her yeri de kurban kesme yeridir.⁶³³⁰

٦٣٣١- كُلُّ عَرَفَاتٍ مَوْقِفٌ وَارْقَعُوا عَنْ عُرَّةٍ وَكُلُّ مُزْدَلِفَةٍ مَوْقِفٌ وَارْقَعُوا عَنْ بَطْنِ مُحَسَّرٍ وَكُلُّ فِجَاجٍ مِنِّي مَنْحَرٌ وَكُلُّ التَّشْرِيقِ ذَبْحٌ. صح

6331. Arafat'ın her yeri vakfe yeridir; ancak Urene vadisinden yukarı çıkın; Müzdelife'nin her yeri de vakfe yeridir, orada da Muhassir vadisinden yukarı çıkın; Mina'nın geniş olan her yer kurban kesme yeri olduğu gibi, teşrik günlerinin hepsi de kurban kesme günleridir.⁶³³¹

٦٣٣٢- كُلُّ عَمَلٍ مُنْقَطِعٍ عَنْ صَاحِبِهِ إِذَا مَاتَ إِلَّا الْمُرَابِطُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنَّهُ يَنْمِي لَهُ عَمَلُهُ وَيَجْرِي عَلَيْهِ رِزْقُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. ح

6332. Allah yolunda düşmana karşı duran mücahid dışında ölen bütün kişilerin amelleri kesilir, onun ameli ise kıyamet gününe kadar kesilmeyip rızkı da devam eder.⁶³³²

٦٣٣٣- كُلُّ عَيْنٍ زَانِيَةٍ وَالْمَرْأَةُ إِذَا اسْتَعْطَرَتْ فَمَرَّتْ بِالْمَجْلِسِ فَهِيَ زَانِيَةٌ. ح

6333. Her göz zina eder, kadın koku sürünür de bir yerden geçerse o da zina etmiş gibi olur.⁶³³³

٦٣٣٤- كُلُّ عَيْنٍ بَاكِئَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا عَيْنًا غَضَّتْ عَنْ مَحَارِمِ اللَّهِ تَعَالَى وَعَيْنًا سَهَرَتْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ تَعَالَى وَعَيْنًا خَرَجَ مِنْهَا مِثْلُ رَأْسِ الدُّبَابِ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ تَعَالَى. ح

6334. Kıyamet günü üç göz dışında bütün gözler ağlar; o gözler Allah'ın haram kıldığı şeylere bakmayan, onun yolunda uykusuz kalan ve Allah korkusundan dolayı bir sinek başı kadar da olsa gözyaşı akıtan gözlerdir.⁶³³⁴

⁶³³⁰ Taberânî, II, 144; İbni Adî, III, 1118.

⁶³³¹ Ahmed, IV, 82; Beyhakî, IX, 295; Heysemî, IV, 24.

⁶³³² Taberânî, XVIII, 257; Ebû Nuaym, V, 157; Müttekî, nr. 10611.

⁶³³³ Ahmed, IV, 418.

⁶³³⁴ Suyûtî, Mensûr, I, 247, II, 251.

٦٣٣٥- كُلُّ قَرْضٍ صَدَقَةٌ. ض.

6335. Her borç sadakadır. ⁶³³⁵

٦٣٣٦- كُلُّ قَرْضٍ جَرَّ مَنْفَعَةً فَهُوَ رِبًا. ض.

6336. Menfaat sağlayan her borç faizdir. ⁶³³⁶

٦٣٣٧- كُلُّ كَلَامٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِحَمْدِ اللَّهِ فَهُوَ أَجْدَمٌ. صح.

6337. Allah'a hamdle başlanmayan her söz bereketsizdir. ⁶³³⁷

٦٣٣٨- كُلُّ كَلِمٍ يُكَلِّمُهُ الْمُسْلِمُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ تَعَالَى يَكُونُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَهَيْئَتِهَا إِذَا طُعِنَتْ تَفْجَرُ دَمًا وَاللَّوْنُ لَوْنُ الدِّمِّ وَالْعَرْفُ عَرْفُ مِسْكِ. صح.

6338. Allah yolunda alman yaraların rengi kıyamet günü kan renginde, kokuları misk kokusu şeklinde kanayarak halde gelir. ⁶³³⁸

٦٣٣٩- كُلُّ مَا صَنَعْتَ إِلَى أَهْلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ عَلَيْهِمْ. ح.

6339. Aile fertlerine yapmış olduğun her iyilik sadakadır. ⁶³³⁹

٦٣٤٠- كُلُّ مَالٍ النَّبِيِّ صَدَقَةٌ إِلَّا مَا أَطْعَمَهُ أَهْلُهُ وَكَسَاهُمْ إِنَّا لَا نُورِثُ. ح.

6340. Peygamberin ailesini yedirip giydirdiği dışındaki bütün malları sadakadır, ona mirasçı olunmaz. ⁶³⁴⁰

٦٣٤١- كُلُّ مَالٍ أَدَّى زَكَاتَهُ فَلَيْسَ بِكَزْرٍ وَإِنْ كَانَ مَذْفُونًا تَحْتَ الْأَرْضِ وَكُلُّ مَالٍ لَا تُؤَدِّي زَكَاتَهُ فَهُوَ كَزْرٌ وَإِنْ كَانَ ظَاهِرًا. ض.

6341. Zekatı verilen mal, yer altında gömülü olsa bile biriktirilen mal kapsamına girmez, zekatı verilmeyen mal ise açıkta bile olsa biriktirilen mal kapsamına girer. ⁶³⁴¹

⁶³³⁵ İbni Adî, II, 517; Taberânî, Sağır, I, 143; Müttekî, nr. 15375.

⁶³³⁶ Müttekî, nr. 15516; Elbânî, Galîl, V, 235.

⁶³³⁷ Beğavî, IX, 51; Elbânî, Galîl, III, 73.

⁶³³⁸ Müslim, İmâre 106; Ahmed, II, 317; Beğavî, X, 365.

⁶³³⁹ Müttekî, nr. 16315; Elbânî, Sahîha, nr. 1024.

⁶³⁴⁰ Müttekî, nr. 30456.

⁶³⁴¹ Beyhakî, IV, 82; Müttekî, nr. 15764.

٦٣٤٢- كُلُّ مَا تُوعَدُونَ فِي مِائَةِ سَنَةٍ. ض

6342. Size vadolunan her şey yüz sene içinde gerçekleşir.⁶³⁴²

٦٣٤٣- كُلُّ مُؤَدِّبٍ يَجِبُ أَنْ تُؤْتَى مَأْدُبَتُهُ وَمَأْدِبَةُ اللَّهِ الْقُرْآنُ فَلَا تَهْجُرُوهُ. ض

6343. Ziyafet veren kişi ziyafetine gelinmesini ister, Allah'ın ziyafeti de Kuran'dır, onu terketmeyin.⁶³⁴³

٦٣٤٤- كُلُّ مُؤَذِّبٍ فِي النَّارِ. ض

6344. İnsanlara eziyet eden herkes cehennemliktir.⁶³⁴⁴

٦٣٤٥- كُلُّ مُسْجِدٍ فِيهِ إِمَامٌ وَمُؤَدِّنٌ فَلَا غِتْكَافَ فِيهِ يَصْلُحُ. ض

6345. İçinde imam ve müezzin olan her mescidde itikaf olur.⁶³⁴⁵

٦٣٤٦- كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ. ض

6346. Sarhoş eden her şey haramdır.⁶³⁴⁶

٦٣٤٧- كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ وَكُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ وَمَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فِي الدُّنْيَا فَمَاتَ وَهُوَ يَذْمِنُهَا لَمْ يَتُبْ لَمْ يَشْرَنْهَا فِي الْآخِرَةِ. صَح

6347. Sarhoş eden herşey içki olup sarhoş edici her şey de haramdır; dünyada içki içen ve içmeye devam ederken tevbe etmeden ölenler cennet şarabını içemezler.⁶³⁴⁷

٦٣٤٨- كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ وَمَا أَسْكَرَ مِنْهُ الْفَرْقُ فَمِلْءُ الْكَفِّ مِنْهُ حَرَامٌ. صَح ح

6348. Sarhoşluk veren her şey haramdır, çoğu sarhoş eden şeyin bir avuç dolusu da haramdır.⁶³⁴⁸

⁶³⁴² Müttekî, nr. 38644.

⁶³⁴³ Suyûtî, Mensûr, III, 294.

⁶³⁴⁴ Hatîb, XI, 297; İbni Asâkir, XXXVIII, 353.

⁶³⁴⁵ İbni Adî, III, 1141; Dârekutnî, II, 200; Müttekî, nr. 24009.

⁶³⁴⁶ Ahmed, III, 119; Ebû Yalâ, I, 213; Âzımâbâdî, Avnû'l-mabûd, X, 100.

⁶³⁴⁷ Ahmed, II, 29; Taberânî, XII, 294.

⁶³⁴⁸ Ahmed, VI, 131; Beyhakî, VIII, 296; a. Mlf, Şuab, V, 6.

٦٣٤٩- كُلُّ مُشْكِلٍ حَرَامٌ وَلَيْسَ فِي الدِّينِ إِشْكَالٌ. ض

6349. Zorluk veren her şey haram olup dinde zorluk yoktur.⁶³⁴⁹

٦٣٥٠- كُلُّ مُصَوِّرٍ فِي النَّارِ يُجْعَلُ لَهُ بِكُلِّ صُورَةٍ صَوَّرَهَا نَفْسٌ فَتُعَذِّبُهُ فِي جَهَنَّمَ. صَح

6350. Suret yapan her kişi cehennemde olup yaptığı her surete can verilir ve o kişiye cehennemde suret tarafından azab edilir.⁶³⁵⁰

٦٣٥١- كُلُّ مَغْرُوفٍ صَدَقَةٌ. صَح

6351. Her iyilik sadakadır.⁶³⁵¹

٦٣٥٢- كُلُّ مَغْرُوفٍ صَنَعْتُهُ إِلَى غَنِيٍّ أَوْ فَقِيرٍ فَهُوَ صَدَقَةٌ. ض

6352. Zengin fakir insanlara yaptığı her iyilik sadakadır.⁶³⁵²

٦٣٥٣- كُلُّ مَغْرُوفٍ صَدَقَةٌ وَمَا أَنْفَقَ الْمُسْلِمُ مِنْ نَفَقَةٍ عَلَى نَفْسِهِ وَأَهْلِهِ كُتِبَ لَهُ بِهَا صَدَقَةٌ وَمَا وَقَى بِهِ الْمَرْءُ الْمُسْلِمُ عِرْضَهُ كُتِبَ لَهُ بِهِ صَدَقَةٌ وَكُلُّ نَفَقَةٍ أَنْفَقَهَا الْمُسْلِمُ فَعَلَى اللَّهِ خَلْفُهَا وَاللَّهُ ضَامِنٌ إِلَّا نَفَقَةً فِي بُنْيَانٍ أَوْ مَغْصَبَةٍ. صَح

6353. Her iyilik sadakadır; müslümanın kendisine ve ailesine yaptığı harcamalara, namusunu korumak için yaptığı mücadeleye kadar sadaka sevabı yazılır; onun verdiği sadakaların yerini doldurmak Allah'a aittir; bina yapma ve günahlara harcama dışındaki sadakalar Allah'ın güven-cesi altındadır.⁶³⁵³

٦٣٥٤- كُلُّ مَغْرُوفٍ صَدَقَةٌ وَالذَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ وَاللَّهُ يُحِبُّ إِغَاثَةَ اللَّهْفَانِ. ض

⁶³⁴⁹ Kudâî, I, 151; Taberânî, II, 52; Heysemî, I, 155.

⁶³⁵⁰ Ahmed, I, 308.

⁶³⁵¹ Ahmed, V, 397; Beyhakî, Şuab, III, 205. Heysemî, III, 136.

⁶³⁵² Taberânî, X, 90; Heysemî, III, 136.

⁶³⁵³ Abd b. Humeyd, s. 327; Hâkim, II, 57; Beyhakî, X, 242.

6354. Her iyilik sadakadır, hayır yolunu gösteren onu işleyen gibidir; Allah Teala çaresizlik içinde kıvranan muhtaç kişinin yardımına koşulmasını sever.⁶³⁵⁴

٦٣٥٥- كُلُّ مَنْ وَرَدَ الْقِيَامَةَ عَطْشَانٌ ض.

6355. Kıyamet gününe herkes susamış olarak gelir.⁶³⁵⁵

٦٣٥٦- كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ حَتَّى يُغْرِبَ عَنْهُ لِسَانُهُ فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجِّسَانِهِ. صح

6356. Her doğan çocuk fitrat üzere doğar, konuşmaya başlayıp da maksadını anlatır hale geldiğinde ana babası onu ya yahudileştirir, ya hristiyanlaştırır, ya da mecusileştirir.⁶³⁵⁶

٦٣٥٧- كُلُّ مَيِّتٍ يُخْتَمُ عَلَى عَمَلِهِ إِلَّا الَّذِي مَاتَ مُرَابِطًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنَّهُ يَنْمُو لَهُ عَمَلُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَيُؤْمَنُ مِنْ فَتَنِ الْقَبْرِ. صح

6357. Ölen her kişinin amel defteri kapanır; yalnız Allah yolunda nöbet tutarken ölen kişinin kıyamet gününe kadar amelleri katlanarak çoğalır ve o kişi kabir azabından da korunur.⁶³⁵⁷

٦٣٥٨- كُلُّ مَيْسَرٍ لِمَا خُلِقَ لَهُ. صح

6358. Herkes ne için yaratılmışsa, o şey kendisine kolaylaştırılır.⁶³⁵⁸

٦٣٥٩- كُلُّ نَائِحَةٍ تَكْذِبُ إِلَّا أُمَّ سَعْدٍ. ض

6359. Ümmü Sad dışında ölünün ardından ağlayan herkes yalandan ağlar.⁶³⁵⁹

⁶³⁵⁴ İbni Adî, III, 1254; Irâkî, III, 240; Zebîdî, I, 115.

⁶³⁵⁵ Beyhakî, Şuab, III, 413; Ebû Nuaym, III, 54; Deylemî, III, 251.

⁶³⁵⁶ Ebû Yalâ, II, 240; Taberânî, I, 283; Beyhakî, VI, 203.

⁶³⁵⁷ İbni Hibbân, X, 484; Taberânî, XVIII, 311; Hâkim, II, 88.

⁶³⁵⁸ Ahmed, IV, 427; Nesâî, Kübrâ, VI, 517.

⁶³⁵⁹ İbni Sad, III, 427.

٦٣٦٠- كُلُّ نَادِيَةٍ كَاذِبَةٌ إِلَّا نَادِيَةَ حَمْرَةَ. صَح

6360. Hamza dışında ölünün ardından ağlayan herkes yalandan ağlar.⁶³⁶⁰

٦٣٦١- كُلُّ نَسَبٍ وَصِهْرٍ يَنْقَطِعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا نَسَبِي وَصِهْرِي. صَح

6361. Kıyamet günü benim soyum ve yakınlarım dışında bütün soy ve yakınlıklar kesilir.⁶³⁶¹

٦٣٦٢- كُلُّ نَعِيمٍ زَائِلٌ إِلَّا نَعِيمَ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَكُلُّ هَمٍّ مُنْقَطِعٌ إِلَّا هَمُّ أَهْلِ النَّارِ. ض

6362. Cennet ehlinin içinde bulunduğu nimetler dışında bütün nimetler geçicidir, cehennem ehlinin üzüntüsü dışında bütün üzüntüler de bir gün sona erer.⁶³⁶²

٦٣٦٣- كُلُّ نَفْسٍ تُخْشَرُ عَلَى هَوَاهَا فَمَنْ هَوِيَ الْكَفْرَةَ فَهُوَ مَعَ الْكَفْرَةِ وَلَا يَنْفَعُهُ عَمَلُهُ شَيْئاً. ض

6363. Her insan sevdikleriyle haşrolunur; kafirleri seven onlarla birlikte olur, kendisine ameli hiçbir fayda sağlamaz.⁶³⁶³

٦٣٦٤- كُلُّ نَفْسٍ مِنْ بَنِي آدَمَ سَيِّدٌ فَالرَّجُلُ سَيِّدُ أَهْلِهِ وَالْمَرْأَةُ سَيِّدَةُ بَيْتِهَا. ض

6364. İnsanoğlunun hepsi efendidir, kişi ev halkının efendisi, kadın da evinin efendisidir.⁶³⁶⁴

٦٣٦٥- كُلُّ نَفَقَةٍ يُنْفِقُهَا الْعَبْدُ يُوجَرُ فِيهَا إِلَّا الْبُنْيَانُ. ح

6365. Bina yapımı dışında, kulun harcadığı her şeyde kendisine ecir verilir.⁶³⁶⁵

⁶³⁶⁰ İbni Sad, III, 18.

⁶³⁶¹ İbni Asâkir, LXVII, 21.

⁶³⁶² Deylemî, III, 254.

⁶³⁶³ Taberânî, Evsat, IX, 13; Heysemî, I, 113.

⁶³⁶⁴ İbni Adî, IV, 204; Deylemî, III, 262.

⁶³⁶⁵ Taberânî, IV, 64; Deylemî, III, 259.

٦٣٦٦- كُلُّ نَفَقَةٍ يُنْفِقُهَا الْمُسْلِمُ يُؤْجَرُ فِيهَا عَلَى نَفْسِهِ وَعَلَى عِيَالِهِ وَعَلَى صَدِيقِهِ وَعَلَى بَهِيمَتِهِ إِلَّا فِي بِنَاءٍ إِلَّا بِنَاءَ مَسْجِدٍ يَبْتَغِي بِهِ وَجْهَ اللَّهِ.

6366. Müslüman bina yapımı dışında kendisine, ailesine, arkadaşı ve hayvanuna yaptığı her harcamadan dolayı ecir alır, Allah rızası için yaptırdığı mescid de ecre dahildir.⁶³⁶⁶

٦٣٦٧- كُلُّ يَمِينٍ يُخْلَفُ بِهَا دُونَ اللَّهِ شِرْكٌ. صَح

6367. Allah'ın dışında kendisiyle yemin edilen her şey şirkdir.⁶³⁶⁷

٦٣٦٨- كُلُّكُمْ بَنُو آدَمَ وَآدَمُ خَلِقَ مِنْ تُرَابٍ لَيَنْتَهِيَنَّ قَوْمٌ يَفْتَخِرُونَ بِآبَائِهِمْ أَوْ لَيَكُونُنَّ أَهْوَنَ عَلَى اللَّهِ مِنَ الْجُعْلَانِ. ح

6368. Herkes Adem'in çocukları olup Adem de topraktan yaratılmıştır, insanlar ya atalarıyla övünmekten vazgeçerler ya da Allah nazârında pislik yuvarlayan böcekten daha değersiz olurlar.⁶³⁶⁸

٦٣٦٩- كُلُّكُمْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ شَرَدَ عَلَى اللَّهِ شِرَادَ الْبَعِيرِ عَلَى أَهْلِهِ. صَح

6369. İpini koparıp sahibinden kaçan deve gibi Allah'dan kaçan kimse dışında, her mümin cennete girer.⁶³⁶⁹

٦٣٧٠- كُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ فَالْإِمَامُ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَهِيَ مَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي مَالِ أَبِيهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ فَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ. صَح

6370. Herkes sürüsünden sorumludur; devlet başkanı bir çoban olup halkından sorumludur, erkek ailesi içinde bir çoban olup onlardan sorumludur, kadın kocasının evinde bir çoban olup onlardan sorumludur,

⁶³⁶⁶ Müttekî, nr. 41583.

⁶³⁶⁷ Hâkim, I, 66; Deylemî, III, 255.

⁶³⁶⁸ Bezzâr, VII, 340; Heysemî, VIII, 86.

⁶³⁶⁹ Taberânî, Evsat, III, 281; Hâkim, I, 123; Heysemî, X, 403.

hizmetçi efendisinin malının çobanı olup onlardan sorumludur, kişi basının malının çobanı olup onlardan sorumludur; her insan bir çoban olup güttüklerinden sorumludur.⁶³⁷⁰

٦٣٧١- كَلَّمَا طَالَ عُمْرُ الْمُسْلِمِ كَانَ لَهُ خَيْرٌ. ح

6371. Müslüman kişinin ömrünün artması onun hayrınadır.⁶³⁷¹

٦٣٧٢- كَلِمَاتُ الْفَرَجِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّنْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ. ح

6372. Sıkıntıdan kurtuluş duası, "Halim ve kerim olan Allah'dan başka ilah yoktur, büyük ve yüce olan Allah'dan başka ilah yoktur, kendisinden başka ilah olmayan Allah yedi kat göklerle, kerim olan Arş'ın sahibidir" duasıdır.⁶³⁷²

٦٣٧٣- كَلِمَاتٌ مَنْ ذَكَرَهُنَّ مِائَةً مَرَّةً ذُبِرَ كُلُّ صَلَاةٍ اللَّهُ أَكْبَرُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ لَوْ كَانَتْ خَطَايَاهُ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ لَمَحَتْهُنَّ. ح

6373. Her namazın ardından yüz defa Allahü ekber, sübhanallah, elhamdülillah, lahavle vela kuvvete illa billah diyen kişinin günahları deniz köpükleri kadar olsa bile, o günahları bağışlanır.⁶³⁷³

٦٣٧٤- كَلِمَاتٌ مَنْ قَالَهُنَّ عِنْدَ وَقَاتِهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ ثَلَاثًا الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ثَلَاثًا تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. صَح

6374. Ölüm anında üç defa, "Hilim ve kerem sahibi olan Allah'dan başka ilah yoktur, hamd alemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur, onun şanı yücedir, mülk onun elinde olup o her şeye kadirdir" cümlelerini söyleyen kişi cennete girer.⁶³⁷⁴

⁶³⁷⁰ Buhârî, Cuma 11, Nikâh 81, 90, Ahkâm 1; Müslim, İmâre 20; Ebû Davûd, İmâre 1, 13; Tirmizî, Cihâd 27.

⁶³⁷¹ Taberânî, XVII, 57; Heysemî, X, 204.

⁶³⁷² Nesâî, Amel, I, 408.

⁶³⁷³ Ahmed, V, 173; Heysemî, X, 101.

⁶³⁷⁴ Zebîdî, X, 276; Müttekî, nr. 25159.

٦٣٧٥- كَلِمَاتٌ لَا يَتَكَلَّمُ بِهِنَّ أَحَدٌ فِي مَجْلِسِهِ عِنْدَ فَرَاغِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ إِلَّا كَفَّرَ بِهِنَّ عَنْهُ وَلَا يَقُولُهُنَّ فِي مَجْلِسٍ خَيْرٍ وَمَجْلِسٍ ذِكْرٍ إِلَّا خَتَمَ اللَّهُ بِهِنَّ عَلَيْهِ كَمَا يُخْتَمُ بِالْخَاتَمِ عَلَى الصَّحِيفَةِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ. صح

6375. Öyle kelimeler vardır ki meclis sonunda onları üç defa söyleyenin günahları bağışlanır, onları bir hayır veya zikir meclisinin sonunda söyleyen kişinin sayfaların mühürlendiği gibi o kişinin de meclisi o kelimelerle mühürlenir; o kelimeler, "Allahım sana hamdedip her türlü noksan sıfatlardan seni tehzih ederim, senden başka hiçbir ilah yoktur, senden bağışlanma diler, sana tevbe ederim!" kelimeleridir.⁶³⁷⁵

٦٣٧٦- كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ : سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ. صح

6376. Allah'ın sevdiği söylenmesi kolay, mizanda ağır olan iki kelime vardır ki onlar, "Allah'a hamdederek onu her türlü noksan sıfatlardan tehzih ederim, büyük olan Allah her türlü noksan sıfattan münezzehtir!" sözleridir.⁶³⁷⁶

٦٣٧٧- كَلِمَتَانِ إِحْدَاهُمَا لَيْسَ لَهَا نِهَآيَةٌ دُونَ الْعَرْشِ وَالْآخَرَى تَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. ح

6377. İhlasla söylendiklerinde biri hiçbir engelle karşılaşmadan Arş'a kadar çıkan, diğeri de gökle yer arasını dolduran iki kelime vardır ki, biri lailaheillallah, diğeri de Allahü ekber kelimeleridir.⁶³⁷⁷

٦٣٧٨- كَلِمَتَانِ قَالَهُمَا فِرْعَوْنُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِي إِلَى قَوْلِهِ أَنَا رَبُّكُمْ الْأَعْلَى كَانَ بَيْنَهُمَا أَرْبَعُونَ عَامًا فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى.

6378. Firavun'un, "Benden başka bir ilahınızın olduğunu bilmiyorum" demesi ile "Ben sizin en büyük rabbinizim" demesi arasından kırk yıl geçti, sonuçta Allah Teala onu dünya ve ahiret azabıyla yakaladı.⁶³⁷⁸

⁶³⁷⁵ Müttekî, nr. 25371.

⁶³⁷⁶ Ahmed, II, 232; İbni Hibbân, III, 112.

⁶³⁷⁷ Taberânî, XX, 160; Heysemî, X, 86.

⁶³⁷⁸ İbni Asâkir, LII, 248; Ayetler için bk. Kasas (28), 38; Nâziât (78), 24.

۶۳۷۹- كَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى بِبَيْتِ لَحْمٍ. ض

6379. Allah Teala, Musa ile Beyt-i Lahim'de konuştu.⁶³⁷⁹

۶۳۸۰- كَلِّمِ الْمَجْدُومَ وَبَيْنَكَ وَبَيْنَهُ قِيدُ رُمْحٍ أَوْ رُمْحَيْنِ. ض

6380. Cüzzamlıyla arada bir veya iki mızrak boyu mesafeden konuş.⁶³⁸⁰

۶۳۸۱- كُلِ الثُّومَ نَيْئًا فَلَوْلَا أَنِّي أَنَا جِي الْمَلِكُ لَأَكَلْتُهُ. ض

6381. Sarımsağı çiğ olarak ye, meleklerle konuşmasaydım onu ben de yerdim.⁶³⁸¹

۶۳۸۲- كُلِ الْجَنِينَ فِي بَطْنِ الثَّاقَةِ. ض

6382. Kesilen devenin karnından çıkan yavruyu ye!⁶³⁸²

۶۳۸۳- كُلْ بِاسْمِ اللَّهِ تَقَّةً بِاللَّهِ وَتَوَكَّلًا عَلَى اللَّهِ. صَح

6383. Allah'a güvenerek, Allah'a tevekkül ederek ve Allah'ın ismiyle ye!⁶³⁸³

۶۳۸۴- كُلْ فَلَعَمْرِي لَمَنْ أَكَلَ بِرُقِيَّةٍ بَاطِلٍ لَقَدْ أَكَلَتْ بِرُقِيَّةٍ حَقٍّ. صَح

6384. Başkaları batıl okumalar karşılığı yerken sen hak okuma karşılığı ye!⁶³⁸⁴

۶۳۸۵- كُلْ مَا أَصْمَيْتَ وَدَغْ مَا أَنْمَيْتَ. ح

6385. Elinde ölen avı ye, uzakta öleni yeme!⁶³⁸⁵

۶۳۸۶- كُلْ مَا طَفَا عَلَى الْبَحْرِ. ض

6386. Denizin üstüne çıkan her hayvan yenilir.⁶³⁸⁶

⁶³⁷⁹ İbni Asâkir, XXXVII, 17.

⁶³⁸⁰ İbni Hacer, X, 159.

⁶³⁸¹ Ebu's-Şeyh, Tabakât, IV, 417; Aclûnî, II, 152.

⁶³⁸² Dârekutrî, IV, 273.

⁶³⁸³ İbni Hibbârî, XIII, 488; Hâkim, IV, 152; Beyhakî, VII, 219.

⁶³⁸⁴ Tahâvî, Meânî, IV, 126; Müttekî, nr. 28360.

⁶³⁸⁵ Taberânî, XII, 27; Heysemî, IV, 162; Aclûnî, II, 171.

⁶³⁸⁶ Müttekî, nr. 40978.

۶۳۸۷- كُلُّ مَا فَرَى الْأَوْدَاجَ مَا لَمْ يَكُنْ قَرْضَ سِنٍ أَوْ حَرْزَ ظَفَرٍ. ض

6387. Dişle çiğnenip tırnakla öldürülmüş olmadıktan sonra boyun damarlarından kesilen hayvanı ye!⁶³⁸⁷

۶۳۸۸- كُلُّ مَا رَدَّتْ عَلَيْكَ قَوْسُكَ. صَح

6388. Okunla avladığını ye!⁶³⁸⁸

۶۳۸۹- كُلُّ مَعَ صَاحِبِ الْبَلَاءِ تَوَاضَعَا لِرَبِّكَ وَإِيمَانًا. ض

6389. Rabbine karşı tevazu ve iman duygusu içinde musibete uğramış kimselerle birlikte yemek ye!⁶³⁸⁹

Zeytinyağı

۶۳۹۰- كُلُّوا الزَّيْتَ وَادَّهِنُوا بِهِ فَإِنَّهُ طَيِّبٌ مُبَارَكٌ. صَح

6390. Zeytinyağı yiyip onunla yağlanın, çünkü o hoş ve mübarek bir nimettir.⁶³⁹⁰

۶۳۹۱- كُلُّوا الزَّيْتَ وَادَّهِنُوا بِهِ فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ. ض

6391. Zeytinyağı yiyip onunla yağlanın, zira mübarek bir ağaçtan çıkmaktadır.⁶³⁹¹

۶۳۹۲- كُلُّوا الزَّيْتَ وَادَّهِنُوا بِهِ فَإِنَّ فِيهِ شِفَاءً مِنْ سَبْعِينَ دَاءً مِنْهَا الْجُدَامُ. ض

6392. Zeytinyağı yiyip onunla yağlanın; çünkü onda yetmiş derdin devası vardır, cüzzam da onlardan biridir.⁶³⁹²

۶۳۹۳- كُلُّوا التَّيْنَ فَلَوْ قُلْتُ إِنَّ فَاكِهَةً نَزَلَتْ مِنَ الْجَنَّةِ بِلَا عَجْمٍ لَقُلْتُ هِيَ التَّيْنُ

وَإِنَّهُ يَذْهَبُ بِالْبَوَاسِيرِ وَيَنْفَعُ مِنَ النَّفَرَسِ. ض

⁶³⁸⁷ İbni Ebî Şeybe, V, 389.

⁶³⁸⁸ Ahmed, IV, 195.

⁶³⁸⁹ Suyûtî, Menâhil, nr. 24.

⁶³⁹⁰ Buhârî, Kebîr, VI, 6; Hâkim, II, 398.

⁶³⁹¹ Ahmed, III, 497; Hâkim, II, 398; Beyhakî, Şuab, V, 100.

⁶³⁹² Ahmed, III, 497; Hâkim, II, 398; Beyhakî, Şuab, V, 100.

6393. İncir yiyin, eğer cennetten bir meyvenin indiğini söyleyecek ol-
sam onun incir olduğunu söyledim; o basura iyi geldiği gibi idrar zor-
luğuna da iyi gelir. ⁶³⁹³

٦٣٩٤- كُلُوا التَّمْرَ عَلَى الرَّيْقِ فَإِنَّهُ يَقْتُلُ الدُّودَ. ض

6394. Hurmayı aç karna yiyin, o karnınızdaki kurtları öldürür. ⁶³⁹⁴

٦٣٩٥- كُلُوا الْبَلَحَ بِالتَّمْرِ كُلُّوا الْخَلْقَ بِالْجَدِيدِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ إِذَا رَأَهُ غَضِبَ وَقَالَ
عَاشَ ابْنُ آدَمَ حَتَّى أَكَلَ الْخَلْقَ بِالْجَدِيدِ. صَح

6395. Yaş hurmayı kuru hurmayla, eski hurmayı yeni hurmayla bir-
likte yiyin; şeytan böyle hurma yiyeni gördüğü zaman, "Ademoğlu eski
hurmayı yenisiyle birlikte yemek suretiyle de olsa hayatını devam ettiriyor!"
diyerek öfkelenir. ⁶³⁹⁵

٦٣٩٦- كُلُوا جَمِيعاً وَلَا تَفَرَّقُوا فَإِنَّ الْبَرَكَهَ مَعَ الْجَمَاعَةِ. ض

6396. Ayır ayrı değil birlikte yiyin, zira bereket birlikte yemektir. ⁶³⁹⁶

٦٣٩٧- كُلُوا جَمِيعاً وَلَا تَفَرَّقُوا فَإِنَّ طَعَامَ الْوَاحِدِ يَكْفِي الْإِنْسَانَ وَطَعَامَ الْإِنْسَانِ
يَكْفِي الثَّلَاثَةَ وَالْأَرْبَعَةَ كُلُّوْا جَمِيعاً وَلَا تَفَرَّقُوا فَإِنَّ الْبَرَكَهَ فِي الْجَمَاعَةِ. ض

6397. Birlikte yiyin, ayrı ayrı yemeyin; zira bir kişinin yiyeceği iki
kişiye, iki kişinin yiyeceği üç ve dört kişiye yeter; birlikte yiyin ayrılma-
yın, bereket cemaatle birliktedir. ⁶³⁹⁷

٦٣٩٨- كُلُوا لُحُومَ الْأَصَاغِي وَادَّخِرُوا. صَح

6398. Kurbanların etlerini yiyin, bir miktarını da biriktirin. ⁶³⁹⁸

⁶³⁹³ Müttekî, nr. 28280, 28307; Elbânî, Zaîfe, nr. 165.

⁶³⁹⁴ Zebîdî, V, 265; Müttekî, nr. 28197; İbni Arrâk, II, 240.

⁶³⁹⁵ Ebû Nuaym, İsbahân, I, 134.

⁶³⁹⁶ Heysemî, V, 21; Müttekî, nr. 40723; Aclûnî, II, 51.

⁶³⁹⁷ Heysemî, V, 21; Müttekî, nr. 40723; Aclûnî, II, 51.

⁶³⁹⁸ Hâkim, IV, 232; Beyhakî, IV, 77; Müttekî, nr. 12196.

٦٣٩٩- كُلُوا فِي الْقَصْعَةِ مِنْ جَوَانِبِهَا وَلَا تَأْكُلُوا مِنْ وَسْطِهَا فَإِنَّ الْبَرَكَهَ تَنْزِلُ فِي وَسْطِهَا. ح

6399. Tabağın kenarlarından yiyin, ortasından yemeyin; zira bereket ortasına iner.⁶³⁹⁹

٦٤٠٠- كُلُوا مِنْ حَوَالَيْهَا وَذَرُوا ذِرْوَتَهَا يُبَارَكْ فِيهَا. ح

6400. Yemeğin kenarlarından yiyin, üstünü bırakın ki onda bereket olsun.⁶⁴⁰⁰

٦٤٠١- كُلُوا بِسْمِ اللَّهِ مِنْ حَوَالَيْهَا وَأَعْفُوا رَأْسَهَا فَإِنَّ الْبَرَكَهَ تَأْتِيهَا مِنْ فَوْقِهَا. ح

6401. Besmele ile yemeğin kenarlarından yiyip üstüne dokunmayın; zira bereket yemeğin üstünden gelir.⁶⁴⁰¹

٦٤٠٢- كُلُوا وَاشْرَبُوا وَتَصَدَّقُوا وَابْسُوا فِي غَيْرِ إِسْرَافٍ وَلَا مَخِيلَةٍ. صَح

6402. İsrafa ve böbürlenmeye kaçmadan yiyip için, sadaka verin ve giyinin.⁶⁴⁰²

Ayva

٦٤٠٣- كُلُوا السَّقَرَجَلَ فَإِنَّهُ يَجْلِي عَنِ الْقَوَادِ وَيُذْهِبُ بِطَحَائِ الصَّدْرِ.

6403. Ayva yiyin, o kalbi temizleyip gönül darlığını giderir.⁶⁴⁰³

٦٤٠٤- كُلُوا السَّقَرَجَلَ عَلَى الرَّيْقِ فَإِنَّهُ يُذْهِبُ وَغَرَ الصَّدْرِ. ض

6404. Aç karna ayva yiyin, o kalp çarpıntısını giderir.⁶⁴⁰⁴

⁶³⁹⁹ Ahmed, I, 230; Zebîdî, V, 216; Müttekî, nr. 40755.

⁶⁴⁰⁰ Hatîb, VI, 46; Müttekî, nr. 40756.

⁶⁴⁰¹ Beyhakî, Delâil, nr. 150; Müttekî, nr. 40757.

⁶⁴⁰² İbni Kesîr, III, 403.

⁶⁴⁰³ Müttekî, nr. 28260.

⁶⁴⁰⁴ Suyûtî, Hâvî, II, 92, 112.

٦٤٠٥ - كُلُّوا السَّفَرَجَلَ فَإِنَّهُ يُجِمُّ الْقَوَادَ وَيُشَجِّعُ الْقُلُوبَ وَيُحَسِّنُ الْوَلَدَ. ض

6405. Ayva yiyin; o gönlü rahatlatıp kalbi güçlendirir, çocuğu da güzelleştirir.⁶⁴⁰⁵

Çeşitli Hadisler

٦٤٠٦ - كَمَا تَكُونُوا يُؤَلَّى عَلَيْكُمْ. ض

6406. Nasıl olursanız öyle idare olunursunuz.⁶⁴⁰⁶

٦٤٠٧ - كَمَا لَا يُجْتَنَى مِنَ الشُّوْكِ الْعِنَبُ كَذَلِكَ لَا يَنْزِلُ الْفَجَّارُ مَنَازِلَ الْأَبْرَارِ وَهُمَا طَرِيقَانِ فَأَيُّهُمَا أَحَدْتُمْ أَدْرَكْتُمْ إِلَيْهِ. ض

6407. Dikenden üzüm toplanamayacağı gibi kötüler de iyilerin yerini alamaz; iyi ile kötünün her ikisi de birer yoldur, hangi yolu tutarsanız o yolda gidirsiniz.⁶⁴⁰⁷

٦٤٠٨ - كَمَا لَا يُجْتَنَى مِنَ الشُّوْكِ الْعِنَبُ كَذَلِكَ لَا يَنْزِلُ الْفَجَّارُ مَنَازِلَ الْأَبْرَارِ فَاسْلُكُوا أَيَّ طَرِيقٍ شِئْتُمْ فَأَيَّ طَرِيقٍ سَلَكْتُمْ وَرَدْتُمْ عَلَى أَهْلِهِ. ض

6408. Dikenden üzüm toplanamayacağı gibi kötüler de iyilerin yerini alamazlar; istediğiniz yoldan gidin, gittiğiniz yolda o yolun ehlini bulursunuz.⁶⁴⁰⁸

٦٤٠٩ - كَمَا لَا يَنْفَعُ مَعَ الشَّرْكِ شَيْءٌ كَذَلِكَ لَا يَصُرُّ مَعَ الْإِيمَانِ شَيْءٌ. ض

6409. Şirkle birlikte bir şey fayda vermediği gibi, imanla birlikte bir şey de zarar vermez.⁶⁴⁰⁹

٦٤١٠ - كَمَا يُضَاعَفُ لَنَا الْأَجْرُ كَذَلِكَ يُضَاعَفُ عَلَيْنَا الْبَلَاءُ. ح

⁶⁴⁰⁵ Müttekî, nr. 28258, 28260.

⁶⁴⁰⁶ Müttekî, nr. 14972; Aclûnî, II, 184.

⁶⁴⁰⁷ Ebû Nuaym, Isbahân, I, 112; Müttekî, nr. 43676-43677.

⁶⁴⁰⁸ Ebû Nuaym, Isbahân, I, 112; Müttekî, nr. 43676-43677.

⁶⁴⁰⁹ İbni Adî, II, 650; Hatîb, VII, 134; Müttekî, nr. 256

6410. Peygamberlere mükafatlar kat kat verildiği gibi, musibetler de kat kat verilir.⁶⁴¹⁰

٦٤١١- كَمَا تَدِينُ تُدَانُ.

6411. Nasıl davranırsan öyle karşılık görürsün.⁶⁴¹¹

٦٤١٢- كَمِ مِنْ أَشْعَثَ أَغْبَرَ ذِي طَمَرَيْنِ لَا يُؤْبَهُ لَهُ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَةٍ مِنْهُمْ
الْبَرَاءُ بْنُ مَالِكٍ. ض.

6412. Üstü başı dağınık, toz toprak içinde eski püskü elbiseler giyinip gözden uzak olan nice insanlar vardır ki, onlardan biri yemin edecek olsa Allah Teala onun yemini boşa çıkarmaz; Bera İbni Malik de onlardan biridir.⁶⁴¹²

٦٤١٣- كَمِ مِنْ ذِي طَمَرَيْنِ لَا يُؤْبَهُ لَهُ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَةٍ مِنْهُمْ عَمَّارُ بْنُ يَاسِرٍ. ض.

6413. Eski püskü elbiseler giyinip gözden uzak olan nice insanlar vardır ki, onlardan biri yemin edecek olsa Allah onun yemini boşa çıkarmaz; Ammar İbni Yasir de onlardan biridir.⁶⁴¹³

٦٤١٤- كَمِ مِنْ عَذْقٍ مُعَلَّقٍ لِأَيِّ الدَّخْدَاحِ فِي الْجَنَّةِ. صَح.

6414. Cennette Ebu'd-Dahdah için asılmış nice hurma salkımları vardır.⁶⁴¹⁴

٦٤١٥- كَمِ مِنْ جَارٍ مُتَعَلِّقٍ بِجَارِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَقُولُ يَا رَبِّ هَذَا أَغْلَقَ بَابَهُ دُونِي
فَمَنْعَ مَعْرُوفَةٍ. صَح.

6415. Nice komşular vardır ki kıyamet günü komşusunun yakasına yapışarak, "Yarabbi, bu adam kapısını yüzüme kapatıp iyiliğini benden esirgedi!" der.⁶⁴¹⁵

⁶⁴¹⁰ İbni Sad, VIII, 230; Müttekî, nr. 6809, 32191.

⁶⁴¹¹ Müttekî, nr. 23032; Aclûnî, II, 184.

⁶⁴¹² Münzirî, III, 113; Müttekî, nr. 34154-34155.

⁶⁴¹³ İbni Adî, II, 689; Müttekî, nr. 33523.

⁶⁴¹⁴ Müslim, Cenâiz 28; Müttekî, nr. 33180, 33182.

⁶⁴¹⁵ Müttekî, nr. 24931.

٦٤١٦- كَمْ مِنْ عَاقِلٍ عَقَلَ عَنِ اللَّهِ أَمْرَهُ وَهُوَ حَقِيرٌ عِنْدَ النَّاسِ دَمِيمٌ الْمَنْظَرِ يَنْجُو
غَدَاً وَكَمْ مِنْ ظَرِيفٍ اللِّسَانِ جَمِيلِ الْمَنْظَرِ عَظِيمِ الشَّانِ هَالِكٌ غَدَاً فِي الْقِيَامَةِ. صح

6416. İnsanlar tarafından hor görülmesine rağmen, Allah'a olan kul-luğunu bilerek ve akıllıca yapan nice kişiler vardır ki yarın onlar kurtu-luşa ererler; tatlı dilli, güzel giyimli şan şöret sahibi nice kimseler de vardır ki onlar da yarın kıyamet gününde helak olurlar.⁶⁴¹⁶

٦٤١٧- كَمْ مِمَّنْ أَصَابَهُ السَّلَاحُ لَيْسَ بِشَهِيدٍ وَلَا حَمِيدٍ وَكَمْ مِمَّنْ قَدْ مَاتَ عَلَى
فِرَاشِهِ خَتَفَ أَنْفِهِ عِنْدَ اللَّهِ صِدْقٌ شَهِيدٌ. ض

6417. Silahla öldürülen nice kimse vardır ki ne şehiddir ne de övül-meye değerdir, yatağında eceliyle ölen nice kimseler de vardır ki onlar Allah katında sıddık ve şehiddir.⁶⁴¹⁷

٦٤١٨- كَمْ مِنْ حَوْرَاءَ عَيْنَاءَ مَا كَانَ مَهْرُهَا إِلَّا قَبْضَةٌ مِنْ حِنْطَةٍ أَوْ مِثْلَهَا مِنْ تَمْرٍ. ض

6418. Nice huri gözlü kadınlar vardır ki, mehirleri sadece bir avuç buğday veya bir o kadar hurmadır.⁶⁴¹⁸

٦٤١٩- كَمْ مِنْ مُسْتَقْبَلٍ يَوْمًا لَا يَسْتَكْمِلُهُ وَتُنْتَظَرُ غَدَاً لَا يَبْلُغُهُ. ض

6419. Güne başlayan nice kimseler onu tamamlayamadan, yarını bekleyen nice kimseler de yarına çıkmadan ölürler.⁶⁴¹⁹

٦٤٢٠- كَمُلَ مِنَ الرِّجَالِ كَثِيرٌ وَلَمْ يَكْمُلْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا أَسِيَّةُ امْرَأَةِ فِرْعَوْنَ وَمَرْيَمُ

بِنْتُ عِمْرَانَ وَإِنْ فَضْلَ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ كَفَضْلِ الثَّرِيدِ عَلَى سَائِرِ الطَّعَامِ. صح

6420. Erkeklerden kemale erenler çok olmakla birlikte kadınlardan Firavun'un eşi Asiye, İmran kızı Meryem'den başka kemale eren olma-mıştır; Aişe'nin diğer kadınlara olan üstünlüğü de tiridin diğer yemek-lere olan üstünlüğü gibidir.⁶⁴²⁰

⁶⁴¹⁶ Ebû Nuaym, I, 313; İbni Arrâk, I, 215; Müttekî, nr. 5940.

⁶⁴¹⁷ Ebû Nuaym, VIII, 251.

⁶⁴¹⁸ İbnü'l-Cevzî, III, 253; İbni Arrâk, II, 379; Müttekî, nr. 16069; Zebîdî, IV, 174.

⁶⁴¹⁹ Kudâî, I, 345; Deylemî, III, 304.

⁶⁴²⁰ İbni Ebî Şeybe, VI, 389; Ahmed, IV, 394; Nesâî, Kübrâ, V, 93.

٦٤٢١- كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ. صح

6421. Dünyada garip veya bir yolcu gibi ol!⁶⁴²¹

٦٤٢٢- كُنْ وَرِعًا تَكُنْ أَعْبَدَ النَّاسِ وَكُنْ قَنِعًا تَكُنْ أَشْكَرَ النَّاسِ وَأَحَبَّ لِلنَّاسِ مَا تَحِبُّ لِنَفْسِكَ تَكُنْ مُؤْمِنًا وَأَخْسَنَ مُجَاوِرَةً مَنْ جَاوَرَكَ تَكُنْ مُسْلِمًا وَأَقْلَّ الضَّحِكَ فَإِنَّ كَثْرَةَ الضَّحِكِ تُمِيتُ الْقَلْبَ. ض

6422. Haramlardan kaçın ki insanların en abidi olasın, kanaat sahibi ol ki insanların en çok şükredeni olasın, kendin için istediğini diğer insanlar için de iste ki kamil bir mümin olasın, sana komşu olana güzel davran ki tam müslüman olasın, az gül, çünkü çok gülmek kalbi öldürür.⁶⁴²²

٦٤٢٣- كُنْتُ أَوَّلَ النَّاسِ فِي الْخَلْقِ وَآخِرَهُمْ فِي الْبَعْثِ. صح

6423. Ben yaratılmada insanların ilki, peygamber olarak gönderilmede ise sonuncuyum.⁶⁴²³

٦٤٢٤- كُنْتُ نَبِيًّا وَآدَمَ بَيْنَ الرُّوحِ وَالْجَسَدِ. صح

6424. Adem ruh ile beden arasındayken ben peygamberdim.⁶⁴²⁴

٦٤٢٥- كُنْتُ بَيْنَ شَرِّ جَارَيْنِ بَيْنَ أَبِي لَهَبٍ وَعَقْبَةِ بْنِ أَبِي مُعَيْطٍ إِنْ كَانَا لِيَأْتِيَانِ بِالْفُرُوثِ فَيَطْرَحَانِهَا عَلَى بَابِي حَتَّى إِنَّهُمَا لَيَأْتُونَ بِيَعْضٍ مَا يَطْرَحُونَ مِنَ الْأَذَى فَيَطْرَحُونَهُ عَلَى بَابِي. ض

6425. Evim komşuların en kötülerini olan Ebu Leheb'le Ukbe İbni Mu-ayt'ın evi arasındaydı, onlar işkembe pislikleri hatta kan ve dışkıya varıncaya getirip kapımın önüne atarlardı⁶⁴²⁵

⁶⁴²¹ İbni Hibbân, II, 471; Beyhakî, III, 369.

⁶⁴²² Beyhakî, Şuab, V, 53; Kudâî, I, 215; Ebû Yalâ, X, 260.

⁶⁴²³ Deylemî, III, 282.

⁶⁴²⁴ İbni Sad, VII, 59; İbni Ebî Şeybe, VII, 329.

⁶⁴²⁵ İbni Sad, I, 201.

٦٤٢٦- كُنْتُ مِنْ أَقَلِّ النَّاسِ فِي الْجَمَاعِ حَتَّى أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيَّ الْكُفَيْتَ فَمَا أُرِيدُهُ مِنْ سَاعَةٍ إِلَّا وَجَدْتُهُ وَهُوَ قَدَرٌ فِيهَا لَحْمٍ. ض

6426. Küfeyt denilen kaptaki yiyecek indirilmeden önce insanlar içinde en az ilişkide bulunanlardan biriydim; ama ondan sonra ne zaman istesem o gücü kendimde bulur oldum; o içi etle dolu bir kaptı.⁶⁴²⁶

٦٤٢٧- كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنِ الْأَشْرَبَةِ إِلَّا فِي ظُرُوفِ الْأَدَمِ فَأَشْرَبُوا فِي كُلِّ وَعَاءٍ غَيْرِ أَنْ لَا تَشْرَبُوا مُسْكِرًا. صَح

6427. Deri tulumlar dışındaki kaplardan su içmeyi yasaklamıştım; artık sarhoş edici şeyler içmemek şartıyla her türlü kaptan içebilirsiniz.⁶⁴²⁷

٦٤٢٨- كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنِ الْأَوْعِيَةِ فَأَنْبَدُوا وَاجْتَنَبُوا كُلَّ مُسْكِرٍ.

6428. Kaplarda sıra yapmayı yasaklamıştım ama bundan sonra onlarda sıra yapabilirsiniz, sarhoşluk veren şeylerden ise uzak durun!⁶⁴²⁸

٦٤٢٩- كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ لُحُومِ الْأَصْحَايِ فَوْقَ ثَلَاثٍ لِيَتَسَعَ ذَوُو الطُّوْلِ عَلَى مَنْ لَا طَوْلَ لَهُ فَكُلُوا مَا بَدَا لَكُمْ وَأَطِيعُوا وَادْخِرُوا. صَح

6429. İmkanı olanların olmayanlara yardım etmesi için kurban etlerinin üç günden fazla evlerde tutulmasını yasaklamıştım, ama artık dilediğiniz kadar yiyip başkalarına da yedirebilir, fazlasını da saklayabilirsiniz.⁶⁴²⁹

٦٤٣٠- كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَزُورُوا الْقُبُورَ فَإِنَّهَا تُرْهِدُ فِي الدُّنْيَا وَتُذَكِّرُ الْآخِرَةَ. صَح

6430. Ben sizi kabir ziyaretinden menetmiştim, artık kabirleri ziyaret edebilirsiniz, zira o sizin dünyaya olan rağbetinizi azaltıp size ahireti hatırlatır.⁶⁴³⁰

⁶⁴²⁶ İbni Sad, VIII, 192.

⁶⁴²⁷ Beyhakî, VIII, 311.

⁶⁴²⁸ İbni Abdilber, Temhîd, III, 227; Müttekî, nr. 13153.

⁶⁴²⁹ Beyhakî, IV, 76; Heysemî, III, 58; Müttekî, nr. 12198.

⁶⁴³⁰ Bûsürî, II, 42.

٦٤٣١- كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنِ زِيَارَةِ الْقُبُورِ إِلَّا فَرَّزُوهَا فَإِنَّهَا تُرْقِي الْقَلْبَ وَتُذَمِّعُ الْعَيْنَ وَتُذَكِّرُ الْآخِرَةَ وَلَا تَقُولُوا هُجْرًا.

6431. Sizi kabir ziyaretinden menetmiştim, bundan böyle kabirleri ziyaret edin, zira o kalpleri inceltip gözleri yaşartır ve size ahireti de hatırlatır, orada kötü söz de söylemeyin! ⁶⁴³¹

٦٤٣٢- كُنْسُ الْمَسَاجِدِ مُهُورُ الْخَوْرِ الْعَيْنِ. ض

6432. Mescidlerin tozu toprağı, hurilerin mehirleridir. ⁶⁴³²

٦٤٣٣- كُونُوا فِي الدُّنْيَا أَضْيَافًا وَاتَّخِذُوا الْمَسَاجِدَ بُيُوتًا وَعَوِّدُوا قُلُوبَكُمْ الرِّقَّةَ وَأَكْثِرُوا التَّفَكُّرَ وَالْبُكَاءَ وَلَا تَخْتَلِفَنَّ بَيْنَكُمْ الْأَهْوَاءُ تَبْنُونَ مَا لَا تَسْكُنُونَ وَتَجْمَعُونَ مَا لَا تَأْكُلُونَ وَتَأْمَلُونَ مَا لَا تَذَرُكُونَ. ض

6433. Dünyada misafir gibi olup mescidleri ev edinin, kalplerinizi inceliğe alıştırıp çokça tefekkür ederek ağlayın, nefsin kötü arzuları sizi ayrınlığa düşürmesin, içinde oturamayacağımız binalar yapıp yiyemeyeceğiniz şeyler topluyor ve ulaşamayacağınız emeller besliyorsunuz. ⁶⁴³³

٦٤٣٤- كُونُوا لِلْعِلْمِ رِعَاةً لَا تَكُونُوا لَهُ رُؤَاةً. ض

6434. İlmin gereğine riayet eden olu, rivayet eden olmayın! ⁶⁴³⁴

٦٤٣٥- كَلَامُ ابْنِ آدَمَ كُلُّهُ عَلَيْهِ لَا لَهُ إِلَّا أَمْرًا بِمَعْرُوفٍ أَوْ نَهْيًا عَنْ مُنْكَرٍ أَوْ ذِكْرٍ
اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ. صَح

6435. İnsanoğlunun iyiliği emredip kötülüğü nehyetmesi veya Allah'ı zikretmesi dışındaki bütün sözleri lehine değil, aleyhinedir. ⁶⁴³⁵

⁶⁴³¹ Nesâî, Kübrâ, IV, 77; Hâkim, I, 532.

⁶⁴³² İbnü'l-Cevzî, III, 254; İbni Arrâk, II, 38.

⁶⁴³³ Ebû Nuaym, I, 358.

⁶⁴³⁴ Mütttekî, nr. 29335.

⁶⁴³⁵ Taberânî, XXIII, 243; Hâkim, II, 557; Beyhakî, Şuab, IV, 245.

٦٤٣٦- كَلَامُ أَهْلِ السَّمَوَاتِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

6436. Gök ehlinin en çok söylediği söz, "Allah'dan başka güç ve kuvvet yoktur" sözüdür.⁶⁴³⁶

٦٤٣٧- كَلَامِي لَا يَنْسَخُ كَلَامَ اللَّهِ وَكَلَامُ اللَّهِ يَنْسَخُ كَلَامِي وَكَلَامُ اللَّهِ يَنْسَخُ بَعْضُهُ بَعْضًا.

6437. Benim sözlerim Allah'ın sözlerini neshetmez, Allah'ın sözleri ise benim sözlerimi neshettiği gibi, onun sözleri de birbirini nesheder.⁶⁴³⁷

٦٤٣٨- كَيْفَ أَنْتُمْ إِذَا كُنْتُمْ مِنْ دِينِكُمْ فِي مِثْلِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ لَا يُنْصِرُهُ مِنْكُمْ إِلَّا الْبَصِيرُ. ض

6438. Dini bakımdan mehtaplı gecedeki Ay gibi olmanıza rağmen sadece basiret sahiplerinin görebileceği bir zamanda bakalım ne yapacaksınız?⁶⁴³⁸

٦٤٣٩- كَيْفَ أَنْتُمْ إِذَا جَارَتْ عَلَيْكُمُ الْوَلَاءُ. ح

6439. İdarecileriniz size zulmettiği zaman haliniz nasıl olur?⁶⁴³⁹

٦٤٤٠- كَيْفَ أَنْتُمْ إِذَا نَزَلَ ابْنُ مَرْيَمَ فِيكُمْ فَأَمَّكُمْ.

6440. Meryem oğlu İsa yere inip de size imam olduğu zaman haliniz nice olur!⁶⁴⁴⁰

٦٤٤١- كَيْفَ أَنْتَ يَا غَوْنِمِرُ إِذَا قِيلَ لَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْلِمْتَ أَمْ جِهَلْتَ فَإِنْ قُلْتَ عِلِمْتُ قِيلَ لَكَ فَمَاذَا عَمِلْتَ فِيمَا عِلِمْتَ وَإِنْ قُلْتَ جِهَلْتُ قِيلَ لَكَ فَمَا كَانَ عَذْرُكَ فِيمَا جِهَلْتَ أَلَا تَعْلَمْتَ. ض

⁶⁴³⁶ Hatib, VIII, 333.

⁶⁴³⁷ İbni Adî, II, 180; Dârekutrî, IV, 145.

⁶⁴³⁸ İbni Asâkir, VI, 415; Müttekî, nr. 925.

⁶⁴³⁹ Buhârî, Kebîr, VI, 144; İbni Adî, V, 56; Ziyâ, IX, 80; Heysemî, V, 237.

⁶⁴⁴⁰ Ebû Avane, I, 106; Beğavî, VI, 139.

6441. Ey Uveymir, kıyamet günü sana, "Alim miydin, cahil miydin?" diye sorulduğunda halin ne olur? Eğer "Alimdim!" dersen sana bildiğinle ne yaptığın, "Cahildim!" dersen, niye cahil kalıp öğrenmediğin sorulur.⁶⁴⁴¹

٦٤٤٢- كَيْفَ بَكُم إِذَا كُنْتُمْ مِنْ دِينِكُمْ كَرُوءِيَةِ الْهَالِكِ. ض

6442. Dininizi öğrenmenizin hilali görmek gibi olacağı bir zamanda haliniz nasıl olur?⁶⁴⁴²

٦٤٤٣- كَيْفَ يَقْدُسُ اللَّهُ أُمَّةً لَا يُؤْخَذُ مِنْ شَدِيدِهِمْ لِضَعْفِهِمْ. صَح

6443. Zayıfların güçlülerden hakkının alınmadığı bir milleti Allah nasıl yüceltir?⁶⁴⁴³

٦٤٤٤- كَيْفَ يَقْدُسُ اللَّهُ أُمَّةً لَا يَأْخُذُ ضَعْفُهَا حَقَّهُ مِنْ قُوَّيِّهَا وَهُوَ غَيْرُ مَتَّعٍ. صَح

6444. Zayıfın güçlüden çekinmeden hakkını alamadığı bir milleti Allah nasıl yüceltir?⁶⁴⁴⁴

٦٤٤٥- كَيْفَ وَقَدْ قِيلَ. صَح

6445. Onun kardeşin olduğu söylendikten sonra onunla nasıl evli kalabilirsin?⁶⁴⁴⁵

٦٤٤٦- كَيْلُوا طَعَامَكُمْ يَبَارِكْ لَكُمْ فِيهِ. صَح

6446. Yiyeceklerinizi ölçün ki bereketli olsun!⁶⁴⁴⁶

٦٤٤٧- كَيْلُوا طَعَامَكُمْ فَإِنَّ الْبَرَكَهَ فِي الطَّعَامِ الْمَكِيِّ. صَح

6447. Yiyeceklerinizi ölçün, yiyeceklerde bereket ölçmektedir.⁶⁴⁴⁷

٦٤٤٨- الْكَافِرُ يُلْجِمُهُ الْعَرَقُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَقُولَ أَرَحْنِي وَلَوْ إِلَى النَّارِ.

⁶⁴⁴¹ İbni Asâkir, III, 86; Müttekî, nr. 29009.

⁶⁴⁴² İbni Asâkir, LXII, 41.

⁶⁴⁴³ İbni Hibbân, XI, 443; Ebû Yalâ, IV, 7.

⁶⁴⁴⁴ İbni Ebi Âsım, I, 257; Beyhakî, X, 94.

⁶⁴⁴⁵ Ahmed, IV, 7; Taberânî, XVII, 353; Beğavî, IX, 86; Müttekî, nr. 15681.

⁶⁴⁴⁶ Buharî, Büyü 52.

⁶⁴⁴⁷ Elbânî, Sahîh, nr. 4599.

6448. Kıyamet günü ter kafirin boğazına kadar çıkar da o, "Yarabbi cehenneme göndermekle de olsa beni rahatlat!" demek zorunda kalır.⁶⁴⁴⁸

٦٤٤٩-الْكَبَائِرُ الْإِشْرَاقُ بِاللَّهِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ وَقَتْلُ النَّفْسِ وَالْيَمِينُ الْعَمُوسُ. صَح

6449. Büyük günahlar Allah'a şirk koşmak, ana babaya asi olmak, adam öldürmek ve yalan yere yemin etmektir.⁶⁴⁴⁹

٦٤٥٠-الْكَبَائِرُ سَبْعُ الْإِشْرَاقُ بِاللَّهِ وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَقَذْفُ الْمُحْصَنَةِ وَالْفِرَارُ مِنَ الرَّحْفِ وَأَكْلُ الرِّبَا وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ وَالرُّجُوعُ إِلَى الْأَعْرَابِ بَعْدَ الْهَجْرَةِ. صَح

6450. Büyük günahlar yedi tane olup onlar Allah'a ortak koşmak, haksız yere haram kılman bir cana kıymak, namuslu kadınlara zina isnadında bulunmak, savaştan kaçmak, faiz almak, yetim malı yemek, hicret ettikten sonra bedeviliğe geri dönmektir.⁶⁴⁵⁰

٦٤٥١-الْكَبَائِرُ الشِّرْكُ بِاللَّهِ وَقَتْلُ النَّفْسِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ أَلَا أَنْبَهُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكَبَائِرِ قَوْلُ الزُّورِ. صَح

6451. Büyük günahlar Allah'a şirk koşup adam öldürmek ve ana babaya karşı gelmektir; büyük günahların en büyüğünü haber vereyim mi? o da yalan söylemektir.⁶⁴⁵¹

٦٤٥٢-الْكَبَائِرُ الْإِشْرَاقُ بِاللَّهِ وَقَذْفُ الْمُحْصَنَةِ وَقَتْلُ النَّفْسِ الْمُؤْمِنَةِ وَالْفِرَارُ يَوْمَ الرَّحْفِ وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ الْمُسْلِمِينَ وَالْحَادُّ بِالْبَيْتِ قَبْلَتِكُمْ أَحْيَاءً وَأَمْوَاتًا. صَح

6452. Büyük günahlar Allah'a şirk koşup namuslu kadınlara iftira atmak, mümin birini öldürüp harp meydanından kaçmak, yetim malı

⁶⁴⁴⁸ Deylemî, III, 312.

⁶⁴⁴⁹ İbni Cerîr, VIII, 249.

⁶⁴⁵⁰ Taberânî, Evsat, VI, 32; Heysemî, I, 104.

⁶⁴⁵¹ Ahmed, III, 131; İbni Mende, İmân, II, 569.

yiyip müslüman olan ana babaya karşı gelmek, ölü ve dirilerin kiblesi olan Kabe'ye saygısızlık etmektir.⁶⁴⁵²

٦٤٥٣- الْكِبَرُ مَنْ بَطَرَ الْحَقَّ وَغَمَطَ النَّاسَ. صَح

6453. Kibir hakka karşı gelmek ve insanları küçük görmektir.⁶⁴⁵³

٦٤٥٤- الْكِبَرُ الْكِبَرُ.

6454. Büyüğe, yaşlıya öncelik verin!⁶⁴⁵⁴

٦٤٥٥- الْكَذِبُ كُلُّهُ إِثْمٌ إِلَّا مَا نَفَعَ بِهِ مُسْلِمٌ أَوْ دَفَعَ بِهِ عَنِ دِينِ ح.

6455. Bir müslümana fayda veren veya dinden bir zararı defeden yalan dışında bütün yalanlar günahıdır.⁶⁴⁵⁵

٦٤٥٦- الْكَذِبُ يُسَوِّدُ الْوَجْهَ وَالْتِمِيمَةُ عَذَابُ الْقَبْرِ. ض

6456. Yalan yüzü karartır, koğuculuk da kabir azabına sebep olur.⁶⁴⁵⁶

٦٤٥٧- الْكُرْسِيُّ لَوْلُو وَالْقَلَمُ لَوْلُو وَطُولُ الْقَلَمِ سَبْعُمِائَةِ سَنَةٍ وَطُولُ الْكُرْسِيِّ حَيْثُ لَا يَعْلَمُهُ الْعَالَمُونَ. ض

6457. Kürsi ile kalem inciden olup kalemin uzunluğu yediyüz yıllık mesafe kadardır, kürsinin uzunluğunu ise kimse bilemez.⁶⁴⁵⁷

٦٤٥٨- الْكَرَمُ التَّقْوَى وَالشَّرَفُ التَّوَاضُّعُ وَالْيَقِينُ الْغِنَى.

6458. Asalet takva, şeref tevazu, kuvvetli iman tokgözlülüktür.⁶⁴⁵⁸

٦٤٥٩- الْكَرِيمُ ابْنُ الْكَرِيمِ ابْنُ الْكَرِيمِ يُوسُفُ بْنُ يَعْقُوبَ بْنِ اسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ. صَح

⁶⁴⁵² İbni Cerîr, V, 39; Beyhakî, III, 409.

⁶⁴⁵³ Hâkim, IV, 201; Beyhakî, Şuab, V, 161.

⁶⁴⁵⁴ Humeydî, I, 196; Ahmed, IV, 2; İbni Hibbân, XIII, 358.

⁶⁴⁵⁵ Rûyânî, I, 410.

⁶⁴⁵⁶ Beyhakî, Şuab, IV, 208; Ebû Yalâ, XIII, 435; Heysemî, VIII, 91.

⁶⁴⁵⁷ Ebû Nuaym, III, 179.

⁶⁴⁵⁸ Ahmed, V, 10; Beyhakî, VII, 136; İrâkî, III, 331.

6459. Kerim oğlu kerim oğlu kerim oğlu olan iyi insan İbrahim oğlu İshak oğlu Yakub oğlu Yusuf'tur.⁶⁴⁵⁹

٦٤٦٠-الْكِبْرُ لَا يَقْطَعُ الصَّلَاةَ وَلَكِنْ يَقْطَعُهَا الْقَرْقَرَةُ. ض

6460. Sesli gülmek dışında tebessüm etmek namazı bozmaz.⁶⁴⁶⁰

٦٤٦١-الْكَلْبُ الْأَسْوَدُ الْبَهِيمُ شَيْطَانٌ. صَح

6461. Siyah renkli köpek, şeytandır.⁶⁴⁶¹

٦٤٦٢-الْكَلِمَةُ الْحِكْمَةُ ضَالَّةُ الْمُؤْمِنِ فَحَيْثُ وَجَدَهَا فَهُوَ أَحَقُّ بِهَا. ح

6462. Hikmetli söz müminin yitiğidir, bulduğu yerde onu almalıdır.⁶⁴⁶²

٦٤٦٣-الْكَمَاءُ مِنَ الْمَنِّ وَمَاوُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ. صَح

6463. Mantar kudret helvası cinsindendir, suyu da göze şifadır.⁶⁴⁶³

٦٤٦٤-الْكَمَاءُ مِنَ الْمَنِّ وَالْمَنِّ مِنَ الْجَنَّةِ وَمَاوُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ. صَح

6464. Mantar kudret helvası cinsinden, kudret helvası da cennetten indirilen bir nimettir; suyu da göze şifadır.⁶⁴⁶⁴

٦٤٦٥-الْكَنُودُ الَّذِي يَأْكُلُ وَخَدَهُ وَيَمْنَعُ رِفْدَهُ وَيَضْرِبُ عَبْدَهُ. ض

6465. Kenud olan yalnız yer, taifesini men eder, kölesini de döver.⁶⁴⁶⁵

٦٤٦٦-الْكُوْثَرُ نَهْرٌ فِي الْجَنَّةِ حَافَتَاهُ مِنْ ذَهَبٍ وَمَجْرَاهُ عَلَى الدَّرِّ وَالْيَاقُوتِ تُرْبَتُهُ

أَطْيَبُ رِيحاً مِنَ الْمِسْكِ وَمَاوُهُ أَخْلَى مِنَ الْعَسَلِ وَأَشَدُّ بَيَاضاً مِنَ الثَّلْجِ. صَح

6466. Kevser cennette bir nehirdir, kıyıları altından olup inci ve yakutlar üzerinden akar, toprağı miskten daha güzel kokar, suyu baldan daha tatlı, rengi kardan daha beyazdır.⁶⁴⁶⁶

⁶⁴⁵⁹ Ahmed, II, 96; Buhârî, Müfred, I, 212.

⁶⁴⁶⁰ Hatîb, XI, 345.

⁶⁴⁶¹ Ahmed, VI, 157.

⁶⁴⁶² Müttelâ, nr. 28757; Zebîdî, I, 313.

⁶⁴⁶³ Ahmed, I, 187; Nesâî, Kübrâ, IV, 156.

⁶⁴⁶⁴ Ahmed, I, 187; Nesâî, Kübrâ, IV, 156.

⁶⁴⁶⁵ Taberânî, VIII, 245; Heysemî, VII, 142; Deylemî, IV, 338.

⁶⁴⁶⁶ Ahmed, II, 67; Deylemî, III, 310.

٦٤٦٧- الْكَوْثَرُ نَهْرٌ أَعْطَانِيهِ اللَّهُ فِي الْجَنَّةِ تَرَابُهُ مِنْكَ أَبْيَضُ مِنَ اللَّبَنِ وَأَخْلَى مِنَ الْعَسَلِ تَرْدُهُ طَائِرٌ أَعْنَاقُهَا مِثْلُ أَعْنَاقِ الْجُرُزِ أَكَلُهَا أَنْعَمُ مِنْهَا. صح

6467. Kevser, Allah'ın bana cennette verdiği bir ırmaktır; onun toprağı misk, suyu süttten daha beyaz ve baldan daha tatlıdır; o ırmakta boynları deve boynuna benzer bir takım kuşlar vardır; onları yemek onlara bakmaktan daha güzeldir.⁶⁴⁶⁷

٦٤٦٨- الْكَيْسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ وَالْعَاجِزُ مَنْ أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا وَتَمَنَّى عَلَى اللَّهِ الْأَمَانِيَّ. صح

6468. Akıllı, nefsinin hesaba çekip ölümden sonrası için çalışan, aciz de nefsinin kötü arzularına tabi olup Allah'dan olmadık şeyler isteyendir.⁶⁴⁶⁸

٦٤٦٩- الْكَيْسُ مَنْ عَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ وَالْعَارِي الْعَارِي مِنَ الدِّينِ اللَّهُمَّ لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشُ الْآخِرَةِ.

6469. Akıllı kişi ölüm sonrası için çalışan, çıplak kişi de din kisvesini üzerinden çıkarıp atan kişidir; Allahum ahiret hayatından başka hayat yoktur!⁶⁴⁶⁹

Hz. Peygamber

٦٤٧٠- كَانَ أَبْيَضَ مَلِيحاً مُقَصِّدًا. صح

6470. Beyaz tenli, güzel yüzlü ve orta boyluydu.⁶⁴⁷⁰

٦٤٧١- كَانَ أَبْيَضَ كَأَنَّمَا صَبِغَ مِنْ فَضَّةٍ رَجُلَ الشَّعْرِ. صح

6471. Teni gümüş gibi beyaz olup saçları dalgalıydı.⁶⁴⁷¹

⁶⁴⁶⁷ Ahmed, III, 220; Nesâî, Kübrâ, VI, 523; Hâkim, II, 585.

⁶⁴⁶⁸ Ahmed, IV, 124; Taberânî, VII, 281; Hâkim, I, 125.

⁶⁴⁶⁹ Beyhakî, Şuab, XIII, 128.

⁶⁴⁷⁰ Müslim, Fedâil 99; Ahmed, V, 454.

⁶⁴⁷¹ Müttetkî, nr. 17808, 18553; Zebîdî, VII, 146, 148.

٦٤٧٢- كَانَ أَبْيَضَ مُشْرِبًا بَيَاضُهُ بِحُمْرَةِ وَكَانَ أَسْوَدَ الْحَدَقَةِ أَهْدَبَ الْأَشْفَارِ. صح

6472. Teninin beyazlığı kırmızılığa yakın olup kara gözlü ve uzun kirpikliydi.⁶⁴⁷²

٦٤٧٣- كَانَ أَبْيَضَ مُشْرِبًا بِحُمْرَةِ ضَخْمِ الْهَامَةِ أَعْرَأَبَلَجَ أَهْدَبَ الْأَشْفَارِ.

6473. Kırmızıya yakın beyaz tenli, iri gövdeli, parlak, gözlü yüzlü ve uzun kirpikliydi.⁶⁴⁷³

٦٤٧٤- كَانَ أَحْسَنَ النَّاسِ وَجْهًا وَأَحْسَنَهُمْ خُلُقًا لَيْسَ بِالطَّوِيلِ الْبَائِنِ وَلَا بِالْقَصِيرِ. صح

6474. İnsanların en güzel yüzlüsü ve en güzel ahlaklısı olup ne aşırı derecede uzun, ne de aşırı kısaydı.⁶⁴⁷⁴

٦٤٧٥- كَانَ أَحْسَنَ الْبَشَرِ قَدَمًا. صح

6475. Ayakları güzeldi.⁶⁴⁷⁵

٦٤٧٦- كَانَ أَحْسَنَ النَّاسِ خُلُقًا.

6476. İnsanların en güzel ahlaklısıydı.⁶⁴⁷⁶

٦٤٧٧- كَانَ أَحْسَنَ النَّاسِ وَأَجْوَدَ النَّاسِ وَأَشَجَعَ النَّاسِ. صح

6477. İnsanların en güzeli, en cömerdi ve en cesuruydu.⁶⁴⁷⁷

٦٤٧٨- كَانَ أَحْسَنَ النَّاسِ صِفَةً وَأَجْمَلَهَا كَانَ رَنَعَةً إِلَى الطَّوِيلِ مَا هُوَ بَعِيدَ مَا بَيْنَ الْمُنْكِنِ أَسِيلِ الْخَدَّيْنِ شَدِيدَ سَوَادِ الشَّعْرِ أَكْحَلَ الْعَيْنَيْنِ أَهْدَبَ الْأَشْفَارِ إِذَا وَطِئَ بِقَدَمِهِ وَطِئَ بِكُلِّهَا لَيْسَ لَهُ أَحْمَصُ إِذَا وَضَعَ رِذَاءَهُ عَنْ مَنْكَبَيْهِ فَكَأَنَّهُ سَبِيكَةُ فَضَّةٍ وَإِذَا ضَجَّكَ يَتَلَأَلُ. صح

⁶⁴⁷² İbni Sad, I, 122; Müttetkî, nr. 17809, 18564.

⁶⁴⁷³ İbni Kesir, Bidaye, VI, 21.

⁶⁴⁷⁴ Buhârî, Menakub 23; Müslim, Fezail 113.

⁶⁴⁷⁵ İbni Sad, I, 2, 127; Müttetkî, nr. 17812.

⁶⁴⁷⁶ Müslim, Mesâcid 48, Adab 5, Fedâil 13; Ahmed, III, 212, 270.

⁶⁴⁷⁷ Buhârî, Cihâd, 82; Edeb 39; Müslim, Fedâil 48; Tirmizî, Cihâd, 15; İbni Mâce, Cihâd, 9; Ahmed, III, 147.

6478. Yaratılış olarak insanların en güzeli idi; orta boylu olup omuzları arası çok geniş değildi; yanakları tombul olmayıp saçları siyahtı; gözleri sürmeli gibi görünüp uzun kirpikleri vardı; yere bastığı zaman ayağının tümüyle basardı; ayakları düz taban değildi; hırkasını çıkardığı zaman omuzları gümüşü andırır, güldüğü zaman da yüzü parlardı.⁶⁴⁷⁸

٦٤٧٩- كَانَ أَزْهَرَ اللَّوْنِ كَأَنَّ عَرَفَةَ اللَّوْلُو إِذَا مَشَى تَكَفَّأ.

6479. Rengi parlak, teri inci gibi olup yürüdüğü zaman sağa sola salınırdı.⁶⁴⁷⁹

٦٤٨٠- كَانَ أَشَدَّ حَيَاءً مِنَ الْعَذْرَاءِ فِي خِذْرِهَا. صَح

6480. Perde arkasındaki bakire kızıdan daha utangaçtı.⁶⁴⁸⁰

٦٤٨١- كَانَ أَفْلَحَ النَّبِيِّينَ إِذَا تَكَلَّمَ رَجُلٌ كَالنُّورِ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ ثَنَائَاهُ. صَح

6481. Ön dişleri seyrek olup konuştuğu zaman dişlerinin arasından sanki nur saçılırdı.⁶⁴⁸¹

٦٤٨٢- كَانَ أَصْبَرَ النَّاسِ عَلَى أَقْدَارِ النَّاسِ. صَح

6482. İnsanların kötülüklerine karşı insanların en sabırlısı idi.⁶⁴⁸²

٦٤٨٣- كَانَ حَسَنَ السَّبِيلَةِ. صَح

6483. Sakalı güzeldi.⁶⁴⁸³

٦٤٨٤- كَانَ خَاتَمُ النَّبُوَّةِ فِي ظَهْرِهِ بَضْعَةً نَاشِزَةً.

6484. Peygamberlik mührü, sırtının üstünde bir et parçası şeklindeydi.⁶⁴⁸⁴

⁶⁴⁷⁸ Müttekî, nr. 17815; Zebîdî, VII, 150, 322.

⁶⁴⁷⁹ Müslim, Fedâil 21; Ahmed, III, 228; Müttekî, nr. 17816, 18529.

⁶⁴⁸⁰ Buhârî, Menâkub 23; Edeb 72,77; Müslim, Fedâil 67; İbni Mâce, Zühed 17; Ahmed, III, 77, 79, 88, 91, 92.

⁶⁴⁸¹ Müttekî, nr. 17819; Zebîdî, VII, 151.

⁶⁴⁸² Müttekî, nr. 17818.

⁶⁴⁸³ Taberânî, XVIII, 15; Heysemî, VIII, 281; Müttekî, nr. 17820.

⁶⁴⁸⁴ Müttekî, nr. 17821.

٦٤٨٥- كَانَ خَاتَمُهُ غُدَّةَ حَمْرَاءٍ مِثْلَ بَيْضَةِ الْحَمَامَةِ.

6485. Peygamberlik mührü, kırmızı bir et parçası gibi olup güvercin yumurtası kadardı.⁶⁴⁸⁵

٦٤٨٦- كَانَ رُبْعَةً مِنَ الْقَوْمِ لَيْسَ بِالطَّوِيلِ الْبَائِنِ وَلَا بِالْقَصِيرِ أَزْهَرَ اللَّوْنِ لَيْسَ بِالْأَبْيَضِ الْأَمْهَقِ وَلَا بِالْأَدَمِ وَلَيْسَ بِالْجَعْدِ الْقَطِطِ وَلَا بِالْسَّبِطِ. صح

6486. İnsanlar arasında orta boylu idi; ne aşırı derecede uzun ne de kısaydı; buğday tenli olup ne çok beyaz ne de çok esmerdi; saçı ne çok kıvrıkcık, ne de tam düzdü.⁶⁴⁸⁶

٦٤٨٧- كَانَ شَبَحَ الذَّرَاعَيْنِ بَعِيدَ مَا بَيْنَ الْمَنْكَبَيْنِ أَهْدَبَ أَشْفَارِ الْعَيْنَيْنِ. صح

6487. Kolları iri, omuzları geniş, kirpikleri uzundu.⁶⁴⁸⁷

٦٤٨٨- كَانَ شَعْرُهُ دُونَ الْجُمَةِ وَفَوْقَ الْوَفْرِ. صح

6488. Saçları kulak yumuşağının aşağısında, omuzlarının yukarısındaydı.⁶⁴⁸⁸

٦٤٨٩- كَانَ شَيْئُهُ نَحْوَ عِشْرِينَ شَعْرَةً. صح

6489. Saçında yirmiye yakın ağarmış kıl vardı.⁶⁴⁸⁹

٦٤٩٠- كَانَ صَخَمَ الرَّأْسِ وَالْيَدَيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ. صح

6490. Başı, kolları ve ayakları iriceydi.⁶⁴⁹⁰

٦٤٩١- كَانَ صَلْبُ الْعَقَبِ أَشْكَلَ الْعَيْنَيْنِ مِنْهُوسَ الْعَقَبِ. صح

6491. Ağzı geniş, gözü iri olup topukları fazla etli değildi.⁶⁴⁹¹

⁶⁴⁸⁵ Müttekî, nr. 17822.

⁶⁴⁸⁶ Buhârî, Menakıb 23; Müslim, Fedâil 113; Ahmed, III, 240.

⁶⁴⁸⁷ Ahmed, II, 328; Müttekî, nr. 18531; Zebîdî, VII, 153.

⁶⁴⁸⁸ Müttekî, nr. 17829.

⁶⁴⁸⁹ Müttekî, nr. 17830; Zebîdî, II, 423.

⁶⁴⁹⁰ Müttekî, nr. 17831.

⁶⁴⁹¹ Beyhakî, Delâil, I, 210, 245.

٦٤٩٢- كَانَ ضَخَمَ الْهَامَةِ عَظِيمَ اللَّحْيَةِ. صَح

6492. Gövdesi iri, sakalı gösterişliydi.⁶⁴⁹²

٦٤٩٣- كَانَ فَخْمًا مُفَخَّمًا يَتَأَلَّأُ وَجْهَهُ تَأَلَّؤُ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ أَطْوَلُ مِنَ الْمَرْبُوعِ وَأَقْصَرَ مِنَ الْمَشْدَبِ عَظِيمَ الْهَامَةِ رَجُلَ الشَّعْرِ إِنْ انْفَرَقَتْ عَقِيقَتُهُ فَرَقَ وَإِلَّا فَلَا يُجَاوِزُ شَعْرُهُ شَخْمَةً أَذْنِيهِ إِذَا هُوَ وَقَرَهُ أَزْهَرَ اللَّوْنِ وَاسِعَ الْجَبِينِ أَرْجَ الْخَوَاجِبِ سَوَابِغُ فِي غَيْرِ قَرْنٍ بَيْنَهُمَا عِرْقٌ يَدْرُهُ الْغَضَبُ أَقْسَالُ عَرَيْنٍ لَهُ نُورٌ يَغْلُوهُ يَخْسِبُهُ مَنْ لَمْ يَتَأَمَّلْهُ أَشَمَّ كَثَّ اللَّحْيَةِ سَهْلَ الْخَدَّيْنِ ضَلِيعَ الْقِمِّ أَشْنَبَ مُفْلَجَ الْأَسْنَانِ دَقِيقَ الْمَسْرُوبَةِ كَأَنَّ عُنُقَهُ جِيدٌ دُمِيَّةٌ فِي صَفَاءِ الْفِضَّةِ مُعْتَدِلَ الْخَلْقِ بَادِنًا مُتَمَاسِكًا سَوَاءَ الْبُطْنِ وَالصَّدْرِ عَرِيضَ الصَّدْرِ بُعِيدَ مَا بَيْنَ الْمَنْكِبَيْنِ ضَخَمَ الْكَرَادِيسِ أَنْوَرَ الْمُتَجَرَّدِ مَوْصُولَ مَا بَيْنَ اللَّبَّةِ وَالسُّرَّةِ بِشَعْرِ يَجْرِي كَالْخَطِّ عَارِي الْفُتَيْنِ وَالْبُطْنِ مِمَّا سِوَى ذَلِكَ أَشْعَرَ الدَّرَاعَيْنِ وَالْمَنْكِبَيْنِ وَأَعَالِي الصَّدْرِ طَوِيلَ الرِّزْدَيْنِ رَحْبَ الرَّاحَةِ سَبْطَ الْعَصَبِ شَتْنُ الْكَفَّيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ سَائِلَ الْأَطْرَافِ خَمَصَانَ الْأَخْمَصَيْنِ مَسِيحَ الْقَدَمَيْنِ يَنْبُو عَنْهُمَا الْمَاءُ إِذَا زَالَ تَقْلَعُوا وَيَخْطُو تَكْفُؤًا وَيَمْشِي هَوْنًا ذَرِيعَ الْمِشْيَةِ كَأَنَّمَا يَنْحَطُّ مِنْ صَبَبٍ وَإِذَا التَّقَّتْ التَّقَّتْ جَمِيعًا خَافِضَ الطَّرْفِ نَظَرُهُ إِلَى الْأَرْضِ أَطْوَلُ مِنْ نَظَرِهِ إِلَى السَّمَاءِ جُلُّ نَظَرِهِ الْمَلَاخِظَةَ يَسُوقُ أَصْحَابَهُ وَيَبْدَأُ مَنْ لَقِيَهُ بِالسَّلَامِ. صَح

6493. O zatında büyük olduğu gibi, insanların gözünde ve gönlünde de büyüktü; yüzü ayın ondördü gibi parlardı; ne fazla uzun, ne de fazla kısa olup orta boyluydu; kafası büyükçe olup saçı dalgalı ve düzgün olduğundan kolayca iki tarafa ayrılır, uzattığında kulak memelerini geçmezdi; buğday tenli olup alnu genişti; kaşları gür olmakla birlikte birbirine girmiş değildi; iki kaşının arasında bir damar vardı ki öfkelendiği zaman onlar hafifçe kabarırdı; burnunun ucu hafif kalkık olup yüzün-

den nur saçılır, iyice dikkat etmeyen onu kalkık burunlu sanırdı; sakalları gür olup yanakları düzgün ve ağzı büyükçeydi; dişleri inci gibi parlamakla birlikte bitişik değildi, göğsü hafif kıllı olup boynu zarif ve gümüş rengindeydi; vücut yapısı orantılı ve iri olup organları birbirleriyle uyumluydu; göğsüyle karnı aynı hizada olup göğsüyle omuzları genişçeydi, kemikleri kalın, vücudu nurlu, göğsünden göbeğine doğru inen ince bir kıl hattı uzanırdı; memeleri ile karnunda kıl olmayıp kollarıyla omuzları ve göğsünün üst kısmı kıllıydı; kolları uzunca olup avuçları genişçeydi; parmakları düzgündü, el ve ayak parmakları hafifçe kalın ve uzunca olup düz taban değildi; ayaklarının üstünde eğrilik olmayıp yıkandığında üzerinde su durmaz, yürüdüğünde ayaklarını yerde sürümez, adımlarını kaldırarak atardı; yürürken hafifçe öne meylederek mütevazi bir şekilde yürür, adımlarını genişçe atıp yüksekten inermişcesine yürürdü; sağa sola baktığında bütün vücuduyla birlikte dönerek bakar, normalde önüne nazar ederdi; yere bakışı göğsü bakışından fazlaydı; bakışlarının büyük bir kısmı tefekküre yönelik olup ashabını arkalarından takip eder, karşılaştıklarına selam verirdi.⁶⁴⁹³

٦٤٩٤- كَانَ فِي سَاقِيهِ حُمُوشَةٌ. صَح

6494. Bacakları inceydi.⁶⁴⁹⁴

٦٤٩٥- كَانَ فِي كَلَامِهِ تَرْزِيلٌ أَوْ تَرْسِيلٌ. صَح

6495. Ağır ağır, tane tane konuşurdu.⁶⁴⁹⁵

٦٤٩٦- كَانَ كَثِيرَ الْعَرَقِ. صَح

6496. Çokça terlerdi.⁶⁴⁹⁶

٦٤٩٧- كَانَ كَثِيرَ شَعْرِ اللَّحْيَةِ. صَح

6497. Sakalının kılları sıkı.⁶⁴⁹⁷

⁶⁴⁹³ Elbânî, Zâif, nr. 4470.

⁶⁴⁹⁴ Hâkim, II, 606; Müttekî, nr. 17825.

⁶⁴⁹⁵ Ebû Dâvûd, Edeb 21; Beyhakî, III, 207; Müttekî, nr. 18432; Zebîdî, VII, 113.

⁶⁴⁹⁶ Müttekî, nr. 17828; Zebîdî, VII, 147.

⁶⁴⁹⁷ Müslim, Fedâilü's-sahâbe 109; Müttekî, nr. 18544.

٦٤٩٨- كَانَ كَلَامُهُ كَلَاماً فَضْلاً يَفْهَمُهُ كُلُّ مَنْ سَمِعَهُ. صَح

6498. Sözleri tane tane olup kendisini dinleyenler sözlerini rahatlıkla anlarılardı.⁶⁴⁹⁸

٦٤٩٩- كَانَ وَجْهُهُ مِثْلَ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ وَكَانَ مُسْتَدِيرًا. صَح

6499. Yüzü yuvarlak olup güneşle ay gibi parlardı.⁶⁴⁹⁹

٦٥٠٠- كَانَ أَبْغَضَ الْخُلُقِ إِلَيْهِ الْكَذِبُ. ح

6500. Yalan sözden hoşlanmazdı.⁶⁵⁰⁰

٦٥٠١- كَانَ أَحَبَّ الْأَلْوَانِ إِلَيْهِ الْخَضِرَةُ. ض

6501. En sevdiği renk yeşildi.⁶⁵⁰¹

٦٥٠٢- كَانَ أَحَبَّ التَّمْرِ إِلَيْهِ الْعَجْوَةُ. ض

6502. En çok sevdiği hurma, acve hurmasıydı.⁶⁵⁰²

٦٥٠٣- كَانَ أَحَبَّ الثِّيَابِ إِلَيْهِ الْقَمِيصُ. صَح

6503. Elbiseler içinde en çok gömleği severdi.⁶⁵⁰³

٦٥٠٤- كَانَ أَحَبَّ الثِّيَابِ إِلَيْهِ الْجَبْرَةُ. صَح

6504. En sevdiği giyeceklerden biri, çizgili ve pamuklu Yemen giysisiydi.⁶⁵⁰⁴

٦٥٠٥- كَانَ أَحَبَّ الدِّينِ إِلَيْهِ مَا دَاوَمَ عَلَيْهِ صَاحِبُهُ. صَح

6505. En sevgidiği dini amel, sahibinin devamlı yaptığı ameldi.⁶⁵⁰⁵

⁶⁴⁹⁸ Ebû Dâvûd, Edeb 18.

⁶⁴⁹⁹ Müslim, Fedâil 109; Müttekî, nr. 17827.

⁶⁵⁰⁰ Müttekî, nr. 17379.

⁶⁵⁰¹ Suyûtî, Lelâî, I, 61; Müttekî, nr. 18263.

⁶⁵⁰² Irâkî, II, 370; Zebîdî, VII, 121; Müttekî, nr. 18217.

⁶⁵⁰³ Ebû Dâvûd, Libâs 3; Irâkî, II, 357; Müttekî, nr. 18264.

⁶⁵⁰⁴ Ebû Dâvûd, Libâs 3; Nesâî, Zînet 89; Irâkî, II, 357; Müttekî, nr. 18264.

⁶⁵⁰⁵ Buhârî, İmân 32; Savm 52; Müslim, Müsâfirîn 139, 221; Dârimî, Salât 165.

٦٥٠٦- كَانَ أَحَبَّ الرِّيَاحِينَ إِلَيْهِ الْفَاعِغَةُ.

6506. Kokulu çiçekler içinde en çok kına çiçeğini severdi.⁶⁵⁰⁶

٦٥٠٧- كَانَ أَحَبَّ الشَّاةِ إِلَيْهِ مُقَدَّمُهَا. صَح

6507. Koyunun ön kolunu severdi.⁶⁵⁰⁷

٦٥٠٨- كَانَ أَحَبَّ الشَّرَابِ إِلَيْهِ الْحُلُو الْبَارِدُ.

6508. Tatlı ve soğuk olan içecekleri severdi.⁶⁵⁰⁸

٦٥٠٩- كَانَ أَحَبَّ الشَّرَابِ إِلَيْهِ اللَّبَنُ.

6509. En çok sevdiği içecek sütü.⁶⁵⁰⁹

٦٥١٠- كَانَ أَحَبَّ الشَّرَابِ إِلَيْهِ الْعَسَلُ.

6510. İçeceklerden en çok bal şerbetini severdi.⁶⁵¹⁰

٦٥١١- كَانَ أَحَبَّ الشُّهُورِ إِلَيْهِ أَنْ يَصُومَهُ شَعْبَانُ. ض

6511. Ramazandan sonra en çok şaban ayında oruç tutmayı severdi.⁶⁵¹¹

٦٥١٢- كَانَ أَحَبَّ الصَّبَاغِ إِلَيْهِ الْخَلُّ. ض

6512. İçine sirke katılmış boya kullanmaktan hoşlanırdı.⁶⁵¹²

٦٥١٣- كَانَ أَحَبَّ الصَّبْغِ إِلَيْهِ الصُّفْرَةُ. صَح

6513. Boyalardan sarı boyayı severdi.⁶⁵¹³

⁶⁵⁰⁶ Müttekî, nr. 18288.

⁶⁵⁰⁷ Buhârî, Kebîr, VI, 391; Heysemî, V, 36; Müttekî, nr. 18165.

⁶⁵⁰⁸ Ahmed, VI, 38; Müttekî, nr. 18121.

⁶⁵⁰⁹ Müttekî, nr. 18223.

⁶⁵¹⁰ Müttekî, nr. 18225.

⁶⁵¹¹ Ahmed, VI, 188; Beğavî, VI, 330; Münzirî, II, 117; Müttekî, nr. 24584.

⁶⁵¹² Irâkî, II, 370; Müttekî, nr. 18166.

⁶⁵¹³ Suyûtî, Hâvî, II, 196; Müttekî, nr. 18266.

٦٥١٤- كَانَ أَحَبَّ الطَّعَامِ إِلَيْهِ الثَّرِيدُ مِنَ الْخُبْزِ وَالثَّرِيدُ مِنَ الْخَيْسِ. صح

6514. İçine ekmek doğranmış et çorbasıyla, hays çorbasını severdi.⁶⁵¹⁴

٦٥١٥- كَانَ أَحَبَّ الْعُرَاقِ إِلَيْهِ ذِرَاعُ الشَّاةِ. صح

6515. Kemikli etler içinde en çok koyunun ön kolunu severdi.⁶⁵¹⁵

٦٥١٦- كَانَ أَحَبَّ الْعَمَلِ إِلَيْهِ مَا دُوِرَ عَلَيْهِ وَإِنْ قَلَّ. صح

6516. En çok sevdiği amel, az da olsa sürekli yapılandı.⁶⁵¹⁶

٦٥١٧- كَانَ أَحَبَّ الْفَاكِهَةِ إِلَيْهِ الرُّطْبُ وَالْبَطِيخُ. ض

6517. En çok sevdiği meyve yaşı hurma ile karpuzdu.⁶⁵¹⁷

٦٥١٨- كَانَ أَحَبَّ اللَّحْمِ إِلَيْهِ الْكَتِفُ. ض

6518. Hayvanın omuz etlerini yemeyi severdi.⁶⁵¹⁸

٦٥١٩- كَانَ أَحَبَّ مَا اسْتَتَرَ بِهِ لِحَاجَتَهُ هَدَفٌ أَوْ خَائِشُ نَخْلٍ. صح

6519. Abdest bozarken yüksek bir şeyin veya hurma çalılığının arkasına gizlenmeyi severdi.⁶⁵¹⁹

٦٥٢٠- كَانَ أَخَفَّ النَّاسِ صَلَاةً فِي تَمَامٍ. صح

6520. İnsanlar içinde namazı hafif kılmakla birlikte eksiksiz ve tam kılardı.⁶⁵²⁰

٦٥٢١- كَانَ أَخَفَّ النَّاسِ صَلَاةً عَلَى النَّاسِ وَأَطْوَلَ النَّاسِ صَلَاةً لِنَفْسِهِ. صح

⁶⁵¹⁴ Zebîdî, V, 226; Müttekî, nr. 18167; Hays içine hurma, yoğurt ve yağ konularak yapılan bir çeşit çorbadır.

⁶⁵¹⁵ Zebîdî, VII, 120; Müttekî, nr. 18168.

⁶⁵¹⁶ Buhârî, İmân 32; Rikâk 18; Müslim, Müsâfirîn 216, 218; Münâfikîn 78; Ebû Dâvûd, Tatavvu 27; Nesâî, Kıyâmü'l-leyl 19; İbnî Mâce, Züh'd 28; Ahmed, II, 350.

⁶⁵¹⁷ Zebîdî, VII, 119.

⁶⁵¹⁸ Irâkî, II, 370; Müttekî, nr. 18169.

⁶⁵¹⁹ Beyhakî, I, 94; Beğavî, I, 384; Zebîdî, VII, 181.

⁶⁵²⁰ Ahmed, V, 218; Taberânî, III, 283; Beyhakî, III, 115.

6521. Başkalarına namaz kıldırıldığı zaman insanların en hafif namaz kıldıranı, yalnız başına kıldığı zaman ise en uzun kılanıydı.⁶⁵²¹

٦٥٢٢- كَانَ إِذَا أَتَى مَرِيضاً أَوْ أَتَى بِهِ قَالَ أَذْهَبَ الْبَاسَ رَبِّ النَّاسِ أَشْفَى وَأَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا.

6522. Bir hastanın yanına vardığında veya kendisine bir hasta getirildiğinde, "Ey insanların rabbi hastalığı giderip şifa ver, şifa veren sensin; senin şifandan başka şifa yoktur, öyle bir şifa ver ki, hiçbir hastalık bırakmasın!" derdi.⁶⁵²²

٦٥٢٣- كَانَ إِذَا أَتَى بَابَ قَوْمٍ لَمْ يَسْتَقْبِلِ الْبَابَ مِنْ تِلْقَاءِ وَجْهِهِ وَلَكِنْ مِنْ رُكْنِهِ الْأَيْمَنِ أَوْ الْأَيْسَرِ وَيَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ. صَح

6523. Bir kapıya geldiğinde kapının tam karşısında durmayıp sağına veya soluna geçerek selam verirdi.⁶⁵²³

٦٥٢٤- كَانَ إِذَا أَتَاهُ الْفَيْءُ فَسَمَهُ فِي يَوْمِهِ فَأَعْطَى الْأَهْلَ حَظَّيْنِ وَأَعْطَى الْعَرَبَ حَظًّا. صَح

6524. Ganimet malları geldiğinde onları o gün paylaştırır, evli olana iki, bekar olana bir hisse verirdi.⁶⁵²⁴

٦٥٢٥- كَانَ إِذَا أَتَاهُ رَجُلٌ فَرَأَى فِي وَجْهِهِ بَشْرًا أَخَذَ بِيَدِهِ. صَح

6525. Müjdeli bir haber getirildiğinde getiren adamın elinden tutardı.⁶⁵²⁵

٦٥٢٦- كَانَ إِذَا أَتَاهُ الرَّجُلُ وَلَهُ اسْمٌ لَا يُحِبُّهُ حَوْلَهُ. صَح

6526. Gelen bir kişinin ismini beğenmediği zaman onu değiştirirdi.⁶⁵²⁶

⁶⁵²¹ Ahmed, V, 218, 219.

⁶⁵²² Buhârî, Merza 20, Tıb 38, 40; Müslim, Selâm 46-48; Ebû Dâvûd, Tıb 17, 19; Tirmizi, Cenâiz 4, Daavât 111.

⁶⁵²³ Ebû Dâvûd, Edeb 128.

⁶⁵²⁴ Ahmed, VI, 29; Hatîb, V, 152; Zebîdî, IV, 133; Müttekî, nr. 18133.

⁶⁵²⁵ İbni Sad, I, 2, 99; Müttekî, nr. 18382.

⁶⁵²⁶ Taberânî, XVII, 119; Müttekî, nr. 45974.

٦٥٢٧- كَانَ إِذَا أَتَاهُ قَوْمٌ بِصَدَقَتِهِمْ قَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى آلِ فَلَانٍ. صح

6527. Kendisine zekatlarını getirenler için, "Allahım filan topluluğa rahmet eyle!" diye dua ederdi.⁶⁵²⁷

٦٥٢٨- كَانَ إِذَا أَتَاهُ الْأَمْرُ يَسْرُهُ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ وَإِذَا أَتَاهُ الْأَمْرُ يَكْرَهُهُ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ. صح

6528. Kendisini sevindiren bir haber aldığında, "Nimetleri sayesinde salih amellerin tamamlandığı Allah'a hamd olsun" diye dua eder, kendisini üzen bir haber aldığında da "Her halde Allah'a hamd olsun" derdi.⁶⁵²⁸

٦٥٢٩- كَانَ إِذَا أُتِيَ بِطَعَامٍ سَأَلَ عَنْهُ أَهْدِيَّةٌ أَمْ صَدَقَةٌ فَإِنْ قِيلَ صَدَقَةٌ قَالَ لِأَصْحَابِهِ كُلُوا وَلَمْ يَأْكُلْ وَإِنْ قِيلَ هَدِيَّةٌ ضَرَبَ بِيَدِهِ فَأَكَلَ مَعَهُمْ. صح

6529. Bir yemek getirildiği zaman onun hediye mi sadaka mı olduğu sorar, sadaka ise kendisi yemeyip onu ashabına verir, hediye ise oturup onlarla birlikte yedi.⁶⁵²⁹

٦٥٣٠- كَانَ إِذَا أُتِيَ بِالسَّيِّئِ أَعْطَى أَهْلَ الْبَيْتِ جَمِيعًا كَرَاهِيَةً أَنْ يُفَرَّقَ بَيْنَهُمْ.

6530. Esirler getirildiği zaman aile olanları ayırmamak için hepsini birlikte birilerine verirdi.⁶⁵³⁰

٦٥٣١- كَانَ إِذَا أُتِيَ بِلَبَنٍ قَالَ بَرَكَتٌ. ض

6531. Kendisine süt getirildiği zaman, "Bereket!" derdi.⁶⁵³¹

٦٥٣٢- كَانَ إِذَا أُتِيَ بِطَعَامٍ أَكَلَ مِمَّا يَلِيهِ وَإِذَا أُتِيَ بِالتَّمْرِ جَالَتْ يَدُهُ. صح

6532. Kendisine bir yemek getirildiğinde önünden yer, hurma getirildiğinde ise eliyle seçerek yedi.⁶⁵³²

⁶⁵²⁷ Buhârî, Zekât 64, Daavât 18; Ebû Dâvûd, Zekât 7; Nesâî, Zekât 13.

⁶⁵²⁸ Müttekî, nr. 18391.

⁶⁵²⁹ Müslim, Zekât 175; Ahmed, II, 492; Beyhakî, VI, 185; Müttekî, nr. 18172.

⁶⁵³⁰ İbni Ebî Şeybe, VII, 192; Beyhakî, IX, 128; Müttekî, nr. 18134.

⁶⁵³¹ Müttekî, nr. 18224.

⁶⁵³² Hatîb, XI, 95; Müttekî, nr. 18183.

٦٥٣٣- كَانَ إِذَا أَتَى بِبَاكُورَةِ الثَّمَرَةِ وَضَعَهَا عَلَى عَيْنَيْهِ ثُمَّ عَلَى شَفَتَيْهِ وَقَالَ اللَّهُمَّ
كَمَا أَرَيْنَا أَوَّلَهُ فَأَرِنَا آخِرَهُ ثُمَّ يُعْطِيهِ مَنْ يَكُونُ عِنْدَهُ مِنَ الصَّبْيَانِ. ض

6533. Kendisine turfanda bir meyve getirildiğinde onu önce gözlerine, sonra da dudaklarına sürer ve; "Ya rabbi bize ilkini gösterdiğin gibi, sonunu da göster!" diye dua eder, sonra onu yanında bulunan çocuklara verirdi.⁶⁵³³

٦٥٣٤- كَانَ إِذَا أَتَى بِمُذْهَنِ الطَّيِّبِ لَعِقَ مِنْهُ ثُمَّ أَدْهَنَ.

6534. Güzel bir koku getirildiğinde ondan alıp üzerine sürerdi.⁶⁵³⁴

٦٥٣٥- كَانَ إِذَا أَتَى بِأَمْرٍ قَدْ شَهِدَ بَدْرًا وَالشَّجَرَةَ كَبَّرَ عَلَيْهِ تِسْعًا وَإِذَا أَتَى بِهِ قَدْ
شَهِدَ بَدْرًا وَلَمْ يَشْهَدْ الشَّجَرَةَ أَوْ شَهِدَ الشَّجَرَةَ وَلَمْ يَشْهَدْ بَدْرًا كَبَّرَ عَلَيْهِ سَبْعًا وَإِذَا
أَتَى بِهِ لَمْ يَشْهَدْ بَدْرًا وَلَا الشَّجَرَةَ كَبَّرَ عَلَيْهِ أَرْبَعًا. ض

6535. Bedir ve Hudeybiye'de bulunan birinin cenazesi getirildiği zaman dokuz tekbir, Bedir'de bulunup Hudeybiye'de bulunmayan veya Hudeybiye'de bulunup Bedir'de bulunmayan birinin cenazesi geldiği zaman yedi tekbir, her ikisinde de bulunmayan birinin cenazesi getirildiği zaman da dört tekbirle cenaze namazlarını kıldırırdı.⁶⁵³⁵

٦٥٣٦- كَانَ إِذَا اجْتَلَى النِّسَاءَ أَفْعَى وَقَبَّلَ. ض

6536. Eşlerinden biriyle ilişkiye girmek istediği zaman önce onu öperdi.⁶⁵³⁶

٦٥٣٧- كَانَ إِذَا اجْتَهَدَ فِي الْيَمِينِ قَالَ لَا وَالَّذِي نَفْسُ أَبِي الْقَاسِمِ بِيَدِهِ. صَح

6537. Yeminini kuvvetlendirmek istediği zaman, "Ebu'l-Kasım'ın canının elinde tutana yemin ederim ki!" derdi.⁶⁵³⁷

⁶⁵³³ Ukayli III, 213; Taberânî, Sağîr, II, 11; Hatîb, III, 389.

⁶⁵³⁴ İbni Asâkir, VI, 56; Müttekî, nr. 18289.

⁶⁵³⁵ İbni Asâkir, VIII, 194.

⁶⁵³⁶ İbni Sad, VIII, 146.

⁶⁵³⁷ Ahmed, III, 48; Beyhakî, X, 46; Müttekî, nr. 18446.

٦٥٣٨- كَانَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ جَعَلَ يَدَهُ الْيُمْنَى تَحْتَ خَدِّهِ الْأَيْمَنِ.

6538. Yatacağı zaman sağ elini, sağ yanağının altına koyardı.⁶⁵³⁸

٦٥٣٩- كَانَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ مِنَ اللَّيْلِ وَضَعَ يَدَهُ تَحْتَ خَدِّهِ ثُمَّ يَقُولُ بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَحْيَا وَبِاسْمِكَ أَمُوتُ وَإِذَا اسْتَيْقَظَ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ. صَح

6539. Geceleyin yatağına yatarken elini yanağının altına koyar ve; "Allahım senin adınla yaşar, senin adınla ölürüm" der, uyandığında ise, "Bizi öldükten sonra dirilten Allah'a hamdolsun, dönüş onadır" diye dua ederdi.⁶⁵³⁹

٦٥٤٠- كَانَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ مِنَ اللَّيْلِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ وَضَعْتُ جَنْبِي اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَاحْشَأْ شَيْطَانِي وَفُكِّ رَهَانِي وَتَقَلِّ مِيزَانِي وَاجْعَلْنِي فِي النَّدِيِّ الْأَعْلَى. صَح

6540. Geceleyin yatağına girdiğinde, "Allah'ın adıyla yatıyorum, Allahım günahlarımı bağışlayıp şeytanımı zelil kıl, nefsimin esaretinden kurtarıp terazimin kefesini ağırlaştır ve beni iyi kullarının arasına al!" diye dua ederdi.⁶⁵⁴⁰

٦٥٤١- كَانَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ قَرَأَ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ حَتَّى يَخْتِمَهَا. ح

6541. Yatacağı zama Kafirun suresini sonuna kadar okurdu.⁶⁵⁴¹

٦٥٤٢- كَانَ إِذَا أَخَذَ أَهْلَهُ الْوُغْكَ أَمَرَ بِالْحَسَاءِ فَصْنَعَ ثُمَّ أَمَرَهُمْ فَحَسَوْا وَكَانَ يَقُولُ إِنَّهُ لَيَرْتُو فُؤَادَ الْحَزِينِ وَيَسْرُو عَنْ فُؤَادِ السَّقِيمِ كَمَا تَسْرُو إِخْدَاكُنَّ الْوَسَخَ بِالْمَاءِ عَنْ وَجْهِهَا. صَح

6542. Eşlerinden birinin ateşi yükseldiği zaman çorba yapıp içmelerini söyler ve; "Birinizin suyla yüzünün kirini giderdiği gibi, çorba da kişinin gönlündeki sıkıntıyı, hastan olanın da içindeki ızdırabı giderir!" buyururdu.⁶⁵⁴²

⁶⁵³⁸ Müttekî, nr. 18234.

⁶⁵³⁹ Buhârî, Tevhîd; 13; Müslim, Zikir 57, 59; Tirmizî, Daavât 19; Nesâî, Sıyâm 70; İbni Mâce, Duâ 15; Dârimî, İstizân 51; Ahmed, I, 11.

⁶⁵⁴⁰ Ebû Dâvûd, Edeb 98.

⁶⁵⁴¹ Heysemî, X, 121; Müttekî, nr. 18237.

⁶⁵⁴² Ahmed, VI, 32; Hâkim, IV, 117; Müttekî, nr. 18361.

٦٥٤٣- كَانَ إِذَا ادَّهَنَ صَبَّ فِي رَاحَتِهِ الْيُسْرَى فَيَبْدَأُ بِحَاجِبَيْهِ ثُمَّ عَيْنَيْهِ ثُمَّ رَأْسَهُ. ض

6543. Koku sürüneceği zaman sol elinin avucuna döker, sonra kaşlarından başlayarak gözlerine ve başına sürerdi.⁶⁵⁴³

٦٥٤٤- كَانَ إِذَا أَرَادَ الْحَاجَةَ لَمْ يَرْفَعْ ثَوْبَهُ حَتَّى يَذْنُو مِنَ الْأَرْضِ. صَح

6544. Def-i hacet yapmak istediğinde yere yaklaşmadan elbisesini kaldırmazdı.⁶⁵⁴⁴

٦٥٤٥- كَانَ إِذَا أَرَادَ الْحَاجَةَ أَبْعَدَ. صَح

6545. Def-i hacet yapmak istediği zaman uzak bir yere giderdi.⁶⁵⁴⁵

٦٥٤٦- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَبُولَ فَأَتَى عَزَازًا مِنَ الْأَرْضِ أَخَذَ عُودًا فَتَكَتَ بِهِ فِي الْأَرْضِ حَتَّى يُبْرِ مِنَ التُّرَابِ ثُمَّ يَبُولُ فِيهِ. ض

6546. Bevledeceği zaman toprağı sert olan bir yere gider, bir çöple yeri eşeleyerek draya bevlelerdi.⁶⁵⁴⁶

٦٥٤٧- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَنَامَ وَهُوَ جُنُبٌ غَسَلَ فَرْجَهُ وَتَوَضَّأَ لِلصَّلَاةِ. صَح

6547. Cünüpkken uyumak isterse erkeklik organını yıkar ve namaz abdesti gibi abdest alırdı.⁶⁵⁴⁷

٦٥٤٨- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَنَامَ وَهُوَ جُنُبٌ تَوَضَّأَ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ وَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَأْكُلَ أَوْ يَشْرَبَ وَهُوَ جُنُبٌ غَسَلَ يَدَيْهِ ثُمَّ يَأْكُلُ وَيَشْرَبُ.

6548. Cünüp iken uyumak istediğinde namaz abdesti gibi abdest alır, o halde iken birşey yiyip içmek isterse ellerini yıkar sonra yiyip içerdi.⁶⁵⁴⁸

⁶⁵⁴³ Müttekî, nr. 18299.

⁶⁵⁴⁴ Ukaylî, I, 252; Heysemî, I, 206; Müttekî, nr. 17867.

⁶⁵⁴⁵ Nesâî, Tahâret 16; Hâkim, IV, 140; Beyhakî, I, 96; Heysemî, I, 203.

⁶⁵⁴⁶ İbni Asâkir, VII, 91; Müttekî, nr. 17868.

⁶⁵⁴⁷ Müslim, Hayz 21; Ahmed, VI, 36; Beyhakî, I, 200.

⁶⁵⁴⁸ Buhârî, Gusûl 27; Müslim, Hayz 21-22; Ebû Dâvûd, Tahâret 87-88; Nesâî, Tahâret 162, 165; İbni Mâce, Tahâret 99; Ahmed, VI, 26, 85, 91.

٦٥٤٩- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُبَاشِرَ امْرَأَةً مِنْ نِسَائِهِ وَهِيَ حَائِضٌ أَمَرَهَا أَنْ تَأْتِرَ ثُمَّ يُبَاشِرُهَا. صَح

6549. Hayızlı eşinden istifade etmek istediği zaman onun avret yerine bir örtü koyar, sonra kendisine yaklaşırdı.⁶⁵⁴⁹

٦٥٥٠- كَانَ إِذَا أَرَادَ مِنَ الْحَائِضِ شَيْئاً أَلْقَى عَلَى فَرْجِهَا ثَوْباً. صَح

6550. Hayızlı eşinden istifade etmek istediği zaman avret yerine bir örtü koyardı.⁶⁵⁵⁰

٦٥٥١- كَانَ إِذَا أَرَادَ سَفَرًا أَفْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ فَأَيُّتَهُنَّ خَرَجَ سَهْمُهَا خَرَجَ بِهَا مَعَهُ. صَح

6551. Bir sefere çıkacağında eşleri arasında kura çeker, kura kime çıkarsa onu yanında götürürdü.⁶⁵⁵¹

٦٥٥٢- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُحْرِمَ تَطَيَّبَ بِأَطْيَبِ مَا يَجِدُ. صَح

6552. İhrama girmek istediği zaman bulabildiği güzel kokularla kokulanırdı.⁶⁵⁵²

٦٥٥٣- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُتَحِفَ الرَّجُلَ بِتُحْفَةٍ سَقَاهُ مِنْ مَاءٍ زَمَزَمَ. ض

6553. Hac dönüşü birine ikramda bulunmak istediği zaman ona zemzem ikram ederdi.⁶⁵⁵³

٦٥٥٤- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَدْعُوَ عَلَى أَحَدٍ أَوْ يَدْعُوَ لِأَحَدٍ قَتَلَ بَعْدَ الرُّكُوعِ. صَح

6554. Bir kişinin aleyhine beddua etmek isterse, rükudan sonra kunut yapardı.⁶⁵⁵⁴

٦٥٥٥- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَغْتَكِفَ صَلَّى الْفَجْرَ ثُمَّ دَخَلَ مُغْتَكِفَةً.

⁶⁵⁴⁹ Ahmed, VI, 336; Beyhakî, I, 311; Müttekî, nr. 18340.

⁶⁵⁵⁰ Beyhakî, I, 314; Müttekî, nr. 18341.

⁶⁵⁵¹ Ahmed, VI, 117, 197; Beyhakî, VII, 296; Beğavî, IX, 153.

⁶⁵⁵² Dârekutrî, II, 226; Heysemî, III, 217.

⁶⁵⁵³ Ebû Nuaym, III, 304.

⁶⁵⁵⁴ Ahmed, II, 255; Beyhakî, II, 197; Beğavî, I, 583.

6555. İtikafa girmek istediğinde sabah namazını kılar, sonra itikaf yerine giderdi.⁶⁵⁵⁵

٦٥٥٦- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَسْتَوْدِعَ الْجَيْشَ قَالَ أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكُمْ وَأَمَانَتَكُمْ
وَحَوَائِمَ أَعْمَالِكُمْ. ح

6556. Bir sefere çıkacak orduyu uğurlarken, "Dininizi, güvenliğinizi ve işlerinizin sonunu Allah'a ismarlıyorum!" derdi.⁶⁵⁵⁶

٦٥٥٧- كَانَ إِذَا أَرَادَ غَزْوَةً وَرَى بِغَيْرِهَا. صَح

6557. Bir savaşa çıkmak istediğinde başka bir yere gidecekmiş gibi davranır, gideceği yeri gizli tutardı.⁶⁵⁵⁷

٦٥٥٨- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَرْفُدَ وَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى تَحْتَ خَدِّهِ ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ. ح

6558. Uyumak için uzandığında sağ elini yanağının altına koyar, sonra; "Allahım kullarını dirilteceğin kıyamet gününde beni azabından koru!" diyerek dua eder ve bunu üç defa tekrarlar.⁶⁵⁵⁸

٦٥٥٩- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَمْرًا قَالَا لِلَّهِمْ خِرْ لِي وَاخْتَرْ لِي. ض

6559. Bir iş yapmak istediğinde, "Allahım bana hayırlısını ver ve benim için en uygun olanını tercih et!" diye dua ederdi.⁶⁵⁵⁹

٦٥٦٠- كَانَ إِذَا أَرَادَ سَفَرًا قَالَ : اللَّهُمَّ بِكَ أَصُولُ وَبِكَ أَحْوَالُ وَبِكَ أَسِيرُ. ح

6560. Bir savaşa çıkacağında, "Allahım senin adıyla düşmana saldırır, senin adıyla düşmanın hilesini defeder ve senin adıyla düşman üzerine yürürüm!" derdi.⁶⁵⁶⁰

⁶⁵⁵⁵ Müslim, İtikaf 6; Nesâî, Mesâcid 18; Beyhakî, IV, 315; Müttekî, nr. 18088.

⁶⁵⁵⁶ Ebû Dâvûd, Cihâd, 73.

⁶⁵⁵⁷ Buhârî, Cihâd, 103, Meğazî, 79; Müslim, Tevbe 54; Ebû Dâvûd, Cihâd, 92; Dârimî, Siyer 14; Ahmed, III, 456, 457, VI, 387.

⁶⁵⁵⁸ Ebû Dâvûd, Edeb 98; Ahmed, VI, 288.

⁶⁵⁵⁹ Tirmizî, Daavât 85.

⁶⁵⁶⁰ Ahmed, I, 256, 300.

٦٥٦١- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُزَوِّجَ امْرَأَةً مِنْ نِسَائِهِ يَأْتِيهَا مِنْ وَرَاءِ الْحِجَابِ فَيَقُولُ لَهَا يَا نُبِيَّةُ إِنَّ فُلَانًا قَدْ خَطَبَكَ فَإِنْ كَرِهْتِيهِ فَقُولِي لَا فَإِنَّهُ لَا يَسْتَحْيِي أَحَدًا أَنْ يَقُولَ لَا وَإِنْ أَحْبَبْتَ فَإِنَّ سَكُوتَكَ إِفْرَارٌ. ض

6561. Yakınlarından bir kadını evlendirmek istediğinde evine gider ve perde arkasından ona; "Ey filan, falan kimse seninle evlenmek istiyor, istemiyorsan fikrini söyle, kimse 'hayır' demekten utanmamalı, eğer istiyorsan susman kabul demektir" derdi.⁶⁵⁶¹

٦٥٦٢- كَانَ إِذَا اسْتَجَدَّ ثَوْبًا سَمَاهُ بِاسْمِهِ فَمِيصًا أَوْ عِمَامَةً أَوْ رِدَاءً ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ. صَح

6562. Gömlek, sarık, cübbe veya yeni bir elbise giydiğinde ona isim verir, "Allahım sana hamdül senalar olsun, onu bana sen giydirdin, onun hayrını ve hayır için giymeyi senden ister, şerrinden ve şer için giymekten de sana sığınırım" derdi.⁶⁵⁶²

٦٥٦٣- كَانَ إِذَا اسْتَجَدَّ ثَوْبًا لَيْسَهُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ. ض

6563. Yeni bir elbise aldığı zaman onu cuma günleri giyerdi.⁶⁵⁶³

٦٥٦٤- كَانَ إِذَا اسْتَرَاثَ الْخَبَرَ تَمَثَّلَ بِبَيْتِ طَرْفَةٍ وَيَأْتِيكَ بِالْأَخْبَارِ مَنْ لَمْ تُزَوِّدْ. ض

6564. Bir haberin gelmesi geciktiği zaman şair Tarafe'nin, "Azık vermediğin kişiler sana haberler getirirler" mısraını okurdu.⁶⁵⁶⁴

٦٥٦٥- كَانَ إِذَا اسْتَسْقَى قَالَ اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ وَنَهَائِمَكَ وَانْشُرْ رَحْمَتَكَ وَأَخِي بَلَدَكَ الْمَيِّتَ. ح

⁶⁵⁶¹ Ahmed, VI, 78.

⁶⁵⁶² Ebû Dâvûd, Libâs 1.

⁶⁵⁶³ Beğavî, XII, 43; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 193; Müttekî, nr. 18268.

⁶⁵⁶⁴ Ahmed, VI, 146; Heysemî, VIII, 128; Müttekî, nr. 18450; Aclûnî, I, 543.

6565. Yağmur yağması için dua ettiğinde, "Yarabbi kullarını ve hayvanlarını sula, rahmetini yayıp ölü olan mülkünü dirilt!" diye dua ederdi.⁶⁵⁶⁵

٦٥٦٦- كَانَ إِذَا اسْتَسْقَى قَالَ اللَّهُمَّ أَنْزِلْ فِي أَرْضِنَا بَرَكَتَهَا وَرِيتَهَا وَسَكْنَهَا وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ.

6566. Yağmur duasına çıktığı zaman, "Allahım dünyamıza bereketini, süsünü ve huzurunu indirip bize rızık ver, sen rızık verenlerin en hayırlısısın!" derdi.⁶⁵⁶⁶

٦٥٦٧- كَانَ إِذَا اسْتَفْتَحَ الصَّلَاةَ قَالَ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ. صَح

6567. Namaza başlarken, "Allahım seni tesbih edip sana hamdederim, senin ismin mübarek, şanın yücedir, senden başka ilah yoktur" şeklinde dua ederdi.⁶⁵⁶⁷

٦٥٦٨- كَانَ إِذَا اسْتَلَمَ الرُّكْنَ قَبْلَهُ وَوَضَعَ خَدَّهُ الْأَيْمَنَ عَلَيْهِ. ض

6568. Rükni şelamlarken onu öper, sağ yanağını da ona sürerdi.⁶⁵⁶⁸

٦٥٦٩- كَانَ إِذَا اسْتَنْ أَغْطَى السَّوَاكَ الْأَكْبَرَ وَإِذَا شَرِبَ أَغْطَى الَّذِي عَنْ يَمِينِهِ. ض

6569. Misvak kullandığı zaman misvakı büyük olana verir, bir şey içtiği zaman da onu sağındakine verirdi.⁶⁵⁶⁹

٦٥٧٠- كَانَ إِذَا اشْتَدَّ الْبُرْدُ بَكَرَ بِالصَّلَاةِ وَإِذَا اشْتَدَّ الْحَرُّ أَبْرَدَ بِالصَّلَاةِ.

6570. Aşırı soğuklarda namazı öne alır, aşırı sıcaklarda da serinliğe bırakırdı.⁶⁵⁷⁰

٦٥٧١- كَانَ إِذَا اشْتَدَّتِ الرِّيحُ الشَّمَالُ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا أُرْسَلَتْ فِيهَا. ح

⁶⁵⁶⁵ Müttekî, nr. 18025.

⁶⁵⁶⁶ Beyhakî, III, 356; Müttekî, nr. 18026.

⁶⁵⁶⁷ Dârekutrî, I, 300.

⁶⁵⁶⁸ Buhârî, Kebîr, I, 290; Müttekî, nr. 18120; Zebîdî, IV, 354.

⁶⁵⁶⁹ Müttekî, nr. 17858.

⁶⁵⁷⁰ Tahâvî, Meânî, I, 188; Beyhakî, III, 191; Müttekî, nr. 17888.

6571. Şiddetli rüzgar estiğinde, "Allahım onunla gönderdiğin şerden sana sığınırım!" derdi.⁶⁵⁷¹

٦٥٧٢- كَانَ إِذَا اشْتَدَّتِ الرِّيحُ قَالَ اللَّهُمَّ لَقْحًا لَا عَقِيمًا. صَح

6572. Şiddetli rüzgar estiğinde, "Allahım faydalı olsun, zararlı olmasın!" diye dua ederdi.⁶⁵⁷²

٦٥٧٣- كَانَ إِذَا اشْتَكَى نَفَثَ عَلَى نَفْسِهِ بِالْمُعَوِّذَاتِ وَمَسَحَ عَنْهُ بِيَدِهِ. صَح

6573. Bir yeri ağrıdığına İhlas, Felak ve Nas surelerini okur, üzerine üfler ve eliyle ağrıyan yerlerini meshederdi.⁶⁵⁷³

٦٥٧٤- كَانَ إِذَا اشْتَكَى رَفَّاهُ جِبْرِيلُ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ يُبْرِيكُ مِنْ كُلِّ دَاءٍ يَشْفِيكَ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ وَشَرِّ كُلِّ ذِي عَيْنٍ. صَح

6574. Bir yeri ağrıdığına Cibril, "Seni bundan kurtarıp her hastalığa karşı şifa verecek, hased ettiğinde hasetçinin ve bütün kötü gözlerin şerrinden seni koruyacak Allah'ın adıyla!" duasını okuyarak kendisine üflerdi.⁶⁵⁷⁴

٦٥٧٥- كَانَ إِذَا اشْتَكَى افْتَمَحَ كَفًّا مِنْ شُونِيزٍ وَشَرِبَ عَلَيْهِ مَاءً وَعَسَلًا. ض

6575. Rahatsızlandığı zaman bir miktar çörek otu alır, üzerine de su ile bal içerdi.⁶⁵⁷⁵

٦٥٧٦- كَانَ إِذَا اشْتَكَى أَحَدَ رَأْسِهِ قَالَ أَذْهَبْ فَأَخْتَجِمْ وَإِذَا اشْتَكَى رِجْلَهُ قَالَ أَذْهَبْ فَأَخْضُبْهَا بِالْحِنَّاءِ.

6576. Baş ağrıyana, "Gidip kan aldır" buyurur, ayağı ağrıyana da "Git de ayağına kına yak!" tavsiyesinde bulunurdu.⁶⁵⁷⁶

⁶⁵⁷¹ Zebîdî, V, 103.

⁶⁵⁷² Suyûtî, Sağır, nr. 6572.

⁶⁵⁷³ Müslim, Selâm 51; İbni Hacer, XI, 150.

⁶⁵⁷⁴ Müslim, Selâm 39; Ahmed, VI, 160; Heysemî, V, 110; Müttekî, nr. 18364.

⁶⁵⁷⁵ İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 396; İrâkî, IV, 277.

⁶⁵⁷⁶ Müttekî, nr. 18350.

٦٥٧٧- كَانَ إِذَا أَشْفَقَ مِنَ الْحَاجَةِ يَنْسَاهَا رَطَطَ فِي خِنْصَرِهِ أَوْ فِي خَاتَمِهِ الْخِيطَ. ض

6577. Bir şeyi unutmaktan endişe ettiğinde küçük parmağına veya yüzüğüne ip bağlardı.⁶⁵⁷⁷

٦٥٧٨- كَانَ إِذَا أَصَابَتْهُ شِدَّةٌ فَدَعَا رَفَعَ يَدَيْهِ حَتَّى يَرَى بَيَاضَ إِبْطَيْهِ. ح

6578. Bir sıkıntıyla karşılaştığı zaman koltuk altlarının beyazı görününceye kadar ellerini kaldırarak dua ederdi.⁶⁵⁷⁸

٦٥٧٩- كَانَ إِذَا أَصَابَهُ رَمَدٌ أَوْ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِهِ دَعَا بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ اللَّهُمَّ مَتَّعْنِي بِبَصَرِي وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنِّي وَأَرِنِي فِي الْعَذْوِ ثَّارِي وَانصُرْنِي عَلَى مَنْ ظَلَمَنِي. صَح

6579. Kendisinin veya ashabından birisinin gözü ağrıdığında, "Allahım beni gözümden faydalandırıp onları ömrümün sonuna kadar bende daim kıl, düşmanımıdan intikamımı aldığını bana gösterip bana zulmedenlere karşı bana yardım et!" diye dua ederdi.⁶⁵⁷⁹

٦٥٨٠- كَانَ إِذَا أَصَابَهُ غَمٌّ أَوْ كَرَبٌ يَقُولُ حَسْبِيَ الرَّبُّ مِنَ الْعِبَادِ حَسْبِيَ الْخَالِقُ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ حَسْبِيَ الرَّازِقُ مِنَ الْمَرْزُوقِينَ الَّذِي هُوَ حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. ض

6580. Bir şeyden üzüldüğü veya sıkıldığı zaman, "Kullara karşı rabbim bana yeter; yaratıklara karşı bana yaratıcı yeter; rızık isteyenlere karşı rezzak bana yeter, bana yeten bana yeter, Allah bana yeter, o ne güzel vekildir, Allah bana yeter, ondan başka ilah yoktur, ona güvenip dayandım, o büyük Arş'ın rabbidir!" diye dua ederdi.⁶⁵⁸⁰

٦٥٨١- كَانَ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى يَدْعُو بِهَذِهِ الدَّعَوَاتِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فُجَاءَةِ الْخَيْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فُجَاءَةِ الشَّرِّ فَإِنَّ الْعَبْدَ لَا يَدْرِي مَا يَفْجُؤُهُ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى. ح

⁶⁵⁷⁷ İbnü'l-Cevzî, III, 73; Müttekî, nr. 18454; Zebîdî, VII, 129; Aclûnî, I, 509.

⁶⁵⁷⁸ Müttekî, nr. 18008.

⁶⁵⁷⁹ Müttekî, nr. 18365.

⁶⁵⁸⁰ Müttekî, nr. 18009.

6581. Sabah akşam, "Allahım senden beklenmedik nimet ister, beklenmedik şerden de sana sığınırım!" der, hiçbir insanın sabah akşam ne ile karşılaşacağını bilemediğini söylerdi.⁶⁵⁸¹

٦٥٨٢- كَانَ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى قَالَ أَصْبَحْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ وَكَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ وَدِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَمِلَّةِ أَبِيْنَا إِبْرَاهِيمَ خَلِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ. ح

6582. Sabaha veya akşama ulaştığında, "İslam fıtratı, ihlas kelimesi, nebiz Muhammed'in dini, şirkten uzak doğru bir müslüman olan atamız İbrahim'in milleti üzerine sabaha ulaştık!" derdi.⁶⁵⁸²

٦٥٨٣- كَانَ إِذَا اُطْلِيَ بِدَأْ بِغُورَتِهِ فَطَلَّاهَا بِالثَّوْرَةِ وَسَائِرِ جَسَدِهِ أَهْلُهُ. ض

6583. Hamam otuyla yıkanacağı zaman edep yerlerini kendisi temizler, vücudunun geri kalan kısmını ise eşlerinden biri yıkardı.⁶⁵⁸³

٦٥٨٤- كَانَ إِذَا اُطْلِيَ بِالثَّوْرَةِ وَلِيَّ عَانَتَهُ وَفَرَجَهُ بِيَدِهِ.

6584. Hamam otuyla yıkanacağı zaman kasık ve edep yerlerini kendi elleriyle temizlerdi.⁶⁵⁸⁴

٦٥٨٥- كَانَ إِذَا اُطْلِعَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ كَذَبَ كَذْبَةً لَمْ يَزَلْ مُعْرِضًا عَنْهُ حَتَّى يُخْدِتَ ثَوْبَهُ. صَح

6585. Ev halkından birinin yalanını gördüğü zaman tevbe edene kadar ondan yüz çevirirdi.⁶⁵⁸⁵

٦٥٨٦- كَانَ إِذَا اعْتَمَّ سَدَلُ عِمَامَتِهِ بَيْنَ كَتِفَيْهِ.

6586. Sarık sardığı zaman ucunu omuzları arasına sakıttırdı.⁶⁵⁸⁶

⁶⁵⁸¹ Heysemî, X, 117.

⁶⁵⁸² Müttekî, nr. 18011.

⁶⁵⁸³ Müttekî, nr. 18314.

⁶⁵⁸⁴ İbri Sad, I, 142.

⁶⁵⁸⁵ Ukaylî, I, 9; Müttekî, nr. 18381.

⁶⁵⁸⁶ Beyhakî, I, 469; Ukaylî, III, 21; Müttekî, nr. 18269.

٦٥٨٧- كَانَ إِذَا اغْتَمَّ أَخَذَ لِحْيَتَهُ بِيَدِهِ يَنْظُرُ فِيهَا. ض

6587. Üzüldüğü zaman eliyle sakalını tutarak ona bakardı.⁶⁵⁸⁷

İftar

٦٥٨٨- كَانَ إِذَا أَفْطَرَ قَالَ : اللَّهُمَّ لَكَ صُومْتُ وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ. ض

6588. İftar ederken, "Allahım senin için oruç tuttum, senin verdiğin rızıkla orucumu açıyorum!" derdi.⁶⁵⁸⁸

٦٥٨٩- كَانَ إِذَا أَفْطَرَ قَالَ ذَهَبَ الظَّمَأُ وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ وَتَبَّتِ الْأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ. صَح

6589. İftar ederken, "Susuzluğum gidip damarlarımız hayat buldu, inşallah beklediğimiz ecirler hasıl oldu!" diye dua ederdi.⁶⁵⁸⁹

٦٥٩٠- كَانَ إِذَا أَفْطَرَ قَالَ : اللَّهُمَّ لَكَ صُومْتُ وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ فَتَقَبَّلْ مِنِّي

إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ. ض

6590. Orucunu açarken, "Allahım senin için oruç tutup senin rızıkla orucumu açtım, onu kabul eyle, sen herşeyi işiten ve bilensin!" derdi.⁶⁵⁹⁰

٦٥٩١- كَانَ إِذَا أَفْطَرَ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَعَانَنِي فَصُومْتُ وَرَزَقَنِي فَأَفْطَرْتُ. ض

6591. Orucunu açarken, "Lütfuyla oruç tutturup rızıkıyla iftar ettiren Allah'a hamd olsun" derdi.⁶⁵⁹¹

٦٥٩٢- كَانَ إِذَا أَفْطَرَ عِنْدَ قَوْمٍ قَالَ أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ

وَتَنَزَّلَتْ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ. ح

⁶⁵⁸⁷ Müttekî, nr. 18007; Aclûnî, II, 290.

⁶⁵⁸⁸ Taberânî, Sağır, II, 52; Ebû Nuaym, Isbahân, IV, 217; Müttekî, nr. 18058.

⁶⁵⁸⁹ Beyhakî, IV, 239; Müttekî, nr. 18055.

⁶⁵⁹⁰ Beyhakî, II, 239; Müttekî, nr. 18056-18057.

⁶⁵⁹¹ Taberânî, Sağır, II, 52; Ebû Nuaym, Isbahân, IV, 217; Müttekî, nr. 18058.

6592. Birilerinin davetinde iftar ettiğinde, "Oruçlular sizin yanınızda oruçlarını açsın, yemeklerinizi iyi insanlar yesin, üzerinize de melekler insin!" diye dua ederdi.⁶⁵⁹²

٦٥٩٣- كَانَ إِذَا أَفْطَرَ عِنْدَ قَوْمٍ قَالَ أَفْطَرْتُ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ وَصَلْتُ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ.

6593. Bir topluluğun yanında iftar ettiğinde, "Oruçlular sizin yanınızda oruçlarını açsınlar, melekler de size salat etsinler!" diye dua ederdi.⁶⁵⁹³

Çeşitli Hadisler

٦٥٩٤- كَانَ إِذَا أَكْتَحَلَ أَكْتَحَلَ وَتَرَأً وَإِذَا اسْتَجَمَرَ اسْتَجَمَرَ وَتَرَأً. صَح

6594. Sürme çektiğinde tek sayı ile çeker, temizlikte taş kullandığında da tek sayı taş kullanırdı.⁶⁵⁹⁴

٦٥٩٥- كَانَ إِذَا أَكَلَ طَعَامًا لَعَقَ أَصَابِعَهُ الثَّلَاثَ. صَح

6595. Yemek yediği zaman üç parmağını yalardı.⁶⁵⁹⁵

٦٥٩٦- كَانَ إِذَا أَكَلَ لَمْ تَغْدُ أَصَابِعُهُ بَيْنَ يَدَيْهِ.

6596. Yemek yediği zaman parmakları önünden öteye geçmezdi.⁶⁵⁹⁶

٦٥٩٧- كَانَ إِذَا أَكَلَ أَوْ شَرِبَ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَ وَسَقَى وَسَوَّغَهُ وَجَعَلَ لَهُ مَخْرَجًا. صَح

6597. Bir şey yiyip içtiği zaman, "Yedirip içiren, midede sindirip sonra çıkmasını sağlayan Allah'a hamd olsun" derdi.⁶⁵⁹⁷

⁶⁵⁹² Şecerî, Emâlî, I, 43.

⁶⁵⁹³ Müttakî, nr. 18086; Şecerî, Emâlî, I, 43.

⁶⁵⁹⁴ Ahmed, IV, 156; Taberânî, XVII, 338; Heysemî, I, 211; Zebîdî, VI, 411.

⁶⁵⁹⁵ Müslim, Eşribe 136; Ahmed, III, 390; Beyhakî, VII, 278.

⁶⁵⁹⁶ Müttakî, nr. 18175; Zebîdî, VII, 117.

⁶⁵⁹⁷ Müttakî, nr. 18176; Zebîdî, V 227, VII, 124.

٦٥٩٨- كَانَ إِذَا التَّقَى الْخِثَانِ اغْتَسَلَ. صَح

6598. İlişki sırasında sünnet yerleri birbirine dahil olursa guslederdi.⁶⁵⁹⁸

٦٥٩٩- كَانَ إِذَا انْتَسَبَ لَمْ يُجَاوِزْ فِي نِسْبَتِهِ مَعَدَّ بْنَ عَدْنَانَ بْنِ أَدَدَ ثُمَّ يُمْسِكُ وَيَقُولُ كَذَبَ النَّسَابُونَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَفُرُونَا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا. ض

6599. Soyunu söylerken sadece Maad İbni Adnan İbni Uded'e kadar sayar ve bundan sonra için soyunu sayanlar yalan söylerler; zira Allah Teala 'Ad'ı, Semud'u, Res halkını ve onların arasında olan nice nesilleri helak ettik' buyurduğunu söylerdi.⁶⁵⁹⁹

٦٦٠٠- كَانَ إِذَا أَنْزَلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ نَكَسَ رَأْسَهُ وَنَكَسَ أَصْحَابُهُ رُؤُوسَهُمْ فَإِذَا أَقْلَعَ عَنْهُ رَفَعَ رَأْسَهُ. صَح

6600. Vahiy geldiği zaman kendisi başını öne eğdiği gibi yanında-kiler de başlarını önlerine eğerlerdi, vahiy bitince başını kaldırırdı.⁶⁶⁰⁰

٦٦٠١- كَانَ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ كَرِبَ لِدَلِكْ وَتَرَبَّدَ وَجْهُهُ. صَح

6601. Vahiy geldiği zaman sıkıntılanır, yüzünün rengi solardı.⁶⁶⁰¹

٦٦٠٢- كَانَ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ سَمِعَ عِنْدَ وَجْهِهِ كَدْوِي النِّحْلِ. صَح

6602. Vahiy geldiği zaman yanında arı uğultusuna benzer sesler duyulurdu.⁶⁶⁰²

٦٦٠٣- كَانَ إِذَا انْصَرَفَ مِنْ صَلَاتِهِ اسْتَغْفَرَ ثَلَاثًا ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.

6603. Namazı bitirince üç defa istiğfar eder, sonra, "Allahım selam sen olduğun gibi selam da sendendir, senin şanın yücedir, ey celal ve ikram sahibi!" derdi.⁶⁶⁰³

⁶⁵⁹⁸ Ahmed, VI, 123; Tahâvî, Meâni, I, 55; Müttekî, nr. 17865.

⁶⁵⁹⁹ Elbânî, Zaif, nr. 4351; Ayet için bk Furkân 38.

⁶⁶⁰⁰ Müttekî, nr. 18464.

⁶⁶⁰¹ Müslim, Fedâil 89.

⁶⁶⁰² Ahmed, I, 34; Nesâî, Kübrâ, I, 450; Ukaylî, IV, 460; Hâkim, II, 425.

⁶⁶⁰³ Müslim, Mesâcid 135; Nesâî, Sehv 81; Heysemî, X, 103; Müttekî, nr. 17889.

٦٦٠٤- كَانَ إِذَا انْصَرَفَ انْحَرَفَ. ح

6604. Namazı bitirdikten sonra sağa sola dönerdi.⁶⁶⁰⁴

٦٦٠٥- كَانَ إِذَا انْكَسَفَتِ الشَّمْسُ أَوْ الْقَمَرُ صَلَّى حَتَّى تَنْجَلِيَ. ح

6605. Güneş veya Ay tutulduğu zaman, tutulma anı geçinceye kadar namaz kılardı.⁶⁶⁰⁵

٦٦٠٦- كَانَ إِذَا اهْتَمَّ أَكْثَرَ مِنْ مَسِّ لِحْيَتِهِ. ض

6606. Önemli bir şey olduğu zaman genellikle sakalıyla oynardı.⁶⁶⁰⁶

٦٦٠٧- كَانَ إِذَا أَهَمَّهُ الْأَمْرُ رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَقَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَإِذَا اجْتَهَدَ فِي الدُّعَاءِ قَالَ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ. ض

6607. Bir şeyden endişelendiği zaman başını semaya doğru kaldırıp, "Büyük olan Allahım seni tesbih ederim" der, duaya başladığı zaman da "Ey hay ve kayyum olan!" derdi.⁶⁶⁰⁷

٦٦٠٨- كَانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَكَفَانَا وَآوَانَا فَكَمْ مِمَّنْ لَا كَافِيَ لَهُ وَلَا مُؤْوِي لَهُ. صَح

6608. Yatağına girdiğinde, "Bizi yedirip içiren, her türlü ihtiyacımızı karşılayıp bizi barındıran Allah'a hamdolsun, zira ihtiyaçları karşılanmayan ve barınağı olmayan nice kimseler vardır!" derdi.⁶⁶⁰⁸

٦٦٠٩- كَانَ إِذَا أُوحِيَ إِلَيْهِ وَقَدْ لَدَلِكَ سَاعَةٌ كَهَيْئَةِ السَّكْرَانِ. ض

6609. Vahiy geldiği zaman kendinden geçen biri gibi olurdu.⁶⁶⁰⁹

٦٦١٠- كَانَ إِذَا بَايَعَهُ النَّاسُ يُلْقَنُهُمْ فِيمَا اسْتَطَعَتْ. ح

⁶⁶⁰⁴ Müttekî, nr. 17890.

⁶⁶⁰⁵ Müttekî, nr. 17997.

⁶⁶⁰⁶ Heysemî, I, 160; Müttekî, nr. 18006.

⁶⁶⁰⁷ Müttekî, nr. 17999.

⁶⁶⁰⁸ Müslim, Zikir 64; Ahmed, III, 153; Müttekî, nr. 18241.

⁶⁶⁰⁹ İbni Sad, I, 131.

6610. Biat alırken insanlara güçlerinin yettiği kadarını yapmalarını söylerdi.⁶⁶¹⁰

٦٦١١- كَانَ إِذَا بَعَثَ سَرِيَّةً أَوْ جَيْشًا بَعَثَهُمْ مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ ح

6611. Bir seriye veya askeri birlik göndereceğinde günün ilk saatlerinde gönderirdi.⁶⁶¹¹

٦٦١٢- كَانَ إِذَا بَعَثَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِهِ فِي بَعْضِ أَمْرِهِ قَالَ بَشِّرُوا وَلَا تُنْفَرُوا وَيَسِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا. صَح

6612. Ashabından birini bir görev için gönderirken ona, "Müjdeleyin nefret ettirmeyin, kolaylaştırın güçleştirmeyin!" derdi.⁶⁶¹²

٦٦١٣- كَانَ إِذَا بَعَثَ أَمِيرًا قَالَ أَقْصِرِ الْخُطْبَةَ وَأَقِلَّ الْكَلَامَ فَإِنَّ مِنَ الْكَلَامِ سِخْرٍ. صَح

6613. Bir emir gönderdiği zaman ona hutbeyi kısaltıp kelamı azaltmasını, kelamın bir kısmının sihir görevi gördüğünü söylerdi.⁶⁶¹³

٦٦١٤- كَانَ إِذَا بَلَغَهُ عَنِ الرَّجُلِ شَيْءٌ لَمْ يَقُلْ مَا بَالَ فُلَانٍ يَقُولُ وَلَكِنْ يَقُولُ مَا بَالَ أَقْوَامٌ يَقُولُونَ كَذًا وَكَذًا. ح

6614. Bir kişi hakkında uygun olmayan haberler duyduğunda, "Falan kişiye ne oluyor ki, şöyle şöyle diyor" demez, "Bazılarına ne oluyor ki, şöyle şöyle diyorlar!" derdi.⁶⁶¹⁴

٦٦١٥- كَانَ إِذَا تَصَوَّرَ مِنَ اللَّيْلِ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ. صَح

⁶⁶¹⁰ Ahmed, III, 216; Müttekî, nr. 18135.

⁶⁶¹¹ Ebû Dâvûd, Cihâd, 85; Ahmed, III, 417; Beyhakî, IX, 108.

⁶⁶¹² Müslim, Cihâd, 6.

⁶⁶¹³ Hatîb, XIV, 60; Müttekî, nr. 18126.

⁶⁶¹⁴ İbni Abdilber, Temhîd, I, 318; Müttekî, nr. 18383.

6615. Gece uykudan uyandığı zaman, "Tek ve kahhar olan Allah'dan başka ilah yoktur, o göklerle yerin ve bu ikisi arasındakilerin sahibi olan güçlü ve bağışlayıcı olandır!" derdi.⁶⁶¹⁵

٦٦١٦- كَانَ إِذَا تَعَارَّى مِنَ اللَّيْلِ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَهْدِ لِسَبِيلِ الْأَقْوَمِ. ض

6616. Geceleyin uyandığında, "Yarabbi bağışlayıp merhamet et ve en doğru yola ilet!" derdi.⁶⁶¹⁶

٦٦١٧- كَانَ إِذَا تَغَدَّى لَمْ يَتَعَشَّ وَإِذَا تَعَشَّى لَمْ يَتَغَدَّ. صَح

6617. Sabah yediğinde akşam yemez, akşam yediğinde sabah yemezdi.⁶⁶¹⁷

٦٦١٨- كَانَ إِذَا تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ أَعَادَهَا ثَلَاثًا حَتَّى تُفْهَمَ عَنْهُ وَإِذَا أَتَى عَلَى قَوْمٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ سَلَّمَ عَلَيْهِمْ ثَلَاثًا. ض

6618. Konuşurken anlaşılması için sözlerini üç defa tekrar eder, bir topluluğa selam verdiği zaman da selamını üç defa verirdi.⁶⁶¹⁸

٦٦١٩- كَانَ إِذَا تَهَجَّدَ يُسَلِّمُ بَيْنَ كُلِّ رَكْعَتَيْنِ. ض

6619. Teheccüd namazı kılarken her iki rekatta bir selam verirdi.⁶⁶¹⁹

Abdest Alması

٦٦٢٠- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ أَخَذَ كَفًّا مِنْ مَاءٍ فَنَضَحَ بِهِ فَرْجَهُ. صَح

6620. Abdest aldığı zaman avucuna biraz su alarak avret yerine serperdi.⁶⁶²⁰

٦٦٢١- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ فَضَّلَ مَاءً حَتَّى يُسِيلَهُ عَلَى مَوْضِعِ سُجُودِهِ.

⁶⁶¹⁵ Hâkim, I, 540; Müttekî, nr. 18242.

⁶⁶¹⁶ Müttekî, nr. 18243.

⁶⁶¹⁷ Müttekî, nr. 18177; Zebidî, VII, 409.

⁶⁶¹⁸ Hâkim, IV, 273; Beğavî, I, 303; Müttekî, nr. 18434.

⁶⁶¹⁹ Müttekî, nr. 17984.

⁶⁶²⁰ Beyhakî, I, 54; Beğavî, I, 422; Müttekî, nr. 17834.

6621. Abdest aldığında su artarsa ondan bir miktar secde yerine dökerdi.⁶⁶²¹

٦٦٢٢- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ حَرَّكَ خَاتَمَهُ ض

6622. Abdest aldığı zaman, yüzüğünü oynatırdı.⁶⁶²²

٦٦٢٣- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ أَدَارَ الْمَاءَ عَلَى مِرْفَقَيْهِ ح

6623. Abdest alırken suyu dirseklerine kadar ulaştırırdı.⁶⁶²³

٦٦٢٤- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ خَلَّلَ لِحْيَتَهُ بِالْمَاءِ صَح

6624. Abdest aldığı zaman, sakalını suyla hilallerdi.⁶⁶²⁴

٦٦٢٥- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ أَخَذَ كَفًّا مِنْ مَاءٍ فَأَدْخَلَهُ تَحْتَ حَنْكِهِ فَخَلَّلَ بِهِ لِحْيَتَهُ وَقَالَ : هَكَذَا أَمَرَنِي رَبِّي

6625. Abdest alırken elini çenesinin altına sokup sakalını hilaller ve; "Rabbim böyle yıkamamı emretti!" derdi.⁶⁶²⁵

٦٦٢٦- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ عَرَّكَ عَارِضِيهِ بَعْضَ الْعَرَكِ ثُمَّ شَبَّكَ لِحْيَتَهُ بِأَصَابِعِهِ مِنْ تَحْتِهَا. صَح

6626. Abdest alırken yüzünü hafifçe yıkadıktan sonra elini çenesinin altına sokarak sakalını hilallerdi.⁶⁶²⁶

٦٦٢٧- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ ض

6627. Abdest aldığında iki rekat namaz kılar, sonra namazgaha çıkardı.⁶⁶²⁷

⁶⁶²¹ Heysemî, I, 234.

⁶⁶²² Dârekutnî, I, 83; Beyhakî, I, 57.

⁶⁶²³ Dârekutnî, I, 83; Beyhakî, I, 56; Müttekî, nr. 17837.

⁶⁶²⁴ Ahmed, VI, 234; Taberânî, VIII, 334; Heysemî, I, 235.

⁶⁶²⁵ Beyhakî, I, 54; Beğavî, I, 422; Müttekî, nr. 17834.

⁶⁶²⁶ Dârekutnî, I, 107; Beyhakî, I, 55; Müttekî, nr. 17840.

⁶⁶²⁷ Müttekî, nr. 17841.

٦٦٢٨- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ ذَلِكَ أَصَابِعَ رِجْلَيْهِ بِخُصْرِهِ. ح

6628. Abdest aldığı zaman küçük parmağıyla ayak parmaklarının arasını ovardı.⁶⁶²⁸

٦٦٢٩- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ مَسَحَ وَجْهَهُ بِطَرَفِ ثَوْبِهِ. ض

6629. Abdest aldığı anda elbisesinin ucuyla yüzünü silerdi.⁶⁶²⁹

٦٦٣٠- كَانَ إِذَا تَلَا غَيْرَ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ قَالَ آمِينَ حَتَّى يُسْمَعَ مِنْ يَلِيهِ مِنَ الصَّفِّ الْأَوَّلِ. ح

6630. "Ğayri'l-mağzubi aleyhim veladdallin" ayetini okuduğunda "Amin!" der, ilk saftakilere sesini işittirirdi.⁶⁶³⁰

٦٦٣١- كَانَ إِذَا جَاءَ الشِّتَاءُ دَخَلَ الْبَيْتَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ وَإِذَا جَاءَ الصَّيْفُ خَرَجَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ وَإِذَا لَيْسَ ثَوْبًا جَدِيدًا حَمِدَ اللَّهُ تَعَالَى وَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ وَكَسَا الْخَلْقَ. ض

6631. Kışın itikafa cuma gecesi girer, yazın ise itikaftan cuma gecesi çıkardı; yeni bir elbise giydiği zaman Allah'a hamdedip iki rekat namaz kılar, eski elbisesini ise bir başkasına verirdi.⁶⁶³¹

٦٦٣٢- كَانَ إِذَا جَاءَهُ جِبْرِيلُ فَقَرَأَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ عَلِمَ أَنَّهَا سُورَةٌ. صَح

6632. Cibril'in gelip de besmele çektiğini görünce gelenin yeni bir sure olduğunu öğrenirdi.⁶⁶³²

٦٦٣٣- كَانَ إِذَا جَاءَهُ مَالٌ لَمْ يُبَيِّنْهُ وَلَمْ يَقِيلْهُ. ض

6633. Kendisine bir mal geldiğinde onu gece veya gündüze bırakmazdı.⁶⁶³³

⁶⁶²⁸ Müttekî, nr. 18742.

⁶⁶²⁹ Müttekî, nr. 17843.

⁶⁶³⁰ Ebû Dâvûd, İstiftâh 57.

⁶⁶³¹ Hafîb, VIII, 414; İbni Asâkir, V, 311; Müttekî, nr. 18261.

⁶⁶³² Müttekî, nr. 18468.

⁶⁶³³ Beyhakî, VI, 346; Heysemî, V, 341.

۶۶۳۴- كَانَ إِذَا جَاءَهُ أَمْرٌ يُسْرُهُ بِهِ خَرَّ سَاجِدًا شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى. صَح

6634. Müjdeli bir haber aldığı anda şükür secdesi yapardı.⁶⁶³⁴

۶۶۳۵- كَانَ إِذَا جَرَى بِهِ الضَّحْكُ وَضَعَ يَدَهُ عَلَى فِيهِ. ض

6635. Güleceği zaman elini ağzına koyardı.⁶⁶³⁵

۶۶۳۶- كَانَ إِذَا جَلَسَ مَجْلِسًا فَأَرَادَ أَنْ يَقُومَ اسْتَغْفَرَ عَشْرًا إِلَى خَمْسٍ عَشْرَةً. ض

6636. Oturmakta olduğu bir meclisten kalkacağı anda, on veya onbeş defa istiğfar ederdi.⁶⁶³⁶

۶۶۳۷- كَانَ إِذَا جَلَسَ اخْتَبَى بِيَدَيْهِ. ح

6637. Oturduğın zaman ellerini dizlerine bağlayarak otururdu.⁶⁶³⁷

۶۶۳۸- كَانَ إِذَا جَلَسَ يَتَحَدَّثُ يُكْثِرُ أَنْ يَرْفَعَ طَرْفَهُ إِلَى السَّمَاءِ.

6638. Oturup konuşmaya başladığında gözücuyla sık sık semaya bakardı.⁶⁶³⁸

۶۶۳۹- كَانَ إِذَا جَلَسَ يَتَحَدَّثُ يَخْلَعُ نَعْلَيْهِ. ض

6639. Konuşmak için oturacağı anda ayakkabılarını çıkarırdı.⁶⁶³⁹

۶۶۴۰- كَانَ إِذَا جَلَسَ جَلَسَ إِلَيْهِ أَصْحَابُهُ حِلَقًا حِلَقًا. صَح

6640. Bir meclise oturduğu zaman ashâbı da halkalar halinde etrafına oturulurdu.⁶⁶⁴⁰

۶۶۴۱- كَانَ إِذَا حَزَبَهُ أَمْرٌ صَلَّى.

6641. Önemli bir işle karşılaştığında namaz kılardı.⁶⁶⁴¹

⁶⁶³⁴ Dârekutrî, IV, 148; Beğavî, III, 316; Müttekî, nr. 18393.

⁶⁶³⁵ Müttekî, nr. 18395.

⁶⁶³⁶ Müttekî, nr. 18477.

⁶⁶³⁷ Müttekî, nr. 18473.

⁶⁶³⁸ Hatîb, II, 82; Müttekî, nr. 18474, 18475.

⁶⁶³⁹ Beyhakî, VI, 151.

⁶⁶⁴⁰ Heysemî, I, 132; Müttekî, nr. 18476.

⁶⁶⁴¹ Ahmed, V, 388; Müttekî, nr. 18001.

٦٦٤٢- كَان إِذَا حَزَبَهُ أَمَرَ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْخَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

6642. Bir şeye üzüldüğü zaman, "Hilim ve kerem sahibi olan Allah'dan başka ilah yoktur; büyük Arş'ın rabbi olan Allah her türlü noksan sıfatlardan münezzehtir, alemlerin rabbi olan Allah'a hamdolsun!" derdi.⁶⁶⁴²

٦٦٤٣- كَان إِذَا حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ لَا يَخْنُثُ حَتَّى نَزَلَتْ كَفَّارَةُ الْيَمِينِ. صَح

6643. Yemin keffaret ayeti inmeden önce bir şeye yemin ettiğinde, o yemininden dönmezdi.⁶⁶⁴³

٦٦٤٤- كَان إِذَا حَلَفَ قَالَ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ. ح

6644. Yemin edeceği zaman, "Muhammed'in nefsinin elinde tutana yemin olsun ki!" diye yemin ederdi.⁶⁶⁴⁴

٦٦٤٥- كَان إِذَا حُمِّ دَعَا بِقُرْبَةٍ مِنْ مَاءٍ فَأَفْرَغَهَا عَلَى قَرْنِهِ فَأَغْتَسَلَ. صَح

6645. Humma hastalığına yakalandığı zaman, bir kova su isteyerek baştan aşağı yıkanırды.⁶⁶⁴⁵

٦٦٤٦- كَان إِذَا خَافَ قَوْمًا قَالَ اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِمْ وَنُعَوِّذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ. صَح

6646. Bir topluluğun şerrinden çekindiğinde, "Allahım senden onların haklarından gelmeni diler, şerlerinden sana sığınırız!" derdi.⁶⁶⁴⁶

٦٦٤٧- كَان إِذَا خَافَ أَنْ يُصِيبَ شَيْئًا بِعَيْنِهِ قَالَ اللَّهُمَّ بَارِكْ فِيهِ وَلَا تَضُرَّهُ.

6647. Nazar değmesinden endişe ettiği zaman, "Allahım ona bereket ver, zarar verme!" derdi.⁶⁶⁴⁷

⁶⁶⁴² Müslim, Zikir 83; Ahmed, I, 206; Müttekî, nr. 18000.

⁶⁶⁴³ Hâkim, IV, 301; Müttekî, nr. 18447.

⁶⁶⁴⁴ Müttekî, nr. 18448, 30147.

⁶⁶⁴⁵ Tahâvî, Müşkil, II, 345; Ukaylî, I, 93.

⁶⁶⁴⁶ Ebû Dâvûd, Duâ 8; Ahmed, IV, 415; Beyhakî, V, 253.

⁶⁶⁴⁷ Müttekî, nr. 18366.

٦٦٤٨- كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنَ الْغَائِطِ قَالَ غُفْرَانِكَ.

6648. Heladan çıktığında, "Affını dilerim Allahım!" derdi.⁶⁶⁴⁸

٦٦٤٩- كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنَ الْخَلَاءِ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي الْأَذَى وَغَافَانِي. صَح

6649. Heladan çıktığında, "Bana sıkıntı vereni giderip beni afiyette kılan Allah'a hamdolsun!" derdi.⁶⁶⁴⁹

٦٦٥٠- كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنَ الْغَائِطِ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْسَنَ إِلَيَّ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ. ض

6650. Heladan çıktığı zaman, "Yerken de çıkarırken de benden ezayı giderip bana afiyet veren Allah'a hamdolsun!" derdi.⁶⁶⁵⁰

٦٦٥١- كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ التَّكْلَانُ عَلَى اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. صَح

6651. Evinde çıkarken, "Allah'ın adıyla, tevekkül Allah'adır, Allah'dan başka güç ve kuvvet yoktur!" derdi.⁶⁶⁵¹

٦٦٥٢- كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نَرِلَّ أَوْ نَضِلَّ أَوْ نَظْلِمَ أَوْ نُظْلَمَ أَوْ نَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيْنَا. صَح

6652. Evinden çıkarken, "Allah'ın adıyla, ona tevekkül ediyorum; Allah'ı yanlış yapmaktan veya yanlış yola sapmaktan, haksızlık etmekten veya haksızlığa düşmekten, saygısızlık etmekten veya saygısızlığa uğramaktan sana sığınırız!" derdi.⁶⁶⁵²

٦٦٥٣- كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَرِلَّ أَوْ أَضِلَّ أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أَظْلَمَ أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ. صَح

⁶⁶⁴⁸ Beyhakî, I, 97; Müttekî, nr. 17869.

⁶⁶⁴⁹ Müttekî, nr. 17870.

⁶⁶⁵⁰ İbni Ebî Şeybe, X, 454; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 330.

⁶⁶⁵¹ Deylemî, II, 21; Müttekî, nr. 41942.

⁶⁶⁵² Ahmed, VI, 306; Hâkim, IV, 281; Zebîdî, IV, 326.

6653. Evinden çıkarken, "Allah'ın adıyla, rabbim yanlış yapmaktan veya yanlış yola sapmaktan, haksızlık etmekten veya haksızlığa düşmekten, saygısızlık etmekten veya saygısızlığa uğramaktan sana sığınırım!" diye dua ederdi.⁶⁶⁵³

٦٦٥٤- كَانَ إِذَا خَرَجَ يَوْمَ الْعِيدِ فِي طَرِيقِ رَجْعٍ فِي غَيْرِهِ. صَح

6654. Bayram namazına bir yoldan gider, başka bir yoldan gelirdi.⁶⁶⁵⁴

٦٦٥٥- كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أَضِلَّ أَوْ أَزِلَّ أَوْ أَزِلَّ أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أَظْلَمَ أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ أَوْ أَنْبَغِي أَوْ يُنْبَغِي عَلَيَّ.

6655. Evinden çıkarken, "Allah'ın adıyla ona tevekkül ettim, kötülükten sakınma ve iyiliğe güç yetirme ancak Allah'ın yardımıyla; Allahım doğru yoldan sapmaktan veya başkalarını saptırmaktan, haktan kaymaktan ve kaydırmaktan, zulmetmekten veya zulme uğramaktan, kabalık etmekten veya kabalığa uğramaktan, hakka tecavüz etmekten veya hakkıma tecavüz edilmesinden sana sığınırım!" derdi.⁶⁶⁵⁵

٦٦٥٦- كَانَ إِذَا خَطَبَ اخْمَرَتْ عَيْنَاهُ وَعَلَا صَوْتُهُ وَاشْتَدَّ غَضَبُهُ كَأَنَّهُ مُنْذِرُ جَيْشٍ يَقُولُ صَبَّحَكُمْ وَمَسَّاكُمْ. صَح

6656. Hutbe okuduğu zaman cemaata, "Sabah akşam saldırıya uğrayabilirsiniz!" diyerek bir orduya karşı uyarıda bulunur gibi uyarılarda bulunur, o sırada gözleri kızarıp sesi yükselir ve öfkesi artardı.⁶⁶⁵⁶

٦٦٥٧- كَانَ إِذَا خَطَبَ فِي الْحَرْبِ خَطَبَ عَلَى قَوْسٍ وَإِذَا خَطَبَ فِي الْجُمُعَةِ خَطَبَ عَلَى عَصَا. صَح

⁶⁶⁵³ Buhârî, Kebîr, III, 482; Irâkî, I, 326; Müttekî, nr. 18417.

⁶⁶⁵⁴ Müttekî, nr. 18105.

⁶⁶⁵⁵ Nesâî, İstiâze 30; Ahmed, VI, 306; Hâkim, IV, 281; Beyhakî, V, 251.

⁶⁶⁵⁶ Müslim, Cuma 43; Beyhakî, III, 206; Müttekî, nr. 17974.

6657. Savaşta konuşma yapacağına yayına, cuma günü konuşma yapacağına ise esasına dayanırdı.⁶⁶⁵⁷

٦٦٥٨- كَانَ إِذَا خَطَبَ يَعْتَمِدُ عَلَى عَنَزَةٍ أَوْ عَصَا. صَح

6658. Hutbe okurken bir mızrağa veya bir asaya dayanırdı.⁶⁶⁵⁸

٦٦٥٩- كَانَ إِذَا خَطَبَ الْمَرْأَةَ قَالَ اذْكُرُوا لَهَا جَفَنَةَ سَعْدِ بْنِ عَبَادَةَ. ح

6659. Bir kadına dünür olduğu zaman, "Ona Sad İbni Ubade'nin ziya-fet kazanının da olduğunu söyleyin" derdi.⁶⁶⁵⁹

٦٦٦٠- كَانَ إِذَا خَطَبَ فَرَدُّ لَمْ يَغْزُ فَخَطَبَ امْرَأَةً فَأَبَتْ ثُمَّ عَادَتْ فَقَالَ قَدْ
التَحَفْنَا لِحَافًا غَيْرِكَ. ح

6660. Bir kadımla evlenmek isteyip de reddedilirse bir daha o kadını istemezdi; önce teklifini reddedip sonra kabul ettiğini belirten bir kadına, "Senden başka bir giysi edindik!" diye karşılık verdi.⁶⁶⁶⁰

٦٦٦١- كَانَ إِذَا خَلَا بِنِسَائِهِ أَلَيْنَ النَّاسِ وَأَكْرَمَ النَّاسِ ضَحَاكًا بَسَامًا. ض

6661. Eşleriyle yalnız kaldığında insanların en yumuşağı, en lütuf-karı, en çok gülüp tebessüm eden idi.⁶⁶⁶¹

٦٦٦٢- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءَ وَضَعَ خَاتَمَهُ. صَح

6662. Helaya girmeden yüzüğünü çıkarıp bir yere koyardı.⁶⁶⁶²

٦٦٦٣- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ.

6663. Helaya gireceği zaman, "Allahım erkek ve dişi şeytanlardan sana sığınırım!" derdi.⁶⁶⁶³

⁶⁶⁵⁷ Beyhakî, III, 206.

⁶⁶⁵⁸ Müttekî, nr. 17976.

⁶⁶⁵⁹ İbni Sad, VIII, 116; Müttekî, nr. 18325.

⁶⁶⁶⁰ İbni Sad, VIII, 115; Müttekî, nr. 18326.

⁶⁶⁶¹ Müttekî, nr. 18327.

⁶⁶⁶² Ebû Dâvûd, Tahâret 10; Ebû Nuaym, İsbahân, II, 111.

⁶⁶⁶³ Nesâî, Tahâret 18; Beyhakî, I, 95; Zebîdî, II, 339.

٦٦٦٤- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْكَئِيفَ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ. صَح

6664. Helaya gireceği zaman, "Bismillah, Allahım erkek ve dişi şeytanlardan sana sığınırım!" derdi.⁶⁶⁶⁴

٦٦٦٥- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءَ قَالَ يَا ذَا الْجَلَالِ.

6665. Helaya gireceğinde, "Ey kudret sahibi!" derdi.⁶⁶⁶⁵

٦٦٦٦- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْغَائِطَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الرَّجْسِ النَّجِسِ الْخَبِيثِ الْمُخْبِثِ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ. ض

6666. Helaya gireceğinde, "Allahım, pis, necis, çirkin ve kötü olan şeylerden sana sığınırım!" derdi.⁶⁶⁶⁶

٦٦٦٧- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمِرْقَ لَيْسَ حِذَاءَهُ وَغَطَّى رَأْسَهُ. ض

6667. Helaya gideceği zaman ayakkabısını giyer, başını örterdi.⁶⁶⁶⁷

٦٦٦٨- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الرَّجْسِ النَّجِسِ الْخَبِيثِ الْمُخْبِثِ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَإِذَا خَرَجَ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذَقَنِي لَذَّتَهُ وَأَبْقَيْ قُوَّتَهُ وَأَذْهَبَ عَنِّي أَذَاهُ. ض

6668. Helaya gireceğinde, "Allahım pis, necis, habis ve rahmetten kovulmuş olan şeytandan sana sığınırım" der, tuvaletten çıktığında da "Yediğim şeyin lezzetini bana tattırıp enerjisini bende tutan ve sıkıntısını benden gideren Allah'a hamdolsun" derdi.⁶⁶⁶⁸

٦٦٦٩- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَقَالَ إِذَا قَالَ ذَلِكَ حَفِظَ مِنْهُ سَائِرَ الْيَوْمِ. ح

⁶⁶⁶⁴ Müttekî, nr. 17874.

⁶⁶⁶⁵ Müttekî, nr. 17878.

⁶⁶⁶⁶ Hatib, IV, 262; Müttekî, nr. 17875, 27220.

⁶⁶⁶⁷ İbri Sad, I, 103; Müttekî, nr. 17876.

⁶⁶⁶⁸ Nesâî, Tahâret 18; Beyhakî, I, 95; Müttekî, nr. 17877.

6669. Mescide girerken, "Kovulmuş şeytanın şerrinden yüce olan Allah'a, kerim olan zatına ve ezeli hükümrânlığına sığınırım" diye dua eder, kişinin bunu söylediği zaman günün geri kalan kısmında şeytandan korunacağını ifade buyururdu.⁶⁶⁶⁹

٦٦٧٠- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ يَقُولُ بِسْمِ اللَّهِ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَإِذَا خَرَجَ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ. ح

6670. Mescide girerken, "Allah'ın adıyla, Allah'ın resulüne selam olsun; Allahım günahlarımı bağışla, bana rahmet kapılarını aç!" diye dua eder, çıkarken de "Allah'ın adıyla, onun resulüne selam olsun, Allahım günahlarımı bağışla ve bana lütuf ve ihsanın kapılarını aç!" derdi.⁶⁶⁷⁰

٦٦٧١- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَسَلَّمَ وَقَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَإِذَا خَرَجَ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَسَلَّمَ وَقَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ. ح

6671. Mescide girerken salat ve selam getirir, "Allahım günahlarımı bağışla ve bana rahmet kapılarını aç!" diye dua eder; çıkarken de aynı şekilde salat ve selam eder, "Allahım günahlarımı affet ve bana lütuf kapılarını aç!" diye dua ederdi.⁶⁶⁷¹

٦٦٧٢- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِ مُحَمَّدٍ. ح

6672. Mescide girerken, "Allah'ın adıyla, Allahım Muhammed'e ve onun eşlerine salat eyle!" diyerek girerdi.⁶⁶⁷²

⁶⁶⁶⁹ Ebû Dâvûd, Salât 18; Müttekî, nr. 17961.

⁶⁶⁷⁰ İbni Ebi Şeybe, I, 338; Müttekî, nr. 17962.

⁶⁶⁷¹ Ahmed, VI, 282; Beğavî, II, 367; Zebîdî, V, 91.

⁶⁶⁷² İbni Hacer, Netâic, I, 282.

٦٦٧٣- كَانَ إِذَا دَخَلَ السُّوقَ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هَذِهِ السُّوقِ وَخَيْرِ مَا فِيهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَصِيبَ فِيهَا يَمِينًا فَاجِرَةً أَوْ صَفْقَةً خَاسِرَةً. صح

6673. Çarşı pazara girdiğinde, "Allah'ın adıyla, Allahım bu çarşının ve içindeki şeylerin hayrını senden ister, onun ve içindeki şeylerin şerrinden sana sığınırım; Allahım burada yalan yere yemin etmekten veya zararlı bir alışveriş yapmaktan sana sığınırım!" derdi.⁶⁶⁷³

٦٦٧٤- كَانَ إِذَا دَخَلَ بَيْتَهُ بَدَأَ بِالسَّوَالِكِ.

6674. Evine girdiğinde ilk işi misvak kullanmak olurdu.⁶⁶⁷⁴

٦٦٧٥- كَانَ إِذَا دَخَلَ قَالَ هَلْ عِنْدَكُمْ طَعَامٌ فَإِذَا قِيلَ لَا قَالَ إِنِّي صَائِمٌ. صح

6675. Evine girdiği zaman, "Yanınızda yemek var mı?" diye sorar, "Hayır!" denildiğinde, "O halde oruç tutayım!" derdi.⁶⁶⁷⁵

٦٦٧٦- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْجَبَانَةَ يَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيُّهَا الْأَزْوَاجُ الْفَائِيَةُ وَالْأَبْدَانُ الْبَالِيَةُ وَالْعِظَامُ النَّخِرَةُ الَّتِي خَرَجْتَ مِنَ الدُّنْيَا وَهِيَ بِاللَّهِ مُؤَمَّنَةٌ اللَّهُمَّ أَدْخِلْ عَلَيْهِمْ رَوْحاً مِنْكَ وَسَلَاماً مِثْلَ ض.

6676. Kabristana girdiğinde, "Selam olsun size ey dünyadan mümin olarak göçen fani ruhlar, çürümüş bedenler, ufalmış kemikler! Allahım, onlara kendinden bir genişlik ve rahatlık ver, bizden de onlara selam ilet!" derdi.⁶⁶⁷⁶

٦٦٧٧- كَانَ إِذَا دَخَلَ عَلَى مَرِيضٍ يَعُوذُهُ قَالَ : لَا بَأْسَ طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ. صح

6677. Bir hastayı ziyarete gittiğinde, "Zararı yok, inşallah hastalık günahlarını temizler!" buyururdu.⁶⁶⁷⁷

⁶⁶⁷³ Buhârî, Kebîr, I, 179; Hâkim, I, 539; Müttekî, nr. 18456; Zebîdî, V, 99.

⁶⁶⁷⁴ Müslim, Tahâret 44; Ahmed, VI, 188; Müttekî, nr. 17859.

⁶⁶⁷⁵ Müttekî, nr. 18059.

⁶⁶⁷⁶ Müttekî, nr. 18517, 42995.

⁶⁶⁷⁷ Müttekî, nr. 18484.

٦٦٧٨- كَانِ إِذَا دَخَلَ رَجَبٌ قَالَ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ وَبَلَّغْنَا رَمَضَانَ
وَكَانَ إِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ قَالَ هَذِهِ لَيْلَةُ غَرَاءٍ وَيَوْمَ أَزْهَرُ. ض.

6678. Receb ayı girdiğinde, "Allahım receb ile şabanı bizim için mübarek kıl ve bizi ramazana ulaştır!" der, cuma gecesi olduğunda da "Bu parlak ve nurlu bir gecedir!" derdi. ⁶⁶⁷⁸

٦٦٧٩- كَانِ إِذَا دَخَلَ رَمَضَانُ أَطْلَقَ كُلَّ أَسِيرٍ وَأَعْطَى كُلَّ سَائِلٍ.

6679. Ramazan ayı girdiğinde esirleri bırakır, dilencilere de bir şeyler verirdi. ⁶⁶⁷⁹

٦٦٨٠- كَانِ إِذَا دَخَلَ رَمَضَانُ شَدَّ مِنْزَرَهُ ثُمَّ لَمْ يَأْتِ فِرَاشَهُ حَتَّى يَنْسَلِخَ. ح

6680. Ramazan ayı girdiğinde kendini ibadete verir, gün doğana kadar yatağına girmezdi. ⁶⁶⁸⁰

٦٦٨١- كَانِ إِذَا دَخَلَ رَمَضَانُ تَغَيَّرَ لَوْنُهُ وَكَثُرَتْ صَلَاتُهُ وَابْتَهَلَ فِي الدُّعَاءِ
وَأَشْفَقَ لَوْنُهُ. ض

6681. Ramazan ayı geldiğinde rengi değişir, namazla niyazı artırır, yüzünün rengi solardı. ⁶⁶⁸¹

٦٦٨٢- كَانِ إِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ شَدَّ مِنْزَرَهُ وَأَخْيَا لَيْلَهُ وَأَيْقَظَ أَهْلَهُ. صَح

6682. Ramazanın son on günü geldiğinde kendini iyice ibadete verecek geceleri ihya eder, ailesini de ibadet için kaldırırdı. ⁶⁶⁸²

٦٦٨٣- كَانِ إِذَا دَعَا لِرَجُلٍ أَصَابَتْهُ الدَّعْوَةُ وَوَلَدَهُ وَوَلَدَ وَلَدِهِ. صَح

6683. Bir kişiye dua ettiğinde o duanın tesiri onda, çocuğunda ve çocuğunun çocuğunda dahi görülürdü. ⁶⁶⁸³

⁶⁶⁷⁸ Ahmed, I, 259; Ebû Nuaym, VI 269; Müttekî, nr. 18049, 38288.

⁶⁶⁷⁹ Hatîb, IX, 225; Müttekî, nr. 18060.

⁶⁶⁸⁰ İbni Adî, V, 1769; Müttekî, nr. 24880.

⁶⁶⁸¹ Müttekî, nr. 18062.

⁶⁶⁸² İbni Ebî Şeybe, II, 513; Beyhakî, IV, 313.

⁶⁶⁸³ Ahmed, V, 385; Heysemî, VIII, 268.

٦٦٨٤- كَانَ إِذَا دَعَا بَدَأَ بِنَفْسِهِ. ح

6684. Dua ettiğinde kendinden başlardı.⁶⁶⁸⁴

٦٦٨٥- كَانَ إِذَا دَعَا فَرَفَعَ يَدَيْهِ مَسَحَ وَجْهَهُ بِيَدَيْهِ. ح

6685. Dua ettiği zaman ellerini kaldırır, sonra yüzüne sürerdi.⁶⁶⁸⁵

٦٦٨٦- كَانَ إِذَا دَعَا جَعَلَ بَاطِنَ كَفِّهِ إِلَى وَجْهِهِ. ح

6686. Dua ettiğinde avuçlarının içini yüzüne doğru çevirirdi.⁶⁶⁸⁶

٦٦٨٧- كَانَ إِذَا دَنَا مِنْ مَنْبَرِهِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ سَلَّمَ عَلَى مَنْ عِنْدَهُ مِنَ الْجُلُوسِ فَإِذَا صَعِدَ الْمِنْبَرَ اسْتَقْبَلَ النَّاسَ بِوَجْهِهِ ثُمَّ سَلَّمَ قَبْلَ أَنْ يَجْلِسَ. ح

6687. Cuma günü minbere yaklaştığı zaman minberin yanında oturanlara selam verir, minbere çıktığında cemaate döner ve oturmadan önce yine selam verirdi.⁶⁶⁸⁷

٦٦٨٨- كَانَ إِذَا ذَبَحَ الشَّاةَ يَقُولُ أَرْسَلُوا بِهَا إِلَى أَصْدِقَائِ خَدِيجَةَ. صَح

6688. Koyun kestiği zaman, "Hatice'nin arkadaşlarına birer parça gönderin!" diye emrederdi.⁶⁶⁸⁸

٦٦٨٩- كَانَ إِذَا ذَكَرَ أَحَدًا فَقَدَا لَهُ بَدَأَ لَهُ بَدَأَ بِنَفْسِهِ. صَح

6689. Birine hayır dua edeceği zaman önce kendinden başlardı.⁶⁶⁸⁹

٦٦٩٠- كَانَ إِذَا ذَهَبَ الْمَذْهَبَ أَبْعَدَ.

6690. Helaya gideceğinde uzak bir yere giderdi.⁶⁶⁹⁰

⁶⁶⁸⁴ Müttekî, nr. 4898.

⁶⁶⁸⁵ Ahmed, IV, 221; Müttekî, nr. 18014.

⁶⁶⁸⁶ Ahmed, IV, 56; Müttekî, nr. 18015.

⁶⁶⁸⁷ Beyhakî, III, 205; Müttekî, nr. 17978, 23334.

⁶⁶⁸⁸ Müttekî, nr. 18339.

⁶⁶⁸⁹ Hatîb, VI, 400; Müttekî, nr. 4899, 18016.

⁶⁶⁹⁰ Nesâî, Tahâret 16; Müttekî, nr. 17879.

٦٦٩١- كَانَ إِذَا رَأَى الْمَطَرَ قَالَ اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا. صح

6691. Yağmuru gördüğünde, "Allahım bol ve faydalı olsun!" derdi.⁶⁶⁹¹

٦٦٩٢- كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلَالَ صَرَفَ وَجْهَهُ عَنْهُ. صح

6692. Hilali gördüğü zaman yüzünü başka bir tarafa çevirirdi.⁶⁶⁹²

٦٦٩٣- كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلَالَ قَالَ هِلَالٌ خَيْرٌ وَرُشْدٌ آمَنْتُ بِالَّذِي خَلَقَكَ ثَلَاثًا ثُمَّ يَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي ذَهَبَ بِشَهْرِ كَذَا وَجَاءَ بِشَهْرِ كَذَا. ح

6693. Hilali gördüğünde, "Bu hilal hayır ve yol gösterici olsun, seni yaratana iman ettim!" der, bunu üç defa tekrarladıktan sonra da; "Bir ayı götürüp başka bir ayı getiren Allah'a hamd olsun!" derdi.⁶⁶⁹³

٦٦٩٤- كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلَالَ قَالَ هِلَالٌ خَيْرٌ وَرُشْدٌ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هَذَا الشَّهْرِ ثَلَاثًا اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هَذَا الشَّهْرِ وَخَيْرِ الْقَدَرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ. ض

6694. Hilali gördüğünde, "Bu hayır ve yol gösterici bir hilal olsun; Allahım senden bu ayın hayrını dilerim; Allahım senden bu ayın ve takdir ettiğin şeylerin hayırlısını ister, onun şerrinden de sana sığınırım!" der, bunları üç defa söylerdi.⁶⁶⁹⁴

٦٦٩٥- كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلَالَ قَالَ اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْيَمَنِ وَالْإِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ رَبِّي وَرَبُّكَ اللَّهُ. صح

6695. Hilali gördüğü zaman, "Allahım onu üzerimize güven, iman, saadet ve selammetle doğan bir hilal kıl, benim de senin de rabbi odur!" diye dua ederdi.⁶⁶⁹⁵

⁶⁶⁹¹ Ahmed, VI, 41; Beyhakî, III, 361; Zebîdî, V, 104.

⁶⁶⁹² Buhârî, Kebîr, II, 109; Hâkim, IV, 285; Hatîb, XIV, 324.

⁶⁶⁹³ Ebû Dâvûd, Edeb 110; Heysemî, X, 139; Müttekî, nr. 18040.

⁶⁶⁹⁴ Davud, Edeb 110; Irâkî, I, 328; Heysemî, X, 139;

⁶⁶⁹⁵ Heysemî, X, 139; Müttekî, nr. 18042; Zebîdî, V, 102.

٦٦٩٦- كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلَالَ قَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ الْحَمْدُ لِلَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هَذَا الشَّهْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ سُوءِ الْقَدَرِ وَمِنْ شَرِّ يَوْمِ الْمَخْشَرِ.

6696. Hilali gördüğü zaman, "Allah büyüktür, hamd onadır, ondan başka güç ve kuvvet yoktur, Allahım senden bu ayın hayrını ister, kötü kaderden ve mahşer gününün şerrinden de sana sığınırım!" derdi.⁶⁶⁹⁶

٦٦٩٧- كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلَالَ قَالَ اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ
وَالْإِسْلَامِ وَالتَّوْفِيقِ لِمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى رَبُّنَا وَرَبُّكَ اللَّهُ. ح

6697. Hilali gördüğünde, "Allahım onu bizim için güvenle imanın, selametle İslam'ın ve sevip razı olduğun şeylere muvaffakiyetin başlangıcı kıl, benim de onun da rabbi olan Allah'dır!" derdi.⁶⁶⁹⁷

٦٦٩٨- كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلَالَ قَالَ اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ
وَالْإِسْلَامِ وَالسَّكِينَةِ وَالْعَافِيَةِ وَالرِّزْقِ الْحَسَنِ. ض

6698. Hilali gördüğü zaman, "Allahım onu üzerimize güven, iman, selamet, saadet, huzur, afiyet ve güzel rızıklarla doğan bir hilal kıl!" diye dua ederdi.⁶⁶⁹⁸

٦٦٩٩- كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلَالَ قَالَ هِلَالَ خَيْرِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي ذَهَبَ بِشَهْرِ كَذَا
وَجَاءَ بِشَهْرِ كَذَا أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هَذَا الشَّهْرِ وَنُورِهِ وَبَرَكَتِهِ وَهُدَاهُ وَطَهْوَرِهِ
وَمُعَافَاتِهِ. ض

6699. Hilali gördüğü zaman, "Hayırlar getiren bir hilal olsun, filan ayı bitirip falan ayı getiren Allah'a hamdolsun; Allahım senden bu ayın hayırlar getirip nurlu ve bereketli olmasını, bizleri günahlardan arındırıp afiyette kılmasını niyaz ediyorum!" derdi.⁶⁶⁹⁹

⁶⁶⁹⁶ Ahmed, V, 329; Heysemî, X, 139; Müttekî, nr. 18043.

⁶⁶⁹⁷ Heysemî, X, 139; Müttekî, nr. 18042; Zebîdî, V, 102.

⁶⁶⁹⁸ Heysemî, X, 139; Müttekî, nr. 18042; Zebîdî, V, 102.

⁶⁶⁹⁹ Davud, Edeb 110; Irâkî, I, 328; Heysemî, X, 139;

٦٧٠٠- كَانَ إِذَا رَأَى سُهَيْلًا قَالَ لَعَنَ اللَّهُ سُهَيْلًا فَإِنَّهُ كَانَ عَشَارًا فَمَسَحَ. ض

6700. Süheyl'i gördüğü zaman, "Allah Süheyl'e lanet etsin, o zulümle vergi toplayan birisiydi, Allah onun suretini değiştirdi" derdi.⁶⁷⁰⁰

٦٧٠١- كَانَ إِذَا رَأَى مَا يُحِبُّ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَمُّ الصَّالِحَاتُ وَإِذَا رَأَى مَا يَكْرَهُ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ حَالِ أَهْلِ النَّارِ.

6701. Sevinçli bir haber aldığında, "İhsanıyla faydalı şeylerin gerçekleştiği Allah'a hamd olsun!" der, hoşlanmadığı bir haber aldığında ise, "Herhalde Allah'a hamdolsun, rabbim cehennem ehlinin halinden sana sığıtırırım!" derdi.⁶⁷⁰¹

٦٧٠٢- كَانَ إِذَا رَأَى شَيْءًا قَالَ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا شَرِيكَ لَهُ. ح

6702. Bir şeyden çekindiği zaman, "Allah Allah, rabbime hiçbir şeyi ortak koşmam!" derdi.⁶⁷⁰²

٦٧٠٣- كَانَ إِذَا رَضِيَ شَيْئًا سَكَتَ. ض

6703. Bir şeyden razı olduğunda sukût ederdi.⁶⁷⁰³

٦٧٠٤- كَانَ إِذَا رَفَقًا الْإِنْسَانَ إِذَا تَزَوَّجَ قَالَ بَارَكَ اللَّهُ لَكَ وَبَارَكَ عَلَيْكَ وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ. صَح

6704. Evlenen birisini tebrik ederken, Allah eşini sana bereketli ve mübarek kulsun, sizi hayırda birleştirsin, derdi.⁶⁷⁰⁴

٦٧٠٥- كَانَ إِذَا رَفَعَ يَدَيْهِ فِي الدُّعَاءِ لَمْ يَخْطُطْهُمَا حَتَّى يَمْسَحَ بِهِمَا وَجْهَهُ.

6705. Dua için ellerini kaldırdığı zaman yüzüne sürmeden yere indirmezdi.⁶⁷⁰⁵

⁶⁷⁰⁰ Müttekî, nr. 18457.

⁶⁷⁰¹ İbni Asâkir, III, 14; Müttekî, nr. 18394; Zebîdî, V, 105.

⁶⁷⁰² İbnü's-Sünnî, Arnel, nr. 330.

⁶⁷⁰³ Müttekî, nr. 18384.

⁶⁷⁰⁴ Ebû Dâvûd, Nikâh 37; Ahmed, II, 381; Hâkim, II, 183; Beyhakî, VII, 148.

⁶⁷⁰⁵ Elbânî, Sahîha, nr. 595.

٦٧٠٦- كَانَ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ فِي صَلَاةِ الصُّبْحِ فِي آخِرِ رُكْعَةٍ قَتَّ. صَح

6706. Sabah namazının farzının son rekatında rükudan doğrulduğunda kunut yapardı.⁶⁷⁰⁶

٦٧٠٧- كَانَ إِذَا رَفَعَ بَصَرَهُ إِلَى السَّمَاءِ قَالًا مُصَرِّفَ الْقُلُوبِ ثَبَّتَ قَلْبِي عَلَى طَاعَتِكَ. ح

6707. Gökyüzüne baktığı zaman, "Ey kalpleri evirip çeviren, kalbimi tatat üzere sabit kıl!" diye dua ederdi.⁶⁷⁰⁷

٦٧٠٨- كَانَ إِذَا رُفِعَتْ مَائِدَتُهُ قَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَفَانَا وَأَوَانَا غَيْرُ مَكْفِيٍّ وَلَا مَكْفُورٍ وَلَا مُودَّعٍ وَلَا مُسْتَعْنَى عَنْهُ رَبَّنَا. صَح

6708. Sofrası kaldırıldığında, "Allah'a bol, temiz ve mübarek bir hamdle hamdolsun, kendisi hiçbir şeye muhtaç olmadığı, lütuf ve ihsanı inkar edilemediği, terkedilip yüz çevirilemediği ve kendisinden müstağni kalınamadığı halde ihtiyaçlarımızı giderip bizi barındıran Allah'a hamdolsun!" derdi.⁶⁷⁰⁸

٦٧٠٩- كَانَ إِذَا رَكَعَ سَوَّى ظَهْرَهُ حَتَّى لَوْ صُبَّ عَلَيْهِ الْمَاءُ لَاسْتَقَرَّ. ح

6709. Rükuya eğildiğinde sırtını düz tutar, üstüne su kabı konulacak olsa dökülmeden dururdu.⁶⁷⁰⁹

٦٧١٠- كَانَ إِذَا رَكَعَ قَالَ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ ثَلَاثًا وَإِذَا سَجَدَ قَالَ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ ثَلَاثًا. ح

6710. Rükü yaptığında üç defa, "Sübhane rabbiye'l-azim ve bihamdihi", secdeye vardığında ise yine üç defa, "Sübhane rabbiye'l-ala ve bihamdihi" derdi.⁶⁷¹⁰

⁶⁷⁰⁶ Suyûtî, Sağır, nr. 6706.

⁶⁷⁰⁷ Müttekî, nr. 18054.

⁶⁷⁰⁸ Ebû Dâvûd, Etıme 53; AHmed, V, 256; Müttekî, nr. 18178.

⁶⁷⁰⁹ Taberânî, Sağır, I, 21; Müttekî, nr. 17892.

⁶⁷¹⁰ Ebû Dâvûd, İstiftâh 36; AHmed, V, 389; Taberânî, XVII, 322.

٦٧١١- كَانَ إِذَا رَكَعَ فَرَجَ أَصَابِعُهُ وَإِذَا سَجَدَ ضَمَّ أَصَابِعَهُ. صح

6711. Rükuda parmaklarını ayırır, secde de ise bitiştirirdi.⁶⁷¹¹

٦٧١٢- كَانَ إِذَا رَمَى الْجِمَارَ مَشَى إِلَيْهِ ذَاهِباً وَرَاجِعاً. صح

6712. Şeytan taşlamaya yürüyerek gider, yürüyerek dönerdi.⁶⁷¹²

٦٧١٣- كَانَ إِذَا رَمَى جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ مَضَى وَلَمْ يَقِفْ.

6713. Akabe cemresinde taşları attıktan sonra orada durmazdı.⁶⁷¹³

٦٧١٤- كَانَ إِذَا رِمِدَتْ عَيْنُ امْرَأَةٍ مِنْ نَسَائِهِ لَمْ يَأْتِهَا حَتَّى تَبْرَأَ عَيْنُهَا.

6714. Eşlerinden biri gözlerinden rahatsız olduğunda, iyileşinceye kadar onunla ilişkiye girmezdi.⁶⁷¹⁴

٦٧١٥- كَانَ إِذَا زَوَّجَ أَوْ تَزَوَّجَ نَفَرَ تَمْراً. ض

6715. Birini evlendirdiği veya kendisi evlendiği zaman misafirlerine hurma ikram ederdi.⁶⁷¹⁵

٦٧١٦- كَانَ إِذَا سَأَلَ اللَّهَ جَعَلَ بَاطِنَ كَفِّهِ إِلَيْهِ وَإِذَا اسْتَعَاذَ جَعَلَ ظَاهِرَهُمَا إِلَيْهِ. ح

6716. Allah'a dua ederken avuç içlerini açarak dua eder, bir şeyden sığınırken de avuçlarının dışını kendisine tutarak sığınır.⁶⁷¹⁶

٦٧١٧- كَانَ إِذَا سَأَلَ السَّيْلَ قَالَ اخْرُجُوا بِنَا إِلَى هَذَا الْوَادِي الَّذِي جَعَلَهُ اللَّهُ طَهُوراً فَتَنْتَهَرُ مِنْهُ وَنَحْمَدُ اللَّهَ عَلَيْهِ.

6717. Bol bol yağmur yağdığı zaman, "Gelin Allah Teala'nın temizlik için bize ihsan ettiği şu yere gidelim de ondan dolayı rabbimize hamd edelim" derdi.⁶⁷¹⁷

⁶⁷¹¹ Dârekutnî, I, 339; Beyhakî, II, 112; Heysemî, II, 135.

⁶⁷¹² Elbânî, Sahîh, nr. 4735.

⁶⁷¹³ Elbânî, Sahîh, nr. 4736.

⁶⁷¹⁴ Müttekî, nr. 18342.

⁶⁷¹⁵ Beyhakî, VII, 288; Müttekî, nr. 18329.

⁶⁷¹⁶ Ahmed, IV, 56; Heysemî, X, 168; Müttekî, nr. 18018.

⁶⁷¹⁷ Müttekî, nr. 18029.

٦٧١٨- كَانَ إِذَا سَجَدَ جَافَى حَتَّى يُرَى بَيَاضُ إِبْطَيْهِ. صَح

6718. Secdeye vardığında koltuk altı beyazlığı görülecek kadar kollarını açardı.⁶⁷¹⁸

٦٧١٩- كَانَ إِذَا سَجَدَ رَفَعَ الْعِمَامَةَ عَنْ جَبْهَتِهِ. ض

6719. Secde ettiği zaman sarığını alnundan yukarı kaldırırdı.⁶⁷¹⁹

٦٧٢٠- كَانَ إِذَا سُرَّ اسْتَنَارَ وَجْهُهُ كَأَنَّهُ قِطْعَةُ قَمَرٍ.

6720. Sevindiği zaman yüzü ayın ondördü gibi parlardı.⁶⁷²⁰

٦٧٢١- كَانَ إِذَا سَلَّمَ مِنَ الصَّلَاةِ قَالَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبَّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

6721. Namazda selam verdikten sonra, "Sübhane rabbike rabbi'l-izzeti amma yesıfun ve selamün ale'l-murselin ve'l-hamdülillahi rabbi'l-alemin" ayetini üç defa okurdu.⁶⁷²¹

٦٧٢٢- كَانَ إِذَا سَلَّمَ لَمْ يَقْعُدْ إِلَّا بِمِقْدَارٍ مَا يَقُولُ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.

6722. Namazda selam verdikten sonra, "Allahümme ente's-selamü ve minke's-selam tebarekte ya zel'-celali ve'l-ikram" denilinceye kadar oturur, sonra kalkardı.⁶⁷²²

٦٧٢٣- كَانَ إِذَا سَمِعَ الْمُؤَذِّنَ قَالَ مِثْلَ مَا يَقُولُ حَتَّى إِذَا بَلَغَ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ قَالَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. ح

⁶⁷¹⁸ Hâkim, III, 430; Beğavî, III, 145-146.

⁶⁷¹⁹ İbni Sad, I, 151; Müttekî, nr. 17896.

⁶⁷²⁰ Müslim, Tevbe 53; Ahmed, III, 459; Hâkim, II, 605.

⁶⁷²¹ Müttekî, nr. 17897; Ayet için bk. Saffât (38), 180-182.

⁶⁷²² İbni Ebî Şeybe, I, 302; Müttekî, nr.17898; Zebîdî, III, 209.

6723. Müezzinin ezan sesini duyduğu zaman onun ayrısını söyler, hayye ale's-salah ve hayye ale'l-felah'a gelindiği zaman, "Allah'dan başka güç ve kudret yoktur!" derdi.⁶⁷²³

٦٧٢٤- كَانَ إِذَا سَمِعَ الْمُؤَذِّنَ يَتَشَبَّهُ قَالَ وَأَنَا وَأَنَا. صَح

6724. Müezzinin ezanda şehadet kelimelerini söylediğini duyduğunda, "Ben de ben de!" derdi.⁶⁷²⁴

٦٧٢٥- كَانَ إِذَا سَمِعَ الْمُؤَذِّنَ قَالَ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ قَالَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مُفْلِحِينَ. ض

6725. Müezzinin hayye ale'l-felah dediğini duyduğu zaman, "Allahım bizi kurtuluşa erenlerden eyle!" derdi.⁶⁷²⁵

٦٧٢٦- كَانَ إِذَا سَمِعَ صَوْتَ الرَّغْدِ وَالصَّوَاعِقِ قَالَ اللَّهُمَّ لَا تَقْتُلْنَا بِغَضَبِكَ وَلَا تُهْلِكْنَا بِعَذَابِكَ وَعَافِنَا قَبْلَ ذَلِكَ. صَح

6726. Gök gürlemesi ve yıldırım sesini duyduğunda, "Allahım bizi gazabınla öldürüp azabınla helak etme, bize ondan afiyet ver!" diye dua ederdi.⁶⁷²⁶

٦٧٢٧- كَانَ إِذَا سَمِعَ بِالْإِسْمِ الْقَبِيحِ حَوَّلَهُ إِلَى مَا هُوَ أَحْسَنُ مِنْهُ.

6727. Çirkin bir isim duyduğu zaman onu daha güzel bir isimle değiştirirdi.⁶⁷²⁷

٦٧٢٨- كَانَ إِذَا شَرِبَ الْمَاءَ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي سَقَانَا عَذْبًا فُرَاتًا بِرَحْمَتِهِ وَلَمْ يَجْعَلْهُ مِلْحًا أَوْ جَاحًا بِدُنُوبِنَا. ض

6728. Su içtiği zaman, "Bize rahmetiyle tatlı ve lezzetli suyu içirip günahlarımız yüzünden onu tuzlu ve acı yapmayan Allah'a hamd olsun!" derdi.⁶⁷²⁸

⁶⁷²³ Ahmed, VI, 9; Heysemî, I, 331; Müttekî, nr. 17957.

⁶⁷²⁴ İbni Ebî Şeybe, I, 227.

⁶⁷²⁵ Ahmed, VI, 9; Buhârî, Kebîr, V, 126; Hatîb, XIV, 213.

⁶⁷²⁶ Irâkî, I, 329; Müttekî, nr. 18035.

⁶⁷²⁷ İbni Sad, I, 90; Müttekî, nr. 18506.

⁶⁷²⁸ Ebû Nuaym, VIII, 137.

٦٧٢٩- كَانَ إِذَا شَرِبَ تَنَفَّسَ ثَلَاثًا وَيَقُولُ هُوَ أَهْنَأُ وَأَمْرَأُ وَأَبْرَأُ. صَح

6729. Bir şey içerken üç nefeste içer, "Bu şekilde içmek daha güzel, daha faydalı ve daha sağlıklıdır" derdi.⁶⁷²⁹

٦٧٣٠- كَانَ إِذَا شَرِبَ تَنَفَّسَ مَرَّتَيْنِ. ض

6730. Bir şey içerken iki defa nefes alırdı.⁶⁷³⁰

٦٧٣١- كَانَ إِذَا شَرِبَ تَنَفَّسَ فِي الْإِنَاءِ ثَلَاثًا يُسَمِّي عِنْدَ كُلِّ نَفْسٍ وَيَشْكُرُ فِي آخِرِهِنَّ. ض

6731. Suyu üç nefeste içer, her nefesinde besmele çeker, sonunda da Allah'a şükrederdi.⁶⁷³¹

٦٧٣٢- كَانَ إِذَا شَهِدَ جَنَازَةً أَكْثَرَ الصُّمَاتِ وَأَكْثَرَ حَدِيثِ نَفْسِهِ. ح

6732. Bir cenazeye katıldığı zaman çoğunlukla susar, kendi halinde olurdu.⁶⁷³²

٦٧٣٣- كَانَ إِذَا شَهِدَ جَنَازَةً رَيِّتَ عَلَيْهِ كَابَةً وَأَكْثَرَ حَدِيثِ النَّفْسِ. ض

6733. Bir cenaze gördüğünde üzülür, uzun müddet tefekküre dalar.⁶⁷³³

٦٧٣٤- كَانَ إِذَا شَيعَ جَنَازَةً عَلَا كَرْنُهُ وَأَقَلَّ الْكَلَامُ وَأَكْثَرَ حَدِيثِ نَفْسِهِ.

6734. Bir cenazeye katıldığı zaman sıkıntısı artıp konuşması azalır ve daha çok düşünmeye dalar.⁶⁷³⁴

٦٧٣٥- كَانَ إِذَا صَعِدَ الْمِنْبَرَ سَلَّمَ. صَح

6735. Minbere çıktığı zaman selam verirdi.⁶⁷³⁵

⁶⁷²⁹ İbni Adî, II, 737.

⁶⁷³⁰ Ebû Dâvûd, Eşribe 19; Ahmed, I, 284; Beyhakî, VII, 284; Müttekî, nr. 18228.

⁶⁷³¹ Müttekî, nr. 18226, 18227.

⁶⁷³² İbni Sad, I, 104; Müttekî, nr. 18511.

⁶⁷³³ Heysemî, III, 29; Müttekî, nr. 18512.

⁶⁷³⁴ Müttekî, nr. 18513.

⁶⁷³⁵ Beyhakî, III, 204; Beğavî, IV, 242; Müttekî, nr. 17977.

٦٧٣٦- كَانَ إِذَا صَلَّى الْغَدَاةَ جَاءَهُ خَدَمُ أَهْلِ الْمَدِينَةِ بِأَنْبِئِهِمْ فِيهَا الْمَاءَ فَمَا يُؤْتِي
يَأْنَاءَ إِلَّا غَمَسَ يَدَهُ فِيهِ. صح

6736. Sabah namazını kıldıktan sonra Medine'de bulunan hizmetçiler su kaplarıyla gelirler, o da onları memnun etmek için elini kaplardaki sulara daldırırdı.⁶⁷³⁶

٦٧٣٧- كَانَ إِذَا صَلَّى الْغَدَاةَ جَلَسَ فِي مُصَلَاةٍ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ. صح

6737. Sabah namazını kıldığı zaman güneş doğuncaya kadar, namaz kıldığı yerde otururdu.⁶⁷³⁷

٦٧٣٨- كَانَ إِذَا صَلَّى بِالنَّاسِ الْغَدَاةَ أَقْبَلَ عَلَيْهِمْ بِوَجْهِهِ فَقَالَ هَلْ فِيكُمْ مَرِيضٌ
أَعُوذُهُ فَإِنْ قَالُوا لَا قَالَ فَهَلْ فِيكُمْ جَنَازَةٌ أَتْبَعُهَا فَإِنْ قَالُوا لَا قَالَ مَنْ رَأَى مِنْكُمْ رُؤْيَا
يَقْصُصُهَا عَلَيْنَا. ض

6738. Sabah namazını kıldığında yüzünü ashabına dönerek, "Hastanız var mı ziyaretine gidelim! diye sorar, yok denilirse "Cenazeniz var mı defnine iştirak edelim!" der, yok denilirse, "Rüya gören var mı anlatsın da onu tabir edelim!" buyururdu.⁶⁷³⁸

٦٧٣٩- كَانَ إِذَا صَلَّى رَكَعَتِي الْفَجْرِ اضْطَجَعَ عَلَى شِقِّهِ الْأَيْمَنِ. صح

6739. Sabah namazının sünnetini kıldığı zaman sağ yanına biraz uzanırdı.⁶⁷³⁹

٦٧٤٠- كَانَ إِذَا صَلَّى صَلَاةً أَتْبَعَهَا. صح

6740. Bir namaza başladığı zaman onu sürekli kılmaya devam ederdi.⁶⁷⁴⁰

⁶⁷³⁶ Ahmed, III, 137; Beyhakî, Delâil, I, 333; Beğavî, XIII, 244.

⁶⁷³⁷ Ahmed, V, 101; Müttekî, nr. 17899.

⁶⁷³⁸ Müttekî, nr. 17900.

⁶⁷³⁹ Ahmed, VI 254; Beyhakî, III, 45; Heysemî, II, 218; Müttekî, nr. 17901.

⁶⁷⁴⁰ Müslim, Müsâfirin 139; Nesâî, Mevâkît 34; Ahmed, VI, 40; Beyhakî, II, 457.

٦٧٤١- كَانَ إِذَا صَلَّى مَسَحَ بِيَدِهِ الْيُمْنَى عَلَى رَأْسِهِ وَيَقُولُ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ اللَّهُمَّ أَذْهَبْ عَنِّي الْهَمَّ وَالْحَزْنَ. ض

6741. Namazdan sonra sağ eliyle başını siler ve; "Kendisinden başka ilah olmayan, rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla, Allahım benden üzüntü ve kederi gider!" diye dua ederdi.⁶⁷⁴¹

٦٧٤٢- كَانَ إِذَا صَلَّى الْغَدَاةَ فِي سَفَرٍ مَشَى عَنْ رَاحِلَتِهِ قَلِيلًا. ض

6742. Yolculukta sabah namazını kılacağında bineğinden inip az ilerisinde namazını kılardı.⁶⁷⁴²

٦٧٤٣- كَانَ إِذَا ظَهَرَ فِي الصَّيْفِ اسْتَحَبَّ أَنْ يَظْهَرَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ وَإِذَا دَخَلَ الْبَيْتَ فِي الشِّتَاءِ اسْتَحَبَّ أَنْ يَدْخُلَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ. ض

6743. Yazın itikaf yerinden çıkmak istediği zaman cuma gecesi, kışın itikaf yerine girmek istediği zaman da cuma gecesi girmeyi severdi.⁶⁷⁴³

٦٧٤٤- كَانَ إِذَا طَافَ بِالْبَيْتِ اسْتَلَمَ الْحَجَرَ وَالرُّكْنَ فِي كُلِّ طَوَافٍ. صَح

6744. Kabe'yi tavaf ederken her tavafta Hacerü'l-esved'i ve rüknü selamlardı.⁶⁷⁴⁴

٦٧٤٥- كَانَ إِذَا عَرَّسَ وَعَلَيْهِ لَيْلٌ تَوَسَّدَ يَمِينَهُ وَإِذَا عَرَّسَ قَبْلَ الصُّبْحِ وَضَعَ رَأْسَهُ عَلَى كَفِّهِ الْيُمْنَى وَأَقَامَ سَاعِدَهُ. صَح

6745. Yolculuk sırasında geceleyin konakladığında sağ elini başının altına koyarak uyur, sabaha doğru konakladığı zaman ise dirseğini di-
kip başını sağ eline koyarak uyurdu.⁶⁷⁴⁵

⁶⁷⁴¹ Hatib, XII, 480; Müttekî, nr. 17915.

⁶⁷⁴² Ebû Nuaym, V, 180; Müttekî, nr. 17916.

⁶⁷⁴³ Müttekî, nr. 18262, 41941.

⁶⁷⁴⁴ Hatib, VI, 308.

⁶⁷⁴⁵ Ahmed, V, 298; Müttekî, nr. 18151; Zebîdî, IV, 331.

٦٧٤٦- كَانِ إِذَا عَصَفَتِ الرِّيحُ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا فِيهَا وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ. صح

6746. Şiddetli bir rüzgar estiği zaman, "Allahım, senden bu rüzgarın getirdiği ve götürdüğü şeylerin hayrını ister, yine bu rüzgarın getirdiği ve götürdüğü şeylerin şerrinden de sana sığınırız" derdi.⁶⁷⁴⁶

Çeşitli Hadisler

٦٧٤٧- كَانِ إِذَا عَطَسَ حَمْدُ اللَّهِ فَيُقَالُ لَهُ يَرْحَمُكَ اللَّهُ فَيَقُولُ يَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحَ بِأَلْسِنَتِهِ. ح

6747. Aksırdığı zaman Allah'a hamd eder, kendisine "Yerhamükellah" diyene, "Allah sizi doğru yola iletip size huzur versin" diye karşılık verirdi.⁶⁷⁴⁷

٦٧٤٨- كَانِ إِذَا عَطَسَ وَضَعَ يَدَهُ أَوْ ثَوْبَهُ عَلَى فِيهِ وَخَفَضَ بِهَا صَوْتَهُ. صح

6748. Aksırdığı zaman eli veya elbisesiyle ağzını kapatıp ses çıkarmamaya çalışırdı.⁶⁷⁴⁸

٦٧٤٩- كَانِ إِذَا عَمِلَ عَمَلًا أَتْبَعَهُ. صح

6749. Bir ibadete başladığı zaman onu sürekli yapardı.⁶⁷⁴⁹

٦٧٥٠- كَانِ إِذَا غَزَا قَالَ اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضِدِي وَأَنْتَ نَصِيرِي بِكَ أَحُولُ وَبِكَ أَصُولُ وَبِكَ أَقَاتِلُ. صح

6750. Savaşa çıkarken, "Allahım dayanağım ve desteğim sensin, senin yardımınla düşmanın saldırılarını önler ve yine senin yardımınla onlara karşı savaşıyorum" diye dua ederdi.⁶⁷⁵⁰

⁶⁷⁴⁶ Tahâvî, Müşkil, I, 400.

⁶⁷⁴⁷ Ahmed, I, 204; Tahâvî, Meânî, IV, 301; Irâkî, I, 205; Heysemî, VIII, 56; Zebîdî, VI, 258.

⁶⁷⁴⁸ Beyhakî, II, 290.

⁶⁷⁴⁹ Müslim, Müsafirîn 141; Ebû Dâvûd, Tatavvü 28; Nesâî, Kible 13; Beyhakî, II, 458.

⁶⁷⁵⁰ Ebû Dâvûd, Cihâd, 98; Ebû Nuaym, IX, 52; Müttekî, nr. 18128; Zebîdî, V, 105.

Öfkelenme

٦٧٥١- كَانَ إِذَا غَضِبَ اخْمَرَتْ وَجْنَتَاهُ. ض

6751. Öfkelenildiği zaman yanakları kızarırdı.⁶⁷⁵¹

٦٧٥٢- كَانَ إِذَا غَضِبَ وَهُوَ قَائِمٌ جَلَسَ وَإِذَا غَضِبَ وَهُوَ جَالِسٌ اضْطَجَعَ
فِيذَهَبُ غَضْبُهُ. ض

6752. Öfkelenildiği zaman ayakta ise oturur, otururken öfkelenirse öfkesi geçinceye kadar bir yere dayanırdı.⁶⁷⁵²

٦٧٥٣- كَانَ إِذَا غَضِبَ لَمْ يَجْتَرِءْ عَلَيْهِ أَحَدٌ إِلَّا عَلَيَّ. صَح

6753. Öfkelenildiği zaman Ali'den başka kimse kendisiyle konuşmaya cesaret edemezdi.⁶⁷⁵³

٦٧٥٤- كَانَ إِذَا غَضِبَتْ عَائِشَةُ عَرَكَ بِأَنْفِهَا وَقَالَ يَا عُوَيْشُ قُولِي اللَّهُمَّ رَبِّ مُحَمَّدٍ
اغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَأَذْهَبْ غَيْظَ قَلْبِي وَأَجْزِنِي مِنْ مُضِلَّاتِ الْفِتَنِ. ض

6754. Eşi Aişe öfkelenildiği zaman onun burnunu sıkar, ona; "Ayşecik, Muhammed'in rabbi olan Allahım, günahımı bağışlayıp kalbimdeki öfkeyi gider ve beni fitneye düşürecek şeylerden koru!" demesini söylerdi.⁶⁷⁵⁴

٦٧٥٥- كَانَ إِذَا فَاتَتْهُ الْأَرْبَعُ قَبْلَ الظُّهْرِ صَلَّاهَا بَعْدَ الرَّكَعَتَيْنِ بَعْدَ الظُّهْرِ.

6755. Öğleden önce dört rekat kılamazsa, öğleden sonraki iki rekat-tan sonra onu kılardı.⁶⁷⁵⁵

٦٧٥٦- كَانَ إِذَا فَرَّغَ مِنْ طَعَامِهِ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا
مُسْلِمِينَ. صَح

⁶⁷⁵¹ Taberânî, X, 17; Heysemî, VIII, 278; Müttekî, nr. 18406.

⁶⁷⁵² Müttekî, nr. 18404; Zebîdî, VIII, 22.

⁶⁷⁵³ Ebû Nuaym, IX, 227; Heysemî, IX, 116; Müttekî, nr. 18405.

⁶⁷⁵⁴ Elbânî, Zaîfü'l-Câmi, nr. 4433.

⁶⁷⁵⁵ İbni Ebî Şeybe, II, 203; Müttekî, nr. 21768; Zebîdî, III, 338.

6756 Yemek yediğinde, "Bizi yedirip içiren ve bizi müslümanlardan kılan Allah'a hamd olsun" derdi.⁶⁷⁵⁶

٦٧٥٦- كَانَ إِذَا فَرَغَ مِنْ دَفْنِ الْمَيِّتِ وَقَفَ عَلَيْهِ فَقَالَ اسْتَغْفِرُوا اللَّهَ لِأَخِيكُمْ
وَسَلُّوا لَهُ التَّثَنِّيَتَ فَإِنَّهُ الْآنَ يُسْأَلُ. ح

6757. Bir defin işi bittiğinde mezarın başında durur ve; "Kardeşiniz için bağışlanma ve meleklerle doğru cevap vermesi için ona sebat dileyin, zira o şu anda sorguya çekilmektedir" buyururdu.⁶⁷⁵⁷

٦٧٥٨- كَانَ إِذَا فَرَغَ مِنْ طَعَامِهِ قَالَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَطَعَمْتَ وَسَقَيْتَ وَأَشْبَعْتَ
وَأَرَوَيْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ غَيْرَ مَكْفُورٍ وَلَا مُودَعٍ وَلَا مُسْتَعْنَى عَنْكَ. ح

6758. Yemeğini bitirdiği zaman, "Allahım bizleri yedirip içirdiğin ve su-suzluğumuzu giderdiğin için sana hamdeder, hiçbir zaman terkedilmeyecek ama yine de verilenlerin karşılığı olmayan, her zaman kendisine muhtaç olunacak hamdler sana mahsustur!" diye dua ederdi.⁶⁷⁵⁸

٦٧٥٩- كَانَ إِذَا فَرَغَ مِنْ تَلْسِيَتِهِ سَأَلَ اللَّهَ رِضْوَانَهُ وَمَغْفِرَتَهُ وَاسْتِعَاذَ بِرَحْمَتِهِ مِنَ النَّارِ. ض

6759. Telbiye okumayı bitirdiğinde Allah'dan rızasını ve mağfiretini ister, rahmetiyle azabından ona sığınır.⁶⁷⁵⁹

٦٧٦٠- كَانَ إِذَا فَقَدَ الرَّجُلَ مِنْ إِخْوَانِهِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ سَأَلَ عَنْهُ فَإِنْ كَانَ غَائِبًا دَعَا لَهُ
وَإِنْ كَانَ شَاهِدًا زَارَهُ وَإِنْ كَانَ مَرِيضًا عَادَهُ. ض

6760. Bir din kardeşini üç gün görmediği zaman onun durumunu sorar, bir yere gitmişse kendisine dua eder, evinde veya hasta yatmakta ise ziyaretine giderdi.⁶⁷⁶⁰

٦٧٦١- كَانَ إِذَا قَالَ الشَّيْءَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ لَمْ يُرَاجَعْ. ض

⁶⁷⁵⁶ Ebû Dâvûd, Etme 53; Ahmed, III, 32; Heysemî, V, 29.

⁶⁷⁵⁷ Beyhakî, IV, 56; Münzirî, IV, 354; Müttekî, nr. 18514; Zebîdî, X, 352.

⁶⁷⁵⁸ Ebû Dâvûd, Etme 53; Ahmed, III, 32; Irâkî, II, 371; Heysemî, V, 29; Zebîdî, V, 227.

⁶⁷⁵⁹ Taberânî, IV, 99; Beyhakî, V, 46; Beğavî, V, 52; Müttekî, nr. 18110.

⁶⁷⁶⁰ Heysemî, II, 295; Müttekî, nr. 18483; Zebîdî, VI, 210; Aclûnî, II, 98.

6761. Bir sözü üç defa söyledikten sonra artık onu tekrar etmezdi.⁶⁷⁶¹

٦٧٦٢- كَانَ إِذَا قَالَ بِلَالٌ قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ نَهَضَ فَكَبَّرَ. ض

6762. Bilal kad kameti's-salat dediği zaman kalkıp tekbir alırdı.⁶⁷⁶²

٦٧٦٣- كَانَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يَشُوصُ فَأَهْ بِالسَّوَالِكِ. صَح

6763. Geceleyin namaza kalktığında dişlerini misvaklardı.⁶⁷⁶³

٦٧٦٤- كَانَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ لِيُصَلِّيَ افْتَتَحَ صَلَاتَهُ بِرُكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ. صَح

6764. Geceleyin namaza kalktığında, hafif iki rekatla başlardı.⁶⁷⁶⁴

٦٧٦٥- كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ رَفَعَ يَدَيْهِ مَدًّا. ض

6765. Namaz kılacağı zaman ellerini uzatarak yukarı kaldırırdı.⁶⁷⁶⁵

٦٧٦٦- كَانَ إِذَا قَامَ عَلَى الْمِنْبَرِ اسْتَقْبَلَهُ أَصْحَابُهُ بِوُجُوهِهِمْ. ح

6766. Minberde ayağa kalktığı zaman ashabı ona dönerdi.⁶⁷⁶⁶

٦٧٦٧- كَانَ إِذَا قَامَ فِي الصَّلَاةِ قَبَضَ عَلَى شِمَالِهِ بِيَمِينِهِ. ح

6767. Namaz kılarken sağ eliyle sol elini tutardı.⁶⁷⁶⁷

٦٧٦٨- كَانَ إِذَا قَامَ اتَّكَأَ عَلَى إِحْدَى يَدَيْهِ. ض

6768. Namazda ayağa kalkarken bir elinden destek alarak kalkardı.⁶⁷⁶⁸

٦٧٦٩- كَانَ إِذَا قَامَ مِنَ الْمَجْلِسِ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ عِشْرِينَ مَرَّةً فَأَعْلَنَ. ض

6769. Bir toplantıdan kalktığında yirmi defa sesli olarak Allah'dan bağışlanma dilerdi.⁶⁷⁶⁹

⁶⁷⁶¹ Elbânî, Zaifu'l-Câmi, nr. 4439.

⁶⁷⁶² Heysemî, II, 5; Müttekî, nr. 17922, 22852.

⁶⁷⁶³ Müslim, Tahâret 46; Ahmed, V, 382; Beyhakî, I, 38; Müttekî, nr. 17985.

⁶⁷⁶⁴ Müslim, Müsafirin 197; Beyhakî, III, 6; Müttekî, nr. 17986.

⁶⁷⁶⁵ Ebû Dâvûd, İstiftâh 1; Ahmed, II, 375; Dârekutnî, I, 288; Beyhakî, II, 26.

⁶⁷⁶⁶ Müttekî, nr. 17979.

⁶⁷⁶⁷ Beyhakî, II, 28.

⁶⁷⁶⁸ Müttekî, nr. 18458.

⁶⁷⁶⁹ Müttekî, nr. 18478.

٦٧٧٠- كَانَ إِذَا قَدِمَ عَلَيْهِ الْوَفْدُ لَيْسَ أَحْسَنَ ثِيَابِهِ وَأَمَرَ عَلَيْهِ أَصْحَابِهِ بِذَلِكَ. ض

6770. Bir heyet geldiğinde en güzel elbisesini giyer, ashabına da böyle yapmalarını emrederdi.⁶⁷⁷⁰

٦٧٧١- كَانَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ بَدَأَ بِالْمَسْجِدِ فَصَلَّى فِيهِ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ يُثْنِي بِفَاطِمَةَ ثُمَّ يَأْتِي أَزْوَاجَهُ.

6771. Bir yolculuktan dönerken önce mescide uğrayıp orada iki rekat namaz kılar, ardından Fatıma'ya uğrayıp onun hal hatırını sorar, sonra da eşlerini ziyaret ederdi.⁶⁷⁷¹

٦٧٧٢- كَانَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ تَلَقَّى بِصَبِيَّانِ أَهْلِ بَيْتِهِ. صَح

6772. Bir seferden geldiği zaman ehl-i beytinden çocuklar tarafından karşılanırdı.⁶⁷⁷²

٦٧٧٣- كَانَ إِذَا قَرَأَ مِنَ اللَّيْلِ رَفَعَ طَوْرًا وَخَفَضَ طَوْرًا.

6773. Geceleyin Kuran okurken sesini bazen yükseltir, bazen de alçaltırdı.⁶⁷⁷³

٦٧٧٤- كَانَ إِذَا قَرَأَ آيَةَ الْقُرْآنِ الَّتِي فِيهَا قَوْلٌ بِقَادِرٍ عَلَى أَنْ يُخَيِّبَ الْمَوْتَى قَالَ بَلَى وَإِذَا قَرَأَ آيَةَ الْقُرْآنِ الَّتِي فِيهَا قَوْلٌ بِأَخْصَمِ الْحَاكِمِينَ قَالَ بَلَى. صَح

6774. "Bütün bunları yapanın ölüleri diriltemeye gücü yetmez mi?" ayetini okuduğunda, "Evet, diriltir!" der, "Allah hakimlerin hakimi değil midir?" ayetini okuduğunda da; "Evet, Allah hakimlerin hakimidir" derdi.⁶⁷⁷⁴

٦٧٧٥- كَانَ إِذَا قَرَأَ سَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى قَالَ سُبْحَانَ رَبِّي الْأَعْلَى. صَح

⁶⁷⁷⁰ Elbânî, Zaifu'l-Câmi, nr. 4444.

⁶⁷⁷¹ Müslim, Tevbe 53; Nesâî, Mesâcid 38; Ahmed, III, 455; Beğavî, III, 160.

⁶⁷⁷² Müslim, Fedâilü's-sahâbe 66; Beyhakî, V, 260; Müttekî, nr. 37164.

⁶⁷⁷³ Elbânî, Sahîhul-Câmi, nr. 4767.

⁶⁷⁷⁴ Müttekî, nr. 17905; Ayetler için bk. Kıyâme (75), 40; Tîn (95), 8.

6775. "Herşeyden yüce olan rabbinin ismini tesbih et!" ayetini okuduğunda, "Herşeyden yüce olan rabbim, her türlü noksandan münezzehtir!" derdi.⁶⁷⁷⁵

۶۷۷۶- كَانِ إِذَا قُرْبَ إِلَيْهِ طَعَامٌ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ فَإِذَا فَرَغَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَطْعَمْتَ وَأَسْقَيْتَ وَأَغْنَيْتَ وَأَقْنَيْتَ وَهَدَيْتَ وَاجْتَبَيْتَ اللَّهُمَّ فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا أَعْطَيْتَ. ح

6776. Kendisine bir yemek getirildiği zaman başlarken besmele çeker, bitirirken de; "Allahım bizi yedirip içirdin, bize yeterince nimet verip bizi kimseye muhtaç etmeden insanlar içinden bizleri seçip hidayete erdirdin, Allahım verdiği bütün şeyler için sana hamd olsun!" derdi.⁶⁷⁷⁶

۶۷۷۷- كَانَ إِذَا قَفَلَ مِنْ غَزْوٍ أَوْ حَجٍّ أَوْ عُمْرَةٍ يُكَبِّرُ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ مِنَ الْأَرْضِ ثَلَاثَ تَكْبِيرَاتٍ ثُمَّ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ آيِبُونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ سَاجِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَخَدَهُ. ص

6777. Savaş, hac veya umreden dönerken geçtiği tepelerde üç defa tekbir getirdikten sonra, "Allah'dan başka ilah yoktur, o tek ve şeriksiz olup hükmüm ve hamd ona aittir, o her şeye kadirdir, ona dönüp tevbe eder, kendisine kulukta bulunup secde eder, sadece ona hamdederiz, o vadini yerine getirip kuluna yardım eden, düşman ordularını tek başına yenendir" duasını okurdu.⁶⁷⁷⁷

۶۷۷۸- كَانَ إِذَا كَانَ الرُّطْبُ لَمْ يُفْطِرْ إِلَّا عَلَى الرُّطْبِ وَإِذَا لَمْ يَكُنِ الرُّطْبُ لَمْ يُفْطِرْ إِلَّا عَلَى التَّمْرِ.

6778. Yaş hurma bulduğu zaman onunla iftar eder, bulamazsa o zaman kuru hurma ile orucunu açardı.⁶⁷⁷⁸

۶۷۷۹- كَانَ إِذَا كَانَ يَوْمُ عِيدِ خَالَفَ الطَّرِيقَ. ص

⁶⁷⁷⁵ Ebû Dâvûd, İstiftâh 38; Ahmed, I, 232; Beyhakî, II, 310; Müttekî, nr. 17903; Ayet için bk. Alâ (87), 1.

⁶⁷⁷⁶ Ahmed, IV, 337; Müttekî, nr. 18181; Elbânî, Sahîha, nr. 71.

⁶⁷⁷⁷ Ebû Dâvûd, Cihâd, 169; Ahmed, II, 15; Beyhakî, III, 315; Müttekî, nr. 18154.

⁶⁷⁷⁸ Müttekî, nr. 18063.

6779. Bayram günü namazdan dönerken gittiği yoldan değil bir başka yoldan dönerdi.⁶⁷⁷⁹

٦٧٨٠- كَانَ إِذَا كَانَ مُقِيمًا اعْتَكَفَ الْعَشْرَ الْأَوَّخِرَ مِنْ رَمَضَانَ وَإِذَا سَافَرَ اعْتَكَفَ مِنَ الْعَامِ الْمُقْبِلِ عَشْرِينَ. صح

6780. Mukim ise ramazan ayının son on günü, yolcu ise diğer yılın ramazanında yirmi gün itikafa girerdi.⁶⁷⁸⁰

٦٧٨١- كَانَ إِذَا كَانَ فِي وَتَرٍ مِنْ صَلَاتِهِ لَمْ يَنْهَضْ حَتَّى يَسْتَوِيَ قَاعِدًا. ح

6781. Vitir namazı kılarken ikinci secdeden sonra iyice oturmadan diğer rekata kalkmazdı.⁶⁷⁸¹

٦٧٨٢- كَانَ إِذَا كَانَ صَائِمًا أَمَرَ رَجُلًا فَأَوْفَى عَلَى شَيْءٍ فَإِذَا قَالَ غَابَتِ الشَّمْسُ أَفْطَرَ. صح

6782. Oruçlu iken iftara yakın birinin yüksekçe bir yere çıkmasını emreder, onun güneşin battığını haber vermesi üzerine orucunu açardı.⁶⁷⁸²

٦٧٨٣- كَانَ إِذَا كَانَ رَاكِعًا أَوْ سَاجِدًا قَالَ سُبْحَانَكَ وَبِحَمْدِكَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ. ح

6783. Rükü ve secde yaparken, "Seni hamd ile tesbih edip senden bağışlanma diler, sana yönelirim!" derdi.⁶⁷⁸³

٦٧٨٤- كَانَ إِذَا كَانَ قَبْلَ التَّزْوِيَةِ بِيَوْمٍ خَطَبَ النَّاسَ فَأَخْبَرَهُمْ بِمَنَاسِكَهِمْ. صح

6784. Arefeden bir gün önce hutbe okuyarak halka hac görevlerini bildirirdi.⁶⁷⁸⁴

٦٧٨٥- كَانَ إِذَا كَبَّرَ لِلصَّلَاةِ نَشَرَ أَصَابِعَهُ. صح

⁶⁷⁷⁹ İbni Hacer, II, 472; Müttekî, nr. 18106.

⁶⁷⁸⁰ Ahmed, III, 104; Beyhakî, IV, 364; Müttekî, nr. 18091.

⁶⁷⁸¹ Müttekî, nr. 17925.

⁶⁷⁸² Heysemî, III, 155; Müttekî, nr. 18064.

⁶⁷⁸³ Taberânî, X, 192; Müttekî, nr. 17926.

⁶⁷⁸⁴ İbni Huzeyme, nr. 2793.

6785. Namaz için tekbir alırken parmak aralarını açardı.⁶⁷⁸⁵

٦٧٨٦- كَانَ إِذَا كَرِهَ أَمْرَ قَالَ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ. ض

6786. Zor bir işle karşılaştığı zaman, "Ey hay ve kayyum olan, rahmetinden yardım isterim!" derdi.⁶⁷⁸⁶

٦٧٨٧- كَانَ إِذَا كَرِهَ شَيْئًا رَّئِيَ ذَلِكَ فِي وَجْهِهِ. ض

6787. Bir şeyi beğenmediği zaman bu durum yüzünden belli olurdu.⁶⁷⁸⁷

٦٧٨٨- كَانَ إِذَا لَبَسَ قَمِيصًا بَدَأَ بِمِيَامِنِهِ. ض

6788. Bir gömlek giydiğinde sağdan giyerdi.⁶⁷⁸⁸

٦٧٨٩- كَانَ إِذَا لَقِيَہُ أَحَدٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَامَ مَعَهُ قَامَ مَعَهُ فَلَمْ يَنْصَرِفْ حَتَّى يَكُوْنَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي يَنْصَرِفُ عَنْهُ وَإِذَا لَقِيَہُ أَحَدٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَتَنَاولَ يَدَهُ نَاولَهُ إِيَّاهَا فَلَمْ يَنْزِعْ يَدَهُ مِنْهُ حَتَّى يَكُوْنَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي يَنْزِعُ يَدَهُ مِنْهُ وَإِذَا لَقِيَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِهِ فَتَنَالَ أَدْنَاهُ نَاولَهُ إِيَّاهَا ثُمَّ لَمْ يَنْزِعْهَا حَتَّى يَكُوْنَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي يَنْزِعُهَا عَنْهُ. ض

6789. Ashabından biriyle karşılaştığında o yanında durduğu sürece kendisi de durur, o kişi ayrılmadıkça kendisi de ayrılmaz, kendisine elini uzatana o da elini uzatır, o kişi elini çekmedikçe kendisi de elini çekmezdi; birisiyle karşılaştığında kulağına eğilirse, ona kulak verir, o kişi sözünü bitirip ağzını çekmedikçe kendisi de kulağını çekmezdi.⁶⁷⁸⁹

٦٧٩٠- كَانَ إِذَا لَقِيَہُ الرَّجُلُ مِنْ أَصْحَابِهِ مَسَحَهُ وَدَعَا لَهُ. ح

6790. Ashabından biriyle karşılaştığında onunla tokalaşır kendisine dua ederdi.⁶⁷⁹⁰

⁶⁷⁸⁵ Müttekî, nr. 17927; Zebîdî, III, 37.

⁶⁷⁸⁶ Müttekî, nr. 5002, 18003.

⁶⁷⁸⁷ Ahmed, III, 79; Taberânî, XVIII, 206; Müttekî, nr. 18386.

⁶⁷⁸⁸ İbni Hacer, X, 266.

⁶⁷⁸⁹ İbni Sad, I, 99; Zebîdî, VII, 109.

⁶⁷⁹⁰ Müttekî, nr. 18487.

٦٧٩١- كَانَ إِذَا لَقِيَ أَصْحَابَهُ لَمْ يُصَافِحْهُمْ حَتَّى يُسَلِّمَ عَلَيْهِمْ. ض

6791. Ashabından bazılarıyla karşılaştığında onlara selam verir, sonra kendileriyle musafaha yapardı.⁶⁷⁹¹

٦٧٩٢- كَانَ إِذَا لَمْ يَحْفَظْ اسْمَ الرَّجُلِ قَالَ يَا ابْنَ عَبْدِ اللَّهِ. ض

6792. Birinin ismini hatırlayamadığı zaman ona, "Ey Abdullah'ın oğlu!" diye seslenirdi.⁶⁷⁹²

٦٧٩٣- كَانَ إِذَا مَرَّ بِآيَةِ خَوْفٍ تَعَوَّذَ وَإِذَا مَرَّ بِآيَةِ رَحْمَةٍ سَأَلَ وَإِذَا مَرَّ بِآيَةِ فِيهَا تَنْزِيهِ اللَّهِ سَبَّحَ. ض

6793. Korku ayeti okuduğu zaman ondan Allah'a sığınır, rahmet ayeti geçtiği zaman onun rahmetinden ister, tenzih ayeti zikredildiği zaman da Allah'ı tesbih ederdi.⁶⁷⁹³

٦٧٩٤- كَانَ إِذَا مَرَّ بِآيَةِ فِيهَا ذِكْرُ النَّارِ قَالَ وَنِلٌّ لِأَهْلِ النَّارِ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ. ض

6794. İçinde cehennemin zikredildiği bir ayet okuduğu zaman, "Ateş halkının vay haline, cehennemden sana sığınırım!" derdi.⁶⁷⁹⁴

٦٧٩٥- كَانَ إِذَا مَرَّ بِالْمَقَابِرِ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالصَّالِحِينَ وَالصَّالِحَاتِ وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَآحِقُونَ. ض

6795. Kabristana uğradığında, "Selam olsun size ey müminler diyarının erkekleri ile kadınları, müslüman erkekleri ile kadınları, salih erkekleri ile kadınları, inşaallah bizler de size kavuşacağız!" derdi.⁶⁷⁹⁵

٦٧٩٦- كَانَ إِذَا مَرَّ بِأَحَدٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ نَفَثَ عَلَيْهِ بِالْمُعَوَّذَاتِ. ص

⁶⁷⁹¹ İbni Hacer, XI, 59; Müttekî, nr. 18499; Zebîdî, VII, 110.

⁶⁷⁹² Müttekî, nr. 18509.

⁶⁷⁹³ Ahmed, V, 389; Irâkî, II, 294; Zebîdî, VI, 551.

⁶⁷⁹⁴ Ahmed, V, 384, 389.

⁶⁷⁹⁵ Müttekî, nr. 18516.

6796. Ehl-i beytinden biri hastalandığında ona Felak ve Nas surelerini okuyup üflerdi.⁶⁷⁹⁶

٦٧٩٧- كَانَ إِذَا مَشَى لَمْ يَلْتَفِتْ. صح

6797. Yürürken sağa sola bakmazdı.⁶⁷⁹⁷

٦٧٩٨- كَانَ إِذَا مَشَى مَشَى أَصْحَابُهُ أَمَامَهُ وَتَرَكُوا ظَهْرَهُ لِلْمَلَائِكَةِ. صح

6798. Yürüdüğü zaman ahabı kendisinin önünden yürür, arkasını meleklerle bırakırlardı.⁶⁷⁹⁸

٦٧٩٩- كَانَ إِذَا مَشَى أَسْرَعَ حَتَّى يُهْرَوِلَ الرَّجُلُ وَرَاءَهُ فَلَا يُدْرِكُهُ. ض

6799. Yürürken hızlı yürür, arkasında olanlar kendisine yetişemezlerdi.⁶⁷⁹⁹

٦٨٠٠- كَانَ إِذَا مَشَى أَقْلَعَ. ض

6800. Yürürken adımlarını kararlılıkla atardı.⁶⁸⁰⁰

٦٨٠١- كَانَ إِذَا مَشَى كَأَنَّهُ يَتَوَكَّأُ. صح

6801. Yürürken bir şeye dayanıyormuş gibi yürürdü.⁶⁸⁰¹

٦٨٠٢- كَانَ إِذَا نَامَ نَفَخَ. صح

6802. Uyumken horlardı.⁶⁸⁰²

٦٨٠٣- كَانَ إِذَا نَامَ مِنَ اللَّيْلِ أَوْ مَرَضَ صَلَّى مِنَ النَّهَارِ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً.

6803. Gece uyuduğu veya hastalandığı zaman gündüz oniki rekat namaz kıları.⁶⁸⁰³

⁶⁷⁹⁶ Müslim, Selâm 50.

⁶⁷⁹⁷ Hâkim, IV, 292.

⁶⁷⁹⁸ İbni Hibbân, XIX, 218.

⁶⁷⁹⁹ İbni Sad, I, 100.

⁶⁸⁰⁰ İbni Adî, II, 1197; Heysemî, II, 191.

⁶⁸⁰¹ Ebû Dâvûd, Edeb 35; Hâkim, IV, 280-281.

⁶⁸⁰² Müslim, Müsâfirin 184; Ahmed, I, 343; Beyhakî, VII, 62.

⁶⁸⁰³ Müslim, Müsâfirin 141; Beyhakî, II, 485; Beğavî, IV, 115.

٦٨٠٤- كَانَ إِذَا نَامَ وَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى تَحْتَ خَدِّهِ وَقَالَ اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ. صح

6804. Yatacağı zaman sağ elini yanağının altına koyar ve; "Allahım kullarını dirilteceğin günde beni azabından koru!" derdi.⁶⁸⁰⁴

٦٨٠٥- كَانَ إِذَا نَزَلَ مَنْزِلًا لَمْ يَزَلْ حَتَّى يُصَلِّيَ الظُّهْرَ. ض

6805. Bir yerde konakladığı zaman öğle namazını kılmadan oradan ayrılmazdı.⁶⁸⁰⁵

٦٨٠٦- كَانَ إِذَا نَزَلَ مَنْزِلًا فِي سَفَرٍ أَوْ دَخَلَ بَيْتَهُ لَمْ يَجْلِسْ حَتَّى يَرْكَعَ رَكْعَتَيْنِ. ض

6806. Bir yerde konakladığı veya evine geldiği zaman oturmadan önce iki rekat namaz kıları.⁶⁸⁰⁶

٦٨٠٧- كَانَ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ ثَقُلَ لِدَلِكِ وَتَحَدَّرَ جَبِينُهُ عَرَقًا كَأَنَّهُ جُمَانٌ وَإِنْ كَانَ فِي الْبَرْدِ. صح

6807. Vahiy geldiği zaman ağırlaşır terlemeye başlar, hava soğuk olsa da alnundan inci taneleri gibi terler dökülürdü.⁶⁸⁰⁷

٦٨٠٨- كَانَ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ صَدَعَ فَيُغْلَفُ رَأْسُهُ بِالْحِجَاءِ. ض

6808. Vahiy geldiği zaman başı ağrır, ağrıyı azaltmak için başına kına sürüp bağlardı.⁶⁸⁰⁸

٦٨٠٩- كَانَ إِذَا نَزَلَ بِهِ هَمٌّ أَوْ غَمٌّ قَالَ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ. صح

6809. Sıkıntılı olduğu veya üzüldüğü zamanlar, "Ey hay ve kayyum olan, rahmetinden yardım isterim!" derdi.⁶⁸⁰⁹

⁶⁸⁰⁴ Ahmed, I, 400; İbni Adî, III, 999.

⁶⁸⁰⁵ İbni Adî, V, 1817; Heysemî, II, 283.

⁶⁸⁰⁶ Taberânî, XVIII, 300; Ebû Nuaym, V, 148; Heysemî, II, 283; Zebîdî, VI, 407.

⁶⁸⁰⁷ Müttekî, nr. 18469.

⁶⁸⁰⁸ Irâkî, IV, 277; Heysemî, V, 95; Müttekî, nr. 18470; Zebîdî, IX, 518.

⁶⁸⁰⁹ Hâkim, I, 506; Müttekî, nr. 5010.

٦٨١٠- كَانَ إِذَا نَزَلَ مَنْزِلًا لَمْ يَزْتَحِلْ حَتَّى يُصَلِّيَ فِيهِ رَكَعَتَيْنِ. ض

6810. Bir yerde konakladığı zaman iki rekat namaz kılmadan oradan ayrılmazdı.⁶⁸¹⁰

٦٨١١- كَانَ إِذَا نَظَرَ وَجْهَهُ فِي الْمِرَآةِ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي سَوَّى خَلْقِي فَعَدَلَهُ وَكَرَّمَ صُورَةَ وَجْهِهِ فَحَسَّنَهَا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ. ض

6811. Aynaya baktığında, "Yaratılışımı düzgün yapıp ölçülü kılan, yüzümü şerefli kılıp güzelleştiren ve beni müslümanlardan eyleyen Allah'a hamd olsun!" derdi.⁶⁸¹¹

٦٨١٢- كَانَ إِذَا نَظَرَ فِي الْمِرَآةِ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي حَسَّنَ خَلْقِي وَخَلَقَنِي وَزَانَ مَنِّي مَا شَانَ مِنْ غَيْرِي وَإِذَا اكْتَحَلَ جَعَلَ فِي عَيْنِ اثْنَتَيْنِ وَوَاحِدَةً بَيْنَهُمَا وَكَانَ إِذَا لَبَسَ نَعْلَيْهِ بَدَأَ بِالْيَمْنَى وَإِذَا خَلَعَ خَلَعَ الْيُسْرَى وَكَانَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ أَذْخَلَ رِجْلَهُ الْيَمْنَى وَكَانَ يُحِبُّ التَّيْمُنَ فِي كُلِّ شَيْءٍ أَخَذَ وَعَطَاءً. ض

6812. Aynaya baktığı zaman, "Beni düzgün şekilde yaratıp yüzümü güzelleştiren, başkasında çirkin görünen şeyi bende güzel gösteren Allah'a hamd olsun" diye dua eder, gözlerine sürme çektiği zaman her iki gözüne iki, birine de üçüncü defa çekerd; ayakkabısını giyerken sağdan başlar, çıkarırken solu tercih ederdi; mescide sağ ayakla girer, bir şey alıp verirken de sağdan başlamayı severdi.⁶⁸¹²

٦٨١٣- كَانَ إِذَا نَظَرَ إِلَى الْبَيْتِ قَالَ اللَّهُمَّ زِدْ بَيْتَكَ هَذَا تَشْرِيفًا وَتَعْظِيمًا وَتَكْرِيمًا وَبِرًّا وَمَهَابَةً. ض

6813. Kabe'ye baktığında, "Allahım, şu beytin şerefini, değer ve hürmetini, iyilikle heybetini daha da arttır!" diye dua ederdi.⁶⁸¹³

⁶⁸¹⁰ Tahâvî, Meâni, I, 185; Heysemî, II, 283; Müttekî, nr. 17640.

⁶⁸¹¹ Irâkî, I, 332; Heysemî, X, 139; Müttekî, nr. 18300.

⁶⁸¹² Heysemî, X, 38.

⁶⁸¹³ Müttekî, nr. 18112.

٦٨١٤- كَانَ إِذَا نَظَرَ إِلَى الْهِلَالِ قَالَ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ هِلَالًا يُنْمِنُ وَرُشْدًا آمَنَتْ بِالَّذِي خَلَقَكَ فَعَدَلَكَ تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ. ض

6814. Hilali gördüğü zaman, "Allahım onu bereket ve doğruluk ayı kıl, ey hilal seni kusursuz bir şekilde yaratan, yaratanların en güzeli ve noksan sıfatlardan münezzeh olan Allah'a iman ettim!" derdi.⁶⁸¹⁴

٦٨١٥- كَانَ إِذَا هَاجَتْ رِيحٌ اسْتَقْبَلَهَا بِوَجْهِهِ وَجَنَّا عَلَى رُكْبَتَيْهِ وَمَدَّ يَدَيْهِ وَقَالَ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هَذِهِ الرِّيحِ وَخَيْرِ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا رَحْمَةً وَلَا تَجْعَلْهَا عَذَابًا اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا رِيحًا وَلَا تَجْعَلْهَا رِيحًا. ح

6815. Şiddetli bir rüzgar estiğinde ona doğru dönüp dizüstü çöker, sonra ellerini kaldırıp, "Allahım senden bu rüzgarın ve getireceği şeylerin hayrını ister, yine bu rüzgarın ve getireceği şeylerin şerrinden sana sığınırım; Allahım bu rüzgarı bize azab değil rahmet kıl; Allahım onu bize rahmet esintisi kıl, azab rüzgarı kılma!" diye dua ederdi.⁶⁸¹⁵

٦٨١٦- كَانَ إِذَا وَقَعَ بَغْضُ أَهْلِهِ فَكَسَلَ أَنْ يَقُومَ ضَرَبَ يَدَهُ عَلَى الْحَائِطِ فَتَيَمَّمَ. ض

6816. Eşlerinden biriyle ilişkiye girip yıkanmaya kalkmak istemediğinde ellerini duvara vurup teyemmüm aldığı zamanlar olurdu.⁶⁸¹⁶

٦٨١٧- كَانَ إِذَا وَجَدَ الرَّجُلَ رَاقِدًا عَلَى وَجْهِهِ لَيْسَ عَلَى عَجْزِهِ شَيْءٌ رَكَضَهُ بِرِجْلِهِ وَقَالَ هِيَ أَبْغَضُ الرَّقْدَةِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى. ح

6817. Yüzüstü yatıp arka tarafı açık olan birini gördüğü zaman onu ayağıyla dürter ve; "Bu Allah'ın sevmediği bir yatış şeklidir!" derdi.⁶⁸¹⁷

٦٨١٨- كَانَ إِذَا وَدَّعَ رَجُلًا أَخَذَ بِيَدِهِ فَلَا يَدْعُهَا حَتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي يَدْعُ يَدَهُ وَيَقُولُ أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ. ص

⁶⁸¹⁴ Irâkî, I, 328; Müttekî, nr. 18048; Zebîdî, VII, 91.

⁶⁸¹⁵ Hatîb, VII, 100; Heysemî, X, 135; Müttekî, nr. 18033.

⁶⁸¹⁶ Elbânî, Zaîfü'l-Câmi, nr. 4461.

⁶⁸¹⁷ Heysemî, VIII, 101; Müttekî, nr. 18246.

6818. Birini uğurlarken elinden tutar, o kişi bırakana kadar onun eli-
ni bırakmaz, sonra da; "Dinini, işlerini ve amellerinin sonunu Allah'a ema-
net ediyorum!" derdi.⁶⁸¹⁸

٦٨١٩- كَانَ إِذَا وَضَعَ الْمَيِّتَ فِي لَحْدِهِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلَى
مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ. ح

6819. Cenazeyi kabre koyarken, "Allah'ın adıyla, Allah'ın yardımıyla,
Allah yolunda ve Allah resulünün dini üzere!" derdi.⁶⁸¹⁹

٦٨٢٠- كَانَ أَزْحَمَ النَّاسِ بِالصَّبْيَانِ وَالْعِيَالِ. ض

6820. Çocuklara ve aile fertlerine karşı insanların en merhamet-
lisiydi.⁶⁸²⁰

٦٨٢١- كَانَ أَكْثَرَ أَيْمَانِهِ لَا وَمُصَرَّفِ الْقُلُوبِ. ح

6821. Yeminlerinin çoğunda, "Ey kalpleri çeviren!" ifadesini kullanırdı.⁶⁸²¹

٦٨٢٢- كَانَ أَكْثَرَ دُعَائِهِ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبَّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ فَقِيلَ لَهُ فِي
ذَلِكَ قَالَ إِنَّهُ لَيْسَ آدَمِيٍّ إِلَّا وَقَلْبُهُ بَيْنَ إِصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ اللَّهِ فَمَنْ شَاءَ أَقَامَ وَمَنْ
شَاءَ أَزَاغَ. ح

6822. Genellikle, "Ey kalpleri çeviren, kalbimi dinin üzere sabit kıl!" şek-
linde dua eder, neden böyle dua ettiği sorulunca, "Her insanın kalbi Al-
lah'ın kudret parmaklardan iki parmağı arasındadır; dilerse onu hakta sabit
kılar, dilerse batıla kaydırır" buyurdu.⁶⁸²²

٦٨٢٣- كَانَ أَكْثَرَ دُعَائِهِ يَوْمَ عَرَفَةَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. ح

⁶⁸¹⁸ Heysemî, IX, 16; Müttekî, nr. 18159.

⁶⁸¹⁹ Beyhakî, IV, 55; Müttekî, nr. 18510.

⁶⁸²⁰ Müslim, Fedâil 63.

⁶⁸²¹ Taberânî, XII, 288; Müttekî, nr. 18449.

⁶⁸²² Ahmed, VI, 315; Müttekî, nr. 1686.

6823. Arefe günü genellikle, "Ortağı olmayan Allah'dan başka ilah yoktur, mülk onun olup hamd ona mahsustur, hayır onun elindedir ve onun her şeye gücü yeter" şeklinde dua ederdi.⁶⁸²³

٦٨٢٤- كَانَ أَكْثَرَ مَا يَصُومُ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسَ فَقِيلَ لَهُ فَقَالَ الْأَعْمَالُ تُغَرِّضُ كُلَّ اِثْنَيْنِ وَخَمِيسٍ فَيُغْفَرُ لِكُلِّ مُسْلِمٍ إِلَّا الْمُتَهَاَجِرِينَ فَيَقُولُ أَخْرَوْهُمَا. ح

6824. Daha çok pazartesi ve perşembe günleri oruç tutar, kendisine bunun sebebi sorulunca, amellerin pazartesi ile perşembe günü Allah'a arzolanduğunu, birbirine küs olanlar dışında her müslümanın affedilip onlar hakkında meleklerle, "Onları bekletin!" denildiğini söylerdi.⁶⁸²⁴

٦٨٢٥- كَانَ أَكْثَرَ صَوْمِهِ السَّبْتُ وَالْأَحَدُ وَيَقُولُ هُمَا يَوْمَا عِيدِ الْمُشْرِكِينَ فَأَجِبْ أَنْ أُخَالِفَهُمْ. صَح

6825. Genellikle cumartesi ile pazarı oruçla geçirir ve; "Bu günler müşriklerin bayram günleri olduğundan ben onlara muhalefet etmek isterim" derdi.⁶⁸²⁵

٦٨٢٦- كَانَ أَكْثَرَ دَعْوَةٍ يَدْعُو بِهَا رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. صَح

6826. Genellikle, "Rabbimiz bize dünyada ve ahirette iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru!" şeklinde dua ederdi.⁶⁸²⁶

٦٨٢٧- كَانَ بَابُهُ يَقْرَعُ بِالْأَظْفِيرِ. ض

6827. Kapısı tırnaklarla çalınırdı.⁶⁸²⁷

٦٨٢٨- كَانَ تَنَامُ عَيْنَاهُ وَلَا يَنَامُ قَلْبُهُ. صَح

6828. Gözleri uyur, kalbi uyumazdı.⁶⁸²⁸

⁶⁸²³ Ebû Nuaym, VII, 104; Müttekî, nr. 18113.

⁶⁸²⁴ Ahmed, II, 329; Müttekî, nr. 18065.

⁶⁸²⁵ İbni Hacer; X, 362; Müttekî, nr. 18066.

⁶⁸²⁶ Münziri, IV, 451.

⁶⁸²⁷ Kayserânî, Tezkira, nr. 581.

⁶⁸²⁸ İbni Ebî Şeybe, I, 132; Hâkim, II, 431.

٦٨٢٩- كَانَ خَاتَمُهُ مِنْ وَرِقٍ وَكَانَ قَصُّهُ حَبَشِيًّا. صَح

6829. Yüzüğü ve yüzüğün kaşı, Habeş yapımı gümüş bir yüzüktü.⁶⁸²⁹

٦٨٣٠- كَانَ خَاتَمُهُ مِنْ فِصَّةٍ قَصُّهُ مِنْهُ. صَح

6830. Yüzüğü ve yüzüğünün kaşı gümüştendi.⁶⁸³⁰

٦٨٣١- كَانَ خُلُقُهُ الْقُرْآنَ. صَح

6831. Ahlakı Kuran'dı.⁶⁸³¹

٦٨٣٢- كَانَ رَأْيُهُ سَوْدَاءَ وَلَوْ أَوْهُ أَبْيَضَ. ض

6832. Bayrağı siyah, sancağı beyaz renkli idi.⁶⁸³²

٦٨٣٣- كَانَ رُبَّمَا اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَرُبَّمَا تَرَكَهُ أَخْيَانًا. ض

6833. Cuma günleri genelde yıkanmasına rağmen, yıkanmayı terk ettiği zamanlar da olurdu.⁶⁸³³

٦٨٣٤- كَانَ رُبَّمَا أَخَذَتْهُ الشَّقِيقَةُ فَيَمُكُّتُ الْيَوْمَ وَالْيَوْمِينَ لَا يَخْرُجُ. ض

6834. Başı bazen öyle ağırdı ki, bir iki gün evden çıkamadığı olurdu.⁶⁸³⁴

٦٨٣٥- كَانَ رُبَّمَا يَضَعُ يَدَهُ عَلَى لِحْيَتِهِ فِي الصَّلَاةِ مِنْ غَيْرِ عَبَثٍ. ض

6835. Aşırıya kaçmaksızın bazen namazda eliyle sakalını oynardı.⁶⁸³⁵

٦٨٣٦- كَانَ رَحِيمًا بِالْعِيَالِ. ض

6836. Ailesine karşı merhametli idi.⁶⁸³⁶

⁶⁸²⁹ Müslim, Libâs 61; Ebû Dâvûd, Hatem 1; Hatîb, V, 325.

⁶⁸³⁰ Beğavî, XII, 65; Müttekî, nr. 18307.

⁶⁸³¹ Ahmed, VI, 91; Beyhakî, II, 499; Müttekî, nr. 18378.

⁶⁸³² Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4812.

⁶⁸³³ Heysemî, II, 175; Müttekî, nr. 17968.

⁶⁸³⁴ İbni Hacer, X, 153; Müttekî, nr. 17352.

⁶⁸³⁵ Beyhakî, II, 265; Müttekî, nr. 17928.

⁶⁸³⁶ İbni Hacer, II, 170; Müttekî, nr. 18334.

٦٨٣٧- كَانَ رَحِيمًا وَكَانَ لَا يَأْتِيهِ أَحَدٌ إِلَّا وَعَدُهُ وَأَنْجَزَ لَهُ إِنْ كَانَ عِنْدَهُ ض.

6837. Çok merhametli olup kendisinden birşey istemeye gelene yanında varsa mutlaka vermeye çalışır, yoksa ona vaadde bulunurdu.⁶⁸³⁷

٦٨٣٨- كَانَ شَدِيدَ الْبَطْشِ. ح

6838. Cezalandırması çetindi.⁶⁸³⁸

٦٨٣٩- كَانَ طَوِيلَ الصَّنْتِ قَلِيلَ الصُّحُكِ. ح

6839. Çok susar, az gülerdi.⁶⁸³⁹

٦٨٤٠- كَانَ فِرَاشُهُ نَحْوًا مِمَّا يُوضَعُ لِلْإِنْسَانِ فِي قَبْرِهِ وَكَانَ الْمَسْجِدُ عِنْدَ رَأْسِهِ. ح

6840. Yatağı kişinin kabrinde altına konulan bir kumaş gibi olup, uyuduğu zaman mescid baş tarafında kalırdı.⁶⁸⁴⁰

٦٨٤١- كَانَ فِرَاشُهُ مِسْحًا. ح

6841. Yatağı kıldan mamul bir çuldu.⁶⁸⁴¹

٦٨٤٢- كَانَ فَرَسُهُ يُقَالُ لَهُ الْمُرْتَجِزُ وَنَاقَتُهُ الْقَصْوَاءُ وَبَغْلَتُهُ الدَّلْدُلُ وَحِمَارُهُ غَفِيرٌ وَدِرْعُهُ ذَاتُ الْقُضُولِ وَسَيْفُهُ ذُو الْفَقَارِ.

6842 Atının adı Mürteciz, devesinin Kasva, katırının Düldül, merkebinin Ufeyr, zırhının Zatü'l-fudul ve kılıcının da Zülfikar idi.⁶⁸⁴²

٦٨٤٣- كَانَ فِيهِ دِعَابَةٌ قَلِيلَةٌ. ض

6843. Şakalaşması azdı.⁶⁸⁴³

⁶⁸³⁷ Suyûtî, Sağîr, nr. 6837.

⁶⁸³⁷ Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4815.

⁶⁸³⁸ Müttekî, nr. 18408; Zebîdî, VII, 141.

⁶⁸³⁹ Ahmed, V, 86; Beyhakî, Delâil, I, 324; Müttekî, nr. 18397; Zebîdî, VII, 141.

⁶⁸⁴⁰ Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4472.

⁶⁸⁴¹ Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4471.

⁶⁸⁴² Beyhakî, X, 26; Müttekî, nr. 18139; Zebîdî, VII, 133.

⁶⁸⁴³ Suyûtî, Sağîr, nr. 6843.

٦٨٤٤- كَانَ قِرَاءَتُهُ الْمَدَّ لَيْسَ فِيهَا تَرْجِيعٌ.

6844. Kuran'ın uzatılacak harflerini uzatarak okur, fazla veya eksik okumazdı.⁶⁸⁴⁴

٦٨٤٥- كَانَ قَمِيصُهُ فَوْقَ الْكَعْبَيْنِ وَكَانَ كُمُهُ مَعَ الْأَصَابِعِ. صَح

6845. Elbisesinin uzunluğu topuklarına, kollarının uzunluğu da parmak uçlarına kadardı.⁶⁸⁴⁵

٦٨٤٦- كَانَ كُمٌ قَمِيصِهِ إِلَى الرَّسْغِ. ح

6846. Gömleğinin kolu, bileğine kadardı.⁶⁸⁴⁶

٦٨٤٧- كَانَ كَثِيرًا مَا يُقْبَلُ عُزْفَ فَاطِمَةَ.

6847. Fatıma'nın başından çok öperdi.⁶⁸⁴⁷

٦٨٤٨- كَانَ لَهُ بُرْدٌ يَلْبَسُهُ فِي الْعِيدَيْنِ وَالْجُمُعَةِ.

6848. Bayram ve cuma günleri için giydiği elbisesi vardı.⁶⁸⁴⁸

٦٨٤٩- كَانَ لَهُ جَفْتَةٌ لَهَا أَرْبَعُ حَلَقٍ. ض

6849. Dört halkası olan bir sinisi vardı.⁶⁸⁴⁹

٦٨٥٠- كَانَ لَهُ حَزْبَةٌ يَمْشِي بِهَا بَيْنَ يَدَيْهِ فَإِذَا صَلَّى رَكَعَهَا بَيْنَ يَدَيْهِ. ح

6850. Yürürken önüne tuttuğu bir asası olup namaz kılacağı zaman onu önüne sütre olarak dikerdi.⁶⁸⁵⁰

٦٨٥١- كَانَ لَهُ حِمَارٌ اسْمُهُ عُفَيْرٌ. ح

6851. Merkebinin adı Ufeyr idi.⁶⁸⁵¹

⁶⁸⁴⁴ Müttekî, nr. 17908.

⁶⁸⁴⁵ Beyhakî, Şuab, VIII, 209.

⁶⁸⁴⁶ Müttekî, nr. 18273.

⁶⁸⁴⁷ Müttekî, nr. 18335, 27729.

⁶⁸⁴⁸ Müttekî, nr. 18274; Zebîdî, VII, 130.

⁶⁸⁴⁹ Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4838.

⁶⁸⁵⁰ Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4481.

⁶⁸⁵¹ Müttekî, nr. 18140; Zebîdî, VII, 133.

٦٨٥٢- كَانَ لَهُ خِرْقَةٌ يَتَنَشَّفُ بِهَا بَعْدَ الْوُضُوءِ.

6852. Abdest sonrası kurulanacağı bir havlusu vardı.⁶⁸⁵²

٦٨٥٣- كَانَ لَهُ سُكَّةٌ يَتَطَيَّبُ مِنْهَا. ح

6853. Koku süründüğü bir esanslığı vardı.⁶⁸⁵³

٦٨٥٤- كَانَ لَهُ سَيْفٌ مُحَلًى قَائِمَتُهُ مِنْ فِضَّةٍ وَنَعْلُهُ مِنْ فِضَّةٍ وَفِيهِ حِلَقٌ مِنْ فِضَّةٍ وَكَانَ يُسَمَّى ذَا الْفِقَارِ وَكَانَ لَهُ قَوْسٌ يُسَمَّى ذَا السِّدَادِ وَكَانَ لَهُ كِنَانَةٌ تُسَمَّى ذَا الْجُمُعِ وَكَانَ لَهُ دِرْعٌ مُوَشَّحَةٌ بِنَحَاسٍ تُسَمَّى ذَاتُ الْفُضُولِ وَكَانَ لَهُ خِرْبَةٌ تُسَمَّى التَّبَعَاءِ وَكَانَ لَهُ مَجْنٌ يُسَمَّى الدَّقْنِ وَكَانَ لَهُ فَرَسٌ أَشَقَرُّ يُسَمَّى الْمُرْتَجَزِ وَكَانَ لَهُ فَرَسٌ أَذْهَمُ يُسَمَّى السَّكْبِ وَكَانَ لَهُ سَرْجٌ يُسَمَّى الدَّاجِ وَكَانَ لَهُ بَغْلَةٌ شَهْبَاءُ تُسَمَّى الدُّلْدُلَ وَكَانَ لَهُ نَاقَةٌ تُسَمَّى الْقُصْوَاءِ وَكَانَ لَهُ حِمَارٌ يُسَمَّى يَغْفُورَ وَكَانَ لَهُ بِسَاطٌ يُسَمَّى الْكُزِّ وَكَانَ لَهُ عَنَزَةٌ تُسَمَّى التَّمِيرِ وَكَانَ لَهُ رُكُوءَةٌ تُسَمَّى الصَّادِرِ وَكَانَ لَهُ مِرْآةٌ تُسَمَّى الْمُدِلَّةِ وَكَانَ لَهُ مِقْرَاضٌ يُسَمَّى الْجَامِعِ وَكَانَ لَهُ قُضِيبٌ شَوْحَطٌ يُسَمَّى الْمَمَشُوقِ. ض

6854. Kabzası gümüşle süslü Zülfikar adında kılıcı, Züssedad adında yayı, yayın Zülcumai denilen sadağı, Zatü'l-fudul adında süslemeli zırhı, Neba denilen kargısı, Zekan adında kalkarı, Mürteciz adında sakar atı, Sekb denilen siyah bir başka atı, Dac denilen eğeri, Düldül adında boz bir katırı, Kusva denilen devesi, Yafur adında merkebi, Kez adında yaygısı, Nemir denilen asası, Sadır adında su kabı, Mudille denilen aynası, Cami adında makası, Memşuk denilen dağ ağacından yapılan değneği vardı.⁶⁸⁵⁴

٦٨٥٥- كَانَ لَهُ فَرَسٌ يُقَالُ لَهُ اللَّحِيفُ. صَح

6855. Lahif adında bir atı vardı.⁶⁸⁵⁵

⁶⁸⁵² Müttekî, nr. 17844.

⁶⁸⁵³ İbni Sad, I, 113.

⁶⁸⁵⁴ Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4482.

⁶⁸⁵⁵ Beyhakî, X, 25; Irâkî, II, 358; Müttekî, nr. 18141.

٦٨٥٦- كَانَ لَهُ فَرَسٌ يُقَالُ لَهُ الظَّرْبُ وَآخَرُ يُقَالُ لَهُ اللَّزَّازُ. صَح

6856. Zarib denilen bir atı, Lizaz denilen bir başka atı daha vardı.⁶⁸⁵⁶

٦٨٥٧- كَانَ لَهُ قَدَحٌ قَوَارِيرُ يَشْرَبُ فِيهِ. ض

6857. Camdan su içtiği bir bardağı vardı.⁶⁸⁵⁷

٦٨٥٨- كَانَ لَهُ قَدَحٌ مِنْ عَيْدَانٍ تَحْتَ سَرِيرِهِ يَبُولُ فِيهِ بِاللَّيْلِ. صَح

6858. Geceleri küçük abdest için yatağının altına koyduğu tahta bir kabı vardı.⁶⁸⁵⁸

٦٨٥٩- كَانَ لَهُ قَصْعَةٌ يُقَالُ لَهَا الْغَرَاءُ يَحْمِلُهَا أَرْبَعَةُ رِجَالٍ. ح

6859. Dört kişinin taşıdığı Garra denilen bir leğeni vardı.⁶⁸⁵⁹

٦٨٦٠- كَانَ لَهُ مَكْحَلَةٌ يَكْتَحِلُ مِنْهَا كُلَّ لَيْلَةٍ ثَلَاثًا فِي هَذِهِ وَثَلَاثًا فِي هَذِهِ. ح

6860. Her gece gözlerine üçer kere sürme çektiği bir sürmedanlığı vardı.⁶⁸⁶⁰

٦٨٦١- كَانَ لَهُ مِلْحَفَةٌ مَصْبُوعَةٌ بِالْوَرَسِ وَالزَّعْفَرَانِ يَدُورُ بِهَا عَلَى نِسَائِهِ فَإِذَا كَانَتْ

لَيْلَةٌ هَذِهِ رَشَّتَهَا بِالْمَاءِ وَإِذَا كَانَتْ لَيْلَةٌ هَذِهِ رَشَّتَهَا بِالْمَاءِ وَإِذَا كَانَتْ لَيْلَةٌ هَذِهِ رَشَّتَهَا بِالْمَاءِ. ض

6861. Vers ve zaferanla boyanmış bir çarşafı olup eşlerini dolaştığı zaman o çarşafı yanına alır, eşleri o çarşafa su serper, diğer bir eşine gittiği zaman o da aynı şekilde yapar, bir başka eşine gittiği zaman da o da aynı şekilde üzerine su serperdi.⁶⁸⁶¹

⁶⁸⁵⁶ Zebîdî, VII, 134.

⁶⁸⁵⁷ Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4485.

⁶⁸⁵⁸ Ebû Dâvûd, Tahâret 13; Nesâî, Tahâret 28; Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4832.

⁶⁸⁵⁹ Ebû Dâvûd, Etme 18; Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4833.

⁶⁸⁶⁰ Müttakî, nr. 18305; Zebîdî, VI, 411.

⁶⁸⁶¹ Hatîb, XIII, 320; Müttakî, nr. 18275; Zebîdî, VII, 128.

٦٨٦٢- كَانَ لَهُ مُؤَدَّنَانِ بِلَالٍ وَابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ الْأَعْمَى. صح

6862. Bilal'le görme engelli olan İbni Ümmü Mektum adlarında iki müezzini vardı.⁶⁸⁶²

٦٨٦٣- كَانَ لِنَعْلِهِ قَبَالَانِ. صح

6863. Ayakkabısı önden iki kayışlıydı.⁶⁸⁶³

٦٨٦٤- كَانَ مِنْ أَضْحَكِ النَّاسِ وَأَطْيَبِهِمْ نَفْسًا. ح

6864. İnsanlar içinde en güler yüzlü, en geçimli olandı.⁶⁸⁶⁴

٦٨٦٥- كَانَ مِنْ أَفْكِهِ النَّاسِ.

6865. En şakacı insanlardandı.⁶⁸⁶⁵

٦٨٦٦- كَانَ مِمَّا يَقُولُ لِلْخَادِمِ أَلَيْكَ حَاجَةٌ. ح

6866. Zaman zaman hizmetçilerine, "Bir ihtiyacınız var mı?" diye sorardı.⁶⁸⁶⁶

٦٨٦٧- كَانَ نَافِثُهُ تُسَمَّى الْعَضْبَاءَ وَنَعْلَتُهُ الشَّهْبَاءَ وَحِمَارُهُ يَغْفُورُ وَجَارِيَتُهُ خَضْرَاءُ. ح

6867. Devesinin adı Adba, katırının Şehba, merkebinin Yafur, cariyesinin ise Hadra idi.⁶⁸⁶⁷

٦٨٦٨- كَانَ وَسَادَتُهُ الَّتِي يَنَامُ عَلَيْهَا بِاللَّيْلِ مِنْ أَدَمَ حَشْوُهَا لَيْفٌ. ح

6868. Gece başını koyup uyuduğu yastığı, içi hurma yapraklarıyla doldurulmuş deri bir yastıktı.⁶⁸⁶⁸

٦٨٦٩- كَانَ لَا يَأْخُذُ بِالْقَرَفِ وَلَا يَقْبَلُ قَوْلَ أَحَدٍ عَلَى أَحَدٍ. ض

⁶⁸⁶² Müslim, Salât 7; Ahmed, II, 94; İbni Asâkir, X, 334.

⁶⁸⁶³ Abd b. Humeyd, I, 355.

⁶⁸⁶⁴ Heysemî, IX, 17; Müttekî, nr. 18399; Zebîdî, VII, 115.

⁶⁸⁶⁵ Taberânî, Sağîr, II, 39; Müttekî, nr. 18400; Zebîdî, V, 355.

⁶⁸⁶⁶ Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4478.

⁶⁸⁶⁷ Suyûtî, Feth, II, 349.

⁶⁸⁶⁸ Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4838.

6869. İthamlara göre ceza vermez, birinin diğeri aleyhindeki sözünü delilsiz kabul etmezdi.⁶⁸⁶⁹

٦٨٧٠- كَانَ لَا يُؤَدُّ لَهُ فِي الْعِيدَيْنِ. صَح

6870. Bayram namazlarında kendisi için ezan okunmazdı.⁶⁸⁷⁰

٦٨٧١- كَانَ لَا يَأْكُلُ الثُّومَ وَلَا الْبَصَلَ وَلَا الْكَرَّاثُ مِنْ أَجْلِ أَنَّ الْمَلَائِكَةَ تَأْتِيهِ وَأَنَّهُ يُكَلِّمُ جِبْرِيلَ. ض

6871. Cibril gibi meleklerin kendisine gelip konuşmasından dolayı, soğan sarımsak ve pırasa gibi şeyler yemezdi.⁶⁸⁷¹

٦٨٧٢- كَانَ لَا يَأْكُلُ الْجَرَادَ وَلَا الْكِلَوْتَيْنِ وَلَا الضَّبَّ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُحَرِّمَهُ. ض

6872. Çekirge, böbrek ve keler eti yemez, ama onları haram da kılmazdı.⁶⁸⁷²

٦٨٧٣- كَانَ لَا يَأْكُلُ مُتَكِنًا وَلَا يَطَأُ عَقِبَهُ رَجُلَانِ. ح

6873. Bir yere dayanarak yemek yemez, arkasından kimsenin yürümesine de izin vermezdi.⁶⁸⁷³

٦٨٧٤- كَانَ لَا يَأْكُلُ مِنْ هَدِيَّةٍ حَتَّى يَأْمُرَ صَاحِبَهَا بِأَنْ يَأْكُلَ مِنْهَا لِلشَّاءِ الَّتِي أَهْدَيْتَ لَهُ. ض

6874. Kendisine ikram olunan zehirli koyun etinden sonra, gelen yemekleri sahibine yedirmeden yemezdi.⁶⁸⁷⁴

٦٨٧٥- كَانَ لَا يَنْتَظِرُ وَلَكِنْ يَتَفَاءَلُ. ض

6875. Olayları uğursuzluğa değil, hayra yorardı.⁶⁸⁷⁵

⁶⁸⁶⁹ Ebû Nuaym, VI, 310; Müttekî, nr. 18387.

⁶⁸⁷⁰ Müttekî, nr. 18107.

⁶⁸⁷¹ Ebû Nuaym, VI, 332; İbni Abdülber, Temhîd, VI, 418; Hatîb, II 265; Zebîdî, VII, 122.

⁶⁸⁷² Müttekî, nr. 18185; Zebîdî, VII, 122.

⁶⁸⁷³ Beğavî, V, 95; Irâkî, II, 356; Müttekî, nr. 18186; Zebîdî, VII, 101.

⁶⁸⁷⁴ Heysemî, V, 21; Müttekî, nr. 18187.

⁶⁸⁷⁵ Ahmed, V, 347; Beyhakî, VIII, 140; Müttekî, nr. 18377.

٦٨٧٦- كَانَ لَا يَتَعَارُ مِنَ اللَّيْلِ إِلَّا أَجْرَى السَّوَاكِ عَلَى فِيهِ. صَح

6876. Geceleyin uyandığı zaman dişlerini misvaklardı.⁶⁸⁷⁶

٦٨٧٧- كَانَ لَا يَتَوَضَّأُ بَعْدَ الْغُسْلِ.

6877. Gusülden sonra abdest almazdı.⁶⁸⁷⁷

٦٨٧٨- كَانَ لَا يَتَوَضَّأُ مِنْ مَوْطِئِهِ. ض

6878. Temiz olmayan bir şeye bastığında, yeniden abdest almazdı.⁶⁸⁷⁸

٦٨٧٩- كَانَ لَا يَجِدُ مِنَ الدَّقْلِ مَا يَمْلَأُ بَطْنَهُ. ض

6879. Karnını doyuracak kötü hurma bulamadığı zamanlar olurdu.⁶⁸⁷⁹

٦٨٨٠- كَانَ لَا يَجِيزُهُ عَلَى شَهَادَةِ الْإِفْطَارِ إِلَّا رَجُلَيْنِ.

6880. Şevval hilalinin görülüp orucun bırakılmasını ancak iki erkeğin şahitliğiyle kabul ederdi.⁶⁸⁸⁰

٦٨٨١- كَانَ لَا يُحَدِّثُ حَدِيثًا إِلَّا تَبَسَّمَ. ح

6881. Bir söz söylerken hep tebessüm ederdi.⁶⁸⁸¹

٦٨٨٢- كَانَ لَا يَخْرُجُ يَوْمَ الْفِطْرِ حَتَّى يَطْعَمَ وَلَا يَطْعَمُ يَوْمَ النَّحْرِ حَتَّى يَذْبَحَ.

6882. Ramazan bayramında bir şey yemeden namaza çıkmaz, kurban bayramında da kurban kesinceye kadar bir şey yemezdi.⁶⁸⁸²

٦٨٨٣- كَانَ لَا يَذْخِرُ شَيْئًا لِغَدٍ. صَح

6883. Ertesi gün için bir şey biriktirmezdi.⁶⁸⁸³

⁶⁸⁷⁶ Taberânî, XII, 438; Müttekî, nr. 18247.

⁶⁸⁷⁷ Ahmed, VI, 19; Beyhakî, I, 179; Beğavî, II, 14; Müttekî, nr. 17874.

⁶⁸⁷⁸ Elbânî, Sahîh, nr. 4494.

⁶⁸⁷⁹ Hâkim, IV, 324; Müttekî, nr. 18414.

⁶⁸⁸⁰ Dârekutnî, II, 156; Heysemî, III, 146; Müttekî, nr. 18067.

⁶⁸⁸¹ Heysemî, I, 131; Müttekî, nr. 18401.

⁶⁸⁸² Dârekutnî, II, 45; Heysemî, II, 199; Müttekî, nr. 24541.

⁶⁸⁸³ Hatîb, VII, 98; Beğavî, XIII, 253; İbni Asâkir, III, 290; Müttekî, nr. 18412.

٦٨٨٤- كَانَ لَا يَدْعُ أَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ وَرَكَعَتَيْنِ قَبْلَ الْعَدَاةِ. صَح

6884. Öğleden önceki dört rekatta, sabah namazından önceki iki rekati hiç terketmezdi.⁶⁸⁸⁴

٦٨٨٥- كَانَ لَا يَدْعُ قِيَامَ اللَّيْلِ وَكَانَ إِذَا مَرَضَ أَوْ كَسِلَ صَلَّى قَاعِدًا. صَح

6885. Gece namazını hiç bırakmaz, hastalık ve yorgunluk durumlarında oturarak kıları.⁶⁸⁸⁵

٦٨٨٦- كَانَ لَا يَدْعُ رَكَعَتِي الْفَجْرِ فِي السَّفَرِ وَلَا فِي الْحَضَرِ وَلَا فِي الصَّحَةِ وَلَا

فِي السَّقَمِ. ض

6886. Sabah namazının iki rekât sünnetini seferde ve hizada, sağ-
lıkta ve hastalıkta hiç terketmezdi.⁶⁸⁸⁶

٦٨٨٧- كَانَ لَا يَدْعُ صَوْمَ أَيَّامِ الْبَيْضِ فِي سَفَرٍ وَلَا حَضَرٍ. ح

6887. Ayın onüç, ondört ve onbeşinci günleri oruç tutmayı ne yolcu-
lukta ne de ikamet halinde bırakırdı.⁶⁸⁸⁷

٦٨٨٨- كَانَ لَا يَذْفَعُ عَنْهُ النَّاسُ وَلَا يُضْرَبُوا عَنْهُ.

6888. Kendisi için insanların itilip kakılmasına ve dövülmesine izin
vermezdi.⁶⁸⁸⁸

٦٨٨٩- كَانَ لَا يُرَاجِعُ بَعْدَ ثَلَاثٍ. ح

6889. Bir sözü üç defadan fazla söylemezdi.⁶⁸⁸⁹

٦٨٩٠- كَانَ لَا يَرُدُّ الطَّيِّبَ. صَح

6890. Güzel kokuyu geri çevirmezdi.⁶⁸⁹⁰

⁶⁸⁸⁴ Ebû Dâvûd, Tatavvu 1; Hatib, XI, 322; Müttekî, nr. 22039.

⁶⁸⁸⁵ Ebû Dâvûd, Tatavvu 18; Beyhakî, III, 15; Müttekî, nr. 1799.

⁶⁸⁸⁶ Hatib, VI, 284; Müttekî, nr. 17919.

⁶⁸⁸⁷ Müttekî, nr. 18068.

⁶⁸⁸⁸ Müttekî, nr. 18388.

⁶⁸⁸⁹ İbni Hacer, II, 153; Müttekî, nr. 18437.

⁶⁸⁹⁰ Ahmed, III, 133; Ebû Nuaym, IX, 46; Beğavî, XII, 87.

٦٨٩١- كَانَ لَا يَرْقُدُ مِنْ لَيْلٍ وَلَا نَهَارٍ فَيَسْتَيْقِظُ إِلَّا تَسَوَّكَ. صَح

6891. Gece olsun gündüz olsun, uykudan uyandığı zaman misvak kullanırdı.⁶⁸⁹¹

٦٨٩٢- كَانَ لَا يَرْكُعُ بَعْدَ الْفَرَضِ فِي مَوْضِعٍ يُصَلِّي فِيهِ الْفَرَضَ. ض

6892. Farzdan sonra farz namaz kıldığı yerde başka namaz kılmazdı.⁶⁸⁹²

٦٨٩٣- كَانَ لَا يُسْأَلُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ أَوْ سَكَتَ. صَح

6893. Kendisinden bir şey istendiği zaman mutlaka verir veya sükut ederdi.⁶⁸⁹³

٦٨٩٤- كَانَ لَا يَسْتَلِمُ إِلَّا الْحَجَرَ وَالرُّكْنَ الْيَمَانِيَّ. صَح

6894. Hacerü'l-esved'i ve Rük-n-i Yemani'yi selamlardı.⁶⁸⁹⁴

٦٨٩٥- كَانَ لَا يُصَافِحُ النِّسَاءَ فِي الْبَيْعَةِ. ح

6895. Kadınlardan beyat alırken onlarla tokalaşmazdı.⁶⁸⁹⁵

٦٨٩٦- كَانَ لَا يُصَلِّي الْمَغْرِبَ حَتَّى يُفِطَرَ وَلَوْ عَلَى شُرْبَةِ مِنَ الْمَاءِ.

6896. Oruçlu olduğu zaman bir yudum suyla da olsa orucunu açmadan akşam namazını kılmazdı.⁶⁸⁹⁶

٦٨٩٧- كَانَ لَا يُصَلِّي قَبْلَ الْعِيدِ شَيْئًا فَإِذَا رَجَعَ إِلَى مَنْزِلِهِ صَلَّى رُكْعَتَيْنِ. ح

6897. Bayram namazından önce namaz kılmaz, eve dönünce iki rekat namaz kılardı.⁶⁸⁹⁷

٦٨٩٨- كَانَ لَا يُصَلِّي الرُّكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْجُمُعَةِ وَلَا الرُّكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ إِلَّا فِي أَهْلِهِ. ح

⁶⁸⁹¹ Ahmed, VI, 160; Beğavî, I, 396; Müttekî, nr. 18248.

⁶⁸⁹² Müttekî, nr. 17930.

⁶⁸⁹³ Ahmed, III, 190; Hâkim, II, 130; Müttekî, nr. 18413.

⁶⁸⁹⁴ Müslim, Hac 244; Beyhakî, V, 76; Müttekî, nr. 18114.

⁶⁸⁹⁵ Ahmed, II, 213; Hatîb, V, 216; Heysemî, VIII, 266.

⁶⁸⁹⁶ Müttekî, nr. 18069.

⁶⁸⁹⁷ İbni Hacer, II, 476; Müttekî, nr. 18094.

6898. Cuma ve akşam namazından sonraki iki rekat namazı hep evinde kılardı.⁶⁸⁹⁸

٦٨٩٩- كَانَ لَا يُصْبِيهِ قُرْحَةٌ وَلَا شَوْكَةٌ إِلَّا وَضَعَ عَلَيْهَا الْحِنَاءَ. ض

6899. Bir yerinde çiban çıktığı veya bir yerine diken battığı zaman oraya kına sürerdi.⁶⁸⁹⁹

٦٩٠٠- كَانَ لَا يَضْحَكُ إِلَّا تَبَسُّمًا. صَح

6900. Gülmesi tebessümdü.⁶⁹⁰⁰

٦٩٠١- كَانَ لَا يَطْرُقُ أَهْلَهُ لَيْلًا. صَح

6901. Geceleyin evine gelmeyi tercih etmezdi.⁶⁹⁰¹

٦٩٠٢- كَانَ لَا يُطِيلُ الْمَوْعِظَةَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ. صَح

6902. Cuma günü vaazı uzatmazdı.⁶⁹⁰²

٦٩٠٣- كَانَ لَا يَعْرِفُ فَصْلَ السُّورَةِ حَتَّى يَنْزِلَ عَلَيْهِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

6903. Surelerin bitiş yerlerini besmele nazil olmadan önce bilmezdi, besmele nazil olduktan sonra öğrendi.⁶⁹⁰³

٦٩٠٤- كَانَ لَا يَعُودُ مَرِيضًا إِلَّا بَعْدَ ثَلَاثِ. ض

6904. Hasta ziyaretine üç gün geçtikten sonra giderdi.⁶⁹⁰⁴

٦٩٠٥- كَانَ لَا يَعْدُو يَوْمَ الْفِطْرِ حَتَّى يَأْكُلَ سَبْعَ تَمَرَاتٍ. ح

6905. Ramazan bayramı namazına yedi hurma yemeden çıkmazdı.⁶⁹⁰⁵

⁶⁸⁹⁸ Müttekî, nr. 19965.

⁶⁸⁹⁹ Müttekî, nr. 18353.

⁶⁹⁰⁰ Ahmed, V, 97; Hâkim, II, 606; Müttekî, nr. 18402.

⁶⁹⁰¹ Müslim, İmâre 180; Ahmed, III, 125; Heysemî, IV, 330; Müttekî, nr. 18160.

⁶⁹⁰² Taberânî, II, 270; Beyhakî, III, 208; Müttekî, nr. 17969.

⁶⁹⁰³ Beyhakî, II, 42; Müttekî, nr. 18471.

⁶⁹⁰⁴ Taberânî, Sağır, I, 147; Müttekî, nr. 18485; Zebîdî, VI, 299.

⁶⁹⁰⁵ Ahmed, V, 353; Beyhakî, III, 282; Zebîdî, III, 480.

٦٩٠٦- كَانَ لَا يُفَارِقُهُ فِي الْخَضِرِ وَلَا فِي السَّفَرِ خَمْسَ الْمِرَآةِ وَالْمُكْحَلَةِ
وَالْمُشْطِ وَالسَّوَاكِ وَالْمِذْرَى. ض

6906. Beş şeyi aynayı, sürmedanlığı, tarağı, misvak ve tarağı gerek ikamet, gerek yolculuk halinde yanından hiç ayırmazdı.⁶⁹⁰⁶

٦٩٠٧- كَانَ لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ فِي أَقَلِّ مِنْ ثَلَاثِ ح

6907. Üç günden önce Kuran'ı hatmetmezdi.⁶⁹⁰⁷

٦٩٠٨- كَانَ لَا يَقْعُدُ فِي بَيْتِ مُظْلِمٍ حَتَّى يُضَاءَ لَهُ بِالسَّرَاجِ. ض

6908. Kandille aydınlatılmayan karanlık odaya oturmazdı.⁶⁹⁰⁸

٦٩٠٩- كَانَ لَا يَقُومُ مِنْ مَجْلِسٍ إِلَّا قَالَ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبِّي وَبِحَنَدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا
أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ وَقَالَ لَا يَقُولُهُنَّ أَحَدٌ حَيْثُ يَقُومُ مِنْ مَجْلِسِهِ إِلَّا غُفِرَ لَهُ
مَا كَانَ مِنْهُ فِي ذَلِكَ الْمَجْلِسِ. صَح

6909. Bir meclisten kalkacağı zaman, "Allahım seni tesbih edip sana hamdederim, senden başka ilah olmayan rabbim, senin affını ister, sana yönelirim" diye dua eder ve; "Kişi bir meclisten kalkacağı zaman bu duayı okursa o mecliste işlediği günahları affolunur" buyururdu.⁶⁹⁰⁹

٦٩١٠- كَانَ لَا يَكَاذُ يَدْعُ أَحَدًا مِنْ أَهْلِهِ فِي يَوْمِ عِيدٍ إِلَّا أَخْرَجَهُ.

6910. Bayram günlerinde ailesinden kimseyi evde bırakmaz, hepsini namaza çıkarırdı.⁶⁹¹⁰

٦٩١١- كَانَ لَا يَكَاذُ يُسْأَلُ شَيْئًا إِلَّا فَعَلَهُ.

6911. Kendisinden istenen bir şeyi yapmaya çalışırdı.⁶⁹¹¹

⁶⁹⁰⁶ İrâkî, II, 254; Zebîdî, VI, 410.

⁶⁹⁰⁷ İbni Sad, I, 98; Müttekî, nr. 17910.

⁶⁹⁰⁸ Müttekî, nr. 18480, 18720.

⁶⁹⁰⁹ Müttekî, nr. 18479.

⁶⁹¹⁰ Müttekî, nr. 18096, 24522.

⁶⁹¹¹ İbni Asâkir, VII, 82; Müttekî, nr. 18439.

٦٩١٢- كَانَ لَا يَكَادُ يَقُولُ لِشَيْءٍ لَا فَإِذَا هُوَ سُئِلَ فَأَرَادَ أَنْ يَفْعَلَ قَالَ نَعَمْ وَإِذَا لَمْ يُرَدَّ أَنْ يَفْعَلَ سَكَتَ. ض

6912. Bir şeye "Hayır!" dediği pek görülmez, kendisinden bir şey istendiği zaman yapabilecekse, "Tamam!" der, yapamayacaksa cevap vermezdi.⁶⁹¹²

٦٩١٣- كَانَ لَا يَكِلُ طَهْرَهُ إِلَى أَحَدٍ وَلَا صَدَقَتَهُ الَّتِي يَتَصَدَّقُ بِهَا يَكُونُ هُوَ الَّذِي يَتَوَلَّاهَا بِنَفْسِهِ. ض

6913. Kimsenin kendisine abdest suyu dökmesini istemez, sadakasını kimseye havale etmeyip bizzat kendisi verirdi.⁶⁹¹³

٦٩١٤- كَانَ لَا يَكُونُ فِي الْمُصَلِّينَ إِلَّا كَانَ أَكْثَرُهُمْ صَلَاةً وَلَا يَكُونُ فِي الذَّاكِرِينَ إِلَّا كَانَ أَكْثَرُهُمْ ذِكْرًا. ض

6914. Namaz kılanlar içinde en çok kendisi namaz kılar, zikredenler içinde de en çok kendisi zikrederdi.⁶⁹¹⁴

٦٩١٥- كَانَ لَا يَلْتَفِتُ وَرَاءَهُ إِذَا مَشَى وَكَانَ رُبَّمَا تَعْلَقُ رِدَاؤُهُ بِالشَّجَرَةِ فَلَا يَلْتَفِتُ حَتَّى يَرْفَعُوهُ عَلَيْهِ. ض

6915. Yürürken arkasına dönüp bakmaz, ridası bir ağaca takıldığı zaman arkasına bakmadan ashabı tarafından ridası ağaçtan kurtarılırdı.⁶⁹¹⁵

٦٩١٦- كَانَ لَا يُلْهِيهُ عَنْ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ طَعَامٌ وَلَا غَيْرُهُ. ح

6916. Akşam namazı kılmasına yemek veya başka şeyler engel olmazdı.⁶⁹¹⁶

⁶⁹¹² Müttekî, nr. 18440.

⁶⁹¹³ Irâkî, I, 227; Müttekî, nr. 17845; Zebîdî, IV, 171.

⁶⁹¹⁴ Müttekî, nr. 17931.

⁶⁹¹⁵ İbni Hacer, I, 255; Müttekî, nr. 18426.

⁶⁹¹⁶ Müttekî, nr. 17932.

٦٩١٧- كَانَ لَا يَمْنَعُ شَيْئًا يُسْأَلُهُ. ح

6917. Kendisinden istenilen bir mani olmazdı.⁶⁹¹⁷

٦٩١٨- كَانَ لَا يَنَامُ حَتَّى يَسْتَنِّ. ض

6918. Misvak kullanmadan uyumazdı.⁶⁹¹⁸

٦٩١٩- كَانَ لَا يَنَامُ إِلَّا وَالسَّوَّاءُ عِنْدَ رَأْسِهِ فَإِذَا اسْتَيْقَظَ بَدَأَ بِالسَّوَّاءِ. ض

6919. Uyumadan önce başucuna misvak koyar, uyandığı zaman işe onunla başlardı.⁶⁹¹⁹

٦٩٢٠- كَانَ لَا يَنَامُ حَتَّى يَقْرَأَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَالزُّمَرِ. ص

6920. İsra ve Zümer surelerini okumadan uyumazdı.⁶⁹²⁰

٦٩٢١- كَانَ لَا يَنَامُ حَتَّى يَقْرَأَ أَلَمْ تَنْزِيلِ السَّجْدَةِ وَتَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ. ص

6921. Secde ve Mülk surelerini okumadan yatmazdı.⁶⁹²¹

٦٩٢٢- كَانَ لَا يَنْبَغُ فِي الصُّحُوحِ. ح

6922. Aşırı şekilde gülmezdi.⁶⁹²²

٦٩٢٣- كَانَ لَا يَنْزِلُ مَنْزِلًا إِلَّا وَدَّعَهُ بَرَكَتَيْنِ. ص

6923. Konakladığı yerden iki rekât namaz kılmadan ayrılmazdı.⁶⁹²³

٦٩٢٤- كَانَ لَا يَنْفَعُ فِي طَعَامٍ وَلَا شَرَابٍ وَلَا يَتَنَفَّسُ فِي الْإِنَاءِ. ح

6924. Yiyecek ve içeceklere üflemez, kapların içine solumazdı.⁶⁹²⁴

⁶⁹¹⁷ Heysemî, IX, 13; Müttekî, nr. 18411.

⁶⁹¹⁸ Müttekî, nr. 18249.

⁶⁹¹⁹ Ahmed, II, 117; Heysemî, II, 98, 263.

⁶⁹²⁰ Taberânî, Sağır, II, 68; Ebû Nuaym, VIII, 129.

⁶⁹²¹ Ahmed, III, 340; Hâkim, II, 412; Beğavî, V, 228.

⁶⁹²² Müttekî, nr. 18396.

⁶⁹²³ Müttekî, nr. 18158.

⁶⁹²⁴ Müttekî, nr. 18188; Zebidî, VII, 125.

٦٩٢٥- كَانَ لَا يُوَاجِهْ أَحَدًا فِي وَجْهِهِ شَيْءٌ يَكْرَهُهُ. صح

6925. Kimseye yüzüne karşı hoşlanmayacağı bir şey söylemezdi.⁶⁹²⁵

٦٩٢٦- كَانَ لَا يُؤَلِّي وَالِيًا حَتَّى يُعَمِّمَهُ وَيُرَخِّي لَهَا عَذْبَةً مِنْ جَانِبِ الْأَيْمَنِ نَحْوَ الْأُذُنِ.

6926. İdari görev vereceği birine sarık takar, sarığının ucunu sağ kulağın altına sarkıttırır.⁶⁹²⁶

٦٩٢٧- كَانَ يَأْتِي ضُعَفَاءَ الْمُسْلِمِينَ وَيَزُورُهُمْ وَيَعُودُ مَرْضَاهُمْ وَيَشْهَدُ جَنَائِزَهُمْ. صح

6927. Fakir ve güçsüz müslümanların yanına varıp onları ziyaret eder, hasta olanların halini sorup ölenlerin cenazelerine katılırdı.⁶⁹²⁷

٦٩٢٨- كَانَ يُؤْتِي بِالتَّمْرِ فِيهِ دُودٌ فَيَقْتِشُهُ يُخْرِجُ السُّوسَ مِنْهُ. ض.

6928. Getirilen hurmalar içinde kurt olup olmadığına bakar, varsa çıkarıp attıktan sonra onları yerdi.⁶⁹²⁸

٦٩٢٩- كَانَ يُؤْتِي بِالصَّبْيَانِ فَيَبْرِكُ عَلَيْهِمْ وَيُحَنِّكُهُمْ وَيَدْعُو لَهُمْ. صح

6929. Kendisine getirilen çocuklara bereket diler, ağızlarına hurma koyup onlara dua ederdi.⁶⁹²⁹

٦٩٣٠- كَانَ يَأْخُذُ الرُّطَبَ بِيَمِينِهِ وَالْبَطِيخَ بِسَارِهِ فَيَأْكُلُ الرُّطَبَ بِالْبَطِيخِ وَكَانَ

أَحَبَّ الْفَاكِهَةِ إِلَيْهِ. صح

6930. Hurmayı sağ, karpuzu sol eline alarak onları birlikte yerdi; onlar en çok sevdiği meyvelerdi.⁶⁹³⁰

٦٩٣١- كَانَ يَأْخُذُ الْقُرْآنَ مِنْ جِبْرِيلَ خَمْسًا خَمْسًا. ض.

6931. Kuran'ı Cibril'den beşer beşer ayet olarak öğrenirdi.⁶⁹³¹

⁶⁹²⁵ Müttekî, nr. 18389; Zebîdî, VI, 211.

⁶⁹²⁶ Taberânî, VIII, 170; Heysemî, V, 120; Müttekî, nr. 18130.

⁶⁹²⁷ Hâkim, II, 466; Müttekî, nr. 18491, 18647.

⁶⁹²⁸ Müttekî, nr. 18189; Zebîdî, VII, 101.

⁶⁹²⁹ Müslim, Tahâret 101, Edeb 27; Irâkî, II, 194.

⁶⁹³⁰ Elbânî, Sahîhu'l-Câmi, nr. 4797.

⁶⁹³¹ Müttekî, nr. 18472.

٦٩٣٢- كَانَ يَأْخُذُ الْمِسْكَ فَيَمْسَحُ بِهِ رَأْسَهُ وَلِخَيْتَهُ. ض

6932. Güzel kokuyu başına ve sakalına sürerdi.⁶⁹³²

٦٩٣٣- كَانَ يَأْخُذُ مِنْ لِحْيَتِهِ مِنْ عَرْضِهَا وَطُولِهَا. ض

6933. Sakalını eninden ve boyundan traş ederdi.⁶⁹³³

٦٩٣٤- كَانَ يَأْكُلُ الْبُطِیْخَ بِالرُّطَبِ. صَح

6934. Karpuzu yaş hurmayla birlikte yerdi.⁶⁹³⁴

٦٩٣٥- كَانَ يَأْكُلُ الرُّطَبَ وَيُلْقِي التَّوَى عَلَى الطَّبَقِ. صَح

6935. Hurmayı yedikten sonra çekirdeğini bir tabağa atardı.⁶⁹³⁵

٦٩٣٦- كَانَ يَأْكُلُ الْعَنْبَ خَرْطًا. ض

6936. Üzümü salkımından ağzıyla kopararak yerdi.⁶⁹³⁶

٦٩٣٧- كَانَ يَأْكُلُ الْخَرْبِزَ بِالرُّطَبِ وَيَقُولُ هُمَا الْأَطْيَبَانِ. ح

6937. Karpuzla hurmayı birlikte yer, "Bunlar ne güzel yiyeceklerdir!" derdi.⁶⁹³⁷

٦٩٣٨- كَانَ يَأْكُلُ الْهَدِيَّةَ وَلَا يَأْكُلُ الصَّدَقَةَ. صَح

6938. Hediye den yer, sadakadan yemezdi.⁶⁹³⁸

٦٩٣٩- كَانَ يَأْكُلُ الْقِنَاءَ بِالرُّطَبِ. صَح

6939. Acuru taze hurmayla birlikte yerdi.⁶⁹³⁹

⁶⁹³² Müttekî, nr. 18292.

⁶⁹³³ Müttekî, nr. 18318.

⁶⁹³⁴ Ebû Dâvûd, Etme 45; Beyhakî, VII, 281; Zebîdî, VII, 101.

⁶⁹³⁵ Hâkim, IV, 120; Müttekî, nr. 18192; Zebîdî, VI, 221.

⁶⁹³⁶ İbnü'l-Cevzî, II, 287; Müttekî, nr. 18193; Aclûnî, II, 243.

⁶⁹³⁷ Ebû Dâvûd, Etme 54; Beyhakî, VII, 281; Zebîdî, VII, 101.

⁶⁹³⁸ Beyhakî, VII, 40; Müttekî, nr. 18795.

⁶⁹³⁹ Beğavî, XI, 329; Müttekî, nr. 18196; Zebîdî, VII, 118.

٦٩٤٠- كَانَ يَأْكُلُ بِثَلَاثِ أَصَابِعَ وَيَلْعَقُ يَدَهُ قَبْلَ أَنْ يَمْسَحَهَا. صَح

6940. Üç parmağıyla yer, silmeden önce elini yalardı.⁶⁹⁴⁰

٦٩٤١- كَانَ يَأْكُلُ الْبَطِيخَ بِالرُّطْبِ وَيَقُولُ يُكْسِرُ حُرَّ هَذَا يَبْرِدُ هَذَا وَبَرْدُ هَذَا يَحْرُّ هَذَا. صَح

6941. Karpuzla hurmayı birlikte yer, "Sıcak soğuğu, soğuk sığağı bu şekilde kırar!" derdi.⁶⁹⁴¹

٦٩٤٢- كَانَ يَأْكُلُ بِثَلَاثِ أَصَابِعَ وَيَسْتَعِينُ بِالرَّابِعَةِ. ض

6942. Üç parmağıyla yemek yer, dördüncüsünü kullandığı da olurdu.⁶⁹⁴²

٦٩٤٣- كَانَ يَأْكُلُ مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ ثُمَّ يُصَلِّي وَلَا يَتَوَضَّأُ. صَح

6943. Ateşte pişen şeyleri yer, sonra abdest almadan namaz kıları.⁶⁹⁴³

٦٩٤٤- كَانَ يَأْمُرُ بِالْبَاهِ وَيَنْهَى عَنِ التَّبَلِّ نَهْيًا شَدِيدًا. ح

6944. Evliliği emreder, bekarlıktan şiddetle nehyederdi.⁶⁹⁴⁴

٦٩٤٥- كَانَ يَأْمُرُ نِسَاءَهُ إِذَا أَرَادَتْ إِحْدَاهُنَّ أَنْ تَنَامَ أَنْ تَحْمَدَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَتُسَبِّحَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَتُكَبِّرَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ. ض

6945. Eşlerinden biri uyuyacağı zaman ona otuzüçer kere elhamdülillah, sübhanallah ve Allahü ekber demesini emrederdi.⁶⁹⁴⁵

٦٩٤٦- كَانَ يَأْمُرُ بِالْهَدِيَةِ صِلَةً بَيْنَ النَّاسِ. ح

6946. İnsanlar arasındaki ilişkileri güçlendirmek için hediyeleşmeyi emrederdi.⁶⁹⁴⁶

⁶⁹⁴⁰ Müslim, Eşribe 131; Beğavî, XI, 315.

⁶⁹⁴¹ Ebû Dâvûd, Etme 45; Ebû Nuaym, VII, 367, Aclûnî, II, 48.

⁶⁹⁴² Irâkî, II, 21; Müttekî, nr. 18200; Zebidî, VII, 117.

⁶⁹⁴³ Buhârî, Kebîr, V, 295; Taberânî, X, 394; Müttekî, nr. 17846.

⁶⁹⁴⁴ Ahmed, III, 158; Müttekî, nr. 18330.

⁶⁹⁴⁵ Müttekî, nr. 18257.

⁶⁹⁴⁶ İbni Asâkir, IV, 159; Müttekî, nr. 14472, 18494.

٦٩٤٧- كَانَ يَأْمُرُ بِالْعَتَاقَةِ فِي صَلَاةِ الْكُسُوفِ. صَح

6947. Güneş tutulmalarında köle azad edilmesini emrederdi.⁶⁹⁴⁷

٦٩٤٨- كَانَ يَأْمُرُ أَنْ نَسْتَرْقِيَ مِنَ الْعَيْنِ. صَح

6948. Nazar değmelerine karşı okumayı emrederdi.⁶⁹⁴⁸

٦٩٤٩- كَانَ يَأْمُرُ بِإِخْرَاجِ الرُّكَاةِ قَبْلَ الْغُدُوِّ لِلصَّلَاةِ يَوْمَ الْفِطْرِ. صَح

6949. Ramazan bayramı namazına gitmeden önce, fitır sadakası verilmesini emrederdi.⁶⁹⁴⁹

٦٩٥٠- كَانَ يَأْمُرُ بَنَاتِهِ وَنِسَاءَهُ أَنْ يَخْرُجْنَ فِي الْعِيدَيْنِ. ح

6950. Kızlarına ve eşlerine bayram namazına gitmelerini emrederdi.⁶⁹⁵⁰

٦٩٥١- كَانَ يَأْمُرُ بِتَغْيِيرِ الشَّعْرِ مُخَالَفَةً لِلْأَعَاجِمِ. ح

6951. Arap olmayanlara benzememek için saçların siyah dışında bir renge boyanmasını emrederdi.⁶⁹⁵¹

٦٩٥٢- كَانَ يَأْمُرُ بِدَفْنِ الشَّعْرِ وَالْأَظْفَارِ. ض

6952. Kesilen saç ve tırnakların gömülmesini emrederdi.⁶⁹⁵²

٦٩٥٣- كَانَ يَأْمُرُ بِدَفْنِ سَبْعَةِ أَشْيَاءَ مِنَ الْإِنْسَانِ الشَّعْرِ وَالْأَظْفَارِ وَالدَّمِ وَالْحَيْضَةِ وَالسِّنِّ وَالْعَلَقَةَ وَالْمَشِيمَةَ. ض

6953. İnsanın yedi şeyinin saç, tırnak, kan, hayız bezi, diş, pıhtılaşmış kan ve kadının döl eşinin gömülmesini emrederdi.⁶⁹⁵³

⁶⁹⁴⁷ Müttekî, nr. 17998.

⁶⁹⁴⁸ Ahmed, VI, 63, 138.

⁶⁹⁴⁹ Müttekî, nr. 18097.

⁶⁹⁵⁰ Ahmed, I 231; Müttekî, nr. 18098.

⁶⁹⁵¹ Taberânî, XVII, 129; Heysemî, V, 162; Müttekî, nr. 18303.

⁶⁹⁵² Müttekî, nr. 18319.

⁶⁹⁵³ Müttekî, nr. 18320.

٦٩٥٤- كَانَ يَأْمُرُ مَنْ أَسْلَمَ أَنْ يَخْتَنَ وَلَوْ كَانَ ابْنُ ثَمَانِينَ سَنَةً. ح

6954. Kişi seksen yaşında bile müslüman olsa, ona sünnet olmasını emrederdi.⁶⁹⁵⁴

٦٩٥٥- كَانَ يُبَاشِرُ نِسَاءَهُ فَوْقَ الْإِرَارِ وَهُنَّ حَيْضٌ. صَح

6955. Adet günlerinde eşlerinden elbiselerinin üstünden faydalarırdu.⁶⁹⁵⁵

٦٩٥٦- كَانَ يَبْدَأُ بِالشَّرَابِ إِذَا كَانَ صَائِمًا وَكَانَ لَا يَعْْبُ يَشْرَبُ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا. ض

6956. Orucunu suyla açar, suyu bir dikişte değil, iki veya üç nefeste içerdi.⁶⁹⁵⁶

٦٩٥٧- كَانَ يَبْدَأُ إِذَا أَفْطَرَ بِالتَّمْرِ. ح

6957. İftar ederken hurmayla iftar ederdi.⁶⁹⁵⁷

٦٩٥٨- كَانَ يَبْدُو إِلَى التَّلَاعِ. ح

6958. Sel yataklarını görmeye çıktığı olurdu.⁶⁹⁵⁸

٦٩٥٩- كَانَ يَبْعَثُ إِلَى الْمَطَاهِرِ فَيُؤْتِي بِالمَاءِ فَيَشْرِبُهُ يَرْجُو بَرَكَةً أَيْدِي

المُسْلِمِينَ. ض

6959. Müslümanların bereketli ellerinden su içmek için birilerini gönderir, onların getirdiği sulardan içerdi.⁶⁹⁵⁹

٦٩٦٠- كَانَ يَبِيتُ اللَّيَالِي الْمَتَابَعَةَ طَاوِبًا وَأَهْلُهُ لَا يَجِدُونَ عِشَاءً وَكَانَ أَكْثَرَ

خُبْرِهِمْ خُبْرُ الشَّعِيرِ. ح

⁶⁹⁵⁴ Taberânî, XIX, 140; Heysemî, I, 283; Müttekî, nr. 18323.

⁶⁹⁵⁵ Müslim, Hayz 3; Ahmed, VI 33; Ebû Avâne, I, 309; Tahâvî, Meânî, III, 36.

⁶⁹⁵⁶ Heysemî, V, 80; Müttekî, nr. 18070; Zebîdî, V, 222.

⁶⁹⁵⁷ İbni Asâkir, IV, 237; Müttekî, nr. 18071.

⁶⁹⁵⁸ Ebû Dâvûd, Cihâd, 1; Müttekî, nr. 18030; Elbânî, Zaifü'l-Câmi, nr. 4581.

⁶⁹⁵⁹ Ebû Nuaym, VIII, 203; Heysemî, I, 214; Müttekî, nr. 18231.

6960. Kendisiyle aile fertlerinin yiyecek birşey bulamadıkları için aç olarak geceledikleri, çoğu zaman arpa ekmeğiyle idare ettikleri zamanlar olurdu.⁶⁹⁶⁰

٦٩٦١- كَانَ يَبِيعُ نَخْلَ بَنِي النَّصِيرِ وَيَخْبِسُ لِأَهْلِهِ قُوتَ سَنَتِهِمْ. صَح

6961. Nadir oğullarından gelen hurmaları satar, onlarla ailelerinin yıllık ihtiyaçlarını karşılardı.⁶⁹⁶¹

٦٩٦٢- كَانَ يَتَّبِعُ الْحَرِيرَ مِنَ الْقِيَابِ فَيَنْزِعُهُ. ض

6962. Giysilerinde ipek gördüğü zaman onları sökerdi.⁶⁹⁶²

٦٩٦٣- كَانَ يَتَّبِعُ الطَّيِّبَ فِي رِبَاعِ النِّسَاءِ. ح

6963. Eşlerinin evlerinde güzel kokular sürünürdü.⁶⁹⁶³

٦٩٦٤- كَانَ يَتَّبِعُ لِبُولِهِ كَمَا يَتَّبِعُ لِمَنْزِلِهِ. ض

6964. Konaklama için uygun bir yer aradığı gibi, küçük abdest için de uygun bir yer arardı.⁶⁹⁶⁴

٦٩٦٥- كَانَ يَتَحَرَّى صِيَامَ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ. ح

6965. Pazartesi ve perşembe günleri oruç tutmaya çalışırdı.⁶⁹⁶⁵

٦٩٦٦- كَانَ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ. صَح

6966. Yüzüğü sağ elinin parmağına takardı.⁶⁹⁶⁶

٦٩٦٧- كَانَ يَتَخَتَّمُ فِي يَسَارِهِ. صَح

6967. Sol elinin parmağına da yüzük taktığı olurdu.⁶⁹⁶⁷

⁶⁹⁶⁰ Münzirî, IV, 187.

⁶⁹⁶¹ Beyhakî, VII, 468; Beğavî, VIII, 180; Müttekî, nr. 11544.

⁶⁹⁶² Ahmed, II, 320; Buhârî, Kebîr, IX, 36; Heysemî, V, 140; Müttekî, nr. 18276.

⁶⁹⁶³ Müttekî, nr. 18293.

⁶⁹⁶⁴ Heysemî, I, 204; Müttekî, nr. 17880.

⁶⁹⁶⁵ Ebû Nuaym, VII, 123; Münzirî, II, 126; Müttekî, nr. 18072.

⁶⁹⁶⁶ Nesâî, Zinet 45; Ahmed, I, 204; Taberânî, VIII, 291; Heysemî, V, 153.

⁶⁹⁶⁷ İbni Sad, I, 2, 161.

٦٩٦٨- كَانَ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ ثُمَّ حَوَّلَهُ فِي يَسَارِهِ.

6968. İlk zamanlar yüzüğü sağ eline takardı, sonraları ise soluna takmaya başladı.⁶⁹⁶⁸

٦٩٦٩- كَانَ يَتَخَتَّمُ بِالْفِضَّةِ. ح

6969. Gümüş yüzük takardı.⁶⁹⁶⁹

٦٩٧٠- كَانَ يَتَخَلَّفُ فِي الْمَسِيرِ فَيُزْجِي الضَّعِيفَ وَيُرْدِفُ وَيَدْعُو لَهُمْ. صَح

6970. Yolculukta arkadan gelerek kalıp zayıf olana yardım eder, onu bineğine alarak kendisine dua ederdi.⁶⁹⁷⁰

٦٩٧١- كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَذَرَكِ الشَّقَاءِ وَسُوءِ الْقَضَاءِ وَشَمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ. صَح

6971. Şiddetli bela vle musibetten, kötülük erişmesinden, kötü kaza ile düşmanların alay etmesinden Allah'a sığınırđı.⁶⁹⁷¹

٦٩٧٢- كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنْ خَمْسٍ مِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَسُوءِ الْعُمْرِ وَفِتْنَةِ الصَّدْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ. ح

6972. Beş şey olan korkaklık, cimrilik, kötü ömür, kalp fitnesi ve kabir azabından Allah'a sığınırđı.⁶⁹⁷²

٦٩٧٣- كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنَ الْجَانِّ وَعَيْنِ الْإِنْسَانِ حَتَّى نَزَلَتِ الْمُعَوِّذَتَانِ فَلَمَّا نَزَلْنَا أَخَذَ بِهِمَا وَتَرَكَ مَا سِوَاهُمَا. صَح

6973. Cinlerden ve göz değmesinden Allah'a sığınırđı; Felak ile Nas sureleri nazil olunca onları okumaya başlayıp diğerlerini bıraktı.⁶⁹⁷³

⁶⁹⁶⁸ Nesâî, Zînet 45; Ahmed, I, 204; Taberânî, VIII, 291; Heysemî, V, 153

⁶⁹⁶⁹ Müttekî, nr. 18312.

⁶⁹⁷⁰ Beyhakî, V, 257; Müttekî, nr. 18162.

⁶⁹⁷¹ Elbânî, Sahîh, nr. 4533.

⁶⁹⁷² Taberânî, X, 199; Zebîdî, V, 88; Elbânî, Sahîh, nr. 4903.

⁶⁹⁷³ Müttekî, nr. 18038; Elbânî, Sahîh, nr. 4092.

٦٩٧٤- كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنْ مَوْتِ الْفَجَاءَةِ وَكَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يَمْرُضَ قَبْلَ أَنْ يَمُوتَ. ض

6974. Ani ölümünden Allah'a sığınır, ölmeden önce hastalanmayı isterdi.⁶⁹⁷⁴

٦٩٧٥- كَانَ يَتَفَاءَلُ وَلَا يَتَطَيَّرُ وَكَانَ يُحِبُّ الْأَسْمَ الْحَسَنَ. ح

6975. Olayları hayra yorup uğursuzluğa inanmaz, güzel olan isimleri severdi.⁶⁹⁷⁵

٦٩٧٦- كَانَ يَتَمَثَّلُ بِالشَّعْرِ: وَيَأْتِيكَ بِالْأَخْبَارِ مَنْ لَمْ تَزُودْ. ص

6976. Şiir olarak, "Azık vermediğin kişiler sana haberler getirir" mısraını söylerdi.⁶⁹⁷⁶

٦٩٧٧- كَانَ يَتَمَثَّلُ بِهَذَا الْبَيْتِ كَفَى بِالْإِسْلَامِ وَالشَّيْبِ لِلْمَرْءِ نَاهِيَا. ص

6977. Yeri geldiğinde, "İslam'la ağaran kıllar kişiyi kötülükten alıkoymak için yeterlidir!" mısraını okurdu.⁶⁹⁷⁷

٦٩٧٨- كَانَ يَتَنَوَّزُ فِي كُلِّ شَهْرٍ وَيُقَلِّمُ أَطْفَارَهُ فِي كُلِّ خَمْسَةِ عَشَرَ يَوْمًا. ض

6978. Her ay kıllarını temizlemek için hamam otu kullanır, her onbeş günde de bir turnaklarını keserdi.⁶⁹⁷⁸

٦٩٧٩- كَانَ يَتَوَضَّأُ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ. ص

6979. Her namaz için abdest alırdı.⁶⁹⁷⁹

٦٩٨٠- كَانَ يَتَوَضَّأُ مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ. ص

6980. Ateşte pişen şeylerden dolayı abdest alırdı.⁶⁹⁸⁰

⁶⁹⁷⁴ Taberânî, VIII, 156; Heysemî, II, 318; Müttekî, nr. 18039.

⁶⁹⁷⁵ Ahmed, I, 257; İbni Adî, V 1894; Heysemî, VIII, 47; Müttekî, nr. 18373.

⁶⁹⁷⁶ Ahmed, VI, 156; Beğavî, VI, 15; İbni Asâkir, V, 172; Heysemî, VIII, 128.

⁶⁹⁷⁷ Ahmed, II, 248; Ebû Yalâ, X, 409; Beyhakî, X, 237.

⁶⁹⁷⁸ İbni Asâkir, III, 383; Müttekî, nr. 17381, 18316.

⁶⁹⁷⁹ Ahmed, III, 132; Beyhakî, I, 162; Müttekî, nr. 17853.

⁶⁹⁸⁰ Ahmed, VI, 321; Heysemî, I, 248; Müttekî, nr. 17854.

٦٩٨١- كَانَ يَتَوَضَّأُ ثُمَّ يَقْبَلُ وَيُصَلِّي وَلَا يَتَوَضَّأُ. صَح

6981. Abdest aldığında bazen eşlerini öper, sonra tekrar abdest almadan namaz kılar⁶⁹⁸¹.

٦٩٨٢- كَانَ يَتَوَضَّأُ وَاحِدَةً وَاحِدَةً وَاثْنَتَيْنِ وَثَلَاثًا ثَلَاثًا كُلَّ ذَلِكَ يَفْعَلُ. ح

6982. Abdest alırken organlarını birer birer, ikişer ikişer ve üçer üçer yıkar, bunların hepsini yaptığı olurdu.⁶⁹⁸²

٦٩٨٣- كَانَ يَتَيَمَّمُ بِالصَّعِيدِ فَلَمْ يَمْسَحْ يَدَيْهِ وَوَجْهَهُ إِلَّا مَرَّةً وَاحِدَةً. ض

6983. Temiz toprakla teyemmüm alır, ellerini ve yüzünü bir kere meshederdi.⁶⁹⁸³

٦٩٨٤- كَانَ يَجْتَهِدُ فِي الْعَشْرِ الْآخِرِ مَا لَا يَجْتَهِدُ فِي غَيْرِهَا. صَح

6984. Ramazanun son on gününde, diğer günlerde yapmadığı kadar ibadet yapardı.⁶⁹⁸⁴

٦٩٨٥- كَانَ يَجْعَلُ يَمِينَهُ لَأَكْلِهِ وَشُرْبِهِ وَوُضُوئِهِ وَثِيَابِهِ وَأَخْذِهِ وَعَطَائِهِ وَشِمَالَهُ لِمَا

سِوَى ذَلِكَ. صَح

6985. Yeme, içme, abdest alma, giyinme ile alıp verme gibi işlerde sağ elini, bunun dışındaki işler için ise sol elini kullanırdı.⁶⁹⁸⁵

٦٩٨٦- كَانَ يَجْعَلُ فَصَّهُ مِمَّا يَلِي كَفَّهُ. صَح

6986. Yüzüğün kaşını avucunun içine doğru çevirirdi.⁶⁹⁸⁶

٦٩٨٧- كَانَ يُجِلُّ الْعَبَّاسَ إِجْلَالَ الْوَلَدِ لِلْوَالِدِ. صَح

⁶⁹⁸¹ Ahmed, VI, 62; Müttekî, nr. 17855.

⁶⁹⁸² Heysemî, I, 233; Müttekî, nr. 17857.

⁶⁹⁸³ Müttekî, nr. 17883.

⁶⁹⁸⁴ Ahmed, VI, 82, 123; Beyhakî, IV, 314.

⁶⁹⁸⁵ Hâkim, IV, 109; Müttekî, nr. 18201; Zebîdî, V, 218.

⁶⁹⁸⁶ Müslim, Libâs 62.

6987. Amcası Abbas'a evladın babasına gösterdiği gibi saygı gösterirdi.⁶⁹⁸⁷

٦٩٨٨- كَانَ يَجْلِسُ الْقُرْفَصَاءَ.

6988. Dizlerini dikip ellerini dizlerine bağlayarak otururdu.⁶⁹⁸⁸

٦٩٨٩- كَانَ يَجْلِسُ عَلَى الْأَرْضِ وَيَأْكُلُ عَلَى الْأَرْضِ وَيَغْتَقِلُ الشَّاةَ وَيُجِيبُ دَعْوَةَ الْمَمْلُوكِ عَلَى خُبْزِ الشَّعِيرِ. صَح

6989. Yere oturup yerde yemek yer, koyun sağıp bir kölenin arpa ekmeğini yeme davetini bile kabul ederdi.⁶⁹⁸⁹

٦٩٩٠- كَانَ يَجْلِسُ إِذَا صَعِدَ الْمِنْبَرَ حَتَّى يَفْرَغَ الْمُؤَذِّنُ ثُمَّ يَقُومُ فَيَخْطُبُ ثُمَّ يَجْلِسُ فَلَا يَتَكَلَّمُ ثُمَّ يَقُومُ فَيَخْطُبُ. صَح

6990. Minbere çıktığı zaman müezzin ezanı bitirinceye kadar oturur, sonra kalkıp hutbe okur, sonra bir süre konuşmadan oturur, sonra kalkıp tekrar hutbe okurdu.⁶⁹⁹⁰

٦٩٩١- كَانَ يَجْمَعُ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ وَالْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ فِي السَّفَرِ. صَح

6991. Yolculukta öğle ile ikindiye, akşamla yatsıyı birleştirdi.⁶⁹⁹¹

٦٩٩٢- كَانَ يَجْمَعُ بَيْنَ الْخَزِيرِ وَالرُّطْبِ.

6992. Karpuzla yaş hurmayı birlikte yerdi.⁶⁹⁹²

٦٩٩٣- كَانَ يُحِبُّ أَنْ يَلِيَهُ الْمُهَاجِرُونَ وَالْأَنْصَارُ فِي الصَّلَاةِ لِيَحْفَظُوا عَنْهُ. صَح

6993. Namazda okuduğu ayetlerin ezberlenmesi için arkasına ensar ve muhacirin durmasını isterdi.⁶⁹⁹³

⁶⁹⁸⁷ Hâkim, III, 324; İbni Asâkir, VII, 242; Müttekî, nr. 18492.

⁶⁹⁸⁸ Taberânî, I, 248; Heysemî, VIII, 60; Müttekî, nr. 18481.

⁶⁹⁸⁹ Zebîdî, V, 213; Heysemî, IX, 20; Müttekî, nr. 18482.

⁶⁹⁹⁰ Hâkim, III, 324; İbni Asâkir, VII, 242; Müttekî, nr. 18492.

⁶⁹⁹¹ İbni Sad, V, 162; Ahmed, III, 138; Beyhakî, III, 162.

⁶⁹⁹² İbni Sad, I, 2, 109.

⁶⁹⁹³ Ahmed, III, 100; Beyhakî, III, 97; Müttekî, nr. 17934.

٦٩٩٤- كان يُحِبُّ الدُّبَاءَ. ح

6994. Kabağı severdi.⁶⁹⁹⁴

٦٩٩٥- كان يُحِبُّ التَّيَّامْنَ مَا اسْتَطَاعَ فِي طَهْوَرِهِ وَتَنَعُّلِهِ وَتَرْجُلِهِ وَفِي شَأْنِهِ كُلِّهِ. صح

6995. Gücü yettiği kadar her işinde temizliğinde, ayakkabı giyme-sinde ve saçını taramasında sağdan başlamayı severdi.⁶⁹⁹⁵

٦٩٩٦- كان يُحِبُّ أَنْ يَخْرُجَ إِذَا غَزَا يَوْمَ الْخَمِيسِ. صح

6996. Gazveye perşembe günü çıkmayı severdi.⁶⁹⁹⁶

٦٩٩٧- كان يُحِبُّ أَنْ يُفْطِرَ عَلَى ثَلَاثِ تَمَرَاتٍ أَوْ شَيْءٍ لَمْ تُصْبَهُ النَّارُ. ح

6997. Üç hurma veya ateş dokunmayan bir şeyle iftar etmeyi severdi.⁶⁹⁹⁷

٦٩٩٨- كان يُحِبُّ مِنَ الْفَاكِهَةِ الْعِنَبَ وَالْبَطِيخَ.

6998. Meyvelerden üzümle karpuzu severdi.⁶⁹⁹⁸

٦٩٩٩- كان يُحِبُّ الْخُلُوءَ وَالْعَسَلَ. صح

6999. Tatlıyla balı severdi.⁶⁹⁹⁹

٧٠٠٠- كان يُحِبُّ الْعَرَاجِينَ وَلَا يَزَالُ فِي يَدِهِ مِنْهَا. صح

7000. Hurma çubuğu tutmayı sever, genellikle elinde ondan bulundururdu.⁷⁰⁰⁰

⁶⁹⁹⁴ Ahmed, III, 177; Irâkî, II, 369;

⁶⁹⁹⁵ Müslim, Tahâret 66.

⁶⁹⁹⁶ Ahmed, VI, 387; İbni Asâkir, I, 109; Müttekî, nr. 18163.

⁶⁹⁹⁷ Münziri, II, 142; Heysemî, III, 155; Müttekî, nr. 18074.

⁶⁹⁹⁸ Irâkî, II, 368; Müttekî, nr. 18204.

⁶⁹⁹⁹ Ahmed, VI, 59; Beğavî, II, 85.

⁷⁰⁰⁰ Eİbânî, Sahîh, nr. 4922.

Hadisler, Resul-i Ekrem Efendimizin mübarek dilinden dökülen rahmet damlalarıdır. O rahmet damlaları yeryüzüne hayat veren yağmur taneleri gibi müminlerin gönüllerine hayat verirler. O rahmet damlalarından istifade edildikçe mükemmele doğru giden yolda mesafeler alınmaya, doğru olanlar anlaşılmaya başlanır. Güllerin yeşerip çevreye güzel kokular saçtığı gibi, hadislerle amel eden müminler de çevrelerine iman kokuları saçmaya başlarlar. Kısaca hadisler birer gül demeti gibidirler.

Büyük hadis alimi İmam Suyûtî (ö.911/1505)'nin hadislerle ilgili topladığı gül demetlerinden birisi de elinizdeki el-Câmiu's-Sağîr adlı eseridir. Kısa ve özlü 10.031 hadisten meydana gelen eserde pek çok gül kokusu vardır. Eser, bu gül kokularından istifade edilmesini sağlamak amacıyla tercüme edilerek ümmet-i Muhammed'in istifadesine sunulmuştur.

Tel: 0332 350 92 15
0536 382 44 22
Türbe Cad. No:71 Karatay/KONYA
serhatkitabevi.com
serhat.kitabevi@hotmail.com

